

Pekka Ervast (3) Toimittajalta

TIETÄJÄ TEOSOFINEN AIKAKAUSKIRJA

Helsingissä, tammi-kuun 15 p:nä 1910
N:o 1

TOIMITTAJALTA.

Teille, jotka luette näin puolin menestyksellistä mieltä hän sydämensä sisimmän Viisauden valon se, joka ja hyvänä pidetyksi se, j Minun toivomukseni lentä koon se rohkeutta ja ilo nyt, kun ihmiskuuta au

Lukijal ja ystäväl enteiä. Tutkikaa Teo tukia lähimmän tulev koitteessa", joka juur kustannuksella (hinta sofiinilinen ihmise selvästi näkennän mitä se tarkoittaa H. P. Blavatsky si Teosofinen

1901. Silloin il silloin V. Palom Kustannusliike perästä. V. 10 lopussa Teose

Tämä Kustannusliike Seitsemän v pitten ja ul Suomen ter ran) kolma lestaan un

198

TIETÄJÄ

N:o 5-6

TOIMITTAJALTA.

En usko vihaan enkä väkivaltaan. En usko, että rauha voidaan sodalla rakentaa. En usko, että hyvä saadaan pahalla aikaan. Mutta sen uskon, että kun paha on itsensä tyhjentänyt, pääsee pillossa ollut hyvä itsestään näkyviin. Sen uskon, että kun sodan kauhuissa valloille päässeet intohimot, ahneus, kateus, viha, kosto, verenhimo taneet, si Uskon ti rakkauteen suuria sy

Luul laatuinen veijyteen haa tai sota osa vihan" ja sympa meisia, j kaikkia sydäme Ardshu kana oikein odotim semmo tehtävä

S seen lemmit sota soilla ja »t rsvä voim kesä ovat liitto ihan ajan että nati veis

N:o 3

RUUSU-RISTI

77

presidentinä on Adyarissa, kunnes uusi presidentti on valittu tohtori Besantin kuoleman jälkeen. Krotonassa on myös toimistorakennus monine kanslioineen, m.m. Esosaston kirjastoinkin itse pää-

ia ei Teosofiludian Adyastosten pääsa, ja pienet ukholmassa i ensimmäinenulle kaupun-1910 kesällä sinne kaksi se hyväk-913 lisättiin sa siitä lahvat kovasti inian man-

Toimittajalta.

Illoisesti hämmästyin lukiessani »Saarelaisen» käsikirjoituksen »Kalevalan Aino» ja huomattessani sen käsittelevän samaa psykologista symboliikkaa, jota tämän numeron »Christosofia»-artikkelissakin hieman kosketellaan. Siten asia tulee valaistuksi kahdelta puolelta, Uuden Testamentin ja Kalevalan, ja lukija on tilaisuuskieltä ja ihallemaan kummankin »pyhän kirjan» kuva-loin usko monenkaan kummankin kauneuksia. Enkä sil-Kalevalaansa. Vertauskuvastona se on yhtä rikas ja syvällinen, yhtä kaunis ja muinaissuomalaisten muiden kansojen tarustot ja kirkas kuin konsanaan muiden tävät kyllä yhtä paljon salatiedettä kuin juutalaisten y.m. okkultiset muistinnapot. Jeesus Kristus on tietysti ainnoa, jonka ihmisyys kohoaa kaikkien entisten aikain sankarein yläpuolelle, ja Uusi Testamentti myös ainoan, jonka siveellinen näkökanta nostaa päivän valoon kai-ken sen, mistä entiset uskonnot ovat ihanteenaan unelmoineet. Tällä en sano, että Uusi Testamentti olisi sanoissaan tai neuvoissaan tuonut Uusi Testamentti olisi jota ei koskaan ennen olisi sanottu esille semmoista, kaikuja sen siveellisistä opetuksista tavattavissa useissa vanhemmissakin pyhissä kirjoissa. Väitän ainoastaan — kuten jo ennen olen toistanut, — että Uusi Testamentti kääntää entiset arvot nurin, alkaa siitä, mihin ennen lopetettiin, hylkää heti koston ja oikeuden sekä asettaa tilalle anteeksiannon ja rakkauden.

Ote Pekka Ervastian Toimittajalta-kirjoituksesta v. 1930/marras-joulukuu

”Kirjoitan paraikaa „Vuorisaarna” kirjaani englanniksi. Toivon saavani käsikirjoituksen valmiiksi marraskuun aikana.

Marraskuun 15 ja 16 p:nä on kymmenvuotisjuhlamme Helsingissä. Niiden jälkeen matkustan joksikin aikaa ulkomaille.

Kuta vanhemmaksi käyn, sitä hartaammin soisin, että kykenisin johonkin. Tämä „johonkin” ei ole mitään epämääräistä, vaan kasvaa vuosi vuodelta selvemmäksi tajunnalleni. Päämääräni pitkin matkaa on tietysti ollut tehdä teosofista työtä. Mutta se päämäärä on vuosien vieressä kirkastunut. Näen yhä selvemmin mielestäni, mitä ihmiskunta kaipaa. Ja vaikken ajattele itsestäni, että omalla työlläni osaisin ihmiskunnan kaipuuta tyydyttää, tiedän kuitenkin, mikä ja kuka sitä kaipuuta voi tyydyttää. Oman työni suhteen rukoulen vain, että se voisi valmistaa tietä tulevalle. Tuleva ei ole ihminen eikä vapahtaja, se on suuri tapahtuma. Ihmisiä — hyviäkin — on, vapahtaja — Kristus — on, tuleva tapahtuma on kuin suuri elämänpyörä näkyvässä, joka jo pyörii ja lähestymistään lähestyy.

Mikä tämä tapahtuma on?

Se on uusi uskonpuhdistus, suuri reformatsioni kristikunnan kaikissa kirkkoissa. Sanon „kristikunnan”, sentähden että olen länsimaalainen. Itämaille tämä uskonpuhdistus on myös jo käynnissä.

jatkuu takalappeella

Toimittajalta

III

Pekka Ervast

Toimittajalta
Ruusu-Risti 1925–1934

III

KRISTOSOFINEN KIRJALLISUUSSEURA RY
TAMPERE 1986

Digitalisoitu näköispainos 2006

Arvi A. Karisto Oy:n kirjapaino
Hämeenlinna 1986

Pekka Ervast
(26. 12. 1875-22. 5. 1934)

Saatesanat

Kirjailija Pekka Ervastian Toimittajalta -teossarjan III osa käsittää hänen Toimittajalta- kirjoituksensa v. 1925-1934.

V. 1925 Pekka Ervast kirjoittaa, että suomalainen Ruusu-Risti seura on oleellinen osa teosofisesta liikkeestä. Samalla sillä kuitenkin on sukulaisuussuhde länsimaalaiseen rosenkreutsilaiseen liikkeeseen. Näissä kirjoituksissaan hän usein viittaa madame H. P. Blavatskyyn ja käsittelee muutenkin laajalti teosofisen liikkeen tapahtumia niinkuin myös muitakin yleismaailmallisia okkultisia kysymyksiä. Kirjoituksista käy ilmi hänen oma rosenkreutsiläinen elämänkäsityksensä. Hän sanoo mm. (syysk. -26): ”Olen myös liian paljon kokenut ja oppinut voidakseni pitää auktoriteetteinani muita kuin Mestareita, niiden joukossa ennen kaikkea Kristusta ja Buddhaa, ja voisinpa sanoa lopullisena auktoriteettinani ainoastaan Jeesus Kristusta, sillä hän puhuu evankeliumissa samaa kuin mystillinen Kristus omassatunnossani.”

Toimittajalta-kirjoituksessaan marras-joulukuussa v. 1930 Pekka Ervast kirjoittaa siitä, miten kristikunta kaipaa kipeästi uskonpuhdistusta ja miten hänkin koettaa tehdä voitavansa asiassa. Kun hän v. 1933 lähtee pitkälle Amerikan matkalleen, saamme ymmärtää sen tapahtuvan uskonpuhdistuksen merkeissä. Matkallaan hän sitten kirjoittikin uskonpuhdistusta käsittelevän kirjan, joka ilmestyi WSOY:n kustantamana postuumiteoksena v. 1934 nimellä Suuri Seikkailu. Siinä hän mm. esittää, että Vuorisäärnan käskyjen seuraaminen (Matt.: 5 — 7, Pekka Ervast: Vuorisäärna) johtaa henkiseen Damaskos-kokemukseen.

Teoksen viimeiset Toimittajalta-kirjoitukset ovat kirjeitä hänen Amerikan matkaltaan. Pian Amerikasta paluunsa jälkeen Pekka Ervast siirtyi ruumiillisen kuoleman kautta 22. 5. 1934 näkymättömään maailmaan jättäen seuraajilleen perinnöksi laajan kirjallisuuden sekä aavistamattoman syvän ja kauaskantoisen henkisen työn ja tehtäväkentän.

Helsingissä 13. maaliskuuta 1986
Kristosofinen Kirjallisuusseura ry

RUUSU-RISTI 1925

Toimittajalta

Tammikuu, s. 2-9

»Vanha vuosi on kuollut, eläköön uusi vuosi!»

Ja uusi vuosi varmasti elää. Vaikka meistä ihmisistä, jotka tervehdimme sen syntyä, eivät kaikki enää olisikaan »elävitten mailla», kun vuosi 1925 hautaansa laskeutuu, elää vuosi itse varmasti, kunnes seuraava astuu tilalle.

Nyt kun sen ovi — *janua*, kuten vanhat roomalaiset sanoivat — avautuu, nyt uusi vuosi on edessämme kulkemattomana, tuntemattomana taipaleena. Sen tie nousee ja laskee, kaareutuu ja etenee suorana. Milloin tien yli päivä paistaa, milloin se häviää sumuun. Tähtikirkkaan taivaan alla se tasangon halkaisee, ja metsän pimennossa se myrskyssä kiemurtelee. Ken tuntee sen tuskat, ken sen ilot aavistaa, ja ken on sen askeleita laskenut?

Mutta vaikka uuden vuoden tie astumattomana ja salaperäisenä edessämme makaa, on se varmasti vanhan jatkoa. Nykyhetken haudan yli ojentaa menneisyys kätensä tulevaisuudelle. Mikä tuleva on, on menneen hedelmä siinä elämän puussa, jota aika kasvattaa. Ei ole seurausta ilman syytä eikä syytä ilman alkujuurta.

Pelottomina astumme sentähden kynnyksen yli ja toivorikkain mielin lähdemme uutta tietä taivaltamaan. Ruusunsa uusi vuosi siroittelee jalkaimme eteen ja ristinsä se antaa meille kannettavaksi. Mutta kun unohdamme menneet raskaudet emmekä ikävöi olleita iloja, silloin uudet ruusut meitä loistollaan ja tuoksullaan hurmaavat ja uusi risti on meidän kevyt ja suloinen kantaa.

Ja ihmeellinen on niiden osa, jotka ovat valinneet Mestarein Mestarin oppaakseen ja ystäväkseen! He ovat seuranneet Häntä tähän saakka ja he seuraavat Häntä edelleen. Heidän kulkiessaan Hänen rinnallaan pimeinkin polku valaistuu, myrskyn ääni hiljenee, raskas taakka muuttuu rakkaaksi kantamukseksi, ja ristissä puhkeaa ruusut. Sillä Hänen läsnäolonsa heidän sydämessään on valoa ja lämpöä

vuodesta vuoteen ja aikakaudesta aikakauteen. Niin siunatkoon siis Elämän Herra uutta vuotta ja meitä kaikkia, jotka kynnyksen yli astumme!

*

Pian on kulunut ensimmäinen neljännes tätä uutta vuosisataa, sen aamu, sen lapsuus, ja saamme vähitellen alkaa odottaa maailman tunnustavan aikain viisauden, Kristuksen todellisen sanoman ja madame Blavatskyn teosofisen työn merkityksen. Näin sanoi H. P. Blavatsky Salaisessa Opissa v. 1888: »Sentähden saattaa hyvällä syyllä jo edeltäpäin odottaa, että nämä opit kielletään ja hylätään. Ei kukaan, joka itseään sanoo »oppineeksi» millään eksaktisen tieteen alalla, julkenisi näitä oppeja vakavasti tutkia. Niille tullaan nauramaan ja ne tulevat muitta mutkitta hylätyiksi tällä vuosisadalla, mutta ainoastaan tällä. Sillä ajanlaskumme 20:nnella vuosisadalla alkavat tiedemiehet tunnustaa, että Salainen Oppi ei ole keksitty eikä liioiteltu, vaan on päinvastoin vain ulkopiirteiltään ilmoitettu, ja viimein, että sen opit ovat *Veeda-kirjoja* aikaisemmat. Ei ole tämä mikään rohkea ennustus, vaan se on lausuttu tosiasioiden tiedon perusteella. Kullakin vuosisadalla tehdään yritys näyttää maailmalle, että salatiede ei ole mikään turha taikausko. Kun kerran ovi saa jäädä vähän raolleen, niin sitä tullaan avaamaan yhä enemmän kunakin uutena vuosisatana. Aika on kypsynyt paljon totisempaan tietoon kuin tähän asti on suotu, vaikka se tieto vieläkin on hyvin rajoitettu».

Keksintöjä on tehty, havaintoja, löytöjä, jotka vahvistavat Salaisen Opin oppeja ja teorioja, mutta vielä ei tieteellinen maailma ole tunnustanut madame Blavatskyn henkistä asemaa suurena aikamme tietäjänä, vielä se ei ymmärrä, että aikojen aamusta on tällä tähdellä ollut Salainen Veljeskunta viisauden ja tiedon vartijana. Kuitenkin aika tulee, jolloin tämäkin tunnustetaan. Tulee aika, jolloin totuutta tieteellisessäkin maailmassa etsitään niin puhtaalla mielellä, niin vilpittömällä sydämellä, että viisauden aurinko nousee hämmästyneen etsijän sielussa.

*

Australialaisen teosofisen aikakauskirjan *Dawn'in* tämän marraskuun numerossa lausuu toimitus johtavassa artikkelissaan m.m. seuraavaa: »Vielä lyhyt vuosi - ja saamme viettää 50:tä vuosijuhlaa Teosofisen Seuran perustamisesta ja teosofisen liikkeen alkamisesta 19:nnellä vuosisadalla. Viisikymmentä vuotta sitten ja varhemmin ei ollut lihan maailmassa kuin yksi henkilö, joka täydellisesti käsitti, mihin ajan materialismi johtaisi; esiripun takana oli Niitä, jotka liiankin hyvin tiesivät, mitä kohtalokkaita seurauksia siitä olisi. Niinpä he lähettivät länsimaihin sanansaattajan, äänen. Sanoma annettiin kokonaisuena ja ehjänä, mutta ne, jotka sen kuulivat, välittivät usein enemmän persoonallisista asioista kuin ikuisista, ja tuloksena on ollut sarja katkeria ja usein sydäntäsärkeviä kriisejä, jotka aika ajoittain ovat tuhonneet liikettä.

Silmäilemällä mahdollisimman läheltä teosofisen liikkeen historiaa huomaa selvästi näkyvänä piirteenä, kuinka yhtenäinen ja johdonmukainen H. P. Blavats-

kyn tuoma sanoma oli. Tutkimalla tarkasti hänen kirjoituksiaan »Paljastetun Isiksin» esipuheesta lähtien aina viimeiseen aikakauskirja »Luciferia» varten kirjoitettuun artikkeliin oivaltaa sen tosiseikan, että tässä on ihminen, jolla on elävä sanoma ja selvä käsitys ajan ja tulevien aikojen tärkeimmistä kysymyksistä, ja että hän lausuaan julki sanomansa — *huolimatta siitä, mitä ken tahansa ja hänelle kuinka läheinen tahansa väittäisi* — ei koskaan käsittänyt väärin sitä oppia sen kokonaisuudessa ja eheydessä, jolle nimi *Teosofia* oli annettu.

H. P. B:n eläessä ja uskomattoman laajalti hänen kuoltuaan kasvoi muutamien hänen seuralaistensa mielissä se ajatus, pelko tai kauhu, että hän ei ollut joka tavalla selvä, johdonmukainen ja rehellinen. H. P. B:ksi tunnetun persoonallisuuden arvoituksellista mysteriota ei koskaan ole täydelleen ymmärretty; hänen henkinen suuruutensa ja hänen läheisyytensä Mestareihin olivat olleet omiansa herättämään pahimmat luonteen puolet monissa, jotka alitajunnassaan kadehtivat hänen henkisiä varojaan käsittämättä, että hekin saisivat omistaa aivan yhtä paljon, jos he vain olisivat yhtä uskollisia, yhtä luotettavia, yhtä kokonaisia sydämeltään kuin hän. Tänäpäivänä, jolloin hän yhä enemmän peittyi niihin imartelun pilviin, joita uhraillaan hänen n.s. »seuraajilleen», tänäpäivänä, jolloin niin harvat ymmärtävät, kuinka ehdottoman ainutlaatuinen oli hänen tehtävänsä ja sanomansa, on hyvä muistuttaa mieleen, että hän oli *Valkoisen Looshin yhdeksänentoista vuosisadan sanansaattaja*. Sentähden hänellä ei voinut olla seuraajaa eikä hänen sanomaansa voinut mitään lisätä eikä siitä mitään poistaa. Kun herännyt tutkija vaivaantuu vertaamaan toisiinsa sitä suunnatonta määrää painotuotteita ilman pysyväistä arvoa, jota sen aiheuttajat nimittävät »teosofiseksi kirjallisuudeksi», ja toiselta puolen »Isistä» tai *Salaista Oppia*, hän huomaa epäjohdonmukaisuuksia joka sivulla — johdonmukaisuuden puutetta ei ainoastaan Blavatskyn kirjoituksiin verraten, mutta ominaista näille pienemmille kirjoituksille itsessään.»

Dawn on australialaisen Teosofisen Seuran »Loyalty League» nimisen liiton virallinen julkaisu. Olen suomentanut tähän ylläolevan otteen, koska ilahduttaa nähdä, että teosofisessa maailmassa aletaan vähitellen ymmärtää madame Blavatskyn suurta merkitystä — teosofisellekin liikkeelle. En kuitenkaan olisi yhtä jyrkkä kuin kirjoittaja toisten teosofisten kirjailijain arvostelemisessa. Onhan heidänkin työnsä hyvä, mikäli se perustuu omakohtaiseen, avomieliseen totuuden etsintään. Ainoastaan jos se poikkeaa teosofisen sanoman alkuperäisistä suuntaviivoista, vähenee sen arvo teosofisena työnä. Jos ainoastaan kääntäisimme madame Blavatskyn kirjoja eri kielille, mutta kukaan ei yksilönä mitään itse yrittäisi, lankeaisimme kuolettavaan »puustavillisuuteen» ja henki katoaisi teosofisesta liikkeestä. Tässä kuten kaikkialla on löydettävä kultainen keskitie, joka pysyttää hengen elävänä muotojen vaihdelllessakin.

*

Suomalainen Ruusu-Risti seuramme on oleellinen osa teosofisesta liikkeestä. Se on teosofisen liikkeen synnyttämä ja kuuluu sen haarautumiin, ollen samalla

täysin itsenäinen seura, josta mikään muu seura ei ole vähimmässäkään määrässä vastuunalainen.

Sen nimi viittaa siihen, että se on sukulaisuus-suhteissa toiseenkin liikkeeseen, nim. vanhaan länsimaalaiseen rosenkreutsilaiseen liikkeeseen. Tämä on totta, — sitä enemmän, koska madame Blavatskyn työkin oli rosenkreutsiläistä sanan varsinaisessa merkityksessä, vaikka nimi »teosofia» valittiin tarkoitusta vastavampana uuden yrityksen tunnussanaksi. Eksoteerisesti oli näet rosenkreutsiläisyys länsimailla tullut merkitemään joko samaa kuin alkemia (kullanteko) taikka sitten kristillistä salatietoa, — jota kaikkea se oli vain okkultisessa puolessaan, — ja vain esoteerisesti se oli yleismaailmallista totuuden etsimistä, jolle mikään uskonto tai filosofia ei ollut vierasta. »Teosofia» sitä vastoin ilmaisi jo paljaana sanana, että se oli »tietoa jumalasta» tai »jumalallista viisautta», kuten H. P. Blavatsky sen käänsi, joka viisaus ei tietenkään saattanut olla minkään uskonnon tai kirkon yksityisomaisuutta, vaan ainoastaan tosi tietäjien vartioima ja säilyttämä. Suomen Ruusu-Risti valitsi täten itselleen julkisesti sen nimen, jota madame Blavatsky piti esoteerisena. Siinä emme kuitenkaan olleet tienraivaajina, sillä onhan länsimailla — Euroopassa ja Amerikassa — useampia seuroja, jotka nimittävät itseään rosenkreutsiläisiksi. Tavallisesti ne — erinäisten todistuskirjain nojalla — sanovat polveutuvansa jostain vanhasta rosenkreutsiläisestä yhtymästä; semmoisia ovat esim. *Societas Rosicruciana* Englannissa ja Amerikassa, *Ordre kabbalistique de la Rose-Croix* Ranskassa (jos lienee enää olossa), *Ordo sanctissimus rubeae crucis* Amerikassa ja yleensä n.s. *Ruus-Risti-ritarin aste* vapaamuurariudessa. Toisia seuroja taas on, jotka eivät vetoa papereihin ja sinetteihin, vaan elävään yhteyteensä todellisten Ruusu-Risti-veljien, s.o. tietäjien eli mestarien, Salaisen Veljeskunnan kanssa. Semmoisia ovat *Antroposofinen Seura* Saksassa y.m., *The Rosicrucian Fellowship* Amerikassa y.m. ja *Ruus-Risti* Suomessa (jäseniä muuallakin). Nämä kuuluvatkin varsinaisesti teosofiseen liikkeeseen¹⁾, vaikka Ruusu-Risti lienee ainoa, joka sen avoimesti tunnustaa.

Amerikkalaisen Rosicrucian Fellowship'in virallisen äänenkannattajan *Rays from the Rose Cross* joulukuun numerossa vastaa toimittaja Augusta Foss Heindel (Mrs. Max Heindel) kysymykseen, miksi Rosicrucian Fellowship'illä ei ole mitään näkyvää yhdyssidettä toisten amerikkalaisten rosenkreutsiläisten seurojen kanssa, seuraavasti:

»The Rosicrucian Fellowship on vanhan rosenkreutsiläisen järjestön, jonka päässä on Christian Rosenkreuz, jälleensyntymä. Toisin sanoen, tämä on uudestaan ruumistunut aivan uuteen paikkaan, Yhdysvaltoihin, tuodakseen länsimaalaisen viisauden opetukset länsimaalaisille kansoille, ennenkaikkea Yhdysvaltain kansoille. Sillä ei ole mitään suoranaista yhteyttä yhdenkään rosenkreutsiläisen looshin kanssa missään maailmassa. Se edustaa rosenkreutsiläisen järjestön työssä ihan uutta aloitetta, jota näkymättömiltä tasoilta päin ohjaavat tämän järjestön

¹⁾ Samaa saattaa sanoa edellämainituistakin rosenkreutsiläisistä seuroista; ne ovat saaneet herätyksensä teosofiselta liikkeeltä ja elpyneet sen kautta uuteen eloon, mikä kyllä näkyy niiden julkaisemasta kirjallisuudesta.

vanhemmat veljet Christian Rosenkreuzin johdon alla. Toiset rosenkreutsiläiset seurat Yhdysvalloissa väittävät luullaksemme suoraan polveutuvansa nykyään olevista rosenkreutsiläisistä loosheista Englannissa, Ranskassa tai muualla. Ne edustavat, mikäli ovat autentisia, rosenkreutsiläisen järjestön varhempina aikoina alulle panemien toimintojen nykyisiä ilmennysmuotoja.

»The Rosicrucian Fellowship on suoranaudessa yhteydessä rosenkreutsiläisen järjestön eetterisen tempelin kanssa, koska se on tämän järjestön auktorisoima kanava eli väline tälle ajalle. Max Heindel, joka perusti Fellowship'in oli välittömässä yhteydessä järjestön vanhempien veljien kanssa ja otti osaa järjestön kokouksiin eetterisessä tempelissä niinä öinä, jotka kuuluivat hänen ottamiinsa mysteriövihkimyksiinsä. Vanhempien veljien kautta hän sai välitöntä opastusta Fellowship'in johtoon nähden, jotta sen esittämä kristillinen filosofia tulisi länsimaiden ja lopulta koko maailman yleiseksi tulevaisuuden uskonnoksi. Mrs. Heindel jatkaa työtä hänen aloittamaansa suuntaan.»

Miellyttävän selviä sanoja, jotka *mutatis mutandis* soveltuvat muuallekin!

*

Kolmetoista vuotta sitten (1912) siirtyi Tietäjä, joka seitsemän vuoden aikana oli painettu Helsingissä, Tampereelle, painettavaksi Tampereen silloisessa Sentraalikirjapainossa. Vuodesta 1917 Tampereen Sentraalikirjapaino oli uusissa käsissä ja muutti seuraavana vuonna Jyväskylään, Tietäjä mukana. V. 1920 taas Tietäjä paluumatkalla Helsinkiin painettiin Tampereella, ja v:sta 1921 Tietäjä Ruusu-Ristin nimellä on painettu aluksi Helsingissä, sittemmin Keravalla. Viime kesänä ilmoitti minulle Tampereen Sentraalikirjapainon alkuperäinen omistaja taas perustaneensa kirjapainon vanhalla nimellä Tampereella, kysyen samalla, enkö haluaisi ruveta uudestaan yhteistyöhön. En epäröinyt, sillä kaikki muistoni yhteistyöstä menneiltä vuosilta olivat mitä mieluisinta laatua, ja niin kävi, että Ruusu-Risti, pukeutuen uudestaan vanhan Tietäjän muotoon, samalla on siirtynyt Tietäjän entiseen kirjapainoon. Olkoon nyt tämä uudestaan elpynyt yhteistyö otollinen sekä Tampereen Sentraalikirjapainolle että Ruusu-Ristille!

Helmikuu, s. 49–56

Kummallinen ilmoitus oli luettavana sanomalehdissä silloin tällöin tammi-kuun ajalla. Se oli kirjoitettu jonkun amerikkalaisen profetissan nimessä ja kertoi Jeesuksen tulosta helmikuun 6 p:nä. Ilmoituksessa ei mainittu, tuleeko Jeesus sinä päivänä syntymään uudestaan maan päälle vai millä tavalla hänen tulonsa tapahtuu, jonka tähden moni mielikuvituksessaan näki maailman loppuvan ukkosen jyrynään ja suurten vesien pauhuun, salamoiden kaameasti valaistessa hävitystä, — ja sitten Jeesuksen tulevan taivaan pilvissä tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

Kysymyksillä tammikuun 24 p:nä koski ensimmäinen kysymys tätä levottomuutta herättävää ilmoitusta, ja helmikuun 1 p:ksi olimme järjestäneet ylimääräisen esitelmän Kansantalolle, jossa puhuin Kristuksen toisesta tulemisesta, maail-

man lopusta ja nykypäivien ennustuksista.

Amerikkalainen profetissa on toivottavasti tarkoittanut parastaan tuolla huomiota herättävällä ilmoituksellaan, mutta kyllä se epäilemättä on saanut aikaan yhtä paljon pahaakin kuin mitä sillä lienee hyvää tarkoitettu. Ja kuinka itse asiassa kritiikittömällä ja perättömällä vakuutuksilla ja ennustuksilla saattaisi olla mitään suorastaan hyvää vaikutusta?

*

Nelisenkymmentä vuotta sitten H. P. B. kirjoitti »Theosophist» lehdessä kristillisen kirkon pääopinkappaleesta ja »vereen kastamisesta» seuraavasti:

Kristillisessä legendassa »vapahtaja» on »vihkijä», joka uhraa elämänsä lunnaiksi siitä etuoikeudesta, että saa opettaa opetuslapsilleen muutamia suuria totuuksia. Hän, joka ratkaisee kristillisen sfinksin arvoituksen, tulee »Absoluutin Mestariksi» siitä yksinkertaisesta syystä, että *kaikkien* muinaisten vihkimysten — menneiden, nykyisten ja tulevien — suurin mysteeri selviää ja paljastuu hänelle. Ne, jotka omaksuvat vertauskuvan *sanallisesti*, jäävät sokeiksi eliniäkseen, ja ne, jotka paljastavat sen tietämättömille joukoille, ansaitsevat rangaistuksen varomattomuudestaan, kun yrittävät »ruokkia sikoja päärlyillä». *Theosophist-lehti* — niiden älykkäiden lukemana, jotka sitä ymmärtäessään osoittavat ansaitsevansa sen verran salaista tietoa kuin heille voidaan antaa — on saanut oikeuden julkaista pienen viittauksen. Ken tahtoo käsittää sekä sfinksin että ristin vertauskuvan salaisuuden, tutkikoon egyptiläisten, kaldealaisten, muinaisten juutalaisten, hindulaisten y.m. vihkimysmenetelmiä. Silloin hän tulee huomaamaan, mitä sana »sovitus» — joka on kristinuskoa paljon vanhempi — ja myös mitä »vereen kastaminen» merkitsi. Korkeimman vihkimyksen viimeisenä hetkenä, kun vihkijä oli paljastanut viimeisen salaisen sanan, täytyi ehkä hierofantin tai »vastasyntyneen», *kumpi tahansa heistä oli arvokkaampi*, kuolla, koska kaksi *yhtä* voimakasta adeptia ei saa elää ja sillä, *joka on täydellinen*, ei ole sijaa maan päällä. Eliphas Levi viittaa kirjoissaan tähän salaisuuteen selvittämättä sitä. Hän puhuu Mooseksesta, joka kuolee — salaperäisesti häviää tietämättömiin Pisgah-vuoren huipulta »laskettuaan kätensä» vihkimänsä Aaronin päälle, — Jeesuksesta, joka kuolee »rakastamansa» opetuslapsen, Ilmestyskirjan tekijän, Johanneksen puolesta, — ja Johannes Kastajasta — vanhan testamentin viimeinen todellinen *nazari* (katso *Isis.*, II osa, s. 132), — joka vaillinaisissa, ristiriitaisissa ja vääristetyissä evankeliumikerromuksissa menettää henkensä myöhemmin Herodiaksen oikun kautta, mutta nabatheaalaisten *salaisissa* kabbalistisissa dokumenteissa uhraa itsensä sovitushriksi »kastettuaan» (s.o. vihittyään) valitsemansa seuraajan mystillisessä Jordanisassa. Näissä todistuskappaleissa *Aha*, Isä, vihkimyksen perästä tulee Pojaksi, ja Poika seuraa Isää ja tulee samalla kertaa *Isäksi ja Pojaksi*, jota inspiroi Sophia Achamoth (salainen viisaus), myöhemmin muutettuna Pyhäksi Hengeksi. Mutta tämä Johannes Kastajan seuraaja ei ollut Jeesus, sanovat nazarealaiset. Mutta siitä toisten. Vielä tänä päivänä seuraa vihkimystä Himaalajan *tuolla puolen* opetuslapsen *jonkun aikaa* (kolmesta kuuteen kuukauteen) kestävä kuolema, usein myös

vihkijän; mutta buddhalaiset eivät vuodata verta, sillä he kammoksuvat sitä tietäen, että veri vetää puoleensa »pahoja voimia». Tantrikkojen *Shastrat* (pyhät kirjat) kertovat tshinamasta-tantrikkojen vihkimyksestä (sanoista *tshinna* »eroitettu» ja *masta* »pää») — koska Tshinamasta-jumalatarta kuvataan pää leikattuna irti ruumiista), että niin pian kuin adepti on saavuttanut korkeimman täydellisyysasteen, on hänen vihittävä seuraajansa ja — kuoltava, uhraten verensä veljiensä syntien sovitukseksi. Hänen täytyy »leikata irti oma päänsä oikealla kädellään, pitäen sitä vasemmallaan». Kolme verivirtaa syöksyy esiin päättömästä vartalosta. Yksi näistä ohjataan irtonaisen pään *suuhun* (». . . minun vereni on totinen juoma» — nuo Johanneksen evankeliumissa olevat sanat, jotka niin suuresti hämmästyttivät opetuslapsia); toinen juoksee maahan puhtaan, synnittömän veren uhrina maaemolle; ja kolmas nousee taivasta kohti todistajana »itsensä uhraamisen» uhrista. Tällä on nyt syvä Salatieteellinen merkityksensä, jonka ainoastaan vihityt tuntevat; kristillinen dogmi ei selitä totuutta sinnepäinkään, mutta *The Perfect Way* kirjan *puoleksi inspiroidut* tekijät paljastavat totuutta, niin vaillinaisesti kuin sitä määrittelevätkin, paljon läheisemmin kuin mitkään kristilliset kommentaattorit. *H. P. B.*

Madame Blavatskyn mainitsema kirja »The Perfect Way or the Finding of Christ» (Täydellinen tie eli Kristuksen löytäminen) ilmestyi v. 1882. Sen olivat kirjoittaneet Mrs. Anna Kingsford ja Mr. Edward Maitland. Mrs. Kingsford, joka oli saavuttanut lääketieteen tohtorin arvon Parisin yliopistossa, oli merkillinen englantilainen mystikko, jonka näkyihin ja inspiratsioneihin yllämainittu kirja kokonaan perustui. Hän oli alussa Teosofisen Seuran jäsen, mutta perusti sittemmin oman Hermeettisen Seuransa, kun eroavaisuus hänen länsimaalaisen ja Mr. A. P. Sinnettin itämaalaisen teosofian välillä tuli liian räikeäksi.

Näin — vuosikymmeniä myöhemmin arvosteltuna Anna Kingsford oli länsimaalainen okkultisti, joka saavutti »rosenkreutsiläisen» vihkimyksen ja esiintyi Europassa samaan aikaan kuin madame Blavatsky Indiassa. Mrs. Kingsford ei tuntenut teosofiaa laisinkaan, silloin kun hänelle näyissä ja inspiratsioneissa ilmoitettiin se esoteerinen kristinusko, jota kirja »The Perfect Way» esittää. Hänen elämänymmärryksensä on syvästi mystillinen ja perustuu siihen Kristukseen, joka on meissä. Kaikki dogmit saavat järkipäisen selityksensä mystillisen Kristus-käsityksen valossa, ja Mrs. Kingsford on lujasti vakuutettu siitä, että kaikki uskonnot ovat oksia samasta puusta, ikuisesta jumalallisesta totuudesta, ja että niillä kaikilla on sisäinen esoteerinen puolensa. Kaikkia »vapahtajia» ja ennen kaikkea Buddhaa hän pitää suuressa arvossa, väittäen vain, että Jeesus Kristus nosti totuuden tajunnan vielä korkeammalle tasolle, täten täydentäen Buddhan työn.

*

Tässä joulun edellä luin F. Ossendowskyn kirjan »pedoista, ihmisistä ja jumalista», joita hän oli tavannut Tibetissä v. 1920 pakomatallaan bolshevikkien luota Siperiasta. Kirjasta oli paljon puhuttu, paljon keuhuttu sen jännittävyttä ja

sen harvinaisen valaisevia tietoja Tibetin mystillisestä elämästä. Se oli toisin sanoen kirjallinen makupala teosofeille ja salatieteilijöille.

Luin sen odotuksella ja tunnustan mielihyvällä, että se oli jännittävästi kirjoitettu kuin seikkailu-romaani ainakin. Seikkailut ja vaarat olivat kuitenkin mielestäni kaikessa kaameudessaan siksi luonnollisia nykyisellä bolshevistisellä ajallamme, että pitkin matkaa odotin, koska tulisivat oikein nuo merkilliset asiat. Yksi ainoa kohta jäi merkillisenä ja huomattavana mieleeni: että yksin buddhalaiset papitkin Tibetissä käyttivät murha-aseita. Niin on siis häpeä painanut leimansa aikaamme, että buddhalaisetkin, jotka uskonnossaan nimenomaan kieltäytyvät verta vuodattamasta, sekaantuvat kapinallisiin hankkeisiin ja tarttuvat miekkaan! Mutta kertoihan Ossendowsky toiselta puolen Siperian buddhalaisista sojooteista, jotka vakaumukselleen uskollisina mieluummin pakenivat kotiseudultaan Siperiassa kuin aseellisesti puolustautuivat bolshevikkeja vastaan.

Kirjansa loppupuolella tekijä vihdoinkin joutui ihmeittensä keskelle. Siinä hän kertoo tavanneensa Urgan temppelissä Tibetin mystillistä hallitsijaa, n.s. Elävää Buddhaa, sokeata vanhusta, joka juoppoudesta on kadottanut näkönsä, mutta on erittäin viisas ja hurskas mies ja m.m. etevä astrologi. Toisiakin ihmeellisiä ja samalla paljon sympaattisempia laamoja ja paaveja tapaa Ossendowsky ja saa kuulla heiltä »maailman kuninkaasta», joka elää ja hallitsee maanalaisessa Agarthin kaupungissa.

Mitä tämä on? ajattelin lukiessani. Missä olen näistä asioista ennen lukenut? Syventyessäni muistoihini pääsin pian asian perille. Arvossa pidetty ranskalainen okkultisti markiisi de Saint Yves d'Alveydre on niistä puhunut! Hain käsiini hänen kirjansa: »*Mission de l'Inde en Europe, Mission de PEurope en Asie, La question du Mahatma et sä solution*» (Indian tehtävä Euroopassa, Europan tehtävä Aasiassa, Mahaatma-kysymys ja sen ratkaisu), selailin sitä ja huomasin kohta, että Saint-Yves d'Alveydre niinikään puhuu »Agarthasta» ja sen maanalaisista konstruktioneista, sen 20 miljoonasta asujaimesta, sen korkeimmasta päästä »Maharshista» j.n.e. Kirjansa hän omistaa »Hallitsija-Paaville, joka päässään kantaa seitsemäkruunuisen tiaran, Karitsan ja Oinaan aikakauden muinaisen pääkaupunki-Paradeeshan nykyiselle Brahatmahille.»

Ensin ilostuin, sillä ranskalaisen markiisin tiedonannot, jotka julkaistiin painosta ystävien toimesta tekijän kuoleman jälkeen 1910, mutta jotka itse oli kirjoittanut v. 1886, saivat täten odottamattoman vahvistuksen. Tarkempi vertailu näytti kuitenkin hämmästykseni, että Ossendowsky ei osannut sanoa mitään uutta, vaan että hänen kuulemansa käsitti tarkoin samoja asioita kuin Saint-Yves d'Alveydre kirjassaan oli tuonut esille. Mitä tästä merkillisestä yhteensattumasta piti ajatella? Se oli todella ihmeellinen, jos Ossendowsky ei tuntenut kirjaa »*Mission de Plnde en Europe*». Mutta jos hän tunsikin sen ja sovitti sen tiedonannot seikkailukertomukseensa, silloin hänen kirjansa tosi kokemuksiin perustuvasta matkakertomuksesta muuttui seikkailuromaaniksi, jossa mielikuvitus saattoi näyttellä yhtä suurta — tai suurempaa — osaa kuin todellisuus. Enkä niin ollen lopullisesti tiennyt, missä määrin oli luottamista prof. Ossendowskyn kirjaan, jonka mottona oli seuraava komea ote Titus Liviuksesta: »On aikoja, ihmisiä ja

tapahtumia, joista ainoastaan historia voi lausua lopullisia tuomioita. Samanaikuiset havaintojen tekijät saavat vain kirjoittaa muistiin, mitä ovat nähneet ja kuulleet. Totuus itse tämän vaatii.»

Totuus vaatii myös, että seuraava tosiseikka mainitaan. Madame Blavatsky puhui jo Salaisessa Opissaan n.s. Brahmaatmasta, joka on kaikkien mahaatmojen eli mestarien korkein pää, ja teosofisessa kirjallisuudessa on yleensä puhuttu siitä »Sanatkumaarasta» eli »tämän maailman kuninkaasta», joka saapui maapallollemme Venuksesta ja on Salaisen Veljeskunnan korkein Vihkijä. Sitä vastoin H. P. Blavatsky ei tietääkseni mainitse nimeä »Agarthta», vaikka hän ohimennen toteaa, että kiinalaisten buddhanuskojain opettama »läntinen paratiisi», jossa kuolematomat asuvat, on »todellinen vuorten ympäröimä paikka erämaassa».

*

Englannissa toimii nykyään huomattava uskonnollinen liike: Joanna Southcott-liike. Kerron tässä »The Canadian Theosophist»-lehden viime joulukuun numeron mukaan pari seikkaa siitä.

Joanna Southcott syntyi v. 1750 Devonshiressa ja kuoli v. 1814. Hän oli oppimaton työläisnainen ja rupesi 40-vuotiaana profetoimaan. Sen jälkeen oli hänen elämänsä myrskyisä ja onneton, mutta kuollessaan hän jätti jälkeensä 65 käsikirjoitettua profetallista kirjaa ja suuren köytetyn ja sinetöidyn arkun, jonka saisi avata yksinomaan 24 piispaa aikana, jolloin valtakunta olisi suuressa hädässä. Hänen ennustuksensa maailman sodasta, tankien käytöstä, ilmahyökkäyksestä Lontoota vastaan, kullan ja sokerin puutteesta ynnä sadasta muusta yksityisestäkään herättivät hänen elässään naurua, mutta ovat nyt toteutuneet.

Muuan julkaistu Southcottin profetia sanoo, että arkussa on inspiroituvia kirjoituksia, jotka kertovat kirkon johtajille, millä tavalla he voivat muodostaa suuren kansainvälisen rauhanliiton toisten uskontojen kirkkojen avulla, mutta vielä ei ole löytynyt 24 piispaa, jotka pitäisivät arvolleen soveliaana avata sata vuotta sitten kuolleen mummon kistua. Ja kuitenkin luulisi, että piispatkin voisivat alentua joltain tekemään maailman rauhan puolesta!

Joanna Southcott-liike lukee jo 50,000 kannattajaa tavallisten kuolevaisten joukossa, ja viime vuoden alkupuolella annettiin julki toinen salaisuus, joka on herättänyt tavatonta huomiota ja mielenkiintoa ympäri maailmaa. Liikkeellä on näet hallussaan lääke, jota se nimittää »Panaceaksi» (yleislääkkeeksi) ja joka parantaa kaikkia sairauksia, syövästä ja keuhkotaudista lähtien kaljupäisyyteen ja karkeaan ihoon saakka. Tällä lääkkeellä on saatu aikaan siksi paljon ihmeitä, että etevät lääkärit Englannissa, Amerikassa, Indiassa ja Saksassa ovat ryhtyneet sitä tarkemmin tutkimaan. Suurta huomiota ansaitsee sekin seikka, että Southcott-liike jakaa lääkettään ilmaiseksi, kantaen itse kaikki kustannukset sen valmistamisesta. Noin 3,000 potilasta hoidetaan tätä nykyä, ja monet sairaut, jotka lääkärit ovat toivottomina hylänneet, ovat muutaman kuukauden hoidon jälkeen täydellisesti parantuneet.

Ketä tahansa sairasta kehoitetaan käyttämään Southcott-Panaceaa. On vain

kirjoitettava (englanniksi) ja mainittava sairaus sekä liitettävä postikuponki (tai raha) vastausta varten. Kirje on osoitettava seuraavasti: C. S. S., 46, Ebury St., London, S. W. 1, England. Mitään maksua ei huoli lähettää, sillä ne, jotka niin ovat tehneet, ovat saaneet rahansa takaisin.

*

Kuten kansilehemme toisella sivulla sanotaan, tulee Ruusu-Risti tänä vuonna käsittämään ainakin 432 tekstisivua. On helppo laskea, että kolmen numeron silloin täytyy olla vain 32-sivuisia. On kuitenkin luultavaa, että lopullinen sivumäärä nousee paljon yli 432, koska joulukuun numero kalenterin muotoisena tulee käsittämään 96 tekstisivua. Siltä varalta aion yhtäkaikki supistaa huhti-, touko-, elo- ja syyskuun n:rot 32-sivuisiksi, jollei tilaajamäärä nouse melkoisesti entisestään.

Mutta toivokaamme, että se nousee! Olisiko nousu aivan mahdoton? Mitä siitä arvellette, lukijat?

Maaliskuu, s. 97–104

Teosofisen Seuran pää-äänenkannattajan, Mrs. Besantin toimittaman »Theosophistin» tämän vuoden helmikuun numerossa julkaistaan erään L. A. Compton-Rickettin kirjoittama artikkeli nimeltä *Vaikutelmia kirjasta »Mestarein alkuaikaiset opetukset»*. Mainittu kirja on Mr. Jinarajadasan toimittama jatko niihin »Viisauden Mestarein kirjeihin», jotka viime vuonna ilmestyivät suomeksikin. Jatkokirja on sekin aivan lyhyt, 270 sivua pientä kokoa, jota vastoin — kuten lukijani muistanevat — Mr. Barkerin julkaisemat »Mahaatmakirjeet A. P. Sinnettille», joista ensimmäinen painos ilmestyi Lontoossa 1923, käsittävät 492 tiheään painettua sivua suurta kokoa. Minkätähden Compton-Rickett vaikutelmia hakiesaan käyttää lähteenään Mr. Jinarajadasan toimittamia katkelmia eikä Mr. Barkerin julkaisemia alkuperäisiä Mestarikirjeitä, olkoon hänen oma asiansa; hänen vaikutelmansa herättivät sinään huomiotani, enkä voi olla sanomatta pari sanaa hänen »Theosophistissa» painetun artikkelinsa johdosta.

Compton-Rickettin kirjoitus on kerrassaan huvittava. Äänensävyssään se on ylen kohtelias ja kunnioittavainen Mestareita kohtaan, mutta ajatuksillaan ja sanoillaan se repii palasiksi heidän opetuksensa ja tekee heidän personallisen sanomansa mitättömäksi, he kun ovat taistelunhaluisia ja puolueellisia eivätkä ylevän kirkkaita kuin Olympoksen jumalat. Mestarit näet — puhun Compton-Rickettin vaikutelmista — halveksivat länsimaalaista sivistystä, tiedettä ja ennen kaikkea uskontoa; arvokasta ja hellää ymmärtämystä ja arvostelua odotamme turhaan! Mestarit ovat materialistisen järkeileviä, puhuvat kaiken alkuperästä kuin sokeasta voimasta ainakin ja viittaavat personalliseen jumalaan ja jumaliin silmiinpistävällä ylenkatseella.

»Ei missään puhuta mystillisestä kristinuskosta ja sen 'pyhimyksissä' näkyvistä hedelmistä», huudahtaa artikkelin kirjoittaja, »ainoastaan kansanomaisen juma-

luusopin järjettömästä hurskaudesta, jota vastoin perustaja Kristuksena ei ole olemassa. Ei ole mitään maailmanopettajaa, säälän herraa eli boodhisattvaa. Tietäkööt onnettomat petetyt kristityt, että kristityn ainoa todellinen Kristus on *Vaatsb*, 'mystillinen ääni', jota vastoin ihminen Jeshu oli vain kuolevainen niinkuin kuka tahansa meistä, ja adepti enemmän oman sisäisen puhtautensa ja pahan tuntemattomuutensa kautta kuin sen nojalla, mitä hän oli oppinut vihityiltä rabbiineiltaan. Siten Jeesusta ei esitetä suuremman olennon käyttövälineenä. On olemassa vain Jeesus ja Sana eli kosmologinen Kristus. Adepti tarkoittaa ehkä tässä yhteydessä paljasta vihittyä, mutta olkoon vihkimyksen aste mikä tahansa, hämmästyttävä on se viittaus, että vihityksi voisi tulla ihminen, joka ei tunne pahaa.»

Compton-Rickettin artikkeli on erinomainen todistus siitä, että se myöhempi teosofia, jonka Teosofisen Seuran enemmistö on meidän päivinämme omaksunut, on etääntynyt kauas pois Mestarein alkuperäisestä sanomasta, koska tämä sanoma, jonka varsinainen julistaja oli H. P. Blavatsky, niin suuresti peloitaa ja oudoksuttaa T. S:n jäsentä! Se on myös selvä todistus siitä, että nuoremmat T. S:n jäsenet eivät enää tunne tai paremmin sanoen eivät koskaan ole päässeet tuntemaan alkuperäistä teosofiaa. Ken minun laillani on yli kolmekymmentä vuotta seurannut teosofisen liikkeen vaiheita, ei saata muuta kuin iloita siitä, että Mestarein sanat ja opetukset jälleen vedetään päivän valoon. Minua huolestutti tämän vuosisadan alussa se uusi katolilaisuuteen ja kirkollisuuteen vivahtava henki, joka oli pujahtanut Teosofisen Seuran johtaviin piireihin; kirjoitin pahan silloin siitä artikkelin (kts. *Teosofisk Tidskrift* 1902, art. »Teosofiska Samfundet»). Siihen uuteen henkeen olin itsekkin vähällä vaipua, kunnes syntyi »Idän Tähti» ja avasi silmäni.

Kun nyt meikäläinen ruusuristi-teosofi lukee arvostelun sellaisen kuin Compton-Rickettin ylläolevat sanat, hän varmaan asioita hieman pohtiessaan huomaa iloiseksi hämmästyksekseen, että Mestarein alkuperäiset opetukset ovat hänen ruusuristiläistä elämänymmärrystään, toisin sanoen, että hänen suomalainen ruusuristi-teosofiansa on juuri sama kuin Mestarein ja H. P. B:n alkuperäinen oppi. Kuinka muuten voisi ollakaan? Eihän totuus ole kuin yksi, vaikka sitä eri sanoilla ja nimillä esitettäisiinkin.

Compton-Rickettin vaikutelma on, että Mestarein kannalta »kristinuskon perustaja Kristuksena ei ollut olemassa»; oli vain olemassa ihminen Jeesus. Niinpä niin. Myöhempi teosofinen oppi väitti, että Kristus oli erikoinen olento, »maailmanopettaja», korkean korkea vihitty mestari, joka otti Jeesuksen ruumiin käyttövälineekseen. Vastoin tätä on Ruusu-Ristissä meillä opetettu, että mitään senkaltaista Kristusta ei ole ollut; mikäli mestareita ja maailmanopettajia on, ei heitä pidä nimittää Kristuksiksi personallisessa, substantiivisessa merkityksessä; tai jos heitä siksi nimitetään, on tarkasti huomautettava, että »Kristus» on arvonimi, laatusana samoin kuin Buddha; Kristus merkitsee »voideltu», niinkuin Buddha merkitsee »valistunut». Ruusu-Ristissä on näet toiselta puolen opetettu, että Kristus käytettynä ainutlaatuisessa ja substantiivisessa merkityksessä on Jumalan Pojan eli Logoksen, Sanan, Maailmanjärjen ja rakkauden, Vaatshin nimenä.

Sanskritinkielinen sana Vaatsh, jota Mestarit käyttivät kirjeissään, merkitsee »sana», s.o. »logos». Kristus on täten »kosmologinen» eli paremmin »kosmillinen» käsite. Ja Ruusu-Ristissä on niinikään teroitettu mieliin, että Jeesus oli ihminen, jota ei mikään muu inhimillinen olento, »maailmanopettaja» eli boodhi-sattva, käyttänyt puhetorvena, vaan joka itse Jeesuksena yhtyi Kristukseen, s.o. Logokseen, ja täten joutui sen Sanan eli Vaatshin eläväksitekijäksi ja ilmoittajaksi, joka aikojen aamusta »oli ollut Jumalassa».

Compton-Rickettiä hämmästyttää sanomattomasti, että Jeesus vain »oman sisäisen puhtautensa ja pahan tuntemattomuutensa nojalla» oli adepti, s.o. Valkoisen Veljeskunnan vihitty jäsen. Etenkin pahan tuntemattomuus on käsittämätön hyve Compton-Ricketille.

Ehkä Compton-Rickett ei ole tullut ajatelleeksi, että hyvän tuntemusta ei liioin olisi, jos ei olisi pahan. Mitä varten olisimme olemassa, jos voisimme tuntea hyvän kokematta pahaa, jos voisimme tuntea onnea ja riemua tutustumatta kärsimykseen, suruun ja tuskaan, jos voisimme olla täydellisiä tietämättä, mitä on epätäydellisyys, heikkous ja synty? Turhaan maailman ja olemassaolon kova koulu silloin olisi pantu pystyyn! Olisihan »Jumala» heti voinut luoda meidät täydellisiksi, onnellisiksi ja hyväiksi!

Jos siis Jeesus tiesi, mitä hyvyys, rakkaus, anteeksiantamus j.n.e, oli, täytyi hänen myös tuntea niiden vastakohtat. Miksikä siis hänestä sanotaan, että hän ei tuntenut pahaa? Siksi, että hän oli aikoja sitten — edellisissä ruumistuksissaan — oppinut pahan tuntemaan — ja pahan kautta hyvän. Hän oli pahan voittanut, lopullisesti itsessään voittanut, aikoja ennenkuin hän syntyi Jeesus Natsarealaisena. Jeesuksena hänen sydämensä, hänen luonteensa, koko hänen olemuksensa oli läpeensä puhdas ja hyvä. Jeesuksena hänen ei enää tarvinnut kokea syntiä missään muodossa, sillä synnin ainoa tarkoitus on opettaa meille täydellisyyttä, sydämen puhtautta — ja vaikkei se alussa näytä sitä opettavan, se lopulta varmasti herättää hyvyyden ja puhtauden kaipuuta väsyneessä synnintekijässä, — ja Jeesus oli jo oppinut täydellisyyden läksyn. Jeesus oli hyvä, sillä paha ei häntä missään muodossa viehättänyt. Jeesus oli viaton kuin lapsi, sentähden että hänen ei enää tarvinnut synnistä edes tietää. Hän oli kasvattanut itsensä viattomaksi, — emmekä koskaan ymmärrä hänen sielunsa salaisuutta, ellemmme ota lukuun, että hän oli jälleensyntyvä olento kuten mekin ja esikoinen monista veljistä. Ainoastaan sentähden, että Jeesus siis ei tiennyt mitään pahasta, saattoi Jumalan Sana ottaa asuntonsa hänen sydämeensä ja täyttää ja läpäistä koko hänen olemuksensa.

Kaikki mitä Compton-Rickett lukee Mestareille viaksi heidän opetuksissaan, osoittautuu täten meikäläisen silmissä juuri siksi totuuden tiedoksi, johon mekin Mestarein ja ennen kaikkea Jeesuksen Kristuksen viitoittamaa tietä kulkiem me näkemyksissämme päässeet.

*

Parisilainen lehti *Le Soir* kokeili joku aika sitten, missä määrin ranskalaiset olivat rehellisiä ja kunniallisia ihmisiä, ja tuli siihen tulokseen, että 66 % oli

epärehellistä väkeä. Ranskalaista esimerkkiä seurasi amerikkalainen aikakauskirja *Liberty*.

Miten nyt *Liberty* menetteli kokeessaan? Se lähetti sadalle hengelle, jokaiselle erikseen, yhden dollarin tekaistun »laskun» kuittaamiseksi. Tämä oli todella salakavala koe, sillä mitään laillista vastuuta ei koituisi semmoisen summan pitämisestä eikä liioin erikoisia omantunnon vaivoja; hienolla tavalla vedottiin vain inhimilliseen huolettomuuteen ja suruttomuuteen: »olkoon toisen erehdys hänen omaksi tappiokseen». Sentähden tässä koettelemuksessa kesti vain se, jolla oli elävä sisäinen kunnian ja rehellisyyden tunto.

Minkälaiset olivat tulokset? *Liberty* arvelee, että niistä olisi paras vaieta. Kirjeiden vastaanottajista oli 9 pappismiestä, 7 sanomalehtimiestä, 3 taiteilijaa, 12 opettajaa, 37 liikemiestä, 9 lääkäriä, 11 lakimiestä, 11 tiedemiestä, 1 näytelmäkirjoittaja. Kuinka monet näistä henkilöistä palauttivat dollarin? 27. Kuinka monet siis pitivät rahan hyvänä? 73. Siis 73 % epärehellisiä ihmisiä! Entä miten rehellisyys ja epärehellisyys suhtautui kuhunkin yllämainittuun ammattiin? 9 pappismiehestä oli 6 rehellistä, 3 epärehellistä, 7 sanomalehtimiehestä 4 rehellistä, 3 epärehellistä, 3 taiteilijasta 1 rehellinen, 2 epärehellistä, 12 opettajasta 8 epärehellistä, 4 rehellistä, 37 liikemiehestä 10 rehellistä, 27 epärehellistä, 9 lääkäristä 2 rehellistä, 7 epärehellistä, 11 lakimiehestä 1 rehellinen, 10 epärehellistä, 11 tiedemiehestä kaikki epärehellisiä ja näytelmäkirjoittaja samaten epärehellinen.

Tämä tapahtui onneksi Amerikassa. Mutta mitä sanomme tiedemiehistä, virallisista »totuuden etsijöistä», jotka kaikki ovat epärehellisiä! Ja mitä sanomme lain, oikeuden ja siis rehellisyyden valvojista, joista 91 % ovat epärehellisiä! Entä opettajista, jotka lapsille opettavat kuntoa ja rehellisyyttä ja joista 67 % itse ovat epärehellisiä! Että lääkärit ja liikemiehet osoittavat suurta epärehellisyysprosenttia (78 % ja 71 %), ei meitä niinkään suuresti hämmästyttä. Mutta hämmästyttävää ja ilahduttavaa on, että sanomalehtimiehet ja papit näyttivät rehellisyydessä esimerkkiä muille! Eikä sentään niinkään hämmästyttävää, sillä käytännön ihmisinä sanomalehtimiehet kohtaavat paljon valhetta tiellään ja oppivat panemaan arvoa totuudelle ja tarkkuudelle, ja pappien verrattain suuri rehellisyys (67 %) osoittaa, että monen oppineen ja viisaan halveksima »usko Jumalaan» sittenkin vaikuttaa siveellisesti kohottavasti edustajiinsa.

*

Helsingin Ruusu-Ristissä vietimme helmikuun 16 p:n looshikokouksessa suuren säveltäjämme Erkki Melartinin viisikymmenvuotisjuhlaa. Ilta kului huomaamatta puoliyöhön elämäniloisen tunnelman yhä vain kohoutuessa. Ohjelma oli rikas: soittoa, laulua, melodraama, puheita, kahvia ja keskustelua. Annikki Uimonen lauloi Melartinin sävellyksiä ja Thure Åberg Melartinin sovittamia karjalaisia kansanlauluja, ja laulujen taikavoima vapautti sielut lentoon. Hilda Pihlajamäki esitti Melartinin säveltämän melodraaman »Neitsyt Maarian rukous», Piippa Heliön säestämänä. Puheita pitivät kunniavieraalle Jussi Snellman, Thure Åberg, allekirjoittanut y.m., ja Erkki Melartin vastasi. Koska edellisenä päivänä

olin kuullut Melartinin kuudennen sinfonian, en voinut olla kertomatta vaikutelmiani siitä. En aio tässä niitä toistaa, se vain olkoon mainittu, että sävellys oli mielestäni todistus Melartinin korkeasta inspiratsioonista, joka ei ollut lähtöisin kolminaismaailmasta, vaan hengen puhtailta ylängöiltä. Se oli niin sanoakseni kosmillista inspirationsia, ja sentähden sitä saattoi tulkita eri muodoissa, eri avaimilla — kosmogoneettisesti, psykologisesti, musikaalisesteettisesti j.n.e. — kirkkopohjan ja äänen langan jäädessä samaksi kaikissa eri tulkinnoissa. Semmoinen inspirationsi on vain mahdollinen säveltäjälle, joka samalla on mystikko, ja säveltäjä itse painostikin puheessaan omaa ruusuristiläisyyttään.

Viideskymmenes vuosi lienee muuten merkillinen vuosi sekä kansan että yksilön historiassa, jos saamme uskoa juutalaisten vanhaa salatiedettä. Joka seitsemäs vuosi oli lepovuosi, mutta kun seitsemän lepovuotta oli eletty — siis 49 vuotta — seurasi suuri riemuvuosi viidentenäkympmentenä. Tästä sanoo Mooseksen III kirja (XXV:9-13): »Niin sinun pitää antaman soittaa pasunalla ylitse koko teidän maakuntanne, seitsemännen kuukauden kymmenentenä päivänä; juuri sovintopäivänä antakaat pasunan käydä yli koko teidän maakuntanne. Ja teidän pitää se viideskymmenes vuosi pyhittämän ja julistaman vapautta maassa kaikille niille, jotka siinä asuvat, sillä se on teidän riemuvuotenne; silloin pitää kunkin saaman takaisin oma perintömaansa, jokainen sukunsa omaisuus. Sillä viideskymmenes vuosi on teidän riemuvuotenne; ei teidän pidä kylvämän eikä leikkaaman itsestensä kasvanutta eikä noukkiman, mitä leikkaamattomissa viinipuissa on kasvanut. Sillä se on riemuvuosi, se olkoon teille pyhä. Mutta pellostä syökää mitä se kasvaa. Tämä on riemuvuosi, jona kukin teistä saa palata omaan perintöosaansa.»

Muistuu mieleen, että tämä vuosi 1925 on teosofisen liikkeenkin viideskymmenes.

Huhtikuu, s. 145–156

— Kuka tai ketkä ovat tämän teosofisen liikkeen auktoriteettina? Suokaa anteeksi, että näin syrjäisenä teitä vaivaan, mutta tämä on minusta tärkeä kysymys. Olen jonkun verran tutkinut teosofiaa ja myönnän, että se elämäkatsomuksena minua miellyttää. On suurenmoista ajatella elämää jälleensyntymisen ja karman valossa, — veljeyskin käy silloin ymmärrettäväksi tosiseikaksi ja samalla ihanteeksi, jota ihmiskunta lopulta oppii toteuttamaan. Mutta on paljon toisia teosofisia oppeja. On seikkaperäisiä selontekoja kuolemanjälkeisestä y.m. elämästä toisilla tasoilla, on tietoja ihmiskunnan miljoonia vuosia kestäneestä kehityshistoriasta eri roduissa ja eri mantereilla, on esityksiä aurinkokunnan luomisesta ja maapallomme merkillisistä vaiheista y.m. y.m. Teosofisissa kirjoissa väitetään, että näitä tietoja ei ole saatu vainajilta spiritististä tietä, vaan miten on asian laita? Madame Blavatsky tosin puhui Tiedon Mestareista, mutta eikö hän itse ollut mediumi, ja eivätkö nuo Mestarit olleet henkiolentoja? En olisi tästä kysymyksestä niin epätietoinen, jos kaikki, jotka sanovat itseään teosofeiksi tai muuten kuuluvat teosofiseen liikkeeseen, olisivat asioista yhtä mieltä; mutta kun teosofi-

nen liike itse on jakautunut useampaan haaraan, joista toinen opettaa toisella tavalla, toinen toisella, — niin mihinkä on uskominen? Saanko mainita esimerkin? Madame Blavatsky sanoo kirjassaan »Teosofian avain», että jälleensyntymisen välillä kuluu keskimäärin 1,500 vuotta; tohtori Steiner opettaa, että tämä välikausi on 2,000 vuotta pitkä ja että ihminen säännöllisesti vaihtaa sukupuolta; mr. Leadbeater taas väittää, että kuolemantakaisen elämän pituus vaihtelee ihmisen mukaan: toiset viettävät tuonelassa pari, toiset seitsemän sataa, toiset tuhat kaksi sataa tai puolentoista tuhatta vuotta, toiset vielä kauemman ajan; ja mitä sukupuoleen tulee, hän sanoo, että ihminen tavallisesti syntyy seitsemän, mutta vähintään kolme kertaa samansukupuolisena, ennenkuin hän vaihtaa toiseen. Mihinkä väitteeseen on nyt luottamista?

— Teidän ei ole tarvis ensi aluksi luottaa mihinkään erikoisväitteeseen. Pitäkää vain kiinni itse jälleensyntymisen tosiasiaista, josta kaikki ovat yhtä mieltä. Ettekö muista, mikä on ollut teosofisen liikkeen tunnuslause alusta lähtien? Muistatte hyvinkin: *satjaan naasti paroo dharmah*, suomeksi: ei ole uskontoa totuutta korkeampaa, toisin sanoen; totuus on korkein uskonto. Tämä on oleva jokaisen teosofisen totuudenetsijän elämänohjeena hänen tutkimuksissaan ja etsiskelyissään. Se ratkaisee kysymyksen teosofisen liikkeen auktoriteetista kuhunkin yksilöön nähden.

— Miten tarkoittatte? Ymmärrän minäkin, että totuus on korkein auktoriteetti joka asiassa, mutta kun esim. edellä mainitsemaani jälleensyntymiskysymyksessä en itse tiedä totuutta, kehenkä inhimilliseen opettajaan silloin luotan?

— Johan sen sanoin: jättäkää erikoisseikat sikseen. Totuus korkeimpana auktoriteettina merkitsee yksityiselle etsijälle, että hänen ei pidä langeta vanhaan erehdykseen: sokean uskoon. Mitä on sokea usko? Sokea usko on semmoisen asian totena pitämistä, jota ei itse tiedä tai jota ei voi järkevästi perustella. Tätä ansaa teosofia opettaa meitä välttämään. Teosofinen liike vetoaa tässä kohden Buddhan sanoihin. Buddha opetti, että meidän ei pidä uskoa mihinkään asiaan ainoastaan sen nojalla, että se on sanottu; eikä perintätietoihin sen nojalla, että ne ovat vanhoja; eikä huhuihin semmoisina; eikä viisasten kirjoituksiin vain sen nojalla, että ovat Viisaitten kirjoittamia; eikä mielikuvituksiin, joita luulemme deevan eli enkelin meille ilmoittaneen (s.o. muka henkiseen inspirationsiin); eikä satunnaisesta olettamuksestamme johtuviin johtopäätöksiin; eikä arveluun, joka välttämättä näkyy johtuvan yhdenmukaisuudesta (analogiasta); eikä omien opettajiemme tai mestareimme paljaaseen auktoriteettiin. Ja jos te kysytte, milloin meidän sitten tulee uskoa, vastaan taas Buddhan sanoilla: silloin, kun oma järkemme ja tajuntamme hyväksyy ja vahvistaa kirjoituksen, opin tai sanan. Ettekö huomaa, mikä suuri siveellinen opetus tämä on? Etsijää opetetaan alusta lähtien seisomaan omilla jaloillaan, sillä jollei hän itse tiedä, mitä hän uskoo ja miksikä, kuka sitten ajattelee, harkitsee ja miettii hänen puolestaan?

— Eikö tuo ole liian kylmää oppia? Eivätkö ihmiset saisi luottaa toisiinsa? Eikö oppilas saisi uskoa opettajaansa?

— Saa epäilemättä. Miksikä hän ei uskoisi ja luottaisi? Mutta tähän on toinen asia.

— Kuinka niin?

— Jos ken on löytänyt ihmisen, jonka sanoihin luottaa, silloinhan olisi järjestöntä olla luottamatta. Tässähän sekä valintavapaus että järki ovat näyttäneet osaansa. Tajunta ja järki hyväksyvät, niinkuin Buddha sanoi. Mutta siinäkään ei pidä mennä yli rajojen. Voihan luotettava opettaja opettaa semmoista, jota en käsitä. Silloin ei minun tule sokeasti uskoa, vaan jättää asia sikseen, kunnes se mahdollisesti selvenee. Tällainen on teosofisen liikkeen noudattama periaate.

— Periaate on oivallinen, sen myönnän. Mutta se ei auta minua. Nähkääs, minulla ei ole personallista opettajaa. En tunne ketään suurista teosofeista. Ei ole minulla tietäjää, jonka sanoihin luottaisin. Olen syrjässä elävä etsijä. Kirjat yksin ovat oppainani. Niiltä saan neuvot kysyä ja seurustella saan vain omien ajatusteni kanssa. Ymmärrättehän, että minun asemassani kysymys opettajien luotettavuudesta muuttuu kysymykseksi itse teosofisen liikkeen auktoriteetista. Itse en tiedä totuutta, oma järkeni vaikenee, minkä teosofisen opettajan sanoihin on minun siis luottaminen? Sanoitte äsken, etten välittäisi erikoiskysymyksistä, vaan pitäisin kiinni suurista aatteista. Esimerkkini oli otettu jälleensyntymisopin alalta. Jos en siis välitä Blavatskyn enemmän kuin Steinerin tai Leadbeaterin lausunnoista, vaan uskon mielessäni ainoastaan jälleensyntymiseen sinään, niin tulemme seuraavaan johtopäätökseen: jälleensyntymistä on aina uskottu itämailla, — onko siis teosofinen liike itämaista lähetystointia kristittyjen kesken?

— Entä jos niin olisi? En näkisi siinä mitään pahaa. Sanoittehan itse alussa, että veljeyshaate käy järjelle käsitettäväksi jälleensyntymisopin valossa. Itämaat ovat säilyttäneet sen opin, jos taas länsimaista voimme sanoa, että ne ovat koettaneet käsittää veljeyshaatetta. Kummallakin pallopuoliskolla on siis oma kallis totuudenhelmensä. Miksikä eivät siis tulisi osallisiksi toistensa helmistä? Jos teosofinen liike aikaansaisi yhteisymmärryksen länsi- ja itämaiden välillä, olisi se suorittanut suuren palveluksen ihmiskunnan asialle.

— Niinkö? Niin . . . epäilemättä . . . mutta sekö on teosofisen liikkeen tarkoitus? Olen ollut ymmärtävinäni, että teosofinen liike ei ole — kuinka sanoisin? — pintapuolisesti itämaalainen enemmän kuin länsimaalainenkaan propagandaliike, vaan yleisesti inhimillinen, uskonnollistieteellinen ja filosofinen, totuutta etsivä liike.

— Siinä olette oikeassa. Nyt iskitte asian ytimeen. Teosofisessa liikkeessä on eroitettava eksoteerinen ja esoteerinen puoli. Eksoteerisesti se auttaa itä- ja länsimaita lähestymään toisiaan. Itämaat lahjoittavat länsimaille jälleensyntymis- ja karma-opin, jonka kristikunta unohti saadessaan valta-aseman maailmassa; länsimaat taas lahjoittavat itämaille veljesrakkauden eli toisin sanoen mystillisen Kristuksen toteutuneena Jeesuksessa Kristuksessa, sillä itämaiden käsitys ihmisesä piilevästä Kristuksesta eli Atmaasta, Iishvarasta, Dhyaani-Buddhasta j.n.e, ei ollut ennen saavuttanut sitä inhimillistä syvyyttä ja korkeutta, jonka natsarealainen mestari teki eläväksi todellisuudeksi. Mutta tämä on kuten sanottu eksoteerista. Esoteerisesti teosofinen liike kääntyy ihmisyksilöiden puoleen ja sen sanoma heille on: nouskaa, ihmiset, totuutta etsimään! Ken tahansa olet, mihin rotuun, kansallisuuteen tai uskontoon kuulutkaan, älä tyydy sokeaan uskoon, älä aateske-

luihin äläkä mielikuvituksiin, vaan etsi totuutta! Totuuden etsintä on heränneen ihmisen tunnusmerkki. Ja tiedä, oi sinä unesta herännyt ihminen, tiedä, että totuus on löydettävissä! Esoteerisesti teosofinen liike siis esiintyy tiedon auktoriteetilla: »totuus on löydettävissä, sillä minä tunnen totuuden». Esoteerisesti teosofinen liike siis ottaa saman asenteen kuin esim. Buddha, joka sanoi: minä tiedän totuuden, seuraa minua. Ja mihin perustuu teosofisen liikkeen auktoriteetti, minkä nojalla se tietää totuuden? Sen auktoriteetti on sen alkuperässä. Se on kotoisin samasta tietäjien veljeskunnasta, jonka lähetteinä kaikki tiedon mestarit ovat olleet. Se on jumalsyntyinen, se on ilmoitus. Tämä on sen esoteerinen puoli.

— Olen iloinen sanoistanne. Teosofisen liikkeen auktoriteettina on siis, niin kuin sanoitte, tietäjien veljeskunta? Madame Blavatskyn Mestareita on siis olemassa? Eikö hän siis ollutkaan mediumi?

— Mestarit ovat ehdottomasti olemassa, ja he ovat eläviä ihmisiä. Vaikka henkimaailmassa on monenlaisia olentoja, korkealle kehittyneitä jumalia ja entisiä ihmisiä, ovat Mestareiksi sanotut olennot fyysillisesti eläviä ihmisiä. Tietysti he saattavat liikkua sieluruumiissaan ja ilmestyä opetuslapsilleen »yliluonnollisella» tavalla, mutta muistakaamme, että he ovat eläviä ihmisiä, joiden fyysillinen ruumis on joko Tibetissä, Indiassa, Egyptissä tai muualla, — vaikkapa Europassakin. Madame Blavatsky ei ollut tavallinen mediumi. Hän ei ollut missään suhteessa tavallinen ihminenkään. Hän oli korkealle kehittynyt, vihitty opetuslapsi, adepti, jonka erikoistehtävänä oli edustaa maailmassa salaista veljeskuntaa. Hän oli sentähden alituisessa yhteydessä Mestarien kanssa ja hänen omituinen mediumistis-psykkinen ruumiillinen rakenteensa teki hänelle mahdolliseksi tarpeen vaatiessa astua itse syrjään sieluruumiissaan ja antaa fyysillisen organisminsa Mestarin käytettäväksi.

— Teidän sananne tekevät sydämelleni hyvää. Vaikkette suoraan ilmituo omaa kantaanne, olen kuitenkin ymmärtävinäni, että te pidätte Mestareita (ja madame Blavatskya heidän puhetorvenaan) teosofisen liikkeen varsinaisina auktoriteetteina. Onko niin?

— Ehdottomasti. Mestareita on olemassa, eikä kukaan ole ollut heitä niin lähellä kuin madame Blavatsky.

— Oletteko siis sitä mieltä, että paraiten voin luottaa madame Blavatskyn sanoihin esim. jälleensyntymiskysymyksessä?

— Epäilemättä. Mutta huomatkaa, mitä hän sanoi: »keskimäärin tuhat viisisataa vuotta». Siis kuolemanjälkeisen ajan pituus voi vaihdella. Se voi välistä olla kaksi tuhatta vuotta, niinkuin Steiner on tutkimissaan tapauksissa huomannut. Se voi olla paljon lyhempi, kuin Leadbeater sanoo omien havaintojensa nojalla. Omakohtaista ratkaisua on teidän paras odottaa, kunnes jälleensyntymismuistinne herää ja itse näette, minkälainen väli aika on ollut omien ruumistustenne välillä. Eihän tämä ole mikään »autuuden kysymys»!

— Eipä ei. Toistan vieläkin, että sananne ovat lohduttaneet ja rauhoittaneet mieltäni. Sitä minäkin olen koko ajan tahtonut uskoa, että alkuperäinen sanantuoja on teosofisessakin liikkeessä ollut lähimpänä tiedon arvovaltaa.

Eräs vanha ystävä ja totuudenetsijä on lähettänyt Ruusu-Ristin toimitukselle julkaistavaksi kirjeen, jonka sisältö on siksi kiintoisa, että painatan sen tähän:

Teosofinen Raamattu.

Kun Mystica nyt on ryhtynyt julkaisemaan maailman pyhiä kirjoja suomeksi, niin olisi hartaasti toivottavaa, että siinä sarjassa saataisiin myöskin Raamattu.

Moni hämmästynee. Mitä, onhan Raamattu ollut suomeksi jo kuinka kauan lie ollutkaan ja onhan se kohta kai kokonaisuudessaan saatavana uutena käännökseenäkin. Niinpä kyllä, mutta se uusi käännöskin on ja tulee olemaan ev. luth. kirkonopin värittämä kauttaaltaan ja sisältää ja tulee sisältämään suoranaisia virheellisyyksiä¹⁾, kuten tunnettu, miten paljon, näkisi sitten kun teosofinen suomennos julkaistaisiin.

Tällainen käännös olisi mielestäni erittäin tärkeä, sillä teosofi ei voi luottamuksella suhtautua kirkon suorittamaan. Eihän siitä tiedä missä se on oikein käännetty, missä väärin, paitsi niissä kohdin, jotka sattuvat olemaan kunkin lukijan tiedossa. Tunnollinen teosofinen käännös sen sijaan antaisi turvallisuuden tunteen, mikä ei olisi vähäksi arvattava.

Sanoin tunnollinen. Sillä tarkoitan sellaista käännöstä, jossa *ennakkoluulottomasti* alkutekstin ja muiden luotettavien lähteiden nojalla olisi pyritty niin objektiiviseen totuuteen kuin mahdollista.

Lisäksi olisi käännös varustettava tarpeellisilla, lyhyillä selityksillä.

Siitä tulisi sitten teosofein raamattu ja saattaisipa tulla monien muidenkin — varsinkin aikaa myöten. Uskon varmasti, että sitä leviäisi lukuisasti, niin, kuka tietää kuinka paljon.

²⁴ 25.

A. R. M.

Näin ystäväni. Hänen ehdotuksensa on sitä huomattavampi, koska olen usealta taholta suullisesti kuullut samaa. Eikö voitaisi saada edes Uutta Testamenttia suomeksi P. E:n toimittamana? on minulta kysytty kerta toisensa perästä.

Tämän johdosta en voi olla kertomatta, että Väinö Vaivanne-vainajan kanssa meillä oli aikoinaan **tuuma** suomentaa Uutta Testamenttia. Olimme tottuneet yhteistyöhön suomentamisessa ja V. H. V. oli tarkka kreikan kielen tuntija. Raamatunkomitean työtä seurasimme mielenkiinnolla ja meitä suuresti vaivasi se, että komitealla ei ollut asiantuntemusta. Se osasi kieltä, mutta monessa tärkeässä paikassa siltä puuttui sisäinen tieto siitä, mistä oli kysymys. Ollappa meillä nuo varat, mitkä raamatunkomitean suomennostyöhön tuhlataan, ajattelimme, — kyllä

¹⁾ Muistettakoon vain esim. miten Juhani Aho aikoinaan Hels. Sanomissa arvosteli kirkolliskouksen mestaröimaa raamatunkäännöskomitean suorittamaa Uuden Testamentinkin suomennosta! - Siten kokoonpantu kokousko muuten kykenee aina äänestyksellä ratkaisemaan, miten mikin kohta on käännettävä, jotta se tulisi *oikein!* — Ja sellaiseen sitä pitäisi luottaa!

Suomen kansa saisi tietää, mitä Testamentissa opetetaan.

Merkkillistä kyllä kytee nyt päässäni ajatus, että tuo tehtävä voi vielä olla minulla edessä. Ainakin pyörii mielessäni selvä kuva eräästä Uuden Testamentin osasta, jonka koetteeksi voisin kääntää, varustaa selityksillä ja julkaista.

*

Teosofisista lehdistämme lakkautti ilmestymisensä »Antroposofia» viime vuoden viimeisellä numerolla. Se oli tehtävänsä suorittanut, ja kunnes se mahdollisesti joskus herää kuolleista, olisi toivottavaa, että sen lukijat ja kannattajat voisivat saada henkistä ravintoa jällelle jääneistä, esim. Ruusu-Rististä.

Lehtenä, jota kenen tahansa totuudenetsijän sopii lukea, on myös teosofismielisistä lehdistämme mainittava »Suomen Yhteis-Vapaamuurari». Nimi »Vapaamuurari» osoittaa, että se on ulkopuolella varsinaisia teosofisia piirejä, ollen siis teosofisesti puolueeton, mutta koska yhteisvapaamuurariliike näkyy ottavan varteen madame Blavatskyn sanat, että vapaamuurarius on kuollutta ilman sitä henkeä, minkä teosofia voi sille antaa, on yhteisvapaamuurari-lehtikin luettava teosofisten lehtiemme joukkoon.

Sen kirjoituksissa käytetään usein n.s. ammattikieltä, s.o. vapaamuurariuteen omaksuttuja sanoja ja lausetapoja, mutta ajattelevalle lukijalle käy silti kirjoituksen sisältö ymmärrettäväksi. »Suomen Yhteis-Vapaamuurari» on muuten kolmen toimintavuotensa aikana sisältänyt joukon hyvin valikoituja ja opettavaisia artikkeleita. Kun se nyt maaliskuun numerolla on alkanut neljättä vuosikertaansa, emme saata olla toivomatta, että se yhä lisääntyvin voimin olisi tilaisuudessa palvelemaan totuuden ja ihmiskunnan asiaa. Vapaamuurarius on se vanha mahtava liike, joka menneinä aikoina vartioi sitä pyhää sanomaa, mikä meidän päivinämmä on uskottu teosofisen liikkeen huostaan. Vanha Vapaamuurarikirjallisuus on sentähden täynnä tietoja ja osviittoja totuudenetsijälle, ja vapaamuurariuden historiassa on paljon salaperäisiä episoodeja, jotka vain okkultisten tutkimusten valossa käyvät ymmärrettäviksi. »Suomen Yhteis-Vapaamuurari» onkin sisältänyt ja tulee jatkuvasti julkaisemaan arvokkaita suomennoksia, jotka teosofiselle tutkijalle ovat ylen kiintoisia. Sen tilaushinta on Smk. 40:- ja sitä voidaan tilata m.m. Mysticin kautta, os. Helsinki. Heikinkatu 10.

*

Eräs teosofisen liikkeen suurista personallisuuksista lopetti maallisen vaelluksensa maaliskuun 30 p:nä. Hänen kuolemansa tuli äkkiä, vaikka kuulemma ei odottamatta, koska hän jo jonkun aikaa oli potanut vaikeampaa sairautta. Tämä oli Antroposofisen Seuran perustaja ja johtaja, tohtori *Rudolf Steiner*.

Menen muistissa taaksepäin kolmetoista vuotta. Silloin olimme kaikki Teosofisen Seuran jäseniä ja Rudolf Steiner oli Saksan T. S:n ylishteerinä. Hänen maineensa salatieteellisenä opettajana oli laajalle levinnyt. Hän oli käynyt useissa Europan maissa luennoimassa, m.m. Suomessakin. Hän nimitti teosofiaansa

välistä rosenkreutsiläisyydeksi, ja hänen opetuksensa oli aina evankeliumein ja Jeesuksen Kristuksen yhteydessä. Hän oli Saksassa voittanut tavattoman paljon kannattajia, ja hänen suussaan itämailta tullut teosofinen sanoma muuttui länsimaalaiseksi, kotoiseksi, milteipä kristilliseksi viisaudeksi. Moni varmaan minun kanssani ylpeili siitä, että Teosofisessa Seurassa oli Okkultinen tutkija, joka kykeni tietovarastoamme lisäämään omilla havainnoillaan, ja moni uskoi varmaan minun kanssani, että vielä oli tuleva aika, jolloin joka kansalla — jokaisessa kansallisessa T. S:ssa — oli oma tietäjä ja opettaja johtajanaan. Silloin Teosofinen Seura vasta olisi voimakas, rikas ja henkisesti elävä!

Tätä Teosofinen Seura valitettavasti ei älynnyt. Siellä täällä Saksassa ja muualla oli jäseniä, jotka eivät hyväksyneet tohtori Steinerin voimakasta ja voittoa työskenelyä, vaan pitivät sitä jonkinlaisena kristillisenä agitatsioonina. Näiden mielestä toht. Steinerin ei pitänyt saada vapaasti eikä yksityisten jäsenten pyynnöstä liikkua eri maissa, vaan ainoastaan kunkin maan T. S:n virallisesti kutsumana, jottei häiriötä saataisi aikaan. Syntyi riitoja ja kahnauksia. Minä yhtenä ehdotin Teosofisen Seuran pääneuvostolle, että T. S:n sääntöjä muutettaisiin siten, että kansalliset osastot eivät olisi maantieteellisesti rajoitettuja, vaan että yksilöllinen jäsen saisi kuulua siihen kansalliseen osastoon, johon hän tunsii haluavansa kuulua; siten esim. saksalaiseen osastoon saisi kuulua ken tahansa T. S:n jäsen, joka tahtoi kannattaa toht. Steineriä. Pääneuvosto ei voinut ottaa tätä liian mullistavaa ehdotusta huomioon, ja niin selkkaukset monien vaiheiden jälkeen päättyivät siihen, että tohtori Steiner joukkoineen oli pakoitettu poistumaan Teosofisesta Seurasta. Ken siinä voittajaksi jäi, arvostelkoon tulevaisuuden historia.

Tämä episodi muistui taas mieleeni Rudolf Steinerin kuoleman johdosta, sillä en ole lakannut suremasta sitä, että teosofinen liike ei pysynyt ehjänä ja yhdistettynä. Todellisuus on joka tapauksessa sitä mitä se on, eikä meidän surumme eikä harmimme sitä muuta. Omistakaamme siis vain rakkautemme ja siunaavat ajatuksemme sille teosofisen liikkeen merkkihenkilölle, joka nyt on keskuudestamme muuttanut toiselle puolelle.

Rudolf Steiner syntyi Unkarissa Kraljeviczin kylässä helmikuun 27 p:nä 1861 ja oli siis kuollessaan 64 vuoden ikäinen. Hänen isänsä oli rautatievirkamies, ja perhe muutti usein paikasta toiseen. Pieni Rudolfkin muutti toisesta kyläkoulusta toiseen. Vasta kymmenvuotiaana hän pääsi Wiener-Neustadtin reaalikouluun valmistuakseen insinööriksi. Myöhemmin hän pääsi Wienin polyteknisen opiston oppilaaksi. Itsestään hänen harrastuksensa kuitenkin tämän jälkeen kääntyivät klassillisiin opintoihin, ja niin hän lopulta luki filosofian tohtoriksi.

Rudolf Steinerin henkisestä elämästä kerrotaan, että hän jo 19-vuotiaana kohtasi Mestarinsa, joka näytti hänelle hänen elämäntehtävänsä. Vasta 90-luvun loppupuolella hän tutustui teosofiseen liikkeeseen, joka häntä ei silloin vielä miellyttänyt. Mutta kun hän vuosisadan vaihteessa oli esiintynyt Berliinissä ja sikäläisten teosofien kutsusta oli pitänyt esitelmäsarjan heidän looshissaan, heräsi hänessä ajatus työskennellä teosofein parissa. Berliiniläisien ystäväinsä kehoituksesta hän sitten liittyi Teosofiseen Seuraan v. 1902, tuli heti Saksan T. S:n

ylisihteeriksi ja aloitti menestyksellisen teosofisen toimintansa, jota hän väsymättä jatkoi — ensin T. S:n piirissä vuoteen 1913 ja sitten omassa Antroposofisessa Seurassaan, — kunnes kuolema katkaisi fyysillisen työskentelyn.

Hänen lukuisista teoksistaan mainittakoon: Teosofia, Kuinka saavutetaan tietoja korkeammista maailmoista?, Das Christentum als mystische Tatsache, Die Geheimwissenschaft, Die Rätsel der Philosophie. On myös olemassa viitisenkymmentä käsikirjoituksena painettua luentosarjaa erilaisista teosofisista aiheista (m.m. evankeliumeista ja Ilmestyskirjasta), ja epäilemättä väsymätön työntekijä on jättänyt jälkeensä vielä julkaisemattomia käsikirjoituksia.

Tulkoon hänen henkinen testamenttinsa vielä siunaukseksi ja avuksi monelle, monelle pimeässä hapuilevalle totuuden etsijälle!

Toukokuu, s. 193–206

Teosofinen liike täyttää, kuten tiedämme, tänä vuonna 50 vuotta, joten tämä on liikkeemme »riemuvuosi». Vanhan lain mukaan kaikki asetetaan riemuvuotena jälleen oikeuksiinsa ja entisille paikoilleen, ja jos tämän nojalla saamme ex analogia päätellä jotakin teosofisen liikkeen suhteen, sanoisimme siis, että Mestarit, H. P. Blavatsky, H. S. Olcott, W. Q. Judge ja (T. S:n) alkuperäinen ohjelma saavuttavat takaisin kunniasijansa teosofisessa liikkeessä tästä vuodesta 1925 alkaen.

Merkit ainakin siihen viittaavat, huolimatta siitä, että Teosofinen Seura, Adyar, joka lähinnä sai tehtäväkseen säilyttää pyhänä ja levittää Mestarein sanaa, kulkee omia okkultisia teitään, iloisesti tietämättömänä Perustajainsa varoitavista sanoista. Merkkien joukkoon on luettava se voimakas herämys alkuperäisten tehtävien uudestaan älyämiseen, joka sai alkunsa Amerikassa ja levisi Austraaliaan ja Eurooppaan muutamia vuosia sitten ja jonka toisista riippumaton rinnakkaisilmiö oli Suomen Ruusu-Ristin synty, mutta merkeistä huomattavin ja kauaskantavin oli epäilemättä Sinnettille lähetettyjen Mahaatmakirjeiden julkaiseminen painosta jouluna 1923. Näistä kirjeistä sai näet tuo teosofisen hengen elpyminen itselleen elävän taustan ja voittamattoman puolustusaseen. Onkin luonnollista, että kansalliset teosofiset seurat johdon esimerkkiä noudattaen enimmäkseen ovat sivuuttaneet vaitiololla tuon monumentaalisen kirjateoksen ilmentymisen; poikkeuksen lienee vain tehnyt Canadian T. S., jonka ylisihteerin ja jäsenenemmistö on harras alkuperäisen teosofisen ohjelman kannattaja.

Mutta merkkien riviin on Karma viisaudessaan taas liittänyt uuden, joka sekin puhuu voimakkaasti herämyksen ja uudestasyntymisen puolesta. Tämä viimeinen merkki on vastikään Lontoossa ilmestynyt kirja: »*The Letters of H. P. Blavatsky to A. P. Sinnett and other miscellaneous letters transcribed, compiled, and with an Introduction by A. T. Barker*» (H. P. Blavatskyn kirjeet A. P. Sinnettille y.m. sekalaisia kirjeitä, kopioinut, kerännyt ja esipuheella varustanut A. T. Barker).

Samalla tavalla kuin Mahaatmakirjeet saa lukijan vakuutetuksi Mestarein olemassaolosta, heidän viisaudestaan, oikeamielisyydestään, hyvydestään ja inhimillisyydestään, samalla tavalla nämä Blavatskykirjeet päivänselvästi todistavat

H. P. B:n vilpittömyyden ja rehellisyyden, hänen suhteensa Mestareihin ja hänen suuren tehtävänsä maailmassa. Ne ovat läpeensä inhimilliset nämä kirjeet, koskevat suureksi osaksi toisia, aivan jokapäiväisiä asioita, eivätkä lainkaan ole kirjoitettu suurta yleisöä varten. Mutta niiden henkinen sävel on sitä laatua, että niitä ei voinut kirjoittaa kukaan muu kuin se H. P. Blavatsky, joka oli Totuuden Mestarein väärinymmärretty, pilkattu ja vainottu Sanansaattaja 19:nnellä vuosisadalla. Ne puhuvat eläviä sanoja madame Blavatskyn kärsimyksistä ja sieluntuskista ja liikkuvat enimmäkseen personallisissa asioissa, mutta sisältävät silloin tällöin jonkun viittauksen tai tiedonannon kirjoittajansa rikkaista viisaudenlähteistä.

Näytteeksi tahdon suomentaa tähän kokonaisuudessaan kirjeen n:o 45, jonka madame Blavatsky kirjoitti rouva Sinnettille heinäkuun 23 p:nä (1885) Torre del Greco. Torre del Greco on pieni paikka Italiassa lähellä Napolin kaupunkia. Tänne madame Blavatsky oli joutunut lähdettyään Indiasta huhtikuussa 1885, jolloin hän oli niin huono terveydeltään, että hänet kantamalla tuotiin laivaan. Italiassa madame Blavatsky vietti muutamia kuukausia kirjeen alussa mainittujen matkakumppaniensa ja seuralaistensa parissa, kunnes hän kesän lopulla muutti Saksaan Wurzburgin kaupunkiin.

Vuosi 1885 on huomattava siitä, että madame Blavatsky silloin aloitti Salaisen Opin kirjoittamista, — ja vielä enemmän siitä, että se oli suurten »paljastusten» vuosi, Coulombskandaalin ja Psykkisen Seuran Raportin järkyttävä vuosi.

Seuraa nyt kirjeen teksti.

*

Rakas Mrs. Sinnettini.

Älkää vapisko nähdessänne tämän pöytäliinan. Näköni on viime aikoina tullut sangen heikoksi ja käteni niin epävakaaksi, että jotenkuten kuvittelen voivani kirjoittaa helpommin isolle paperille.

Toivon teidän suovan minulle anteeksi, että vastaukseni on viipynyt yli viikon; mutta oli työtä valmistettava lehtiä varten¹⁾, ja minun täytyi se tehdä paljaan rahan ja tulon takia, koska Mary Flynn- ja Babajee-raukkojen taakka on nyt myös harteillani, ja minun täytyy tehdä työtä elääkseni eli pikemmin elääksemme. Ja kirjoitukseni käy niin hitaasti nyt. Kynä kädessä tunnin aikana, sitten kaksi tuntia vuoteessa, koska näköni sumenee, sydän heikkenee (fyysillisesti) ja sormet jäykistyvät. No niin, se on Karmani, eikä minulla ole mitään sanottavana. Ei, rakkaani, en ole — *Karmasta* puhuttaessa — nähnyt miehenne uutta kirjaa²⁾, en nykyään näe mitään, mutta käskin Bowajeen tilaamaan sen Lontoosta.

Hämmästyin koko lailla kuullessani teidän sanovan, että kirjeeni teki semmoisen vaikutuksen teihin ja setäänne, ja yllätykseni oli lisäksi mieluisa; yhtäkaikki se

¹⁾ H. P. B:n oli tapana kirjoittaa venäläisiin lehtiin, jotka maksoivat hänelle hyvin. Siten hänen matkakirjeistään esim. syntyi kiintoisa ja nerokas teos »Indian viidakoista ja luulista», joka ilmestyy suomeksi läheisessä tulevaisuudessa. P. E.

²⁾ Mr. Sinnett oli kirjoittanut *Karma-TUTYiiseri* romaanin, jota arvatenkin tässä tarkoitetaan. P. E.

oli *todellista* yllätystä; sillä vaikka en muista sanaakaan kirjeeni sisällöstä, en tietenkään voinut kirjoittaa teille mitään sen enempää tai vähempää kuin mitä olin kirjoittanut tusinoittain kertoja toisille ja sanonut yhtä monin sanoin — satoja kertoja. Mutta minkä te sanotte, se vain lisää alakuloisuuttani. Älkää taistelko puolestani, hyvä, rakas rouva Sinnettini, älkää puolustako minua; aikanne menee hukkaan ja teitä tullaan vain nimittämään salaliittolaisiksi, jollei pahemmaksi. Te tekisitte pahaa itsellenne, ehkäpä *Asialle*, ettekä auttais *minua* yhtään. Loka on syöpynyt liian syvälle H. P. B:ksi tunnettuun onnettomaan yksilöön, panettelun maaliseokseen käytetyt väriaineokset olivat tai pikemmin ovat liian väkevät, ja pelkään, ettei itse kuolemakaan koskaan pysty niiden silmissä, jotka eivät minua tunne, pesemään »rakasta vanhaa rouvaa» puhtaaksi siitä liasta, jota on heitetty hänen personallisuuteensa ja siihen jäänyt. Totta tosiaan: »vanha rouva» on nyt *puhdas* kappale katseltavaksi; kunnia ystävilleen ja koristus Seuralle, jos mitään. »Salaisella Maailmalla» yksin on tilanteen ja *totuuden* avain. Mutta *Salainen Maailma* on huonossa arvossa nyt, itse Päämajassakin. Eversti-rukka¹⁾ pitää sitä tällä hetkellä turvallisesti suljettuna kolminkertaisen lukon taakse heikon sydän-raukkansa pohjukkaan eikä uskalla toistaiseksi kantaa sitä kielellään. Vaikutus ja vastavaikutus hänessä, kuten tavallisesti. Hän on ladellut S. P. R:lle²⁾ kertomuksia, jotka enemmistön silmissä eivät voineet olla muuta kuin *ikäviä ja järjettömiä juttuja*, ja hän riiteli minun kanssani, kun pyysin, ettei hän ottaisi *heitä* sovintotuomareiksi eikä olisi missään tekemisissä noiden *oppineiden* kanssa; ja nyt kun heidän tuomionsa päättyi niin loistavalla tavalla meille, hän pelästyi pahan päiväisesti ja on tullut umpimielisyydessä aito brahmiiniksi, todelliseksi Subba Row'ksi. Hän unohtaa lauseen »ne jotka kieltävät minut ihmisten edessä, ne minä kiellän (tibetiläisen) isäni edessä». Hän ei tietysti kiellä Mestareita, mutta heidän nimiensä lausumista muuten kuin suurimmassa salaisuudessa hän pelkää kuin kuolemaa. Ah! Jospa hänellä olisi ollut edes puoleksi tuota pidättyväisyyttä ja varovaisuutta, silloin kun hän viskasi pyöriällä kulkevan Herra Buddhan Psykkisen Seuran kokouksen intuitsionikykyisen joukon katseltavaksi.³⁾ Mutta on liian myöhäistä. *Consummatum est.*

No niin, todellisuudessa en olisi rahtuakaan välittänyt omasta *personallisesta* maineestani, jollei jokainen lokapanos minuun ammuttuna ja *lävitseni* kulkiessaan räiskyttäisi hyvänhajuisia aineksiaan onnettomaan Teosofiseen Seuraan.

Te »ette osaa kuvitella, kuinka yksikään ihminen, joka teidät (minut) tuntee, voi uskoa teitä (minua) syylliseksi» — syylliseksi niihin *aasimaisiin* tekoihin, joista minua syytetään? En osannut minäkään *-puoli vuotta sitten*, mutta nyt osaan. Milloin on totuus otettu vastaan ja muistettu, tai milloin *valheet* ja *panettelu* olisivat jääneet vastaanottamatta ja säilyttämättä ihmisten aivoissa? Maailma on jakaantunut niihin miljooniin, *jotka eivät minua tunne*, jotka eivät koskaan ole

¹⁾ Eversti H. S. Olcott, Teosofisen Seuran presidentti. *P. E.*

²⁾ Lontoon Psykkinen Seura. *P. E.*

³⁾ Eversti Olcott oli Indiassa saanut käsiinsä pienen metallisen Buddhan kuvan, joka kulki pyöriällä ja joka everstin mielestä kuvasi erikoista buddhanuskon opinkappaletta. *P. E.*

nähneet tai kuulleet minua, mutta jotka ovat kuulleet minusta *puhuttavan*; ja minkä he kuulivat, teosofian onnenkin päivinä, silloin kun teosofia melkein tuli muotiasiaksi, ei ikinä voinut saattaa heitä ennakolta *suosimaan* minua; ja noiden miljoonien joukossa — niihin muutamiiin satoihin — tai tuhansiin, — jotka ovat nähneet minua henkilökohtaisesti, s.o. tätä sangen hiomatonta ja karkeapuheista personallisuutta hänen »mustassa säkissään». Niitä, jotka todella *tuntevat* minua ja joilla on ollut välähdys *sisäisestä* olennosta, — on muutama tusina. Mutta jos jaatte nämä niihin, jotka *uskovat*, mutta pelkäävät kadottavansa kastinsa; niihin, jotka *tietävät*, mutta joiden etu on esiintyä epävarmoina; ja taas niihin, joita *meidän* ilmiömme syöksivät satulastaan — kuten spiritisteille kävi — ja joiden höpsötyksiltä pää vietiin, — niin mitä jää jällelle? Pari tusinaa yksilöitä, joilla teidän tavallanne on *rohkeus olla rehellisiä itselleen* ja vielä suurempi rohkeus näyttää, että heillä se on, nenän edessä ja vasten naamaa aikamme idiooteille ja itsekkäille ihmisille! Tietysti te kaikki, jotka usotte ja kunnioitatte Mestareita, ette saata ajatella *minua* syylliseksi kadottamatta kaiken uskonne Heihin. Ne jotka eivät tunne mitään ristiriitaa (ja Hume oli semmoinen) ajatellessaan saastais- ta valehtelemista, vieläpä petostakin *asian hyväksi* — kun se on liittynyt työhön, jota tehdään Mestarein puolesta, — he ovat synnynnäisiä *jesuiittoja*. Jotka saattavat uskoa, että semmoiset puhtaat ja pyhät kädet inhoa tuntematta voisivat kosketella ja käsitellä niin *likaista* välikappaletta kuin esitetään minun nyt olevan, — he ovat luonnostaan syntyneet tyhmelii-neiksi tai sitten he itse kykenevät työskentelemään sen periaatteen mukaan, että »tarkoitus pyhittää keinoja». Sentähden, samalla kun kiitan teitä ja annan täydellisen arvon sydämenne hyvyydelle, joka sai teidät kirjoittamaan seuraavanlaisetkin sanat: »jos huomenna tulisin vakuutetuksi siitä, että olitte kirjoittanut nuo kirjepahukset, minä *kuitenkin rakastaisin teitä*», - samalla vastaan: *toivon, ettette rakastaisi*, vieläpä itsenne takia¹⁾. Jos olisin kirjoit- tanut ainoankaan noista idioottisista ja pohjaltaan *hävyttömistä* väli-lauseista, jotka nyt on lisätty mainittuihin kirjeihin; jos *kertaakaan* olisin tehnyt itseni syylliseksi tahalliseen, varta vasten kokoonkylhättyyn petokseen, etenkin kun petettyinä olisivat paraimmat, *totisimmat* ystäväni, — ei mitään »rakkautta» minun kaltaiseleni olennolle! Paraimmassa tapauksessa — *sääliä* tai ikuista ylenkatsetta. Sääliä, jos tulisi todistetuksi, että olin edesvastuuton mielipuoli, harhoja näkevä *mediumi* houkuteltuna petkutuksiin »henkijohtajieni» puolelta, joita minä esitin *Mahaat- moiksi*; ylenkatsetta taas, jos olin tietoinen petkuttaja, — mutta missä silloin olisivat *Mestarit*? Ah, te vanhan sydämeni rakas lapsi, minä olin, minä *todella olin* syyllinen, mutta vain yhteen *rikokseen* inhimillisen käsityksen luonnolliselta näkökannalta. Monta asiaa minun näet on täytynyt *salata* hillitsemällä kieltäni; monta — joskaan ei niin monta — asiaa olen antanut jäädä oikaisematta maailman

¹⁾ Coulombin pariskunta oli myynyt eräälle kristilliselle lehdelle Indiassa — joka ne julkaisi — joukon H. P. Blavatskyn muka heille kirjoittamia kirjeitä. Nämä kirjeet, joissa pyydetään Coulombein myötävaikutusta erinäisiin temppuihin ja petkutuksiin, muodostivat tärkeän osan Psykkisen Seuran Raportinkin syytöksistä. Madame Blavatsky ei koskaan saanut itse nähdä alkutekstejä eikä hän voinut muuta ymmärtää kuin että herra Coulomb, joka oli taitava käsialojen jäljentäjä, oli todellisista kirjeistä poiminut lauseita ja yksissä neuvoin rouvansa kanssa sepittänyt ja väärentänyt loput. P. E.

arvostelun ja ystäväieni uskon edessä; mutta nämä eivät olleet *mitään meidän ilmiöitämme*, mutta ainoastaan toisten ja aivan vilpittömäin ihmisten erehdyksiä, harhanäköjä ja *liioitteluja*. Ja jos niin tein, tein sen ainoastaan sentähden, että aina pelkäsin vahingoittaa Asiaa; ja jos olisin »läpikäynyt ja korjannut» noita ensimmäisiä painoksia, olisi voitu velvoittaa minua selittämään jällelloleviakin, *jota en koskaan voinut tehdä paljastamatta asioita, joita minun ei ollut lupa ilmoittaa*. Ette koskaan, koskaan ymmärrä ettekä voikaan ymmärtää — huolimatta kaikesta vakavuudestanne ja myötätunnostanne minua kohtaan ja terävästä luonnollisesta älystänne, — mitä minun on täytynyt kärsiä viimeisenä kymmenenä vuotena! Mitä ihmiset saattoivat minusta tuntea? Ulkonaisen raadon *sisäisen* onnettoman vangin elinveren lihoittamana, — ja ihmiset näkivät ainoastaan edellisen aavistamatta koskaan toisen olemassaoloakaan. Ja tuota »ensimmäistä» syytettiin kunnianhimos- ta, rakkaudesta halpaan maineeseen, kaupustelutarkoituksista; petoksesta ja pet- kutuksesta, viekkaudesta ja tunnottomuudesta, valheesta ja väärennyksestä - tavallisen syrjäisen puolelta; vilpillisyydestä ja epärehellisyydestä — paraimpien, rakkaimpien ystäväieni puolelta, jotka lisäksi epäilivät, että olin tahallani antanut *humbugi-Amiovltn* käydä täydestä. Sidottu kuin olin kiireestä kantapähän lu- paukseni kautta, valani kautta, joka ulottui tulevaan elämään — niin, jopa *elämi- nikin*, — mitä osasin tehdä, kielletty kun olin *kaikkeaa* selittämästä, muuta kuin väittää todeksi sitä vähäistä, mitä olin oikeutettu ilmaisemaan, ja yksinkertaisesti torjua väärät syytökset? Mutta niin totta kuin toivon hyvitystä tulevassa elämäs- säni, kun tämä kauhea *Karman* aika kuluu ohi; niin totta kuin kunnioitan Mestareita ja palvon *omaa Mestariani* — sisäisen Itseni ainoata luoja, joka Itseni ei olisi koskaan — ainakaan *tässä* elämässä — päässyt tietoiseen olemiseen, ellei Hän olisi kutsunut sitä esille ja herättänyt sitä unestaan; niin totta kuin tätä kaikkea arvostan, — vannon, etten koskaan ollut syypää yhteenkään *kunniattomaan tekoon*. Olen usein voinut *näyttää* sydämettömältä antaessani tilapäisesti joiden- kuiden uhrata itsensä samalla tavalla kuin minä, vaikka tiesin, ettei heillä tässä nykyisessä elämässään ollut samoja mahdollisuuksia kuin minulla kovin pitkälle edistyäkseen; mutta silloinkin se oli heidän omaksi hyväkseen eikä minun. Edistyivät tai olivat edistymättä, — palkinto hyvästä tarkoituksesta oli heidän Karmansa hyvässä säästössä; jota vastoin, mitä minuun tulee, kuta enemmän edistyin okkultisissa asioissa, sitä vähemmin jäi minulle mitään onnen mahdolli- suuksia tämän elämän varalle, sillä yhä enemmän ja enemmän tuli velvollisuudek- seni uhrata itseni toisten hyväksi ja omaksi persoonalliseksi turmiokseni. Semmoi- nen on *laki*. Ah, jospa vain tietäisivät, jotkut »ystäväni», jotka nousematta julkisesti minua vastustamaan kuitenkin sangen vakavasti epäilevät vilpittömyyt- täni, — jospa vain tietäisivät *nyt*, minkä varmasti kerran tulevat tietämään — kun minä olen kuollut ja poistunut, muistoni saastutettuna kiireestä kantapähän, - minkä todellisen hyvän minä olen heille tehnyt! En tahdo väittää, että olisin sen tehnyt *heidän itsensä takia*, sillä yleensä en edes ajatellut heitä *itseään* persoonalli- sesti. Mutta koska he nyt kerran ovat joutuneet siihen piiriin, jossa vanhan pelikaaniraukan verta vuodatettiin, ja koska ovat puolestaan saaneet *osansa* sen tuottamasta hedelmästä, miksi pitää muutamien heistä osoittautua *niin julmiksi*,

jollei kiittämättömiksi?

Rakkahin Mrs. Sinnettiin — *sydämeni on murtunut* — fyysillisesti ja *moraalises-ti*. Edellisestä en välitä; Mestari pitää huolen siitä, ettei se halkea, niinkauan kuin minua tarvitaan; jälkimäisen seikan suhteen ei ole apua. Mestari ei osaa *eikä* aio estää karmaa.

Sydämeni on murtunut, ei sen johdosta, mitä *todelliset, julkiset* vihamieheni ovat tehneet, — heitä minä halveksin; mutta puolustajieni itsekkyyden ja arkuuden takia, ja sen takia, että alati ovat valmiit vastaanottamaan minulta, vieläpä pakoit-tamaan minua kaikenlaisiin uhrauksiin, — kun Mestarit ovat todistajinani siitä, että olin valmis vuodattamaan viimeisen elonpisarani, heittämään kaiken toivoni viimeisestä — en sano onnen — vaan levon ja mukavuuden rahtusestakin tässä kidutuksen elämässä — sen asian hyväksi, jota palvelen, ja samoin jokaisen *tosi* teosofin puolesta. Petollisuus — tuo pehmeiden ja myötätuntoisten sanojen ilma-piiri, sanojen, jotka pohjaltaan puhuivat mitä äärimmäisimmästä itsekkyydestä, aiheutuen joko heikkoudesta tai kunnianhimosta — oli jotakin kauheata. En tahdo mainita nimiä. Muutamien kanssa, useimpien kanssa tulen pysymään hyvissä väleissä kuolinpäivääni saakka. En liioin anna heidän arvata, että näin heidän läpitsensä alusta lähtien. Mutta en koskaan unohda — en osaisi, jos tahtoisinkin - sitä ikimuistettavaa yötä sairauteni murrosaikana, jolloin Mestari, ennenkuin hän vaati minulta erään lupauksen, paljasti minulle asioita, joita Hän piti hyvänä minun tietää, ennenkuin annoin Hänelle sanani sitä työtä varten, jota hän pyysi (ei käskenyt, vaikka hänellä olisi ollut siihen oikeutta) minua tekemään. Sinä yönä, jolloin Mrs. Oakley ja Hartmann ja kaikki *lukuunottamatta Bowajeea* (D. N.) odottivat minun vetävän viimeisen hengenvetoni, — sain kaiken tietää. Minulle näytettiin, *kuka oli* oikeassa ja kuka väärässä (tietämättään) ja kuka oli kerrassaan petollinen; ja yleisin piirtein minulle näytettiin, mitä minulla oli odotettavissa. Niin, sen sanon teille, sinä yönä sain tietää asioita, jotka ainiaaksi löivät leimansa Sieluuni; mustaa petollisuutta, teeskenneltyä ystävyyttä itsekkäissä tarkoituksissa, *uskoa syylisyyteeni*, ja kuitenkin *päätöstä valehdella puolustuksekseni*, koska olin sopiva porras, jolta nousta, ja mitä kaikkea! Ihmisluonnon näin koko rumuudes-saan sinä lyhyenä tuntina, jolloin tunsin Mestarin toisen käden *sydämelläni, kieltäen sitä lakkaamasta lyömästä*, ja näin toisen kutsuvan esille *suloisen tulevai-suuden* silmiäni eteen. Ja kaiken tämän päälle, kun Hän oli näyttänyt minulle *kaiken, kaiken* ja kysyi: »tahdotko?», vastasin: »tahdon» ja allekirjoitin täten onnet-toman tuomioni *niiden harvojen hyväksi, jotka olivat oikeutetut Hänen kiitokseen-sa*. Uskotteko minua, jos sanon, että noiden harvojen joukossa teidän molemmat nimenne olivat etualalla? Ehkette usko, ehkä epäilette, — kuitenkin oli niin.

Kuolema oli niin tervetullut sinä hetkenä, lepo niin tarpeellinen, niin ikävöity; elämä, semmoisena kuin se tuijotti silmiini silloin ja jommoiseksi se nyt on muodostunut, — niin kurja; mutta kuinka minä olisin voinut sanoa *en tahdo* Hänelle, joka toivoi minun elävän! Mutta tämä kaikki on ehkä käsittämätöntä teille, vaikka toivon, ettei ole aivan niin, ‘) häntä, ja minä olen jo

¹⁾ Kirje on tässä kohden vahingoittunut, ja kahdesta rivistä puolet puuttuu. A. T. B.

.....Würzburg — noin 4 tai 5 tuntia Münchenistä. En halua asua yhdessäkään Europan suurista keskuksista. Mutta minulla täytyy olla kuiva ja lämmin huone, vaikka olisi kuinka kylmä ulkona, sillä en koskaan jätä huoneitani, ja täällä terveetkin ihmiset kylmettyvät ja saavat reumatismia, ellei heillä ole palatseja. Pidän Würzburgista. Se on lähellä Heidelbergia ja Niirbergiä ja kaikkia niitä keskuksia, joissa eräs Mestareista asui, ja Hän neuvoi Mestariani lähettämään minut sinne. Onneksi olen saanut Venäjältä muutamia tuhansia frangeja, ja jotkut hyväntekijät »lähettivät minulle 500 ja 400 rupiita Indiasta.» Tunnen itseni kyllin rikkaaksi ja varakkaaksi voidakseni elää hiljaisessa saksalaisessa paikassa, ja vanha täti-raukkani tulee sinne vierailemaan luonani. Aion vuokrata pienen huoneuston, ja onnellinen on se päivä oleva, jolloin näen teidät *samovaarini* ääressä, jos todella aiotte tulla alas (vaiko ylös?) minua tervehtimään. Elberfeldistä matka ei ole pitkä, luullakseni siihen ei kulu päivääkään. Sitten tahdon elää, Mestarini pyynnöstä ja halusta, tai pikemmin olla olemassa päivisin ja elää *ainoastaan* öisin ja kirjoittaa muun osan luonnollista (s.o. luonnotonta) elämääni. Coulombit ovat kuulemma jättäneet Indian ja tulevat Lontooseen, jossa otaksun että he tai paremmin rouva käy teitä tervehtimässä. He eivät jätä kiveä kääntämättä, niin kauan kuin on maailmassa jäljellä yksikään ihminen, joka minuun uskoo, lähetyssaarnaajat ovat luvanneet heille 5000 rupiita vuosittain, jos väsymättä jatkavat työtään H. P. B:n hävittämiseksi. Saavat minun puolestani tehdä ja sanoa, mitä haluavat.

Sydämelliset ja rakkaat terveiseni kaikille. Kuinka jaksaa rakas pikku Dennie?

Aina teidän sama,¹⁾

*

Ruusu-Ristin helmikuun numerossa kerroin Canadan teosofisen aikakauskirjan mukaan englantilaisesta Joanna Southcott-liikkeestä ja sen keksimästä yleislääkkeestä (Panacea). Kirjoituksessa mainittiin myös, miten ja mistä tuota lääkettä oli kenen tahansa tilattavissa, ja kuten arvata sopii, ovat monet meilläkin kirjoittaneet Englantiin. He ovat saaneet Panaceansa, ja vaikka näin lyhyessä ajassa on mahdoton antaa siitä arvostelua, olen parilta taholta kuullut, että lääke on vaikuttanut hyvää vaikeissa taudeissa. Olen sentähden kiittollinen, jos henkilöt, jotka Panaceaa ovat käyttäneet tai käyttävät, ajan tullen hyväntahtoisesti kertoisivat Ruusu-Ristille mahdollisesta parantumisestaan — tai pettymyksestään.

Liikkeen päätoimistosta Englannissa on kirjoitettu Ruusu-Ristille — sen johdosta, että Panacean tilaajat ovat maininneet Ruusu-Risti-lehden tietonsa lähteenä — ja kysytty, tahtoisiko R. R. julkaista pienen artikkelin Panaceasta? Vastasin myöntävästi ja sain vastaanottaa sanomalehtileikkeleen, jossa alussa annetaan lääkkeestä samat tiedot kuin lehemme helmikuun numerossa ja painostetaan parannustyön jumalallisuutta, jonka tähden Panaceasta ei oteta pienintäkään maksua. Sitten artikkeli jatkuu seuraavasti:

Mitä on tämä parannus?

¹⁾ Loppuosa kirjeestä on leikattu pois, allekirjoitus mukana. A. T. B.

Jatkamalla merkittävää satunnaista keksintöä Joanna Southcottin seuraajat työskentelivät ja kokeilivat vuosikausia eri parannusmenettelyjen alalla. Lopulta päästiin täydellisiin tuloksiin ja ankaria kokeita pantiin toimeen, jotta saataisiin ilmi uuden tiedon arvo. Ja nyt lääke päästetään vapauteen ilmaisenä lahjana kaikille, jotka huolivat sitä koettaa.

Se ei millään tavalla muistuta spiritismiä, kristillistä tiedettä, Coue'n parannustapoja tai muita samankaltaisia muotomenoja, vaan on päinvastoin dramaattinen edistysaskel nykypäiväisen lääketieteen tiedoista; parannustavan käytäntö on puolestaan siinä, että osaksi sisäisesti, osaksi ulkonaisesti käytetään erästä määrättyä lääkettä, joka sisältää Southcott-kokeilujen tuloksena saadun aineen.

On pappeja, onpa lääkäreitäkin, jotka ovat kirjoittaneet ja koettaneet tätä uutta parannusta, eikä ole liioiteltua sanoa, että se on ajan tullen mullistava koko lääketieteellisen maailman kahteen leiriin, »puolustajiin» ja »vastustajiin»!

Mutta »vastustajat» joutuvat näköjään varmasti tappiolle. Olen itse nähnyt kirjoita syöpätapauksista, jotka sanovat, että »syöpä kuluu tiehensä». Eräs käsi-neentekijätär keski-Englannissa, jonka himmenevää näköä silmälasit eivät riittävästi auttaneet, koetti uutta parannustapaa kahden viikon aikana. Nyt hän käyttämättä mitään silmälasia suorittaa hienoimmankin työn. Ja nämä ovat kaksi tapausta valittuna umpimähkään monesta. Vielä joitakuuta kuukausia — ja sitten ehkä selviää, tarvitaanko lääkäreitä enää ollenkaan. Kuinka kaikki loppunee?

J. Carpenter-Smith.

Tämä Panacea-juttu on mielestäni huomattava siitä, että se tarjoaa ihmelääkkeensä julkisesti ja avoimesti koko maailmalle. Ja koska Southcott-liike ei patenttilääkkeellään »tee» rahaa, niin kuin muuten on maailmassa tapana, täytyy suhtautua siihen kunnioittavalla arvonannolla ja odottaa ajan näyttävän, mitä tuloksia lääkkeen käyttämisestä koituu. Meillä täällä Suomessa ei ole syytä ennakolta epäillä tällaisen lääkkeen tehoa. Kansanomaiset tietäjämme ja poppamiehemme ovat omilla ihmelääkkeillään pitkin vuosisatoja parantaneet ihmisiä, mutta heidän esiintymisensä ja menettelynsä on aina pysynyt enemmän tai vähemmän esoteerisena, salaisena niin sanoaksemme. Heidän maineensa ei koskaan ole kovin kauaksi levinnyt; jos se on ennättänyt ulkopuolelle kotipitäjän rajoja, on tämä tapahtunut itsestään tuttavien ja kiitollisten potilaiden välityksellä; koskaan ei sitä ole yritetty varta vasten levittää. Toisin näkyy olevan nykyisen Southcott-liikkeen ja -lääkkeen laita. Siitä annetaan tietoa mahdollisimman laajalle, ja sairaita suorastaan kutsutaan ja pyydetään kokeilemaan. Ei ihmettä, että tuhannet kuuntelevat kutsua ja että — ainakin alussa — usko sinään vaikuttaa hyvää. Aika lopullisesti näyttää, missä määrin Panacean oma voima riittää parantamaan ja ylläpitämään uskoa. Ei kukaan saattaisi muuta kuin iloita, jos tässä todella olisi löydetty apua hätää kärsivälle ihmiskunnalle.

*

Minun täytyy tässä suositella ruusuristiläisille luettavaksi erästä teosta, joka

äskén on ilmestynyt ja joka heille luullakseni on tuottava nautintorikkaita hetkiä. Tämä on *Toivo Uuskallion* kirjoittama kirjanen *Ilmestyksiä ja elämyksiä*. Sen vielä nuori tekijä on mieleni ja henkeni mukainen totuudenetsijä, joka on löytänyt löytämänsä elämästä, uskostaan Jumalaan ja evankeliumein kristinopista. Hän ei varhaisessa nuoruudessaankaan tyytynyt kuolleeseen uskoon, vaan pyrki väsymättömästi elämän ja viisauden lähteille. Hänen kirjastaan ei käy selville, onko hän teosofiaan tutustunut, — jos ei ole, täytyy sitä enemmän iloita hänen saavutuksistaan. Joka tapauksessa hän ei missään kohden luottanut yksin kirjojen sanoihin, vaan tahtoi kaikki tiedot välittömästi Jumalalta. Omalla kirjallaan hän tahtookin todistaa, että Jumala yhä ja aina auttaa sitä, joka sielunsa koko voimalla Hänelle antautuu. Niinpä Toivo Uuskallio on näyissä ja ilmestyksissä saanut tutustua tuonelan ja taivaan salaisuuksiin ja kuulla Mestarinsa äänen puhuvan lohdutuksen sanoja hädässä ja kertovan elämän salaisista laeista. Ja mikä minun sydämelleni on mieluisinta: hän on käsittänyt oikein Jeesuksen opin ja ottanut vastaan sen uuden elämänymmärryksen, jonka vuorisäärnä julistaa.

Kirjan jakaja on Lähetyskirjakauppa O.Y. Helsingissä ja sitä voidaan ostaa tai tilata Mysticasta, Heikinkatu 10, Helsinki. Sen hinta on 10:-.

*

Tähän numeroon loppuu Ruusu-Ristin edellinen puolivuositiedote. Puolen vuoden tilaajat ovat siis velvolliset uudistamaan tilauksensa, jos haluavat, että Ruusu-Risti yhä saapuu heidän luoksensa. He tekevät suuren palveluksen toimitukselle, jos uudistavat tilauksensa ennen elokuun numeron ilmestymistä, sillä osoitteet ovat valmiiksi painetut ja sekaannusta muuten helposti syntyy.

Puolivuoden tilaushinta Smk. 26:- lähetetään Ruusu-Ristin toimitukselle, os. Pilpala, ellei tilaus tapahdu postin kautta.

Näkemiin siis elokuussa!

Elokuu, s. 225–235

Toukokuun Ruusu-Ristissä julkaisemani ja suomentamani H. P. Blavatskyn kirje Mrs. Sinnettille on herättänyt siksi paljon mielenkiintoa, että tahdon yhä jatkaa muutamilla otteilla samasta kokoelmasta. Jo julkaistu kirje oli sävyiltään ja sisällöltään kauttaaltaan personallinen, seuraava kirje n:o 104 sitä vastoin koskee erilaisia asioita. Se on kirjoitettu herra Sinnettille Ostenden kaupungista Hollannissa tammikuun 10 p:nä 1887 ja kuuluu:

Rakas Mr. Sinnettini,

Te haluatte tietää, mitä minä paraikaa teen? Sovitan syntejäni, kun lähetin teille *Archaic Doct*-kirjani¹⁾, ennenkuin se oli valmis. Kirjoitan sitä uudestaan, lisäksi, liimailen, raavin pois ja panen tilalle muistutuksia *Auktoriteeteiltani*.

¹⁾ Salainen Oppi. P. E.

Minut käskettiin lähettämään teille käsikirjoitukseni — mutta ei sanottu koska. Kreivitär¹⁾, jolla aina on silmät auki käytännöllisille asioille, tahtoi, että käyttäisimme hyväksemme Hamiltonin paluuta Lontooseen, ja sai minut lähettämään käsikirjoituksen tämän kanssa. Kaksi päivää myöhemmin kysyivät²⁾ sitä minulta, ja kun sanoin sen menneen, vastasivat: »sen pahempi teille» — kiitos. Näyttää siltä, että se valmistumattomassa tilassaan ei saanut Mr. Crookesia³⁾ pyörtymään ihastuksesta, ja hän on varmaan sanonut sitä täysipitoiseksi hullutukseksi. Aina-kin niin päättelen ja edellytän, kun ajattelen siinä aikaansaatuja *kemiallisia* muutoksia⁴⁾, joista en ole ymmärtänyt enkä nytkään ymmärrä rahtuakaan. Enkä välitä.

Vuosi 1887 ja te 47? No se on hyvä. Teillä on edessänne kaksi tietä, sen näen, ja onnenne tai onnettomuutenne riippuu siitä, kummanko valitsette. Meillä on kaikilla kokonainen laivalasti huonoa karmaa ympärillämme, joten meidän ei tarvitse valittaa. Mutta teillä on terveytenne, — sitä minulla ei koskaan tule olemaan, — ja se on siunattua teille.

Olette väärässä laskiessanne *minun laiminlyöntini* syyksi »United» kirjanne⁵⁾ arvostelua. Kaksi kolmasosaa on valmiina siitä saakka kun te läksitte, mutta minä halusin tehdä sen hyvin, tai jättää tekemättä. Kaksi sivua *saneltiin minulle* — muu osa jäi oman säkenöivän kynäni huoleksi. Sentähden sopivat yhteen kuin tähden valo ja talikynttilän tuli. Kuitenkin se on minulla taas työn alla, ja tällä kertaa *aion lopettaa sen*. Voi veikkoseni, te olette nuori, *hyvin, hyvin* nuori *okkultisissa asioissa*; ja hyvin taipuvainen tuomitsemaan kaikkea ja jokaista väärältä puolelta omien maallisten katsantokantojenne mukaan. Siinä on vaikeutenne. Tuomitkaa *minua* niin paljon kuin haluatte; mutta älkää tuomitko samalta kannalta noita toisia, jotka ovat tuhatta kertaa suurempia kuin miksi minä koskaan tulen kymmenessä manvantarassa; sillä vuosi 1887 voisi silloin tulla pahemmaksi kuin kallis manalle mennyt 1886.

Fawcett tulee minua tervehtimään 21 p:nä. Hän on ensimmäinen inhimillinen olento, jota minä tulen puhuttelemaan sen jälkeen kun kreivitär läksi; sillä lääkärinikin on sairas enkä ole häntä nähnyt kuin kerran tässä kuussa. Kolme viikkoa olen nyt harjoitellut pythagoralaista »vaitiolo-lupausta» ja tavannut ainoastaan *astraali-olentoja* aamusta iltaan. Te tiedätte, että nuori Fawcett on nyt suuresti minun ystäväni. Muutamien kokeiden onnistuttua hän näkee minussa »maagikon»! Vain sen takia että parina iltana näin, mitä hän ajatteli, ja kuvailin sitä hänelle. Olkoon! Toivon, ettei hänen innostuksensa haihdu tuuleen kuten toisten entisten oppilaitteni.

A propos. Venäläiset lehdet ovat taas täynnä minua. Niistä päättäen »käteni» pelasti kuolemanvaarasta erään herrasmiehen, joka paraikaa paneteli minua ja

¹⁾ Constance Wachtmeister. *P. E.*

²⁾ Nim. Mestarit. *P. E.*

³⁾ Professori Crookes, kuuluisa kemisti, T. S:n jäsen. *P. E.*

⁴⁾ Salaisen Opin edellisessä osassa puhutaan kemiasta ja Mr. Crookesista. *P. E.*

⁵⁾ Mr. Sinnett oli kirjoittanut toisen romaanin nimellä »United» (Yhdessä).

sanoi kaikkia kirjoituksiani *valheiksi*. Sitä nimitetään »Salaperäiseksi Kädeksi» — Madame Blavatskyn *hoikka* materialisoitu muoto nähtiin ja tunnettiin, niin myös käsi ja samaten ääni. Tätini on tuskassa ja jumalisessa vavistuksessa tapauksen johdosta. Kirjoittaa minulle tiedustellakseen, minäkö sen tein vaiko *Hozjain* (Mestari). Koko mystillinen Pietari on kuumeessa; ja Pyhä *Synoodi* pohtii, pitäisiköhän heidän lähettää minulle Ostendeen vähän siunattua vettä. Muuan tibetiläinen, joka Przhhevolskin retkikunnan palatessa kotiin seurasi mukana (tai saapui vähän myöhemmin), — »yrttitohtoriksi» häntä nimittävät, koska hän saa aikaan salaperäisiä parannuksia lääkekasvien avulla, — näkyy sanoneen Solovjoffille ja toisille, että he kaikki olivat tyhmeliinejä ja S. P. R.¹⁾ joukko aaseja ja hupsuja, sillä koko *sivistynyt* Tibetti ja Kiina tietää että on olemassa se »Lumiharjanteen Veljeskunta», jonka keksijäksi minua syytetään; ja että hän itse tuntee useampia »Mestareita» personallisesti. Ja kun kenraali Lvoff kysyi häneltä, mitä hän tiesi Lontoon Psykkisestä Seurasta, kun hän ei koskaan ennen ollut käynyt Europassa, hän nauroi ja sanoi kenraalille, »katsoen häntä suoraan kulmakarvojen keskelle», ettei yksikään vähänkään tärkeämpi kirja, joka oli kirjoitettu Tibetin ja sen *viisaiden miesten* puolesta tai niitä vastaan, jäänyt tuntemattomaksi *Tshigatessa*. Kun kenraali »sangen ällistyneenä» kysyi häneltä, eikö Veljeskunta tahtoisi auttaa Venäjää Englantia vastaan, — »tohtori» taasen nauroi. Hän sanoi, että »Viisaat Miehet» välittivät yhtä vähän Englannista kuin Venäjästä; he jättävät molemmat maat niiden *karman* haltuun (tämän sanan kenraali Lvoff kuuli väärin *kärpäksi*, »karppikalaksi»!) Mutta että »englantilaiset näköjään autoivat omaa (karmaansa) *ikäänkuin varta vasten syöstäkseen perikatoon*; koska he politiikassaan tekivät yksinomaan aina vain semmoista, mikä oli kohtalokasta heille itselleen nyt». Ja sitten seuraa kokonainen paragraafi, jonka sisältö on se, minkä Mestari kirjoitti eräälle toiselle kenraalille Pietarissa ja minkä minä kerroin teille, kun olitte täällä.

Rakas Mr. Sinnett, puhun teille vakavasti, koska ette ole noita houkkioita, jotka erehtyivät luulemaan *minua* venäläiseksi vakoilijaksi. Te olette yhtä sokea vanhoillisen politiikkanne hartaassa ihailussanne kuin aviomies rakkaudessaan vaimoonsa, joka panee hänet *rakastamaan*. Te ette näe sen vikoja, mutta Mestarit näkevät; ja vaikka he eivät välitä rahtuakaan enemmän teistä englantilaisista kuin Venäjästä, Turkista tai Bulgariasta, he välittävät T. S:sta Indiassa. Ja jos te jatkatte (nim. teidän Salisburyne, tuo vanha idiootti) nykyiseen suuntaan tukkimalla Bulgarian suuta Venäjän nenän edessä, niin Venäjä, sanon minä, tulee tekemään teille ilkeän kepposen Indiassa ja Afganistanin kautta. Tiedän Mestarein kautta mitä te ette tiedä. Ja jos eivät he teidän mielestänne ymmärrä paljoakaan politiikasta, niin ehkä myönnätte erään brittiläisen upseerin Indiassa tietävän jotakin. Ja tämän hän kirjoittaa minulle. Toistan: . . . »En saata ymmärtää tätä englantilaisen sanomalehdistön järjetöntä vesikauhua Venäjää vastaan! Varmasti Venäjällä on yhtä suuri oikeus sekaantua asioihin Bulgarian puolesta kuin meillä on Egyptissä.

¹⁾ Lontoon Psykkinen Seura. P. E.

Lisäksi se on niin tyhmää; sillä jos ryhdymme sotaan, josta Jumala estäköön, me joudumme kokonaan häviölle. Jollemme osaa voittaa Birmaa, kuinka voimme odottaa voittavamme Venäjän?» (Tämä on yksityistä ja uskottua. H. P. B.)

Ja se on totta. Ja jos te joudutte häviölle Indiassa, silloin T. S:kin on ainiaaksi hävitetty. Amen. Toivon saavani kuolla, ennenkuin joudun niin toivottomaan asemaan, että minun täytyisi toivoa pahaa omalle maalleni ja heimolleni niiden takia, jotka vihaavat minua ja ovat vieneet minulta kaiken tässä elämässä iäksi, ainoastaan sen nojalla, että T. S. on Madrasissa ja paraimmat teosofini ovat hindulaisia niiden vallan alla, jotka niin julmasti ovat sortaneet minua ja yhä sortavat. Voi veikko veliseni! Jos ei olisi Seuraa ja Mestareita, joille päivittäin uhraan elonvereni ja kunniani, jos ei englantilaisten joukossa olisi muutamia senkaltaisia kuin te, joita olen oppinut rakastamaan kuin omaa lihaani ja luutani (kuvaannollisesti puhuen, sillä omaa lihaani ja vertani minä vihaan) — jos ei tätä kaikkea olisi, kuinka kuninkaallisesti olisinkaan vihannut teitä englantilaisia! Totta tosiaan, teidän nykyisen ministeristönne käytös ja valtiotaito on samalla kertaa suurenmoisesti häpeällinen, halveksittava, Juudas-moinen ja tyhmä!

Churchill yksin menettelee kuin järkevä ihminen ainakin ja hämmästyttää minua. Hän ei ole näköjään tyhmeliini, hän on tarkkavainuinen. Se seikka, että hän jätti Salisburynne pulaan, on ehkä pelastanut Englannin, rakkaani, äkkinäisestä Venäjän hyökkäyksestä liittolaisineen kimppuunne — ja semmoisine liittolaisineen, joista teidän diplomaattinne eivät koskaan ole uneksineetkaan — eikä liioin laho Turkinne. Varokaa, jos voitte olla varovainen kirjoituksissanne, olkaa, maanne takia, jollette osaa T. S:n takia. Ja sillä välin minä olen tässä: kutsuttuna takaisin Indiaan ja *kykenemätön lähtemään*.

Halusin vastata kaikkiin kysymyksiinne, mutta en muista, mihin lienen pannut kirjeenne — en saa sitä käsiini. Vaan riittäköön tämä. Me olemme täällä paraikaa hommissa ostaa »luostari» teosofeja varten, jossa halvalla voisivat elää. Se on Hartmannin tuuma.

Monet kauniit terveiset rakkaalle Mrs. Sinnetille.

H. P. B.

*

H. P. Blavatskyn aikana eivät Mestarit — kuten ylläolevasta kirjeestä näkyy — vielä aavistaneet, että Englannin maailmanvalta kuului »suureen jumalalliseen suunnitelmaan», kuten viime vuosina olemme Teosofisen Seuran taholta saaneet kuulla; ei liioin Mrs. Besant lähiaikoina madame Blavatskyn kuoleman jälkeen siitä uneksinut, yhtä vähän kuin hän uskoi, että politiikka yleensä kuului teosofisen työntekijän ohjelmaan. Siitä oli selvänä todistuksena Mrs. Besantin artikkeli indialaisessa päivälehdessä *Amrita Bazar Patrika*, josta suomennan tähän seuraavan otteen »The Theosophistista» (maaliskuun n:osta 1894):

Minun työni politiikan alalla on ohi, enkä koskaan ryhdy siihen uudestaan . . .

Minä sanon tämän vastaukseksi teidän ehdotuksellenne, että minut pitäisi herättää harrastamaan Indian »asioita». Jos kykenen Indian hyväksi tekemään

jonkunkaan palveluksen, on tämä minulle täysi korvaus myrskyisen elämäni monista kärsimyksistä, joiden kautta palvelemisen kyky on saavutettu. Mutta minun rakastamani ja kunnioittamani India, jonka halusta näkisin elävän kansojen kesken, ei ole länsimaalaistutettu India, valtiollisten puoluetisteluiden rikkirepimä, poliittisten intohimojen tulistuttama India, jonka kansa on tietämätön ja häväisty, samalla kun ne, jotka olisivat voineet sitä alennustilastaan kohottaa, kilpailevat poliittisten voittojen aineellisista palkinnoista. Olen nähnyt tätä liian paljon Lännen »edistyneiden ja sivistyneiden kansojen» kesken, jotta lainkaan haluaisin nähdä semmoisen sivistyksen leviävän muinaisen Aryavartan yli. India, jolle minä kuulun uskossani ja sydämessäni, on . . . sivistys, jossa henkistä tietoa pidettiin suurimpana oikeutuksena kunniaan, ja jossa koko kansa kunnioitti ja etsi henkistä totuutta. Olla mukana muuttamassa Indiaa toiseksi Suur-Britanniaksi tai toiseksi Saksaksi on tehtävä, jonka kunnia ei minua houkuttele; se India, jonka luomista auttaakseni antaisin elämäni, on muinaisessa filosofiassa oppinut, muinaista uskontoa sykkivä India, — India, johon kaikki muut maat kääntäisivät katseensa henkistä valoa etsiessään, — jossa kaikkien elämä olisi aineellisesti yksinkertainen, mutta älyllisesti jalo ja henkisesti ylevä.

Koko elämäni ja kaikki voimani ovat annetut Teosofiselle Seuralle, sillä Seuran tarkoituksena on työskennellä kaikissa kansoissa tämän henkisen ihanteen toteuttamiseksi; tämän takia se vartavasten välttää kaikkea politiikkaa, avaa rivinsä ihmisille kaikista puolueista, lausuu tervetulleiksi ihmisiä kaikista uskonmuodoista, kieltäytyy julistamasta pannaan ketään ihmistä, mitään puoluetta tai mitään uskoa. Minä en voi sekaantua poliittiseen kiistaan, joka saisi toisen hetkellisen puolueen katsomaan minua vihamielisesti; sillä henkisen elämän sanoma kuuluu yhtä hyvin molemmille, eikä sitä saa tehdä mauttomaksi sen kautta, että sen tuoja kantaa poliittista väriä, joka on omiansa ärsyttämään niitä, jotka pukeutuvat toisiin poliittisiin väreihin. Poliitikon täytyy aina olla sotajalalla; minun tehtäväni on rauhallinen. Sentähden en astu poliittiselle näyttämölle; ja uskonnon alalla koetan näyttää ihmisille kaikenuskoisille, että heillä on yhteinen henkinen perintö ja että heidän pitäisi eriävien muotojen läpi katsoa siihen henkeen, joka heitä kaikkia yhdistää. Tämän tosiseikan oivaltaminen, se se tekee ainiaaksi hinduismista uskonnon, joka ei halua ketään käännäyttää . . .

Selitän näin pitkässä kirjoituksessa, miksi ehdottomasti kieltäydyin olemasta missään tekemisissä politiikan kanssa, sentähden että jokainen indialaisten taholta tuleva rakkauden ja luottamuksen osoitus löytää tiensä suoraan sydämeeni, . . . koska vilpittömästi uskon, että Indian tulevaisuutta, Indian suuruutta ja sen kansan onnea ei koskaan voida saavuttaa poliittisin keinoin, vaan yksinomaan Indian filosofian ja uskonnon uudestaan elvyttämisellä. Tähän tarkoitukseen minun niin ollen täytyy antaa kaikki tarmoni, ja minun täytyy kieltäytyä hajoittamasta voimiani toisille aloille.

Annie Besant.

Haikealla mielellä lukee nämä Mrs. Besantin jalot ja sydäntä lämmittävät sanat, sillä ne todistavat, että Mrs. Besant nyt — kolmekymmentä vuotta myöhem-

min — on suuresti muuttunut. Kuitenkin noista yllä toistetuista sanoista huokuu viisautta, ikuista, muuttumatonta viisautta, ja sentähden tuntuu niin käsittämättömältä, että viisaus parissa kymmenessä vuodessa on läpeensä muuttunut — niin kuin sen on täytynyt tehdä Teosofisen Seuran ja sen johdon kannalta.

*

Eräs oululaisen Kaiku-lehden amerikkalainen kirjeenvaihtaja Samuel Junttila kertoo Los Angelesin kaupungissa toimivasta nais-saarnaajasta, »sisar Mc Pherson»ista siksi mieltäkiinnittäviä seikkoja, etten malta olla painattamatta tähän muutamia otteita:

»Kirjakaupat ovat viime vuosina levittäneet Suomesta kirjaa *Eräs meidän ajan profeetta*, jossa on ennustettu, kuinka täällä Amerikassa herää voimakas saarnaaja Los Angelesin kaupungissa, ja tuo karjalaisen naisen ennustus näkyy nyt toteutuvan, koska jo kolmatta vuotta toimii ja saarnaa naishenkilö ja tekee paljon ihmeellisiä voimatekoja, kuten Jeesus ja hänen apostolinsa ennen. Sokeat saavat näkönsä, kuurot kuulevat y.m. Meille Amerikan suomalaisille tämä liike on erittäin mielenkiintoista, koska tuo ennustus on tullut kauttamme, ja pitäisihän sen eritoten kuulua myös Suomen suomalaisille, sillä sieltähän tieto on levinnyt, aivan laulun mailta, Karjalasta.

»Tämä nainen, josta on puhe, on Mrs Pherson; hänellä on seurakunta ja temppele, joka valmistui toukok. 1 p:nä 1922. Tilaa on siinä monelle tuhannelle hengelle ja maksoi se satatuhatta dollaria; kalliit kirkkourut, 25,000 dollaria maksava radiolähetysasema y.m.

»Luonnollista on, että kaikki parantumattomat sairaut tunkeutuvat tuollaiseen paikkaan, jossa he ilmaiseksi saavat terveytensä. Koko Amerikka tietää Angelustemppelein Los Angelesissa olevan. Tilastotieto osoittaa, että apua etsineistä sairaista paranee 85 %. Meille suomalaisille tämä liike on ollut aivan pimeydessä, kirjanoppineet ja tietomiehet eivät ole sitä ilmoittaneet, vaikka itse ovat kulkeneet omin silmin katsomassa ja omin korvin kuulemassa kaikkia tapahtumia siellä. Sanomalehdet ovat kieltäytyneet julkaisemasta tietoja ja selityksiä tuosta liikkeestä. Nykyisin on yksi papeistamme saattanut julkisuuteen yhdessä lehdessä joitakin todistuksia tapahtumista, jotka ovat kylliksi herättämään yleisön huomiota. Eihän meitä mitään auta, jos tiedämme, että uskon rukous parantaa sairaan, jollemme itse tiedä minkälaiseen tilaan ihmisen on tultava ennen kuin ihmetyö voipi hänessä tapahtua. Ihmisen on tultava siihen asemaan, että syntinsä saa anteeksi, ennenkuin pyhä henki antaa voimansa parantaa ruumiillisesti; ei Herran henki paranna vihollisen palvelijaa.

»Sekasortoa on tuo liike tuonut tullessaan amerikkalaisten keskuuteen. Jos pappi on alkanut saarnata uudella tavalla, niin hänet on erotettu virasta ja seurakuntalaisia on ajettu ulos villihenkisinä. Entä me suomalaiset? Olemme kuin puulla päähän lyötyjä. Papit ovat hämmästyksissään, eivät tiedä mitä sanoa. Toiset liikettä vastustavat kokonaan villityksenä, toiset myöntelevät, eikä mistään tule täyttä selvää. Laestadiuksen seuraajat päättävät jyrkästi sen sairasten parantamisen

tapahtuvan vihollisen voimalla, että valitutkin eksytettäisiin y.m.

»Antakaapas, kun minä kerron vähän omia havaintojani asiasta: Olin tutustunut tämän naisen toimintaan v. 1920 hänen toimiessaan Denverin kaupungissa Coloradon valtiossa, jossa yhtenä iltana paransi kolmetuhatta sairasta kaikenlaisista taudeista. En tyytynyt tähän, sillä se oli minulle niin kiintoisaa. Menin Los Angelesiin, jossa seurasin tätä toimintaa noin vuoden ajan. Näkemistäni vain kerron, että sairaita parannettiin joka keskiviikon ja lauantain kokouksissa ja muita kokouksia oli joka päivä useita, paitsi maanantaina, jolloin sisar Mc Pherson kulki sairaaloissa saarnaamassa ja rukoilemassa.

»Jeesus sama eilen, tänään ja iankaikkisesti» on tunnussana tällä kirkolla ja opetus on uskon teroitusta tähän Herraan, ja Jumalan sanan lukemiseen kehoitetaan . . .

»Joukkorukous on voimallinen Jumalan edessä, jos se vaan on vilpitön . . .

Samuel Junttila.»

*

Vuosikokouksemme helluntaina otti osaa tavanomainen määrä Ruusu-Ristin jäseniä — kolmatta sataa — ja 54 uutta jäsentä installoitiin. Kokouksesta ja sen juhlallisuuksista on kauniilla tavalla tässä lehdessä puhunut maaseutulainen jäsenemme L. S., joten minun ei tarvitse niistä kertoa.

Vuosijuhliin päättyi helsinkiläinen työkaudemme, ja sen jälkeen olen asunut täällä kotonani Lopella. Olen valmistanut uuden suomennoksen H. P. Blavatskyn »Teosofian Avaimesta», jonka ensimmäisestä suomalaisesta laitoksesta oli jäänyt paljon tekstiä pois, suomennos kun oli tehty H. P. B:n kuoleman jälkeen ilmestyneen kolmannen englantilaisen painoksen mukaan. Uusi suomennos on nyt laadittu alkuperäisen H. P. B:n eläessä julkaistun painoksen nojalla. Tämä kirja ilmestyy syksyllä.

Olen myös kirjoittanut uuden kirjan, joka koskettelee vapaamuurariutta ja tärkeitä kysymyksiä Ruusu-Risti-seuramme ja yleensä teosofisen liikkeen yhteydessä. Senkin kirjan pitäisi ilmestyä syksyksi, ja suokoon karma, että varoja kustannusliikkeessämme siihen riittää. On ollut puhetta, että tämän kirjan olisi pitänyt ilmestyä englannin kielellä, sen sisältö kun on sitä laatua, että se kääntyy maapallon kaikkien teosofien, ruusuristiläisten, vapaamuurarein j.n.e, puoleen. Olen sen nyt kuitenkin kirjoittanut suomeksi, ja ainoastaan jos minulta aikaa riittäisi, voisin laatia siitä esim. yhteenvedon artikkelin muodossa englannin kielellä ja tarjota sitä jollekin tunnetulle aikakauskirjalle.

Mutta riittääkö siihen aikaa tässä aineellisten huolien maailmassa, on toinen kysymys. Joka tapauksessa minun on nyt ensiksi valmistettava uusi numero *Mystican* julkaisemaan »Maailman pyhien kirjojen» sarjaan, — ja siitä työstä voin ainakin sydämellisellä ilolla edeltäkin tietää, että se on ihmisille hyödyksi.

Koska siis luennoitsemis- y.m. työni Helsingissä jälleen alkaa, en osaa vielä sanoa, mutta tuskin se tapahtuu ennenkuin syyskuun loppupuolella.

Syyskuu, s. 257–266

Huomattavaksi tämä vuosi 1925 näkyy muodostuvan kansojen historiassa. Tänä vuonna pitäisi ennustusten mukaan alkaa onnellisempi aika Euroopalle ja koko maailmalle, ja myöntää täytyy, että ihmiset, ikäänkuin salaisesti tietoisina ihmiskunnan tehtävästä, yrittävät parastaan saadakseen onnen päivän nousemaan. Onnen päivä on rauhan päivä ja veljeyden päivä. Ei ole onnea, jos ihmiset ja ihmisryhmät, kansat ja valtakunnat ovat sotajalalla keskenään, vihaavat ja halveksivat toisiaan, vaativat toisiltaan mahdottomia ja odottavat elämältä, että se erikoisesti suosisi heitä ja yksinomaan heitä muun maailman kustannuksella. Onni tulee silloin, kun ymmärretään, että naapuritkin ovat ihmisiä, että Jumala antaa aurinkonsa paistaa toistenkin valtakuntain yli, että toisetkin kansat kuuluvat siihen ihmiskuntaan, jonka pitäisi elää onnessa, sovussa ja rauhassa maan päällä. On kuin tämä käsitys olisi hiipinyt ihmissieluihin — ehkä etupäässä maailmansodan kauhujen jälkeen — ja kuin se nyt sanoissa ja toiminnassa pyrki päivän valoon.

Tänä vuonna on yritetty parannuksia kansojen liitossa, tänä vuonna on entistä vakavammin pohdittu aseitten riisumista, ja mitä erikoisesti pohjoismaihin tulee, on tänä vuonna eletty suurten kansainvälisten kokousten ja vierailujen merkeissä. Yksin Helsingissä ja Suomessa on ollut niin monenlaisia kokouksia ja vierailuja, etten muista niistä muita kuin sairaanhoitajattarien yleismaailmallisen kongressin, hollantilaisten sanomalehtimiesten ja Ruotsin kuninkaan vierailut. Lukiessani niistä ja seurattessani niiden kulkua täällä syrjästä olen jokaisesta hyvästä sanasta, jokaisesta kauniista tunnelmasta iloinnut ja lämmennyt. En voinut olla ajattelematta Ruotsin kuninkaan käynnin yhteydessä: kuinka toisenlaista todella olisi, jos kansat lakkauttaisivat sodat ja sotaa varten varustautumiset ja sen sijaan tuhlaisivat joitakin miljoonia vuodessa juhllisiin, innostaviin ja ystävällisiin ja kansainväliisiin vierailuihin! Sodat eivät lujita veljessiteitä, mutta yhteiset ilot ja riemut sen tekevät.

Kaikista merkillisin kokous lienee kuitenkin Tukholmassa pidetty n.s. eku-meeninen kongressi, — kirkolliskokous, johon edustajia saapui melkein kaikista kristillisistä kirkkokunnista. Siinä oli protestanteja kaikista maista, erinimisiä ja erivivahteisia, siinä oli kreikkalaiskatolisia eri kirkkokunnista, siinä oli armeenialaisia, egyptiläisiä, nuubialaisia kristityitä pappeja. Jokainen kirkollinen yhtymä oli pääedustajanaan lähettänyt korkeimman tai sangen korkean kirkkoruhtinaansa; m.m. Suomen kirkko oli parin piispan y.m. edustamana. Paavin roomalaiskatolinen kirkko lienee kuitenkin loistanut poissaolollaan?

Vaikea on sanoa, onko odotettavissa maallisia tuloksia tämän suurenmoisen kirkolliskokouksen keskusteluista. Onhan puhuttu jostain kansainvälisestä opistosta, jossa tutkittaisiin ja seurattaisiin kristillisen elämän muotoja ja kehitystä eri maissa, mutta vaikka tulokset eivät näennäisesti heti olisi niin tuntuvia, on pantu alulle ennen kuulumaton ystävällinen seurustelu ja keskustelu semmoisten usko-vaisten välillä, jotka ennen tuomitsivat toisiaan vääräuskoisiksi ja kadotusta ansaitseviksi kerettäjäisiksi. Osanottajien mieliin jäävät joka tapauksessa muistot jännittävästä ja virkistävästä yhdessäolosta ja kantavat hedelmiä kunkin kotona

suuremmissa suvaitsevaisuudessa ja avaramielisemmässä kristillisyydessä.

Ja saivathan papitkin kerran puhua sydämensä kyllyydestä! Sydämessäni iloitsin huomattessani, että kirkonmiehet, jotka kotonaan yleensä saavat näytellä valtiomahdin uskollisen palvelijan nöyryyttävää osaa ja siis monissa kohdin ovat pakoitetut toimimaan vastoin Kristuksen selviä käskyjä (ehkä joskus vastoin omaa omaatuntoakin?), — kerrankin uskalsivat julkisessa ja suojatussa tilaisuudessa tunnustaa, että pitivät sotaa kristillisen elämän häpeänä ja kristinuskon suoranaisena vastakohtana. Paraimmat, etevimmät kristityt papitkin ovat siis sydämessään ja omassatunnossaan Kristuksen opin kannalla, vaikkeivät he kotoisessa, jokapäiväisessä elämässään uskalla olla Kristusta kieltämättä. Iloitsin, iloitsin, sillä tämä oli heikkojen ihmislasten hetkellisessä liikutuksessa antama tunnustus, että he ja heidän kaltaisensa tavanomaisessa uskossaan olivat väärässä, että heillä oli väärä käsitys Jumalasta, saatu vanhasta testamentista, kyhäetty kokoon elämän jokapäiväisistä pikku kokemuksista, — ja että Jeesus Kristus, maailman vapahtaja, taivaallisen Isän lähettämä totuuden ilmoittaja, sittenkin oli oikeassa, että Hän, Kristus, sittenkin, sittenkin oli ilmoittanut oikean Jumalan, rakkauden Jumalan, joka kieltää uskovaisiltaan väkivallan työt, vainot, kostot, sodat! Ja koska tämmöistä sai tulla Tukholmassa ilmi — sanoissa ehkei sillä tavalla kuin minä olen yllä esittänyt, mutta kuitenkin myöntämällä, että kirkot olivat sotakaksymyksessä erehtyneet, — ylistän minäkin, jota tuskin yksikään kristitty pappi tunnustaisi kristinuskon tuntijaksi tai Kristuksen opetuslapseksi, tätä Tukholman yleiskristillistä kokousta uuden ajan aamunkoitoa ennustavaksi historialliseksi tapahtumaksi.

*

Ruusu-Ristin vuosikokouksessa luettiin ääneen J. B:n Amerikasta saapunut kirje, joka tässä numerossa julkaistaan. Kirjeen sisältö ei ole ainoastaan aatteellisesti kaunis, vaan tärkeä ja huomattava nimenomaisten ehdotustensa kautta, joita on kolme.

Ensimmäinen ehdotus oli teosofisen koulun perustaminen. Siitä kirjeen kirjoittaja itse myöhemmin luopui, asettuen samalle kannalle kuin minä ja monet muut, että lasten koulujen perustaminen virallisesta teosofisesta aloitteesta ei ole niinkään tärkeä, koska ajan pyrkimykset yleensä käyvät siihen suuntaan, että kouluoloja ja opetustapoja olisi kaikkialla juurta jaksain uudistettava. Toistaiseksi voidaan lasten teosofisia tarpeita tyydyttää pyhäkouluilla ja yksityisten aloitteesta perustetuilla lastentarhoilla eli pikku lasten kouluilla. Mitä ilahduttavimpana ajan merkinä onkin mainittava se Valonmajan koulu, josta Annikki Reijonen puhuu kirjeessään toimitukselle ja jonka vastaiselle työlle puolestani toivotan mitä voimaperäisintä menestystä.

Sitä vastoin on J. B:n kirjeen toinen ehdotus senlaatuinen, että sitä on sydämellisesti kannatettava. Kansanopistoa mekin aina täällä olemme suunnitelleet, sillä niinkauan kuin teosofinen elämänymmärryksemme vielä on verrattain vähän tunnettu, on ylen tärkeitä, että olisi valistuneita ja päteviä »opettajia», s.o.

aikuisia ihmisiä, jotka pystyisivät aatteita esittämään, maailmankatsomusta levittämään, tuhansiin kysymyksiin vastaamaan. Erittäin merkille pantava on sentähden A. R. M:n kirje toimitukselle, koska sen kirjoittaja — kuulumatta Ruusu-Risti-seuraan, mutta syrjäisenä ystävänä ja aatteenharrastajana — on omissa mietiskelyissään tullut samoihin johtopäätöksiin kansanopistoasian tärkeydestä.

J. B. onkin aito amerikkalaiseen ja käytännölliseen tapaan tehnyt kolmannen ehdotuksen, ehdotuksen, joka ensi kädessä koskee amerikkalaisia veljiä ja ystäviä. Hän ehdottaa, että asianharrastajat sieltäpäin alkaisivat pyörittää dollareita tännepäin. Rahaa onkin täällä varmasti vähemmän kuin U.S.A:ssa. Kansan käsi on kyllä meille karttuista, mutta pikku hiljaan: meidän täytyy keskittyä yhteen asiaan ensin, sitten toiseen; monta huolta yhtäikaa käy yli voimien. Tällä hetkellä tuskin omat voimat riittää muuhun kuin siihen propagandatyöhön, mikä on käynnissä. Kirjallisuuden kustantaminen esim. on vielä siksi pientä, että se vaatii uhrausta jäseniltämme ei ainoastaan ajassa ja henkilökohtaisessa työssä vaan rahassakin. Suuresti ja kuvaamattomasti tervetullut on sentähden kaikki rahallinen apu, mikä saapuu ulkoa.

J.B:n kirje herätti paljon iloisia toiveita ja kiitollisia riemun tunteita Ruusu-Ristin vuosikokouksessa. Jos nyt amerikkalaiset ystävämme ottavat varteen hänen ehdotuksensa ja kehotuksensa, pyydän, että he lähettävät kansanopistoavustuksensa suoraan minulle (os. Pilpala, Finland); avustukset kuitataan tässä Ruusu-Ristissä sitä mukaan kuin ne saapuvat. Jos ken tahtoo avustaa neiti Reijosen lastentarhaa, joka myös on avun tarpeessa, lähettäköön rahan suoraan asianomaiselle (os. Kanneljärvi, Hämeenkyliä, Valonmaja, Finland).

Pyydän, että kaikki, jotka tuntevat asiasta innostuvansa, lukevat myös seuraavan pätkän.

*

Olen toistakymmentä vuotta hautonut mielessäni kysymystä, miten teosofisten seurojen organisatsioni voitaisiin luoda semmoiseksi, että niistä olisi hyötyä - ei ainoastaan teosofian asialle epämääräisesti, vaan kaikille jäsenille, jotka vähänkään tahtoisivat käyttää tilaisuuttaan hyväkseen. Tietysti n.s. esoteeriset koulut tarjoavat nykyoloissa näitä tilaisuuksia seurojen jäsenille, mutta ei läheskään niin tehoisalla ja tepsivällä tavalla kuin odottaa sopisi. Niidenkin toimintaan vaikuttaa ehkäisevästi seurojen yleinen höllä järjestely ja epämääräinen työskentely.

Jo kymmenkunta vuotta sitten selvisi minulle ainoana mahdollisena ratkaisuna kysymykselleni, että teosofiset paikallisyhdistykset itse, n.s. looshit, oli selväpiirteisen ohjelman nojalla muodostettava jonkinlaisiksi oppilaitoksiksi. Sitähän ne kyllä pyrkivät olemaankin, mutta kuinka itsetiedottomana, häilyvällä ja aikaa tuhlaavalla tavalla! Looshikokous muodostui usein turhanpäiväiseksi juttelukokoukseksi, jossa yksi ja toinen koetti näyttää, kuinka viisas ja tietorikas hän oli, ja josta useinkaan ei omatunto tahtonut antaa muuta arvostelua muistissa pidettäväksi kuin: »no, menihän sekin». Teosofit olivat kiltejä ja hyväluontoisia ihmisiä ja kehittyivät hiljaisuudessa itsekseen, vaikkeivät niin paljon toisiltaan ja »ylem-

miltä» saaneetkaan. Kuinka toisenlaista voisi olla, — ajattelin silloin, — jos työ olisi viisaasti, ohjelmallisesti, tarkoituksen mukaisesti järjestetty! Olisi kurseja ja luokkia tutkintoineen, olisi arvosanoja mahdollisesti ja todistuksia-jos ei paperilla niin muunlaisissa tuntomerkeissä. Jo vuonna 1898 olin ehdottanut Mrs. Besantille, että perustettaisiin teosofinen yliopisto, mutta hän ylevästi hymyili ehdotukselleni. Loosheissa kyllä koetettiin jonkinlaista opintojärjestelmää: otettiin määrätty kirja »tutkittavaksi»; sitä luettiin ääneen ja sen johdosta keskusteltiin; mutta kurssi- tai koulutyötä ei ollut, vielä vähemmin tutkintoja ja todistuksia. Teosofisen nuorisoliiton kanssa oli kerran vakavasti puhetta siitä, että se — nuorisoliitto — jaettaisiin asteisiin eli luokkiin, jolla olisi kullakin oma oppimääränsä suoritettavana, mutta sekin tuuma raukesi tyhjiin.

Hyvää asiaa ei kuitenkaan pidä heittää, ja sentähden yhä jatkoin ongelmani pohtimista. Ruusu-Ristin perustamisesta lähtien onkin ratkaisu realistisena mahdollisuutena hämmöittänyt silmiini. Emme ole pitäneet kiirettä, mutta ensi päiväs-tä lähtien on ollut selvillä, että meidän jäsenyytemme ja työmme tulee järjestettäväksi asteihin. Koska viime kuluneena viitenä vuotena myös olen ollut tilaisuudessa tutustumaan vanhan vapaamuurariseuran järjestelyyn ja työtapaan, on minulle vähitellen kirkastunut, että työskentelyn muoto on saatava vapaamuurariudesta, sen henki teosofiselta liikkeeltä. Minulla on nyt tulevaisuuden suunnitelma ja ohjelma valmiina.

Olen tänä kesänä kirjoittanut kirjan, *Kadonnut sana*, jossa puhun vapaamuurariudesta ja teosofiasta ja ehdotan, että teosofinen työ järjestettäisiin vapaamuurari-periaatteelle. Minun on turha tässä esittää itse ohjelmaa, koska jokainen on tilaisuudessa lukemaan siitä vasta ilmestyneestä kirjastani. Mutta uskallan todella kehoittaa — ei ainoastaan kaikkia ruusuristiläisiä, vaan kaikkia tämän lehden lukijoita heti hankkimaan itselleen tuon kirjani, joka varmaan tulee heitä monella tavalla hämmästyttämään. Kirjan hinta on Smk. 20:–, sidottuna Smk. 25:–, ja voidaan se tilata m.m. tämän lehden toimitukselta, os. Pilpala.

Jos kirjassani esitetty työohjelma otettaisiin käytäntöön esim. omissa Ruusu-Risti-piirissämme, muodostuisi Ruusu-Risti-seura sinään jonkinlaiseksi oppilaitokseksi ja voisi toistaiseksi palvella kansanopistona, kunnes varat y.m. olosuhteet myöntäisivät varsinaisen kansanopiston perustamisen. Seuran työ ei tietenkään olisi kansanopistotyön tiellä; se ei voisi olla niin monipuolinen eikä aineissaan niin yksityiskohtainen, kuin varsinainen opistotyö samassa ajassa, mutta se olisi varmaan omiansa valmistamaan mieliä kansanopistoa varten ja innostuttamaan jäseniä yhä edistymään opinnoissaan, ja se varmasti myös kasvattaisi jäsenistä ymmärtäväisiä henkisiä auttajia, jotka eivät sokeina lähtisi sokeita taluttamaan.

Tietysti seura sillä tavalla järjestettynä vaatii enemmän varoja kuin tavallinen yhdistys, jonka tähden pidän luonnollisena, että sitä varten perustetaan erikoinen organisatsioonirahasto. Tästä seikasta ilmoitan myöhemmin, s.o. niin pian kuin asia saa ratkaisunsa, mikä Ruusu-Risti-piireissä voi tapahtua jo ensi työkauden aikana, ja mahdollista on silloin, että jotkut esim. amerikkalaiset ystävät tahtovat kannattaa opetustyötä tässäkin muodossa.

Itse asiassa minulle on suuri ilo kertoa, että eräs amerikkalainen jäsenemme ja

minun ystäväni Mrs. A. Hankanen on jo tätä samaa työtä runsaalla kädellä muistanut. Kun viime talvena ymmärsin, että minun oli kirjoitettava kirja suunnitelmastani, ennenkuin sitä voitaisiin ottaa käytäntöön, kysyin itseltäni, mitenkä voisin taloudellisesti niin järjestää, että olisin ainakin kesällä vapaa antautumaan aivan uuden kirjan kirjoittamiseen. Olinhan useana kesänä valmistanut kirjoja luentojeni perusteella, mutta se oli puoleksi koneellista työtä ja samalla ansiotyötä. Uuden kirjan kirjoittaminen vaatisi taas sekä aikaa että rahaa, ennenkaikkea esim. lähdekirjojen hankkimista varten, mikä näin maailmansodan jälkeen ei ole Suomessa helppoa. Kysymykseni sai odottamattoman ratkaisun, kun tuo mainitsemani ystävä kirjoitti minulle, että hänellä oli hallussaan erään toisen, kuolleen teosofiystävän, Miss Minnie Ilkan jälkeenjättämä rahasumma, jota tuli käyttää johonkuhun hyvään tarkoitukseen; hän oli päättänyt lähettää sen minulle vapaasti käytettäväkseni kirjallisen Ruusu-Risti-työn hyväksi, niinkuin parhaaksi näkinsin. Kirjoitin hänelle ja kerroin, että Ruusu-Risti- ja yleensä teosofisen työn edistämiseksi oli mielestäni nyt tärkeätä tuon kirjani kirjoittaminen, ja kysyin, kannattiko hänen mielestään uhrata rahat sitä varten. Vastaanotin hänen iloisen ja hyväksyvän suostumuksensa, olin tilaisuudessa tuhansien markkojen edestä ostamaan kallista ulkomaalaista kirjallisuutta ja sain kirjani rauhassa kirjoitetuksi.

Tästä ynnä muista merkeistä päättäen näkyy todella alkavan toteutua ennustus, joka tehtiin minulle kymmenen vuotta sitten: kun vuoteen 1925 saakka jaksatte vaikeissa aineellisissa olosuhteissa säilyttää puhtaana teosofian tosi hengen, muuttuvat olot siitä vuodesta alkaen taloudellisesti helpommiksi.

*

Mystican kustantaman maailman pyhien kirjojen sarjassa julkaisen tänä syksynä niteen, joka on tarkoitettu sydämeni parhaimmaksi lahjaksi kansalleni ja hengenheimolaisilleni. Se on Vuorisaarnan suomennos. Olen valinnut evankeliumista sen kohdan, jota nuoresta pitäen olen enimmin rakastanut, ja suomentanut sen uudestaan kreikan kielestä, verrannut tekstiä latinalaiseen, katolisen kirkon hyväksymään alkutekstiin, n.s. Vulgataan, ja arvostelemalla Lutherin saksalaista y.m. tavallisia europallaisia käännöksiä laatinut suomennoksen, joka ilokseni ei ylen paljon poikkea vanhasta käännöksestä, mutta joka kuitenkin uudessa asusaan muodostaa tieteellisen pohjan sille peräti luonnolliselle tulkinnalle, minkä selityksissäni olen antanut. Selitykset vievät suurimman osan kirjan tilasta, ja niiden pätevyyyteen luotan niin täydellisesti, että uskon tämän Vuorisaarnan suomennoksen voivan aikaansaada hyviä mullistuksia uskovaistenkin mielissä, kunhan vain saataisiin kirja leviämään kirkollisissa y.m. uskonnollisissa piireissä.

Teos ei tätä kirjoittaessani vielä ole valmis, mutta luulen sen voivan ilmestyä painosta loka- tai marraskuussa.

*

Nämä pätkäni venyivät tällä kertaa omista jutteluistani niin pitkälle, että

täytyy jättää ensi numeroon se H. P. Blavatskyn kirje, jonka olin aikonut suomentaa tähän.

*

Tämän numeron mukana jaetaan Ruusu-Ristin joulunumeron eli joulukalenterin tilauslista. Koska tämä joulukalenteri tulee sisällöltään monipuoliseksi, kiintoisaksi ja arvokkaaksi ja koska sen hinta kokoon nähden on varsin pieni — Smk. 10: — — rohkenen toivoa, että se saavuttaa suuren joukon tilaajia. Kalenteri tulee ilmestymään joulukuun ensi päivinä, ja tilausten, jotka on maksettava etukäteen (vanhoille asiamiehille voin myöntää velaksi), tulee sentähden saapua toimitukselle viimeistään marraskuun 1 p:nä, voidakseni määrätä painoksen suuruuden.

Lokakuu, s. 289–299

Suomennan tähän nyt, niinkuin syyskuussa lupasin, H. P. Blavatskyn Mr. Sinnettille kirjoittamien kirjeiden kokoelmasta otteen kirjeestä n:o 106, joka puhuu jesuiitoista ja niiden yhteydestä politiikan y.m. kanssa.

Yksityinen ja salainen.

. . . Olisi ehkä hyvä, jos jesuiitat tyytyisivät pitämään vapaamurareita pilanaan sekä vastustamaan teosofeja ja salatieteilijöitä käyttämällä protestanttista papistoa »kätyrinään». Mutta heidän vehkeilyillään on paljon laajempi tarkoitus ja niitä hoidetaan semmoisella huolella pienimpiä yksityiskohtia myöten, ettei maailmalla yleensä ole siitä aavistustakaan. Kaiken he tekevät saattaakseen ihmiskunnan kokonaisuudessaan takaisin siihen passiivisen tietämättömyyden tilaan, jonka he hyvin tietävät ainoaksi ehdoksi, minkä avulla pystyvät saavuttamaan päämääränsä: yleismaailmallisen despotismin.

Vanha sivu, joka valtiomiesten sokeuden takia hylättiin Englannin historiasta yhdeksännellätoista vuosisadalla, tulee liitettäväksi siihen kahdennellakymmenellä, jolloin on *liian myöhäistä*.

Europan suurin valtiomies, ruhtinas Bismarck, on ainoa, joka tarkasti tuntee kaikki heidän salaiset vehkeilynsä *oman yksityisen Schwarzwaldissa asuvan adeptinsa kautta*. Hän tietää, että Jesuiittain pappisviekkauksen pyrkimyksenä aina on ollut herättää tyytymättömyyttä ja kapinallista mieltä *kaikissa maissa* edistääkseen omia tarkoituksiperiään. Siitä johtuu näennäinen ystävyys paavin kanssa. Pitäkää silmällä »kunniallisten asiamiesten» toimenpiteitä ja oppikaa näkemään selvästi. Tuo mitä suurin ja *kaukonäköisin* mies sanoi puheessaan Saksan valtiopäiville joulukuun 5 p:nä 1874, että Wurtembergin lähettilään ja paavin nuntsion välisessä keskustelussa jälkimäinen röyhkeästi ja ylpeästi huudahti: »Rooman kirkon oli *pakko turvautua vallankumoukseen* ainoana keinona ylläpitääkseen oikeutettua asemaansa» (*Times*, jouluk. 7 p:nä 1874). Tämän kyynillisesti avomiellisen tunnustuksen jälkeen olemme täysin oikeutetut päättämään, että vallankumoushankkeet kapinoiden ja väkijoukkojen mielten kuohuttamisen muodossa yltympäri Europ-

paa ja *muualla* tapahtuvat Jesuiittain hyväksymisellä ja heidän salaisella avullaan. Niinpä tarjoaa meille brittiläinen valtakunta esimerkin: *vanha* Englanti on kuolemaisillaan, hänen hetkensä ovat luetut. *Times* totesi elokuun 11 p:nä 1885, että »melkein kaikki (room. kat.) prelaatit olivat antaneet kannatuksensa irlantilaiselle kansallisliigalle». Seuraavan syyskuun 9 p:nä *Times* kertoi, että »rikosten ja väkivallan tekojen järjestely edistyi Irlannissa nopein askelin kansallisliigan turvissa ja *kansan hengellisten johtajien siunaamana*».

Menneinä aikoina ei ainakaan mikään maa ole paremmin ja menestyksellisemmin kuin Englanti pitänyt puoliaan paavilaisuuden sekaantumista ja kavalia yrityksiä vastaan. Senpätähden ei ole ainoatakaan maata, jota jesuiitat mieluummin paloittelisivat ja hävittäisivät. Yllä mainittujen tunnustusten nojalla voimme täydellä syyllä päättää, että jesuiitat ovat organisoineet sekä välillisesti ohjanneet ja neuvoneet koko feeniläistä salaliittoa ja kaikkia sen yhteiskunnallisia toimenpiteitä. Että niin oli, myöntävät ne, jotka seuraavat heitä läheltä.

Ennen muinoin Englannilla oli valtiomiehiä sellaisia kuin Pitt ja Castlereagh, jotka olivat maalleen uskollisia ja helposti tekivät tyhjiksi Jesuiittain salaliittohankkeet Irlannissa. Huomattuaan tämän jesuiitat siitä lähtien ovat, tavallisella maallisella viekkauksellaan ja kärsivällisyydellään, miettineet keinoja, millä tavalla pystyisivät taistelemaan englantilaisten valtiomiesten uskollisuutta vastaan. He ovat julkisesti tunnustaneet aikovansa lopettaa, ainakin pysäyttää englantilaisen poliittisen koneiston pyörinnän *käännyttämällä maan johtomiehet katolinuskoon*. Koko maailma tietää heidän voittaneen puolelleen muutamia rikkaimpia, aatelismiehiä y.m. . . .

Niinkuin jo sanoimme, jesuiitat ovat myöntäneet aikovansa lietsoa vallankumouksia voittaakseen mitä pitävät oikeutenaan. Englannissa on nykyään julkisia puhujia, jotka yllyttävät kapinaan. Eikö ole tästä tehtävä se johtopäätös, että nuo ovat Jesuiittain lähettejä? Nämä tiedot annetaan sitä varten, etteivät ainoastaan salatieteilijät, vaan myöskin kansat, yhdyskunnat ja yksilöt ymmärtäisivät olla edeltäkäsien varoitettuina varuillaan niitä vastaan, joita emme lainkaan epäile sanoa ihmisrodun vihollisiksi. Yleisesti tunnettua on, että Jesuiittain kollegio on Roomassa. Ei ole yhtä hyvin tunnettu, että muutaman vuoden aikana heidän päämajansa itse asiassa on ollut Lontoossa ja oli jo, ennenkuin heidät karkoitettiin tasavaltalaisesta Ranskasta. Sitten heitä kerääntyi joukottain Englantiin, ja he saivat tulla, englantilaisten osoittaessa tavallista välinpitämättömyyttään.

Salatieteen tutkijat tietäkööt, että vaikka jesuiitat vehkeillään ovat saaneet maailman yleensä ja englantilaiset erikoisesti uskomaan, ettei ole olemassa mitään semmoista kuin magia, ja nauramaan *mustalle* magialle, nämä samat viekkaat ja kavalat vehkeilijät itse pitävät magneettisia istuntoja ja muodostavat magneettisia ketjuja keskittämällä *joukkotahtoaan*, kun heillä on jokin erikoinen asia ajettavanaan tai kun tahtovat vaikuttaa johonkuhun tärkeään henkilöön. Myöskin he käyttävät rikkauksiaan tuhlaavasti, kun tahtovat auttaa jotakin suunnitelmaa. Heidän varallisuutensa on suunnaton. Kun äskettäin heidät karkoitettiin Ranskasta, toivat he mukanaan niin paljon rahaa, ostaen osalla rahoistaan englantilaisia valtio-obligationsneja, että nämä heti nousivat tasa-arvoon, kuten *Daily Telegraph*

silloin huomautti. Saattaa koitua aika, jolloin heidän rikkautensa väkivallalla otetaan heiltä ja annetaan köyhille ja heidät itse jätetään armottomasti tuhottaviksi kaikkien kansojen ja väkijoukkojen yleisesti kiroomina. On olemassa jumalallinen oikeus, jota nimitetään *Karmaksi*, vaikka se usein antaa pahantekijäin jatkuvasti menestyä vuosisatojen aikana. Mutta sillävälän — kellä on korvat, »hän kuulkoon».

*

Ylläoleva kirje ei ole tavallinen kirje. Madame Blavatskyn käyttämä monikko-muoto »me» osoittaa selvästi, että hän kirjoitti toisenkin — ehkä Mestarinsa — nimessä tai että tämä toinen kirjoitti hänen kauttansa. Kirjeen sävykin poikkeaa H. P. B:n tutunomaisesta eloisasta tyylistä. Mutta sisältö on tärkeä ja valaiseva.

Suomennan nyt vielä toisen kirjeen — kokoelman n:o 88, — josta taas tunnemme Madame Blavatskyn kirjoitustavan:

Maanantaina.

Rakas Mr. Sinnettini,

Teidän kirjeenne liitteineen saapunut. Niin, mitä voin sanoa Mr. Sergeantin ennustuksesta muuta kuin — hän on oikeassa. Jos hän tietää sen astrologisesti ja intuitiivisesti, tiedän minä sen *aurasta* joka kerta kun ajattelen Indiaa, Egyptiä ja toisia maita. Kaikki keskipiirien kirodot peikot; kaikki myrskyn haltiat, kaikki pyörretuulen, veden, tulen ja ilman kummitukset valmistautuvat rinnatusten ja tahdissa maan päällisten asujainten valmistelujen kanssa. Mutta mitä hyötyä on siitä, että kertoisin teille, mitä näen ja tunnen ja kuulen ja tiedän? Te olette *vanhoillinen*, syvän veden tory, ja minun maamieheni ovat tyhmeliinejä, narreja ja pässinpäitä. Ei heillä ole arvokkuuden tuntoa eikä tunnetta siitä, että suuri vääryys on tehty. Ajatelkaa nyt: teidän Lady Isabella Stuart (eli Stewart), Salisburyn tytär, otetaan vastaan Moskovassa kuin kuningatar, syö päivällistä kenraalikuvernöörin, ruhtinas Dolgoroukin (tuon vanhan yömyssyn!) seurassa ja liehrittelee keisarillisen henkivartioston kanssa, ja Katkoff kirjoittaa, että hänet otettiin vastaan sitä paremmin ja sitä suuremmilla kunnianosoituksilla, jotta selvemmin näkyisi ero sivistymättömien venäläisten karhujen ja hänen sivistyneen »pappansa» välillä — joka julkisesti soimasi Venäjää »petolliseksi huijariksi» ja vararikontekijäksi. Niin, ystäväiseni, totta on, eikä hyödytä salata sitä, surukseni ja huolekseni: Venäjä on musta hillitystä vihasta ja paisuu kuin — no, en tahdo sanoa niinkuin sammakko härän edessä — vaan niinkuin tulivuori, joka on purkautumaisillaan; ja minut saa merkitä hupsujen kirjoihin, jollette käsitä sitä ennemmin tai myöhemmin. Ja kuka sillä välin saa maksaa sakot? Tietysti H. P. B., »O. L.» (vanha rouva), yhtä paljon mustatun ja parjatun »O. G.»¹⁾ luonnollinen kohtalotoveri — sillä tässä minä istun, epäiltyinä osallisuudesta »miljoona frangin» rautatievarkaudestakin, enkä

¹⁾ Arvatenkin »Old Goose», s.o. »vanha hanhi (pässinpää)», toisin sanoen eversti Olcott.

pääse *kotiin*. Voi kuinka katkerasti vihaan teitä molempia, Englantia ja Venäjää! Jospa purisitte toisianne kuonoon ja häntään niinkuin Kilkenny kissat ja antaisitte kunnan ihmisten elää rauhassa ja kuolla kotona! Niin, ette te kauvan liehittele Lady Isabellan »Papan» kanssa — hän jo kierii alaspäin, ja te saatte vielä kerran selkäänne vanhan Gladstone-luopionne. En voi sitä auttaa. Olen yksinäni, ja yksinäisyyteni johdosta päästä melkein sekaisin. (Pidän nuorta Fawcettia matkan päässä ja puhun hänen kanssaan ainoastaan viisi minuuttia iltaisin — koko muu aika on oveni lukossa. Vain kasvattaakseni häntä pois siitä luulosta, että, koska hän on englantilainen ja minä venakko, minä olisin hänen edessään nelinkontin) — ja minä olen lukenut enemmän sanomalehtiä muutaman nyt kuluneen kuukauden aikana kuin ennen koko iässäni. Uskon, että aion heittäytyä politiikkaan nyt, kun olen lähellä auringonlaskuani; ja kostaa *okkultisesti* hieman teidän kansallenne, joka on ristiinnaulinnut ja yhä ristiinnaulitsee minua joka päivä. *Aion*; en laske leikkiä. Mutta teistä pidän huolta, sillä mitä vahinkoa te olette minulle tehnyt, se ei ollut tahallisesti tehty, ja te olette olleet minulle *melkein katkeamatta* mitä parahin ystävä. Vaan enpä koskaan ajattelekaan teitä englantilaisena, vaan — no niin, semmoisena kuin olitte kaksi tuhatta vuotta sitten. Olitte siivo poika; vain liian ahneesti epäpuhtaan sukupuolen kantapäillä.

Oletteko lukenut viimeisestä (helmikuun) *Theosophistista* Subba Row'n esitelmän Bhagavad Gitasta? Jollette, niin lukekaa — sivu 301 alusta loppuun. Olen juuri vastannut erääseen kirjoitukseen, joka ilmestyy samalla kertaa — paitsi jos Cooper Oakley¹⁾, Subba Row'n *äme damnee*, kähmi sen pois. Mutta Judge ei sitä tee²⁾, ja olen varma siitä, että te tulette iloitsemaan vanhoillisessa sydämässänne, niinkuin ette koskaan vielä ole iloinneet mistään niin teosofisesta. Fawcett sanoo, että se on mitä musertavin vastaus; artikkeli, joka on yhdellä kertaa harkittua kohteliaisuutta ja »ystävällistä ihailua» — ja että olen pannut hänen syömään omat sanansa. Hän varmasti saa ruoansulatushäiriöitä ja vatsapuruja.

Te pyydätte neuvoani L. L. (Lontoon Looshi) asiassa. No, koska kysytte minulta, huvittaa teitä ehkä kuulla, mitä Mestari kerran toisensa perästä on huomauttanut L. L:sta. En voi toistaa teille hänen sanojaan, mutta niiden hengen löydätte *Ilmestyskirjan* tekstistä, III: 15 ja 16. Arvostelkaa itse, ja minä jätän teidät tekemään omia johtopäätöksiänne. Näin ollen on mikä tahansa, joka yllyttää uuteen aloitteeseen, parempi kuin toimettomuus. Jos vielä jätätte hetkeksikään nykyiseen letargia-tilaanne, niin teidän L. L:nne on vuoden päästä oleva sammalen ja mudan peitossa ja itse läkähdytte omiin tuotteihinne {*moraalisiin*, tarkoitetaan). Mitä hyödyttää kysyminen? Teidän *täytyy* tietää, että Mestari *ei saata* olla tyydytetty. Kukaan *ei voi* »istua nenällemme» eikä teitä voida *murskata*, koska Don Juan on mennyt ja Pyhä Theresa³⁾ on nyt yhtämittaa uskonnollisissa *haltiutiloissa*, sillä minä saisin hyvin pian tietää kaikki tämän kauhean salaliiton vehkeet muutamien teosfien kautta — koska he eivät salaa mitään minulta, ja

¹⁾ Toimitti *Theosophistia* eversti Olcottin ollessa matkoilla. P. E.

²⁾ W. Q. Judge toimitti Amerikassa omaa lehteä *The Path*. P. E.

³⁾ »Don Juan» ja »Pyhä Theresa», kaksi Lontoon Looshin jäsentä. P. E.

sitten minä tekisin tyhjäksi kaikki nämä ranskalaiset suunnitelmat. Tahdon, että Seura jatkaa työtään yhä edistyen ja ettei sitä häiritä minkäänlaisilla poliittisilla selkkauksilla. Olen valmis tulemaan kunniaattomaksi *ilmiantajaksi* englantilaiselle hallituksellenne, *jota vihaan*, heidän tähtensä, *minun Seurani* ja rakastamieni hindulaisten takia; — niin, rakastamieni, vaikka kaksi heistä, M. ja B., *valheillaan* joka päivä tallaa kunniani, nimeni ja maineeni lokaan. Mutta en minä näiden kahden *epäonnistuman* takia lakkaa rakastamasta Mestarini kansaa. Ah, jospa Mestari vain näyttäisi minulle tien! Jospa Hän vain suvaitsisi sanoa, mitä minun on tekeminen pelastaakseni Indian uudesta verenvuodatuksesta, siitä, että satoja ja kukaties tuhansia syyttömiä uhreja hirtetään muutamien rikollisten takia. Sillä tunnen, että oli tehty vahinko kuinka suuri tahansa, englantilaiset ne kuitenkin lopulta vievät voiton; Mestari sanoo, että hetki, jolloin teidän englantilaisten täytyy vetäytyä pois, ei ole vielä lyönyt eikä se lyö — *ennenkuin ensi vuosisadalla* ja niin myöhään, että »Denniekin on vanha, vanha mies», kuten K. H. sanoi joku aika sitten. Sentähden se merkitsee vain hetkellistä häiriötä, omaisuuden hävittämistä, ihmisten hirttämistä — jotka ovat syyttömiä, ja toisten ylistämistä, jotka ovat olleet aiheuttajina. Tiedän sen. Ja ajatella, että tässä minä olen, Indian ovet suljettuina *nenäni edessä!* Että todella teidän hallituksenne on niin tyhmän lyhytnäköinen, ettei se näe, että en ainoastaan en ole enkä koskaan ole ollut *venäläinen vakoilija* — vaan että T. S:n koko menestys, edistys ja hyvinvointi riippuu siitä, että Indiassa kaikki on rauhallista vuosikausia eteenpäin.

Mitä nyt hyödyttää kirjoittaa teille tämä kirje, jollette usko? Kirjoitan, koska pyysin lupaa niin tehdä, ja sain luvan, jota seurasi kuvaava olkapäiden kohautus, minkä tulkitsin merkitsevän: »ei siitä ole hyötyä eikä vahinkoa — hän ei usko teitä». Mutta kaksi kuukautta sitten Mestari sanoi minulle, että asia *oli* vakava. Venäjä nyt ei onneksi tiedä siitä mitään. Niin ainakin kirjeenvaihtajani selittävät minulle. Mutta jos se tietäisi, — minä totta tosiaankin olisin hindulaisten puolella Venäjääkin vastaan. Rakastan maamiehiäni ja maatani sydämellisesti — mutta rakastan Indiaa ja Mestaria vielä enemmän, eikä *ylenkatseeni* venäläisen hallituksen ja diplomatian *tyhmyyttä* kohtaan tunne rajoja. Semmoinen on tilanne todellisuudessa ja kristallin kirkkaana.

Ah, Mr. Sinnett parka, te *olette isänmaan ystävä* epäilemättä, mutta vielä suuremmassa mitassa olette *vanhoillinen*, jos ymmärrätte, mitä tarkoitan. Niin täytyy olla, jos ette näe, että semmoiset yhtämittaiset *julkiset läjähdykset vastoin Venäjän kasvoja* — »vararikohujari» ja »*valehteleva* kerjäläinen», joksi teidän Salisburyenne nimitti Venäjää julkisesti; ja semmoiset toiset Ranskalle osoitetut kohteliaisuudet teidän lehdessänne voivat ainoastaan synnyttää hirmumyrskyn ja yleisen europalaisen sadekuuron ylitsenne jonakin kauniina päivänä. Voin vakuuttaa teille, rakas Mr. Sinnett, että jos Venäjää *vihataan* sentähden että sitä pelätään — *vihataan* taas Englantia periaatteessa yleensä. Mutta tällä ei ole mitään tekemistä minun kanssani, ja minun puolestani saatte purra hännät ja nenät toisiltanne Europassa, kunhan vain ette saa häiriötä aikaan Indiassa.

Kaksi tietä on nyt edessänne. Toinen on: polttakaa tämä kirje älkääkään ajatelko sitä sen koommin; toinen: *käyttäkää* sitä, mutta ainoastaan siinä tapauksessa, että

olette varma siitä, ettei asiasta hiiskuta lehdissä ja että minun nimeni jää tuntemattomaksi kaikille paitsi yhdelle, jolla on auktoriteettia ja joka voi huomauttaa Lord Dufferinille olemaan varuillaan, lyhyesti sanoen ainoastaan semmoiselle, joka voi ryhtyä toimenpiteisiin suunnitellun asian vastustamiseksi. Mutta pyydän teitä, ja luotan teihin *gentlemanina*, kunnian miehenä ja ystävänä, ettette turhan takia saata minulle ikävyyksiä. Ei sentähden, että pelkäisin joutua jonkun ranskalaisen murhattavaksi — kuten eräs teosofimme on minulle varoitukseksi ilmoittanut — sillä semmoisella teolla murhaaja vain saattaisi minut kiitollisuuden velkaan, — mutta sentähden että minua silloin totisesti pidettäisiin kunniattomana *mouchar-[^]ina*, ilmiantavana *vakoilijana*, ja tämä häpeä on pahempi kuolemaa.

Mitä siis neuvotte minua tekemään? Tarvitsen vastaustanne, enkä ryhdy mihinkään, ennenkuin vastaatte. Pitääkö minun neuvoa Mr. — varoittamaan Olcottia vai eikö? Pelkään, että Olcott-raukka joutuu kauheaan hätään, jos hän saa kuulla asiasta — yhtä kaikki — kirjoittakaa ja vastatkaa.

Oletteko nähnyt selonteon viime vuosikokouksesta tammikuun *Theosophistissa*? Näyttää kuin kohtalo tahtoi, ettei Seura voi laillistua. Mutta kokous meni mainiosti. Terveiset rouva Sinnetille.

Uskollisesti ja vilpittömästi aina teidän.

H. P. Blavatsky.

Kuten huomaamme, on tässä jälkimäisessä kirjeessä ennustus, jonka Madame Blavatsky kertoo Mestari Koot Hoomin lausuneen. Ennustuksen mukaan pitäisi englantilaisten — tämän vuosisadan keskivaiheilla ehkä — joutua pois Indiasta tai ainakin luopua vallastaan siellä (sana *retirement* voi tarkoittaa kumpaakin mahdollisuutta). Joka tapauksessa näkyy tästäkin kirjeestä, että Madame Blavatskylta ja hänen Mestareillaan ei ollut tietoa siitä Englannin maailmanvallasta, joka myöhempien ilmoitusten mukaan kuuluisi »jumalalliseen suunnitelmaan».

*

Joanna Southcott-liikkeen sihteeri, Mr. J. Carpenter Smith, on lähettänyt minulle pienen kirjoituksen toivomuksella, että se julkaistaisiin Ruusu-Ristissä. Hän kertoo siinä, että liike on herättänyt odottamattoman paljon huomiota Suomessa. Sadat eri tauteja potevat henkilöt ovat pyytäneet Panaceaa ja ruvenneet sitä käyttämään. Mr. Smith jatkaa:

»Panacea-lääke lähetetään aivan vapaasti niille, jotka ilmoittaen tautinsa laadun pyytävät sitä os. C. S. S. c/o J. Carpenter Smith, 46 Ebury Street, London, S. W. 1. Hoito itse on siinä, että lähetetään pieniä valkoisia tabletteja, joita on kyllästetty kutakin eri tautia varten erikseen valmistetulla essensillä — vaikka tämä essensi pohjaltaan on sama.

Sanotaan, että monet suomalaiset ovat parantuneet vakavistakin taudeista tämän hoidon avulla. Meille on kerrottu parantumisista kaikenlaisista vammoista: heikosta näöstä, kuuroudesta, astmasta, ihotaudista j.n.e.

»Hoidossa on tätä nykyä noin 6000 potilasta kaikista maanosista, ja merkillisiä

parantumisia on lopullisesti todettu. Mannermaalla on kuuluisia lääkäreitä, jotka mielenkiinnolla seuraavat hoitotapaa ja muutamat kokeilevat sillä omien potilaitensa piirissä.»

Yhdyn mielelläni Mr. Smithin loppuhuomautukseen, että »vaikkei meillä ole mitään patenttia lääkkeestämme, emme ymmärrä, mitä vahinkoa voisi syntyä sen käyttämisestä . . . Monet ovat todistaneet sen puolesta eikä kukaan ole vielä voinut todistaa sitä arvottomaksi; niin ollen näyttää tällä Southcott Panacealla olevan suuri ja kiintoisa tulevaisuus.»

Koska Mr. Smith valittaa minulle, että kieli tuottaa suuria vaikeuksia ja kysyy neuvoani, olen ilmoittanut hänelle, että toimitan ohjeet painettaviksi suomen kielellä, niin pian kuin saan rahallista kannatusta painattamista varten suomalaisilta potilailta. Pyydän siis, että ne, jotka ovat saaneet apua Panacean kautta, lähettävät veljiinsä ajatellen roponsa minulle. Tilitän kaikesta tässä Ruusu-Ristissä.

Marraskuu, s. 337–343

Kirjassa »Kadonnut Sana» lausun sen — monen mielestä ehkä rohkean — ajatuksen, että H. P. Blavatsky kääntyi teosofisella sanomallaan erikoisesti vapaamuurareinkin puoleen. Vapaamuurarit uskoivat salaisen tiedon mahdollisuuteen, he uskoivat, että oli olemassa niitä korkeita tuntemattomia, joiden hallussa oli viisauden kätkeyty avain. Jos he olisivat ottaneet vastaan ja omaksuneet H. P. Blavatskyn sanoman, olisi suuri, voimakas ja vaikutusvaltainen järjestö tullut teosofisen elämänymmärryksen, esoteerisen pyrkimyksen ja okkultisen tutkimuksen itsetietoiseksi puhetorveksi maailmassa, — ja ihmiskunta olisi varmaan säästynyt maailmansodan kauhuista ja sen kauheista seurauksista, kun vapaamuurarit olisivat ymmärtäneet veljeyden H. P. B:n opettamalla teosofisella tavalla.

Tämä ajatukseni ei ole tuulesta temmattu. Se perustuu kahteen tunnettuun tosiseikkaan. Ensimmäinen tosiseikka on, että H. P. Blavatsky itse oli vapaamuurari. Hän oli itämaalaisen looshin jäsen, mutta naisena hän ei voinut pyrkiä jäseneksi länsimailla. Oli kuitenkin muutamia englantilaisia vapaamuurareita siksi intuitiivisia, että *Isis Unveiled-kirjan* ilmestyttyä nimittivät madame Blavatskyn kunniajäseneksi ja lähettivät hänelle asianomaisen jäsenkirjan. Tämä merkillinen historiallinen dokumentti kuuluu seuraavasti:

»Maailmankaikkeuden Korkeimman Arkkitehdin kunniaksi. Vanha ja alkupe-
räinen Muurarijärjestö, johdettu Amerikan Korkeimmasta Pyhäköstä Ranskan Suurlooshin Suurnevoston antamalla vapaakirjalla. Tervehdys kolmion kaikkiin pisteisiin. Kunniaa järjestölle. Rauhaa. Suvaitsevaisuutta. Totuutta. Kaikille mainehikkaille ja valaistuille muurareille kautta maailman yhteyttä, menestystä, ystävyyttä, veljeyttä. Me, kolmasti mainehikas Korkein Yleinen Suurmestari, ja me, Korkeimmat Suursuojelijat, Englannin ja Walesin y.m. Korkeimman Pyhäkön kolmannen kymmenennen ja viimeisen asteen jäsenet, Siriuksen j.n.e. Suur-
tähtien ritarit, Muurariritarien Kolmen Legionan Suurpäälliköt, olemme sen korkean arvon nojalla, joka meille on annettu, julistaneet ja kuuluuttaneet ja

näiden läsnäolevien edessä julistamme ja kuulutamme, että mainehikas ja valaistu veljemme H. P. Blavatsky on Oppilas, Ritari, Täydellinen Korkea Rouva, Ylevä Valittu Skottlantilainen, Jalosukuinen Rouva, Suurvalittu, Punaisen Ristin Ritari, Jumalallinen Rouva, Täydellinen Kunnioitettava Rouva ja Sovitusjärjestön Kruunattu Prinsessa. Annettu omakätisesti ja Englannin ja Walesin Korkeimman Pyhäkön sinetillä merkitty kokouksessamme Lontoon Laaksossa tänä marraskuun 24 p:nä 1877, todellisen valon 000,000,000 vuonna. John Yarker 33°, Korkein Suurmestari, M. Caspari, 33°, Suurkansleri A. D. Loewenstark, 33°, Suursihteeri.»¹⁾

Toinen tarkoittamani tosiseikka on, että Teosofinen Seura oli alkuaan järjestetty vapaamuuraripohjalle. Mahdollisesti eivät kaikki nykyajan teosofit tunne tätä seikkaa, jonka tähden asian valaisemiseksi ja vahvistukseksi suomennan tähän seuraavan kirjeen, jonka madame Blavatsky heinäkuun 30 p:nä 1878 kirjoitti New Yorkista eräälle hollantilaiselle jäseneksi pyrkijälle, herra P. van der Lindenille:

»Arvoisa herra.

Oheenliitetystä painetusta kiertokirjeestä näette, mitkä Teosofisen Seuran jäsenyyden ehdot ovat. Tahdon kuitenkin lisätä, että sen perästä, kun kiertokirje julkaistiin, olemme liittyneet suureen indialaiseen Arya-Somaj-veljeskuntaan ja Neuvoston päätöksestä asianmukaisesti muuttaneet nimmekin. Vastedes meidän Seuraamme tunnetaan »Indian Arya-Somajin Teosofisena Seurana». Niinpä sen sijasta, että ottaisimme maksuja jäseniksi pyrkijöiltä oman Seuramme hyväksi, olemme äänestäneet ja päättäneet — nyt, kun olemme liittyneet itämaalaiseen yhdistykseen, joka on antautunut oikeaan ja arvokkaaseen työhön, — että viiden dollarin maksu joka kerta lähetetään Bombayhin Arya-Somajin hyväksi.

Tässä seuraa myös mukana hakukaavakkeet ja sitoumukset teidän ja poikanne allekirjoitettavaksi, jos vielä luettuanne kiertokirjeen tahdotte meihin liittyä. Siinä tapauksessa olette ystävällinen ja lähetätte minulle kahden punnan postivekselin, maksettava Mr. Hurrychund Chintamonille, 6 Meadow Street, Fort, Bombay, India. Hän edustaa meidän Seuraamme Arya-Somajin luona ja toimittaa teille ensi postissa kuitenkin sekä ohjesäännöt.

Että olette hollantilaisia syntyperältänne, on meidän silmissämme suositus, sillä kaikki me elävästi kunnioitamme teidän kansallisen luomeenne oivallisia ominaisuuksia, ja uskomme, että te itse voitte tehokkaasti auttaa Seuraamme sen uudistustyössä. Koska on paikallaan, että te liittyessänne meihin tiedätte, mikä Arya-Somaj on, suonette minun antaa teille käsityksen siitä, koska yksimielisesti olemme luvanneet uskollisuutemme sen johtajille.

Tämä Seura (Somaj) on tuon adeptien ja filosofien salaperäisen (salaperäinen tietysti *ei-vihityille*) veljeskunnan käskystä organisoitu ja sen valvonnan alaisena, jonka veljeskunnan olemassaolosta Indiassa olen antanut viittauksia kirjassani. Sen perustaja ja vastuullinen johtaja on sangen tunnettu Swami (pyhä mies) nimeltä Dayanand Sarasvati — samalla puhtain ja oppinein mies hindulaisten

¹⁾ Kts. Kyllikki Ignatius, Mitä on vapaamuurarius?» S. 21–22.

panditien joukosta. Haaraosastoja on perustettu kaikkialla Indiassa ja muuan on vastikään organisoitu Lontoossa. Tarkoitus on uudestaan elävöittää alkuaikainen veedalainen filosofia ja sen avulla opettaa maailmalle niitä melkein kadonneita psykologisia tieteitä, joiden tunteminen suo ihmiselle aineellisen ja matemaattisen varmuuden Henkemme kuolemattomuudesta samalla kun se kehittää hänessä jumalankaltaisia kykyjä. Omaksuessamme aarjalaisen filosofian ja koettaessamme käännyttää maailmaa sen suuriin totuuksiin, olemme samalla velvolliset murtaamaan jokaisen *eksoteerisen, inhimillisen* uskonnon — etenkin kristinuskon — taikauskaisia jumalanpalvelusmenoja ja opinkappaleita. Kunnes saatte käsiinne eräitä Arya-Somajin asiakirjoja, voitte saada runsaita tietoja filosofiastamme lukemalla »Isistä», joka kirjoitettiin käskystä.

Kaikki, jotka astuvat Seuraamme, kulkevat erilaisten asteiden ja osastojen kautta (kuten vapaamuurariudessa) alimmasta ylimpään. Yleneminen riippuu *personallisesta ansiosta* ja asialle antautumisesta. Rituaali, muutomenosäädös, lähetetään teille Indiasta, ja myöhemmin tahdomme keskustella kanssanne siitä työstä, jota odotamme teidän voivan tehdä yhteisen asian hyväksi. Jos niin haluate, voitte itse tulla paikkakunnallanne paikallisen Arya-Somajin Teosofisen Seuran puheenjohtajaksi. Voin kirjoittaa johtajille Indiassa ja hankkia teille looshikirjan. Heidän toivomuksensa on, että niin monta Somajia (Seuraa) kuin mahdollista perustettaisiin eri maissa kristikunnassa, sillä missään muualla ei niin kipeästi kaivata uudistustyötä, joka vapauttaa kansan ahdasmielisyydestä ja taikauskosta, kuin juuri näissä maissa. Aiomme panna pystyyn *Yleisen Ihmiskunnan Veljeyden* ja — »Korkeimpien *Tuntemattomien*» avulla — tulemme onnistumaan. Jos, niinkuin ranskalainen sananparsari väittää, »Jumala lauhduttaa tuulta, kun lammas keritään paljaaksi» (A brebis tondue Dieu modere le vent), me, joilla on takanamme kaksi miljoonaa »veljeä» Indiassa, varmasti tulemme onnistumaan.¹⁾

Odottaen vastaustanne ja tarttuen Seuran nimessä teidän ja poikanne sille ojentamaan käteen olen kunnioittaen

H. P. Blavatsky»

*

Kuten madame Blavatskyn ylläolevasta kirjeestä selviää, olivat Teosofisen Seuran alkuaikoina jäsenet eriaisteisia ja kokoukset tarkasti juhlamenollisia. Vuoteen 1885 saakka olivatkin looshikokoukset enimmäkseen suljettuja, ja varsinkin uusia jäseniä vastaanotettaessa oli käytännössä juhlallinen vihkimysrituaali. Kun siis kirjassani »Kadonnut Sana» ehdotan, että teosofisen liikkeen eri seuroissa otettaisiin käytäntöön looshikokouksissa vapaamuurari-seremonioja, ei tämä ehdotukseni ole tuulesta temmattu, turhanpäiväinen päähänpisto, vaan kehoitus palaamaan alkuperäisiin teosofisiin tapoihin ja muotoihin.

¹⁾ Tämä liitto indialaisen Arya-Somajin kanssa, johon madame Blavatsky alussa oli niin ihastunut, kesti, kuten tiedämme, vain vuoteen 1881. Swami D. Sarasvati ja hänen Arya-Somajinsa rupesivat näet siihen aikaan kiihkeästi vastustamaan Teosofisen Seuran työtä Indiassa.

Ruusu-Risti-seurassa onkin ehdotukseni herättänyt paljon vastakaikua. Neuvostossa olemme yksimieliset siitä, että kyseessä oleva uudistus on paikallaan. Helsingin Ruusu-Risti piti ensimmäisen kokouksensa lokakuun 12 p:nä, jossa tilaisuudessa m.m. veli Hannula piti niin valaisevan ja innokkaan puheen, että useiden jäsenten pyynnöstä julkaisi hänen puheensa tässä numerossa. Helsingin ryhmä päätti yksimielisesti pohtia asiaa ja valmistua uudistuksia vastaanottamaan. Sitä varten tullaan lähinnä seuraavissa kokouksissa tutkimaan kirjaa »Kadonnut Sana», luku kerrallaan; tutkiminen tapahtuu siten, että jäsenet lukevat määrätyn luvun kotonaan, harkitsevat sitä, panevat muistiin vastaväitteensä ja kysymyksensä lukemansa johdosta sekä esittävät näitä seuraavassa looshokokouksessa, jolloin allekirjoittanut vastaa kysymyksiin ja selvittää hämärät kohdat. Joulukuun tulen sitten viettämään kotonani erinäisiä valmistustöitä tehden, ja uutena vuotena olemme toivottavasti tilaisuudessa tekemään lähempiä päätöksiä sekä ottamaan ratkaisevia askeleita.

Hyvä olisi, jos kaikki Ruusu-Risti-ryhmät ympäri maata koettaisivat parhaansa mukaan valmistaa itseään tutkimalla ja harkitsemalla »Kadonnutta Sanaa». Kun jokainen jäsen lukee kirjaa kotonaan, ja kokouksessa siitä keskustellaan, selviää vähitellen moni asia.

*

Koska Joulukalenterissa ei tule olemaan tavanomaista »Toimittajalta», osasto, huomautan nyt jo tässä, että uusi vuosikerta pian alkaa uudistuvine tilausvelvollisuuksineen ja että tilauslista jaetaan kalenterin mukana. Pyydän myös samalla ilmoittaa, etten ensi vuonna tule käyttämään n.s. postietuantitilausta. Siitä on minulle ylivoimaista vaivaa, ja vaikka olen sydämestäni kiitollinen niille, jotka tämän ovat käsittäneet ja rehellisesti lunastaneet etuannin, pyydän kuitenkin nyt, että he omasta aloitteestaan tilaisivat Ruusu-Ristin mahdollisimman pian, s.o. mieluummin ennen tammikuun 15 p:ää 1926. Sanomattakin on selvää, että olen suuresti iloinen uusista tilauksista, joita vanhat tilaajat hankkivat. Olen myös iloinen, jos tilaukset suorituksineen osoitetaan suoraan minulle, s.o. Ruusu-Ristin toimitukselle, os. Pilpala. Tilauksia ottavat myös vastaan herra Eino Krohn Helsingissä (Kauppiask. 8 tai luentotilaisuudessa sunnuntaisin), Tampereen Sentraalikirjapaino Tampereella (Kyttälänk. 7) y.m. lukuisat asiamiehet, jotka luetaan Joulukalenterissa. Jos ken ei heti voisi tilaustaan maksaa, on aina paras sopia asiamiehen tai allekirjoittaneen kanssa jo vuoden alussa, jotta painoksen suuruus voitaisiin määrätä ja osoitteet painattaa. *Teette arvaamattoman palveluksen toimitukselle, kun tilaatte heti tammikuun alussa ettekä jätä sitä myöhempään kuukautsiin!*

Joulukalenterista tulee ymmärtääkseni iloinen yllätys kaikille. Se esiintyy kuvitettuna, siinä on musiikkiliite, sen kirjoitukset ovat niin arvokkaita, ettei se ole mikään hetken julkaisu, vaan sopii kirjateoksena myytäväksi koska vain. Se on todellinen lahja Ruusu-Ristin tilaajille, sillä sen kustannukset ovat paljon suuremmat kuin samankokoisen tavallisen joulukuun numeron olisivat, ja sen hinta

tuleekin tammikuun 1 p:n jälkeen olemaan Smk. 15:-. Missä määrin yrityksemme onnistuu taloudellisesti, siitä riippuu, uudistuuko hanke vastedes.

Koko joulukuun aikana voitte siis vielä tilata ystävilleenne Joulukalenterin 10 markan hinnalla!

*

Ruusu-Ristin Neuvosto lausuu täten kauttani pienen varoittavan sanan asiassa, jota voimme katsella ylevällä huumorilla, mutta josta eversti Olcottkin, Teosofisen Seuran alkuaikoina varsinkin, oli pakoitettu silloin tällöin huomauttamaan:

Auttakaamme kaikkia ihmisveljiämme niin paljon kuin voimme ja haluamme, mutta olkaamme varovaisia niiden — ennen kaikkia meille personallisesti tuntemattomien — suhteen, jotka Ruusu-Risti-jäsenyyteensä tai ruusuristiläisyyteensä vedoten pyytävät meiltä rahaa »lainaksi». Ruusuristiläisyydellään ei kukaan ole oikeutettu keinottelemaan.

RUUSU-RISTI 1926

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1-13

Teosofian sanoma on kuulunut maailmassa puolen vuosisadan aikana, ja me, jotka olemme ymmärtäneet tämän sanoman tärkeyden, me, jotka pidämme itseämme teosofeina ja H. P. Blavatskyn suuren työn kannattajina, ehkäpä hänen seuraajinaankin, me olemme nyt oikeutetut, jopa velvollisetkin, tekemään tiliä itsemme kanssa ja kysymään itseltämme, mitä tämä kulunut aika on meille opettanut ja minkä verran olemme sen antamista opetuksista ottaneet vaarin.

Aikomukseni ei ole tyhjentävästi käsitellä tätä kysymystä; sen tehköön jokainen asianomainen itse, kukin omalla tavallaan, kuului hän ulkonaisesti mihin teosofiseen tai teosofishenkiseen seuraan tahansa. Tahdon tässä vain valaista kysymystä parilla ajatuksella omalta kannaltani.

Teosofisen liikkeen yhteyteen jouduimme — ainakin useat meistä — sen nojalla, että olimme totuudenetsijöitä, joita ei »tieteellinen» materialismi enemmän kuin kirkollinen dogmiuskokaan tyydyttänyt; ja jos olimme tutkineet spiritistisiä ilmiöitä ja tulleet vakuutetuiksi salaperäisten luonnonvoimien, ehkäpä henkimaa-ilman ja vainajainkin olemassaolosta, tympäisi meitä spiritistein oma liian umpimähkäinen, kritiikitön ja haaveellinen usko; totuudenetsijöinä kaipasimme tietoa.

Silloin kun itse jouduin kosketukseen teosofian kanssa, ei ollut olemassa muuta kuin yksi näkyväinen teosofisen liikkeen edustaja maailmassa: Teosofinen Seura, perustettu New-Yorkissa 1875. Tämä tapahtui v. 1894, ja minua veti heti voimakkaasti puoleensa Teosofisen Seuran terävä tunnuslause: satjaan naasti paroo dharmah, ei ole uskontoa totuutta korkeampaa, jonka lauseen myöhemmin myöskin suomensin sanomalla: totuus on korkein uskonto.

Totuutta olimme juuri etsineet — puhun taas monikossa, — ja sentähden olimme hartaat kuulemaan, mitä teosofialla oli tässä suhteessa sanottavana. Pian saimme oppia jotakin. Ja pian selveni meille suuri ja merkillinen totuus, joka täytti

sielumme ylevällä hartaudella ja kunnioituksella. Mikä tämä totuus oli? Se oli totuus kaikkien uskontojen veljeydestä.

Olihan meitä aina tympäissyt kristillinen omahyväisyys ja omakylläisyys, joka ei pitänyt arvoaan alentavana tuomita toisia uskontoja Jumalan hylkäämiksi ihmiskeksinnöiksi, pakanallisiksi, petollisiksi epäjumalan palvomismuodoiksi. Nyt saimme kuulla, että totuus, joka oli ikuinen ja muuttumaton, oli joka uskonnossa saanut asteettaisen tai paremmin sanoen osittaisen ilmauksen. Jumala, joka oli yksi, ei ollut millekään uskonnolle vieras. Lapsellisella ja tietämättömällä tavallaan koetti luonnon ihminen haltioita palvoessaan lähestyä saman elämän mysterioita kuin muhamettilainen nöyrästi alistuessaan kohtaloonsa tai buddhalainen yrittäessään parhaansa mukaan seurata Buddhan siveellisiä elämäneköitä tai kristitty antautuessaan sydämensä uskossa vapahtajalleen. Taivaallinen Isä oli yksi ja sama, vaikka hänen lapsensa lähestyivät häntä eri teitä pitkin.

Mikä laaja ja syvä näköala aukenikaan meille totuudenetsijöille! Ei siinä kyllin, että ihmiset lähenivät Jumalaa joka uskonnossa, vaan totuuden Jumala itse tuli joka uskonnossa ihmisten luo. Kuinka tämä taas oli mahdollista? Yksinkertaisesti sen kautta, että totuudella oli ilmoittajansa, jotka tiesivät, mitä kulloinkin ilmoittivat. Joka uskonnossa oli ainakin alussa ollut henkilö tai pari, joilla oli ollut tietoa Jumalasta, ja nämä totuuden tietäjät muodostivat ihmisiltä salatun veljekkunnan, joka aikojen aamusta saakka johti ihmiskunnan henkistä kehitystä ja silloin tällöin lähetti jonkun jäsenensä maailmaan muistuttamaan ihmisiä totuudesta.

Tietysti me totuudenetsijät tämän ymmärrettyämme innostuimme tutkimaan toisia uskontoja ja niiden »pyhiä kirjoja», mikäli se meille oli mahdollista. Lähenimme joka uskontoa kunnioittavassa ja myötätuntoa uhkuvassa hengessä, — semmoisessa, jota tavoittelin pitäessäni aikoinaan kirjan muodossa ilmestyneet esitelmäni »Suurista Uskonnoista». Ja tunnustaa täytyy, että meissä itsestään kasvoi uusi veljellinen elämänymmärrys, suuripiirteinen suvaitsevaisuus kaikkia henkisen ja aineellisen elämän ilmennysmuotoja, kaikkia ihmisiä kohtaan; paremmuuden tunto, ylpeys, ahdasmielisyys, tuomitsemisen halu katosi kuin itsestään. Ymmärsimme, että ihmiset olivat veljiä keskenään — riippumatta rotu-, väri- y.m. erotuksista, — ja ymmärsimme, että tämä veljeys ei perustunut ainoastaan ruumiilliseen samankaltaisuuteen, vaan ennen kaikkea henkiseen yhtäläisyyteen ja yhteyteen.

Paljon olimme todella voittaneet. Suvaitsevaisuus muodostui meille kuin uudeksi uskonnoksi. Eikä se ollut mikään halveksittava uskonto. Se oli inhimillisen ymmärtämyksen ja veljeyden uskonto. Se oli ensimmäinen saavutuksemme teosofisessa kehityksessämme ja työskentelyssämme. Ja täydellä syyllä voimme sanoa: ken ei pysty totuuden ja veljeyden hengessä etenemään, hän pysyköön teosofina tuossa saavutuksessaan! Sillä jos hän luulotellussa etenemisessä poistuu inhimillisen suvaitsevaisuuden hengestä, on hän vain edennyt harhateillä ja poikennut »lavealta» tieltä löytämättä »kaitaa». Kaita tie, joka ensimmäisen saavutuksen jälkeen aukenee etsijälle, ei vie pois päin veljeydestä, vaan syvemmin sen sisään, samalla kun se nostaa korkeammalle totuuden tietoa kohti.

Olemmeko, veljet, tyytyneet ensimmäiseen suureen saavutukseen vai olemmeko pyrkieneet eteenpäin? Ja jos olemme eteenpäin pyrkieneet, olemmeko löytäneet salaisen kaidan tien? Vastatkoon jokainen itse omasta puolestaan tähän kysymykseen, mihin seuraan tahansa hän kuuluukaan. Tässä tahdon vain ikäänkuin peilissä osoittaa, mitä mahdollisuuksia etsijälle aukenee.

Ensimmäinen mahdollisuus on, kuten sanottu, että hän jää paikalleen. Jos hän kunnialla seisoo paikallaan ja siinä vaikka kaatuu, on hän arvonantomme ja myötätuntomme ansainnut; hän ei ole ketään viekoitellut pois päin valosta, joskaan hän ei ole kyennyt ketään valon lähteelle johtamaan, — valoa kohti hän kuitenkin on seuraajiaan vienyt.

Mutta »elävän mieli on eteenpäin» ja paikalleen pysähtymisellä on omat vaaransa. Se on kuin pelto, jota ei kynnetä eikä kylvetä. Se jää hedelmättömäksi eikä kasvata uutta satoa. Niin käy totuudenetsijänkin, joka on älynnyt, että totuutta on kaikkialla kätkeytyneenä, mutta että koko totuus, itse totuus ei ole missään paljastettuna. Hän pysähtyy siihen huomioon, että kukaan ei tiedä täydellistä totuutta — ja että ihmiset juuri sentähden ovatkin yhdenvertaisia ja veljiä. Niinpä hän ei itsekään mitään tiedä, ja viisainta lienee säilyttää itsenäisyytensä ja aina hienosti kaikkea epäillä. Viisauden mestareita epäilemättä on, mutta mahdotonta on päästä heidän luokseen ja valheprofeettoja on paljon. Parasta on olla ottamatta varmaa kantaa missään asiassa. Tutkia pitää kaikkea ja säilyttää, mitä hyvää on.

Tämä äärimäisen varovaisuuden kanta on tavallaan itsenäinen, ja jos tällöinen teosofi pysyy veljellisenä ja kilttinä, voi hän olla suureksikin avuksi toisille. Mutta jos hänen sielunsa seisova vesi kadottaa tuoreen makunsa ja muuttuu katkeraksi, silloin epäilyksen, kyynillisyyden ja pilkan henget uhkaavat hänen rauhaansa, — ja jos hän antaa niille sijaa sielussaan, silloin hänestä helposti tulee vahingollinen toverit toisille etsijöille. Silloin myös hänen paikallaan seisomisensa on muuttunut tuhoisaksi taantumiseksi.

Toinen mahdollisuus etsijälle on, että hän saavutettuaan ensimmäisen suuren totuudennäkemyksensä yhä pyrkii eteenpäin. Hänen järkeään ei tyydytä veljeyden tunteminen paljaassa tietämättömyydessä. Hänen luonteensa ei ole epäroivä eikä epävarma, vaan toiminnan- ja tiedonhaluinen. Hän on kauttaaltaan positiivinen luonne. Hänen vaistonsa ja ymmärryksensä tarttuu intohimoisesti siihen toiseen tosiseikkaan, jota viisauden mestarein olemassaolo edellyttää, siihen, että totuuden tieto on ihmisen saavutettavissa. Jos kerran uskonnot ovat syntyneet tiedosta, hän sanoo itselleen, täytyy tiedon olla ihmisen ulottuvilla, — ja miksi en minä silloin siihen tietoon pyrkisi ja sitä tietoa saavuttaisi?

Nyt hänen eteensä aukenee kaksi tietä. Nimittäkäämme toista äärimäisen itsenäisyyden ja toista itsenäisen luottamuksen tietä.

Edellinen on yksinäinen ja mahtava. Se soveltuu verrattain harvoille luonteille — ei ylpeille, vaan nöyrille, — mutta niitä on, jotka sitä kulkevat. Sen valitseminen perustuu seuraavaan järkeilyyn: totuus on kaikkialla, siis minussakin; Jumala on kaikkialla, siis minussakin. Ainoa totuus ja ainoa Jumala, josta mitään voin tietää, on se, mikä minussa ja minun kauttani ilmentää itsensä. Kun Jumalaa etsin, etsin

häntä itsestäni; totuus on omaan olemukseeni salattu. Toinen ei voi löytää sitä minun puolestani, turha minun on juosta toisen kintereillä. Itseeni minun tulee luottaa, itseeni turvata ja uskoa joka tilanteessa. Itse minun on päätettävä, mikä on oikea, mikä väärä, mikä totta, mikä valhetta, itse minun on järjestettävä oma elämäni ja olemassaoloni. Jos kohtalon käsi on voimakas, täytyy oman käteni olla vielä voimakkaampi. Horjua en saa, epäröidä en, koskaan en itseäni epäillä.

Vilpittöntä ja väsymätöntä etsijää elämä ei pilkkaa. Jos itsenäisyyden tiellä kulkija aina pysyy uskollisena itselleen, s.o. paraimmalle, sisimmälle, puhtaimmalle itselleen, silloin hänen lopullinen voittonsa on varma. Mutta oi, kuinka jyrkkä ja jylhä hänen ylöspäinen polkunsä on! Kuinka monta houkutusta laiskuu-teen ja itsekkyteen on matkalla, kuinka monta viehättävää nautinnon näkyä! Jos hänen sydämensä on nöyrä ja omalletunnolle kuuliainen, hän pelastuu ja pysyy oikealla tolalla. Mutta jos hänen salainen syntinsä on ylpeys ja itserakkaus, silloin hänen jalkansa huomaamatta kääntyvät vasenkätiselle tielle, joka vie pois päin Jumalasta, ja sanomattomia tuskia on hänen silloin läpikäytävä, ennenkuin hän taasen löytää oman tosi itsensä.

Onnellinen hän, jos hän aina kulkee suoraan tai jos hän tieltä poikettuaan rientää takaisin suoralle tielle, onnellinen hän, sillä kerran koittaa vaeltajalle päivä, jolloin hän, yksinäinen kulkija yössä, tapaa veljiä ja tovereita: silloin soivat ikuisen elämän kellot, ja hän, itsensä voittaja, on voittanut maailman ja on nyt valmis astumaan Herransa iloon.

Itsenäisen luottamuksen tie on toisen luontoinen. Se soveltuu useimmille etsijöille, sillä useimmat ovat »syntisiä», jotka kaipaavat »parannusta», eikä »vanhurskaita» (oikeamielisiä), jotka tulevat yksin toimeen. Siitä huolimatta he ovat totuuden etsijöitä ja järkeviä ajattelijoita, jotka vallan hyvin ovat ymmärtäneet, että totuus on löydettävissä, että heidän itsensä tulee se löytää ja että sen täytyy ilmetä heissä ja heidän kauttansa. Hekin selvästi tajuvat, että Jumala on kätkenyt heihin oman henkensä siemenen ja että sen siemenen tulee heissä itää ja kasvaa suureksi puuksi, jonka varjossa he voivat levätä. Ulkonainen vapahtaja ei kykene heitä pelastamaan; hän, joka kykenee, on syntyvä heissä itsessään.

Mutta vielä selvemmin he älyävät, että se mikä heitä jalkojen edessä odottaa, on tie, jota heidän tulee kulkea, — elämän tie. Ja he kysyvät hartaassa jännityksessä: missä on tämä tie, mistä se kulkee, minkälainen se on? Se yksin vie heidät totuuden tietoon, Jumalan luo, mutta se on elävä tie, sitä kuljetaan eläen, ja mistä he tietävät, miten on eletävä, miten oltava, jotta sillä tiellä kulkisivat? Jos heille sanotaan: tehkää aina, mitä on oikein ja totta, he hymähtävät vastaukseksi: emmehän mitään väärää tahdokaan tehdä, mutta sanokaa meille, mikä on se oikea ja tosi tekeminen, joka vie totuuden tietoon! Emme ole niin viisaita, että sitä itsestämme tietäisimme.

Ja he ovat valmiita ottamaan vastaan neuvoja kokeneelta.

He muistavatkin, että uskontojen perustajat, niiden alkuperäiset suuret persoonallisuuden ovat olleet totuuden tietäjiä; ja samaten, että teosofisen liikkeen mestarit, joista H. P. Blavatsky puhui, ovat semmoisia tietäjiä. Nämä korkeat ja kehittyneet viisaat kykenevät heitä neuvomaan. Heidän on vain valittava joko

historiallisista uskonnoista joku, jonka perustajan elämänohjeet ovat säilyneet jälkimaailmalle, tai sitten teosofisten mestarein suoranaiset elämänneuvot, mikäli ne ovat tunnetut heidän omista tai H. P. Blavatskyn kirjoituksista. Teosofien kesken valinta harvoin lankeaa jonkun historiallisessa muinaisuudessa eläneen viisaan puolelle; elävät totuudenetsijät kaipaavat eläviä totuuden tietäjiä, ja sen tähden teosofit mieluummin turvautuvat oman liikkeensä mestareihin. Mutta tässäkin harvat tyytyvät kirjoitettuun ja painettuun sanaan. He tahtovat välitöntä, elävää kosketusta mestarein kanssa, ja koska heille itselleen tämä on enimmäkseen mahdollisuuden rajojen ulkopuolella, kääntyvät he semmoisten puoleen, jotka väittävät olevansa mestarein opetuslapsia, elävässä yhteydessä näiden kanssa. Alussa oli tietysti H. P. Blavatsky, mutta hänen kuoltuansa on ollut ja on toisia.

Iloisella ja toivottavasti itsenäisesti harkitulla luottamuksella teosofiset totuudenetsijät lähtevät seuraamaan näitä mestarein opetuslapsia. He puhdistavat elämänsä heidän neuvojensa mukaisesti ja omaksuvat heidän ihanteitaan ja näkemyksiään. Heidän tiensä on suojattu ja verrattain vapaa vaaroista. Se kulkee totuuden tietoa kohti samassa määrin kuin edellä kulkeva neuvonantajaopetuslapsi itse pysyy suoralla tiellä ja on uskollinen mestareille. Se tulee vaaralliseksi vasta silloin, jos edelläkulkija joutuu harhaan.

Enimmäkseen kuitenkin vähäksytään tätä vaaraa. Sitä ei edes oteta lukuun. Mahdottomana pidetään, että ihminen, joka elää ikäänkuin mestarin silmien edessä, voisi poiketa totuuden polulta ja erehtyä kulkemaan väärää teitä. Jos tällainen asia on mahdollinen, mihinkä silloin on luottaminen? Silloinhan ei ole mitään pysyvää, ei mitään tukikohtaa elämässä!

Niin, ei ainakaan kuolevaisissa persoonallisuuksissa. Semmoisesta »sokeasta uskosta» varoittivat sekä H. P. Blavatsky että muinaiset viisaat yhtämittaa. Ei ole muuta tukikohtaa kuin Jumala, ei muuta perustusta kuin totuus.

Vaan mikä on totuus?

Älkäämme unohtako, että H. P. Blavatsky aina viittasi myös ihmiskunnan suuriin historiallisiin vapahtajiin. Minun oppini ei ole minun, hän sanoi, vaan sen, joka minut lähetti. Hän taas on jäsenenä siinä veljeskunnassa, johon kaikkien aikakausien suuret tietäjät ja viisaat kuuluvat. Eivät kaksi n.s. teosofista mestaria ole ainoat mestarit. Kuuluvathan siihen veljeskuntaan kaikki entisetkin vapahtajalolennot, sillä mestarit ovat tavallaan kuolemattomia persoonallisuuksia. He vaihtavat fyysillistä ruumista, mutta heidän itsetajuinen minuutensa ei vaihdu; se pysyy samana kautta aikojen, kun he kerran ovat alemman itsensä lopullisesti voittaneet. Sentähden Laotse ja Buddha, Zarathustra ja Krishna, Mooses ja Elias, Orfeus ja Pythagoras, Jeesus ja Paavali y.m. y.m. yhä elävät ja toimivat. »Teosofian Avaimessa» H. P. Blavatsky alati viittaa Kristuksen ja Buddhan sanoihin ja nimenomaan teroittaa, että heidän alkuperäinen oppinsa on samaa ikuista teosofiaa (jumalviisautta) kuin teosofisten mestareinkin oppi.

Siinä H. P. Blavatsky itse asiassa antoi teosofeilleen mittapuun, jonka avulla voivat arvostella opettajiensa lausuntoja, neuvoja ja ohjeita. Ovatko nämä ohjeet henkisesti sopusoinnussa maailman suurimpien mestarien lausuntojen kanssa? Jos ovat, voivat elävän opettajan seuraajat olla huoleti. Jolleivät, täytyy heidän olla

varuillaan. Siveelliset opetukset eivät aikaa voittaen taannu. Niinkauan kuin niitä ei vielä noudateta, pysyvät ne muuttumattomina, ja kun niitä noudatetaan, nousee eteen korkeampia siveellisiä opetuksia. Minun sanani pysyvät, sanoi Kristus. Ne tosiaankin pysyvät meidän tuomareinamme, kunnes niitä noudatamme.

Meillä on täten totuudenetsijöinä kaksi suurta auktoriteettia siveellisissä elämänskysymyksissä: Buddha ja Kristus. Ja miksemme täällä länsimailla tyytyisi sanomaan: Jeesus Kristus?

Täten supistuu kysymyksemme siitä, mitä olemme näinä kuluneina viitenäkymmenenä teosofisena vuotena oppineet, uuteen kysymykseen: mikä on suhteemme evankeliumein Kristukseen?

Sivuutamme hänet kokonaan, riippuen kiinni jostain kuolevaisesta maallisesta auktoriteetista? Teemme hänestä jumalan, jota rukoilemme ja huudamme avuksemme, mutta jonka neuvoista ja käskyistä emme edes tahdo tietää? Vai onko hän meille luotettava ystävä totuudenetsijä-elämässämme, ystävä, jonka rohkaisevat sanat, jonka siveelliset käskyt, neuvot ja ohjeet ovat meille kultaa kalliimmat? Tahdomme häntä seuraamalla samalla seurata kaikkia viisauden mestareita ja hänen viittoomallaan tiellä kulkien päästä siihen totuuden tietoon, josta H. P. Blavatsky puhui ja jonka teosofisetkin mestarit omaavat?

Osaammeko valita oikein? Osaammeko arvostella oikein? Osaammeko nähdä itsemme ja toisemme oikeassa valossa, siinä, jossa elämä ja totuuden elävä Jumala meidät näkee? Osaammeko seistä Herran kasvojen edessä?

*

Vaelsin kuin satumaailmassa viime joulukuun 26 p:nä, jolloin ystäväni viettivät 50:tä syntymävuottani juhllisuuksin, jommoisista en olisi osannut uneksia ja joista nimimerkki K. T. puhuu toisessa paikassa lehteämme. Ihanan ihanat kantaatit, melodraamat ja laulut, monilukuiset esitelmät ja puheet, runot ja adressit, noin seitsemänkymmentä kirjettä ja sähkösanomaa, toistakymmentä lahjaa, kukkia ja ruusuja — kaikki, kaikki minulle omistettu. Jos en muutamana edellisenä vuotena olisi tottunut siihen, että syntymäpäivääni rakkaudella muistettiin, en varmaan olisi kestänyt tätä hyvyyden, ystävyuden, rakkauden ja luottamuksen tulvaa. Nyt saatoin hillitä liikutustani ainakin johonkin määrin ja muuttaa sitä kevyeksi, tekisi mieleni sanoa yli-inhimilliseksi iloksi. Kaikki mitä minulle annettiin, kannoin hengessäni elämän pyhälle alttarille ja laskin, sydän täynnä kiitosta, ainoan suuren tietäjän ja vihkijän jalkojen juureen. Siten ystävät hyvyydessään antoivat minun viettää päiväni totuuden temppelein äärettömässä pyhäössä, jossa taivaallisten kuorojen laulut hiljaisina kaikuivat.

Ruusu-Ristin jäsenille lähetettäneen tarkempi selonteko juhllisuuksista, joten tässä vain lausun vielä kerran sydämeni pohjasta lähtevän kiitoksen kaikille ystäväilleni lähellä ja kaukana.

*

Eräänä lauantai-iltana joulukuussa, kun ei ollut kysymysiltää, sain tilaisuuden kuulla erään ulkomaalaisen tohtorin saksankielisen esitelmän Rudolf Steineristä ja hänen työstään. Esitelmöitsijä oli itse antroposofi ja hänen puheensa miellytti sekä sujuvan ja sivistyneen muotonsa että suurta ihailua antroposofiaa ja tohtori Steineriä kohtaan uhkuvan sisältönsä puolesta. Vain yksi asia ihmetytti minua ja paria muuta meikälaistä, jotka olivat läsnä samassa tilaisuudessa: ei sanaakaan puhuttu teosofiasta, ei H. P. Blavatskysta eikä Teosofisesta Seurasta, jonka saksalaisen osaston ylisihteerinä Rudolf Steiner oli toiminut kaksitoista vuotta. Kuitenkin puhuttiin hänen elämäntyöstään ja hänen antroposofiastaan, mutta yksinomaan siltä kannalta, että koko asia oli uusi, Steineristä alkuisin ja hänen yliaistillisiin tutkimuksiinsa perustuva. Tämä hämmästytti minua, sillä siinä oli mielestäni jotain epähistoriallista.

Yhtäkaikki ymmärrän nyt paremmin tätä uudenaikaista antroposofista näkökantaa. Olen lukenut Steinerin viimeisen teoksen *Mein Lebensgang* (Elämän juoksuni), joka tosin jäi kesken tekijän kuollessa viime maaliskuussa, mutta joka sentään ulottuu vuoteen 1907 ja antaa eheän ja elävän kuvan tekijänsä harvinaisluontoisesta personallisuudesta. Tässä kirjassaan tohtori Steiner puhuu sangen niukasti siitä okkultisesta itsestään, joka enimmäin olisi kiinnittänyt minun mieltäni. Hän puhuu verrattain tyhjentävästi kaikista niistä itävaltalaisista, saksalaisista y.m. kuuluisuuksista, joiden kanssa hän nuoruudessaan joutui tekemisiin ja jotka vaikuttivat hänen kehitykseensä, hän viivähtää myös vähän väliä omien filosofisten käsitteittensä muodostumisessa ja viimeistelystä, mutta hän ei puhu selvää sanaa henkisistä, psyykkisistä ja yliaistillisista kokemuksistaan. Niistä lukijan täytyy osata lukea rivien välistä.

Hän tekeekin niin. Ja Steinerin omiin viittauksiin nojaten hän lukee rivien välistä, että Steiner oli harvinainen psyykinen personallisuus lapsuudestaan lähtien. Lapsesta saakka hän epäilemättä näki enemmän ja toisella tavalla kuin muut ihmiset. Lapsesta saakka hän oli selvillä siitä, että ihminen oli henkiolento omine sielullisine organismineen eikä suinkaan paljas fyysillinen ruumis. Verrattain nuoresta saakka hän myös tiesi, että ihminen oli jälleensyntyvä olento, ja kun hän tutustui toiseen ihmiseen, näki hän aina nykyisen personallisuuden takaa entisen, ennen eläneen henkilön. Näistä ihmeellisistä asioista hänen oli ylen vaikea kertoa toisille joutumatta epäilyyn, vihan tai naurun alaiseksi — eikä hän sitä paljon tehnytään, — mutta kun hän vuosisadan alussa tutustui berliiniläisiin teosofeihin ja nämä suurella halulla kuuntelivat hänen esitelmiään, selvisi hänelle, että teosofit olivat ihmisiä, jotka häntä ymmärsivät. Kauvan ei kestänytään, ennenkuin Steiner liittyi T. S:aan, saksalainen osasto muodostettiin ja Steiner valittiin sen ylisihteeriksi. Nyt Steiner nimitti elämäkatsomustaan teosofiseksi ja ryhtyi väsymättömään työhön teosofian puolesta, kunnes erimielisyydet Mrs. Besantin kanssa pakottivat surulliseen eroon v. 1912.

Se seikka, että Rudolf Steiner — mikäli olen käsittänyt hänen elämäkertansa oikein — »tiesi» asioita, ennenkuin hän tuli teosofiksi, muodostaa siis — sanoisinko: siveellisen lähtö- ja tukikohdan sille katsantokannalle, että antroposofiolla ei ole mitään yhteistä teosofian kanssa. Tämä katsantokanta ei kuitenkaan saa minua

vakuutetuksi, ja epäilen, tuleeko historia tunnustamaan sitä oikeaksi. Niin, en oikeastaan ollenkaan epäile, ettei historia tule lukemaan antroposofista liikettä yhdeksi haarautumaksi siitä suuresta teosofisesta liikkeestä, jonka H. P. Blavatsky pani alulle v. 1875.

*

Olen sangen iloinen siitä, että prinsessa Karadjan liikuttavan kaunis runoelma *Valoa kohti*, joka kertoo itsemurhaajan kohtalosta kuoleman jälkeen hänen oman sanelunsa mukaan, on ilmestynyt suomeksi Emma Finnen ansiokkaasti ja taitavasti kääntämänä ja on saatavana kirjakaupoista tai suoraan E. Finneltä, os. Lappi as. Rouva Karadja oli itse mediumi, kun hän kirjoitti kirjansa *Mot ljuset*, ja kun vierailin hänen luonaan v. 1901, ihmettelimme yhdessä sitä, että molemmat olimme valinneet saman nimen, hän ensimmäiselle spiritistiselle ja minä ensimmäiselle suomenkieliselle teosofiselle kirjalle.

Tekisi mieleni lausua ajatukseni parista muustakin kirjasta, mutta teen sen toisen otsikon alla.

*

Ruus-Risti-tilaukset saapuvat verrattain hitaasti ja annan tämän numeron ilmestyä vasta tammikuun lopulla. Onhan kuitenkin paikallaan toivottaa onnellista uuden vuoden jatkoa ja kiittää monista samanlaisista toivotuksista!

Helmikuu, s. 33–38

Teosofisessa Seurassa vallitsee tätä nykyä jännittynyt, odottavainen mieliala. Idän Tähti, jonka vaikutusvalta T. S:aan on suuri, koska T. S:n johtavat henkilöt ovat sen perustaneet, on »suojelijansa» Annie Besantin, T. S:n presidentin, suulla julistanut, että Kristuksen toinen tuleminen fyysisessä ruumiissa on tapahtuva näinä päivinä. Julistus tehtiin viime elokuun 11 p:nä Ommenissa Hollannissa, jossa Idän Tähti piti »leirikokouksen» amerikkalaisten spiritistien tapaan. Mrs Besantin puhe oli kokonaisuudessaan luettavana m.m. suomalaisen »Teosofilehden lokakuun numerossa. Julistuksessa sanottiin, että nuori hindulainen Krishnamurti, Alcyonen nimellä tunnettu Idän Tähten pää, on oleva »Herran» käyttövälineenä samalla tavoin kuin Jeesus Natsarealainen pari tuhatta vuotta sitten.

En tahdo vielä ruveta näitä julistuksia juurta jaksain tutkimaan; tahdon omastakin puolestani olla odottavalla kannalla nähdäkseni, mitä lähimmässä ajassa mahdollisesti tapahtuu. Olisihan epäveljellistä arvostella, ennenkuin toinen on ehtinyt näyttää, mitä hänellä on esitettävänä. Mutta koska joihinkin totuudenetsijöihin Mrs. Besantin julistus on vaikuttanut mahtavalla voimalla, katson yhtäkaikki velvollisuudekseni huomauttaa parista seikasta nyt jo.

Jos julistus tarkoittaisi, että mystillinen Kristus, sisäinen vapahtaja, pian syntyisi kuolevaisessa ihmisessä, tässä tapauksessa Krishnamurtissa, en minä eikä

kukaan toinen voisi muuta kuin iloita, sillä elävän Kristuksen henkeä ihmiskunta kipeästi kaippaa ja tarvitsee — Teosofinen Seura niinkuin muut. Voisimme korkeintaan pitää herrtaisen lapsellisena, että semmoista asiaa edeltäkäs ilmoitetaan, sillä henkinen suuruus tulee aina näkyviin perästäpäin, s.o. tekojen, opetusten ja saavutusten kautta. Ei maailma pidä Buddhaa suurena, sentähden että hänellä oli määrätty asema taivaallisessa hierarkiassa, vaan sentähden, että hänen elämänsä ja opetuksensa oli suuri ja ennen saavuttamaton. Kristillinen kirkko on erehtynyt pitämään Kristusta suurena vain sen nojalla, että hän oli »Jumalan ainokainen poika», ja sentähden kokonaan unohtanut hänen elämänsä ja opetuksensa, mutta meidän teosofiamme on alusta saakka huomauttanut, että Kristuksenkin suuruus on etsittävä hänen elämästään ja opistaan, sillä kaikki suuruus tässä näkyväisessä maailmassa todistaa itse itsensä joko eläissään tai kuolemansa jälkeen.

Mrs. Besantin julistus Krishnamurtin suhteen ei kuitenkaan puhu mystillisen Kristuksen syntymästä eli suuresta vihkimyksestä, vaan aivan toisesta asiasta. Mrs. Besant näet julistaa, että tässä todella on kysymys Kristuksen toisesta fyysillisestä ruumistumasta, Palestinassa eläneen vapahtajan uudestaan ilmestymisestä Krishnamurtin ruumiissa. Ja tämä seikka kaippaa valaistusta ja arvostelua jo ennakkolta.

Tahdon siis heti sanoa, että minun on mahdoton uskoa, että Jeesus Kristus enää syntyisi maan päälle. Syyt on esittänyt H. P. Blavatsky kirjoituksessaan »Kristuksen toinen tuleminen», jonka julkaisin Ruusu-Ristin joulualbumissa. Jeesus Kristuksen ruumiillinenkin olemus on kuolematon, hän voi näyttäytyä fyysillisestikin kelle hän tahtoo, mutta hänen henkinen persoonallisuutensa on mystillisessä Kristuksessa ja niin muodoin hän elää jokaisessa ihmisessä, joka hänen käskyjään ja opetuksiaan noudattamalla herättää ja kasvattaa itsessään Kristustajunnan. Ei kukaan ihminen ole suljettu ulos vapahtajasta. Jokainen ihmissielu on »yhtä kalliisti ostettu», mutta jokaisesta yksilöstä itsestään riippuu, tahtooko hän luopua »synnistä», uskoa Kristuksen elämänoppiin ja siten päästä hengessään yhteyteen Jeesus Kristuksen kanssa. Ulkonaisia vapahtajia maailma ei kaippaa. Mutta maailma kaippaa nyt ja aina niitä ihmisiä, niitä viisaita auttajia, niitä vapahtajaolentoja, joissa Jeesus Kristuksen henki elävänä toimii ja vaikuttaa. Ja siihen työhön »Herran viinimäessä» olemme kaikki, niin pienet kuin suuret, kukin kohdaltamme kutsutut.

Ehkä tämä henkinen tosiseikka on sisäisenä vaistona vaikuttanut Mrs. Besantiin y.m. Idän Tähtien auktoriteetteihin, koska heidän sanansa aika ajoittain ovat ristiriidassa keskenään.

Sangen tärkeän osan, voisipa melkein sanoa etusijan, anastaa näet Mrs. Besantin sanomassa Ommenissa hänen julistuksensa Kristuksen kahdestatoista apostolistista. Ne ovat kaikki jo valitut, hän sanoo, ja hän mainitsee seitsemän nimeltä; että C. W. Leadbeater ja hän itse ovat niistä ensimmäiset, lankeaa asian luonnosta. Hänen omat sanansa kuuluvat: *Sitten hän valitsee niinkuin ennenkin kaksitoista apostoliansa — huomattava luku »kaksitoista» — ja heidän päinään on itse herra. Hän on jo valinnut heidät, mutta minulle on annettu käsky mainita vain seitsemän . . .*

Huomio on kiinnitettävä sanoihin »niinkuin ennenkin», sillä Mrs. Besantin julistuksen rinnalle on asetettava seuraavat, apostolein joukossa mainitun Mr. Leadbeaterin lausunnot:

Kirjassaan *The Inner Life* (I osa, s. 119, vuoden 1917 painos) sanoo C. W. Leadbeater: »Kun selvänäköisesti tutkimme kristinuskon perustajan elämää esim., emme löydä mitään jälkiä n.s. kahdestatoista apostolista; näyttää siltä, ettei niitä ihmisinä koskaan ollut olemassa, mutta että ne otettiin kertomukseen jostain syystä — mahdollisesti kuvaamaan eläinradan kahtatoista merkkiä.»

Ja kirjassaan *The Hidden Side of Christian Festivals*, joka ilmestyi v. 1920, sanoo sama tekijä (s. 291): »Psykkisissä tutkimuksissamme löysimme vähän jälkiä Kristuksen kahdestatoista apostolista. Totta on, että hänellä oli apostoleita, mutta emme löydä kahtatoista muita etevämpinä, ja evankeliumikertomuksessa annetut nimet eivät ollenkaan esiinny huomattavina. Useimmat heistä eivät nähtävästi olleet sen tärkeämpiä henkilöitä. Muistan, kuinka varhimmissa tutkimuksissamme ajattelimme, että Pyhä Pietari ainakin on täytynyt olla ihminen ja suuri johtaja, mutta meidät sai seisahtumaan huomio, että joka maassa jokaisen kirkon päätä aina nimitettiin sen Pietariksi. Sitä siis ei käytetty henkilönimenä vaan tittelinä. *Petros* on kallio, ja jokaisen kirkon päätä nimitettiin sen Pietariksi, kallioksi, jolle se oli rakennettu. On tietysti saattanut olla ensimmäinen ja suurempi Pietari, mutta emme yrittäessämme onnistuneet häntä identifioimaan. Oli myös joitakin viittauksia, jotka herättivät meissä ajatuksen, että nuo kaksitoista ovat personoineet eläinradan kahtatoista merkkiä.»

Tämä myöhempi lausunto on jonkun verran varovaisempi kuin edellinen, mutta en tiedä, onko Mr. Leadbeater vielä myöhemmin muuttanut kantaansa. Joka tapauksessa Mrs. Besantin julistus on ristiriidassa hänen »suuren kolleegansa» tähän asti tunnettujen selvänäköisten tutkimusten kanssa, emmekä siis saata omistaa sille mitään vakavampaa huomiota, ennenkuin mainittu ristiriita on suurin sanoin selvitetty. Mrs. Besant on näet aina sanonut seisovansa Mr. Leadbeaterin rinnalla ja tutkivansa asioita okkultisesti yhdessä hänen kanssaan; emme siis saata otaksua, että Mrs. Besant tässä vakavassa kysymyksessä Kristuksen apostoleista olisi tehnyt omia tutkimuksia ja päässyt omiin tuloksiin, jotka kokonaan eroavat Mr. Leadbeaterin klärvoajantisista näkemyksistä. Sentähden on koko kysymys heidän kannaltaan vielä riidanalainen.

*

Jotkut vanhat tuttavat ovat kysyneet minulta, enkö kadota tasapainoani semmoisessa ylistysten tulvassa, mikä tuli osakseni viime jouluna, ja he ovat samalla huomauttaneet, että suureen yleisöön ainakin vaikuttaa inhoittavasti, kun annan omassa aikakauskirjassani julkisesti kiittää itseäni: »tehkööt sitä toiset, puolueettomat lehdet, jos he katsovat siihen olevan syytä!»

Mitä tähän ystävälliseen huomautukseen vastaan?

Ensinnäkin, että joulun aikana todella oli puolueettomia lehtiä, jotka katsoivat olevan syytä omistaa muutamia kauniita sanoja minun 29 vuotta kestäneelle

julkiselle työlleni teosofian hyväksi tässä maassa.

Toiseksi, että ne, jotka alituisesti, eivätkä ainoastaan juhlatilaisuuksissa, seuraavat teosofisen työn edistymistä ja minun osuuttani siinä ja jotka sentähden muulloinkin tahtovat siitä puhua ja iloita, harvoin ovat tilaisuudessa sitä tekemään muualla kuin omassa teosofisessa lehdessään. Tiedämmehän hyvinkin, että maailman »puolueettomat» lehdet ani harvoin ottavat palstoihinsa selontekoja meidän kirjoistamme ja puheistamme ja vielä harvemmin siinä muodossa kuin asianomaiset meikaläiset itse soisivat. Mitä muuta neuvoa siis on teosofian ystävillä kuin purkaa sydämensä esim. Ruusu-Ristin palstoilla? Ja ovathan meidän omat palstamme siksi pieniä, että harvoin joutunevat suuren yleisön käsiin. Asianharrastajia ja Ruusu-Ristin ystäviä tuskin loukkanee intiimimpi ja sydämellisempi äänensävy kirjoittajien vilpittömissä sanoissa.

Kolmanneksi, että Ruusu-Ristin joulualbumi, jossa oli pitempi kirjoitus minun persoonallisista elämänvaiheistani, oli nimenomaan Ruusu-Ristin Neuvoston toimittama, — mikä ei suinkaan merkitse, että minä olisin muutenkaan estänyt mainitun kirjoituksen painattamista Ruusu-Ristissä, sillä totuuden sana on mielestäni aina paikallaan.

Mitä muuten itseeni tulee, olisin omissakin silmissäni huono totuudenetsijä, jos kiitos enemmän kuin moitekaan saisi minut horjumaan suoralta tieltäni. Ja huonosti minä tuntisin itseni ja omat puutteellisuuteni, jos toisten kiitos saisi minut uskomaan itsestäni semmoista, mikä ei ole totta. Päinvastoin olen sydämeistäni kiittollinen niille, joilla on hyvä sana minulle sanottavana: siinä tuokiassa näet huomaa, kuinka kaukana olen siitä ihanteesta, jonka olen itselleni asettanut tai paremmin sanoen, jonka Kristus on minulle antanut. Mutta samalla tunnen itseni toisten kaltaiseksi, veljeksi veljien parissa, ja iloitsen sydämessäni siitä, että toisten ymmärtäväinen hyvyys on lähentänyt meitä toisiimme ja tehnyt minunkin elämäni inhimilliseksi.

*

Erikoinen nautinto on minulle painattaa tässä numerossa eräs kirje, jonka olen varustanut otsikolla »Materialismi vaiko teosofia». Se tuo mukanaan tuulahduksen nuoruuteni ajoilta, jolloin filosofoiminen ja aprikoiminen oli päivän kysymyksenä, jolloin tutustuin materialistiseenkin elämäkäsitukseen sen joka puolelta. Sillä kirjeellä on minulle kotoinen sävy, ja vaikka materialismi meidän päivinämmme ei olisikaan yhtä paljon muodissa kuin viime vuosisadalla, on totuudenetsijälle joka tapauksessa erinomaiseksi aivovoimisteluksi siihenkin filosofiaan syventyminen. Sentähden julkaisen Ruusu-Ristin palstoilla tuon välittömän vilpittömästi ja hyvin kirjoitetun kirjeen ja pyydän lukijoita sitä punnitsemaan sekä halukkaita tarttumaan kynään teosofian puolustukseksi. Onko kirjeen kirjoittajalla oikea ja selvä käsitys teosofiasta? Ainakaan hänellä ei näytä olevan tietoa siitä teosofiasta, jota joskus olemme nimittäneet kristosofiaksi.

Maaliskuu, s. 65–74

Selaillessani »Theosophist»-lehden vanhoja vuosikertoja — niiltä vuosilta, jolloin H. P. Blavatsky vielä oli sen toimittajana — löysin vuoden 1885 maaliskuun numerossa seuraavan, ruhtinas L. Ouroussow'in (Urussoff) kirjoittaman pienen artikkelin nimeltä »Muutamia ajatuksia teosofiasta»:

»Teosofisen Seuran päätehtävänä on perustaa Yleinen Veljeys, s.o. aikaansaada ihmisten kesken pysyväinen rauha, jota ei mikään voi häiritä. Sentähden on erittäin tärkeätä osoittaa, mikä se häiritsee rauhaa ihmisten kesken ja mitkä syyt estävät ihmisiä olemasta veljiä.

»Teosofian tulisi mielestäni näyttää, mitkä pohjimmaisat syyt saattavat ihmisten kesken vallitsevan rauhan vaaranalaiseksi, sekä suosittaa keinoja niiden voittamiseksi.

»Ensimmäinen vaara on viha (suuttumus), joka herää ihmisen sydämessä hänen veljeään vastaan, kun hän taistelee saavuttaakseen maallisia etuja. Jokaisen tulee tukahuttaa viha, joka nousee sydämessä toista ihmistä vastaan, vaikkakin se näyttäisi oikeutetulta. Kukaan ei koskaan saisi pitää toista huonona ihmisenä tai henkipattona.

»Toinen on vihamielisyys miesten kesken naisten takia sekä kaikenlainen aistillisuus. Miesten ei tulisi heittäytyä irstaisuuteen eikä pitää naista ainoastaan nautinnon välikappaleena. Jokainen mies liittyköön eroittamattomasti yhteen ainoaan naiseen, ja he pitäkööt toisistaan kiinni läpi elämän.

»Kolmas on sitoutuminen valalla. Älköön kukaan sitoutuko noudattamaan toisen tai toisten ihmisten erikoistahtoa, vaan pelatkoon joutua pakoitetuksi toimimaan vastoin yhteistä luonnon lakia, joka on sydämiimme kaiverrettu. Olkoon sanamme »niin» tai »ei».

»Neljäs on kosto eli mielestämme laillinen rangaistus, kun ihmiset tekevät väärin meitä vastaan, — joita vääryyksiä turhaan koetamme väkivallalla estää. Ei koskaan eikä missään tapauksessa pitäisi meidän maksaa paha pahalla eikä asettaa väkivaltaa väkivaltaa vastaan. Kärsi vääryyttä ja kuinka paljon tahansa huonoa kohtelua, sillä voitto pahan yli on mahdollinen ainoastaan lempeydelle, anteeksiannolle ja ehdottomalle kärsivällisyydelle. Pahan voittaminen on järkevän ihmisen ainoa elämän tarkoitus, sillä se todentaa hengen vallan aineen yli.

»Viides on kansallinen vihamielisyys ja maan jakaminen erikoisiin valtakuntiin. Älä pidä vieraana äläkä vihollisena ketään toista kansallisuutta olevaa ihmistä; älä koskaan käytä asetta elävää olentoa vastaan, sillä jokainen ihminen on heimo-laisesi ja veljesi.

»Vakaumukseni on, että rauha ihmisten kesken ehdottomasti saavutettaisiin seuraamalla näitä viittä käskyä; ja että ainoastaan silloin käytännössä toteutuisi veljeys katsomatta rotuun, uskontunnustukseen tai väriin, mikä on Teosofisen Seuran päätehtävä.

»Sentähden uskon, että näitä viittä käskyä pitäisi vakavasti suosittaa paraimpina elämänohjeena jokaiselle jäsenelle siinä Seurassa, jota tunnetaan Yleisen Veljeiden seurana.»

Tästä lyhyestä ja ytimekkäästä kirjoituksesta, jonka madame Blavatsky julkai-

see ilman muistutuksia, käy selville, että ruhtinas Urusoff oli syvästi perehtynyt vuorisaaman viiteen käskyyn, jotka Leo Tolstoi kirjoissaan oli paljastanut ja tulkinnut. Madame Blavatsky, joka piti suurta maanmiestään ja aikalaistaan Tolstoita »mittei kaikkietävänä», ajatteli ja ymmärsi epäilemättä, että Jeesuksen käskyjen noudattaminen olisi ihmiskunnan pelastus. Samalla hän tiesi, että oli turha odottaa suurempaa siveellistä heräymystä ja nousua, ennenkuin länsimaalaiset kansat hylkäisivät kristillisten kirkkojen väärät opit ikuisista asioista ja omak-suisivat sen teosofisen elämänymmärryksen, joka puhui henkisestä kehityksestä jälleensyntymisen ja karman avulla ja jota hän, H. P. B., oli lähetetty julistamaan.

*

Olen vastaanottanut seuraavan kirjeen:

»Tuntuu itsestänikin arveluttavalta tämä edesottamiseni, mutta en malta olla kumminkaan sitä tekemättä. Olen seurannut teosofista liikettä noin viisitoista vuotta, muun muassa olin esitelmässänne Viitasaaren työväentalolla v. 1914, sekä Ruusu-Risti-seuran perustavassa kokouksessa Helsingissä v. 1920, sen alussa olleessa esitelmässänne. Sittemmin olen lueskellut suuren osan suomenkielellä ilmestyneestä teosofisesta kirjallisuudesta. Suuren joukon myöskin teidän tuotan-nostanne, sekä vanhempaa, että nykyistä. Teosofisen seuran jäsenenä olen ollut noin neljä vuotta. Kaikesta tästä huolimatta en ole päässyt perille, mikä johti teidät perustamaan Ruusu-Risti-seuranne. En jaksa uskoa, että tekonne olisi johtunut muutamasta lauseesta, mikä on lähtenyt Annie Besantin suusta. Talou-dellinen puoli ei myöskään liene asiaan vaikuttanut. Olisin kiitollinen jos olisitte halukas ja muutoin tilaisuudessa selittämään edes muutamalla sanalla tätä asiaa siten, että minäkin sen ymmärtäisin. Ellette voisi tähän käyttää Ruusu-Risti-lehden palstoja, niin ettekö voisi kirjoittaa yksityisesti? Uskon olevani vilpittö-mässä mielessä tässä asiassa. Jään odottamaan vastaustanne».

Kirjeen arvoisa kirjoittaja olisi ehkä paremmin selvillä asioista, jos hän olisi tarkkaan seurannut Ruusu-Risti-lehteämme kaikkina näinä vuosina. Mutta koska hänen kirjeensä on yleiskiintoinen, en vastaa siihen yksityisesti, vaan käytän lehtemme palstoja, jotta kaikki taas saisimme muistutella mieleemme, minkätäh-den Ruusu-Risti-seura perustettiin; sillä ihmiselle on sangen tärkeätä silloin tällöin tehdä tiliä itsensä kanssa.

Kirjeen kysymykseen, mikä johti minut perustamaan Ruusu-Risti-seuran, kiiruhdan siis heti alussa vastaamaan, että niinkuin ei yksi pääskynen kesää tee, niin ei yksi ihminen seuraakaan perusta; meitä oli heti Ruusu Ristiä perustamassa 155 henkeä ja nyt — viisi vuotta myöhemmin — meitä on 550. Tekisipä mieleni lisätä, että omasta puolestani olin verrattain pieni tekijä seuran perustamisessa; en yhtä selvästi kuin ystäväni oitis älynnyt, miksi T. S:stä oli paras erota.

Ja miksi olikaan? kysyy kirjeenvaihtajani. Niin, siihen ei tietenkään vaikutta-nut toinen tai toinen lause Mrs Besantin suusta. Tietysti oli ikävä, ylen ikävä, että Teosofisen Seuran johto oli asettunut jyrkästi maailmansodan kannalle ja liitto-

laisvaltojen puolelle, tuomiten Saksan kansan mustien maagikkojen kätyriksi, — jolla teollaan T. S:n johto kielsi sen yleisen veljeyden, johon koko T. S. sanoi uskovansa; tietysti oli ikävä, että sama johto erikoisesti suosi Idän Tähdän liikettä ja sen pian tulevaa »maailmanopettajaa», vaikka H. P. Blavatsky nimenomaan oli sanonut, että eksoteerinen ennustus Maitreeja Buddhasta, jonka mukaan hänen piti tulla maailmaan viisi tuhatta vuotta Buddhan jälkeen (siis noin vuonna 4500 j. Kr.), esoteerisesti merkitsi, että hän ilmestyisi seitsemännen alarodun aikana (elämme nykyään viidennessä), ja vaikka H. P. B. niinkään oli vakuuttanut, että seuraava hänen — H. P. B:n — kaltaisensa lähettiläs esiintyisi vasta vuonna 1975. Tämä kaikki oli ikävä, mutta eihän se sinään mitään merkinnyt. Teosofinen Seura oli, kuten H. P. Blavatskyn oli tapana sanoa, »omantunnon tasavalta», ja jokainen sen jäsen oli vapaa uskomaan mitä hän halusi, kunhan hän vain hyväksyi veljeyden. Sitä suurempi syy tietysti niillä oli jäädä seuraan, jotka arvelivat, että seuran johto ja useimmat jäsenet olivat rikkoneet veljeyttä ja suvaitsevaisuutta vastaan. Niin on esim. tehnyt Canadian T. S., joka yksimielisenä vanhan ylisihiteerinsä kanssa on pitkin matkaa esim. Idän Tähdän asiassa ollut jyrkästi toisella kannalla kuin T. S:n johtohenkilöt. Ja jos minun ääneni olisi kuulunut ympäri Suomen T. S:n ja herättänyt vastakaikua sen jäsenissä, ei olisi tullut kysymykseenkään mikään T. S:sta eroaminen.

Mutta tässäpä oli pulman ydin. Vaikka olin v. 1920 ollut 25 vuotta T. S:n jäsenenä, vaikka olin pannut alulle teosofisen liikkeen Suomessa ja tehnyt teosofian tunnetuksi suomenkielellä, vaikka olin Suomen T. S:n »perustaja-ylisihiteeri», ei vaikutusvaltani tietenkään ollut rajaton. Olihan sillä seikalla luonnolliset syynsä. En ollut esittänyt Suomen kansalle itseäni, vaan teosofisen liikkeen. »Minun oppini ei ollut minun, vaan sen, joka oli minut lähettänyt». Olin toimitannut suomenkielelle suurten ulkomaalaisten teosofisten kirjailijain teoksia. Lähimmät ystäväni olivat välistä moittineet minua siitä, etten julkaissut omia käsikirjoituksiani, vaan useimmiten annoin etusijan suomennoksille. Mutta toisella tavalla en oman kantani mukaan olisi osannut menetellä. Siten olin tehnyt m.m. Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin tunnetuksi suomalaiselle yleisölle. Ihmekö siis, jos nämä loistavat teosofiset kirjailijat olivat voittaneet sijan suomalaistenkin teosofein sydämissä? Siihen olin minäkin tähdännyt, ja se oli iloni. Kun v. 1906 monet etivät teosofit, m.m. Annie Besant, personallisista syistä kävivät O. W. Leadbeaterin kimppuun, olin ollut ensimmäisiä häntä puolustamassa sekä hengessä että sanoilla. Ja kun Leadbeater v. 1908 pyydettiin takaisin T. S:aan, oli äänestys Suomen T. S:ssa yksimielinen hänen puolestaan (yksi ääni vastaan). Jos siis nämä ulkomaalaiset olivat käyneet rakkaiksi ja arvovaltaisiksi suomalaisille teosofeille, oli tässä vain toteutunut oma toivomukseni.

Kun näin ollen myöhemminä vuosina kävi selville, että minun kantani esim. yllämainituissa kysymyksissä oli toinen kuin T. S:n suurten johtohenkilöiden, ja kun monet teosofit meillä ajattelivat samaan tapaan kuin minä, oli luonnollista, että Suomen T. S:aan muodostui kaksi leiriä; besanttilainen hieman suurempi enemmistö ja allekirjoittanut ystävineen. Tämäkään seikka ei olisi aiheuttanut mitään eroa, koska T. S:ssa ei sääntöjen mukaan kysytä kenenkään mielipiteitä

uskon asioissa, jos meikäläiselle leirille olisi suotu yhtä arvokas asema Suomen T. S:ssa kuin toinen puoli vaati itselleen. Alussa näyttikin kaikki toivorikkaalta. Mrs. Besantkin T. S:n presidenttinä oli hyväksynyt meidän ehdottamaamme jakoa kahteen autonomiseen osastoon, jotka molemmat omalla tavallaan mutta yhtä suurella auktoriteetilla edustaisivat Teosofista Seuraa. Mutta suomalaiset veljemme eivät tähän suostuneet. He olivat kuten sanottu pienessä enemmistössä ja tahtoivat yksin edustaa Teosofista Seuraa: »emme halua jakautua osastoihin, olemme vain Suomen Teosofisena Seurana kuten tähänkin saakka.» Mitä tehdä? Jos olisimme jääneet, olisi meidän ollut pakko yhtämittaa omassa leirissä, Suomen T. S:ssa, painostaa poikkeavia näkökantojamme ja siten herättää sisäistä riitaisuutta. Eripuraisuuksiin olimme mekin jo kyllästyneet — niitä oli ollut riittävästi vuodesta 1916 lähtien, — muuta emme kaivanneet kuin työnrauhaa. Sitä vaati mielestämme teosofisen asian oma arvo. Kun ei tätä vapautta ja rauhaa suotu meille Suomen T. S:ssa, erosimme ja päätimme sitä toteuttaa omassa piirissämme. Kirjeenvaihtajani ajattelee tässä ehkä, että esitän asiat puolueellisesti omalta kannaltani, nähden oman ja ystäväni menettelyn kirkkaana ja kauniina ja huomaten vikoja ainoastaan vastapuoleen toimenpiteissä. Siihen en voi muuta vastata kuin että olen tuonut tosiseikat esille, vieläpä vallan ylimalkaisesti, menemättä yksityiskohtiin. Mitään katkeruutta Teosofista Seuraa kohtaan ei ole Ruusu-Ristissä. Olemme viime kuluneena viitenä vuotena koettaneet kasvattaa itseämme mahdollisimman tietoisiksi teosofisen liikkeen todellisesta, alkuperäisestä tarkoituksesta, ja olemme jonkun verran ihmetellen katselleet Teosofisen Seuran suunatonta kasvua pois päin alkuperäisistä teosofisista ihanteista, mutta samalla olemme, vahvasti uskoen totuuden ja hyvän lopulliseen voittoon, rauhallisesti odottaneet ja yhä odotamme sitä aikaa, jolloin Teosofinen Seura palaa takaisin suuren synnyttäjänsä, H. P. Blavatskyn, ja hänen suurten Opettajainsa, Mestarein luo. Tämä ei suinkaan merkitse, että T. S:n tulisi kieltää ainoatakaan etevää johtajaansa ja opettajaansa, — päinvastoin. Mrs. Besantin suuremmoista johtajakykyä ja Mr. Leadbeaterin astraalisten tutkimusten sanomatonta kiintoisuutta ei kukaan totuudenetsijä kiellä. Kunnia sille, kelle kunnia tulee. Mutta Teosofisen Seuran peruskiiven on laskenut madame Blavatsky, — ja muuta perustusta ei ole Teosofisella Seuralla. Madame Blavatsky oli Mestarein välitön asiamies — *our direct agent*, kuten Mestari itse sanoi kirjeessä Olcottille, — ja hän sentähden välittömästi tiesi, mikä T. S:n tehtävä ja tarkoitus oli, hän paraiten kykeni sitä määrittelemään.

*

Yhtäkaikki T. S:n nykyinen johto tajuaa aikamme kaipuun suosiessaan Idän Tähtien liikettä. Siitä on todistuksena seuraavakin kirje, joka minulle on saapunut:

»Ymmärrän niin äärettömän hyvästi tuon Kristusodotuksen, sillä totisesti aikamme kaipaa aineen henkevöittäjää. Meidän jokapäiväinen elämämme, »sivistyksemme», kouluutuksemme on materialismin pölyyn punoutunut. Eikö Teosofinen Seura sittenkin enemmän odota olojen käytännöllistä uudistajaa maailmanopettajassaan? Sen vivahduksen on heidän kirjoituksistaan huomaavinaan.

»Missä on kultainen keskitie hengen ja aineen välillä, sitä joutuu niin useasti aprikoimaan. Kristus Jeesus tuli maailmaan valoa tuomaan. Hän oli täydellisesti välineetön. Hän ei tarvinnut kirkkoja, kouluja, lastenkoteja ja sairaaloita oppinsa elävöittäjäksi.

»Hän vain eli ja puhui Hengessä. Hänen vaikutuksensa ihmiskuntaan ilman välineitä oli valtava. Mutta kaikki emme ole Kristuksia Jeesus natsarealaisen tavalla, emme edes hänen opetuslapsiensä tavalla. Me joudumme jokapäiväisessä elämässämme mitä likeisimpään kosketukseen aineen kanssa. Jälleensyntymistä varten tarvitaan ruumiillinen syntymä, ja se aiheuttaa tämän näkyväisen maailman merkilliset ihmisaivojen luomat järjestelyt. Pienen ihmisolennon esiintyminen aikaansaa paljon liikettä sen syntymähetkestä kuolemaan saakka. Mitenkä tämä liike on yhdenmukaisesti Suuren Liikkeen kanssa soinnutettava jokapäiväisimmissäkin elämänilmiöissä? Kas siinä kysymys, joka ei helppo ole ratkaista. Eikö vain suuri maailmanopettaja tähän kykene ratkaisua antamaan? Ja pysyykö hän Hengessä, ruvetessaan ainetta säännöstelemään?

»Vaikenen ja mietin, missä on kultainen keskitie hengen ja aineen välillä.»

Ajassamme on epäilemättä Messias-odotusta. Mutta mikä on Messias-odotus? Se on sitä, mitä se aina on ollut, — ja edellä oleva kirje on sen selvästi ilmituonut. Messias-odotus on maallisen kuninkaan odotusta, yhdentekevä, millä nimellä odotettua nimitetään. Kuten juutalaiset muinoin, niin ihmiset nykyäänkin odottavat voimakasta olojen järjestäjää, miestä, joka osaisi nerokkaan yksinkertaisella tavalla ratkaista yhteiskunnalliset ja valtiolliset pulmat, elämän jokapäiväiset, käytännölliset kysymykset. Elämme kaikki enemmän tai vähemmän raskautettuina — ja paras meissä vaatisi, että elämä maan päällä olisi kaunista, sopusointuista, veljellistä. Missä on se sankari, kysymme tuskastuneina ja toivottomina, joka osaisi järjestää meidän kulttuurielämämme onnelliselle kannalle? Niin, tosiaankin: missä?

Ja kun nyt vastaan tähän kysymykseen, niinkuin sydämeni ja paras tietoni siihen vastaa, täytyy minun taas repiä maahan tuulentuvat ja hajoittaa harhakuvat.

Se Messias, se kuningas, se järjestäjä on jo tullut. Hän on mystillinen Kristus meidän hengessämme, ja Hänen läsnäoloaan ovat Jeesus ja Buddha ja kaikki viisaat aina julistaneet. Mutta maailmalta hän yhä pysyy salassa, sillä me ihmiset emme ota Häntä päivätajunnassamme vastaan. Me olisimme niin mielellämme lasten kannalla. Soisimme, että toiset järjestäisivät meidän olojamme puolestamme, että toiset tekisivät meidät onnellisiksi. Pelkäämme omaa työtä — emme työtä ulkonaisessa maailmassa, sillä siinä olemme valmiit työskentelemään vaikka tulella ja miekalla, — mutta pelkäämme hiljaista työtä omassa itsessämme. Hauskaa ja kunniaakasta on voittaa maailma, — mutta voittaa itsensä! Ja sentähden huudamme apua, ikävöimme järjestävää kättä, kun olot maan päällä ovat tavallista sotkuisammiksi käyneet. Mutta joka kerta, kun järjestäjä on tullut, olemme hänet kieltäneet.

Miksi? Sentähden että järjestäjä ei ole sitä, mitä toivomme. Hän ei ole mahtava. Hän ei ole ulkonainen johtaja. Hän ei ole kuningas, jota sotajoukot tottelevat. Hän on totuuden sanansaattaja. Hänen valtakuntansa ei ole tästä maailmasta. Hän on muualta tullut. Hän on taivasten valtakunnan lähetti. Hän ei

osaa muuta kuin opettaa ja neuvoa meille, miten meidän olisi elettävä maan päällä, että todella tulisimme onnellisiksi ja autuaiksi. Mutta jos emme kuuntele hänen sanojansa, ei hänellä ole mitään valtaa. Hän ei ole noita eikä väkivallantekijä.

Ken on itse asiassa selvemmin kuin Jeesus Kristus neuvonut meille elämän tien? Ken selvemmät ohjeet antanut? Ken yksinkertaisemmin ratkaissut yhteiselämän pulman? Ruhtinas Urusoffin pieni kirjoitus on yhtenä todistuksena siitä.

Ja ken on meidän ajallamme selvemmin kuin H. P. Blavatsky viitannut kaikkien uskontojen alkuperäisiin pyhiin oppeihin? Ken on voimakkaammin kuin hän kehottanut meitä tutkimaan Jeesuksen omaa oppia, joka on puhdasta teosofiaa? Hän, H. P. B., oli meidän aikamme »järjestäjä». Maailma ei ottanut häntä vastaan. Mutta hänen uskollisensa, jotka ovat hänen sanomansa ymmärtäneet, he tietävät, että hänkään ei osannut muuta kuin vedota siihen Kristukseen, siihen kosmilliseen tajuntaan, siihen vapahtajaan ja siihen jumalaan, joka on meissä itsessämme. Sille on herruus annettava. Se on kuninkaaksi tunnustettava. Se on Messiaana tervehdittävä.

Ja se sanoo meille samalla tavalla kuin Buddha muinoin: luovu itse kaikesta pahasta, puhdista sydämesi ja pyri kaikkeen hyvään, — ja niinkuin Jeesus Kristus: rakastakaa toisianne, niinkuin minä olen teitä rakastanut, s.o. älkää vihastuko toisillenne, älkää olko epäpuhtaita, älkää vannoko, älkää kostako, älkää käykö sotaa.

Huhtikuu, s. 97–107

H. P. Blavatsky kirjoitti aikakauskirjassaan *Lucifer* heinäkuun numerossa 1890 olevassa artikkelissa nimeltä »Uudenaikaisia apostoleita ja vale-Messioita» m.m. seuraavasti:

»Yhdysvalloissa elää tunnustettu Buddhan jälleensyntymä ja myös tunnustettu Kristuksen jälleensyntymä. Molemmilla on seuraajansa; molempia on haasteltu ja molemmat ovat sanoneet parastaan. Heillä — ja toisilla heidän kaltaisillaan — on ollut tavallisuudesta poikkeavat merkkinsä, valaistuksensa, tietonsa ja tapahutumansa, jotka huomattavasti ovat viitanneet tähän heidän lopulliseen kohtaloonsa. Onpa siellä täällä kuiskailtu ylikuonnollisesta syntymästäkin. Mutta heiltä puuttui kirkasnäköinen silmä, joka kykeni asettamaan tosiseikat oikeille paikoilleen ja tulkitsemaan niitä oikein. Kuninkaita ja mahtavia herroja ilmestyy ja unien uneksijoita, mutta koskaan ei heidän keskellään ole profeettaa eli Danielia. Ja tulos on surullinen katsella, sillä jokainen näkyy asettavan kruunun omaan päähänsä.

»Teosofia näytti, mikä oli totta, mikä valhetta näissä psyykkisissä kokemuksissa, saavutuksissa tai harhoissa, ja vaikkei se muuta tekisi, ansaitsisi se kiitollisuuttamme. Teosofia osoitti — ja todisti epäämättömästi muutamille, — että oli olemassa ihmisyytensä yläpuolella kaikkia niitä kykyjä ja voimia, joiden nojalla inspiroitu psyykkikko saattoi uskoa olevansa erikoisesti maailmaan lähetetty. Se osoitti . . . että personallinen puhtaus, joka oli korkealla yläpuolella kaikkea kansanomaista puhtauden ihannetta, oli henkisen tiedon ja saavutuksen ehdoton

ja oleellisin perusta. Se pyyhkäisi maan niiden surkuteltavien miesten ja naisten jalkojen alta, jotka n.s. enkelein sanomia kuunnellen luulivat olevansa taivaan ja maan valittuja ja kutsuttuja suorittamaan yleismaailmallisia tehtäviä. Niiden hartaiden uudistajien katseelle paljastettiin jotakin, joka oli kuuluisuutta korkeampi: nimittäin totuus; jotakin, joka oli korkeampi yhden miehen ja yhden naisen henkisten sympatiojen puhtaimpaakin yhteyttä: nimittäin ihmissielun kuolematon yhteys Jumalan kanssa. Minne tahansa teosofia leviää, siellä on petettyjen mahdoton johtaa toisia harhaan, siellä pettyneiden mahdoton toisia seurata . . . Hypnoottiset ja astraaliset vaikutukset haihtuvat tieltä, ja taivas selkenee kyllin kirkkaaksi, jotta korkeampi valo loistaisi. Se vaientaa tutut huudot »kas tässä! ja kas tuossa!» ja selittää, että Kristus, samoinkun taivasten valtakunta, on sisällä meissä . . . Sentähden se on kaikella tavalla meidän aikamme todellisin pelastaja ja vapahtaja.

»Eri »Messioiden» sekä niiden uskonoppien ja tekojen luetteleminen täyttäisi niteitä. Se on turha. Kun väitteet ovat ristiriidassa, eivät kaikki ilmeisesti saata olla oikeassa. Toiset ovat opettaneet vähemmän erehdyksiä kuin toiset. Siinäpä miltei koko eroavaisuus. Ja muutamien omistamia hienoja kykyjä ovat vahingoittaneet ja lamauttaneet johdatukset, joita he eivät ymmärtäneet.

»Erästä seikasta järkevämieliset ihmiset, teosofeja lukuunottamatta, voivat olla varmat, nim. siitä, että ihmiskunnalle tehty palvelus on täysin riittävä palkka itsessään, ja että tyhjat tynnyrit äänekkäimmin kumisevat . . . Paraimmat käytännölliset uudistajat — semmoiset kuin orjuuden lakkauttajat, naisten oikeudettoman aseman parantajat, laillisen mielivallan ja köyhäin sorron poistajat — eivät uneksi-neetkaan esiintyä Messiaina. Kunnia, niin arvoton kuin se onkin, seurasi heitä etsimättä, sillä puu tunnetaan hedelmistään ja tähän päivään saakka »heidän tekonsa heitä seuraavat.»

»Teosofian tultua Messias-houreella todella on ollut aikansa ja näkee nyt tuomionsa. Sillä jos mitään on se selvästi opettanut ja opettaa, että »ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi.» Teosofi kasvaa todellisessa henkises-sä voimassa ja valaistuksessa ainoastaan auttaakseen tosi ystävänä kanssaihmissi-ään, samalla kun hän itse tulee mitä nöyryimmäksi, hiljaisimmaksi, puheessaan varovaisimmaksi ihmiseksi.

»Ihmisiä, jotka eräässä merkityksessä ovat olleet vapahtajia rodulleen, on elänyt ja tulee elämään. Harvoin ketään on tunnettu. Harvoin on ollut tarpeen tai mahdollinenkaan semmoinen tunteminen. Senpätähden houkkiot yksin hyökkää-vät sinne, minne enkelit pelkäävät astua.»

*

Madame Blavatskyn eläessä oli todella teosofia sitä, mitä se oli. Ken tahtoi teosofiasta tietoa tai varmuutta, hän tutki H. P. B:n kirjoja ja kirjoituksia, ja jos mikään seikka jäi hänelle epäselväksi, hän kääntyi H. P. B:n puoleen persoonalli-sesti, vakuutettuna siitä, että H. P. B. kykeni paraiten ratkaisemaan hänen pulmansa.

Kuinka toista on nyt, 35 vuotta madame Blavatskyn pois lähdön jälkeen! Harva teosofian tutkija enää välittömästi tutustuu H. P. Blavatskyn teoksiin. On niin paljon toisia suuruuksia, niin paljon helpotajuisempia kirjailijoita, joiden teoksia tarjoillaan yleisölle teosofian nimellä, että totuudenetsijä meidän päivinämmä puoleksi pakosta saa ensimmäiset teosofiset käsitteensä niistä.

Epäilemättä joukossa on paljon arvokasta, joka innostuttaa tutkijaa pyrkimään tiedon lähteellekin, s.o. H. P. Blavatskyn omien teosten ääreen. Mutta varmasti myös on paljon turhaa, joka hidastuttaa etsijää ja estää häntä heti luomasta itselleen oikeata kuvaa teosofiasta. Pahinta vielä on, että nämä myöhemmät suuruudet ovat keskenään eri mieltä teosofisista peruskysymyksistä ja että he miltei karttavat madame Blavatskya riidan mahdollisena ratkaisijana, tyytyen kukin väittämään, että H. P. B. »tietysti olisi ajatellut näin kuin minä, jos hän olisi elänyt». Etsijät jäävät täten vaille todellista tietopohjaa, elleivät ota jotakuta uudempaa profeettaa auktoriteetikseen tai huomaa kääntyä H. P. B:n kirjojen puoleen.

Joka tapauksessa tämä »puolueihin jakautuminen» on omiansa pinnallistuttamaan teosofista liikettä. Eletään pinnalla ja käännetään katse ympyrän kehään, sen sijaan että etsittäisiin keskustaa. Viisaus ei kuitenkaan ole kirjavuudessa, vaan syvällä sen peitossa.

Arvostelu on tällöin tärkeä tekijä. Näennäisesti se repii, mutta todellisuudessa se rakentaa. Tuulentupia kaadettakoon, jotta voitaisiin totuuden temppele pystytää. Auttaja teosofien kesken on nykyään se, joka viitaten ja vedoten madame Blavatskyn ja Mestarein alkuperäisiin oppeihin repii harsot etsijäin silmiltä ja paljastaa harhaanjoutuneiden hullut käsitteet.

*

Mutta kuinka toisin saattaisi olla! Jos me teosofit kaikkialla yksimielisesti olisimme tahtoneet oppia rakkauden, suvaitsevaisuuden ja ihmisyyden suurta läksyä, silloin olisimme ennen kaikkea rakastaneet toisiamme niin, että maailma olisi heltyvin sydämin katsellut meitä niinkuin alkuperäisiä kristityitä ennen. Silloin olisimme uskoneet veljeyteen, ja maailmansodan aikana olisimme kieltäytyneet aseita kantamasta ja veljiä tappamasta. Silloin olisimme ratkaisseet yhteiskunnallisen pulman omassa piirissämme niin, että meidän keskuudessamme ei olisi ollut köyhyyttä eikä kurjuutta. Silloin olisimme myös saavuttaneet vallan mammonan yli niin, että kultaa ei koskaan olisi puuttunut, kun hyvää ja kaunista olisimme yrittäneet. Niin, se olisi ollut käytännöllistä teosofiaa ja käytännöllistä salatiedettä.

Vaan — mikä ei ole ollut, toivokaamme sen tulevan.

*

Madame Blavatskyn hyvä ystävä, tohtori Wynn Westcott julkaisee Luciferin

kesäkuun numerossa 1890 muutamia ajatelmia tietäjistä ja heidän voimistaan, joiden ajatelmien arvellaan lähteneen kreivi de Saint Germainin kynästä. Tri Westcott oli Englannin rosenkreuttiläisen seuran jäsen, ja hän oli saanut käsiinsä manuskriptin, joka aikoinaan oli ollut tunnetun ranskalaisen okkultistin Eliphas Levin hallussa. Tämä käsikirjoitus ei ollut alkuperäinen, vaan Eliphas Levin kopioima. Suomennan sen tähän tri Westcottin englanninkielisen tulkinnan mukaan:

Tietäjän etuoikeudet.

1. *Aleph.**) Hän tajuaa Jumaluuden ja kykenee kanssakäymiseen Seitsemän Hengen (Päänenkelin) kanssa.
2. *Beth.* Hän on kaiken kärsimyksen tuolla puolen ja kaiken pelon yläpuolella.
3. *Gimel.* Hän voi vaikuttaa taivaallisiin valtoihin ja hallita manalan voimia.
4. *Daleth.* Hän on oman elämänsä ja tulevaisuutensa herra ja saavuttaa vallan toisten elämän yli.
5. *He.* Häntä ei voi voittaa eikä heikontaa mikään inhimillinen olento.
6. *Vau.* Hän tuntee nykyisten ja menneiden tapahtumain syyt ja osaa nähdä etukäteen, mitä tulevaisuudessa on tapahtuva.
7. *Zain.* Hän tuntee salaisuuden, jonka kuolema ihmiseltä kätkee, tuntee lähinnä tulevan tilansa ja tulevan olemassaolonsa.

Seitsemän suurempaa kykyä.

8. *Heth.* Hän tuntee Viisasten Kiven salaisen muodostumisen.
9. *Teth.* Hän tuntee Yleislääkkeen salaisuuden.
10. *Jod.* Hän tuntee lait, jotka hallitsevat ikiliikkujan ongelmaa, ja ympyrän neliöimisen salaisuuden.
11. *Kaph.* Hän tietää, millä tavalla luonto muuttaa kuonan kullaksi.
12. *Lamed.* Hän voi hallita villipetoja ja lumota käärmeen.
13. *Mem.* Hänellä on hallussaan Taikamerkkien taito ja Yleistieteen avain.
14. *Nun.* Hän osaa puhua mistä aineesta tahansa oppineesti ja viisaasti ennestään sitä harrastamatta ja tutkimatta.

Seitsemän pienempää kykyä.

15. *Samekh.* Hän voi yhdellä silmäyksellä nähdä salaiset ajatukset, jotka piilevät kenen tahansa miehen tai naisen sydämessä tai mielessä.
16. *Ain.* Hän voi pakoittaa miehen tai naisen olemaan vilpiton kanssaan.

*) Aleph, beth j. n. e.: hebrealaiset kirjaimet aakkosjärjestyksessä.

17. *Pe.* Hän voi nähdä etukäteen semmoisia tulevia tapahtumia, joita ei hallitse häntä itseään suurempi adepti.

18. *Tzaddi.* Hän voi milloin tahtoo viisaasti ja tehokkaasti auttaa sitä, joka on tämmöisen tuen arvoinen.

19. *Qoph.* Hän ei ole koskaan onneton vastoinkäymisensä.

20. *Resh.* Hän ei koskaan rakasta eikä vihaa kohtuuttomasti.

21. *Shin.* Hänellä on rikkauden salaisuus, mutta ei ole koskaan tuhlaavainen eikä koskaan puutteessa.

Näitä kolmea seitsensarjaa täydentää asiallisesti *Tau*, hebrealaisten aakkosten viimeinen kirjain.

22. *Tau.* Hän voi vaikuttaa luonnon elementteihin, parantaa sairauksia ja ehkäistä hajoamista.

*

Eräs ystäväni, joka ei koskaan ole tuntenut vetäymystä vapaamuurariuteen, tunnustaa, luettuani »Kadonneen Sanan», tämän kirjan olevan erikoisen ja tähtäävän korkealle, mutta kysyy samalla, miksi madame Blavatsky oli verrattain ankara arvostellessaan nykyaikaista vapaamuurariutta. Ystäväni kirjoittaa:

Tosin kyllä H. P. B. sanoo vapaamuurariudesta: »Emme ainakaan huomaa mitään näkyväistä, huutavaa pahaa lähtevän tästä laitoksesta eikä kukaan paitsi roomalainen kirkko ole koskaan tavannut sitä mitään vahinkoa tekemästä . . . Vapaamuurarius, ulkonaisista turhanpäiväisyyksistä ja uudenaikaisista keksinnöistä (varsinkin raamatullisesta hengestään) huolimatta, tekee hyvää sekä siveellisellä että näkyväisellä tasolla . . .» — mutta sellainen ansioluettelo ei ole erikoisen merkillinen. Sitä vastoin H. P. B. osaksi samassa broshyyrissään (»Kirkko ja vapaamuurarius»), osaksi *Isis Unveiled* kirjassaan lausuu useita purevia sanoja asiasta. Toistan muutamia otteita:

»Pakanuus, vapaamuurarius, teologia — sellainen on se historiallinen kolminaisuus, joka nyt hallitsee maailmaa *sub rosa*.» (K. ja v., s. 53–54.)

»*Epoptit*, ne, jotka näkevät oliot sellaisina kuin ne ovat, katosivat toinen toisensa jälkeen ja vetäytyivät seutuihin, joihin kristityt eivät päässeet tunkeutumaan; ja *mystit* (sanasta *mystes*, hunnutettu), ne, jotka näkevät oliot vain sellaisina kuin ne näyttäytyvät, jäivät kohta yksin tilanteen herroiksi. Edelliset, eristetyt, ovat säilyttäneet todelliset salaisuudet. . . he, jällelle jääneet *alemman* tempppelin, *kryptan*, vihkimyksen pyhän huoneen, »vapaamuurarit» ovat sentähden ainoat tosi vapaamuurarisalaisuuksien vartijat, jotka salaisuudet maailma nyt on menettänyt . . . Mystit, jotka tunsivat ne (vapaamuurarisalaisuudet) vain pintapuolisesti, ovat laskeneet uudenaikaisen vapaamuurariuden ensimmäisen perustuskiven.» (K. ja v., s. 36-37, *passim*.)

Ymmärrän tämän niin, ettei nykyisellä vapaamuurariliikkeen ole milloinkaan ollut hallussaan »aikakausien jumalallista perintöä», koska sen todelliset vartijat, epoptit, olivat jo aarteineen pois vetäytyneet, kun mystit, jotka tunsivat salatut asiat vain pintapuolisesti, ovat laskeneet perustuskivet nykyiselle vapaamurari-

liikkeelle, jonka — kuten H. P. B. sanoo — »seremoniat ja tunnussanat . . . ovat turmeltuneita jäljennöksiä puhtaasta pakanuudesta ja uusplatonilaisesta teosofias-ta. Jo juutalaiset jäljensivät ja lainasivat yhtä ahkerasti. Nekin tunnussanat, joita vielä nykyään käyttävät raamatulliset vapaamuurarit ja jotka ovat tekemisissä Juudan sukukuntien, Tubal-Kainin ja muiden vanhan testamentin eläinratar-merkkien kanssa, ovat juutalaisten toisintoja pakanallisen *rahvaan* jumalista, mutta ei *todellisten* mysterioiden tulkitsijoiden, hierogrammatistain jumalista.» (K. ja v., s. 22-23.)

Minusta näin ollen tuntuu, että H. P. B. yhdisti nykyisen vapaamuurarijärjes-telmän riitusta *henkiseen* kehitykseen. Ja kyllä hän on vähintään yhtä pureva arvostellessaan sitä kuin arvostellessaan kirkkoa. Näin hän esim. sanoo kirjassaan *Isis Unveiled*: »Olisikohan tosiaan »mystillinen side» vain hiekkaköysi ja vapaa-muurarius vain leikkikalua, jolla ruokitaan muutamien nauhoista ja koristeista iloitsevien johtajien turhamaisuutta? Onko sen auktoriteetti yhtä hatara kuin sen korkea ikä? Siltä tosiaan näyttää» (II osa, s. 378).

Olen maininnut nämä otteet syinä, jotka, ainakin toistaiseksi, estävät minua tuntemasta vetäymystä kysymyksessä olevaan mystilliseen seremoniajärjestel-mään.

*

Minua suuresti miellytti yllämainittu kirje, sillä kirjoittaja osoittautui ajattele-vaksi totuudenetsijäksi ja tutkijaksi, ja hänen kunnioituksensa madame Blavatskya kohtaan näinä teosofisina Babeli-aikoina puhuu erikoisesti sydämelleni. Sentähden tahdon jatkaa hänen sitaattejaan parilla uudella otteella *Isis Unveiled* kirjasta, jotka otteet ehkä auttavat meitä paremmin ymmärtämään H. P. B:n kantaa.

»Niinkuin kristinusko on vapaamuurariuskin kuollut ruumis, josta henki aikoja sitten pakeni» (II osa, s. 388).

»Älköön kukaan luulko, että olemme personallisen tunteen vaikutuksen alai-sia arvostellessamme vapaamuurariutta. Niin ei ole asian laita, sillä epäröimättä tuomme ilmi korkeimman kunnioituksemme Järjestön alkuperäisiä tarkoituksia kohtaan, ja muutamat arvokkaimmat ystävämme kuuluvat sen jäseniin. Emme sano mitään vapaamuurariutta vastaan semmoisena kuin sen tulisi olla, mutta me hylkäämme sen semmoisena kuin se nyt alkaa olla sekä katolilaisen, että protes-tantisen papiston vehkeilyjen johdosta» (II osa, s. 375).

»Korkeille vapaamuurareille ei tarvitse huomauttaa — vaikka tavallisille am-mattilaisille kylläkin, — että aika on tullut muovailta vapaamuurarius uudestaan ja asettaa entiselleen ne vanhat rajapyykit eli maamerkit, jotka lainattiin vanhoilta järjestöiltä ja jotka kahdeksannentoista vuosisadan spekulatiivisen vapaamuura-riuden perustajat luulivat ottaneensa ja omaksuneensa veljeskuntaan. Ei ole enää jällellä mitään julkaisemattomia salaisuuksia; Järjestö on huononemaisillaan lai-tokseksi, jota itsekkäät ihmiset käyttävät hyödykseen ja ilkeät ihmiset häpäisevät» (II osa, s. 377).

Ylläolevista oteista käy ymmärtääkseni ilmi, että madame Blavatsky tähtäsi samaan kuin »Kadonnut Sana»: vanhan, alkuperäisen vapaamuurariuden uudelleen elvyttämiseen. En kirjassani »Kadonnut Sana» suinkaan tahtonut pönkittää nykyaikaisen vapaamuurariuden muotoja ja menoja, mikäli nämä ovat hengettömiä tai vääristettyjä — päinvastoin. Mutta koko sydämeistäni soisin, että vanhojen mysterioiden henki ja tieto elpyn ja virraten takaisin nykyisen vapaamuurariuden muotoihin rikkoisi ne leilit, jotka eivät uutta (s.o. kaikista vanhinta) viiniä kykenisi vastaanottamaan, samalla kun se säilyttäisi ehjinä ne astiat, joita se vanhastaan tuntisi omikseen.

Ilolla on myös mainittava, että madame Blavatskyn terävät sanat eivät kaiku-neet aivan kuuroille korville. Hänen kuolemansa jälkeen ja varsinkin tällä vuosisadalla on syntynyt päivä päivältä kasvava Vapaamuurarikirjallisuus, joka asiallisesti tutkii perintätietoja ja etsii muotojen mystillistä merkitystä. Siellä täällä aletaan tuntea, että puhdistus ja uudistus on tarpeen.

Mutta miksi rituaalit ja seremoniat ollenkaan ovat tarpeen? ajattelee varmaan kirjeen kirjoittaja.

Eivät ne olekaan välttämättömiä, vastaan tähän, jos emme niitä kaipaa. Ei taidekaan ole välttämätön, eikä tiede eikä yleensä sivistys: kyllähän ihminen ruumiillisena olentona elää ja tulee toimeen ilmankin. Mutta jos henkinen elämä yleensä on tarpeellinen, silloin muotomenoillakin on sijansa. Miksi? Sentähden että ne ovat apuna kasvatuksessa ja itsekasvatuksessa.

Tiede opettaa meitä ymmärtämään luonnon ja elämän lakisiteistä, järkipäristä toimintaa. Taide opettaa meitä näkemään luonnon ja elämän salaista kauneutta. Seremoniallinen magia opettaa meitä tuntemaan ja seuraamaan luonnon ja elämän salaista hyvyyttä ja pyhyttä.

Kaikkien ihmisten järki ei ole altis tieteelliselle ajattelulle, kaikkien tunne ei taiteelliselle näkemykselle eikä kaikkien tahto maagilliselle tunnelmalle.

Mutta kaikessa kasvatuksessa on rituaalia; ei yksinkertaisin koulu menestyisi ilman sitä. Jokainen esoteristi noudattaa itsekasvatuksessaan joitakin muotoja, olkoot ne vaikkapa hänen omia keksimiään.

Muotojen vahingollisuus alkaa vasta silloin, kun ne ovat pakollisia. Kirkot ja papistot rituaaleineen ovat vastuunalaisia — kuten eräessä Mestarikirjeessä sanotaan — kahdesta kolmannelta kaikesta onnettomuudesta, mikä kansoja kohtaa. Mutta tämä johtuu siitä, että totuuden henki on muodoista hävinnyt ja että muodoista on tehty pakkopaitoja ihmissieluille ja peitteitä ajattelevien olentojen silmille, jotka itse oman olemuksensa pakosta tahtovat nähdä totuuden auringon paistavan.

Kun peite silmiltä poistetaan, kun pakkopaita heitetään pellolle, silloin ihminen hengessään riemastuu. Silloin hän näkee elämän ihanan sisällön, sen korkean ihanteen ja päämäärän. Silloin hän ymmärtää, mikä suuri työ ja tehtävä hänelle aukenee, mikä pitkä ja vaikea taival on hänen edessään kuljettavana. Ja samalla hän oivaltaa, kuinka tärkeätä on, ettei lasta heitetä pellolle kylpyveden kanssa.

Tie on kuljettava askel askeleelta, työ suoritettava asteettain. Kaikki tapahtuu muotojen maailmassa, muotojen avulla, muotoihin perustuen. Jokainen muoto on

porras, jolle on astuttava seuraavaan muotoon. Mutta kuinka se, joka ei muotoja tunne, voisi tuntea elämää, joka on ilman muotoja? Ja kuinka se, joka elämän tuntee, voisi olla tuntematta muotoja, joissa elämä ilmenee?

Elämä puhuu mysteriokieltään. Hierofantit ja hierogrammatistat sitä tulkitsevat. Mystal sitä matkivat. Epoptat oppivat sitä lukemaan.

Toukokuu, s. 129–138

H. P. Blavatsky lähetti neljänä viimeisenä elinvuotenaan (1888–1891) kirjallisen tervehdyssanoman Lontoosta Amerikan Teosofisen Seuran vuosikokoukselle, joka säännöllisesti pidettiin huhtikuussa. Näissä kirjeissään hän antoi monta hyvää neuvoa ja puhui aina kiittävästi William Quan Judgen suuresta ja jalosta työstä teosofian hyväksi. Koska hänen teosofista työtä koskevilla sanoillaan ja ajatuksillaan on yhtä suuri kantavuus tänäpäivänä kuin silloin, suomennan tähän muutamia otteita hänen ensimmäisestä kirjeestään.

Näin kirjoitti H. P. B. huhtikuun 3 p:nä 1888:

»Yhä uusien paikalliskeskusten perustaminen anastakoon ajatuksissanne ja harrastuksissanne etusijan, ja pyrkiköön jokainen työnkestukseksi itsessään. Kun hänen sisäinen kehityksensä on saavuttanut määrätyn kohdan, vetää hän luonnostaan samaan vaikutuspiiriin niitä, joiden kanssa hän on tekemisissä; syntyy ydin, jonka ympärille toisia kerääntyy, ja täten muodostuu keskus, josta leviää tietoa ja henkistä vaikutusta ja johon korkeampia vaikutuksia suuntautuu.

»Mutta älköön kukaan perustako paaviutta teosofian asemasta, sillä semmoinen olisi itsemurhan tapaista ja on aina päättynyt kohtalokkaasti. Olemme kaikki enemmän tai vähemmän kehittyneitä tutkijatovereita; mutta ei yksikään T. S:n jäsen pitkö itseään muuna kuin — parhaimmassa tapauksessa — oppilaana opettajana, jolla ei ole oikeutta dogmatisoida.

»Seuran perustamisesta lähtien on selvä muutos tapahtunut ajan hengessä (nim. filosofiseen suuntaan) . . . Heikkouskoiset ovat kaikkina aikoina pyytäneet tunnusmerkkejä ja ihmeitä, ja kun näitä heille ei annettu, kieltäytyivät he uskonnosta. Semmoiset eivät koskaan ymmärrä puhdasta ja yksinkertaista teosofiaa. Mutta on joukossamme toisia, jotka intuitiivisesti käsittävät, että puhtaan teosofian ymmärtäminen, — ei siis oppien, vaan sen filosofisen näkökannan, että asioita on järjellisesti selitettävä, — on Seuran tärkeimpiä tehtäviä, koska se yksin pystyttää majakan, jonka valo voi ohjata ihmiskuntaa todelliselle tielle.

»Tätä ei koskaan pidä unohtaa, eikä seuraavakaan seikka ole mielestä syrjäytettävä. Vasta sinä päivänä, jolloin teosofia on suorittanut pyhimmän ja tärkeimmän tehtävänsä, — s.o. lujasti liittänyt yhteen veljellisellä rakkaudella joukon ihmisiä kaikista kansoista, puhdas, ihmisystävällinen työ silmämääränään, ei itsekkäihin vaikuttimiin perustuva pyrkimys, — vasta silloin teosofia on noussut korkeammalle kaikkea nimellistä ihmisveljeyttä. Tämä on todella oleva ihme ja kumma, sillä ihmiskunta on turhaan odottanut sen toteuttamista viimeisenä kahdeksanatoista vuosisatana eikä mikään yhtymä ole tähän saakka kyennyt sitä aikaansaamaan.

»Oikeaoppisuus ei ole teosofiassa mahdollinen eikä suotava. Mielipiteitten eroavaisuus, määrättyjen rajojen sisällä, pitää Teosofista Seuraa elävänä ja terveenä ruumiina, huolimatta sen monista toisista rumista piirteistä. Ja jollei teosofian tutkijain mielissä olisi olemassa sangen paljon epätietoisuutta, olisivat tuommoiset terveet erimielisyydet mahdottomia, ja Seura huononisi lahkoksi, jossa ahdasmielinen ja valmiiksi laadittu usko astuisi eloa huokuvan totuuden hengen ja alati kasvavan tiedon tilalle . . .

»Nykyinen sivistys osoittaa taipumuksia eläimellisyyttä kohti, kohti niiden ominaisuuksien kehittämistä, jotka ovat omiansa johtamaan ihmistä eläimenä, eläimellisessä olemassaolon taistelussa, menestyksen elämässä. Teosofia koettaa kehittää ihmisessä inhimillistä luontoa eläimellisen rinnalle, vieläpä sen liiallisen eläimellisyyden kustannuksella, jota nykyajan elämä materialistisine oppeineen on kasvattanut tällä kehitysasteella olevalle ihmiselle luonnottomaan määrään.

»Ihmiset eivät kaikki kelpaa salatieteilijöiksi, mutta kaikki voivat olla teosofeja. Monet, jotka eivät koskaan ole kuulleet Seurasta, ovat teosofeja itse tietämättään; sillä teosofian ydin on siinä, että täydellinen sopusointu aikaansaadaan ihmisessä hänen jumalallisen ja inhimillisen luontonsa välillä, että hänen jumalankaltaiset ominaisuutensa ja pyrintönsä saatetaan oikeuksiinsa ja että ne pääsevät hallitsemaan hänen maallisia ja eläimellisiä intohimojaan. Sen päätunnusmerkkeinä ovat hyvyys, kaiken pahansuomuksen tai itsekkyyden puute, ihmisrakkaus, hyvä tahto kaikkia olentoja kohtaan ja täydellinen oikeus sekä toisia että itseään kohtaan. Teosofian opettaja saarnaa hyvän tahdon evankeliumia; ja totta on myös toisaalta, että se, joka saarnaa hyvän tahdon evankeliumia, hän opettaa teosofiaa . . .

»Olen vakuutettu siitä, että kun ymmärretään teosofian oikea luonto, haihtuvat olemattomiin ne ennakkoluulot, jotka ikävä kyllä nyt ovat niin vallalla. Teosofit ovat pakosta kaikkien semmoisten liikkeiden ystäviä, jotka joko älyllisesti tai puhtaasti käytännöllisesti työskentelevät maailmassa ihmiskunnan tilan parantamiseksi. Olemme kaikkien niiden ystäviä, jotka taistelevat juoppoutta vastaan, eläimille osoitettua julmuutta vastaan, naisia kohtaavaa vääryyttä vastaan, yhteiskunnan tai hallituksen turmelusta vastaan, — vaikka emme sekaannu politiikkaan. Olemme niiden ystäviä, jotka harjoittavat käytännöllistä hyväntekeväisyyttä, jotka koettavat hiukankin kohottaa sitä kauheata kurjuuden taakkaa, mikä köyhiä painaa alas. Mutta teosofeina emme voi antautua erikoisesti näihin suuriin tehtäviin. Yksilöinä voimme sen tehdä, mutta teosofeina meillä on paljon laajempi, tärkeämpi ja vaikeampi tehtävä suoritettavana . . . Teosofein tehtävä on avata ihmisten sydämiä ymmärtämään ihmisrakkautta, oikeutta ja jalomielistä anteliaisuutta, koska nämä ominaisuudet erikoisesti kuuluvat ihmiskunnalle ja ovat luonnollisia ihmiselle hänen kehitettyään itsessään inhimillisen olennon ominaisuudet. Teosofia opettaa eläimihmisiä olemaan inhimillinen ihminen; ja kun ihmiset ovat oppineet ajattelemaan ja tuntemaan, niinkuin todella inhimillisten olentojen tulisi ajatella ja tuntea, silloin he menettelevät inhimillisesti ja kaikki suorittavat vapaaehtoisesti rakkauden, oikeuden ja anteliaisuuden tekoja.»

Teosofia on hyvän tahdon evankeliumi, sanoo H. P. B. kauniisti ylläolevassa kirjeessään, ja tämän evankeliumin levittämistä ajatellessa kääntyy mieli itsestään lapsiin, joista Mestarien Mestari sanoi: antakaa heidän tulla minun luokseni. Lapsen mieli on herkkä ja vastaanottavainen, siihen on todella kylvettävä hyvän tahdon siemen, lapsen ymmärrystä on valaistava oikeilla elämisen periaatteilla. Kuinka monet teosofiset vanhemmat ovatkaan sentähden huokailleet: »Jospa olisi teosofinen koulu, jossa lapsia kasvatettaisiin aivan uusien periaatteiden mukaan, niin että todella oppisivat jotakin osaamaan ja jotakin tekemään, ja jossa he tulisivat osallisiksi todellisesta sielun ja sydämen sivistyksestä! Siihen kouluun me lapsemme laittaisimme.»

Varmaankaan heidän toivoansa ei tulevaisuus tule pettämään. Nyt jo näemme, kuinka kaikkialla puuhataan koulukasvatuksen perinpohjaista uudistamista. Teosofinen elämänymmärrys vaikuttaa salaisena voimana nykyajan henkeen ja yleiseen mielipiteeseen, ja saatamme olla varmat siitä, että joidenkuiden vuosikymmenien kuluttua kasvatusta on saanut enemmän tai vähemmän teosofisen leiman. Kädet ristissä meidän ei kuitenkaan tarvitse istua. Ovathan teosofit kaikkialla ja pitkin vuosia panneet toimeen n.s. lootuskouluja, jotka tätä uutta aikaa puolestaan valmistavat. Ei siten, että ne korvaisivat tavallisia kouluja, vaan siten, että istuttavat lapsiin sitä teosofista maailmankatsomusta, jota tavallisissa kouluissa ei tarjota. Lootuskoulut eivät opeta tavallisia kouluaineita. Lootuskoulut ovat niin sanoaksemme sunnuntai kouluja, joissa lapsille opetetaan uskontoa, s.o. uskoa hyvään (jumalaan) uudella tavalla. Lootuskouluja pidetään aikana ja päivänä, esim. sunnuntaina, joka ei estä lapsia käymästä tavallisissa kouluissa. Tahdon tässä julkaista muutamia ajatuksiani niistä.

Koska lootuskouluilla on näin määrätty tarkoitus, ovat ne ensi kädessä aiotut teosofisten vanhempien lapsia varten. Vieraita lapsia ei niihin voi houkuttaa. Vain orpoja ja semmoisia lapsia, joiden kasvatusta vanhemmat silminnähtävästi laiminlyövät, voisi ajatella niihin pyydyttävän. Mutta jos syrjäiset itse tuovat lapsiaan lootuskouluun, ovat nämä tietenkin tervetulleet.

Missä vain on teosofisten vanhempain lapsia 7 ä 14 vuoden iässä ja teosofisen elämänymmärryksen elähyttämä aikaihminen (nuori tai vanha), joka lapsia rakastaa, sinne voi lootuskoulun perustaa. Joka paikassa, missä on Ruusu-Risti-ryhmä esim., pitäisi olla mahdollista lootuskoulun syntyä.

Lootuskoulu voi syntyä joko ryhmän tai ehkä vielä paremmin yksityisen aloitteesta. Ryhmä kokouksessaan keskustelee lootuskoulun tarpeellisuudesta ja kehottaa jonkun jäsenensä siihen työhön ryhtymään tai pyytää, että joku vapaaehtoisesti tarjoutuisi. Vielä parempi on, jos yksityinen jäsen ilmoittaa haluavansa pitää lootuskoulua. Hän silloin neuvottelee lasten vanhempain kanssa ja ilmoittaa oikeestaan ryhmäkokouksessa. Huone valitaan. Ehkä joku tarjoaa tilaa kotonaan, lootusopettaja esim., tai jos ryhmällä on oma huone, sopii koulu kukaties paraiten pidettäväksi siinä. Jos huone on vuokrattava, on suotava, että vanhemmat yhteisesti keräävät vuokramaksun. Myöskin saattaa ryhmä yhteisistä varoista ottaa mahdollisiin kustannuksiin osaa.

Kun huone on saatu, määrätään koulu aika. Paras lienee pitää lootuskoulua

sunnuntai-aamuna. Lapset kokoontuvat iloisina ja odottavina, ja jos opettaja on voinut huonetta koristaa kukilla tai muuten iloisilla väreillä, vaikuttaa tämä elähyttävästi lasten mieliin. Mutta liian paljon katseltavaa ja uteliaisuutta herättävää ei huoneessa pidä olla, ellei ole tarkoitus juuri esineistä (tauluista y.m.s.) puhua ja niitä selitellä.

Opettajalla on tietysti vapaus opettaa lapsille lukemista, laskemista ja kirjoittamista, elleivät he ole olleet tilaisuudessa sitä muualla oppimaan, mutta on muistettava, että tämä on varsinaisen lootuskouluohjelman ulkopuolella. Lootuskoulussa opetetaan lapsille teosofista elämänymmärrystä.

Kuulevathan lapset kotonaan vanhemmiltaan yhtä ja toista teosofiasta. Mutta harvat vanhemmat ovat tilaisuudessa opettamaan teosofiaa lapsilleen. Eikä teosofian opettaminen oikein käykään päinsä kodissa sanoilla: se on siellä tapahtuva esimerkillä. Kun vanhemmat itse elävät teosofiaa — ovat teosofeja, ajattelevat ja tuntevat teosofisesti, — silloin he istuttavat lapsiinsa teosofista henkeä ja uskoa. Järjen valaistus ja muovailu tapahtuu helpommin koulussa. Ja jos eivät kaikki lapset ole tilaisuudessa kotona oppimaan elävää teosofiaa, saa lootuskoulu korvata tämänkin puutteen.

Lootuskoulun tehtävä on siis avata lasten järkeä ja sielua ymmärtämään ja omaksumaan teosofista elämäkatsomusta. Heille on opetettava jälleensyntymisestä, karmasta, kuolemanjälkeisistä tiloista, luonnonhengistä ja haltioista, eri tasoista eli maailmoista, värien symboliikasta, ajatusten ulkokohtaisesta todellisuudesta j.n.e. Heille on opetettava ihmisen kehityksestä, Mestareista, suurista ja jaloista ihmisistä, uskontojen perustajista j.n.e. Heille on opetettava Jumalan äärettömyydestä ja avaruuden lukemattomista asutuista maailmoista j.n.e.

Ei mikään oppi ole lasten liian vaikea käsittää, kun se oikealla ja sopivalla tavalla esitetään. Hyvin mielellään lapset kuulevat kerrottavan näkymättömistä maailmoista, enkeleistä ja jumalista, elämästä ja kuolemasta.

Opetuksessa on pidettävä silmällä, että lapset eivät väsy. Opettaja ei itse yksin saa puhua. Hänen opetuksensa on mieluummin oleva sokraattista: hän kysyy lapsilta ja he saavat vastata. Kun keskustelussa selviää asia, jää se lasten muistiin. Jos opettaja puhuu, tulee hänen puhua sadun muodossa. Saarnoja lapset eivät jaksaa kuunnella. Mutta jännittävää satua he istuvat vaikka tuntikausia kuuntele-massa, ja kun satu on vertauskuvallinen, voidaan sitä perästäpäin tutkia ja analysoida. Antaa lasten kertoa satu uudelleen ja tutkia sen sisältöä! Mitähän tämäkin merkitsee? Mitä tämä kohta opettaa meille? Oliko tuo oikein tehty? j.n.e. Semmoisia kysymyksiä tekee opettaja ja täten hän saa lapset aivan huomaamattaan oppimaan ja itse keksimään selitykset ja vastaukset.

Pitkä koulutunti ei ole oleva. Hyvä on sitä myös paloitella jaksoihin. Kun lapset ensin kokoontuvat, on laulettava ja soitettava. Joka sunnuntai aloitetaan lootuskoulu parhaiten lasten yhteisellä laululla. Sitten läpikäydään läksy, muistellaan, mitä viimein kerrottiin ja opittiin. Taas lauletaan tai piirustetaan, jos siihen on tilaisuutta — lapset näet mielellään piirustelevat värikynillä paperille esim. sadussa esiintyneitä henkilöitä, eläimiä tai kohtauksia. Lopuksi opettaja kertoo

uuden sadun tai jatkaa edellistä, ja kun vielä ollaan laulettu yhdessä, hajaantuvat lapset koteihinsa.

*

Tuonnottain tehtiin minulle naseva kysymys. Häpesin sydämestäni sitä, että semmoinen kysymys — mikäli se minua koski — ollenkaan oli mahdollinen, mutta samalla iloitsin suuresti, että olin tilaisuudessa oikaisemaan sitä suunnatonta väärinkäsitystä, joka kysymyksen aiheuttaneessa ajatuksessa piili.

Kysymys kuului: Idän Tähtien liikkeessä odotetaan maailmanopettajan pikais-ta tuloa ja Teosofisen Seuran useimmat jäsenet johtajista alkaen elävät epäilemättä samassa uskossa. Toiselta puolen on teosofeja ja pienempiä teosofisia yhdistyksiä siellä täällä, jotka eivät lainkaan usko näitä asioita eivätkä pidä niitä tärkeinä eikä edes teosofisina, — ja niiden joukossa lienee Suomen Ruusu-Risti. Mille kannalle nämä jälkimäiset asettuvat teosofisen liikkeen nykyisen tilanteen suhteen, toisin sanoen: mikä seura tai mikä henkilö tällä hetkellä edustaa Salaista Veljeskuntaa? H. P. Blavatsky on kuollut, hän, joka oli Mestarein lähettiläs maailmassa, -kuka siis nyt on hänen jälkeensä Mestarein edustaja, kuka on Salaisen Veljeskunnan lähetti maailmassa? Paljon kauniita sanoja ja viittauksia on esim. lausuttu Ruusu-Ristin johtajasta: onko siis tahdottu ilmaista, että hän tätä nykyä on tuo mainittu lähettiläs?

Kiiruhdin tietysti vastaamaan seuraavasti:

Kysymys perustuu väärinkäsitykseen. Ei meillä ole oikeutta puhua Valkoisen Veljeskunnan lähettilästä madame Blavatskyn kuoleman jälkeen. H. P. Blavatsky nimenomaan opetti, että vuosisadan viimeisenä neljänneksenä ainoastaan ilmestyy maailmaan Valkoisen Veljeskunnan lähetti. Sata vuotta varhemmin tämä lähetti oli kreivi de Saint Germain ja hänen apunaan Cagliostro ja Mesmer. Meidän aika-namme lähetti oli H. P. Blavatsky (ja hänen apunaan, voimme lisätä, Judge ja Olcott, joiden tehtävä ja kohtalo jonkun verran muistutti Cagliostron ja Mesmerin). Seuraava lähetti tulee kuluvan vuosisadan loppupuolella. »Älkää uskoko, että Mestarit lähettävät ketään maailmaan ennen vuotta 1975», oli H. P. B:n nimen-omainen varoitus oppilailleen.

Onko tämä käsitettävä niin, ettei vuosisadan kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana ole mitään yhteyttä olemassa Salaisen Veljeskunnan ja ihmiskunnan välillä? On tavallaan. Ei näet ole olemassa mitään virallista yhteyttä. Mutta salaista, yksityistä yhteyttä saattaa tietysti aina olla. Yksilön yhteys Valkoisen Veljeskun-nan kanssa ei ole ajasta eikä paikasta riippuvainen. Yksityinen ihminen voi päästä Veljeskunnan yhteyteen tulemalla sen jäseneksi; tai hän voi joutua jonkun Mesta-rin valvonnan alaiseksi ja siten joutua kosketukseen Veljeskunnan hengen ja voiman kanssa. Yksityinen ihminen voi tavallaan edustaa Valkoista Veljeskuntaa, sen tehtävää ja henkeä, mutta se tapahtuu hänen omalla vastuullaan.

Suhde on sama esim. kansainvälisessä valtiollisessa elämässä. Ero on suuri jonkun valtion virallisen lähettilään — täysvaltaisen ministerin — ja yksityisen

vieraalla maalla matkustavaisen välillä. Suomalainen Englannissa on kyllä aina suomalainen; kuta syvemmin hän tuntee Suomen kansaa ja sen henkeä, sitä paremmin hän sitä edustaa; mutta virallinen hänen edustuksensa ei ole. Suomen valtion ja hallituksen edustajana on ainoastaan siihen valtuutettu henkilö.

Tämmöinen »valtuutettu ministeri» oli madame Blavatsky. »Hän on meidän suoranainen agenttimme», kirjoitti Mestari. Hänen paikkaansa ei kukaan toinen voi täyttää, koska Mestarit eivät yhtä mittaa pidä virallista edustajaa maailmassa.

Kaikki puheet toisen tai toisen henkilön lähettiläsasemasta Valkoiseen Veljeskuntaan nähden ovat täten tuulesta temmatut. Älköön kukaan ajatelko Ruusu-Ristin johtajasta enemmän kuin kestään toisestakaan, että hän olisi Veljeskunnan virallinen edustaja maailmassa. Kaikki ovat yksityishenkilöitä ilman valtuuksia; he »edustavat» Valkoista Veljeskuntaa vain siinä määrin kuin he tuntevat sen henkeä, tehtävää ja työtapoja. »Hedelmästä puu tunnetaan.» Tämä pitää paikkansa jokaisen ihmisen suhteen, joka työskentelee Herran viinimäessä. Jos hedelmät ovat hyviä, jos ne ovat Kristuksen Valkoisen Veljeskunnan hengen mukaisia, silloin työmieheissä on ollut oikea henki. Silloin on hän oikealla tavalla Veljeskuntaa maailmassa edustanut.

*

Koska huhtikuun Ruusu-Risti joka tapauksessa olisi myöhästynyt, lähetän tässä huhti- ja toukokuun vihott yhdeällä kertaa. Tämä on siis viimeinen Ruusu-Risti ennen kesää. Puolen vuoden tilaajat ovat saaneet, mitä heille tuleman pitää, ja heidän on siis uudistettava tilauksensa, jos tahtovat jatkuvasti lukea Ruusu-Ristiä. Ensi numero ilmestyy elokuun lopulla.

Näkemiin, rakkaat lukijat.

Elokuu, s. 161–172

Mitähän eversti Olcott ajatteli, jos hän eläisi?

Sillä tavalla kysyn välistä itseltäni katsellessani Teosofisen Seuran hämmästyttävän vaiherikasta kehitystä hänen kuolemansa jälkeen (1907) ja varsinkin viimeisten vuosien tapahtumia. T. S. oli vanhalle perustajapresidentille kaikki kaikessa: hänen lapsensa, hänen silmäteränsä, hänen lemmittynsä. Hän rakasti ajatella itseään sen kunniakkaana isänä, sen päänä, — mutta hänen rakkautensa oli epäitsekkäs: lapsen menestys oli tuhat kertaa tärkeämpi kuin hänen oma asemansa ja kunniansa; hän oli aina valmis jättämään paikkansa arvokkaammalle ja kyvykkäämmälle. Yksi vaatimus oli hänellä kuitenkin järkähtämätön: Teosofisen Seuran perustuslakia ei saanut muuttaa, ei saanut hämmäntää eikä hävittää sen puolueettomuutta, sen suvaitsevaisuutta, sen totuuden etsintää. Perustajapresidentin seuraajan tuli hänenkin pitää pyhänä T. S:n konstitutsiossa ilmaistua ihannetta.

Niinpä eversti Olcott pelkäsi vaikutuksia ja virtauksia esoteeriselta taholta. Hänen mielestään Teosofisen Seuran fyysillinen ja eksoteerinen organisaatio oli perustuslaissaan saanut siksi viisaan, sisältörikkaan ja kauaskantavan pohjaraken-

teen, ettei siinä kaivattu mitään muka henkevämpiä muotoja. Olihan T. S. keskellä rikkireivityä, puolueihin ja lahkoihin jakautunutta maailmaa yleisen inhimillisen veljeyden ydin ja tyyssija, joka totuuden ja veljesrakkauden hulmuavaa lippua kantaen kohosi korkealle yli rotujen, uskontojen, kansallisuuksien ja yhteiskuntaluokkien eroavaisuuksien.

Eversti Olcott oli Mrs. Besantin presidenttikandidatuuria vastaan. »Mrs Besant on esoteristi, hän on esoteerisen koulun ulkonainen pää. Hänen johtamanaan Teosofinen Seura helposti voisi joutua psyykkisten virtausten valtaan. Ja semmoisesta kohtalosta Seuraa on varjeltava.» Vasta viimeisellä tautivuoteellaan, kun Mestari itse — kuten eversti uskoi — ilmestyi hänen huoneeseensa, muutti hän mielensä ja nimitti Mrs. Besantin seuraajakseen.

*

Mutta, kuten sanottu: mitä vanha eversti nyt ajattelisi?

Sen sijaan, että Teosofinen Seura olisi pysynyt puolueettomana, se maailmansodan aikana asettui liittolaisten puolelle keskusvaltoja vastaan. Sen sijaan, että se olisi pysynyt uskontojen yläpuolella, niistä riippumattomana, se vuodesta 1911 lähtien on erikoisesti suosinut n.s. Idän Tähteä, joka odottaa uuden »maailmanuskonnon» perustajan tuloa lähiaikoina (»maailman uskonnoiksi» on tieteellisissä piireissä aina nimitetty sekä kristinuskoa että buddhanoppia); ja viime aikoina se on viitannut siihen, että tämä uusi maailmanuskonto arvatenkin tulee olemaan n.s. »vapaamielinen katolinen kirkko», koska tulevan maailmanopettajan apostolit, hänen lähimmät opetuslapsensa, rientävät vihkiytymään mainitun katolisen kirkon papeiksi ja piispoiksi ja, kuten yksi apostoleista, Mr. Arundale sanoi: »pukeutumaan Herra Kristuksen univormuun», toisin sanoen, koko lailla rumaan, pitkään pappishameeseen. Ja vihdoin sen sijaan, että Teosofinen Seura olisi uskollisesti säilyttänyt totuutta etsivän luonteensa, sen kansalliset osastot äsken (Canadian T. S:aa lukuunottamatta) liittyivät niin sanottuun »Maailman Uskontoon», jonka ainoa fyysillinen edustaja on sen pöytäkirjuri piispa G. Arundale, allekirjoittamalla tri Besantin ja Mr Jinarajadasan, T. S:n presidentin ja varapresidentin laatiman uskontunnustuksen, mikä teko itsessään — oli uskontunnustus kuinka ylevä tahansa — soti T. S:n peruslakia vastaan.

Saattaa pitää melkoisen varmana, että jos T. S:n perustajapresidentti H. S. Olcott olisi elänyt, hän ei olisi suostunut yhteenkään yllämainituista teoista. Tietysti Teosofisen Seuran jäsenet eivät ole aktiivisesti syypäät asioihin; he ovat ainoastaan lojaalisesti seuranneet mukana, mihin Pääneuvosto ja kansalliset hallitukset ovat johtaneet. Huomioonotettava seikka kuitenkin on, että T. S:n vanhat, teosofiseen maailmankatsomukseen syvemmin perehtyneet jäsenet ovat vuosien vierieissä miltei kauttaaltaan tippuneet seurasta pois; paikoilleen ovat jääneet ainoastaan johtavat henkilöt ja suuret, alati vaihtuvat joukot uusia — teosofisesti katsoen usein kypsymättömiä — kannattajia. Niinpä T. S:n jäsenten lukumäärä ei ole viimeisenä viitenä ä kuutena vuotena ollenkaan kasvanut, vaikka uusia jäseniä on liittynyt seuraan keskimäärin kuusi tuhatta vuodessa.

Ja kuitenkin, asialla on toinenkin puoli. Olen vanha teosofinen työntekijä, olen rakastanut Teosofista Seuraa ja ennenkaikkeaa sen suurta sanomaa, enkä koskaan ole yksipuolisesti tai ahdasmielisesti kannattanut eversti Olcottin käsitystä T. S:sta, vaikkakin aina olen pitänyt luonnollisena, että seuran puolueeton, suvaitsevainen ja totuutta etsivä konstitutsioni juuri oli teosofista viisautta käytännössä. Olen nimittäin myös — ja voin lisätä: vuosi vuodelta selvemmin — ymmärtänyt, että Teosofisen Seuran sisäinen — siis ainakin sen esoteeristen jäsenten — tehtävä oli madame Blavatskyn henkistä valistustyötä kannattaen ja jatkaen olla Valkoisen Veljeskunnan palvelijana ja (puutteellisena) edustajana maailmassa. Ymmärrän hyvin Mestari M:n sanat eräessä kirjeessä H. S. Olcottille: »hävitköön mieluummin koko T. S. kuin että se osoittaisi kiittämättömyyttä H. P. Blavatskylle.» Ja ymmärrän, että H. P. Blavatsky monta kertaa ja eri sanoilla ilmitoi sen tärkeän tosiseikan, että jollei T. S. pitänyt kiinni alkuperäisestä ohjelmastaan ja pysynyt Viisauden Mestarein puhetorvena, jäisi se paljaaksi filantrooppiseksi seuraksi, jommoisia maailmassa ennestäänkin oli yllin kyllin. Ja kun T. S. näytti sujuvan pois raiteiltaan, perusti H. P. B. n.s. Esoteerisen osaston 1888, jonka jäseniä hän itse tahtoi kasvattaa teosofiaa ja T. S:n tehtävää syvemmin käsittämään.

Tunnustettava on, että Mrs. Besant on pitkin matkaa teroittanut tätä esoteerista näkökantaa. Viimeksi viime jouluna, kun hän yhdessä varapresidentin kanssa julkaisi manifestinsa »Maailman Uskonnosta», kehoittaen Teosofisen Seuran kansallisia osastoja siihen liittymään, hän nimenomaan puhui juuri T. S:n esoteerisesta tehtävästä Mestarein äänenkannattajana. Häntä ei siis saata syyttää siitä, että hän olisi tämän puolen asiasta unohtanut; pikemmin häntä — varsinkin H. S. Olcottin silmillä katsoen — voidaan moittia siitä, että hän liiaksi painostaen T. S:n esoteerista luonnetta on unohtanut, että seuralla sinään oli kaunis inhimillinen tehtävä veljesliittona, joka ei kysynyt kenenkään uskoa, vaan tunnusti kaikki etsivät sielut veljiksi rakkauden valtakunnassa.

Näin ollen saatamme kuitenkin kysyä: missä sitten on vika? Eikö Mrs. Besant itse asiassa ole oikeassa? Eikö hän vuosi vuodelta ole kulettanut Teosofista Seuraa kohti sitä ihannetta, joka sen alkuperäiseksi päämääräksi asetettiin? Eikö hän ole vienyt seuraa lähemmäksi Mestareita?

*

En tahtois olla millään tavalla ahdasmielinen. En tunne sydämessäni enää mitään katkeruutta siitä, että T. S:n kannalta olen näennäisesti ja tahtomattani luopio. Mestarein asia, teosofian sanoma, T. S:n alkuperäinen tehtävä on minulle yhtä kallis kuin se aina on ollut, enkä koskaan ole pitänyt Ruusu-Ristiä muuna kuin teosofisen liikkeen haarautumana, joka palvelee juuri teosofista asiaa. Mutta kuitenkin — ei ainoastaan kohtalo vaan myös — omatuntoni on pakottanut minut asettumaan kuin eri leiriin T. S:n nykyisen johdon suhteen; ja miksikä? Siitä

yksinkertaisesta syystä, että näen suunnattoman eron T. S:n alkuperäisen ohjelman, H. P. B:n Mestarein sille antamien suuntaviivojen, ja sen nykyisten menettelytapojen ja opetusten välillä.

Madame Blavatskyn aikana H. S. Olcottin sittemmin niin pelkäämät »psykkiset vaikutukset ja virtaukset» kyllä yhtämittä näyttelivät osaansa T. S:n joka-päiväisissä tapahtumissa: yhteys näkymättömän salatieteellisen maailman kanssa oli ehjä ja rikkomaton. Luonnontieteellisesti käsittämättömiä asioita tapahtui vähä väliä, kirjeitä saapui useilta Mestareilta, monet tapasivat Mestareita fyysillisesti, toisille he ilmestyivät astraaliruumiissaan j.n.e. Madame Blavatsky oli valtavan psykkisen pyörteen keskuksena ja kaikki, jotka joutuivat hänen läheisyyteensä, viskattiin samalla kovaan sisäiseen kouluun, jossa ennen pitkää oppivat tuntemaan itsensä ja tekemään valinnan oman itsekkyytensä ja totuuden palvelemisen välillä.

Mutta eräs seikka oli Madame Blavatskyn aikana silmiinpistävä. Kuinka sanoisin? Salaperäisten ilmiöiden yliaistillinen luonne oli aina jotenkuten todistettavissa, — ne antautuivat itse ikäänkuin alttiiksi tutkimuksille ja tarkastuksille ja kutsuivat puolelleen epäilijöitä ja kieltäjiä, ne suoritettiin oikkujen ja päähänpistojen tapaan, ilman teatterimaisia juhlamenoja. Tietysti ilmestyi epäilijöitä ja sadattelijöitä, mutta nämä olivat niin täynnä kiukkua ja pyhää vihaa, niin täynnä pikkumaista häilyä ja voimatonta kostonhalua, että puolueettoman jälkimaailman silmissä madame Blavatsky ehdottomasti jää voiton puolelle ja vihamiehiltäänkin ansaitsee tunnustuksen »XIX:nen vuosisadan sfinki». Samaten kaikki mitä madame Blavatsky teosofiana opetti, oli tavalla tai toisella todistettavissa. Hän ei esittänyt mitään »omaan»; hän sanoi: »minun oppini ei ole minun, vaan sen, joka minut lähetti.» Hän opetti sitä, mitä hän Mestarein pyhässä Looshissa oli oppinut, sitä, mitä hänet oli käsketty maailmalle antamaan. Hänen teosofiansa sisälsi täten »katkelmia ikivanhasta viisaudesta, siitä totuuden tiedosta, jota tuhannet adeptit vuosituhansien vieressä olivat koonneet ja keränneet, tarkistaneet ja todentaneet.» Nämä katkelmat olivat täten todistettavissa — ainakin historiallisesti vanhoista muistomerkeistä ja kirjoituksista, vanhoista taruista ja traditioista. Jos hänen oppinsa herättivät materialistisen ja dogmaattisen maailman vastustusta, oli tämä vastustus enemmän hetkellinen kuin pysyvä; vuosi vuodelta ovat tieteelliset löydöt ja havainnot osoittaneet, että madame Blavatsky oli väitteissään oikeassa.

Kuinka asian laita on nykyään? Sain jo edellä, että mielestäni ero on suunnaton. Yliaistillisia ilmiöitä ei enää tapahtune; jos sattuu jokin — niinkuin Krishnamurtin inspiroidut sanat viime jouluna — on se pikemmin mediumistista kuin maagillista laatua; niinkään jos jokin kirjeellinen sanoma joskus on saapunut Mestareilta, on senkin syntyhistoria tarkemmin tutkittuna ollut mediumistinen. Mediumistisia ilmiöitä tapahtuu paljon maailmassa, ja jollei teosofisten sanomien sisäinen arvo kohoa huomattavasti yläpuolelle spiritististen ilmoitusten keskita-soa, eivät T. S:n nykyiset Mestarit ollenkaan eroa spiritististen istuntojen johtavista hengistä. Jos taas kysymme, mitä nuo viimeiset mestarikirjeet ovat ilmoittaneet ja opettaneet, kiintyy huomiomme heti pariin kohtaan. Eräässä mestarikirjeessä v:lta 1917 kehoitettiin Mrs Besantia ja Teosofista Seuraa erikoisesti suosimaan

Idän Tähdien liikettä ja vapaamielistä katolista kirkkoa, joista edellinen oli saanut alkunsa teosofiselta taholta, molempien pätevyys perustuessa Mr. Leadbeaterin selvänäköisiin tutkimuksiin. Samaten »vanhemman veljen» kirjeessä v:lta 1925 teroitetaan Teosofisen Seuran jäsenille, mikä arvaamaton etu heille koituu siitä, että ovat tilaisuudessa seuraamaan kahta niin suurta johtajaa kuin ovat Mrs. Besant ja Mr. Leadbeater.

Eihän semmoisestakaan neuvosta olisi mitään sanottavaa, enkä puolestani tahtois häiritä kenenkään autuaallisia unennäköjä. Päinvastoin omassakin luonteessani on suuri taipumus uskoon ja luottamukseen; ja mitä ihmiselämästä, saatikka ihmiselämän onnesta, tulisikaan ilman näitä kallisarvoisia hyveitä?

Kuitenkin soisin koko sydämestäni — ja järkeni ehdottomasti vaatisi — että ne opit ja opetukset, joita Idän Tähti ja vapaa katolinen kirkko antavat, perustuisivat totuuteen, eikä vain selvänäköisiin tutkimuksiin tai Mestarein ilmoituksiin. Sillä mitä arvoa on opetuksilla, jotka eivät ole tosia? Kannattaako niille uhrata uskonsa ja luottamuksensa? Mestarein opit ja heidän selvänäköisten tutkimustensa tulokset, joita madame Blavatsky ilmoitti maailmalle, olivat aina siinä suhteessa merkittävää, että pitivät yhtä luonnon tosiasian ja historiallisten tietojen kanssa. Ne tietysti ilmoittivat asioita, joista ei vielä silloin ollut luonnontieteellistä varmuutta, ja madame Blavatsky sanoikin, että vasta XX :s vuosisata todistaisi keksinnöillään ja löydöillään Salaisen Opin opetusten totuuden. Mutta ne eivät olleet ristiriidassa esim. tunnettujen historiallisten tosiseikkojen kanssa. Jos madame Blavatsky esim. Mestareinsa auktoriteettiin nojaten olisi väittänyt »salatieteellisenä totuutena», että Napoleon I ei ollut koskaan elänyt, olisi maailma syystä kääntänyt selkensä hänen hullutteluilleen.

Tässä suhteessa yhtä kaikki Idän Tähdien ja katolisen kirkon opetukset pahasti ontuvat. Lukijani tietävät, mille jyrkälle kannalle minun on täytyntä asiassa asettua. Kirjassani »Christosophia» olen perustellut niitä syitä, joiden nojalla täytyy arvostella vääräksi Idän Tähdien ja katolisen kirkon Kristusoppeja. Idän Tähti sanoo: »minun Kristukseni, jonka tuloa näinä päivinä odotan, on sama Kristus, joka vaikutti Jeesus Natsarealaisessa, ja Jeesus Natsarealainen syntyi 105 vuotta ennen kristillistä ajanlaskua». Vapaamielinen katolinen kirkko opettaa: »minun Kristukseni on sama kuin kristikunnan Kristus, joka kuoli Pontius Pilatuksen ollessa maaherrana ja jonka apostoleista Pietari, Johannes ja Paavali ovat suurimmat ja tunnetuimmat; minun Kristukseni on myös sama kuin Idän Tähdien Kristus, joka pian Krishnamurtin ruumiissa ilmestyy maailmaan ja joka Jeesuksessa vaikutti 105 v. ennen Kr.» Mutta kuinka nämä väitteet voisivat olla tosia? Historian tuomion edessä ne ovat väärää. Pontius Pilatus ja Paavali kuuluvat molemmat tunnettuun historiaan. Molemmat elivät kristillisellä ajanlaskulla. Jos siis Jeesus Kristus olisi syntynyt 105 vuotta e.Kr., olisi hän ollut noin 133 vuotta kuollessaan ristinpuulla. Aikoiko hän siis julkisen saarnatoimensa vasta 130 vuoden iässä, vai kestäkö tämä toiminta 103 vuotta eikä 3? Ja kun Paavali kääntynytään tapasi Pietarin Jerusalemissa, oli tämä Jeesuksen opetuslapsi, joka oli Jeesusta vanhempi, ainakin 150 vuoden todella kunniakkaassa iässä!

En osaa muuta ajatella, kuin että Teosofisessa Seurassa, kun kerran poikettiin

Mestarein ja H. P. Blavatskyn alkuperäisistä opetuksista ja ruvettiin ylen paljon luottamaan omiin selvänäköisiin tutkimuksiin, on kompastuttu tiellä ja sekoitettu yhteen asioita, jotka omalla tavallaan ja kukin tahollaan ovat tosia, mutta päälle-tysten ladottuina antavat irvikuvan totuudesta.

Nämä seikat johtuivat mieleeni enkä osannut olla niistä kirjoittamatta, kun luin, että Hollannissa Ommenissa on tänä kesänä taas pidetty suurenmoinen Idän Tähtien kokous.

*

Selaillessani vanhoja *Theosophist-lehden* numeroita tapasin hämmästykseni seuraavat sanat, jotka eversti Olcott lausui v. 1895 eräässä pitkässä Judge-asian aiheuttamassa kirjeessä Pääneuvostolle ja eri maiden ylisihteereille: . . . »On toisi-akin muutoksia (nim. Sääntöihin), joita epäilemättä olisi hyvä tehdä: olisi esim. hyvä poistaa käsitys, että *maantieteelliset rajat muodostavat T. S:n osaston* . . . Kuitenkin on vääriin luulla, että perustuslakia pitäisi muuttaa, ennenkuin nykyään voitaisiin perustaa autonomisia osastoja . . . Nykyisilläkin valtuuksillani minä voin, jos katsoisin tarpeelliseksi, *luoda uuden, tai vaikkapa tusinan uusia osastoja minkä tahansa nykyään voimassa olevan osaston alueella* . . . kunhan vain seitsemän laillista looshia sen minulta pyytäisi . . . »

Olen alleviivannut hämmästyttävät kohdat, sillä kun v. 1912 ehdotin Steiner-asian yhteydessä, että osastoja ei katsottaisi maantieteellisiksi, vaan että T. S:n jäsen saisi kuulua omaan valitsemaansa osastoon, jolloin mitään Steiner- eroa ei olisi tarvinnut tapahtua, selitti Mrs. Besant presidenttinä Pääneuvoston nimessä, että osastot oli säilytettävä maantieteellisinä, niinkuin eversti Olcottin ajoista lähtien oli tapa ja että turha oli muuttaa vanhoja hyviä sääntöjä. Kun taas v. 1920 pyysimme Suomessa, että meiltä saisi olla kaksi autonomista osastoa, vastasi Mrs. Besant, että kaksi liittoa saattoi ajatella, mutta ei missään tapauksessa kaksi osastoa eri ylisihteereineen.

Ja kuitenkin olisi molemmilla kerroilla tarvittu vain pikkuisen veljellistä ja hyvää tahtoa johdon puolelta — sen sijaan, että riiputtiin kiinni kuolleissa pykälis-sä, joita elävät ihmiset voivat muuttaa, kuten perustajapresidentti itse huomautti, - jotta mitään Steiner-eroa, enemmän kuin Ruusu-Risti-eroakaan olisi tarvittu! Nämä seikat kuuluvat Teosofisen Seuran huonon karman luomiseen.

*

Ruusu-Ristin vuosikokouksesta helluntaina on eri kirjoitus tässä numerossa, joten minun ei tarvitse siinä viivähtää. Juhannuksen aikana herätettiin uuteen eloon teosofinen toimintamuoto, joka seitsemän vuotta oli maannut pralajassa, kun nimittäin pidettiin kesäkurssit Kanneljärvellä, niinkuin toisessa paikassa lehdessemme kerrotaan. Nämä kurssit tuntuivat osanottajissa, joita oli 50, herät-tävän siksi paljon mielenkiintoa ja vaikuttivat minuunkin personallisesti niin mieltävirkistävästi, että yhdyin arkailematta siihen yleiseen toivomukseen, että

tämmöisiä tilaisuuksia jatkuvasti ja säännöllisesti uudistuisi. Antavathan ne meille käsityksen ja aavistuksen siitä, mitä todellinen Ruusu-Risti-opisto voisi olla, ja ovathan ne sen ensimmäisiä toteutumismuotoja. Ovathan ne myös pieniskoossa sitä tietäjäkoulua, jota mysterio-opisto aina on ja jossa jotkut sielut löytävät itsensä ja elämäntehtävänsä kansansa profeettoina.

Heinäkuun aikana olen — monen ystävänkin kehotuksesta — levännyt suuremmista töistä. Oli vähän puhetta siitä, että olisin käynyt ulkomailla, mutta tuuma raukesi, kun huomasin, että läsnäoloni eräissä paikoissa kontinentilla on tärkeämpi ensi vuonna.

Tänä kesänä olen muuten ottanut askeleen, josta toivon olevan suurta hyötyä asiallemme ja josta vuosikokouksessa ohimennen oli puhetta. Siitä saakka kun Mystica perustettiin, olemme me toimintahenkilöt Helsingissä suunnitelleet yhteistä suurempaa kustannusliikettä, johon monet pienemmät vähitellen uppoaisivat. Ensimmäinen askel tähän suuntaan otettiin kuten sanottu tänä kesänä, kun Ruusu-Ristin pieni, mutta pirteä kustannushomma liitettiin Mysticaan. Mystica siis nyt omistaa kaikki kirjamme ja on ottanut päällensä kaikki velat, jotka tähän saakka ovat olleet minun nimessäni, vapauttaen minut täten melkoisesta taloudellisesta vastuusta. Muuta muutosta ei tapahdu. Sama luottamus ja palveluhalu, jota tähän mennessä on osoitettu minua kohtaan, toivottavasti jatkuu, kohdistuen nyt Mysticaan. Liikkeen menestys riippuu yhtä paljon kuin ennenkin meidän kaikkien hartioillamme. Asiamiesliitot ja ostajien renkaat toimivat kuten tähänkin saakka. Edistätte työtämme ja asiaamme, autatte minua yhtä paljon kuin ennenkin, jos vast'edes toimitte kaikella innolla Mystican hyväksi.

Minä pidän luonani pienen kirjavaraston ja Ruusu-Ristin toimitus välittää siten yhä edelleen kirjoja käteisostajille (tai postietuannilla), ja Amerikassa asuivista *ostajien renkaan* jäsenistä pidän toistaiseksi itse huolta ja toimitan heille kirjat, minkä seikan pyydän heidän ottamaan huomionsa.

Niin toivotan siis kaikkea menestystä Mysticalle sen suuressa ja siunauksellisessa työssä.

*

Ruusu-Ristin ystävä, joka silloin tällöin on muistanut lehteämme kirjoituksiltaan, astrologi herra Nap. Hultin, kirjoitti minulle äsken kirjeen, josta suomennan tähän seuraavan otteen:

»Kuta enemmän tutkin astrologiaa, sitä paremmin ymmärrän, että kaikki — koko elämä — on paljasta lakia. Paljasta lakia, kylmää, kovaa lakia! Syntymähoroskooppi osoittaa, mikä läksy sielun on opittava tässä elämässä. Vähäinen, vapaa tahto oman kohtalonsa ohjaamisessa suhtautuu horoskoopin määräämään läksyyn — karmaan — melkein niinkuin 1 à 2 suhtautuu 9 à 8. Ainoastaan poikkeustapauksissa on suhde hieman suotuisampi, ehkä niinkuin 2 ½ 7 ½:een.

»Koska joka vuoden syntymäpäivästä, kunhan vain on käsillä sen vuoden efemeriidit, voi päättää, minkälaiseksi seuraava vuosi suurin piirtein muodostuu, tulee ko siitä onnellinen vaiko onneton vuosi, — on tämä selvä todistus kaiken

elämän lakisiteisyydestä. Kaikki riippuu vaan siitä, osaammeko tulkita näitä lakeja.

»Niinikään sielun kehitysaste käy jokseenkin selväksi horoskoopista. Saturnus näkyy tässä esittävän erittäin tärkeätä osaa, vaikka toisetkin seikat ja tekijät vaikuttavat ratkaisevasti. Ilman »voimakasta» Saturnusta ei kukaan saata olla täysin kehittynyt ja sielultaan hienostunut gentlemanni tai lady. Tähän suuntaan näyttää vielä olevan paljon tutkimista.

»Uskon, että syksyllä saamme vaikeita aikoja (huonon vuosisadon ja todennäköisesti suuria lakkoja tai työläislevottomuuksia). Olen tehnyt voitavani, jotta hallitus ostaisi suuria määriä viljaa, mutta joka taholla olen kohdannut vastustusta ja tylyyttä. Anomus asiassa jätettiin valtiopäivillekin, mutta sai aika läksytyksen-sangen paljon Tannerinkin puolelta. (*Quem deus perdere vult, dementat.*) Jos ken, olisivat juuri kansanjoukot hyötäneet viljan ostosta! Presidentillekin olen kirjoittanut. Aloitin rynnistykseni jo ennen joulua 1925. Kirjoitin artikkelin Hufvudstadsbladetia varten, mutta sitä ei julkaistu. Mitä siis tehdä?

»Kun puhuu astrologiasta, on ihmisillä heti se käsitys, että astrologia on paljasta haaveilua tai humbugia . . .

»Monta, monta vuotta täytyy tutkia ja paljon käytäntöä täytyy olla, ennenkuin ehtii syventyä asioihin.»

*

En osaa vielä varmasti määrätä, koska luentokausi Helsingissä alkaa; aikaisimmin se tapahtuu syyskuun 12 p:nä, mutta mahdollisesti myöhemmin. Sanomalehdissä siitä tarkemmin ilmoitetaan. Looshityö tuskin alkanee ennenkuin lokakuun 11 p:nä.

Syyskuu, s. 209–219

Ruusu-Risti-seuran vuosikokouksessa helluntaina keskusteltiin seurakunta-aatteesta ja pohdittiin eri puolilta kysymystä, oliko syytä ruusuristiläisten muodostua uskonnolliseksi yhdyskunnaksi omine kanslioineen ja »papinkirjoineen». Toiset kannattivat, toiset vastustivat. Kannattajien mielestä oli turha maksaa suuria veroja kirkolle, vaikka heidän mielestään toiselta puolen oli ikävä kirkosta erotessa jäädä ulkopuolelle muotomenollista yhteiskuntaa: ei ollut enää ristiäisiä, ei häämenoja, ei ruumiin siunausta. Vastustajat taas pelkäsivät, että seurakunnan kintereillä seuraisivat vanhat tutut taantumuksen ilmiöt: virkakoneistot ja palkatut papit, dogmatismi ja hengen kuolema; paras oli heidän mielestään erota kirkosta, liittyä siviilirekisteriin ja tulla toimeen ilman seremonioita sekä syntyessä että kuollessa, — tai sitten pysyä kirkossa ulkonaisten seikkojen vuoksi ja säilyttää Ruusu-Risti puhtaana hengen elämän pyhättönä.

Omasta puolestani en lausunut mitään mielipiteitä keskustelun aikana, mutta sanoin lopussa, että silmissäni kangasti ratkaisu, joka välttäisi vaarat, mutta antaisi sijaa kaikille hyvälle toimenpiteille, ja lupasin ennen pitkää esittää tämän ratkaisu-

ni aikakauskirjamme palstoilla. Hetki on nyt tullut, että tahdon lupaukseni täyttää.

Uskonnollisessa seurakunnassa semmoisena kuin sitä tavallisesti käsitetään voidaan erottaa kolme puolta, sisäinen, ulkonainen ja niiden välittäjä. Sisäisesti katsoen seurakunta on yhtymä ihmisiä, joita elähyttää samanlainen maailmankatsomus ja yhteinen pyrkimys, jotka esim. seuraavat samaa ihmiskunnan opettajaa ja vapahtajaa elämässään ja uskossaan. Seurakunnan henkistä elämää vireillä pitää ja valvoo maallinen johtaja ja opettaja, jonka seurakunta luottamuksella on valinnut henkiseksi pääkseen. Ulkonaisesti katsoen seurakunta on maallisen yhteiskunnan asianmukaisesti järjestetty elin, joka kansliojensa ja virkailijoihensa välityksellä pitää kirjaa jäsenistään ja tärkeimmistä tapahtumista näiden elämässä samoin kuin omista vaiheistaan ja omasta taloudestaan. Sisäisen ja ulkonaisen elämän yhdistäjinä ovat n.s. jumalanpalvelusmenot, sakramentit ja seremoniat, jotka oikein hoidettuina vuodattavat hengen elämää aineellisen olemassaolon muotoihin, samalla kun ulkonaisessa elämässä ylläpitävät ja lujittavat seurakunnan jäsenten veljeyttä, tasa-arvoa ja yhteenkuuluvaisuutta. Sisäistä seurakuntaa voidaan verrata henkeen, ulkonaista ruumiiseen ja juhlamenoja sieluun.

Malliseurakunnassa, joka elävänä organismina on terve sekä hengen ja sielun että ruumiin puolesta, on otettu huomioon ainakin seuraavat tärkeät kohdat:

1) Seurakunnan maailmankatsomus ei ole kangistunut kuolettavaan dogmius-koon, vaan on elävää ja alati edistyvää totuuden etsintää ja pyrkimistä Jumalan tuntemiseen; se on sitä henkeä, joka tutkii Jumalan hengen syvyyksiäkin.

2) Seurakunnan ulkonaisena päänä, mikäli semmoinen on tarpeen, ei ole n.s. palkkapaimen, vaan ihminen, jolla on pikemmin profeetan kuin papin ominaisuudet, jonka toisin sanoen totuuden pyhä henki itse on valinnut inhimilliseksi aseekseen.

3) Seurakuntaan kuuluminen ei ole pakollinen, s.o. henkisesti täysi-ikäiseksi tultuaan täytyy jokaisen nuoren ihmisen itse päättää, tahtooko hän liittyä seurakunnan toimivaksi jäseneksi, vaikkakin hän jo lapsena olisi saanut nauttia sen antamasta opetuksesta. (Tätä on tietysti n.s. konfirmatsioni, rippikoulu ja ripille-pääsy ajanut takaa). Niinikään on jäsen oikeutettu eroamaan, milloin katsoo siihen olevan syytä.

4) Seurakunnan talous ei tähtää henkisen työn koneelliseen palkkaamiseen, koska henkinen työ ollen olemukseltaan vapaa välttämättä myös vapaasti ansaitsee toimeentulonsa, vaan ruumiillisen ja sielullisen toiminnan ylläpitämiseen. Ja koska seurakunnan ruumiiseen eivät kuulu ainoastaan kirkot, kansliat ja virkailijat, vaan myös kaikki jäsenet, pitää yhteinen talous myös silmällä puutetta ja hätääkärsivien seurakuntalaisten tilapäistä auttamista. Verot, lahjoitukset, testamentit y.m., joilla seurakunnan yhteistä omaisuutta ylläpidetään ja kartutetaan, hyödyttävät tätä sen ruumiin kaikkia jäseniä.

5) Seurakunnan jäsenten verot, joskin määrältään vaihtelevia, ovat luonnollisesti pakollisia, koska jäsen, joka ei tahdo suorittaa verojaan, on tilaisuudessa eroamaan; ja jäsen, joka määrätyn ajan kuluessa laiminlyö veronmaksunsa, katsotaan eronneeksi seurakunnasta.

6) Seurakunnan henki ilmenee sen julkisessa opetuksessa ja jäsenten jokapäiväisessä elämässä, mutta sen sielu, s.o. sen jumalanpalvelusmenot, sakramentit ja seremoniat, pysyy mieluummin salassa, jäsenten yksityisenä hartauden muotona, koska se siten on alttiimpi hengen läsnäololle ja lähenee todellisen mysterion luonnetta. Silti sen ei tarvitse olla sitova kaikille jäsenille.

7) Seurakunnan sielua edustavat asianomaisesti opetetut jäsenet itse, usein myös sen henkiset työntekijät, vaan ei palkatut seremoniamestarit.

Näitä pariaatteita silmälläpitäen saatamme kysyä, olisiko meillä ruusuristiläisinä tilaisuutta järjestäytyä seurakunnaksi. Meitä on toistaiseksi niin pieni joukko, että oman virkakoneiston ylläpito varmaan tulisi ylivoimaisen kalliiksi.

Niinpä niin. Mutta jos tarkastamme edellämainittuja periaatteita, teemme sen havainnon, että kulunkeja varsinaisesti kysyy juuri seurakunnan virkakoneiston kunnossapito, siis määrätty osa seurakunnan ruumista. Jos niitä kulunkeja voisi välttää, riittäisivät verot kyllä toisiin tarpeisiin.

Ja meillä Suomessa voimme näitä kulunkeja välttää. Suomen valtio pitää luterilaista kirkkoa valtiokirkkona, mutta koska Suomessa vallitsee uskonvapaus, on valtio kiitettävällä huomaavaisuudella katsonut velvollisuudekseen pitää kirjaa myöskin niistä kansalaisista, jotka poistuvat valtiokirkosta, mutta eivät liity seurakunnaksi. Tämä tapahtuu n.s. siviilirekisterin välityksellä.

Mikä siitä seuraa? Siitä seuraa, että ihmiset, jotka tahtovat välttää seurakuntaelämän ruumiillisia vaikeuksia ja vaaroja, ovat tilaisuudessa kohdistamaan tarkokkaan huomionsa ainoastaan sielulliseen ja henkiseen seurakuntaelämään. Toisin sanoen: heidän ei ole pakko muodostaa mitään varsinaista seurakuntaa. He luopuvat vain kirkosta ja liittyvät sosialihallituksen siviilirekisteriin. Sitten he keskuudessaan päättävät ja pitävät huolta sielullisista ja henkisistä seikoista ynnä niihin liittyvästä taloudesta.

Mitä nyt tämä merkitsisi esim. ruusuristiläisten suhteen? He liittyisivät valtion siviilirekisteriin, johon merkittäisiin syntymät ja kuolemat ja josta saisivat tarpeen vaatiessa asiaankuuluvat »papinkirjat»; heidän avioliittonsa solmittaisiin yhteiskunnan edessä siviiliavioliittona; mutta veronsa — ennen kirkolle menneet — he maksaisivat Ruusu-Ristin seurakuntarahastoon, jota käytettäisiin määrättyihin tarkoituksiin. Tämän veron suorittaisivat niin hyvin irto ja ryhmä- kuin looshijäsenet.

Ruus-Risti-loosheissa kasvatettaisiin jäseniä seremonialliseen työhön ja ainakin jotkut oppisivat juhlamenoja suorittamaan arvokkaalla ja hartaalla tavalla. Milloin paikkakunnalla tai sen läheisyydessä tarvittaisiin juhlamenoja erinäisten tapausten pyhittämiseksi, kuten lapsen syntymisen, vainajan hautaamisen y.m., olisivat looshijäsenet omiansa tätä tehtävää suorittamaan erinäisten asiaankuuluvien ohjeiden mukaan. Ja milloin koituisi menoja matkakulujen y.m. muodossa näiden seremoniallisten töiden takia, suoritettaisiin kulungit seurakuntarahastosta, jonka tarkoituksena muuten varsinaisesti olisi teosofisen opetus-, kasvatus- ja propagandatyön järjestäminen, edistäminen ja tukeminen, sekä tilapäisesti puutetta kärsivien jäsenten auttaminen.

Täten tulisivat ruusuristiläisten uskonnollis-sielulliset tarpeet tyydytetyiksi

tavalla, joka varmaan olisi heidän sydäntään lähempänä kuin esim. kirkolliset muotomenot. Ja jos ken syystä tai toisesta pitäisi velvollisuutenaan edelleen kuulua kirkkoon, voisi hän nauttia ruusuristiseurakunnan sakramenteista joko suorittamalla asianomaiset kulut tilapäisesti tai liittymällä veronmaksajana seurakuntarahaston säännölliseksi kannattajaksi.

Olen tässä esittänyt näkökantojani ja toivon, että Ruusu-Ristin jäsenet ja lukijat lausuisivat mielipiteensä ylläolevasta ohjelmastani ja arvostelisivat sitä. Jos se kestää ankaran arvostelun tulta, saattaisimme myöhemmin ryhtyä käytännöllisiin toimenpiteihin.

Odotan siis, että kirjoitatte jotakin — mieluummin lyhyesti ja sattuvasti.

*

Mitä ajattelen horoskoopeista, niiden pätevydestä ja tärkeydestä? Vai on monta asiaa, joista tahtoisitte kuulla ajatuksiani, vaikka turhaan saatte odottaa, että niistä puhuisin? No niin, kysykää, sillä kysymättänne en arvaa, mistä haluaisitte kuulla puhuttavan. Ja kun kysytte, kyllä vastaan, jos osaan. Jos sattuu semmoista, jota en tiedä, tunnustan tietämättömyyteni suoraan.

Tahdotte siis nyt kuulla ajatukseni horoskoopeista. Empimättä vastaan tähän, että astrologia on mielestäni perusteiltaan pätevä tiede. Tähdet — tai pikemmin niiden edustamat kosmilliset voimat — vaikuttavat varmasti ihmiskunnan elämään, kansojen ja yksilöiden kohtaloon. Mutta niiden vaikutus liikkuu karman hallitsemassa maailmassa eikä ylety puhtaan hengen kotimaahan.

Jumalan poikana ihminen on vapaa, veli veljien parissa, tasa-arvoinen toisten kanssa Isän silmien edessä, alla kasvon kaikkivallan. Pojan tajunnassa eläen ihminen hallitsee tähtensä. Tähdet vaikuttavat, mutta ainoastaan hänen käyttövälineihinsä. Itse hän ei ole tähtiensä orja. Mutta ne näyttävät hänelle, missä kivet ovat hänen tiellään, missä hänen on helppo kompastua, missä hänen tulee olla varuillaan.

Hyvin tehty horoskooppi on hyödyksi tietäjällekin. Tähdet tuntevat ihmisen käyttövälineitä paremmin kuin ihminen itse. Ja se, joka ei osaa muuta kuin totella tahtiaan, hän voi horoskoopista oppia, kuinka paljon viisaampaa olisi kuunnella omantunnon hiljaista ääntä kuin sisäisen astraalisen ihmisen äänekkäitä kuiskeita.

*

Mrs. Besantin sormessa on sinettisormus, jota sanotaan H. P. Blavatskyn taikasormukseksi. Kerrotaan H. P. B:n lahjoittaneen sen Mrs. Besantille, vähän ennen kuolemaansa. Kreivitär Wachtmeister kirjoitti Judge-riitojen aikana, että H. P. B. oli sanonut hänelle: »Kellä näet minun sormukseni, hän on seuraajani» (nim. esoteerisessa koulussa). Tätä seikkaa pidettiin silloin painavana todistuksena Mrs. Besantin hyväksi.

Nyt kertoo eräs äsken Lontoossa ilmestynyt elämäkerrallinen teos *Madame Blavatsky*, kirj. *G. Baseden Butt*, omituisen jatkon tämän sormuksen historiaan:

»Tohtori Annie Besantin nykyään kantaman sormuksen, jonka sinettinä on tummanvihreä verikivi, materialisoi Madame Blavatsky New-Yorkissa pitämällä kädessään sormusta, joka kuului eversti Olcottille. Olcottin sormus oli kuitenkin toista mallia, ja siihen oli juotettu kivenä punainen karneoli. Alkuperäinen verikivi, jonka Madame Blavatsky materialisoi, on myös sittemmin hukkunut, ja kivi, jota toht. Besant nyt kantaa, on kultasepän asettama». (Ss. 191-192).

Tätä lukiessani en osannut olla ajattelematta, että taikaesine ei huku syyttä. Eversti Olcott antoi minulle kerran amuletin, joka oli yhteydessä hänen maallisen persoonallisuutensa kanssa. Kun hän oli kuollut helmikuussa 1907, ei kestänyt kauan, ennenkuin amuletti hävisi taskustani teille tiettyimmille, sillä minähän en osannut jatkaa eversti Olcottin persoonallisia väreilyjä. Oliko verikiven hukkuminen Mrs Besantin sormuksesta johtunut analogisista syistä?

Joka tapauksessa kertoo aikakauskirja *The Canadian Theosophist* (Canadian T. S:n virallinen äänenkannattaja) tämänvuotisessa elokuun numerossaan saman sormuksen kohtalonvaiheista perin toisenlaisella tavalla.

Mr. Claude Falls Wright, joka oli Madame Blavatskyn sihteerinä hänen viimeisinä kuukausinaan ja joka oli H. P. B:n luona hänen kuollessaan, kertoi, muutamia viikkoja ennen omaa tapaturmaista kuolemaansa viime vuonna, erälle teosofiryhmälle Torontossa H. P. Blavatskyn taikasormuksesta seuraavaa (toistan mainitsemani aikakauskirjan sanat):

»Hän — C. F. Wright — otti silloin sormuksen hänen — H. P. B:n — sormesta ja antoi sen Judgelle, jonka Sisäinen Neuvosto Madame Blavatskyn ohjeiden mukaisesti oli määrännyt E. S:n pääksi, samalla kun Mrs. Besant oli määrätty opetusten säilyttäjäksi. Mrs. Besant, sanoi Mr. Wright, oli saanut oman sormuksensa Madame Blavatskyilta sen johdosta, että hän useampia kertoja oli pyytänyt semmoista suosionosoitusta. Madame Blavatsky oli lopulta vaivaantuneena käsenyt Claude Wrightin mennä kultasepälle ja teettää sillä kaksoiskappale sormuksesta. Tämän hän tekikin ja kävi erään kultasepän työpajassa Cornhillissa Lontoossa. Sormus annettiin sitten lahjaksi ja kannetaan asianomaisesti tänä päivänä. Toinen sormus, joka joutui Mr. Judgen käsiin, on nyt Mrs. Tingleyn hallussa, joka peri sen yhdessä toisten talismanein ja kaiken muun rikkaman kanssa, mikä seurasi New-Yorkin päämajaa».

Tämän kertomuksen mukaan olisi siis H. P. Blavatskyn todellinen taikasormus joutunut Mr. Judgelle, ja Mrs. Besant olisi saanut vain arvottoman kaksoistekeleen. Kumpi nyt on sormuksen oikea historia? Se on vaikea tietää, mutta suotakoon minun sanoa, että Mr. C. F. Wrightin kertomuksessa on mielestäni heikko kohta: Mrs. Besantin alati uudistuva pyyteleminen. Lienenkö saanut väärän käsityksen Mrs. Besantin jalon ylpeästä luonteesta, mutta ylen vaikea minun on uskoa, että Mrs. Besant niin perin lapsellisella tavalla olisi alistunut rukoilemaan H. P. B:n sormusta itselleen. Claude Falls Wright oli muuten Judgen ystävä ja innokas kannattaja, vaikei hän seurannut Mrs. Tingleyä.

Teosofisen liikkeen historiaa ei ole vielä täysin puolueettomalla tavalla kirjoitettu, vaikka A. P. Sinnetin kirjat *Incidents in the life of Madame Blavatsky* ja *The occult world* kertovat H. P. B:n elämänvaiheista ja hänen okkultisista ilmiöistään Indiassa; ja vaikka H. S. Olcottin *Old Diary Leaves* (vanhoja päiväkirjan lehtiä) vilpittömästi ja koruttomasti presidentti-perustajan kannalta kertovat Teosofisen Seuran vaiheista vuosina 1875–1897. Mutta viime ja tänä vuonna — nähtävästi liikkeen 50 ikävuoden johdosta — ilmestyi pari kirjaa, jotka jonkun verran yrittävät täyttää tätä aukkoa.

New-Yorkissa julkaistiin E. P. Dutton & C:on kustannuksella 705 sivua käsittävä teos *The Theosophical Movement 1875–1925, a history and a survey*, jonka tekijää ei mainita, mutta jonka on toimittanut se judgeläinen teosofinen yhtymä, johon m.m. Mr. Wadia kuuluu. Tämä teos on kauttaaltaan jännittävää lukemista. Se sanoo itse olevansa täysin puolueeton, ja tunnustaa täytyy, että se joka käänteessä vetoaa asiakirjoihin ja tosiseikkoihin. Se on kuitenkin täydellinen uusi paljastus Judge-jutun suhteen, sillä Judge esiintyy tässä Madame Blavatskyn todellisena työtoverina ja seuraajana, jota vastoin Mrs. Besant joutuu kaikkea muuta kuin kadehdittavaan valoon. Missä on totuus? kysyy lukija, mutta vaikea hänen on uskoa muuta kuin mitä kirja selvine todistuskappaleineen väittää. Ja vanhalle teosofille on erittäin mieluisa se syvä kunnioitus, joka kirjan joka sivulta huokuu H. P. Blavatskya kohtaan Mestarien varsinaisena ja suurimpana lähettäläänä. Kirja on ainakin yritys lukea historiaa henkevällä ja laajakatseisella tavalla.

Toinen historiallinen teos on Teosofisen Seuran julkaisema, sen varapresidentin Mr. C. Jinarajadasan toimittama kuvitettu teos *The Golden Book of the Theosophical Society. A brief history of the society's growth from 1875-1925*. Sivuja on 415 ja kuvia on 334. Kuvat, joilla tietysti on suuri mielenkiinto teosofeille, ovatkin nähtävästi muutamien tilastotietojen ohella kirjan pääasiallisenä sisältönä, sillä teksti on sangen laiha ja suppea. Teos on joka tapauksessa arvokas ja monipuolinen lisä historiallisiin lähdekirjoihin, sillä sen lehdille on koottu paljon tärkeitä tietoja. Se on luonnollisesti Mrs. Besantin puolella Judgekysymyksessä ja leimaa tuon suuren amerikkalaisen teosofin, jonka ansioita se ei saata kieltää, mieheksi, joka alistui valheeseen ja petokseen turvatakseen omaa asemaansa ja valtaansa.

Kolmas kirja on G. Baseden Buttin edellämainittu 268 sivua paksu Madame Blavatskyn elämäkerta. Se tavoittelee suurta puolueettomuutta H. P. B:hen nähden, tuoden esille pahinta ja parasta mitä hänestä on väitetty ja aina lopullisesti johtuen siihen, että vaaka ehdottomasti kallistuu H. P. Blavatskyn puolelle ja hänen hyväkseen. Sen henki on nähtävästi Judge-vastainen, vaikka tekijä ei ole T. S:n jäsen, mutta vuonna 1923 julkaistuista mestarikirjeistä Mr. Butt puhuu erinomaisella arvonannolla, pitäen niitä paraimpana todistuksena H. P. Blavatskyn vilpittömyydestä.

Kerta kaikkiaan kolme kiintoisaa kirjaa.

Ruusu-Ristin elokuun numero ilmestyi ikävä kyllä vasta syyskuun alussa. Sen myöhästyminen aiheutui syistä, joihin toimittaja ei ollut vikapää. Tämä numero ilmestyy sen sijaan säännölliseen aikaan.

Vielä on vasta syyskuu, mutta vuosi lähenee loppuaan ja uusi tilausvuosi on ovelle. Luonnollisesti lehden toimittaja kysyy itseltään huolestuneena: yhäkö lehti saa tyytyä näin pieneen tilaajamäärään vai löytyisikö keinoja sen kohottamiseksi?

On ikävä ajatella, ettei meidän sanomamme suuremmalla voimalla leviä. Tosin Ruusu-Risti-seuramme jäsenluku kasvaa vuosi vuodelta ilahduttavalla tavalla, joka merkinnee että teosofisen kantajoukkomme rivit taajenevat ja lujittuvat, mutta samalla tekisi mieli nähdä, että Ruusu-Ristin teosofinen sanoma leviäisi yhä laajempiin piireihin tämän aikakauskirjan välityksellä.

Vika on luultavasti aikakauskirjassa ja minussa. Minä toimittajana alan ehkä tulla vanhaksi ja pitkäväteiseksi, — ja se on todella anteeksiantamaton vika.

Toiselta puolen tunnen yhä, kuinka sammumattoman innon nuorekas veri virtaa suonissani, joskin totuuden rakkauteni on tehnyt minut vanhoina päivinäni paljon kriittisemmäksi kuin ennen. Tämä taas ei mielestäni olisi luettava viaksi - ei ainakaan niiden puolelta, jotka etsivät totuutta ylinnä kaikkea. Olen vielä liian elävä ja liian joustava sielultani voidakseni kangistua muotoihin, ja sentähden etsin joka paikassa henkeä ja elämää enkä anna muodon häikäistä silmiäni. Olen myös liian paljon kokenut ja oppinut voidakseni pitää auktoriteetteinani muita kuin Mestareita, niiden joukossa ennen kaikkea Kristusta ja Buddhaa, ja voisinpa sanoa lopullisena auktoriteettinani ainoastaan Jeesus Kristusta, sillä hän puhuu evankeliumissa samaa kuin mystillinen Kristus omassatunnossani. Koetan siis voimieni ja kykyjeni takaa etsiä ja tulkita totuutta, joka on kaikkia persoonallisia uskonmuotoja ja mielitekoja ylevämpi, ja kysyn itseltäni, eikö totuus ole rakas ja kallis nykyajan ihmisille ja etsijöille, niin että he voisivat siihen ihastua, vaikka sen tulkitsija heidän mielestään olisikin puutteellinen?

Niin, nämä ovat toimittajan tuumailuja, toimittajan, joka koko sydämeästään soisi, että hänen lehtensä leviäisi ja yhä leviäisi.

Tietysti sopii ottaa lukuun, että aatteen levittämisessä yksilö ei paljoakaan saa aikaan. Aatteen levittäminen on aina yhteistyötä, ja minä olen viimeinen kieltämään, että siinä suhteessa ystävät ovat saaneet suuria aikaan. Kuitenkin aatteen levittäminen on samalla alati jatkuvaa ja väsymätöntä työtä — niinkuin esim. lehden toimittaminen, — ja sentähden ystävienkään työ ei saa koskaan loppua. Yhtenä ratkaisuna väikkyy silmissäni seuraava keino: jokainen nykyinen tilaaja tilaa vuodelle 1927 kaksi kappaletta Ruusu-Ristiä ja lahjoittaa toisen kappaleen jollekulle tuttavalleen, jolla ei ennestään ole ollut Ruusu-Ristiä. Tämä olisi tietysti monenkin kukkarolle suuri uhraus, mutta jos heidän silmissään lehtemme olisi uhrauksen arvoinen, ei se ajan pitkään painostaisi heidän mieltään.

Mutta semmoinen keino ei välittömästi muuta aikakauskirjaa »repäiseväksi» sisällöltään eikä sen toimittajaa kiintoisaksi ja kykeneväksi! Pyydän sentähden, että lukijani miettivät asiaa ja ehdottaisivat toisiakin keinoja. Jotakin on tehtävä, eteenpäin on päästävä! Kirjoittakaa ja lausukaa arvostelujanne.

Voidaanhan myöhemmin palata minun ehdottamaani keinoon, tarkistaen ja parannellen sitä.

Lokakuu, s. 241–250

Olen tässä teosofisessa liikkeessä kuin mikäkin totuuden vartija, jonka sadat Argos-silmät kuuteen ilmansuuntaan tähdäten vaanivat milloin mitäkin äkkiryntäköä totuuden linnoitusta kohti. Ja silmäin annettua tietoa aivoille alkavat jäsenet liikkua ja vartija hyökkää puolustusasentoon.

Kiitollinen tehtävä tämä ei ole, sillä rynnäkö tapahtuisi huomaamatta, jos ei vartijaa olisi. Nyt useimmat heräävät vasta vartijan huutoon ja hänen aseittensa kalskeeseen ja huokaavat häiriintyneinä: no, taasko se siinä . . .

Mutta tehtävänsä ei kukaan pääse pakoon.

Ja onhan välistä iloisiakin yllätyksiä todettavana.

Olemme varmaan kaikki viime aikoihin saakka eläneet siinä uskossa, että Idän Tähten julistukset Kristuksen toisesta tulemisesta tarkoittivat, että Kristukseksi nimitetty »maailmanopettaja» niin täydellisesti valtaisi Krishnamurtin ruumiin, että tämän oma persoonallisuus kokonaan syrjäytyisi ja että »maailmanopettaja», kuten on sanottu, »kerran taas vaeltaisi ihmisenä ihmisten kesken». Tämä uskomme ei ole perustunut tyhjiin otaksumiin omasta puolestamme, vaan selviin ilmoituksiin ja sanoihin Idän Tähten taholta. Että me emme ole näiden julistusten pätevyyyteen uskoneet, on toinen asia ja johtuu toisista seikoista.

Nyt olemme kuitenkin tänä vuonna saaneet mielihyvällä todeta, että Idän Tähti on itse tehnyt »ympärikäännöksen» ja luopunut vanhasta väitteestään. Se ei enää usko, että Krishnamurti itse kuollen jättäisi ruumiinsa kokonaan »maailmanopettajan» käytettäväksi. Se uskoo nyt ainoastaan, että »maailmanopettaja» silloin tällöin, ja aikaa myöten yhä useammin ehkä, tulee puhumaan Krishnamurtin suun kautta.

Ja tähän uskoon mielellämme sanomme: olkoon niin. »Maailmanopettaja» sanotaan olevan »korkealla kehitysasteella oleva yksilöllinen olento», ja jos hän tahtoo ja osaa inspiroida Krishnamurtia, ei siinä ole mitään mahdotonta eikä mitään yliluonnollista. Inspiratsioni-ilmiot kuuluvat hienomman laatuisiin mediumistisiin ja spiritistisiin ilmiöihin.

Kun kerran tämä askel on otettu, on toivoa siitä, että Idän Tähti itse vähitellen tekee eron kosmillisen Kristuksen ja n.s. »maailmanopettajan» välillä. Syy miksi esim. Ruusu-Ristissä olemme asettuneet vastustavalle kannalle Idän Tähten julistuksen suhteen, on juuri siinä, että näitä asioita on sekoitettu toisiinsa. »Maailmanopettaja» on sekoitettu Jeesus Kristukseen. Jeesus Kristus oli kosmillisen Kristuksen ruumistuma, ei mikään »maailmanopettaja». Jeesus Kristus ei ruumistu enään. Kun nyt Idän Tähti on puhunut »maailmanopettajasta» ikäänkuin se olisi Jeesus Natsarealaisessa puhjennut Kristus, on meidän täytynyt huomauttaa siitä, että Jeesus Kristus ei ruumistu uudestaan.

Toista on, jos vain väitetään, että Krishnamurti on »maailmanopettajan» puhetorvi, ja vaikka lisättäisiin, että »maailmanopettaja» on Kristus. Sillä vaikka

»maailmanopettaja» ei ole Jeesus Kristus, saattaa toiselta puolen Kristuksella olla puhetorvia ihmisten kesken, joten kysymys nyt käy läheisemmäksi ja käytännöllisemmäksi.

Kysymys on nyt inspiroivasta hengestä. Kuka Krishnamurtia inspiroi? »Maailmanopettaja» sanoo Idän Tähti. Aivan oikein. Mutta kun Idän Tähti lisää: tämä »maailmanopettaja» on sama korkealle kehittynyt yksilö, joka inspiroi Jeesusta, silloin voimme torjua väitteen.

Kristus-inspiratsioonilla on oma leimansa, sanomme, ja Jeesusta ei inspiroinut mikään korkealle kehittynyt yksilö vaan Jumalan Poika, kosmillis-mystillinen Kristus.

Itse asiassa inspiratsioonin tekniikka niin sanoaksemme on sangen omituinen. Tavalliset karkeat mediumit saavat inspiratsiooninsa vainajien ja pahojen henkien tuonelasta. Treenatut mediumit välttävät näitä, mutta joutuvat ilman henkien ja kaikenlaisten kehittyneiden, näkymättömässä maailmassa toimivien persoonallisuuksien innoittamiksi ja ohjaamiksi. Taivaat heille aukevat ja ilmapallan hallitsijat heitä opettavat. Ja siellä voi m.m. olla monenlaisia »maailmanopettajia».

Jos ihminen sitä vastoin — oli hän mediumi tai ei — joutuu Kristuksen yhteyteen, ei hän joudu tuttavuuteen minkään »korkealla kehitysasteella olevan yksilöllisen olennon» kanssa, vaan hän oppii tuntemaan sitä ainoata »Maailmanopettajaa», joka on Isä Jumala ja Hänen Poikansa ja Pyhä Henkensä. Hän joutuu hengessään kosketukseen äärettömyyden kanssa ja sen rauhan ja hyvän tahdon kanssa, joka äärettömyyttä elähyttää. Eikä Isän salaisuus hänelle paljastu, ellei Jeesus Kristus sitä hänelle ilmoita — Jeesus Kristus on kosmillisen elämän ruumistuma. Jeesus Kristus tulee eläväksi hänenkin tajunnassaan. Ja kaikki mediumisuus hänestä häviää, kun hän alinomaa elää yhteydessä Kristuksen kanssa.

Entä tämä yhteys? Jospa se onkin paljasta hysteeristä tunnelmaa? Ei lainkaan - kaukana siitä. Hysteria on mediumismia. Yhteys Kristuksen kanssa on käytännössä siinä, että ihminen elämässään osaa seurata Jeesuksen jälkiä. Eikä tämä seuraaminen ole mielivaltaista, vaan se on Jeesuksen käskyjen täyttämistä, se on elämistä Vuorisaarnan hengessä. Ihminen on silloin aina »inspiroitu», sillä hän elää aina totuuden kasvojen edessä.

Jos hän milloin joutuu haltiotilaan, merkitsee tämä, että hänen ruumiilliset käyttövälineensä ovat niin pyhässä sopusoinnussa, että Kristus, joka hänessä elää, tavallista voimakkaammin puhuu ja toimii hänessä ja hänen kauttaan.

Nyt Idän Tähtien jäsenet huomauttavat: tätä juuri tarkoitamme Krishnamurtin suhteen!

Jos niin on, vastaamme siihen, minkä tähden silloin puhutte »maailmanopettajasta» ja »korkealla kehitysasteella olevasta yksilöllisestä olennosta?» Puhukaa silloin ainoastaan mystillis-kosmillisesta Kristuksesta! Ja huomatkaa: kosmillinen Kristus ei kiellä Vuorisaarnaa eikä Buddhan rauhan evankeliumia; mystillinen Kristus ei tarvitse maailman sotaa valmistaakseen itselleen tietä. Väkivallat ja sodat ovat Kristuksen kieltämistä.

Jotta voisimme uskoa, että Krishnamurti todella olisi kosmillis-mystillisen Kristuksen puhetorvena, täytyisi meidän nähdä hänen tunnustavan evankeliumein

Kristuksen, hänen viidet käskynsä ja Buddhan rauhansanomien. Kosmillinen Kristus, joka ihmisessä ilmenee mystillisinä Kristuksena, on ainoa maailman vapahtaja, — ei korkea persoonallisuus, vaan elämän henki itse, Isän tajunta, joka Jeesus Kristuksessa tuli ihmiseksi ja löysi Poikansa. Kristus on kulmakivi, suuret vapahtaja-olennot, Jeesus Kristus ensimmäisenä, se kallio, johon kaikki täytyy rakentaa.

Olen muutamassa amerikkalaisessa sanomalehdessä nähnyt äsken otetun valokuvan J. Krishnamurtista. Hänen kasvonsa näyttävät laihoilta, hänen ilmeensä on vakava ja surullinen. Pidän paljon siitä kuvasta. Kaikki ihmiset ovat yhtä lähellä Isän sydäntä, mutta jos tuon ihmisen ulkomuoto kuvaa hänen sielunsa tilaa, silloin Krishnamurti on lähellä Kristustakin. Kun hän väsyneenä persoonallisuutensa harhoihin pakenee mystillisen Vapahtajan turviin, silloin hänelle aukenevat Kristus-elämän ovet. Kun hän heittää pienimmätkin ajatukset omasta kehityksestään ja etevyydestään, kun hän tunnustaa mitättömyytensä Jumalan edessä, kun hän tuntee haluttomuutensa olla minkään toisen olennon mediumina, vaan itse koko inhimillisellä minuudellaan tahtoo palvella Kristusta, silloin minäkin, joka Idän Tähtien kannalta olen pakana ja jumalankieltäjä, osaan vilpittömästi iloita nähdessäni Kristus-hedelmän ihmiskunnan puulla.

*

Suomen Teosofisen Seuran ylishteeri, toht. John Sonck, kirjoitti äsken Helsingin Sanomiin pitkähkön ja kauniin kirjoituksen Teosofisesta Seurasta ja J. Krishnamurtista maailmanopettajan käyttövälineenä. Edellä olen jo lausunut muutamia ajatuksia maailmanopettaja-kysymyksestä, jonka tähden tässä vain kiinnitän huomion pariin tohtori Sonckin lausuntoon, jotka koskevat Teosofisen Seuran suhdetta Idän Tähtien. Nämä lausunnot kaipaavat valaistusta toiseltakin taholta.

Tohtori Sonck sanoo: »Tosin jotkut jäsenistämme ovat pitäneet mahdottomana, että suuri Maailmanopettaja nyt meidän päivinäme voisi innoittaa jotakin henkilöä ja tilapäisesti vallata hänen ruumiinsa voidakseen hänen suunsa kautta julistaa määrättyjä aatteita. Kun Teosofinen Seura ei ole asettunut heidän kannalleen ja julistanut Idän Tähtien liikettä joko suorastaan taikauskoon tai itsepetokseen perustavaksi, niin ovat nämä jäsenet eronneet seurasta ja perustaneet omat järjestönsä, vaikkapa heillä T. S:n jäseninäkin ollessaan oli täysi vapaus esittää omat näkökantansa ja puolustaa niitä».

Sangen kauniita sanoja, mutta ikävä kyllä vain sanoja. Mitä nyt meihin täällä Suomessa tulee, ei meillä ole mitään »maailmanopettajaa» ja hänen puhetortuaan vastaan, mutta me olemme jyrkästi sitä vastaan, että Jeesuksen Kristuksen nimi sekoitetaan näihin asioihin ja siten johdetaan ihmisiä harhaan. Ei meillä myöskään tämä katsantokantojen eroavaisuus ollut syynä siihen, että erosimme Teosofisesta Seurasta. Syynä eron oli päinvastoin juuri se, ettemme saaneet täysin vapaasti esittää omia näkökantojamme ja puolustaa niitä. Toivoimme nimittäin, että Suomen T. S. todella suvaitsevaisena seurana olisi antanut meidän yhtä suurella

ponnella ja auktoriteetilla esittää oman teosofisen elämänymmäryksemme kuin se vaati ulkomaalaisten johtajien teosofialle, — toivoimme, että Suomen T. S:ssa olisi ollut sijaa kahdelle autonomiselle osastolle, jotka kumpikin vapaasti olisivat saaneet työskennellä oman arvokkuutensa puolesta; tämä meiltä kiellettiin. Kiellettiin tietysti sääntöjen ja paragraafien varjossa, joiden nojalla kuitenkin vanha eversti Olcott — kuten viime Ruusu-Ristissä osoitettiin — olisi myöntänyt meille pyytämämme oikeudet. Mitä muuta niin ollen oli edessämme kuin ero?

Tohtori Sonck sanoo vielä: »Seurasta eroamiset ovat kuitenkin olleet siksi harvalukuiset, että seuramme toiminta on niistä huolimatta vuosi vuodelta yhä laajentunut ja voimistunut».

Koska arv. kirjoittaja noilla sanoillaan tarkoittaa koko kansainvälistä Teosofista Seuraa, täytyy minun kysyä: onko Suomen T. S:n ylishteeri tietämätön suuren seuran tilastosta, koska hän puhuu eroamisien harvalukuisuudesta?

Minulla on edessäni T. S:n varapresidentin C. Jinarajadasan toimittama, viime keväänä ilmestynyt historiallinen katsaus T. S:n 50:vuotiseen toimintaan: *The Golden Book of the Theosophical Society*.

Sen tilastotiedot v:sta 1920 lähtien, siis siitä lähtien, kun esim. Suomessa Ruusu-Risti perustettiin, osoittavat seuraavaa:

Vuoden 1920 lopussa oli			jäsenmäärä	36,350
1921	»	»	»	40,475
1922	»	»	»	39,773
1923	»	»	»	40,996
1924	»	»	»	41,892
1925	»	»	»	41,179

Ensimmäinen huomiomme tästä on, että juuri juhlavuotena T. S:n jäsenmäärä oli 723 numeroa pienempi kuin edellisenä vuonna. Toinen huomiomme on, että T. S:n jäsenmäärä vuosina 1920-1925 yli koko maapallon oli kasvanut ainoastaan 4,829 jäsenellä, josta määrästä itse asiassa suurin lisäys sattui ensimmäisenä kyseessä olevana vuonna (1921) (85,5 % eli 4,125 jäsentä).

Mutta toht. Sonck sanoo, että »seurasta eroamiset ovat olleet harvalukuiset». Kuinka sen asian laita lienee? Tilastoissa ei mainita eronneiden lukumäärää, mutta se on helppo laskea, kun tietää, paljonko uusia jäseniä kunakin vuonna on liittynyt ja paljonko jäsenmäärä on kasvanut.

Vuonna 1921	liittyi	uusia jäseniä	7,154
1922	»	»	5,391
1923	»	»	4,938
1924	»	»	5,859
1925	»	»	6,452

Kun liittyneiden jäsenten lukumäärät lasketaan yhteen, saadaan luku 29, 794. Jos ei vuosina 1921-1925 yhtään jäsentä olisi eronnut, olisi jäsenmäärä v. 1925

ollut yllämainittu summa lisättynä jäsenmäärään v:n 1920 lopussa, toisin sanoen 29,794 + 36,350=66,144. Mutta todellinen jäsenmäärä vuoden 1925 lopussa oli 41,179, joka osoittaa, että viiden vuoden aikana (1921–1925) erosi seurasta 24,965 eli pyöreässä luvussa 25 tuhatta jäsentä. Mitä taas tämä todistaa? Se todistaa, että T. S:n vanhoista jäsenistä ei ole montakaan jäljellä, koska tuskin on ajateltavissa, että vasta liittyneet heti eroaisivat. Ja niin ollen se todistaa, että useimmat jäsenet ovat teosofeina nuoria ja kokemattomia. Ja vihdoin se todistaa, että seuran nykyinen voima on sen johtajissa eikä sen jäsenissä, huolimatta siitä, että Teosofinen Seura pitää itseään ehdottomasti demokraattisena tasavaltana eikä minkäänmoisena hierarkisena paavikuntana.

*

Olimme muutamia ystäviä koolla eräänä iltana viime kesänä ja keskustelimme Ruusu-Risti-työstä. Iloitsimme siitä, että työ jäsenten kesken eli n.s. looshityö oli saanut ehjän ja pysyvän muotonsa viimekeväisten rohkeiden aloitteiden kautta. Katseemme kääntyi jo luottamuksella siihen tulevaisuuteen, joka toteuttaisi toisen uskaliaan unelmamme ja kohottaisi keskellemme Ruusu-Risti-opiston, joka kansanopiston malliin järjestettynä lähettäisi maailmalle uuden elämän ymmärryksen ja sen monenlaisten tietojen ja taitojen levittäjiä ja opettajia. Vielä emme uskaltaneet varmuudella toivoa, että Ruusu-Risti-opiston takaa hämöittäisi Mysteriotempelin hohtavan valkoiset haahmopiirteet, mutta olihan mysterioriotieto, mysterioritunnelma ja mysteriokoulu nyt jo elähtyttävänä voimana kaikissa yrityksissämme, niin hyvin sisäisessä kuin ulkonaisessa toiminnassamme.

- Ja täytyyhän meidän myöntää, sanoi veli E., — että karma on ollut meille suopea. Onhan se antanut työmme pikku hiljaa edistyä ja menestyä. Seuramme jäsenluku kasvaa ja samoin kasvaa julkisten luentojemme kuulijapiiri. Kirjallisuutemme myös lisääntyy, rikastuu ja leviää. Onhan meillä ainakin yksi aatteemme apostoli joka kulkee ympäri maatamme hyvää tietoa levittäen puhutun ja painetun sanan muodossa. Ja onhan meillä ainakin yksi maaseuturyhmä, joka viime aikoina eloisalla ja kyvykkäällä esiintymisellään on osoittanut tahtovansa vakavasti kulkea Helsingin emäryhmän jäljissä.

— Niin, sanoi tähän veli K., — seuramme rikas ja monipuolinen taiteellinen elementti tekee ulkonaisen propagandatyömme puoleensavetäväksi ja arvokkaaksi. Ajatelkaamme vain vuosikokouksiamme. Mihin joutuisimme, ellei meillä olisi henkisesti valveutuneita taiteilijoitamme, jotka sanoin ja sävelin kykenevät lahjoittamaan Ruusu-Risti-sanomallemme kauniin ja ylevän muodon.

— Minulla pyöriikin mielessäni kysymys, kuului samassa veli H:n innokas ääni. — Emmekö voisi runsaammassa mitassa käyttää asiamme hyväksi taiteilijoitamme intoa, palveluhalua ja kykyjä? En tarkoita, että vetoaisimme heidän kukkaroihinsa — ne ovat muutenkin liian laihat — tai että heidän välttämättä pitäisi uhrata aikansa ja voimansa ilmaiseksi yli sen minkä jo tietävät, vaan tarkoitan, että meidän pitäisi voida keksiä ja valmistaa heillekin työmaa, missä he nauttien työstään korvausta saisivat tuntee voiton menevän kalliin asian hyväksi. Eikö

tämmöinen olisi mahdollista?

— Olemmehan kauvan haaveilleet, huomautti veli P., — jonkinmoista mysterio-näyttämöä, jolla esitettäisiin sekä näytelmiä että oratoorioita, vaikkapa oopperoitakin, mutta tietysti semmoinen tuuma on jäänyt haaveeksi varojen puutteesta. Jossain määrin vuosijuhlamme sitä mielestäni korvaavat.

— Kyllä niinkin, mutta . . .

— Saanko tehdä ehdotuksen? keskeytti samalla veli A matalalla, sointuvalla äänellään.

Olimme kaikki innokkaat kuuntelemaan.

— Muistattehan jatkoi veli A., — niitä kesäisiä laulu- ja oopperajuhlia, joita Aino Ackte useana vuotena järjesti Olavinlinnaan ja joihin kuulijoita kokoontui tuhansittain ei ainoastaan Suomen kaikilta ääriiltä, vaan Europan eri maistakin?

Vakuutimme hyvin muistavamme.

— No niin, emmekö voisi antaa Aino Ackten suuren aatteen ruumistua uudestaan? Emmekö voisi suunnitella Ruusu-Risti-kesäjuhlia Olavinlinnaan vuosittain uudistuvaksi kulttuuritapaukseksi Suomen henkisessä elämässä? Niissä juhlissa olisi laulua ja musiikkia, näytelmä, ooppera, esitelmiä ja puheita. Ne olisi samalla pyhän hengen kannattamia mysterioesityksiä. Niiden vaikutus kansamme sivistyselämään olisi arvaamattoman mahtava. Ja niistä leviäisi tieto ulkomaillekin, niin että joka maasta tulisi kuin pyhiinvaeltajia aina kesäisin Suomeen Olavinlinnan Ruusu-Risti päiville.

Istuimme hetken ääneti kuin hämmästyksellä lyötyinä.

— Kyllä se tuuma on rohkea ja tähtää korkealle! huudahti joku.

— Mutta minusta ei mahdoton toteuttaa, vastasi veli A. rauhallisesti. — Vaikeudethan ovat enemmän taloudellista laatua. Mutta tottakai monet yhdessä kykenevät siihen, mihin yksinäinen nainenkin pystyi. Aino Ackte oli yksin, ja kaikille hänen tuli maksaa runsas palkka: jos koko asia olisi hänelle käynyt ylivoimaiseksi, ei tämä olisi niinkään ihmeteltävää. Ilaillahan meidän täytyy hänen neroaan ja tarmoaan. Mutta eikö meillä ole takanamme lukuisa ystäväpiiri? Eikö olisi asiaan innostuneita vapaaehtoisia auttajia, joiden työ vähentäisi rahallisia menoja melkoisesti? En ajattele niin paljon itse esiintyjä kuin niitä ehkä satoja apulaisia, joita muuten tämmöisten juhlien toimeenpanoon tarvitaan. Mitä rahoihin tulee, uskon varmasti, että tulot peittäisivät välttämättömiä menoja, niin ettei kenenkään tarvitsisi niitä uhrata. Ja jos voittoa jäisi, niinkuin toivottavaa olisi, tulisi voitto asiamme hyväksi, sanokaamme esim. Ruusu-Risti-opintorahastoon.

— Sinä puhut todella, kuin tuommoinen tuuma olisi maailman yksinkertaisin asia, sanoi veli K.

— Vaikkei se sitä olisikaan, hymyili veli A., — olisi joka tapauksessa liian aikaista pelästyä mahdollisia vaikeuksia.

— Veli A. on oikeassa, ratkaisi veli E., — meidän täytyy ensin luoda itsellemme kuva itse asiasta; sen tärkeystä, sen kauneudesta, sen suuremmoisuudesta; sitten ehdimme pohtia sen toteuttamismahdollisuuksia ja -mahdottomuuksia. Olen ainakin omastapuolestani ehdotuksen lumoissa ja tahtoisin sitä miettiä ja pohtia.

— Minä olenkin vain tahtonut nostattaa ajatuksen mieliinne.

Keskustelimme vielä kauvan ja koetimme pohtia ehdotuksen käytännöllisiä puolia, mutta meitä oli liian pieni piiri koolla, jotta olisimme päässeet minkäänlaisiin varmoihin tuloksiin. Päätimme vaan, että veli A:n ajatus oli lennätettävä ympäri toistenkin Ruusu-Ristin jäsenten ja ystävien mietittäväksi.

Mikä tässä nyt on tehty.

*

Maailman sanomalehtiä on pyydetty julkaisemaan muuan asevelvollisuutta koskeva manifesti. Useimmat lehdet lienevät kieltäytyneet sitä tekemästä, koska pitävät asiaa haaveena, johon reaalipoliitikot eivät kiinnitä huomiota. Kiintoisana *document humain* 'inä olisivat kuitenkin voineet sen tehdä.

Ruusu-Risti painattaa sen mielihyvällä.

Marraskuu, s. 273–277

Nyt minulla on hyviä toiveita Krishnamurtista. Kuten lukijani muistanevat, lopetin viime kuussa mietelmäni hänestä jotenkin tähän tapaan: olen ensimmäinen tunnustamaan hänet Kristuksen opetuslapsesi ja palvelijaksi, jos hän tunnustaa Kristuksen mestarikseen ja opettajakseen, jonka käskyjä tulee elämässä seurata.

Nyt minulle tapahtui suuri ilo, kun muutamia viikkoja sen jälkeen, kun olin kirjoittanut ajatukseni Idän Tähdessä ja sen päästä, käsiini sattui *Herald of the Star* lehden syyskuun numero, jossa tehdään selkoa Ommenin leiripäivistä Hollannissa. Tässä lehdessä oli nimittäin painettuna m.m. eräs Krishnamurtin esitelmä »Rauha ja sota», joka kävi niin Kristuksen, H. P. Blavatskyn ja Ruusu-Ristin henkeen, että sydämeni ilosta ailahti ja sieluni huudahti: Jatka, veljeni, tähän suuntaan pelkäämättä! Olet oikealla tiellä. Tämän valmistavan tien päässä monet totuudenetsijät sinua odottavat, minä niiden joukossa.

Mitä veljemme Krishnamurti siis puhui? Koko esitelmää en voi tähän suomen-
taa, mutta poimin joitakuuta otteita, joista sen henki käy selville.

» . . . tällä hetkellä . . . vallitsee maailmassa kauhea tyytymättömyys, suuri levottomuuden ja käymisen tila, jota minun erikoisen ajatuskantani mukaan voi ratkaista ainoastaan yhdellä tavalla, nimittäin sydämen ja mielen muutoksella; teidän täytyy jokaisen omaksua uusi asenne eikä jättäytyä politikoitsijoiden varaan. Levottomuus ja tyytymättömyys ovat yhtä välttämättömät kansojen kuin yksilöiden elämässä. Ilman sitä levottomuutta ja tyytymättömyyttä ei ole kehitystä ...»

»Juttelin äskettäin laivassa erään matkustajan kanssa ja keskustellessamme hän sanoi: me sivistytämme joitakuuta kansoja. Tuo kuulosti sangen suurenmoiselta. Ja hän selitti: me sivistytämme noita kansoja heittämillä pommeja, kulkemalla lentokoneilla heidän kyliensä ylitse ja hävittämällä ne maan pinnalta, ja hän sanoi, että he rakensivat rauhaa tällä tavoin ja antoivat heille tilaisuuden kehittyä. Tuo on muuan katsantokanta — sotilaallinen näkökanta. Minulla on valta ja sinun täytyy ottaa vastaan sivistykseni siinä muodossa, jossa tahdon sitä antaa. Ystävänä jatkoi

selittämällä, että sivistys oli paljastaan affäärikysymys. Hän tahtoi, että kansalla pitää olla puoteja, automobiileja ja kaikkea muuta, jota pidetään välttämättömänä rumalle sivistykselle. Kysyin häneltä, josko hänen mielestään sivistys merkitsi ainoastaan ulkonaista esiintymistä, vaatteita, tapoja ja pintapuolista hienostumista? Hän vastasi, että sivistys suureksi osaksi riippui pintapuolisesta ja että ulkonaiset asiat täytyi olla, ennenkuin saattoi omistaa sisäisiä. On vaikea järkeillä sotilashenkilön kanssa, mutta koska olen luonnostani pasifisti . . .

»Pari päivää sitten juttelin huomattavan Kansojen Liittoon kuuluvan henkilön kanssa ja hän sanoi minulle, että ongelmat oli niin monimutkaisia, niin lukemattomia, . . . että ainoa käytännöllinen ratkaisumahdollisuus oli sota.

»Meillä on juuri ollut sota. Te tiedätte, minkä näköinen se oli. Sanomalehdet olivat sitä täynnä, kirjoja on siitä kirjoitettu. Mutta jos tulee uusi sota, niin te kaikki hyppäätte siihen yhtä suurella kiihkolla, yhtä lujasti uskoen oman asianne oikeuteen, koska ette ole ajatelleet taulun toista puolta¹⁾. Mikä on käytännöllisempää? Ryhtyä sotaan vaiko muuttaa asenteemme elämään nähden? Onko viisaampi tappaa toinen toisensa kuin olla tosi ystäviä? Mikä on laajakantoisempi, yksinkertaisempi, helpompi? Teidän täytyy ratkaista tämä ongelma; teillä täytyy olla selvä käsitys siitä eikä jättää sitä poliitikkojen ratkaistavaksi. Teidän täytyy ajatella loppuun saakka näitä asioita — ovatko sodat välttämättömiä, pitääkö niitä jatkaa, onko niissä nykyisten sairauksiemme oikea lääke, vai onko meillä oleva ehdoton rauha ja lepo, joka lopullisesti on samaa kuin sydämen muutos?

». . . Tuo äsken mainitsemani sotilaallinen ystäväni lopetti keskustelun sanomalla: te tiedätte, että Kristus oli mitä epäkäytännöllisin ihminen, emme siis niin muodoin saata seurata hänen oppiansa, se on mahdotonta.

»Minkätähden se on mahdotonta? Miksikä ei pikemmin tehdä sotaa mahdottomaksi? Tottakai on monimutkaisempaa tuntea vihaa ja vastenmielisyyttä? Täytyy kiihoittaa itsensä vihan tilaan, ennenkuin voi tappaa. Paljon helpompi on tuntea ystävällisyyttä . . .

»Minä olen, kuten sanoin, pasifisti. Mielestäni on ruma ketään tappaa, vaikkapa hän olisi tehnyt väkivaltaa äidilleni, sisarelleni tai ystävälleni — te tunnette kaikki nuo järkisyyt, joilla sotaa puolustetaan. Jos minä vastustan joka kerta kun te koetatte sortaa, niin te jatkatte sortamistanne ja me taistelemme, taistelemme, taistelemme. Mutta minä sanon: olkoon menneeksi, ottakaa mitä haluatte ja nähkäämme, mitä sillä voitte aikaansaada. Teillä on ollut tämä sivistys käytettävänä näin monta miespolvea, ja mikä on tulos? Häiriötä ja hämminkiä on kaikkialla maailmassa, kaaosta on kaikkialla, — miksi ei siis koetettaisi yksinkertaisempaa menettelytapaa: olla ystävällinen, koettaa ymmärtää muukalaista niinkuin itseään. Vakuutan teille: se on niin yksinkertaista, etten näe vaikeutta. Luomamme vaikeudet, tunteelliset ja älyperäiset, häviävät tykkänään, kun katselemme niitä tältä näkökulmalta . . .

»Kaikki tulee niin yksinkertaiseksi. Ei ole kyseessä sota eikä rauha, ei ole

¹⁾ Muistakaamme: Annie Besant oli kuulijoiden joukossa. P. E.

kyseessä pyrkimys toinen toistaan hallitsemaan. Jos teillä on tämä sydämen muutos, jos te olette muuttaneet tapanne katsella elämää — toivon, että olette — silloin kykenette sotia ehkäisemään, silloin todella seuraatte ainoata tietä, ainoata totuutta — joka on: älä tapa».

Ylläolevat otteet riittänevät.

Eräs ystävä huomautti äsken, että »hänen mielestään Ruusu-Ristissä on tarpeettoman monta kertaa toistettu ja säestetty Teosofisen Seuran johtajien suhtautumista maailmansotaan». Ymmärrän, mutta samalla vakuutan: se ei ole tapahtunut henkilöiden, vaan asian takia. Se on tapahtunut siinäkin heikossa toivossa, että joku T. S:n jäsen heräisi näkemään, miten asiat ovat, ja ennen kaikkea se on tapahtunut historian tuomion edessä.

Nyt se toivottavasti tulee tarpeettomaksi. Jiddu Krishnamurti, Idän Tähtien johtaja, on ottanut asian huolekseen.

*

Minua kohtasi äskettäin toinenkin iloinen yllätys. Sain kirjeen, jonka otsikkona oli »Ruusu-Ristissä julaistavaksi» ja allekirjoittajana vanha Teosofisen Seuran jäsen. Näin heti, että kirjoitus oli poleeminen lausunto Idän Tähtien asiassa, ja vaikka lukiessani pikkuisen petyin, olin kuitenkin sanomattoman kiitollinen ja iloinen siitä, että Idän Tähtien ja T. S:n taholta ei katsottu arvoa alentavaksi ryhtyä asioista keskustelemaan. Keskustelu on — molemmin puolin — ensimmäinen askel totuuden näkemiseen.

Painatan lausunnon omalla otsikollaan toisten artikkeleihin rinnalle enkä sijoita sitä toimitukselle saapuneiden kirjeiden joukkoon. Ehkä joku lukijoista tahtoo siihen vastata — oma kantani on ennestään tunnettu.

*

Mitä ensi vuoden Ruusu-Ristiin tulee, tapahtuu sen ulkoasussa pieni parannus. Koko tietysti pysyy samana.

Tämän numeron liitteinä jaetaan tavanmukainen tilausilmoitus ja erikoinen tilauskortti niitä varten, jotka tahtovat ilahduttaa toimitusta tilaamalla itselleen kaksi vuosikertaa sadan markan postietuannilla.

Muuten tammikuun vihko lähetetään vanhoille tilaajille taas 52 markan postietuannilla, jolleivät sitä ennen ole lehteä tilanneet.

Joulukuu, s. 310–313

»Yhdestä en saa vaieta, nimittäin siitä, että kristinusko mielestäni sisimmältä olemukseltaan on elämää, ei oppia. Kirkkojen opinkappaleet ovat syntyneet uskon sisällön selventämiseksi ja rajoittamiseksi, mutta ovat vain puutteellisia inhimillisiä yrityksiä määritellä kirjaimella sitä, jota ainoastaan hengessä voi elää. Mitä hajaantumisia, mitä sietämättömiä katkeria riitoja onkaan tämä kirjain

kristittyjen kesken aiheuttanut! Mielestäni kristinuskon koko olennainen sisältö voidaan yhdistää muutamaiin yksinkertaisiin sanoihin: Uskon Jumalaan Kaikkivaltiaaseen, Isääni, taivaan ja maan Luojaan. Uskon Jeesus Kristukseen, Jumalan Poikaan, Ihmisen Poikaan, minun ja maailman Vapahtajaan. Uskon Jumalan pyhään Henkeen jaiankaikkiseen elämään.

»Ei ainoata kirjainta lisää, mutta ei pilkkuakaan vähemmän. Yhdistä kaikki hajaantuneet kirkot, lahkot ja mielipiteet tähän tunnustukseen, joka periaatteena sisältyy kaikkien kristittyjen uskoon; tartu lujasti tähän yhdyssiteeseen, pidä vähänarvoisina sen rinnalla kaikkia sivuseikkoja, ja kaikki liittyvät yhteen Kristuksen ristin ympärille, mutta paljon rauhattomuutta ja paljon pahennusta katoaa maan päältä.

»En ymmärrä sitä suvaitsevuuutta, joka pitää jokaista uskoa yhtä hyvänä, kunhan se vain on vilpiton. Raja täytyy olla totuuden ja harhan välillä. En tunnusta mitään kristinuskoa ilman raamatun Kristusta. Tuomitsen harhaopin, en harhaan joutunutta ihmistä. En osaa nähdä kanssaihmissen sisimpään. En tunne niitä teitä, joilla Jumalan Henki voi johdattaa meitä kaikkia pimeydestä valoon; tiedän vain, että niitä on monta. Miksi minun tieni olisi ainoa oikea, ainoa mahdollinen?

»Kristinuskko on mysterio, jonka voi todistaa ainoastaan sisäinen kokemus. Ilman kokemusta on tuomiomme niinkuin sokean väristä; kun kokemus meillä on, täytyy meidän lapsina alistua Jumalan ja raamatun auktoriteetille. Mutta tämä ei estä meitä ajattelemasta, tutkimasta ja kysymästä, kuitenkin aina nöyrinä.»

Niin kirjoitti Zacharias Topelius v. 1895.

Topelius oli lapsuuteni sadunkertoja ja nuoruuteni runoilija. Yhä vielä hänen runonsa liikuttavat minua kyyneliin, yhä vielä olen hänen tyyliinsä sulon, hänen kielensä viehkeyden lumoissa. Hän on kirjailijana silmissäni sankari, joka loppuun saakka uskollisesti ja horjumatta taisteli oikean ja hyvän puolesta, ja hänen elämänviisautensa oli niin suuri, ettei siitä puuttunut kuin jälleensyntymisnäkemys, jotta hän olisi ollut aikansa suurimpia rosenkreutsiläisiä; sillä vaikka luterilainen kirkonuskomme ei tahdo tietää mitään katolilaisten kiirastulesta, pyhimyksistä ja henkiolennoista, oli Topelius pitkin elämänsä toisella kannalla: hän uskoi sekä henkimaailmaan ja enkeleihin että näiden läheiseen yhteyteen fyysisesti elävän ihmismaailman kanssa.

Topelius oli mystikko, sen todistavat hänen lastensatunsa yhtä hyvin kuin hänen kertomuksensa aikuisille. Hän oli ajatellut alkemistein kullantekoa ja rosenkreutsiläisten elonnestettä, ja vaikkei hän suorastaan uskonut metallien muunnokseen enemmän kuin terveyttä ja pitkää ikää antavaan eliksiiriinkään, ei hän liioin saattanut niitä kokonaan kieltää. Ne kummittelivat hänen aivoissaan ja tulivat ilmi hänen runoilussaan. Kuinka lähelle hän pääsi oikeata kuvaa salatieteilijästä ja adeptista, sen hän osoittaa verrattomassa pienessä kertomuksessaan »Ikui-nen ylioppilas» (Talvi-iltain tarinoissa). Topelius tosin kuvaa Peregrinus Miillerin kirouksen alaiseksi oppineeksi, joka 240 vuotta vanhana yhä etsii hukkunutta evankeliumein alkutekstiä voidakseen todistaa vääriksi omat ennen tekemänsä

tekstiväärennykset, mutta samalla hän on käsitellyt outoa aihettaan siksi suurella mielenkiinnolla ja sanoisinko asiantuntemuksella, että omasta puolestani aina olen uskonut, joko että Topelius itse nuorena ohimennen tapasi adeptin tai että hän tunsijonkun, joka oli adeptin tavannut.

Jollain tavalla hän varmasti oli joutunut kosketukseen salaisen maailman kanssa, sen osoittaa edellä oleva otekin hänen »Mietekirjastaan». Siitä puhuu salaisen veljeskunnan suvaitsevainen henki: miksi minun tieni olisi ainoa oikea? Mutta se ei ole sitä itsekylläistä omahyväisyyttä, joka välittämättä veljen harha- askeleista leimaa kaikki uskot yhtä hyväksi. Ei, Topeliuksen hengestä puhuu samalla tuo horjumaton totuuden rakkaus, joka tahtoo toisia auttaa ja valaista senkin uhalla, että itse näyttäisi suvaitsemattomalta, — tuo totuuden rakkaus, joka syntyy hengen tiedosta ja sydämen uskosta.

Kuinka paljon meillä yhä on oppimista suurelta runoilijaltamme!

*

Kaiken profetian suuri sana on: valmistukaa, olkaa varuillanne, ottaaksenne vastaan mitä tuleva on! Kristuksen syntymää vietetään jouluna, mutta sitä ennen odotetaan adventina hänen tuloaan ja lauletaan hosiannaa hänen ylistyksekseen.

Inhimillisesti katsoen kohdistuukin huomiomme tähän odotukseen ja valmistukseen. Hetkeä, koska ihmisen poika tulee, ei tiedä kukaan muu kuin Isä taivaissa, ja »pilvessä» Kristus aina tulee Jeesuksen omien sanojen mukaan, — mitä me ihmiset siis osaamme muuta kuin viisaiden neitsyein tavalla aina pitää itseämme kunnossa ja valmiina?

Kun opetuslapsi on valmis, on kaikki hyvin. Mestari on aina valmis.

*

Rauhaisaa joulua ja onnellista uutta vuotta toivotan kaikille Ruusu-Ristin tilaajille, asiamiehille, lukijoille ja ystäville. Tottakai taas tavataan tammikuussa?

Harras toivoni on, että Ruusu-Risti ensi vuonna sekä sisältönsä että ulkoasunsa puolesta iloisesti yllättäisi jokaista, joka sen käteensä ottaa.

RUUSU-RISTI 1927

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1-7

Viikot vierivät, vuodet vaihtuvat, — kaikki virtaa, muuttuu, katoaa. Mikä tässä haihtuvien harhojen maailmassa on pysyväistä, ikuista, muuttumatonta? Onko sitä olemassakaan? On, ja se on ehdoton totuus, ikuinen olevainen, elämän salaisuus, jota niin mielellämme nimitämme Jumalaksi. Filosoifeina sanomme »olevainen», tiedemiehinä »totuus», uskovaisina »Jumala», — ja totuutta etsivinä ihmisinä käytämme mitä nimeä tahansa ja kaikkia nimiä.

Rakkain meille kuitenkin on nimi »totuus» niin kauan kuin tahdomme olla etsijöitä, s.o. seistä elämänvirran rannalla pää kumarassa ihmeissään, sydän palvonnasta polvillaan. Mutta jos emme enää jaksa ajatella, jos omat vikamme ja syntimme antavat meille liian paljon tekemistä, niin että ennen kaikkea kaipaamme omantunnon rauhaa ja sovintoa elämän kanssa, silloin tyydymme toiseen nimeen ja etsimme armoa ja anteeksiantoa Jumalalta.

Onpa sentään totuuden etsijällä toinenkin nimi, kun hän lähestyy olemassaolon suurta salaisuutta. Eihän etsijä paikoilleen jää. Hän lakkaamatta etenee, hän yhtämittaa löytää. Uusia näköaloja avautuu hänelle alati, ja kun hän henkisessä elämässään on oppinut tuntemaan sitä rakkauden lämpöä, joka totuuden valosta hohtaa ja hehkuu, silloin hänen huulilleen nousee uusi nimi, nimi, jota Jeesus Kristus käytti ja jonka hänen sydämensä nyt kuiskaa: Isä, rakas Isä, taivaallinen Isä.

Oli kerran etsijä-teosofi, joka oli joutunut hämilleen siitä, että teosofisessakin maailmassa oli jakauduttu niin moniin seuroihin ja lahkoihin monenlaisine kat-santokantoineen ja näkökohtineen. Hän ei lopulta tiennyt, kellä oli oikein, kellä väärin, ja oli miltei taipuvainen uskomaan, mitä eräs itsetietoiselta ja viisaalta näyttävä toveri hänelle vakuutti, nim. että kaikilla oli oikein. Hän ei kuitenkaan saanut rauhaa omaltatunnonaan, ja eräänä päivänä hän sattumalta joutui keskuste-

luun miehen kanssa, joka ei näyttänyt itsetietoiselta eikä ylen viisaaltakaan, mutta jonka sanat putosivat hänen janoavaan sydämeensä kuin viinipisarat täynnä eloa ja balsamia.

— Minun on niin vaikea käsittää, sanoi etsijä, — että kaikilla olisi oikein. Jos kaikki puhuvat samasta asiasta eri tavalla, eri näkökannoilta, silloinhan yhtä hyvin voimme sanoa, että kaikilla on väärin, sillä totuutta emme tiedä siitä asiasta, josta kaikki puhuvat, — totuus pysyy aina vain salassa.

— Oikein sanotte, vastasi vieras, — totuus pysyy salassa, sillä ihmiset eivät yleensä välitä totuudesta. Jos totuus paljastuisi, silloin loppuisi riita. Mutta jos kolme ihmistä on eri mieltä samasta asiasta, voiko kaikilla olla oikein? Eikö kaksi kertaa kaksi pysy neljänä, vaikka toinen väittäisi sen olevan viisi ja toinen, että on turha vaivata päätään pikkuseikoilla, joita ei voi tietää? Totuus on yksi eikä muutu.

— Kaikilla on siis väärin?

— Jos yksi sattumalta tietää totuuden, on hänellä oikein.

— Ja toiset ovat väärässä? Mutta kun kaikki ovat vilpittömiä totuuden etsijöitä?

— Silloin on toinen mahdollisuus: riitaveljet puhuvat eri asioista samalla kielellä ja samoilla sanoilla.

— Niin tosiaan, sekin on selitys. Ja jos yhdellä on oikein, mistä hänet tunnen?

— Siitä että hänellä on totuus, jonka etsimällä löydätte. Ottakaamme esimerkiksi. Mikä teosofinen kysymys on erikoisesti teitä huolestuttanut?

— Kysymys Kristuksesta. Toiset väittävät, että hän syntyi 105 vuotta ennen meidän ajanlaskuamme, toiset, että hän todella syntyi ajanlaskumme alussa, kun taas toiset sanovat, että on turha riidellä koko asiasta, koska pääasia ei ole historiallinen, vaan mystillinen Kristus. Minusta taas näyttää, että jos historiallinen Kristus on ikäänkuin ovi mystilliseen — ja onhan hän sitä ainakin meille täällä länsimailla, — silloin ei ole yhdentekevää, mitä tuosta historiallisesta Kristuksesta tiedämme, puhuvatko esim. evankeliumit hänestä vai eivätkö.

— Ei ollenkaan yhdentekevää. Sentähden poistuvat heti leikistä ne, jotka pitävät totuuden etsimistä tässä asiassa turhana päänvaivana. Ja jos esim. evankeliumit eivät puhuisi historiallisesta, vaan ainoastaan mystillisestä Kristuksesta, silloin olisi yhdentekevää, milloin historiallisesti tuntematon Kristus on elänyt ja onko hän ollenkaan elänyt. Ne jotka pitävät evankeliumeja ainoastaan »vihkimysdraamana», väittävätkin turhaksi kaiken riitelemisen historiallisesta Kristuksesta tai sanovat hänen syntyneen 105 e.Kr., jotta ristiriita tämän väitteen ja uuden testamentin kesken kääntäisi huomion pois historiallisesta Kristuksesta.

— Puhutte ristiriidasta?

— Tottakai. Evankeliumeissa itsessään on tarkka ajanmääräys Kristuksen syntymästä. Apostolein teot ja Paavalin kirjeet taas kertovat tapauksista ja matkoista, joiden aika on tarkasti määriteltävissä historiallisesti. Maailman historia ja uusi testamentti ovat täten yhtä mieltä siitä, että Jeesus Kristus syntyi ajanlaskumme alussa eikä 105 vuotta varhemmin.

— Mutta silloinhan tämä kysymys on ratkaistu!

— Ratkaistu tietysti sille, joka haluaa tietää puhtaan totuuden.

— Entä ne, jotka puhuvat tuosta ajasta 105 e.Kr.?

— Puhuvat toisesta henkilöstä, vaikka nimittävät häntäkin Kristukseksi. Totuus ei voi olla muuta kuin yksi. Sama asia ei voi olla kahdella tai kolmella tavalla. Totuuden löydämme, kun emme pelkää etsimistä ja tutkimista. »Riitelijöistä» on se siis oikeassa, joka sanoo historiallisen Kristuksen syntyneen ajanlaskumme alussa, ja lisää, että tämä evankeliumein Kristus on välttämätön opas meille, jos tahdomme oppia tuntemaan mystillistä Kristusta.

— Niin minäkin aavistelin, ja vaistoni on osoittautunut oikeaksi.

— Kun tunnemme evankeliumein historiallisen Kristuksen ja tiedämme, mitä hän on neuvonut ja opettanut, silloin on meillä tie mystillisen Kristuksen luo avoimena edessämme. Voimme sen tien joko valita tai hylätä.

— Entä tie?

— Tie on siinä ja ainoastaan siinä, että noudatamme evankeliumein historiallisen Kristuksen neuvoja, täytämme hänen käskynsä ja seuraamme Jeesusta elämässämme. Tämä tie vie meidät mystillisen Kristuksen luo, se on yhä syvempään ja syvempään totuuteen.

— Ja tunnemme olevamme oikealla tiellä?

— Emme ainoastaan tunne, vaan näemme ja tiedämme, sillä »totuus vapauttaa meidät» ja johdattaa meitä Pojan kautta Isän yhteyteen.

*

Markiisitar de Pompadour, Ranskan kuninkaan Louis XV:n tunnettu ystävä, on salaisissa muistelmissaan (koonnut ja toimittanut Jules Beaujoint) kertonut seuraavalla tavalla kreivi de Saint-Germain'istä:

»Mutta vakavaan ja oppineeseen piiriin pääsi — en muista millä tavalla — pujahtamaan kummallinen salaperäinen henkilö, jolla oli harvinaisen hyvä onni miellyttää kuningasta.

»Häntä nimitettiin kreivi de Saint-Germain'iksi. Oliko hän syntyisin Indiasta vaiko Ranskasta?

»Hän oli erinomainen keskustelija ja puhuja, sillä hän tunsikin perusteellisesti kaikki kielet, vanhat ja nykyiset, hänellä oli ihmeellinen muisti ja tietomäärä, josta välähdyksiä pilkisteli hänen aina huvittavan ja välistä sangen lumoavan keskustelunsa oikkujen lomitse, hänen taitonsa vaihdella esityksensä aiheita ja sävyä oli tyhjentymätön, hän oli aina tuore ja osasi jokapäiväisimmissä puheissaan tuoda esille odottamattomia asioita. Välistä hän saattoi kertoa kaskuja Valois-hallitsijoiden hovista tai vielä vanhemmista ruhtinaista sellaisella yksityiskohtaisesti täsmällisellä tarkkuudella, että kuulijat melkein uskoivat hänen olleen silminnäkijänä läsnä kertomissaan tapauksissa.

»Hän oli matkustanut koko maailman ympäri, ja kuningas kallisti mielellään korvansa hänen kertomuksilleen matkoistaan Aasiassa ja Afrikassa ja käynneistään Venäjän, Turkin ja Itävallan hoveissa. Näytti siltä, että hän tunsikin jokaisen hovin salaisuudet lähemmin ja paremmin kuin kuninkaan omat lähettiläät.

»Hän siroitteli välistä puheisiinsa leikillisiä kuvauksia tai vakavia mietteitä.

»— Säilyttääkseen kunnioitustaan ihmisiä kohtaan, sire, hän eräänä päivänä sanoi, — ei saa olla rippi-isänä, ei ministerinä eikä poliisiluutnanttina.

»— Voitte hyvin lisätä, kreivi, vastasi Louis XV, — eikä liioin kuninkaana.

»— Tiedättekö miksi, sire? Näkikö teidän majesteettinne paksun sumun, joka eilen vallitsi Parisissa? E h b i e n , sumu, johon petolliset ystävät ja ministerit verhoovat kuninkaan, on vielä paksumpi.

»Näiden ajatusten rohkeutta lievensi kuitenkin sangen maltillinen äänensävy, jonka hän tiesi valita, ja hänen ehdottomasti ylhäissyntyinen käytöstapansa.

»Vastaanotto, minkä kuningas ja markiisitar soivat hänelle Choisy'ssa ja Bellevue'ssa, herätti hänen kiitollisuutensa.

»Hän rikastutti kuninkaan työhuonetta erinomaisilla Velasquez- ja Murillotauluillaan, ja markiisittarelle hän lahjoitti mitä kallisarvoisimpia ja harvinaisimpia jalokivikoristeita, — sillä tätä eriskummaista miestä pidettiin satumaisen rikkaana, ja hän jakeli timantteja ja jalokiviä hämmästyttävällä anteliaisuudella.

»Hän häikäisi rahvasta jalokivilippaillaan ja kilpikonnankuorisilla rasioillaan, joita koristivat timantit, rubiinit, topaasit ja smaragdit.

»Hän huvitti markiisitarta taideteos-, taulu- ja kohokuvakivikokoelmillaan yhtä hyvin kuin ihmistuntemuksellaan ja tiedoillaan poliittisesta maailmasta. Ja vihdoin markiisitar piti kreivistä sentähden, että tämä avusti häntä rakkaimmassa ja vaikeimmassa suunnitelmassaan, nim. kuninkaan e n n u i 'in (ikävän) haihduttamisessa.»

*

Jeesuksen lausetta »mitä ette tahdo, että toiset teille tekisivät, sitä älkää tekään tehkö heille» pidetään syystä yhtenä käytännöllisen eksoteerisen siveysopin kulmakivenä, ja totuuden etsijöitä ilahduttaa sentähden nähdessään, että samaa kultaista sääntöä on tunnettu ja noudatettu ennen Kristustakin. Kaikki tietävät, että kiinalainen suurmies Confucius antoi aikalaisilleen saman neuvon, mutta otan senkin tähän muutamien toisten lausuntojen kanssa.

K o n f u t s e 500 e.Kr.: Tee toiselle, mitä tahdot, että hän tekisi sinulle, äläkä tee toiselle, mitä et tahtois hänen sinulle tekevän. Tämä ainoa laki on sinulle tarpeen. Kaikki muu perustuu siihen.

A r i s t o t e l e s 385 e.Kr.: Käyttäytykäämme toisia kohtaan sillä tavalla kuin tahdomme, että he käyttäytyisivät meitä kohtaan.

P i l l a c u s 650 e.Kr.: Älä tee naapurillesi semmoista, mitä hänen puoleltaan pitäisit pahana.

T h a l e s 464 e.Kr.: Vältä semmoisia tekoja, joista toisia moittisit.

S o k r a t e s 338 e.Kr.: Menettele toisia kohtaan, niinkuin tahtoisit, että he menettelisivät sinua kohtaan.

S e x t u s 406 e.Kr.: Niinkuin toivotte, että naapurinne olisivat teitä kohtaan, niin te olkaa heitä kohtaan.

H i l l e l 50 e.Kr.: Älä tee toisille, mitä et mielellään näkisi, että he tekisivät

sinulle.

Voisimme tähän luetteloon lisätä vanhan suomalaisen sananlaskun: Suo se toiselle, mitä itsellesikin.

Onkin huomattava, että tämä on yleispätevä, niinkuin sanoin: eksoteerinen, siveellinen laki. Sen lisäksi muinaisajan viisaat opettivat erikoisia sääntöjä niille, jotka antautuivat heidän varsinaisiksi opetuslapsikseen. Mutta kuinka onnellisesti me ihmiset eläisimme maan päällä tämänkin eksoteerisen siveyslain turvissa, jos sitä noudattaisimme jokapäiväisessä vaelluksessamme!

*

Kun puhutaan aikakauskirjamme levittämisestä, huomauttavat aina jotkut, kuinka hankala semmoinen työ on, koska Ruusu-Ristin sisältö yleensä on vaikeatajuista tai ainakin siksi erikoista, ettei se saata kiinnittää suuren yleisön mieltä. Kauniisti sanoikin kerran eräs ystävä: »Ruusu-Risti on totuuden etsijöitä varten. Se, joka on totuuden etsijä, löytää ja tilaa Ruusu-Ristin. Ken ei ole totuuden etsijä, hän ei lue Ruusu-Ristiä, vaikka sen tilaisikin. Niin monta kuin Ruusu-Ristin lukijoita on, niin monta on totuuden etsijää Suomessa ja suomen kielellä».

Tuo oli tietysti paradoksi, ja meidän täytyy sydämeistämme toivoa että totuuden etsijöitä on paljon, paljon enemmän Suomessaakin. Ne ne on löydettävä, ja sentähden kehoitan kaikkia rohkaisukseen lukemaan, mitä veli J. E. Kaukomaa kirjoittaa artikkelissaan tässä numerossa.

Ehkä sekin voi mieliä rohkaista, että Ruusu-Ristimme tulee ilmestymään säännöllisesti ja ajoissa tänä vuonna, siis kuukauden 21 p:n tienoissa, ettei ainakaan painon, postituksen ja yleensä ulkonaisten olojen takia tapahdu myöhästymisiä, niinkuin viime vuonna; ja toiseksi, että lehtemme tulee sisältämään huomattavia kirjoituksia eri aloilta, esim. sentapaisia historiallisia elämäkertoja kuin on tässä numerossa Gustaf Björnramin lyhyt biografia.

Kuta enemmän tilaajia on Ruusu-Ristillä, sitä paremmaksi ja monipuolisemmaksi voin tehdä sen sisällön. Aineellista maailmaa, jossa aatteet toteutetaan, hallitsee kuten tiedämme raha sangen suuressa määrin.

Kaikkea hyvää uudelle vuodelle toivotan nyt sekä Ruusu-Ristille että sen lukijoille!

Helmikuu, s. 41–47

Kirjoituksessaan »Madame Blavatsky, Elämän papitar», jonka julkaisen tässä numerossa, on Rafael Ronimus kosketellut kiintoisaa kysymystä H. P. Blavatskyn »uskontunnuksesta». Koska tässä aikakauskirjassa silloin tällöin on puhuttu madame Blavatskystä »ruusuristiläisenä Kristuksen seuraajana», katson aihetta olevan lausua puolestani pari sanaa asiasta.

Rafael Ronimus on vallan oikeassa väittäessään, ettei madame Blavatsky ollut minkään erikoisen uskonnon, vaan itse elämän papitar, sillä vaikka hän yhdessä eversti Olcottin kanssa oli »ottanut pansiin» eli liittynyt buddhalaiseen kirkko-

kuntaan, ei hän silti ollut buddhalainen sanan tavallisessa merkityksessä. Teosofisen liikkeen alkuaikoina teosofia kyllä useimmiten sekoitettiin buddhanuskoon, mutta H. P. Blavatsky alituisesti ja väsymättä selitti, ettei teosofia ollut buddhalaisuutta (kts. esim. Teosofian Avainta.)

Sama on asian laita nyt. Jos H. P. B:stä sanotaan, että hän oli »ruusuristiläinen Kristuksen seuraaja», ei sillä tarkoiteta, että hän oli kristillisen uskon tai kristillisten kirkkojen kannattaja. Semmoista ei voida tarkoittaa, sillä madame Blavatsky oli kaikkea muuta kuin kristitty sanan jokapäiväisessä merkityksessä. Hän ei edes ollut »Kristuksen seuraaja», jos kuvittelemme, että semmoinen ihminen on velvollinen uskomaan erinäisiin kristillisiin uskonkappaleihin, jotka ovat yhteisiä kaikille kirkkoille ja lahkoille. Hän oli Kristuksen seuraaja ainoastaan Ruusu-Ristimerkityksessä, s.o. hän piti pätevinä ainoastaan Kristuksen omia sanoja, opetuksia ja käskyjä, joita hän vertaili ja liitti Buddhan y.m. viisaiden jumalanpoikain sanoihin, opetuksiin ja käskyihin.

Madame Blavatsky teki nim. eron Jeesuksen ja Kristuksen välillä. Jeesus oli ihminen ja korkea vihitty. Mutta Kristus ei ollut mikään erikoinen persoonallinen olento — maailman opettaja tai muuta semmoista, — vaan persoonaton „prinsiippi”, a l a j a eli maailman sielu, eli kuten Ruusu-Ristissä sanomme: kosmismystillinen Kristus, Jumalan Poika, Logos, Sana. Sentähden tämä sama Kristuspriinsiippi oli elänyt ja toiminut Buddhassa y.m. vapahtajissa, joten kaikki uskonnot ovat oksia samasta puusta (Kristuksesta), vaikka toinen on toisella tavalla ja vähemmässä määrässä kuin toinen osannut tuoda ilmi »Jumalan kunniaa». Teosofia, joka opeissaan perustui tähän uskontojen yhteiseen ytimeen, oli täten kaikkien uskontojen sisäisenä sisältönä (esoteerisena viisautena), ja madame Blavatsky painosti aina sitä tärkeätä tosiseikkaa, että kutakin uskontoa oli arvosteltava sen perustajan oppien mukaan, ei kirkkojen ja n.s. seuraajain, jotka järjestään ovat hämmentäneet ja sekoittaneet alkuperäisiä oppeja.

Madame Blavatskyn mielestä oli siis »kristitty» sanan varsinaisessa merkityksessä ainoastaan joku Leo Tolstoi, joku isä Damien, joku Fransiskus Assisilainen, joka elämässään seurasi evankeliumein Jeesus Kristusta. Semmoiset »kristityt» taas, jotka eivät tunne vuorisaaonia eivätkä tunnusta Jeesuksen käskyjä päteviksi elämän ohjeiksi, eivät tiedä paljoakaan kristinuskosta eivätkä kulje Jeesuksen neuvomaa tietä taivasten valtakuntaan, s.o. valkoiseen veljeskuntaan.

Jos siis joskus selvyyden vuoksi nimitämme madame Blavatskya ruusuristiläiseksi ja Kristuksen seuraajaksi, emme tällä vähimmässäki määrässä rajoita hänen yleismaailmallisuuttaan, hänen yleisinhimillisyyttään, hänen puolueettomuuttaan, vaan päinvastoin painostamme — ja syvennämme sitä.

✧

Vanha tuttu kasku kristillisen jumaluusopin loistoajoilta kertoo, kuinka keran erässä kirkonmiesten kokouksessa väiteltiin hevosen hampaista. Pappi toisensa perään käytti puheenvuoroa, todistaen raamattuun vetoamalla, minkälainen hevosen suu oli ja kuinka monta siinä oli hammasta. Mutta kaikki ikävä kyllä

olivat eri mieltä ja väittely kiihtyi sangen kiivaaksi tuosta tärkeästä teologisesta kysymyksestä. Pyhä suuttumus saavutti kuitenkin huippunsa, kun muuan yksinkertainen ja jumaluusopin mysterioihin vähemmin perehtynyt maalaispappi nousi paikaltaan ja ehdotti, että asia ratkaistaisiin siten, että hevonen tuotaisiin kokoukseen, jotta sen suuta voitaisiin tarkastaa. En muista, tyytyikö kokous huutamaan »alas jumalaton kieltäjä!» vai tuomittiinko herjaaja elävältä poltettavaksi.

Tämä kasku on kuin vertauskuva. Monasti sattuu elämässä samantapaisia seikkoja. Kerran kauvan sitten esim. olin läsnä väittelyssä, jossa pohdittiin n.s. homoseksualismia. Niitten varalle, jotka eivät tunne tätä ulkomaalaista sanaa, tahdon mainita, että homoseksuelleiksi eli homoseksuaalisiksi sanotaan niitä ihmisiä, jotka tuntevat sukupuolista vetäymystä omaan sukupuoleensa. Mainitsemassani väittelytilaisuudessa esiintyi monenlaisia mielipiteitä, jotka kuitenkin kaikki tähtäsivät siihen, että homoseksualismi semmoisenaan oli kauheata.

— Se on pahe, vieläpä luonnoton, ja ansaitsee lain ankarimman rangaistuksen.

— Minusta se on pikemmin sairaus kuin pahe. Nuo ihmiset ovat onnettomia. Heitä pitäisi kasvattaa pikemmin kuin rangaista.

— Mitä vielä kasvattaa!? Ovat hurjistelleet paheen kaikissa muodoissa ja lopen väsyneinä kiihoittavat aistejaan uusilla nautinnon keinoilla, kun ei luonnollinen sukuelämä heitä enää tyydytä.

— Huh, semmoisiako ovatkin? On se kauheata. Mutta minusta olisi sittenkin parempi, jos heitä varten olisi jonkinlaisia sairaaloita eli laitoksia — niinkuin esim. juupoille. Eihän juoppokaan ole rikollinen, jollei hän juovuspäissään tee jotain rikosta.

— Siinäpä se. Mutta nämä homoseksuaaliset roistot viettelevät aina toisia paheisiin. Ajatelkaa viattomia nuoria, jotka joutuvat heidän käsiinsä!

— Viattomia nuoria? Suokaa anteeksi, mutta voisivathan nuo nuoretkin vähän katsoa eteensä. Eihän tuommainen pahe voi heitä viehättää, kun eivät luonnollistakaan tyydytystä ole kokeneet.

— Vielä mitä! Ihminen on pahalle altis ja lankeemukseen sangen taipuvainen.

— No en minä ainakaan ollut nuoruudessani. Siinä tapauksessa ajat ovat tyystin muuttuneet. Minun nuoruudessani joka ihminen vaistomaisesti tiesi, mikä oli sopivaa, mikä ei. Ei olisi tullut kysymykseenkään, että kukaan olisi voinut houkutella minua sopimattomiin tekoihin, minkäänlaiseen kurittomuuteen tai sukupuolielämään. Semmoisesta ei kannattanut puhuakaan.

— Voi olla, että moraaliset käsitteet ovat jonkunverran höltyneet, mutta . . .

— Ja sen minä sanon, että paheellinen on itse semmoinen nuori ihminen, joka antaa toisen houkutella itseään syntiin . . .

— Entä jos se tapahtuu rakkaudesta?

— No jaa, rakkaus voi tulla kysymykseen eri sukupuolten välillä — ja onhan moni tyttö langennut rakkaudesta, — mutta paheesta puhuttaessa ei tarvitse mainita rakkaussanaa.

— Homoseksuaaliset ihmiset väittävät kuitenkin rakastavansa, kuului arka ääni joukosta.

— Kaunistelevat vain pahettaan. Kuinka luonnoton voi rakastaa? Kuinka

rakkaus voisi olla luontoa vastaan?

— Mutta jos nuoret, jotka lankeavat heidän pauloihinsa, tekevät sen rakkaudesta?

— Älkäähän toki pilkatko. Jos näin jatkamme, luovun minäkin pian säälistäni ja toivon paheellisille lain rangaistusta.

Nyt syntyi seurassa suuri hämmästys, hirmuinen siunailu ja paheksuminen, sillä äskeinen arka ääni puuttui taasen äkkiä puheeseen ja sanoi:

— Entä jos olemme liian nopeat tuomiossamme? Jos n.s. homoseksualismi ei ole pahe eikä suorastaan sairauskaan, vaan jokin tavallisuudesta poikkeava luonnollinen ilmiö? Jos se ei ole paheellisen elämän loppusaavutus, vaan synnynnäinen luonnonoikku, jonka tarkoitus meiltä vielä on salattu? Tunnetteko homoseksuaalisia yksilöitä? Oletteko tutkineet heidän sieluelämänsä, heidän rakkauselämänsä, heidän sukupuolisuuttaan? Te tuomitsette ennakkoluulojenne perusteella, mutta kuinka semmoinen tuomio voi olla oikea?

Nyt alkoivat kaikki puhua ja huutaa yhtäkaa ja minun tuli niin sääli aran äänen omistajaa, että pakenin.

*

Ylläoleva tuli mieleeni, kun sain seuraavan kirjeen:

Muistan kotipitäjästäni lapsuuden ajoilta erään kummallisen ihmisen, jota sanottiin hulluksi Huldaksi syystä, että hän, huolimatta siitä että oli nainen, kulki miehen vaatteissa. Ja muutenkin hän oli tavoiltaan paljon miehen kaltainen, poltti tupakkaa ja viihtyi parhaiten miesten töissä. Mikään hullu hän ei ollut, siitä olen varma, mutta ihmiset käsittivät hänet väärin, ja varsinkin naiset ylenkatsoivat ja vihasivat häntä ja miehet tekivät hänestä pilaa.

Hänen oli vaikea elää, sen voi ymmärtää.

Mietin usein itsekseni, mikä hän oli ja miksi hän oli tuollainen. Ja sainkin siihen kerran vastauksen.

Eräänä päivänä näin hänen istuvan yksin silmissään kyneleitä. Menin hänen luokseen ja tiedustin osaaottavasti, miksi hän itki.

Siihen hän vastasi: »ei kukaan ymmärrä minua.»

»Ehkäpä minä ymmärrän», sanoin.

»Niin . . . ehkä . . . paremmin kuin muut. Ethän sinä koskaan naura minulle.»

Ja niin hän vihdoinkin kertoi minulle kummallisen elämänsä, jonka aina muistan.

Hän sanoi olevansa nainen, mutta tuntevansa aivan selvään, että hänellä on miehen sielu. Hän sanoi syvästi rakastuneensa erääseen tyttöön, mutta mitään ymmärtämystä ei hän saanut osakseen, vaan vihaa, katkeraa vihaa ja ylenkatsetta.

Tunsin sydämestäni suurta myötätuntoa »hullua Huldaa» kohtaan — ja olin kait ainoa, joka sitä tunsi.

Ei jäänyt hän ainoaksi, vaan tulin tuntemaan erään toisenkin aivan samanlaisen ihmisen. Hän oli mies ja tunsi olevansa sielultaan nainen — siis päinvastainen tapaus. Hänen elämänsä oli vieläkin onnettomampaa, oikeata helvettiä, sillä hänellä olivat sukupuolihimot suuret. Hän »rakastui», toisin sanoen mielistyi

miehiin, joiden kanssa hän yritti päästä suhteisiin, mutta joutui ruumiillisen väkivallan uhriksi. Häntä lyötiin ja vihattiin, mikä oli luonnollinen seuraus, koska ne henkilöt, joiden kanssa hän joutui tekemisiin, eivät tunteneet Karman lakia enempää kuin hän itsekään. Kukaan ei yrittänyt oikaista häntä eikä kääntää oikealle tielle.

Tällaisia ihmisiä löytyy useampia ja itse he varmaan ovat syypäät tuohon pahaan karmaansa. Mutta kova on heidän kohtalonsa.

Jospa he yrittäisivät käyttää tahdonvoimaansa apunaan, niin varmaan heidänkin elämänsä olisi paljon helpompaa. Ihminen voi, jos hän vain tahtoo ja päättää luopua himoistaan ja paheistaan. En väittäisi tätä, ellen olisi itse kokenut, ellen olisi itse kuolettanut monenlaisia paheita itsestäni.

Mielenkiintoista olisi tietää, minkälaisen rikkomusten seurausta on tuonlainen karma.

K. S.

*

Elävästä elämästä saattaa poimia tukuttain samankaltaisia tapauksia kuin K. S:n kirjeessä mainitut. Puolueettomalle tutkijalle ne kaikki osoittavat ja todistavat, että kyseessä on todellakin luonnollinen ilmiö ja synnynnäinen ominaisuus, oli se kuinka oikukas tai »luonnoton» tahansa niiden mielestä, jotka viisaudessaan asettavat luonnolle rajoja. Tätä kysymystä onkin viime vuosikymmeninä paljon tutkittu ulkomailla tieteellisissä, varsinkin lääkäripiireissä ja tultu siihen eittämättömään lopputulokseen, että luonnonilmiötä sinään ei saata kieltää, toisin sanoen, että yksilöllinen ihminen on syytön synnynnäisiin taipumuksiinsa. (Tiedemiehet eivät luonnollisesti ota lukuun jälleensyntymistä.) Homoseksuaalinen ihminen ei siis semmoisenaan ole sen halveksittavampi kuin heteroseksuaalinenkaan, joka »rakastaa» vain toista sukupuolta, vaan molempia on arvostettava heidän tekojensa eikä taipumustensa nojalla. Suuri valistustyö odottaa tässä oikeinajattelevia ja totuutta rakastavia tekijöitä, sillä kristikunta on sentään kasvanut pois siitä umpimähkäisestä ja lyhytnäköisestä tuomitsemisesta, joka ennen vei tuhansittain homoseksuaalisia yksilöitä piinapenkille ja polttorviolle: lapsiakin, joita tällä tavalla leimattiin paholaisen omiksi.

Asiantuntijat eivät enää väitä, että homoseksualismi perustuisi paheeseen; se on luonnon ilmiö, ja fysiologisesti on viitattu siihen, että jokainen ihminen alkuaan — sikiötilassaan on — kaksisukuinen ja kaksineuvoinen ja että myöhemminkin pitkin matkaa toinen sukupuoli piilee hänessä salatussa, surkastuneessa muodossa. Mutta luonnollisesti oppineet eivät ole etsineet syvempää sielullista syytä ilmiöön, eivät toisin sanoen ole tehneet semmoista kysymystä kuin K. S., nim. mitkä syyt menneisyydessä ovat aiheuttaneet seurauksena tällaisen karman. Sen asian ovat nykyiset tiedemiehet jättäneet teosofian ratkaistavaksi.

Omasta puolestani olen useita kertoja kosketellut näitäkin kysymyksiä puhuessani sukupuolielämästä yleensä, mutta en tahdo tällä kertaa viedä enemmän tilaa Ruusu-Ristin palstoilta. Pelkään, että lukijat ovat kyllästyneet jo tästäkin.

Sen vain lopuksi sanon, että K. S. on löytänyt oikean käytännöllisen ratkaisun: ihminen on luotu itsensä voittajaksi; hän ei tapa mitään itsessään, mutta hän löytää ytimen, syntyksanan, ja tulee onnelliseksi.

*

Ulkomailla on teosofein tapana tukea omia kirjakauppojaan ja kustannusliikkeitään ostamalla ja tilaamalla kaiken kirjallisuutensa niiltä. Kustantajain myöntämä alennus, joka muuten jää vieraille, tulee täten oman liikkeen hyväksi ja auttaa sitä ponnistuksissaan teosofisen asian eteen. Tätä esimerkkiä olisi hyvä meidänkin seurata Suomessa. Onhan meillä liike — Mystica, — joka tarjoutuu ilomielin hankkimaan minkä koti- tai ulkomaalaisen kirjan tai lehden tahansa, ja koska Mystica kustannustyössään taas palvelee teosofista maailmankatsomustamme, pitäisi olla meidän mieluistakin auttaa Mysticaa tällä yksinkertaisella ja helpolla tavalla, joka ei meille mitään maksa. Onpa Mystica ilmoittanut haluavansa palvella yleisöä järjestämällä kirjojen myyntiä vähittäismaksuilla ja myöntämällä vakituksille kundeilleen alennusta omista kustannustuotteistaan. Monet pienet purot tekevät vuolaan virran, ja tällaiset vähäpätöisiltä näyttävät teot saavat ajan pitkään aikaan huomattavia tuloksia.

Maaliskuu, s. 85–88

Sain kerran taas huvikseni istua koko ajan kuulijoiden joukossa, kun sunnuntaina helmikuun 20 p:nä olin Suomen Teosofisen Seuran järjestämässä matineassa Helsingissä. Puhujana esiintyi Vapaamielisen Katolisen Kirkon piispa J. I. Wedgwood, minulle Tukholman kongressista 1913 tuttu teosofinen työtoveri, joka v. 1925 ilmoitettiin yhdeksi tulevan Kristuksen arhateista eli lähimmistä opetuslapsista.

Hän puhui teosofisen liikkeen suhteesta uskontoon ja — vaikka esitelmän lauseittainen tulkinta suomeksi tietysti vaikutti häiritsevästi ja pitkäveteisesti — miellytti hänen esiintymistapansa hillitty, joskin hieman kuiva rauhallisuus, joka tavoitteli sitä persoonatonta puolueettomuutta, mikä nykyään näkyy olevan ihanteena Teosofisessa Seurassa, niin etäällä kuin se onkin Madame Blavatskyn intensiivisen personallisesta totuudenvaatimuksesta.

En aio selostaa piispa Wedgwoodin puhetta, joka luonnollisesti oli ylimalkaista laatua; huomioni kiintyikin vain yhteen kohtaan, jossa puhuja kosketteli minun — sanoisinko — erikoisalaani. Huomautettuaan, kuinka nykyaikana pidetään vuorisaarnaa epäkäytännöllisenä, jopa mahdottomana toteuttaa, ja itsekin myönnettävään, että järjestyneestä yhteiskunta- ja valtio-elämästä ei tulisi mitään, jos vuorisaarnan käskyjä noudatettaisiin, hän lisäsi: mutta onkin olemassa näkökanta, joka poikkeaa tavallisesta ja useimmille on uusi, mutta jonka mukaan ristiriidat häipyvät; tämä näkökanta on, että vuorisaarnan käskyt eivät ole annetut umpimähkään kaikille ihmisille, vaan ainoastaan harvoille, nim. Kristuksen nimenomaisille opetuslapsille.

Tämä oli oikein sanottu, ja sitä kantaa minäkin olen edustanut julkisesti ainakin v:sta 1906.¹⁾ Kuitenkin siinä kannassa näin esitetynä piilee huomaamaton, vaikka silti sängen harhaanviepä erehdys, jota en ollut tehnyt aikaisemmin, esim. »Valoa kohti» kirjassa ja jonka korjasin äsken kirjassa »Vuorisaarna» (1925), mutta jota käytän tilaisuutta tässä taas mainitakseni, koska arvoisa esitelmänpitäjä suin päin lankesi samaan erehdykseen.

Valaistakseen näkökantaansa piispa Wedgwood vetosi Indian vanhaan kastilaitokseen. Niinkuin siellä kullakin kastilla oli omat tehtävänsä, sotilailta omansa, kauppiailta omansa j.n.e., ja ainoastaan korkein kasti, braahmanat, oli oikeutettu tutkimaan pyhiä kirjoja ja kykenevä elämään vaativampien uskonnollis-siveellisten käskyjen mukaan, niin Kristuksenkin varsinaiset opetuslapset ovat ainoat, joille vuorisaarnan käskyt kuuluvat ja jotka kykenevät niitä noudattamaan. Muille ihmisille kuuluvat muut luonnolliset tehtävät ja velvollisuudet.

Kun tähän valoon asetamme vuorisaarnan, työnnämme huomaamattamme ihmiset Kristuksen luota. Sillä kuka meistä uskaltaa ajatella kelpaavansa opetuslapsiksi ja olevansa erikoisasemassa Kristukseen nähden? Opetuslapset muodostavat suljetun piirin, johon ei saata tunkeutua. Ja mistä voi ken itsestään tietää olevansa opetuslapsi? Vuorisaarna ei tietenkään kuulu meille, se on aivan meidän yläpuolellamme . . .

Mutta mitä siinä tapauksessa on kristinusko? Millä tavalla olen kristitty ilman vuorisaarnaa? Sillä tavallako kuin kirkot ja kristikunta yleensä? Mooseksen vanhoja juutalaisia käskyjä noudattamallako?

Ratkaisin tämän ristiriidan v. 1906 kuvaamalla sitä tilaa, jossa »kansaa» oli kuullessaan Jeesuksen puhuvan. Kuulijat tunsivat ja ymmärsivät, että Jeesuksen oppi ja usko keskittyi yhteen ainoaan sanaan: hyvyys. Ken koetti todella olla hyvä, hän noudatti Jeesuksen neuvoja kansalle. Mutta hyvyys on yleinen käsite. Ei yhdelläkään uskonnon perustajalla ole mitään hyvyttä vastaan. Hyvyys on epäilemättä hyvä valmistus. Ken hyvyttä käsittää, hän on valmis seuraamaan Viisauden Mestaria — Krishnaa, Zoroasteria, Laotseta, Buddhaa, Pythagorasta, Sokratesta, Jeesusta — mutta hän ei vielä ole kenenkään erikoinen oppilas. Kuinka ihminen siis oppilaaksi, opetuslapsiksi pääsee? Mitkä ovat opetuslapsiuden edellytykset ja ehdot?

Sentähden esitän nyt asiat vähän toisella tavalla. Sanon nyt: kaikki todellinen uskonto on juuri opetuslapsiutta. Uskontojen perustajat tahtovat ja kaipaavat juuri opetuslapsia. Kaikki ihmiset kuuluvat määrättyyn kansaan, aikaan, sivistykseen. Sivistys nimittää itseään jollakin nimellä, kristityksi, buddhalaiseksi j.n.e., koska se nimellisesti on omaksunut määrätyn uskonnon ja vapahtajan. Mutta mikään sivistys ei vielä ole ollut minkään uskonnonperustajan todellinen opetuslapsi, koska opetuslapsena voikin olla ainoastaan elävä ihminen. Sentähden jokainen ihmisyksilö on joko aikansa kulttuurituote tai — jos hän on henkisesti

¹⁾ Kts. sarjakirjoitusta »Uusi testamentti ja teosofia» Omatunto-lehdessä 1906, sittemmin julkaistu broshyyriina nimellä »Jumalan valtakunnan salaisuudet». Kts. niinkään ja etenkin kirjaa »Jeesuksen salakoulu», joka ilmestyi 1915 ja josta toinen painos otettiin 1919.

herännyt ja ihmisen vapaalla tahdolla varustettu olento — jonkun uskonnonperustajan eli vapahtajan vilpitiön opetuslapsi. Siinä ero eksoterismin ja esoterismin välillä. Kulttuurin lapset sinään ovat eksoteerisia esim. Kristuksen oppiin nähden, esoteristeja ovat ne ihmiset, jotka vapaasta halusta liittyvät Kristuksen opetuslapsiksi.

Saattaa siis itse tulla ja liittyä esim. Kristuksen opetuslapseksi?

Tietysti. Sehän juuri on Kristuksen sanoma. Kellä on korvat kuulla, hän kuulkoon!

Vuorisaarna on joka ihmiselle opetuslapsiuden koetuskivi. Vuorisaarna on kutsu, joka kuuluu kaikille ihmisille ja kaikkiin maan ääriin. Ei kukaan ole suljettu ulos taivasten valtakunnasta. Päinvastoin. Taivasten valtakunta on lähellä ja sen portit ovat avoinna. Tahdotteko astua sisään?

Noudattakaa silloin vuorisaarnan käskyjä!

Niin yksinkertainen on tämä totuus. Ihmisiä ei pidä peloittaa, heitä pitää kutsua. Tämän ymmärsin »Valoa kohti» kirjaa kirjoittaessani, sillä siinä lausuin: »Ja miksikä Kristuksen yksinkertaisen siveysopin asemesta opetetaan jos jonkinmoisia kristillisiä etiikkoja ja katkismuksia, niin että lapsille ja nuorukaisille saarnataan: älä tapa! älä himoitse naapurisi vaimoa! — lapsille, jotka Jeesuksen omien sanojen mukaan kuuluvat Jumalan valtakuntaan, ja nuorukaisille, joiden käsitys hyvästä ei vielä ole himmentynyt?» Ja toisessa paikassa: »Ja kuitenkin evankeliumit ovat täynnä mitä yksinkertaisimpia ja puhtaimpia siveyden sääntöjä, joita noudattamalla yksin voi tietoon päästä, niinkuin Jeesus sanoo: jos te rakastatte minua, niin pitääkää minun käskyni (Joh. XIV: 15), jolloin Jeesus lupaa opetuslapsilleen totuuden hengen, joka heille kaikki opettaa ja johdattaa kaikkeen totuuteen (Joh. XIV: 16-17, 26; XVI:13).»

Tätä samaa näkökantaa olen myös esittänyt »Vuorisaarna»-suomennoksessani, johon lukijoita viiataan.

Eroitus ehkei ole suuri näennäisesti, ulkonaisesti katsoen. Kuitenkin se on käänteentekevä omassa sisäisessä asenteessamme, ja siksi pyydän jokaista totuudenetsijää kysymystä harkitsemaan ja miettimään.

*

Vuorisaarnasta puhuttaessa tahdon mainita kahdesta ylen vanhasta käänös-virheestä, joista äsken satuin lukemaan eräässä englantilaisessa teoksessa. Matteuksen evankeliumin alkuperäinen kreikkalainen laatija, joka käytti aramealaista alkutekstiä lähteenään, käänsi (Matt. VII:6) »pyhätöksi» aramealaisen sanan, joka oikeastaan merkitsi »kultakoriste korvaa, päätä tai kaulaa varten». Aramealainen lause siis kuului: »Älkää antako kultakoristetta koirille älkääkään heittäkö päärlyjä sikojen eteen». No niin, tekstin merkitys ei tästä korjauksesta muutu, mutta parallellismi on nyt luonnollinen.

Toinen väärinkäsitetty kohta on Matt. V:37, jossa kreikkalainen teksti väärin sanoo: ». . . teidän puheenne olkoon: niin, niin, ei ei; mitä siitä yli on, on pahasta». Viimeinen osa lauseesta on väärin käsitetty. Jaakobilla on epistolassaan

(V:12) alkuperäinen, oikea teksti: »... teidän puheenne olkoon: niin, niin, ei, ei: jotta ette lankeaisi tekopyhyyteen». Tämä onkin jokseenkin sama kuin »Vuori-saarnassa» esittämäni suomennos: »Mitä siitä yli on, on lähtöisin vilpistä».

*

Ruusu-Ristin vuosikokous on päätetty pitää pääsiäisenä huhtikuun puolivälissä.

Huhtikuu, s. 125–128

Ettekö tahtoisit kertoa minulle jotain mustista maagikoista ja heidän lopullisesta kohtalostaan? Eräissä seurapiirissä oli äskettäin puhetta niistä ja silloin toiset olivat sitä mieltä, että mustan maagikon minä lopulta yhtyy jumaluuteen, toiset taas arvelivat, että se haihtuu olemattomiin. Kuinka asian laita todella on?

— Tietäjät puhuvat yleensä mahdollisimman vähäsen mustasta magiasta ja mustista maagikoista. Paljon minulla ei ole teille kerrottavaa, jos pysymme niissä rajoissa, mitä heistä julkisesti ilmoitetaan. Vaan sanokaapa minulle ensin, mitä käsitätte mustalla maagikolla.

— Eikö hän ole paha ihminen, joka käyttää väärin hankkimiaan yliluonnollisia eli yliaistillisia tietojaan ja kykyjään?

— On kyllä, mutta tässä kohden voimme täydellä syyllä lisätä: on mustia ja on mustia. On näet paljon ihmisiä, jotka harjoittavat mustaa magiaa silti olematta mustia maagikoita sanan varsinaisessa merkityksessä. Nämä ihmiset ovat niitä, jotka voivat katua, kääntyä takaisin pahoilta teiltään ja tuskallisten ponnistusten perästä pyrkiä jälleen hyvään. Musta velho sitä vastoin on paatunut, hän ei kadu, ei käännä, hän palvelee pahaan järkkymättä hamaan kadotukseen asti.

— Voidaanko siis sanoa, että mustat palvelevat paholaista ja hänen teitään, niinkuin hyvät yrittävät palvella Jumalaa?

— Miksei, mutta muistakaamme, että »paholainen» vain on pahan aate eli idea, ei mikään personallinen olento.

— Mikä sitten on pahan aate?

— Pahan aate on ensinnäkin jyrkkä kieltäytyminen palvelemasta hyvää (Jumalaa, totuutta) ja toiseksi positiivinen päätös estää ja vastustaa hyvää aikaansaamalla mahdollisimman paljon paha (tuskaa ja kärsimystä sen moninaisissa muodoissa, kuten tauteja, hulluutta, itsemurhaa, sotia, sortoa, rikoksia j.n.e.). Pahan palvelija on luopunut Jumalasta, s.o. elämän hengestä ja kehitysvoimasta, ja asettunut hänen vastustajakseen. Saatana merkitsee »vastustaja».

— Saatana on siis ihminen ja saatanoita on useampia?

— Niin, saatana on nimi, ja ihminen, joka todella on musta noita, on oikeutettu sitä nimeä kantamaan. Kuinka monta semmoisia saatanoita on, on toinen kysymys. Omasta puolestani olen aina käsittänyt, että saatanoita on sängen harvassa — niitä on yhtä vähän kuin on todellisia valkoisia Mestareita, — ehkä vähemmin.

— Ja mikä on heidän lopullinen kohtalonsa?

— Ikuinen kadotus, s.o. heidän minuutensa häviää olemattomiin.

— Niinpä niin. Se ei siis yhdy jumaluuteen. Mainitsemassani keskustelussa toiset olivat väärässä, toiset oikeassa.

— Tietenkin minuuteen nähden, mutta ei kuolemattomaan henkeen eli itseän nähden.

— Mitä tarkoittatte?

— On tehtävä ero ihmisen sisimmän itsen ja hänen yksilöllisen minuutensa välillä. Ihmisen henki-itse, aatmaa, on jumalsyntyinen, se on Jumalan Poika hänessä, kuolematon ja häviämätön monaadi. Tämä ei koskaan ole missään tekemisissä pahan kanssa. Kun musta velho viimeisessä, korkeimmassa (eli alimmassa) vihkimyksessään lopullisesti luopuu Jumalasta, luopuu hän samalla omasta sisimmästä itsestään, Jumalan Pojasta, Vapahtajasta. Silloin hänen henki-itsensä peittää kasvonsa ja palaa takaisin Isän helmaan, ja musta velho on yksin minuutensa kanssa. Minuus on ajassa syntynyt, minuus voi ajassa kuolla. Meidän inhimillinen minämme syntyi eläimen muodossa, kun eläin sielu kurtui taivasta kohti ja Jumalan Poika, monaadi, siihen tarttui. Tämä tapahtui miljoonia vuosia sitten, mutta vaikka minämme jälleensyntyä ja persoonallisuuden kannalta on kuolematon, on sen olemassaolo riippuvainen hengestä — ja kuolemaan se on tuomittu, jos se hengestä, Vapahtajastaan, luopuu. Kun musta maagikko viimeisessä vihkimyksessään vannoo kiroavansa hengen ja siten sysää Vapahtajan ainiaksi luotaan, on hän tietoisesti lausunut oman tuomionsa. Nyt hän astuu n.s. aviitshi-tilaan, ja tietäen täytyvänsä kerran sanoa jäähyvästit sille elämälle, joka on käynyt hänelle ylen rakkaaksi, hän on pakotettu noitakeinoin ylläpitämään olemassaoloaan niinkauvan kuin se hänelle on mahdollista. Satoja vuosia tämä saattaa hänelle onnistua, mutta kuta enemmän ihmiskunta kehittyy hyvässä, sitä vaikeammaksi käy mustien maagikkojen ylläpitää henkeään. Tämän viimeisen sanon ennustuksena, sillä toistaiseksi mustien velhojen kyllä kelpaa olla ja elää.

— On sentään kaameata ajatella, että ihminen voi mennä niin pitkälle pahassa.

— On kyllä, ja siksi useimmat mustat katuvatkin!

— Niin, kaikki syntiset ja väkivaltaiset ihmiset ovat kai mustaan päin menossa, vaikka he sitten kääntyvät ja katuvat?

— Ei sentään. Ei tavallinen rikollinen ihminen ole noita. Tehkäämme ero sanojen ja sanojen välillä. Sanoittehan itse alussa, että noita on vain semmoinen ihminen, joka käyttää väärin yliaistillisia tietoja ja kykyjä.

— Niin, se oli kyllä määritelmäni, jonka annoin vastauksena kysymyksellenne, ja nyt muistan teidän sanoneen, että saattaa harjoittaa mustaa magiaa olematta todellinen musta maagikko. Ihminen voi siis saavuttaa tietoa magiasta ja kehittää itsessään salaisia kykyjä, joita hän käyttää mustiin tarkoituksiin, olematta silti todellinen saatana?

— Aivan niin, ja näitä pienempiä piruja on verrattain paljon, ja he saavat kyllä aikaan tarpeeksi paljon pahaa ja tekevät vähemmällä voimillaan riittävästi haittaa ihmiskunnan kehitykselle.

— Mistä sitten taitojaan oppivat?

— Työ tekijäänsä neuvoo. Ja onhan vanhoissa kirjoissa ja käsikirjoituksissa yhtä ja toista sanottu. Nämä pikku noidat rakastavat itseään enemmän kuin pahan ideaa ja he käyttävät noituuden salaisuuksia omien intohimojensa, kostonhalun, vihan j.n.e, tyydyttämiseksi. Todellisessa velhossa on jotain sankarimaista, mutta pikku paholaiset ovat pohjaltaan kurjia pelkureita.

— Mutta miten tuommoiset pikku paholaiset voivat saada aikaan niin paljon pahaa, kuten äsken sanoitte?

— Juuri sentähden, etteivät ole todellisia saatanoita, jotka elävät eristäytymisen yksinäisyydessä, he voivat toimia yhdessä — todellisten velhojen johtamina — ja yhteisvoimin saada tuhoja aikaan.

— Ettäkö siis on jonkinlainen pahojen veljeskunta?

— Epäilemättä, vaikka veljeskuntasanan asemasta toinen sana olisi paremmin paikallaan, esim. järjestö eli organisatiosi. Noidilla ja velhoilla on ankarasti järjestetty seuransa omine loosheineen ja kokouksineen, vihkimyksineen, tunnus-sanoineen j.n.e.

— Tässä näkyväisessä maailmassako?

— Tottakai, ja samaten astraalitasolla.

— Ja he pitävät looshikokouksiaan ja maagillisia seremoniojaan aikaansaadakseen jotain pahaa?

— Oletteko sitä epäillyt?

— Ja voivat vaikka päättää sodista ja vallankumouksista?

— Ei ainoastaan päättää, mutta toimia niiden aikaansaamiseksi voimakkailla suggestioneilla ja telepaattisesti vaikuttamalla.

— Mutta tähän on kauheata!

— Oletteko pitänyt asiaa leikkinä?

— En tiedä, mitä olen uskonut. Me ihmiset, mehän olemme heidän leikkikaluaan, suojattomia, avuttomia . . .

— Eipä niinkään. Älkää unohtako, että jos on mustia olemassa, on olemassa valkoisiakin. Kristus ja hänen enkelinsä suojelevat ihmiskuntaa. Voimakkaat kädet meitä auttavat. Muuten olisimme kyllä hukassa. Mutta täysi työ hyvillä voimilla on, sillä paha houkuttelee vielä ihmislapsia pauloihinsa suurella viehätysvoimalla . . . Kauvan kestää, ennenkuin ihmiskunta on lunastettu.

— Nuo ovat pöyristyttäviä asioita.

— Sentähden niitä ei pidä liiaksi ajatella. Ymmärrätte, etteivät tietäjät niistä mielellään puhu. Sen verran, minkä tässä nyt olemme niistä jutelleet, jaksamme kuitenkin hyvin sulattaa. Pitäkäämme vain mielessä, että Valkoinen Veljeskunta estää kaiken sen pahan tapahtumasta, mikä ei sopeudu karmaan. Se paha, mikä ihmiskuntaa kohtaa, on kyllä samalla ihmiskunnan karmassa. Meidän oma tehtävämme ihmisiinä on muuttaa karmaamme luomalla parempaa tulevaisuutta ihmiskunnalle. Nykyhetki on meidän omamme tulevaisuuteen nähden, vaikkakin se on karmamme ja kohtalomme taaksepäin katsoen. Kylväkäämme nisuja nyt, niin emme vastaisuudessa niitä ohdakkeita.

Elokuu, s. 213–219

Kuluneena työ kautena puhuin sunnuntai-esitelmissäni miltei yksinomaan tulevasta ajasta ja sen sivistyksestä ynnä siitä murroskaudesta, jossa nyt elämme. Keväällä valaisin muutamissa esitelmissä asiaa tähtitieteelliseltä ja astrologiselta kannalta ja muistutin kuulijoitani siitä tosiseikasta, josta nykyajan astrologit jo kauan ovat huomauttaneet, nim. että olemme siirtymässä tai juuri siirtyneet »Kalojen merkistä Vesimiehen merkkiin.» Tämän tapahtuman hetkestä ei olla aivan yhtä mieltä: muutamat väittävät sen jo olleen ja menneen viime vuosisadan loppupuoliskolla, toiset, että se sattuu nyt pian tai ehkä sadan vuoden perästä.

Niille lukijoille, jotka mahdollisesti eivät ole tästä seikasta kuulleet, riennän selittämään, että se on tähtitieteellinen, astronominen faktumi eikä mikään -enemmän tai vähemmän, kuten usein sanotaan, »mielivaltainen» — astrologinen päätelmä. Mitä näet on tuo »siirtyminen» eläinradan merkistä toiseen?

Jokainen voi almanakasta nähdä, että aurinko vuoden kuluessa kiertää eläinradan kahdentoista merkin läpi, viiptyen jokaisessa noin 30 päivää. Tällä hetkellä esim. aurinko on Leijonan merkissä, johon se siirtyi heinäkuun 21 p:nä ja elokuun 23 ja 24 p:n välisenä yönä se siirtyy Neitsyen merkkiin. Sentähden astrologit sanovat ihmisestä, jonka syntymäpäivä on sattunut heinäkuun 21 ja elokuun 23 p:n välisenä aikana, että hän on »syntynyt Leijonassa.»

Tietysti tämä auringon vuotuinen kulku eläinradan merkkien läpi, jota taivaalla saattaa seurata, on näennäinen ja riippuu siitä, että maapallo kiertää auringon ympäri ja täten samalla saattaa takana olevan tähtitaivaan ikäänkuin kiertämään aurinkoa. Tämä on helppo todeta, jos esim. kulkee piirissä kotitalonsa ympäri ja seuraa katseellaan, kuinka katonharja piirtää ympyrän taivaalla.

Mutta tätä seikkaa ei tarkoiteta, kun puhutaan nykyisestä siirtymisestä Kalojen merkistä Vesimiehen merkkiin, vaan sillä tarkoitetaan n.s. kevätpäivän tasauspisteen näennäistä siirtymistä eläinradan merkistä toiseen.

Maan akselilla on nimittäin oma kiertoliikkeensä, paitsi että se palloineen kiertää itsensä ympäri. Tämän ymmärrämme, jos katselemme hyrrää. Niin pian kuin hyrrän akseli hiukankaan kallistuu, alkaa sille uusi liike. Hyrrä kiertää akseliaan huimaavan nopeasti, mutta akseli itse kiertää arvokkaan hitaasti. Jos pitäisimme paperiarkkia vaakasuorasti hyrrän yli, piirtäisi sen akselin »pohjoisnapa» renkaita paperiin, jotka laajenisivat sitä mukaa kuin hyrrän akseli kallistuisi ja kaatuisi maahan päin.

Maan akseli on, kuten tiedämme, hieman kallellaan. Jos nyt kuvittelemme akselia jatkuvan pohjoisnavasta suorana viivana avaruuteen »taivasta kohti», on selvää, että tämä viiva piirtää ympyrän taivaalle koska maan akselilla on samanlainen oma hidas liike kuin hyrrän. Liike on tietysti ylen hidas, koska maapallo kiertää akseliaankin sanomattoman paljon hitaammin kuin hyrrä (kerran vuorokaudessa verrattuna hyrrän moniin kierroksiin sekunnissa). Itse asiassa liike on niin hidas, että tuo kuviteltu pitennetty pohjoisnapa piirtää yhden pienen ympyrän taivaalle 25,920 vuodessa.

Tätä liikuntoa nimitetään kevätpäivän tasauspisteen siirtymiseksi, sentähden että pohjoisnapa aina tähtitieteellisen vuoden alkaessa — s.o. maaliskuun 21 p:nä,

jolloin aurinko siirtyy Oinaaseen — tähtää hieman toiseen kohtaan taivaalla kuin vuotta varhemmin. Ero ei ole suuri, ainoastaan noin 50 kaarisekuntia, käytännössä siis mitätön. Mutta 2160 vuodessa on akseli suorittanut kahdennentoista osan kiertoliikkeestään ja siis tähtäämisessään ehtinyt kulkea kokonaisen eläinradan merkin läpi.

Nämä asiat olivat tuttuja vanhoille kansoille. He nimittivät »suureksi vuodeksi» (*annus magnus* , sanoivat roomalaiset) tätä tähtivuotta, jonka kestäessä kevätpäivän tasauspiste on kulkenut eläinradan kaikkien merkkien läpi. Ja heille nämä asiat olivat suuriarvoisia ja suurimerkityksisiä, sillä he uskoivat astrologiaan, s.o. tähtimaailman vaikutukseen maapalloon ja sen eläviin olentoihin. Makrokosmos oli yhtenäinen kokonaisuus eikä mitään voinut siinä tapahtua ilman kauaskantavia vaikutuksia. Vanhat egyptiläiset sanoivat: kaikki uudistuu 30,000 vuoden perästä — silloin maailma taas on samanlainen. Tämä ymmärrettävästi tarkoitti »suurta vuotta», vaikkei kansalle ilmoitettu tarkkaa aikamäärää. Sillä 25,920 vuoden perästä on kevätpäivän tasauspiste taas entisellään ja suuri tähtimaailma samaten suhteessaan maapalloon.

Me, jotka olemme tutkineet teosofiaa, astrologiaa y.m., käsitämme, ettei vanhojen usko tähtiin ollut mitään taikauskoa. Se perustui pitkäaikaisiin havaintoihin ja ne johtopäätökset, joita kaldealaiset, indialaiset, egyptiläiset y.m. tähtien tutkijat tekivät, pitävät paikkansa tänä päivänä niinkuin silloin. Tähtivuoden kestäessä elämän edellytykset ja muodot maan päällä kaksitoista kertaa hieman muuttuvat, riippuen niistä kosmillisista henkivoimista, joilla kunakin tähtikuu-kautena on erikoinen tilaisuus vaikuttaa. Sentähden sanotaan, että noin kahden tuhannen vuoden (2160) perästä syntyy jossain uusi sivistys tai tapahtuu muutos vanhassa. Kaksi tuhatta vuotta olemme eläneet Kaloissa ja nyt siirrymme Vesimieheen seuraavaksi kahdeksi. Tämä merkitsee, että henkinen ilmapiiri, maapallon aura, jossa Kaloja hallitsevan Neptunuksen vaikutus on ollut tuntuva, nyt siirtyy Uranuksen huostaan. Paremmin sanoen: suuret kosmilliset henkivallat, joiden mediumina on ollut Neptunuksen enkeli, saavat nyt välittäjäkseen Uranuksen planeettahengen. Käytännössä tämä merkitsee suuriakin mullistuksia sekä olevissa oloissa että ajatustavoissa, ja viime talvena yritin kymmenissä esitelmissä kuvata näkemyksiäni näistä muutoksista ja mullistuksista.

Mielestäni oli tärkeä tietää, milloin tuo vaihtelu merkistä toiseen todella tapahtui, ja sentähden esitin eräässä luennossa, mihin johtopäätöksiin olin tullut havaintojeni ja laskelmieni nojalla. Asetuin niiden kannalle, joiden mukaan siirto Vesimieheen jo on tapahtunut, ja sanoin, että tämä arvatenkin tapahtui siihen aikaan, jolloin hindulaisten laskujen mukaan kalijugan ensimmäiset viisi tuhatta vuotta loppuivat, toisin sanoen vuoden 1898 alussa — mahdollisesti varhemmin, sillä Mikaelin henkinen vaikutus oli alkanut jo aikaisemmin.¹⁾

Toissa iltana tein nyt »sattumalta» kiintoisan löydön. Selaillessani Tietäjän

¹⁾ Näitä seikkoja selitin esitelmissäni, vaikken tässä ole tilaisuudessa niihin syventymään; ne ovat yhteydessä Kristususkusymyksen kanssa.

vuosikertaa 1914 löysin siv. 187 seuraavan kuvauksen eräästä kirjasta, joka kierteli muutamassa »Brittiläisten ja Ulkomaalaisten Salatieteilijöiden Seurassa.»

»Kirjasein tekijä on muuan munkki Trithemius, ja se käsitteli suuria astrologisia kausia. Hän jakoi suuren presessionin-kauden 25,920 vuotta eli kevättasauspisteen siirtymisen koko eläinradan ympäri, ensiksi kahteentoista osaan eläinradan merkkien mukaan ja sitten seitsemään osaan planeettojen luvun mukaan. Näin jakautui suuri kierroskausi 84 osaan, joista kukin kesti 308 vuotta ja kutakin hallitsi vastaava planeetta. M.m. hän laski, että Marsin johtama kausi loppui 21 p. jouluk. 1880, jolloin alkoi Auringon hallitusaika, mikä kestää vuoteen 2188 . . . Sama munkki laski, että Aurinko astui Kalojen merkkiin 280 e.Kr. ja siirtyy seuraavaan eli Vesimiehen merkkiin 1880 j.Kr., koska kuhunkin merkkiin kuluu 2,160 vuotta.»

Trithemiuksen mukaan tuo hetki, josta on ollut puhe, sattui joulukuun 21 p:nä 1880, joten siis voidaan sanoa, että Vesimiehen aikakausi alkoi v. 1881. Tämä on mielestäni siksi huomattava tiedonanto, että olen taipuvainen pitämään sitä oikeana. Asia on oikeastaan fyysillistä ja astronomista laatua, ja luulisi tähtitieteilijöiden voivan laskea hetken tarkalleen observatorioissaan. Toiselta puolen kyllä ymmärtää, että se on vaikea, kun siirto vuodessa on niin mitättömän pieni ja kun nykyaikaiset havainnot eivät ulotu niinkään pitkiin aikoihin. Onhan historiallisia muistiinpanoja vanhoilta ajoilta, onhan esim. indialaisia taulukkoja, onhan aikamääräyksiä, tiedetään, että pohjantähtenä Kiinassa ja Egyptissä v. 2700 e.Kr. mainitaan tähti, jota nyt nimitetään *alpha Draconis* y.m., mutta kun ei ole aivan tarkkaa vuotta ja päivää tiedossa, ei liioin saada varmaa historiallista lähtökohtaa. Sentähden eivät tietääkseni astronomit ole sanoneet, milloin tämä siirto Vesimieheen on tapahtunut. Kuuluisa Camille Flammarion lausuu *Astronomie Populaire*'ssä, joka ilmestyi v. 1880: »Nykyään kevätpäivän tasauspiste on Kalojen merkin loppupäässä ja on pian oleva Vesimieheessä.»

Trithemius saattaa siis olla täysin oikeassa laskelmissaan, ja minä puolestani en sitä epäilekään.

*

Kuka sitten oli Trithemius? H. P. Blavatsky sanoo hänestä *Theosophical Glossary* 'ssaan: »Sponheimin benediktiläismunkkien abotti, erittäin opinnut kabbalisti, salaisten tieteiden adepti, Cornelius Agrippa'n ystävä ja opettaja.»

Johann Tritheim syntyi Tritenheimin kylässä Moselin varrella lähellä Trierin kaupunkia v. 1462, opiskeli Heidelbergissa ja joutui v. 1482 matkustaessaan kotipuoleensa Sponheimin luostariin, jossa hän niin viihtyi, että itse tuli munkiksi ja valittiin johtajaksi v. 1483. Tämän luostarin abottina hän toimi pari vuosikymmentä, rikastuttaen keräyksillään sen kirjakokoelmaa, niin että siitä sukesi Saksanmaan ehkä paras Senaikuinen kirjasto; työskennellen luostarikurin ja munkkien tieteellisen sivistyksen kohottamiseksi; sekä laajentaen ja kaunistaan luostaria korjauksilla ja uusilla rakennuksilla. Heti alussa hän uhrasi koko perintöomaisu-

tensa luostarin kuntoon asettamiseksi ja voitti siten kaikkien munkkien rakkau-
den ja suosion. Tästä huolimatta sisäiset eripuraisuudet — Tritheimiä syytettiin
liian ankarasta kurin pidosta — saivat hänet eroamaan toimestaan ja lähtemään
maailmalle kodittomana vaeltajana. V. 1506 hänet valittiin pienen St. Jakob-
luostarin abotiksi Würzburgissa, ja siinä hän eli elämänsä loppuvuodet hiljaisessa
tieteellisessä ja kirjallisessa työskentelyssä. Hän kuoli 1516. Hänen kirjansa ovat
osaksi askeettis-uskonnollisia, koskien luostarielämän uudistusta, osaksi historial-
lisia, ja osaksi salaisia tieteitä ja noituutta käsitteleviä.

Trithemius ei ole saavuttanut samaa kuuluisuutta kuin hänen ystävänsä ja
oppilaansa Henrik Cornelius Agrippa, jonka teoksia »okkultisesta filosofiasta»
vielä tänään yleisesti luetaan asianharrastajain piireissä, mutta onhan Trithemius
silti voinut olla suurempi tietäjä.

*

Mutta mitä sitten tuo siirtyminen Vesimieheen saa aikaan? kuulen monen
lukijan kysyvän. Siihen vastasin pitkin viime työkautta, enkä voi tässä toistaa,
mitä silloin puhuin. Mutta mainitsenpa, mitä samassa Tietäjän numerossa v:lta
1914 asiasta kerrotaan.

„Tämä voimakas Uranuksen vaikutus tulee aikaansaamaan uuden ajattelun,
suurten reformien ja monien huomattavien keksintöjen syntymistä. Uusi siveysla-
ki, perustettuna paljon korkeammalle ja terveemmälle pohjalle, tulee luotavaksi, ja
siveellinen kehitys tulee käymään käsi kädessä älyllisen valistuksen kanssa. Ajatte-
lijat tulevat liittymään ryhmiksi ja korkeammanlaatuisia kauppaliittoja tulee
muodostumaan, joista johtuu paljon hyödyllistä työtä. Tiede tulee olemaan
rohkea-aatteisempi ja samalla sisänäköisempi ja tieteellinen ajattelu tulee enem-
män kääntymään yliaistillisen maailman tutkimiseen» (lausui tunnettu englantilai-
nen astrologi-vainaja Alan Leo.)

Trithemius sanoi Auringon hallitusajasta (1880-2188): »Se tulee olemaan
suurten hallitusten aika . . . Suuret valtakunnat tulevat loistamaan kunniansansa,
ihmisäly saa suurimman valtansa ja kaikki kirkot, uskot ja jumaluusopilliset
dogmit tulevat sortumaan ja muuttumaan muinaisjäännöksiksi.» Auringon ajan
jälkeen seuraa hänen sanojensa mukaan Venuksen aika (2188-2497), jolloin naiset
ovat joka suhteessa täydellisesti miesten tasalla. Silloin on intuitsionin kausi,
jolloin »yliopistoissa opetetaan salatiedettä ja tähteintutkijat tulevat astrolo-
geiksi.»

*

J. R. Hannula on lähettänyt toimitukselle asiallisen ja valaisevan vastauksen
erääseen viime Ruusu-Ristissä olleeseen kirjeeseen, joka koski mustan maagikon
kohtaloa, ja J. R. H:n vastaus luetaan »Kirjeitä toimitukselle» osastossa. Eräs
toinen ystävä ja ruusuristiläinen, J. P. Raumalta kirjoittaa minulle kirjeessä
seuraavaa:

». . . tekisi mieleni mainita, että saksalaisessa Theosophie-julkaisussa on viime vuoden 4:nnessä vihossa Franz Hartmannin kirjoitus »Radsha jooga, hatha jooga ja tantrika». Siinä käsitellään samaa kysymystä (mustista maagikoista) ja kirjoittaja asettuu ymmärtääkseni Teidän kannallenne. Jäljennän tähän muutamia otteita:

... ja lankeeminen tähän (mustaan magiaan) on suurin onnettomuus, mikä voi ihmistä kohdata, koska hän sen kautta irroittaa itsensä ainoasta todellisesta olemuksesta (Jumalasta) ja sen kautta kadottaa kuolemattomuutensa . . . Musta magia sitä vastoin on jumalallisten voimain alentamista ja alasvetämistä persoonallisen, katoavaisen itsen palvelukseen, jonka kautta sielu itse alentuu, eläimellistyy ja kadottaa jumalallisen itsetietoisuutensa . . . Ja se (hatha jooga) johdattaa mustan magian tielle, jonka täytyy päättyä henkisen yksilöllisyyden kadottamiseen . . . Valosta eristettynä hän elää varjona varjojen keskellä, Jumalan, kuolemattoman minänsä hylkäämänä, jonka hän itse on hylännyt ja joka ei enää ole hänen minuutensa ...»

*

Neljäntoista vuoteen en ollut käynyt ulkomailla ja kun nyt kesän alussa karma asetti niin, että olin tilaisuudessa matkustamaan Ruotsissa, Saksassa, Tšekko-Slovakiassa ja Itävallassa sekä viettämään puolikolmatta viikkoa viime-mainitussa maassa osaksi Gallspachin maalaiskylässä osaksi Wienin kaupungissa, niin kaikella oli uutuuden viehäytys minunkin vanhoille aisteilleni ja virkistävä vaikutus sielulle ja ruumiille. En tahdo mitään kertoa tästä matkastani, koska näyttää siltä, että karman herrat suunnittelevat minulle vielä toista matkaa tänä syksynä, ja sentähden toistan vain tässä yhden ajatuksen, joka alinomaa pyöri päässäni Keski-Europassa ja joka koskee koko Suomen kansaa: paljon meillä olisi oppimista toisilta kansoilta, mutta jos me oppia heiltä ottaisimme ja seuraisimme heidän esimerkkiään hyvässä, silloin olisi meidän kansamme kuin Imatra, jonka rinnalla ei mikään koski Europassa kohise, ja silloin olisi meidän maamme kuin paratiisi, jolle eivät muut maat vedä vertoja, sillä missä on maa, jolla on samat kauneuden edellytykset kuin Suomella? Onhan Thuringenin ihanat, kukkulaiset luonnonmetsät — tuoksuavat havumetsät, — onhan Elben satumaisen kauniit korkeat rantamat Dresdenistä Köningsteiniin päin, onhan lumihuippuiset, hohtavat alpit, — mutta Suomessa on kaikkialla luonnonmetsiä, kukkuloita, jokia, virtoja, koskia, puroja ja järviä, järviä, joita saa etsimällä etsiä muissa maissa . . .

*

Helsingin luentojen alkamisesta en vielä mitään osaa sanoa. Työ loosheissa alkaa syyskuussa, mutta kysymysillat ja minun esitelmäni riippuvat siitä, menenkö vielä ulkomaille tai, jos menen, koska kotiin palajan.

Syyskuu, s. 245–251

Joka ruusuristiläisen totuudenetsijän tavalla on löytänyt vuorisaarnan uuden, ihmeellisen siveysopin ja sen viidet käskyt uuden, suurenmoisen käytännöllisen elämänymmärryksen lähtökohtana, hän on samalla käsittänyt Jeesus Natsarealaisen maailmaa mullistavan historiallisen merkityksen. Käskyt semmoisinaan eivät ole uusia; samankaltaisia kehotuksia, neuvoja ja käskyjä tavataan vanhemmissakin uskonnoissa toisten suurten tietäjien lausumina. Uutuus on siinä, että Jeesus kokosi yhteen ne siveelliset elämänohjeet, jotka henkisesti kuuluivat yhteen, vaikka piilivät hajalla eri filosofioissa ja uskonnoissa, ja muodosti niistä uuden, elävän kokonaisuuden. Ei tämä tapahtunut Jeesuksen puolelta minkäänlaisen valikoinnin nojalla, vaikka hän olisi tuntenutkin filosofiset ja uskonnolliset edeltäjensä; käskyt pulppusivat esiin hänen omasta olemuksestaan, hänen oman eettillisen tasonsa luonnollisina ilmauksina. Ja jos hän tunsu toisten kansojen pyhät kirjat yhtä hyvin kuin omansa, iloitsi hän sydämestään löytäessään niistä vastakaikua oman henkensä hiljaiselle äänelle. Niinhän samoista kivistä toinen rakentaa suojan itselleen, toinen temppelin jumalalleen. Buddha, voimme sanoa, oli laskenut pohjan ja perustan sille temppelille, jonka Jeesus Kristus lopullisesti pystytti. Mutta monet kivet olivat valmiiksi hakattuja jo ammoisista ajoista.

Sanotaan myös, että Jeesus vain lasi peruskiven uudelle temppelille tai että hän itse on uuden temppelin kulmakivi. Tämäkin on totta, sillä hänen pystyttämänsä temppeli on ihmisille vielä tuntematon. Jollemme peruskiveä löydä tai jollemme löydä Jeesusta itseä kulmakivenä, emme hänen temppeliäänkään näe. Elämme silloin yhä »vanhojen» tavalla, vaikka aamusta iltaan huutaisimme Jeesusta herraksemme.

Puhutaankin vanhasta ja uudesta liitosta, ja kun otamme huomioon, kuinka nuori tämä Jeesuksen asettama uusi liitto on, emme ihmettele, että se vielä on niin vähän tunnettu. Sen aikaansaamat tulokset ovat tuiki pienet verrattuina vanhan liiton saavutuksiin, jonka ikä luetaan miljoonissa vuosissa. Ja kuitenkin Jeesuksen työ yksin on ollut kuin kirkkaan sähkövalon johdattamista oppisaliin, jota vain himmeät kynttilät siellä täällä ovat valaisleet.

Tämä on hengessä. Maan päällä meillä on vielä sangen vähän uuden liiton jälkiä. Ajatelkaamme esim. kirjallisia aikaansaannoksia. Pyhinä kirjoina ei ole uudessa liitossa kuin n.s. uusi testamentti ynnä joitakuuta myöhempiä löytöjä. Gnostilaisia kirjoituksia oli ensimmäisinä vuosisatoina paljonkin, mutta valtaan päässyt lahko, n.s. kristillinen kirkko ne kateellisessa tietämättömydessään hävitti. Kuinka suunnattoman paljon enemmän on pyhiä kirjoja esim. buddhalaisessa uskonossa! Ja jos menemme ajassa taaksepäin viidennen juurirotumme, arjalaisen aamuhetkiin, jolloin Indiassa laskettiin perusta uuden rodun sivistykselle, tapaamme siellä s a n a t a n a d h a r m a n , iänikuisen uskon ja lain, joka tähän päivään saakka on Indiassa säilynyt. Ja sen vanhan uskonnon pyhät kirjat muodostavat kokonaisen kirjaston.

Eipä ihme, että semmoiset totuudenetsijät, jotka eivät Jeesus Kristusta ymmärrä, näkevät hinduismissa jumalallisen viisauden huipun ja kaiken salatieteen korkeimman ilmauksen.

Tekee mieleni vähän kertoa tästä pyhästä hindulaisesta kirjallisuudesta. Monet lukijani tuskin ovat kuulleet muista kuin veedakirjoista ja Manun laista ja heidän käsityksensä ensinmainituistakin saattaa olla verrattain vaillinainen. Tämä ei ole ylpeä huomautus minun puoleltani, sillä kovin vähäpätöiset minunkin tietoni ovat hindulaisesta kirjallisuudesta. Mitä siitä tunnen, tunnen eurooppalaisina käännöksinä; ainoastaan pari kolme tekstiä olen hieman koettanut alkukielellä tutkia. Indian pyhät kirjat ovat sanskritinkiehiä, ja sanskritin kieli — kuten latina Euroopassa — ei ole enää »elävä», s.o. kansan käyttämä kieli, vaan ainoastaan oppineitten, panditien, tuntema.

Pyhä hindulainen kirjallisuus jaetaan tavallisesti kolmeen jaksoon: 1) varsinaisiin veedakirjoihin, 2) lakikirjoihin ja 3) historiallisiin y.m. kertomuskirjoihin. Veedakirjat perustuvat pyhien rishien, rodun alkuperäisten tietäjien jumalallisiin ilmoituksiin (s h r u t i)¹⁾; lakikirjat perustuvat vanhoihin perintätietoihin, traditioeihin (s m r i t i), ja kertomuskirjat ovat sepitetty opetustarkoituksessa, ollen osaksi historiallisia, osaksi vertauskuvallisia.

1. Veedakirjoja on neljä (t s h a t u r v e e d a h); r i g v e e d a eli hymnien (r i k) tieto, s a a m a v e e d a eli pyhien laulujen (s a a m a) tieto, j a d s h u r v e e d eli uhrisanojen (j a d s h u r) tieto, j a a t h a r v a v e e d a eli loitsujen tieto (a t h a r v a) oli ensimmäisen uhripapin ja loitsujenlaatijan ominaisnimi).

Jokainen veeda jakautuu kolmeen osaan, jotka ovat: a) m a n t r a t eli loitsut (nimitetään myös sanghitoiksi eli kokoelmiksi), b) braahmanat eli rukoukset, jae) a r a n j a k a t (metsäkirjat) ynnä U p a n i s h a d i t (esoteeriset opetukset); nämä aranjakat ovat »mietiskelyjä metsässä» niitä ikä-ihmisiä varten, jotka eivät enää ota osaa ulkonaiseen elämään yhteiskunnassa, ja Upanishadit sisältävät korkeinta filosofista tietoa Jumalan, ihmisen ja maailmankaikkeuden olemuksesta.²⁾

2. Lakikirjat eli d h a r m a s h a a s t r a t ovat monilukuiset, mutta neljä pidetään pääteoksina ja niistä tunnetuin on Manu s m r i t i eli M a a n a v a d h a r m a s h a a s t r a , joka sisältää Manun (rodun ensimmäisen lainlaatijan) lait.

3. Näiden ohella on kuten sanottu olemassa suuri joukko pyhiä kertomuskirjoja, jotka jakautuvat kahteen kokoelmaan nimeltä p u r a n a t j a i t i h a a s a t .

Puraanat ovat kokoelma opettavaisia historiallisia y.m. kertomuksia ja allegorioja, kirjoitetut niitä varten, jotka eivät voineet tutkia veedakirjoja, mutta silti usein sangen vaikeatajuiset.

Itihaasiat käsittävät kahta suurta eepillistä runoelmaa, R a a m a j a n a n ja M a h a b h a r a t a n .

Raamaajana kertoo kuningas Dasharathan pojan, kuningas Raamatshandran,

¹⁾ Sana veeda merkitsee »tieto» (vrt. ruots. veta) ja tarkoittaa, että kaikki todellinen elämäntieto on esitettyinä veedoissa. Kirjoitan sanan kahdella e:llä ääntämisen helpoittamiseksi.

²⁾ Ilishaa-, Keena- ja Katha Upanishat ovat olleet julkaistuina tämän aikakauskirjan (Tietäjän) varhemmissa vuosikerroissa.

hänen puolisonsa Siitaan ja hänen veljiensä elämänjuoksun.

Mahaabhaarata on pohjoisindialaisen kuninkaallisen Bharata-heimon historia. Heimoon kuului kaksi sukua, Kurut ja Paandavat, joiden välillä syttyi ankara taistelu yliherruudesta. Mahaabhaarata kertoo tästä suuresta sodasta, ja siihen sisältyy episodina se filosofinen keskustelu Ardshunan ja hänen jumalallisen ajomiehensä Krishnan välillä, joka yleisesti on tunnettu Bhagavad-Giitan eli »Herran laulun» nimellä (suomeksikin ilmestynyt teosofisesta aloitteesta) ja jota pidetään yhtenä maailman kirjallisuuden ylevimpänä helmenä.

*

Päässäni pyörii sängen kiintoisa suunnitelma tämän Ruusu-Risti-lehtemme ensi vuosikerran ja yleensä tulevaisuuden suhteen. Tuuma on tekemisissä sen syvennetyn aatteellisen työn kanssa, johon Ruusu-Risti-seura antautui järjestäessään looshityönsä vapaamuuraripohjalle, mutta jätän suunnitelmani selostamisen lokakuun numeroon tai siihen saakka, kunnes palajan uudelta ulkomaanmatkaltaani, johon karma näkyy minut kutsuvan.

Sitä vastoin tahdon tässä kertoa muutamista toisista suunnitelmista, joille toivon kaikkea menestystä, ja koska ne ovat erään hartaan ja innokkaan ruusuristiläisen suunnitelmia, tahdon kertoa niistä hänen omilla sanoillaan. Hän on niistä minulle kirjoittanut, ja koska hänen kirjeensä muutenkin uhkuu sitä sydämen lämpöä ja uskoa, joka teosofiselle työntekijälle on sekä ominaista että välttämätöntä, rohkenen häneltä lupaa kysymättä painattaa hänen kirjeensä tähän miltei kokonaan, samalla luottaen siihen lukijaini myötätuntoon, joka vuosien vieressä on tehnyt minulle mahdolliseksi kosketella näissä pätkissäni personallisiakin kieliä, omiani ja toisten. Annan siis sanan ystävällemme:

»Rakas johtaja! Sydämelliset kiitokset viimeisestä ja monet terveiset kiertomatkoilta! Olemme olleet L. J:n kanssa jo monessa paikassa. Oli niin hauska lähteä kurssien jälkeen kiertämään, tuntui tulleen uutta voimaa. Kirvun parantolassa oli kaksi kokousta, toinen suurelle joukolle, toinen asianharrastajille. Näyttää siltä, että puheen kohina kulkee kauttani, mutta tuollaisissa paikoissa kuin Kirvu, jossa on kehittyneitä ja jaloja ihmisiä, tulee niin elävästi mieleen oma kananpoikuus, kun on itse vielä niin sanomattoman vähän kokenut. Ja kuitenkin tuntee teoritiedoistaan huolimatta seisovansa ihmeellisten Kirkkauden valtakuntain porttien takana. Aavistaa suuret esittämänsä totuudet todellisiksi. Muistaa mahtavat vapaamuurarikokoukset ihmeellisine tunnelmineen — ja uskoo tekevänsä oikein puhuessaan ihmisille uskomuksistaan, jotka tyydyttävät järkeäkin eikä vain sydäntä. Ja vaikka välistä kysyy itseltään, onko vakuuttavaa, onko totuutta levittävää näin vasta-alkajana teosofista herätystyötä tehdä, niin iloinen vaisto sanoo: On. Samalla kyllä ääni sisässä sanoo: mutta se ei riitä. Täytyy vaatia itseltään enemmän kehitystä, ennenkuin ulkoisille näyttämöille astuu.

Joka tapauksessa yhä selvemmäksi ja selvemmäksi käy, että tähän työhön olen luotu, tässä olen paikallani, ja niissä mietteissä suunnittelen ensi talven työtä.

Se lastenlooshi on sydämellä. Tahtoisin mielelläni, jos siihen sovin, ottaa osaa

sellaisen järjestelyyn. Mutta jos välillä tulee silloin tällöin matkoja maaseudulle, en voisi säännöllisesti olla joka sunnuntai mukana. Pitäisi olla joku toinen, joka olisi säännöllisesti mukana. Sisareni ottaisi hyvin mielellään osaa. Hän on toiminut Kalliolan settlementissä lasten kanssa ja on nytkin tavallaan lastensuojelualalla ja pitää lapsista ja lapset hänestä, mutta pitäisi kai olla joku toinen, joka olisi enemmän perillä teosofiasta? Eikö jollain ole tämä asia erikoisesti sydämellä? Ehkäpä hra Stenman antaisi kysymysiltahuoneen käytettäväksi tarkoitukseen. Siellä kun on pianokin.

Kirjoitan asiasta jo näin aikaisin, kun ajattelin, että ehkä R. R:n syyskuun numeroon voisi panna uutisen tällaisen looshin perustamisesta ja pyynnön, että ne, jotka ovat halukkaita antamaan lapsensa tällaiseen looshiin, ilmoittaisivat siitä ensimmäisessä R. R.-luennossa syksyllä, järjestelyn vuoksi.

Siinä yksi syy, mikä vetää Helsinkiin. Toisena pidän venäläisen lukupiirin jatkamista, vaikka sen säännöllisyyttä on vaikeampi ylläpitää kuin muita ryhmämuotoja venäläisen luonteen vuoksi. Tulee paljon enemmän odottamattomuuksia kuin muunlaisessa työmuodossa. Tietysti oma tottumattomuus ja vieraan kansan tuntemattomuus vaikuttaa suuresti asiaan.

Kolmanneksi toivoisin niin sydämeni pohjasta, että aie pienen näytelmäseuran syntymisestä toteutuisi, näytelmäseuran, joka ensi kesänä lähtisi kiertämään joksikin aikaa. Ja tässä tahtoisin olla mukana.

Viime keväänä, kun asian Tonttulassa esitin, tein sen vaistoni perustalla. Vaisto sanoi, että sellainen taiteellishenkinen R. R.-joukko saisi hyvää aikaan. Näiden kesämatkojen kuluessa on ajatus yhä varmistunut, ajatus siitä, että ihmiset kokoutuisivat paljon suuremmalla voimalla, jos vedottaisiin yhä useampiin olemuspuoliin heidän kokonaisuudestaan. Mikä mahti on vapaamuurarisemonioiden kauneudessa ja niiden sitovassa, keskittyneessä voimassa! Se sama mahti, se sama magia saisi lähteä Suomea laskemaan »valtansa alle».

Voi, kun minä tahtoisin oppia yhä enemmän ja enemmän, voidakseni yhä enemmän ja enemmän antaa! Olen niin kiitollinen Cagliostro-luennoista, sillä niistä minun välitykselläni ihmiset saivat kanssa jotain tietää. Tahtoisin olla tuollainen viestin viejä Helsingin herkuilta maaseudun kuivempiin ravintosiin ...

Suuria suunnitelmia, tuleekohan taaskin romahduksia!»

*

Eräs kirjeenvaihtajani U. S. kysyy, miksi eivät elämäkartan tekijät ilmoita Ruusu-Ristissä, vieläkö heiltä saa horoskooppeja tilata ja ketä heistä vielä on elossa. Ja minä annan hänen kysymyksensä tällä tavalla kuulua ulos tähtiavaruuteen, niin kauas kuin lehtemme ääni kantaa.

Eräs toinen lehtemme ystävä E. P., jonka kirjoitus »Materialismi vai teosofiako?» julkaistiin viime vuoden helmikuussa ja johon saapui innokkaita vastauksia useilta tahoilta (kts. lehtemme huhtikuun y.m. numeroita viime vuodelta), on nyt lähettänyt minulle pitkän kiintoisan kirjoituksen samasta aiheesta vastauksena

toisten vastauksiin, ja mielihyvällä julkaisen tämän E. P:n uuden artikkelin Ruusu-Ristin ensi numerossa.

Koska tämä lokakuun Ruusu-Risti ilmestyy, en osaa päivälleen sanoa. Syyskuun numeron olen julkaissut näin pian matkani takia, ja koska käy hankalaksi ulkomailta päin toimittaa Ruusu-Ristiä, jää lokakuun numero odottamaan kotiintuloani. Mahdollista on näin ollen, että loka- ja marraskuun numerot ilmestyvät yhdessä, ja jos niin tulee tapahtumaan, uskallan toivoa, että lukijani suovat odotuksen anteeksi. Ehkä se tavalla tai toisella tulee korvatuksi.

Lähden Pariisiin heti syyskuun alussa ja ilmoitan sentähden, että Panacea-tilaukset on taas osoitettava insinööri C. Jännille ja että kirjeisiin yleensä ei ole odotettava vastausta useampiin viikkoihin.

*

Heräsin virkistävästä unesta. En tiennyt pitkään aikaan missä olin ja kuka olin. Muistin vain, että olin ollut siunatussa paikassa. Tiesin vain, että kannatti tehdä työtä ja ponnistaa, kannatti olla tosi itsensä.

Ah sitä ihanaa paikkaa. Se oli kalliolla, korkeammalla muuta kaupunkia. Se oli meren läheisyydessä. Siinä oli temppeli, auki pitkin päivää kelle tahansa, rukoilijoille ja mietiskelijöille. Siinä oli urkujen soittoa ja laulua.

Oli myös kaikenlaiset toimistohuoneet ja kirjapainot ja vierastalot ja talonmiehen mökki ja puutarha ja automobiilit.

Ja kaikki ruusuristiläiset, joita rakastan.

Lokakuu, s. 293–295

Syyskuun 5 p:nä matkustin lentolaivassa Helsingistä Tukholmaan. Tämä oli minulle uuden uutukainen elämys, mahtavan runollinen ja korkealle kohottava. Minusta tuntui kuin olisin tullut fyysillisesti lähemmäksi Väinämöistä, Suomen kansallishaltiaa, ja kuin olisin ollut ajan ja paikan ulkopuolella katsellessani etäällä jalkojeni alla ohikiitävää maata ja samalla hengessäni katsellen kuin perspektiivissä kansani ihmeellisiä elämänvaiheita tämän vuosisadan aikana ja omaa sisäistä suhdettani niihin.

Kaunis oli tämä tuhatjärvien maa tuolta pilvien lomasta katsottuna, kaunis sinisine järvineen ja jokineen, vaaleanvihreine niittyineen, tummine metsäisine kukkuloineen ja maanteiden sinipunervaan vivahtavine kiemuroineen. Kyynelsilmän tähytelin kaikkea tätä kauneutta ja kyynelsilmän muistelin omaa kummallista, kaukaista, liian vaikeata tehtävääni tämän niin rakkaan, niin rakkaan kansan keskuudessa.

Ajattelin itseäni, muistelin, millainen oli sisäinen tilani ennen Suomen itsenäisyyttä, jonka merkeissä nyt olemme eläneet kymmenen vuotta, toisin sanoen siihen aikaan, jolloin kaikenlaiset ulkonaiset vaarat venäläisten y.m. taholta uhkasivat vapaata henkistä työtä Suomessa. Muistelin, että se aika oikeastaan oli onnellista aikaa, sillä se oli uskon ja luottamuksen aikaa. Uskoin silloin Suomen

kansaan elävänä kokonaisuutena. Kansa eli tajunnassani ja minä kansan tajunnassa, ja minusta tuntui, että Suomen kansa tiesi minusta ja oli tyytyväinen työhöni. Entä työni? Se oli seisomista lujana kalliolla keskellä pauhaavaa merta ja keskellä pimeyden myrskyjä, se oli soihdun kantamista yössä ja sydämenlaulun laulamista äänellä, joka hiljaisena kuului läpi meren ja myrskyn pauhinan: ole turvassa, kansani, sillä katso, vapautesi päivä pian koittaa!

Kuului joskus soraääniä ympärilläni. Pilkkasivat minua, häpäisivät minua, mutta minun oli helppo heitä ymmärtää, sillä olinhan epätäydellinen, puutteellinen, heikko — miksei minua saanut pilkata? Totuuden työ oli toki heidänkin mielestään ainoa tärkeä, sen uskoin.

Ja sitten valkeni vapauden päivä, ja sen jälkeen kohtasi sydäntäni iskuja, toinen toistaan ankarampia, sydäntäni ja uskoani. Uskoni kansaan oli ollut lapsellinen: tämä kansa, tietäjien jälkeläinen, on sanan ja tiedon, on hengen kansa — ei miekan; kohtalokin tällä alkaneella vuosisadalla oli vienyt sitä aseettomuutta kohti; uskoni murskautui n.s. vapaussodassa. Olin myös rajattomalla luottamuksella uskonut aateveljiini; olin uskonut, että pienistä erimielisyyksistä huolimatta yhtenä miehenä seisoisimme totuuden ja hengen elämän puolesta kaikkia materialismin ja väkivallan oppeja vastaan; olin sokeudessa uskonut, että kaikki epäroimattä tunsivat minussa totuuden etsijän, jota pimeyden vallat eivät helposti johtaisi harhaan ja jonka askeleita sentähden oli turvallinen seurata. Tämä uskoni yksimielisyyteen sai kolauksia maailmansodan aikana, ja se kaatui, kun teosofein joukko, lopullisesti jakautui kahtia.

Romantiikka oli hävinnyt. En tuntenut enää seisovani totuutta janoovan kansan keskuudessa, jonka askeleita oli ohjattava elämän lähteille. Nyt tunsin olevani yksinäinen ihminen, joka soihtua kantaen tähystelin ympärivään pimeyteen ja rukoilin: ettekö, rakkaani, valoa näe? Ettekö näe soihtua, jota kannan? Tulkaa luokseni kaikki, jotka ääneni kuulette! Järjestykäämme lujaksi rintamaksi, että tämän pimeyden voittaisimme!

Suomukset olivat silmiltäni karisseet eikä todellisuus enää peittynyt ruusunhohteiseen harsoon. Mutta tietoisuus työstä ja tehtävästä oli käynyt monin verroin selvennäksi. Ääri viivat loistivat nyt kirkkaina.

Ja äkkiä tuossa ilmassa lentäessäni tulvi vastaani avaruudesta suunnaton rakkauden ja liikutuksen aalto. Lähenimme Turkuu. Auringonpaisteessa lepäsi vanha kaupunki kummallakin puolen Aurajoen sinistä juovaa. Tuomiokirkon torni nousi neulana ilmaan viitaten tietä kaikille, jotka maassa matelivat. Ja kaupungin laidassa linnan harmaa graniittimöhkäle kertoi jostain raskaasta, joka oli ollut ja josta oli päästy.

En osannut hillitä kyynelteni tulvaa. Olihan tämä sentään minun maani, olihan se minun kansani! Ja sadat, sadat kädet kohottautuivat kohti, tuhannet silmät tähystivät kaukaa ja ruusuristiläisten rinnoista kaikki riemuisa tunnustus: meistä löysit ystävät ja toverit!

Työhön siis, toverit, työhön tämän maan ja kansan puolesta, vaikkei kukaan meistä välittäisi! Työmme tähtääkin niin kaukaiseen tulevaisuuteen, että sen varsinaiset hedelmät ehkä näkyvät vasta vuosisatain takaa. Olkoon työmme

näkymätön, tunnustamaton, syrjäytetty. Se onkin Valkoisen Veljeskunnan työtä, Kristuksen nimessä tehtyä, Herran alttarille pyhitettyä, eikä etsi maailman kiitosta. Ainoastaan jos maailma sitä ymmärtäisi, antaisi se sille tunnustuksensa ja kannatuksensa. Ja maailmasta päin meidän yhtä mittaa on voitettava uusia ystäviä aatteellemme, uusia tovereita työhömmme!

*

Ulkomaanmatkamme ei kestänyt täysin niin kauvan kuin olimme laskeneet, koska minun ehdotuksestani suuntasimme kulkumme kotia päin Parisista käymättä Italiassa ja Itävallassa. Ainoastaan yksi joukostamme läksi Itävaltaan.

Sentähden olen nyt tilaisuudessa lähettämään tämän lokakuun Ruusu-Ristin jokseenkin säännölliseen aikaan tilaajille. Tämä ei siis ole mikään kaksoisnumero, vaan ilmestyy marraskuun vihko aikoinaan ja sitten taas joulukuun Ruusu-Risti.

Toimitukselle saapuneiden kirjeiden joukossa julkaisen tässä numerossa E. P:n kirjeen »Materialismi vai teosofiako?» Jos ken haluaisi siihen vastata — mieluummin lyhyesti, — ovat lehtemme palstat avoinna.

*

Kuten syyskuun Ruusu-Ristissä ilmoitin, alkavat luentoni ja kysymysiltani Helsingissä vasta tämän kuun lopulla.

Marraskuu, s. 325-332

— E. P:llä on ihastuttavan pirteä kirjoitustapa. Luin hänen kirjeensä »Materialismi vai teosofiako?» viime Ruusu-Ristissä mitä suurimmalla nautinnolla. Hänen ajattelunsa selvyys tempaa väkisinkin mukaansa. Jos en olisi teosofinen totuudenetsijä, tulisin pian E. P:n kaltaiseksi, iloisesti ja loogillisesti ajattelevaksi materialistiksi. Enkä nytkään ole aivan selvillä itsestäni. En tiedä, olenko materialisti vai spiritualisti. E. P:n määritelmän mukaan materialisti on monisti, spiritualisti sitävastoin dualisti. Sana dualisti ei kaiu hyvältä korvissani. Dualismi edellyttää, että olisi kaksi perusvoimaa olemassaolossa. Mutta kuinka semmoinen olisi mahdollista? Kuinka niin sanoakseni kaksi jumalaa voisi olla olemassa? Olen kyllä uskonut, etten itse ole materialisti, olen myös uskonut, että teosofia ei ole materialismia, mutta onko tämä siis dualistista spiritualismia? Mistä olen ollut aina ymmärtävinäni, että teosofia itse asiassa on monistinen filosofia? Eikö H. P. Blavatsky sitä opettanut? Vai olenko väärässä?

— Ette ole väärässä. Teosofia on monismia. E. P. erehtyy, kun hän luulee teosofian olevan dualistista spiritualismia. Mutta teosofia ei tietenkään ole monismia sillä tavalla, että se sanoisi: ainetta ei ole, kaikki on henkeä. Se olisi paljasta sanaleikkiä, kuten E. P. oikein huomauttaa. Jos kaikki on henkeä, silloin henkeä voi punnita, silloin sillä on ulottuvaisuutta paikassa j.n.e. — toisin sanoen, sillä on silloin juuri ne ominaisuudet, jotka on aineella. Mutta jos kaikki taas on ainetta,

silloin ei ole ainetta ilman henkeä, pieninkin atoomi on tajuinen, ja kuolema on mahdoton. Molemmat nämä äärimmäisyydet vievät mahdottomuuksiin. Teosofia ei ole monismia siinä mielessä.

— Millä tavalla sitten?

— Mitä luonnollisimmalla tavalla. Teosofia ei astu todellisuuksien ulkopuolelle. Se ei koeta selittää semmoista, jota ei voi selittää. Se tyytyy toteamaan, miten on asianlaita. Olemassaolo ilmenee meille kahdella tavalla: henkenä eli tajuntana ja aineena eli ilmenneenä voimana. Jokainen myöntää, että tuoli on esine, hyvyys sitävastoin abstraktinen todellisuus; niiden olemassaoloa ei saata kieltää. Etsittyä olisi väittää, että tuoli on tajuntaa tai hyvyys ainetta, sillä tämä olisi käsitteiden sekoittamista. Tietysti myönnämme, että tuolin massa itse asiassa on voimakimppu, sillä kuollutta ainetta ei ole — senhän E. P:kin sanoo, — mutta epäilemme, että tuoli on tajuinen olento samalla tavalla kuin ihminen — elävä se tavallaan on, mutta ei ajatteleva. Niinikään tietysti myönnämme, että hyvyyttä emme tunne muuta kuin sen ilmennyksistä, hyvistä olennoista, ajatuksista, sanoista, teoista, siis muodollisesti, mutta järjetöntä olisi silti väittää, että hyvyys on aineellista massaa, jota voi mitata metrittäin ja punnita kilottain. Sentähden pidämme teosofian nimessä kiinni molemmista näistä todellisuuksista, hengestä ja aineesta, tajunnasta ja muodosta, ja sanomme, että ne ilmenneessä elämässä kulkevat rinnakkain, käsi kädessä, vaikka ovat laadultaan aivan erilaisia, paljon enemmän kuin toistensa vastakohtia. Kuitenkin ovat toisiinsa niin kiedotut, ettemme osaa niitä täydellisesti erottaa. Sentähden sanon: tuoli ei ole kuollut, vaan elävä; sillä voi olla tajuntaa, mutta tämä varmasti ei ole ihmisenkaltaista tajuntaa; hyvyys ei ole olematon, vaan voimakkaasti elävä; sillä voi olla muotoa — ja ilmennyksissään se varmasti pukeutuu muotoon — mutta sen muodollisuus ei ole ainetta. Yhtäkaikki on käytännöllinen dualismi, henki ja aine, säilytettävä, jotta sanoilla ja käsitteillä olisi kielessämme tehtävänsä. Ja sentähden kysymme: missä sitten on monismi?

— Niin, tehän sanoitte, että teosofia on monismia.

— Sen toistan vieläkin. Sillä huolimatta näistä suurista vastakohtista — henki ja aine, — onko muuta kuin yksi olemassaolo? Ei. Yksi on äärettömyys, yksi on ikuisuus, yksi on filosofian absoluutti. Elämä on yksi, Jumala on yksi. Mitä tästä seuraa? Että elämä itsessään on se kolmas, jonka kahtena olemuspuolena ovat henki ja aine. Missä elämää on, siinä on henkeä ja ainetta. Kaikki ilmennys on dualistinen, kaksinainen, mutta kaikki ilmennys on kotoisin siitä yhdestä, ainoasta, ilmenemättömästä — siitä kolmannelta, jota ilman noita kahta ei olisi. Jos E. P. käsittäisi tämän teosofisen näkökannan, luulen, että hän hyvinkin voisi hyväksyä meidän filosofiamme teoreettisesti pätevänä, vaikkei hän käytännössä vielä sano tietävänsä mitään todella yliaistillisista ilmiöistä. Ei teidänkään tarvitse olla epäpitoinen omasta asenteestanne. Kyllä te teosofisena totuudenetsijänä olette monisti ja saatte ajatella yhtä loogillisesti kuin konsanaan materialistinen monisti, vaikkette asetakaan rajoja kokemuspierilenne. Jos muuten näistä asioista tahdotte tarkempia ja selvempiä lukutietoja, suositan teille H. P. Blavatskyn »Teosofian avaimen» rinnalla pientä kyhäystäni »Uusi Jumala», joka ilmestyi painosta v. 1917, ja nuoruuden kirjaani »Valoa kohti».

Mrs. Besantin käynti Helsingissä viime elokuussa oli omiansa suuresti selventämään tilannetta. Varsinkin hänen esitelmänsä Capitol-teatterissa, jossa hän yhtä rohkeasti kuin rakastettavasti ja kauniisti paljasti tarkkaaville kuulijoilleen Krishnamurti-historian kulussientakaisen salaisuuden, vaikutti vapauttavasti ja ilmaa puhdistavasti. En tahtonut osata pidättää sitä rakkautta, joka sydämeistäni nousi puhujaa kohtaan, — se varmasti heitti ruusuja rinnastani hänen jalkojensa juureen, — mutta samalla katselin hengessäni hämmästyneenä totuutta, sitä äärettömän kirkasta ja laajaa teosofista totuutta, jonka Mrs. Besant oli unohtanut tai jota hän ehkei koskaan ollut nähnyt. Hänen sanoistaan muodostui silmiäni eteen ajatuskuva, joka ei kestänyt totuuden tulesta, — tai ikäänkuin kultainen mitalli, jonka nurjan puolen hän käänsi kuulijoitaan kohti.

Mrs. Besant sanoi — ja nyt käytän hyväkseni »Teosofi«-lehden lokakuun numerossa painettua tekstiä, ettei voitaisi epäillä muistini pätevyyttä, — että »maailmanopettaja on ihminen ihmisten keskuudessa . . . Maailmanopettaja ei suinkaan siis ole sama kuin jumaluuden toinen persoona, vaikka hän saa siitä voimansa ja on läheisessä vuorovaikutuksessa sen kanssa . . . Kristinuskossa meidän ... on muistettava, että jumaluuden toinen persoona, poika, on aivan ulkopuolella kysymystä Maailmanopettajasta ja hänen tulostaan».

Olen pitkin vuosia ihmetellyt puhetta »maailmanopettajasta», sillä eihän todellisuudessa ole olemassa muuta maailmanopettajaa kuin se Maailman Vapahtaja, Logos, Sana, josta Johanneksen evankeliumi sanoo, että »se oli Jumalan luona ja Jumala oli se sana». Tätä logosta sanotaan myös kosmilliseksi Kristukseksi tai maailman sieluksi (a a l a j a) tai maailmanjärjeksi. Se sana on jokaisessa ihmisessä ja nimitetään silloin myös mystilliseksi Kristukseksi tai Kristusprinsipiksi. Se on ihmisen vapahtaja, ja jokainen ihminen on tavallaan ristiinnaulinnut Kristuksen omaan lihaansa. Mitään muuta vapahtajaa ei ole kuin tämä sisäinen Kristus, joka on Jumala. Se on Mestari meissä, kuten H. P. Blavatsky sanoi, ja mitään ulkonaista Mestaria emme ymmärrä, ellemmme löydä häntä omasta sisäisestä Mestaristamme.

Teosofiset Mestarit julistivat alusta lähtien madame Blavatskyn kautta, että uskonnot ja eritoten kristinusko olivat langenneet kohtalokkaaseen erehdykseen opettaessaan, että ihminen oli jumaluudesta erillään oleva olento. Totuus oli päinvastainen. Ihminen oli Jumalasta ja Jumalan pyhä henki oli ihmisessä, ja ihmisen tehtävä oli yhtyä tuohon henkeen omassa tajunnassaan.

Tätä pyrkimystä sisäisen vapahtajan yhteyteen vaikeutti suuresti ulkonaiseen vapahtajaan ja hänen välitykseensä. »Kaksi kolmatta osaa ihmiskunnan kaikista kärsimyksistä», kirjoitti H. P. Blavatskyn Mestari, »on kirkkojen ja papistojen aiheuttama». He asettuvat Jumalan ja ihmisten väliin, korottavatpa vielä jonkun ihmisen varsinaiseksi välittäjäksi Jumalan ja ihmisten välillä.

Tahtooko uusi julistus että nyt taas langettaisiin teosofisesta totuuden näkemyksestä tuohon vanhaan kirkolliseen erehdykseen, joka tekee yhdestä ihmisestä toisten vapahtajan? Näin kuitenkin Mrs. Besant lausui: ». . . henkisessä ruumiis-

saan Maailmanopettaja seisoo ikäänkuin välittäjänä ihmisten ja Jumalan välillä, vastaanottaa ihmisten Jumalalle kohdistamat rukoukset ja osoittaa ne jälleen ylös Jumalaa kohti». Juuri niin kristikunta ajattelee omasta vapahtajastaan, mutta teosofeina olemme oppineet ja kokeneet, että tuo on totta sisäisen Kristuksemme suhteen, joka Poikana on Isän helmassa. Ulkonaisesti se ei ole kenenkään monopoli, sillä jokainen rakastava olento — ihminen tai enkeli tai jumala — on auttaja ja välittäjä rakastettuihin nähden. Nyt yhtäkaikki Mrs. Besant asettaa tämmöiseen luonnottomaan erikoisasemaan määrätyn ihmisen, sillä hänen maailmanopettajansa jäisikin paljaaksi taruksi, ellei sille annettaisi lihaa ja verta. Tämä ihminen on hindulainen teosofi Mr. Krishnamurti, jota Mrs. Besant esitti seuraavilla sanoilla: »Maailmanopettaja on kokonaan hyväksynyt ja ottanut hänet välineekseen. . . . Jos tahtoisimme selvittää, mitä tämä oikeastaan merkitsee, voisimme sanoa, että Maailmanopettajan tajunta on ikäänkuin sulautunut, uppoutunut hänen omaan tajuntaansa . . . Hän puhuu hyvin rohkeasti ja suoraan omasta kutsumuksestaan. Hän sanoo, että hän on se ovi, jonka kautta ihmiset pääsevät Jumalan luo».

Ihmiset voivat siis rukouksillaan kääntyä toisen kuolevaisen — Krishnamurtin — puoleen ja hän ne välittää ylös Jumalalle. Onhan hän ovi, jonka kautta päästään Jumalan luo.

Mutta surkea tuo ovi on, joka huolimatta siitä, että se on Maailmanopettaja, on aivan ulkopuolella jumaluuden toista persoonaa, Poikaa.

Olemme ainakin ruusuristolaisessa totuuden etsinnässämme löytäneet juuri Pojan. Olemme päässeet yhteyteen juuri Pojan kanssa, kokeneet, että juuri Hän ja Hän yksin on ovi, on tie, on elämä.

Ja ken on meille tämän opettanut? Ensinnäkin H. P. Blavatsky, jonka teosofinen sanoma pelasti meidät sokeasta uskosta ja taikauskon monista muodoista, toiseksi Jeesus Kristus, jonka sanoma ennenkaikkea vuorisaarnassa avasi meille tien Jumalan valtakuntaan ja Isän luo, ja kolmanneksi meidän oma kokemuksemme, joka viisastutti meitä, kun yritimme kulkea noiden kahden jälkiä.

Emme siis parhaimmalla tahdolla löydä mitään muuta kuin vanhaa taikauskoa Mrs. Besantin opetuksesta maailmanopettajasta. Kaikki yksilölliset mestarit ovat opettajia ensin oman sielunsa maailmalle, sitten ympäröivälle maailmalle, mutta eihän heitä voi tavata ulkopuolella Poikaa, sillä Pojan kautta he ovat Mestareiksi tulleet ja Pojassa he elävät.

*

Sanomalehdissä on kierrellyt uutinen saksalaisesta työstä Therese Neumannista Konnersreuthissa ja hänen vapahtajan-haavoistaan, jotka perjantaisin vuotavat verta. Tämä psykologinen ilmiö, n.s. stigmatisointi, on silloin tällöin esiintynyt katolisissa maissa roomalais-katolisen kirkon pyhimyksissä. Ensimmäinen tunnettu stigmatisaatio oli pyhän Fransiskus Assisilaisen. Kerran syvässä mietiskelyssä, Jeesuksen Kristuksen ilmestyessä hänelle, lähti vapahtajan käsistä, jaloista ja kyljestä kuin tuliset säteet Fransiskukseen ja avasi hänen ruumiissaan vastaavat haavat. Fransiskus oli aina rakastanut kaikkia eläviä olentoja Kristuksen

kaltaisella rakkaudella, joten nuo haavat (stigmata) olivat kuin Jeesuksen merkki ja sinetti, jolla hän osoitti vastarakkauttaan veljeään kohtaan.

Kun tämä ilmiö on myöhemmin esiintynyt, esim. pyhässä Teresassa ja viime vuosisadalla Maria Lazzarissa ja Louise Lateaussa samoinkuin nyt Therese Neumannissa, on lääkäreiden ja sielutieteilijöiden taholta arveltu, että kyseessä on sairaaloinen hermoheikkouden ilmiö; elävä mielikuviutus vaikuttaa näet voimakkaasti fyysilliseen organismiin. Tämä on epäilemättä totta, ja pitkät paastot, valvomiset, yhtämittaiset rukoukset ja mietiskelyt ovat omiansa heikontamaan ruumiillista elimistöä samalla kun suunnattomasti lisäävät sielun ja tahdon voimia. On sentähden käsitettävissä, että mielen aina ollessa kiinnitettynä ristiinnaulittuun ja hänen kärsimyksiinsä sisäiset ajatuskuvat pyrkivät ilmenemään fyysillisesti verihikenä, orjantappurakruunun haavoina y.m. stigmoina.

Kuitenkin on asiassa syvä Okkultinen puolensa, vaikka mahdotonta on syrjästä katsoen sanoa, kuinka usein ja milloin tämä puoli näyttelee osaansa. Ainoastaan Fransiskuksen stigmatisoinnin yhteydessä saattaa olla varma tästä seikasta. Se perustuu siihen, että henkimaailma, tässä tapauksessa Jeesuksen entinen astraalinen käyttöväline, vastaa hartaan uskovaisen rukouksiin koskettamalla hänen sieluruumiiseensa. Mitä erikoisesti Fransiskukseen tulee, on vielä uskottava, että hän jo kauvan ennen stigmatisointia oli päässyt läheiseen kosketukseen Jeesuksen astraaliruumiin kanssa, ollen siten melkein kuin Jeesuksen tunneruumiin jälleensyntymä.

*

Olen äskettäin lukenut uudestaan kirjan, joka ilmestyi painosta kymmenen vuotta sitten. Tämä oli niin kiintoisaa, niin opettavaista ja niin haikeamielisiä lukemista, etten malta olla suosittamatta kirjaa ruotsin kieltä taitaville.

Se on *Stenbibeln*, kirjoittanut Knut Holm, kustantanut Söderström & C:o, Helsingissä 1917-1918. Siinä suomalainen mies kertoo elämänvaiheistaan niin todennäköisellä tavalla, että vaikka kirja on — alkua lukuunottamatta — enemmän romaanin kuin muistelman tapaan kirjoitettu, lukija uskoo tekijän vilpittömästi kertovan itsestään. Mikä kirjassa meikäläistä kiinnostaa, onkin tekijän psyykkisesti herkkä persoonallisuus, joka pienestä pitäen tuntee olevansa henkimaailman valvonnan alaisena ja lopulta saavuttaa merkillisen mediumistis-okkultisen vihkimyksen. Tämä vihkimys viittaa suureen ja korkeaan elämäntehtävään, ja lukija jää ihmetellen kysymään itseltään, millä tavalla kirjan tekijä jatkuvasti on toiminut.

Kun tätä seikkaa tiedustelin, sain kuulla, että Knut Holm muutama vuosi sitten siirtyi tuonelan tuville mitään muuta julkaisematta. Oliko tässä siis kysymys traagillisesta ihmiskohtalosta? Oliko »Stenbibeln» kirjan tekijä saanut osakseen ylivoimaisen tehtävän, johon hän ennenaikaisesti sortui, vai oliko hänen elämänsä vain esimerkki siitä vaarasta, jonka alaisiksi mediumistiset henkilöt niin helposti joutuvat, elleivät osaa positiivisesti suhtautua henkimaailmaan?

Joka tapauksessa »Stenbibeln» on siksi ainutlaatuinen teos, että se kelpaa muistomeriksi yhden pyrkijän elämästä.

Viikot vierivät, kuut kuluvat ja kohta taas on edessä uusi vuosi. Aikakauskirjamme aloittaa neljättäkoltamatta vuosikertaansa ja vuosi 1928 on Ruusu-Ristimme kahdeksas. Lähetän tämän numeron mukana tavanomaisen ilmoituslehden.

Mitä nyt Ruusu-Ristiin tulee, on sen ulkomuoto ensi vuonna oleva samanlainen kuin nytkin, ja monet tilaajat ovatkin ilmaisseet tyytyväisyytensä nykyiseen ulkoasuun nähden. Mutta sisältö tulee rikkaammaksi sen kautta, että — kuten jo syyskuun numerossa viittasin — Ruusu-Risti aikoo vastedes puhua myöskin vapaamuurariudesta ja sen yhteydessä olevista kysymyksistä. Kohotetaan vähän sitä esirippua, joka peittää tätä salaperäistä liikettä maailman silmiltä, emmekä tule käyttämään mitään kolmipistekirjoitustapaa. Asiat, joita voidaan sanoa, sanotaan suoraan, — ja muita asioita ei sanota. Tätä lehtemme osastoa tulee yhteistoiminnassa toimituksen kanssa hoitamaan korkea-asteinen vapaamuurari.

Sitäpaitsi aion tammikuusta lähtien julkaista oman sarjani sanojen, kuvien ja lukujen symboliikasta ja magiasta. On näet huomautettu, että olisi hyvä, jos Ruusu-Risti taas sisältäisi toisiakin kirjoituksia minulta kuin vain Toimittajaltay.m. pätkät, josta huomautuksesta olen iloinen ja kiittollinen.

Lopettaakseni nyt asiaan kuuluvaan sanomalehtimiestyylisiin sanon vielä, että kaikista näistä parannuksista huolimatta Ruusu-Risti-lehden hinta pysyy ennallaan! Se muutos vain astuu voimaan, ettei enää oteta vastaan puolivuoden tilauksia, vaan ainoastaan koko vuoden. Tämä seikka ei estä tilaajia maksamasta koko vuoden tilaustaan kahdessa erässä, jos se heille niin on mukavampi, heidän tulee silloin vain tilata lehti suoraan toimitukselta taikka tutulta Ruusu-Ristin asiamieheltä, joka myöntää heille luottoa.

Kiittollinen toimitus on niille tilaajille, jotka kuten viime vuonna tilaavat kaksi lehteä, toisen itselleen, toisen jollekulle ystävälleen, jolla ei ennestään ole Ruusu-Ristiä. Siten saadaan aikakauskirjamme leviämään ja sen mukana teosofian alku-peräinen ihmeellinen sanoma.

Joulukuu, s. 375–382

»Kunni olkoon Jumalalle korkeudessa, maassa rauha ja ihmisille hyvä tahto!» Näin kerrotaan enkelein laulaneen eräänä merkillisenä jouluyönä, ja ainakin ihmisten kuorot ovat jouluna sitä laulua laulaneet satojen ja satojen vuosien aikana. Mutta jos kysymme, onko kristikuntaan tullut esim. »rauha maan päälle», täytyy meidän historialliseksi häpeäksemme tunnustaa, että niin ei ole tapahtunut; päinvastoin juuri kristityt kansat ovat alituisesti unohtaneet joululaulunsa, rikko-neet rauhan maan päällä ja keskenään — huomatkamme: keskenään — käyneet mitä julmimpia, mitä itsekkäimpiä, mitä turhanpäiväisimpiä sotia.

Millä tavalla he siis ovat »Jumalaa kunnioittaneet», missä on ollut heidän »hyvä tahtonsa?» Ainoastaan paperilla, ainoastaan sanoissa ja huudoissa. Kristityt kansat ovat aina menetteleet juuri niin kuin heidän Mestarinsa ja Vapahtajansa kielsi heitä menettelemästä: »ei tule luokseni se, joka huutaa: Herra, Herra!, vaan

se, joka tekee mitä minä olen käskenynt.» Mutta kristikunta on aina tyytynyt »huutamaan». Ja sentähden se myös aina on saanut valittaa, että »Jumala on meidät hyljännyt», sillä Mestari sanoi huutajista: »en tunne teitä».

Ja kuitenkin tuon enkelilaulun sisältö on päivän selvä, kun sen vain tahtoo ymmärtää. Siinä piilee lupaus. Suuri ihmeellinen lupaus, että maan päällä voisi vallita ikuinen rauha. Mutta se mainitsee samalla ehdon, ehdottoman ehdon, jotta lupaus voisi täytyä.

Lupauksen rinnalla kulkee aina ehto — jollei muuta, niin odotuksen ehto, koska lupaus aina tähtää tulevaisuuteen. Sanoohan isäkin lapselleen: »jouluksi saat . . .», ja äiti: »jos olet kiltti, niin . . .»

Enkelten laulu jouluyönä ei ainoastaan tarkoittanut sitä rauhaa, joka sinä hetkenä ja jonkun aikaa eteenpäin vallitsisi hyvien ihmisten mielissä, koska syntyi lapsi, jonka koko elämä olisi ylistyslaulua Jumalalle. Enkelten laulu tähtäsi kauemmas tulevaisuuteen. Sillä oli ikuinen sisältö, niinkuin kaikkien totuuksien, jotka »ylhäältä tulevat». Se oli lupausta ja se oli opetusta.

Kuinka meidän siis on käsitettävä ja tulkittava tuo mieltä ylentävä ja kaunis enkelten laulu?

Näin:

Kun ihmisillä on hyvä tahto, silloin vallitsee maassa rauha, ja kun maan päällä on rauha, silloin ihmisten ja koko luomakunnan elämä on kunnialaulua Jumalalle.

Ei laulu sen mystillisempi ole. Itse asiassa siinä ei ole mitään hämärää eikä salaperäistä. Se on selvä, loogillinen ja järkevä. Me ihmiset päinvastoin olemme hämärän lintuja. Me pelkäämme päivän valoa, sillä se toisi ilmi meidän epäpuhtaat ajatuksemme ja meidän pahan tahtomme.

Ja kuitenkin: onhan meissäkin vapahtaja, onhan meissä mystillinen Kristus, onhan meissä hyvä tahto. Miksi emme sen puoleen kääntyisi? Miksi emme siihen alkaisi uskoa? Nyt, tänä jouluna! Sillä »nyt on otollinen aika».

Miksi emme usko enkelten sanoihin? Kaikki riippuu meidän hyvästä tahdos-tamme. Meidän hyvä tahtomme yksin saa aikaan rauhaa maan päälle.

Niin, tietysti kaikkien meidän hyvä tahtomme yhdessä. Koko kristikunnan.

Petturia ei saa olla.

Tiedämmehän, että »ajatukset ovat olioita», näkymättömän maailman todelli-suuksia, jotka pyrkivät kiteytymään näkyväiseen maailmaan.

Vihan ja levottomuuden, koston ja kateuden ajatuksia on paljon, paljon näkymättömässä maailmassa. Ei maailman sota niitä kaikkia tyhjentänyt. Ja uusia on luotu, yhä uusia. Mihin joudumme, jos ei niiden valtaa murreta? Uhkaavina ukkospilvinä ne taas lepäävät ihmiskunnan yllä.

Nyt on suuri, kaukainen Itäkin nousemassa vihan, suuttumuksen ja katkeruuden ajatuksiin. Heidän vihansa voi aikaa myöten suuntautua Länteen päin, sillä sielläpäin on heidän mielestään kaiken pahan juuri. Kaiken sen pahan, jota he tahtovat kostaa.

Ja mikä silloin seuraa? Aasian sota Europpaa ja Amerikkaa vastaan. Olemme täällä puhuneet »keltaisesta vaarasta». Idässä puhuvat »valkoisesta vaarasta».

Itä on enemmän oikeassa. Sillä me olemme vaaralliset maapallon rauhalle, me

lännen kristityt kansat, ellemme opi ottamaan vaaria enkelten laulusta.

Joulu on ovella. Kristikunnan suuri rauhan ja rakkauden juhla. Emmekö kerrankin ottaisi juhlaamme vakavasti, ei vain leikin ja miellyttävän tunnelman kannalta? Emmekö kerrankin kristikuntana voisi päättää: nyt heitämme pelon ja vihan, epäilyksen ja epäluottamuksen pahat henget ja nyt alamme ajatella hyvää — hyvää tahtoa, rauhaa, rakkautta.

Maailman rauha — voisimme melkein sanoa: tuhatvuotinen valtakunta — riippuu niin vähästä, — riippuu vain siitä, että me ihmiset syntyisimme hengessä uudestaan.

Kuinka profeettain kohtalo on toivoton niin kauvan kuin ihmisten sydän on kova!

*

Puolen vuosisataa sitten tuli maailman profeetta naisen haahmossa. Hän oli niiden Veljien lähettämä, jotka alituisesti rukoilevat maailman rauhan puolesta ja koettavat herättää ja kasvattaa ihmisissä hyvää tahtoa. Hänen äänensä oli voimakas, hänen kätensä oli taitava. Hän kutsui ihmisiä viisauden lähteille, hän kasvatti heitä rauhan työhön. Mutta lopulta hänen äänensä sortui. Se hukkuu maailman melskeeseen.

Hän oli kuitenkin pannut alulle liikkeen ja hänen toimestaan oli perustettu seura, jonka piti jatkaa hänen työtään. Sen piti olla ihmiskunnan yleisen veljeyden ydin. Sen jäsenten piti tunnustaa toistensa veljeys ja elää veljinä keskenään huolimatta kaikista oleellisista ja kaikista satunnaisista erotuksista, jotka asettavat muureja ihmisten väliin ja etäännyttävät heitä toisistaan.

Mutta kun profeetta oli kuollut, unohtui hänen oppinsa vähitellen, vuosi vuodelta. Kun maailmansota syttyi, oli alkuperäinen valo jo niin himmentynyt, että veljet veljeyden, oikeuden ja yhteishyvän nimessä läksivät rintamalle toisiaan vastaan taistelemaan, kukin »oman isänmaansa» puolesta.

Siten tuli pilkatuksi H. P. B:n rauhantyö. Pilkatuksi ja pilatuksi.

Enkelten laulu oli taas kaikunut kuuroille korville.

Mutta lankeemuksen jälestä voidaan nousta. Jokainen lankeemus on askel nousuun päin, kun tahto on hyvä.

Teosofinen Seura voi vielä nousta lankeemuksestaan, jos se tahtoo. Jos sen jäsenet yksimielisesti tahtovat.

Monta kertaa on minuakin nuhdeltu siitä, etten jätä Teosofista Seuraa rauhaan, vaan vähän väliä sitä moitin ja arvostelen.

Kyllä jättäisin sen oman onnensa nojaan, ellen sitä rakastaisi. Helppo minun olisi pestä käteni ja sanoa: »olenko minä veljeni vartija?» Mutta enkö ole minäkin T. S:n jäsen?

Ankaruuteni on hyvän tahtoni todistus. Sen Teosofinen Seura vielä tulee myöntämään. Kyllä päivä koittaa, jolloin uudestaan saamme lyödä veljeskättä. Mutta se päivä on tuskan takana.

Teosofisen Seuran, Tähti- y.m. haaraliikkeineen, täytyy avata silmänsä totuu-

delle. Sen täytyy myöntää, että kaikki veljeystyö on leikkiä niinkauan kuin emme käy käsiksi asian ytimeen. Sen täytyy myöntää, että ihminen, joka voi tarttua puukkoon tai miekkaan tai kivääriin toista inhimillistä olentoa vastaan, ei ole veli. Sen täytyy myöntää, että sota on kansainvälisen veljeyden kieltämistä. Sen täytyy myöntää, että sanat, puhutut ja kirjoitetut, jotka puolustavat väkivaltaa, sotaa, maailmanrauhan rikkomista, ovat kotoisin suoraan helvetistä, ovat Jumalan pilkkaa ja totuuden häväistystä. Sen täytyy myöntää tämä. Sen täytyy asettua kokonaan ja ehdottomasti maailman rauhan ja sen työn puolesta. Sen täytyy kokonaan keskittyä omaan työhönsä, joka sille alkuaan on annettu ja joka on työtä ihmisten ja kansojen rauhan puolesta.

Mutta emmekö me sitä työtä nyt tee? huudahdamme T. S:n jäsenenä kärsimättömästi.

Ehkä kylläkin. Mutta ennenkuin huonetta rakennamme, täytyy meillä perustus olla luja. Perustukseksi kelpaa ainoastaan totuus.

Meidän on siis tunnustettava totuus. Meidän on tunnustettava erehdyksemme ja lankeemuksemme. Meidän on pyydettävä anteeksi kaikilta niiltä ryhmittä, jotka meidän sokeutemme ja kovuutemme tähden ovat olleet pakotetut meidät jättämään, pyydettävä, että he taas liittoutuisivat meidän kanssamme, ja ojennettava heille vilpitön veljeskäsi. Meidän on otettava tämä ensimmäinen askel, sillä me olemme ensimmäisenä rikkoneet. Meidän on otettava tämä askel, sillä meillä on voima, valta ja suuruus. Me olemme jättiläinen kääpiöiden rinnalla. Me olemme sitä nyt vielä, mutta ei kauan.

»Me» ja »me»! Mikä minä siis olen, että sillä tavalla puhun kuin ääni korkeudesta? En mikään. Olen vain oman sydämemme ääni. Sydämemme ja järkemme ja omantuntonne ääni. Siis todellakin »ääni korkeudesta».

Joulun evankeliumin ääni ja joulun enkelten ääni.

Kunpa meillä ihmisillä olisi hyvä tahto, silloin syntyisi rauha maahan.

Emme saata odottaa, että kaikilla ihmisillä olisi tämä hyvä tahto. Tai että kaikki äkkiä pääsisivät tietoon siitä, että heidän sydämessään piilee Jumalan pyhä tahto.

Mutta teosofisen liikkeen tehtävänä se oli. Teosofisen liikkeen jäsenenä piti olla niitä ihmisiä, joissa tämä tahto oli herännyt.

»Ihmiskunnan yleisen veljeyden ydin».

*

Japanissa toimii merkillinen liike ulottaen vaikutuksensa Eurooppaankin. Se on kansainvälisen veljeyden ja maailmanrauhan liike ja sen nimenä on O o m o t o . Tästä kirjoittaa eräs Ruusu-Ristimme jäsen pyynnöstäni seuraavaa:

Oomoton nykyinen johtaja, Onisabro Degutshi, on paljon matkustellut, m.m. käynyt Palestiinassakin tutkimassa pyhää maata. Palestiinan-matkaltaan hän hämmästyti nähdessään kuinka pintapuolisesti kristityt käsittivät kristinuskonsa — m.m. »lyödessään rahaa Kristuksellaan».

Oomoto näyttää olevan hyvin lähellä meidän rakasta Ruusu-Ristiämme.

Degutshi on myös tutkinut Kristuksen »kultaista elämänohjetta», ja ovat Kristuksen käskytkin yhtenä perusteena hänen uusihenkililiikkeessään.

Degutshilla on päämajansa Kameoka-nimisessä kaupungissa Japanissa. Siellä on temppelel ihana puistossa järven rannalla, puistossa, joka on täynnä mitä ihanimpia kukkia.

Onisabro Degutshi'sta kerrotaan, että hänen kasvonsa loistavat lempeyttä; katse on läpituokea, mutta silmät täynnä rakkautta, ja hänen katseensa inspiroi. Loistavan kiiltävissä kasvoissa ei ole yhtään ryppyä, hartioille valuvat hiukset. Degutshi kulkee hatuttomien päin. Jumalanpalveluksissa hän käyttää kaunista seremoniapukua. Hän syö kasvisruokaa ja kalaa, juo teetä. Hän piirustaa taitavasti, hän kirjoittaa erinomaisen hyvin mandariinienkieltä. Hänen monilla teoksillaan on suuri kirjallinen ja runollinen arvo. Monet uskonnolliset kirjansa on hän kirjoittanut runomittaan, m.m. teoksen *Kristuksen tuleminen Jerusalemiin*. Hän käsittää Kristuksen syvällisesti.

Japanilainen Oomoto-lehti *Kaminokuni* kirjoittaa, että Degutshi on syntynyt Orion tähdistön merkit selässään, ristinmerkit käsien päällä, soikeat viivat sormissa.

Periaatteensa nojalla ei Degutshi hyväksy vastaan taistelemista, vaan kärsivällisesti hän ottaa kantaakseen kaikki hyökkäykset ja kärsii tynesti vainoa. Hän on monenkertaisen rakkauden ruumiillistuma, ja henkensä mahtavuudella nöyryyttää hän kaikki vihamiehensä, jotka lopullisesti tulevat hänen ystävikseen.

Hän seurustelee mielellään teosofien kanssa. Viime heinäkuussa oli hänen vieraanaan Kameokassa eräs australialainen teosofi. Degutshi uskoo, että itä synnyttää pian suuren ihmisen, joka tulee johtamaan maailman kansoja.

Oomoto-liike ajaa rauhan, — nimittäin koko maailman rauhan kysymystä ja maailman yhteistä uskontokysymystä. Tässä tarkoituksessa käyttää se yhtenä keinonaan esperantonkieltä. Eurooppaa varten on Oomotolla keskus Parisissa, jossa julaistaan esperantokielistä lehteä nimellä »Oomoto». Tämä lehti, ajaessaan edellämainitsemieni suuria kysymyksiä, seuraa tarkasti kaikkia maailman poliittisia virtauksia. Lehden saa tilata osoitteella: *Universala Homama Asocio*, 24 rue Bonaparte, Paris (6 e). Lehteä julkaisee professori *Koogecu Nishimura*, joka nyt on lähtenyt Japaniin järjestämään muuttoaan kokonaan sieltä pois Eurooppaan, asettuakseen vakituisesti asumaan keskukseen Parisissa ja johtaakseen oomoto-liikettä Euroopassa. Japanissa professori Nishimura viipyy ensi huhtikuuhun saakka eikä Oomoto-lehti ilmesty hänen poissaollessaan. Japanissa hän tapaa mestarinsa Degutshin, joka on 6 vuotta istunut vankeudessa, minne hänet Japanin hallitus sulki rauhanasian ajamisen johdosta v. 1921, vapauttaen vasta helmikuussa tänä vuonna. Tietysti hän on vanhalle suunnalle pelätty ja vaarallinen henkilö, sillä hän taistelee yhteiskunnallista rappeutumista vastaan, johtaen japanilaista uushenkistä liikettä, antaen perustuksen uudelle uskonnolle siellä ja ohjaten kansoja totuuteen. Hän loi uskontojen liiton ja yleismaailmallisen ihmisrakkausliiton (*U.H.A. eli Universala Horna Asocio*).

Oomotolaiset ajavat *Europandan Aasian yhdysvallat*-ajatusta ja suuria aatteitaan he tahtovat toteuttaa käytännössä.

Mestari Degutshin vankeuden aikana ovat hänen oppilaansa innokkaasti työskennelleet, levittäen uskoansa kaikkiin kansoihin idässä sekä Eurooppaan.

Mestari Onisabro Degutshin vankeudesta vapautumista ovat oomotolaiset suurella ilolla juhlineet. Lehdissään he kirjoittavat hänelle ylistystään. Eräs saksalainen tohtori (Oomoton jäsen) kirjoittaa hänelle: Idän valo, hengen elämän kukka, rakkauden siemenen kylväjä, onnittelen Teitä, sillä Te voitollisesti pääsitte typerimmän ja julmimman hirviön kynsistä, mikä vielä on olemassa maanpäällä. Minä onnittelen ihmiskuntaa, sillä hirviö ei voinut Teitä vaientaa eikä ryöstää Teitä pois, sillä ihmiskunnan on saatava valoa Teidän kauttanne. Te tulette antamaan sille kukkanne. Tietämättömyyden ja ymmärtämättömyyden korkeat muurit aitaavat tien elämän kukkien luokse. Siispä nyt iloitse ihmiskunta! J.n.e.

Oomotolaiset pitävät ahkerasti kokouksia; Tokiossa oli heillä viime kesänä suuri kokous, jossa annettiin valkoisista sellaisia lausuntoja kuin seuraava: Valkeat kansat ovat haavoittaneet muita rotuja sivistyksensä kautta ja senvuoksi rappeutuvat.

Oomotosta löytyy saksankielellä kirjallisuutta.

L. S.

Oomotoliikkeellä on Japanissa y.m. satoja tuhansia kannattajia ja yksin Japanissa kaksitoista jokapäiväistä sanomalehteä. Se on lujassa liitossa eräiden laajoille levinneiden uushenkisten liikkeiden kanssa Kiinassa, Koreassa ja Mongoliassa; samoin se on liitossa persialaisen Bahai-liikkeen ja indialaisen Gandhi-liikkeen kanssa.

*

Vanha legenda kertoo:

Oli jouluyö. Kaukaa tullut kerjäläinen kulki yksin tiellä. Hän nojasi raskaasti sauvaansa, sillä hän oli vanha ja väsynyt. Hän värisi ryysyissään, sillä yö oli kylmä. Hänen oli nälkä, sillä hän ei ollut moneen pitkään tuntiin tavannut ihmisasuntoa.

Mutta tähdet tuikkivat ja lumi narisi. Ja nyt näkyi talo.

Vihdoinkin, ajatteli vanhus, ja hänen katseensa elpyi odotuksesta. Ja talo oli iso, rikas ja komea.

Kerjäläinen kolkutti ovelle. Hienosti puetut palvelijat riensivät aukaisemaan.

—Antakaa vanhukselle yösjää ja antakaa hänelle syödä, pyysi kaukaa tullut kerjäläinen.

Mutta komeat palvelijat katselivat pitkään hänen ryysyjään.

— Ei täällä ole sijaa kiertolaisille ja pahantekijöille, he närkästyneinä huusivat.

— bristuksen tähden, kuiski vanha väsynyt kerjäläinen rukoilevasti.

Mutta palvelijat eivät kuulleet hänen kuiskettaan, vaan ajoivat hänet eteisestä ja sulki oven.

Niin vanhus taasen oli yksin ulkona kylmässä talviyössä. Huoaten hän jatkoi matkaansa.

Tähdet tuikkivat ja lumi narisi.

Mutta kas tuossa loisti keltainen valo neliruutuisesta akkunasta. Maantien laidassa seisoj mökki, pieni ja matala.

Aroin askelin lähestyi vanhus ja työntäytyi ulko-ovesta porstuaan.

Samassa aukeni tuvan ovi raolleen, lapsen kasvot tirkistivät eteiseen, ja näkivät sauvaansa nojaavan vanhuksen oven raosta lankeavassa valojuovassa.

Heti pienet kasvot kääntyivät tupaan päin ja huusivat:

— Äiti, äiti, porstuassa on niin vanha setä, joka on niin väsyneen näköinen.

Tuvan perältä riensi nainen — toisiakin lapsia näkyi lattialla, — avasi oven selko selälleen ja käski:

— Vieras on hyvä ja käy sisälle lepäämään. Nyt on jouluyö ja köyhänkin majassa on puuroa. Käykää pöytään istumaan Kristuksen nimessä ja ottakaa osaa pieneen ateriaamme.

Ja suljettuaan oven hän talutti vierasta pöydän luo.

Niin tapahtui, että ryysyinen vaeltaja sai kunnipaikan lesken ja hänen lastensa joulupöydässä. Ja kaikki kilvan palvelivat häntä, pienimmästä isoimpaan.

Takkavalkea loimusi, lamppu paloi ja pakkanen paukahteli tuvan nurkissa.

Mutta vanhus otti leivän, kiitti, mursi ja antoi jokaiselle hänen palansa.

Ja silloin tapahtui ihme.

Ryysyt putosivat vanhuksen päältä, harmaat hiukset hävisivät, rypyt poistui-
vat kasvoilta ja pöydän päässä istui Jeesus, hyvydessään, pyhydessään, kunnias-
saan loistaen.

»Te otitte minut vastaan, ja minä tulin.»

*

Kaikille rakkaille lukijoilleen toivottaa Ruusu-Risti jouluksi suurinta onnea,
mitä ihmisen osalle langeta voi.

RUUSU-RISTI 1928

Toimittajalta

Tammikuu, s. 10–13

Viime joulukuun 11 p:nä esitin Helsingin luennossani, jonka aiheena oli »Suomen itsenäisyys ja kohtalon käsi», näkemyksenäni maamme tulevaisuuden suhteen, että Suomen tehtävä lähimpinä aikoina oli koko tarmollaan toimia Kansojen Liitossa Europan omanatuntona. Tämän maanosan tulevaisuuden otsikona oli näet Europan Yhdysvallat, ja se edellytti m.m., että kristityt valtiot kieltäytyisivät sotimasta keskenään, vieläpä aseista riisuutuisivatkin. Joulukuun aikana silloin tällöin huomautin sekä puheissani että kirjoituksissani, kuinka ylen tärkeätä oli, että Europan kansat todella tahtoisivat rauhaa, sillä muuten kävisimme sangen synkkää ja sotaista tulevaisuutta kohti.

Rauhaa, totuuden pohjalle rakennettua rauhaa! on ollut ja on uuden vuoden toivotukseni Europan kansoille ja valtioille.

Iloni oli suuri, kun Theosophist-lehden joulukuun numero saapui vuoden vaihteessa ja siinä oli seuraava kirjoitus, jota en voi olla suomentamatta tähän kokonaan:

»Tohtori Annie Besant sanoi (luennossa, jonka hän piti Lontoossa lokakuun 2 p:nä), että hän, käydessään lentomatalla Hollannissa, Saksassa, Tanskassa, Norjassa, Ruotsissa, Suomessa, Puolassa, Tšhekkoslovakiassa, Itävallassa, Unkarissa, Sveitsissä ja Ranskassa, oli ollut tilaisuudessa keskustelemaan miesten ja naisten kanssa, jotka tunsivat omat maansa ja siten auttoivat häntä punnitsemaan rauhan tai sodan edellytyksiä Europassa. Mitä Tanskaan tuli, se oli menestymässä ja pääsemässä vapaaksi armeijastaan. Hollannilla ei ollut sotaisia taipumuksia. Pohjoismaat olivat rauhallisia ja rauhaa rakastavia, mikä on luettava kuningas Oskar vainajan ansioksi, hän kun suostui Norjan pyyntöön saada itse muovailta kohtaloon, huolimatta sotilaspuolueen suuresta painostuksesta, joka halusi sotaa, kuten kuningas oli hänelle aikoinaan kertonut. Saksa ei näyttänyt mitään kostonhalua,

vaan teki utterasti työtä maksaakseen sotilaspuolueensa, ei kansan, tappion hinnan.

»Sodan vaara piili Trianonin rauhansopimuksen aikaansaamissa olosuhteissa, ja jos ei puolueeton oikeusistuin sitä korjaisi, ei sota ollut vältettävissä. Rauhansopimus, jonka voittajat pakottivat voitettuja allekirjoittamaan, sisälsi luonnollisesti siemenet tulevaan sotaan, kuten oli nähty Versaillesin rauhansopimuksesta 1870.

»Tämän (Trianonin) rauhansopimuksen tarkoituksena oli eristää Venäjä, ruhoja Saksaa ja Itävalta-Unkaria sekä palkita sodan saaliilla niitä maita, jotka auttoivat liittolaisia. Voi voitettuja! oli tunnussanana. Otettakoon kartta ja katsotakoon, miten tämä poliittinen tuuma toteutettiin. Itämeri suljettiin Venäjältä neljän pienen valtakunnan avulla, paitsi vähäisellä alalla. Venäjän ja Europan välistä muuria jatkavat Puola, Bulgaria ja Turkki, sulkien Mustanmeren. Ainoastaan Aasian puolella Venäjällä on toimintamahdollisuuksia. Europassa Itävalta ja Unkari ovat ryöstetyt rikastuttaakseen Romaniaa, Tshekkoslovakiaa ja Jugoslaviaa. Suurin vääryys on tehty Unkarille, joka pani sodalle vastalauseen, vaikka se seisoi Itävallan rinnalla, koska Itävallan keisari oli sen kuninkaana.

»Rauhansopimus tuomitsee Unkarin kuolemaan, joka kuningaskuntana on yhtä vanha kuin Englanti. Seitsenvaltiosta tuli Englanti v. 800, Unkarista tuli maantieteellinen kokonaisuus v. 826. Mutta Unkarin pinta-ala vähennettiin nyt 325,411 neliökilometristä 234,297 neliökilometriin, ja sen asukasluku 20,886,000:sta 12,906,000:een. Alalla, joka siltä vietiin, olivat kaikki sen metsät ja kaivokset, joten siitä tehtiin paljas maata viljelevä maa, ja maanviljelyksellä yksin ei mikään valtakunta saata elää. Europassa rauha ei voi olla pysyväinen, ennenkuin korjataan Unkarille tehdyt vääryydet, niin poliittiset kuin ekonomiset, ja kuitenkin Europpa on paljon velkaa Unkarille siitä, että se on turkkilaisia vastustanut.

»Nuo monet pikkuvaltiot, jotka Trianonissa luotiin, ovat esteenä Europan Yhdysvaltojen kehittymiselle. Kehityksen taipumus on vetää pieniä valtioita yhteen kansakunniksi, niinkuin Italian pikkuvaltioista muodostui Yhdistynyt Italia. Päämääränämme pitäisi olla laaja autonomisten valtioiden liitto; sitä valmistettaisiin matkustamalla ja lakkauttamalla passeja ja tulleja, poistamalla kaupan ja liikenteen välisiä muureja; kansainvälisellä kasvatuksella; kannattamalla kansallista ja kansainvälistä kulttuuria; taide ei tarvitse käännöstä, se on yhteinen kieli; kehittämällä ystävällisyyttä, sillä sota syttyy pelosta ja epäluottamuksesta. Veljeys on ihanne; tehkäämme työtä sen toteuttamiseksi. Annie Besant.»

Tämän kirjoituksen yleinen sävy on siksi ruusuristi- ja teosofishenkinen, ettemme kiinnitä huomiota pikkuvaltioita koskeviin sanoihin. Englannin ja Italian pikkuvaltioilla oli täysi syy yhtyä, sillä niillä oli yhteinen kieli. Europan nykyiset pikkuvaltiot lienevät ainakin osaksi syntyneet kielten ja kansallisuuksien perusteella. Kuitenkin mekin uskomme, että kielistä huolimatta voidaan muodostaa yhteisiä kansa- eli valtakuntia yhteisellä isänmaalla. Ja rajat kadottavat merkityksensä, jos passit, tullit ja sodat poistetaan.

Kuinka tervetulleet Mrs. Besantin sanat Trianonin rauhansopimuksesta olisivat olleet seitsemän vuotta sitten, kun Saksan, Itävallan ja Unkarin teosofit

hartaasti odottivat oikeamielistä julistusta Teosofisen Seuran presidentiltä; he saivat silloin surukseen odottaa turhaan, ja seurauksena olikin, että Saksan teosofein suuri enemmistö julisti itsensä itsenäiseksi, vieläpä sanoi, että T. S:n päämaja nyt oli siirtynyt Adyarista Leipzigiin.

Mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Rakkaus on kärsivällinen ja odottaa ja totuus lopulta voittaa. Sydämeistämme iloitsemme, että Mrs. Besant nyt on lausunut julki tämmöisen veljellisen, sotaa kammovan kannan. Jos siinä on Krishnamurtin näkymätöntä vaikutusta, on meillä syytä olla kiitollisia uudelle profeetalle.

*

»Teosofin» erittäin hyvin toimitetussa joulukuun numerossa on amerikkalaisen teosofin Max Wardallin huomattava kirjoitus »Maailmanrauha». Siinä lausutaan todella julki semmoisia ajatuksia, joita tätä ennen on tottunut näkemään vain Ruusu-Ristimme palstoilla. Linaan tähän otteen:

»Jokainen järkevä olento tietää, että sota on paljon suurempi paha kuin se, jota se koettaa poistaa, ja että sota ei ole osoittautunut sopivaksi keinoksi poistamaan poliittisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia riitoja. Se ei ratkaise mitään. Se tuhoaa hienoimmat vaistot ja kovettaa voittajien ja voitettujen sydämet vihaamaan. Jokainen tietää, että sodat panevat alkuun vanhat tai keski-ikäiset miehet, jotka itse eivät taistele, vaan ajavat nuoret ja viattomat teurastettaviksi. Sota on elämän tarkoituksen kieltämistä, rikos ihmiskuntaa vastaan ja äärimmäistä jumalanpilkkää».

Ja rauhasta sanoo kirjoittaja suoraan ja oikein: »R a u h a e i s y n n y i t s e s t ä ä n — s e p i t ä ä t e h d ä . Sota on mielentila, jossa ihmisolentoja huuhtelee pelko, epäily ja keskinäinen vihamielisyys. Sellainen tila voidaan muuttaa vain siten, että luodaan uusi sielullinen ilmapiiri.»

Samaa olen minä vähäpätöisyydessäni aina puhunut, ja vaikkeivät minun sanani ole ulottuneet T. S:n teosofein kuuluville, olen iloinen ja kiitollinen, että nyt — ehkä Krishnamurtin aloitteesta — totuus alkaa näkyä T. S.-veljille, ja että kaikki siten vähitellen joudumme samaan rintamaan.

Ja kukaties näin ollen ei tule aivan mahdottomaksi suunnitella semmoista liittoa erinimisten teosofisten yhdistysten välillä, jommoista ehdotin v. 1921, vaikka ehdotuksestani silloin ei pyydetty keskusteluakaan Teosofisen Seuran kansainvälisessä kokouksessa Parisissa, johon ehdotus oli lähetetty.

*

Uusi vuosi on hyvällä alulla, ja tulkoon se koko maailmalle onnelliseksi ja rauhalliseksi vuodeksi. Mitä sumuisia ja tummia astraalisia pilviä onkaan uhkaamassa kansojen ja yksilöiden onnea, tulkoot ne alas rakkauden töiden synnyttämänä liikutuksen kyynelinä, ettei niiden kohtalokkaat voimat purkautuisi vihan ja koston polttaviin salamoihin. Pandoran lipas, joka on täynnä onnettomuuksia,

voi ihmissydämen huokauksissa ja rukouksissa muuttua runsauden sarveksi, josta vuotaa kultaa ja menestystä ja onnea kaikille. Suunnatkoot kaikki kansat iloiset ja luottavaiset katseensa haltiatar Europan otsakoristeeseen, johon säteilevin timanttikirjaimin on kirjoitettu: Europan Yhdysvallat.

Jouluksi, syntymäpäivälleni ja uudeksi vuodeksi on minun ollut ilo vastaanottaa runsaasti onnentoivotuksia kaikilta ilmansuunnilta, joista täten sydämellisesti kiitän, toivottaen lähettäjiille vastalahjaksi kaikkea mahdollista hyvää.

Maaliskuu, s. 94–96

Eräs ruotsinmaalainen etevä lääkäri, Hugo Toll, on kirjoittanut kirjan, joka on herättänyt tavatonta huomiota kotimaassaan ja jota meillä ainakin Helsingin lehdet ovat mielenkiinnolla arvostelleet. Kirjan nimenä on *Dog Jesus på korset?* ja sen aiheena on teoria, jota muutamat teologitkin ennen ovat esittäneet ja jonka mukaan Jeesus ei kuollutkaan ristinpuulla, vaan valekuolleenä vietiin hautaholviin ja siellä yksin jätettyinä virkosi eloon.

Tohtori Toliin kirjan viehätys on siinä, että teoria Jeesuksen valekuolemasta ei esitetä filosofiselta tai teologiselta kannalta, vaan yksinomaan lääkärin silmällä katsottuna. Lääkärihän on ennen kaikkea todellisuuden ihminen, empiirikko, ja Hugo Toll lukee evankeliumein loppulukuja puhtaasti realistin kannalta, tarkasti punniten joka sanaa ja käyttäen hyväkseen kreikkalaista alkutekstiä. Askel askeleelta hän näyttää ja todistaa, että evankeliumein kertomus on täysin totuudenmukainen kuvaus voimakkaasta ihmisestä, joka kestätyään vuorokauden sielullisruumiillista jännitystä ja tuskaa vielä läpikäy kuoleman kaikki kauhut sortumatta lopullisesti, vaan herätäkseen omaksi ihmeekseen kuolleista kolmantena päivänä.

Tekijän mielestä Jeesuksen ylösnousemus oli hänelle itselleen yhtä odottamatonta kuin toisille. Mutta todellinen tapahtuma se oli ja uuden uskonnon kulmakiveksi se tuli, kun opetuslasten mielikuvitus oli tehnyt siitä ihmetapahtuman toisessa merkityksessä ja muuttanut sen yliluonnolliseksi legendaksi.

Tämän kuun 3 p:n kysymyksissä kysyttiin, mitä ajattelin Toliin kirjasta ja olinko henkisesti tullut samoihin johtopäätöksiin kuin Toll lääkeopillisesti. Vastasin: kyllä, Toll on käsittänyt kuoleman oikein, mutta ylösnousemusta hän ei ole ymmärtänyt.

Jo vuonna 1897, kun tammikuussa avasimme Helsingissä Teosofisen Kirjaston, tutustuin tuohon teoriaan, sillä Kirjastoon joku lahjoitti vanhan, harvinaisen, pienen broshyyrin nimeltä *Jesu verkliga dödsödet*. Kirja oli saksasta ruotsinnettu, perustui vapaamuuraritraditioon ja kertoi, kuinka Jeesus, joka oli essealainen, otettiin ristinpuolta alas, kätettiin hautaan ja herätettiin eloon näiden veljien hyvällä avulla. Ne valkoiset miehet tai enkelit, jotka näkyivät haudalla, ylösnousemuksessa y.m., olivat essealaisia veljiä, jotka käyttivät valkoista viittaa pukunaan. Sama kirja ilmestyi parikymmentä vuotta sitten suomeksikin nimellä *Miten Jeesus kuoli?*

Tuommoisenaan teoria tympäisi minua ja oli tarpeeton, sillä Jeesuksen ylösnousemus oli mielestäni siinä, että hän vapaasta tahdostaan ja itsetietoisesti saattoi

ilmestyä astraaliruumiissaan opetuslapsilleen, kun taas tavallisten vainajien vain silloin tällöin onnistui — enemmän tai vähemmän kömpelösti — kummitella. Vasta kun myöhemmin aloin jonkun verran ymmärtää ylösnousemuksen mysteeriota, selvisi minulle välttämättömyytenä, että Jeesus tosiaan ei kuollut vielä ristinpuul-la, vaan useamman vuoden aikana saattoi käyttää fyysillistä ruumistaan näennäisen kuolemansa jälkeen.

Kun Ruusu-Risti-seura perustettiin 1920, pidin luentosarjan Jeesuksesta Kristuksesta, hänen elämästään, työstään ja kuolemastaan. Tästä sarjasta ei ole pika-kirjoitettua jäljennöstä, enkä — ruumiillisen heikkouteni takia kesällä 1921 — ollut tilaisuudessa kirjoittamaan samasta aiheesta kirjaa *Jeesus oli?*, vaikka kirjaa ennakolta ilmoitettiin. Joka vapauksessa kuvasin noissa luennoissani Jee-suksen kuolemaa uudelta kannalta. Hän ei kuollut, vaikka hän kuoli. Hänen kuolemansa ei ollut tavallinen valekuolema. Ruumis ei heittänyt henkeä ulos. Jeesus säilytti tietoisuutensa viimeiseen saakka, sillä hän voitti hengessään kuole-misen prosessin. Vasta kun hän tunsu, että kaikki oli lopussa (*c o n s u m m a - t u m e s t .*, »se on täytetty»), ettei ruumis sinään enää jaksanut elää, hän poistui 36 tunniksi ja palasi siihen uudestaan haudassa. »Hopealanka» ei tietenkään katkennut.

Tämä kuolemisprosessin voittaminen oli episodi Jeesuksen suuressa okkulti-sessa työssä, nim. ylösnousemusruumiin luomisessa. Se työ olisi jäänyt kesken, jos Jeesus todella olisi fyysillisesti kuollut. Silloin hän taas olisi saanut syntyä jälleen uudestaan yrittääkseen. Sentähden hänen tuskansa oli suuri Getsemanessa, kun hän hetkeksi epäili omia voimiaan, omaa kestävyytään: »jaksanko kuolemas-sakin elää vai meneekö työni tällä kertaa vielä hukkaan?» Eikä hänen työnsä ollut häntä itseään varten, vaan sen ihmiskunnan hyväksi, jota hän rakasti.

Kuten kysymysillassa sanoin, en ole ylösnousemuksen mysteeriosta vielä ker-tonut edes sitä vähäistä, mitä siitä tajuun.

*

Ruusu-Risti-työmme on Helsingissä ottanut huomattavan edistysaskeleen. Ensi syksynä alkaa näet toimintansa uusi koulu, kahdeksanluokkainen yhteiskou-lu valmistavine luokkineen nimeltä Kulmakoulu, jossa elämä vietetään ja opetus suoritetaan Ruusu-Risti-hengessä. Koska koulu johtaa yliopistoon, on luonnollis-ta, että sen luokilla suoritetaan määrätty oppikurssit tavallisissa aineissa. Mutta näiden aineiden lisäksi on Kouluylhallitus Kulma-koulun johtokunnan ehdotta-man ohjelman mukaisesti hyväksynyt uudeksi aineeksi kaikilla luokilla »sielullisen terveysopin». Tätä ainetta opetetaan suullisesti ja käytännössä eikä siinä ole varsinaisia lukuennätyksiä. Mitä tämä uusi aine tarkoittaa, selviää paraiten siitä esimerkistä, jonka koulun johtokunta mainitsi kirjelmässään Kouluylhallitukselle. »Sielun hygienian» opetetaan siten, että jonkin viikon tai kuukauden aikana kaikilla luokilla — alemmilla yksinkertaisemmin, ylemmillä yhä syvemmin ja laajemmin — esitetään ja selitetään samaa siveellistä käskyä, esim. »älä vihastu» ja sen positiivista puolta hyvyttä, ja asetetaan oppilaille ihanteeksi, jota heidän joka

päivä tulee muistaa ja noudattaa. Periaatteena opetuksessa on vanha totuus: hyvät ajatukset ja hyvät tunteet ovat hyvien tekojen edellytyksenä.

Kulma-koulun perustajana ja rehtorina on maisteri Yrjö Eloniemi, joka yhdessä rouvansa kanssa toistakymmentä vuotta sitten loi Lohjan yhteiskoulun. Koulun johtokuntaan kuuluvat paitsi herra ja rouva Eloniemi, tohtori Armas Ruotsalainen, joka samalla on koulun lääkäri, taidekauppias Gösta Stenman, kuvanveistäjä Emil Halonen, kirjakauppias Fredrik Heliö, rouva Kyllikki Ignatius, ylihoitajatar Nanna Hall ja tämän kirjoittaja.

Koulun toiminta alkaa kuten sanottu parilla valmistavalla luokalla ensi syksynä. Maisteri Eloniemi on koulua varten ostanut talon, Konstantiinink. 33, jossa kesäkuun alussa ryhdytään tarvittaviin muutoksiin, korjauksiin ja lisärakennuksiin. Ehkä jo jouluksi päästään taloon muuttamaan. Ruusu-Risti-seuralle tämä uusi aloite on suurimerkityksinen, sillä seuramme keskus saa siellä käytettäväkseen tarpeelliset huoneustot ja siis pysyvän kodin.

*

Ruusu-Risti-seuramme vuosikokous on helluntaina, toukokuun lopulla. Toivottavasti jäsenet saapuvat sankoissa joukoissa, sillä kokous on liikkeemme historiassa tärkeä, koska se, mikä tähän saakka on pysynyt ajatuskuvana, josta joka vuosikokouksessa uusien jäsenten installatsioonissa on mainittu, nyt toteutuu ensimmäisessä ennnätyksessään ja saa kiinteän muodon fyysisessä maailmassa. Ruusu-Risti-työmme itsenäistyy vuosi vuodelta, ja voimme jo uskoa sen päivän kerran koittavan, jolloin Suomen Ruusu-Ristin kantama totuuden soihtu heittää valonsäteitä vieraisiinkin maihin.

Joulukuu, s. 345–350

Lokakuun äänestyksen johdosta, jonka tuloksesta kerroin marraskuun Ruusu-Ristissä, olen saanut muutamia niin ystävällisiä ja rohkaisevia kirjeitä, etten osannut muuta kuin tehdä aivan uuden päätöksen ensi vuoden Ruusu-Ristin suhteen.

Tahdon ensin painattaa tähän otteita kuudesta kirjeestä aikajärjestyksessä.

Ensimmäisestä:

» K a n n a t a n suunnitelmaa Ruusu-Ristin laajentamiseksi, — ehkenpä siinä sitten on entiseen tapaan ja Tietäjän tapaan enemmän yksinkertaisia ja yksinäisyydessä teosofiaa harrastavia varten, jotka eivät ymmärrä kaikkea korkeasti oppineempien tavoin. Toimittajan kirjeitä olen kaivannut.

»Olen yksi pienimmistä, enkä edes jäsen, älköön sanoilleni annettako mitään merkitystä, lausuin vain mielipiteeni harrastajien puolesta, koska tilaisuus sattui. Kirjailija Ervastille olen paljosta kiitollinen».

Toisesta:

»Ruusu-Rististä olisi Vapaamuurari erotettava eri niteeksi ja lähetettävä R.R:n mukana ainoastaan niille, jotka sen tilaavat. Sen hinnaksi sopisi esim. Smk. 25:-.

Sen tilaisivat kaikki vapaamuurarit sekä kukin looshi kirjastoansa varten. Se olisi looshilehtenä ja siinä, paitsi tavallisia kirjoituksia, olisi myös kysymys- ja vastausosasto, looshikuulumisia y.m.

»Nykyisellään se on vain painamassa Ruusu-Ristiä, joka edelleenkin pitäisi olla samoin kuin ennenkin lehti, jota voi tarjota kelle hyvänsä. Siinä voisi olla silloin erikseen luento-osasto, jonka voisi erottaa vuoden lopussa ja sidotuttaa joka haluaa eri kirjaksi.

»Toimittajan osasto olisi hyvä olemassa kuten ennenkin lehden alkupuolella. Varsinaisen Ruusu-Ristin hinta voisi olla Smk. 75:- ja yhdessä Vapaamuurarin kanssa tilattuna Smk. 100:-.

»Tätä erottamisesitystäni perustelen sillä, että minulla on kokemusta siitä, että Vapaamuuraria eivät lue muut kuin ne, jotka ovat muurareita. Muille se on liian raskasta ja epäintresanttia luettavaa, lukuunottamatta sellaisia kertomuksia kuin Meksikon Rosenkreuziläinen, Vapaamuurarin ottopoika j.n.e.

»Kaiken kaikkiaan ei tämä minun esitykseni ole muuta kuin minun mielipiteeni, jonka olen saanut seuratessani asioita sivulta päin. Omasta puolestani kyllä tyydyn siihen mitä toimitus hyväksi näkee meille antaa. Sen vuoksi palautan myös äänestyslipun myönteisellä vastauksella.»

Kolmannesta:

»Olen kerran ennen maininnut, että olisi suotava, että Ruusu-Risti sisältönsä puolesta tulisi entisen Tietäjän kaltaiseksi, s.o., että siihen tulisi toimittajan osasto **T o i m i t t a j a l t a** ja sitten sellainen osasto, jossa olisi kirjoituksia eri henkilöiltä tai niiden puutteessa suomennoksia toisista lehdistä, kertomuksia toisista veljesseuroista täällä Europassa ja myöskin, mikäli sanottavaa olisi, muistakin maista. Sitten olen usein kuullut lausuttavan toivomuksia siitä, että osasto **M i t ä m u u a l l a t i e d e t ä ä n** olisi hyvin suotava. Siinä lyhyesti mainittaisiin tapahtumista siellä täällä henkisissä liikkeissä ja yksityisten henkisten ihmisten joukossa.

»Tämän jälkeen voisi olla Vapaamuurariosasto, mutta saisi se olla koko lailla pienempi, esim. 2 sivua tai jotenkin niin. Suunnilleen niinhän oli Tietäjässäkin Nuorten osasto.

»Näin ollen luulen varmasti, että tilaajamäärä sangen suuresti lisääntyisi. Olen niin monelta kuullut sen lausunnon, että kun on saanut yhden uuden tilaajan lehdellemme, on vastaus seuraavan kerran ollut: se on niin yksipuolinen ja käsittelee asioita, joita ei jaksa seurata. Kyllähän tietysti on toisinkin päin lausuntoja, mutta jotka lausuvat toisin, he jo ymmärtävät R.R:n sisältöä ja järjestöämme, ja he kyllä tilaavat lehden, vaikkakin sen sisältö tulisi monipuolisemmaksi. Arvelen tätä siltä kannalta, että luulisin sekä lehdelle että asiallemme olevan eduksi lehden mahdollisimman suuren levikin. Jäsenten kannaltahan tietysti on hyvä, että lehden sisältö on mahdollisimman keskittynyt R.R.-aatteen asioihin, mutta onkohan se silloin mahdollisimman suuri verkko, jonka laskemme sieluja nostamaan valoa kohti.

»Sitten vielä eräs seikka. Eikö voisi R.R:n hinnan suhteen tehdä niin, kuin jos osin on kokeiltu, että lehti maksaisi jäsenille — niille, jotka sen mielellään tekevät, — Smk. 100:- ja ei-jäsenille Smk. 50:-? Tämä siksi, että saataisiin ei-jäsenille

levikkiä. Sata markkaa luulen olevan kutakuinkin vaikean ulkopuolisilta saada.

»Olen näin esittänyt typerän mielipiteeni. Toimitus parhaiten tietänee, miten on meneteltävä.»

Neljännestä:

»Tilaan täten 35 kpl. Ruusu-Ristiä v. 1929 ehdolla, että lehti saapi toimituksen ehdottaman muodon.

»Toivoisin hartaasti, että lehden laajentumissuunnitelma toimituksen ehdotuksen mukaan toteutuisi. Samalla kuin lehti tässä asussaan tuottaa valoa asiaa harrastaville, se myöskin tulee sisällöltään arvokkaaksi aikakausjulkaisuksi.»

Viides on julkaistava kokonaisuudessaan:

»Ruusu-Risti-aikakauskirjamme laajentamissuunnitelman puolesta. Koska viesti on kertonut Ruusu-Ristin tämän vuoden 8:nnessä (lokakuun) numerossa esitetyn laajennusaikeen uhkaavan äänestyksen perusteella raueta, pyydämme vaikkapa yhdennellätoista hetkellä muutamin sanoin korostaa tuon laajennuksen suotavuutta.

Tilauhinnan kasvaminen entisestään kaksinkertaiseksi saattaa kyllä ensi katsannolla moniakini säikäyttää, mutta kun harkiten otamme huomioon sen Johtajan lupaaman mieskohtaisen lisän, minkä tuota 50 mk:n vuotuista lisäuhrausta vastaan saisimme, niin pitäisi meidän omanarvontuntomme kannustaa meidät osoittamaan, että tuonvertaiseen ponnistukseen ainakin pystymme, ellemmme suurempaan. Siitähän koituisi vain viiden markan lisämeno kutakin niitä vuoden kymmentä kuukautta kohden, joina aikakauskirjamme ilmestyy, ja vuoden päiville jaettuina tekisi se vajaat 14 penniä — minkä luulisi jokaisen voivan supistaa muista päivämenoistaan. Jos se kuitenkin joillekin näyttäisi ylivoimaiselta, olisi varakkaammilla veljillä siinä tapauksessa sopiva tilaisuus osottaa veljellisyttä käytännössä maksamalla yhteisesti ryhmässään ja paikkakunnallaan heidän puolestaan tarvittavan erän.

Jos sittenkin vielä jäisi jokin aukko, esim. yhden ja toisen mallikkoharrastelijan mahdollisesti lakatessa aikakauskirjaamme edelleen tilaamasta, olisi helsinkiläisten toimitusta lähempänä olevina ja Johtajan »antimista» välittömästi nauttivina tuo aukko täytettävä — koskapa heiltä esim. Seuran vuosijuhliin saapuessa ei mene matkaravoja, kuten maaseutulaisveljiltä.

Monen maaseutulaisen puolesta Oskari Kaukoranta.

Kuudennesta:

»Jos nyt 50 markan lisämaksun suorittajia olisi liian vähän, niin ehkä tuo sama »piskuinen lauma» lupautuisi suorittamaan 100 ä 150 markan lisämaksun saadaksen erikoisliitteenä Johtajan luennot. Mystica voisi tilata jonkun määrän näitä liitteitä ja lopuksi useat niistäkin, jotka eivät aluksi tilanneet R.R.-lehteä koko laajuudessaan, ostavat liitteen sidottuna kirjana. Ne, jotka eivät todella pystyisi laajennettua painosta ostamaan, saisivat lainata parempiosaisilta erillisliitteen. Tällä tavalla olisi mielestäni paljon vaikeuksia voitettavissa kyseessä olevan laajennuksen suhteen.»

Näiden y.m. kirjeissä ja keskusteluissa ilmituotujen näkökantojen, arvelujen ja arvostelujen johdosta istuin eräänä päivänä mietiskelemään tilannetta.

Yhtäkkiä putosivat kuin suemukset silmiltäni.

Olen tänä vuonna kokeillut vapaamuurariosaston kanssa. Miksen vuonna 1929 kokeilisi kolmannen eli luento-osaston kanssa? Silloin lukijat tietäisivät kokemuksesta, mitä näillä osastoilla on tavoiteltu. Eihän kukaan voi ostaa sikaa säkissä! Täytyy vähän nähdä, minkälainen tuo kolmaskin osasto olisi. Sitten uusi äänestys ensi syksynä voi osoittaa, tahdotaanko kaikki osastot vuodeksi 1930 ja kannattaako maksaa korkeampi hinta Ruusu Rististä.

Tämä tietysti merkitsee, ettei ensi vuonna ole mitään varsinaista vapaamuurari-osastoa. Jatkokirjoitukset, esim. Meksikon Rosenkreutziläinen, viedään kuitenkin hyvään loppuun. Sen sijaan tulee julkaistavaksi P. E:n luentosarjoja, aluksi marraskuun Ruusu-Ristissä mainitut: Mestarit ja teosofinen liike, Pari päivänsymymystä sekä Vesimiehen merkissä, — tietenkin sen verran kuin vuoden aikana ennättää. Niitä ei julkaista erillisinä liitteinä, sillä niistä ei tehdä kirjoja — ainakaan vielä. Joka tahtoo ne omistaa, hänen on tilattava Ruusu-Risti.

Samalla näin mielikuvituksessani muutamia toisiakin piirteitä lehtemme tulevan sisällön suhteen, joita toivon voivani toteuttaa jo ensi vuonna. Ensimmäkin »Toimittajalta»-osasto joka numeron alussa. Toiseksi osasto »Mitä muualla tiedetään», joka kertoo ulkomaalaisten aikakauskirjojen sisällöstä. Kolmanneksi »Ilta-puhteella» osasto, joka vetoaisi lukijoiden myötävaikutukseen ja josta teen tarkemmin selkoa tammikuun numerossa. Päässäni pyöri monta muutakin osastoa, mutta en uskalla niistä edes mainitakaan, kun lehtemme on liian pieni kyetäkseen kaikkea hyvää toteuttamaan. Rikassisältöiset ulkomaalaiset aikakauskirjat maksavat tavallisesti pitkän matkaa toista sataa markkaa vuodessa.

Toivon sydämeni pohjasta, että ne lukijat, jotka tänä vuonna ovat olleet mieltyneet vapaamuurariosastoon, hyväksyvät päteväksi syyn, minkätähden se nyt saa väistyä uuden osaston tieltä. Samalla toivon, että he kanssani uteliaina odottavat, mihinkä tuloksiin joudutaan ensi jouluna vuoden 1930 Ruusu-Ristin suhteen. Ken elää, hän näkee.

Tarvitseeko minun edes mainita, kuinka kiitollinen olen oleva niille, jotka hyvydessään ojentavat minulle auttavan käden maksamalla ensi vuoden Ruusu-Rististä sata markkaa? Olen rohjennut samoin kuin viime vuonna ottaa tämän mahdollisuuden huomioon siinä sinisessä postiosoituksessa, joka jaetaan tämän numeron mukana kotimaisille tilaajille.

Pyydän kohteliaimmin, että tilaajat uudistaisivat tilauksensa niin pian kuin mahdollista, Suomessa käyttämällä sinistä postiosoitusta. Tilaus voi tietenkin tapahtua kirjeenkin kautta, mutta postiosoitus on kotimaassa sekä halpa että mukava. Ne, jotka eivät heti jaksa maksaa koko tilaushintaa, saavat kyllä Ruusu-Ristin vähittäismaksulla.

Uudistakaa tilauksenne niin pian kuin mahdollista, sillä tällä kertaa ei lähetetä p o s t i e n n a k k o a !

Ruusu-Ristin tilaushinta on Suomessa Smk. 50:-, ulkomaille 2 dollaria (Smk.

80:-). Lehti tilataan postin kautta, asiamiehiltä tai suoraan toimitukselta, os. Hyvinkää, Pilpala.

*

Taas on joulu ovella, valon juhla, vihkimyksen juhla ja juhla sen ihmisenpojan muistoksi, joka antoi sydänverensä ihmiskunnalle. En ajattele Golgatan ristiä, vaan sitä työtä, johon Jeesus — aikoja ennen Palestinan tapahtumia — vihki itsensä. Se työ totuuden puolesta on miljoonia vuosia kestävää sydänveren vuodattamista, sillä se tapahtuu lakkaamattomassa rakkauden osoituksessa sitä ihmiskuntaa kohtaan, joka niin vähän vielä siitä rakkaudesta välittää.

Jeesus Kristus ja muut suuret rakastavat meitä, mutta rakastammeko mekin heitä? Ovathan he ihmisiä, jotka rakkautta odottavat, vaikka samalla ovat jumalia, jotka ovat oppineet odottamaan.

*

Onnellista joulua toivotan kaikille lukijoilleni. Olkoon Mestarin rauha teidän kanssanne nyt ja aina.

RUUSU-RISTI 1929

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1-3

Uusi vuosi on alkanut ja onnen toivotuksia on kaikunut joka ilmansuuntaan. Kunpa me ihmiset pysyisimme hyvässä tahdossamme pitkin vuotta, niin että onni ja rauha voisivat asua luonamme ainakin ensi joululuun saakka.

Olen minäkin hiljaisuudessa toivottanut jotakin sekä Ruusu-Ristin lukijoille että itselleni. Olen toivonut, että kaikki lukijani rakastaisivat totuutta ylinnä kaikkea ja aina haluaisivat kuunnella totuuden ääntä mieluummin kuin lempiaatteittensa tai ennakkoluulojensa. Olen toivonut, että he Ruusu-Ristiä lukiessaan etsisivät hengen vilpittömyyttä pikemmin kuin muodon täydellisyyttä, antaen sydämestään anteeksi, mitä kyvystä puuttuu, ja kohdistuen huomionsa kirjoittajien sisäiseen tarkoitukseen. Tämä on outo toivomus toimittajan puolelta, sillä nykyajan vaatimukset ovat juuri suuria muodon suhteen. Mutta onhan lehtiä paljon, jotka näitä vaatimuksia täyttävät, — Ruusu-Risti ei pyri niiden kanssa kilpailemaan.

Sillä mitä olen itselleni toivonut? Olen hiljaisuudessa toivonut osaavani toimittaa Ruusu-Ristiämme niin, että se olisi kuin huutajan ääni korvessa, joka pelkäämättä sanoo totuuden elämän suurista kysymyksistä. Totuus on puolueeton, sillä se ei katso ihmiseen. Mutta totuus ei ole suvaitsevainen merkityksessä välinpitämätön eli yhtäkaikkinen. Totuus on — milloin se tiedetään — tieteellisen tarkka ja matemaattisen selvä eikä siedä rinnallaan pienintäkään valhetta. Sentähden onkin tunnuslauseenamme H. P. Blavatskyn T.S:lle antama motto *s a t j a a n n a a s t i p a r o o d h a r m a h* (uskonto ei ole totuutta korkeampi), joka latinankielisenä R.R.-mottona kuulukoon: *v e r i t a t e n u l l a p r a e s t a t r e l i g i o .*

*

Joulupäivänä kuulin radiossa, kuinka Pietarissa pidettiin suomenkielellä lyhyitä puheita — vai luettiinko ääneen lyhyitä artikkeleita — joulun merkityksestä, kansojen rauhasta ja maailman nykyisestä tilanteesta. Sanoja en osaa toistaa, mutta muistan varmasti, että kristikunta sai siinä kuulla kunniansa. Joulun on suuren petkutuksen juhla, rauha on mahdoton saavuttaa niinkauan kuin uskonto kavaluudellaan ylläpitää näennäistä sopua eri yhteiskuntaluokkien kesken; rauha saavutetaan vasta sitten, kun itsetietoinen luokkataistelu leimahtaa ilmi tuleen, saaden aikaan maailmanvallankumouksen; kristillinen sivistys on vienyt ihmiskunnan perikadon partaalle: elämä lepää petoksen, ilkeyden ja juonittelun pohjalta. Pelastusta ei ole muualla kuin bolshevismin aatteissa.

Ajatuksia ja sanoja kiillotettiin totuuden vernissalla, mutta valhe pisti pukinsarvensa näkyviin joka lauseessa. En tiennyt, pitikö itkeä vai nauraa, sillä en osannut ottaa puhujia vakavaltakaan kannalta. Itse he ehkä kuitenkin tarkoittivat täyttää totta, ja ehkä oli Suomen puolella kuuntelijoita, jotka jumalansanana imivät itseensä heidän leikinlaskukaaan. Minulle se oli lyönti vasten kasvoja, sillä olin uskonut parempaa heidän radikalismistaan.

Lyhyiden puheiden välillä oli soittoa — pauseja ei ollut nimeksikään, — joten kuunteleminen ei käynyt raskaaksi. Ohjelma oli taitavasti sommiteltu ja suoritus oli mallikelpoista.

Muuan kysymys jäi mieltäni vaivaamaan:

Jos kristillinen sivistys on niin mitätön, että se on tyystin hävitettävä; jos tiede, taide ja teollisuus, jonka yläluokka on luonut, on paljasta petkutusta ja pahaa; jos Neuvosto-Venäjä on kyennyt panemaan alulle onnellisen yhteiskunnan ja uuden kulttuurin, — miksi Venäjän bolshevistinen hallitus käyttää hyväkseen kaikkia vanhan mädänneen kulttuurin tieteellisiä, taiteellisia ja teknillisiä saavutuksia? Miksi se aatteita levittääkseen ja kansaa sivistyttääkseen rakentaa radioita, miksi se soittaa Beethovenia ja Schubertia, miksi se ajaa rautateillä ja lentää koneella ilmassa? Ei se ole radiota keksinyt ei lentokoneita, ei rautateitä, eivät suuret länsimaalaiset säveltäjät olleet bolshevikejä. Sehän menettelee kuin mies, joka tappoi keksijän, mutta ryösti keksinnön itselleen. Luokoon oman kulttuurinsa, mutta luokoon rehellisyyden pohjalle ja jättäköön vanhan sivistyksen rauhaan jatkamaan omaan suuntaansa, kunnes sen silmät aukenevat. Muuten on ajattelevan ihmisen mahdoton uskoa, että onnen valtakunta alkaa Rajajoen tuolla puolen.

*

Kaikki uneksimme onnellisemmasta yhteiselämästä, vieläpä uudesta yhteiskunnasta ja korkeammasta kulttuurista. Tämä johtuu siitä, että olemme ihmisiä ja ihmisinä henkiolentoja, jotka kammomme riitaa, vääryyttä, vihaa ja rakastamme oikeutta, sopusointua ja kauneutta. Kysymys ei ole tästä, vaan siitä, millä keinoin pyrimme ihanteitamme toteuttamaan.

Kommunisteja olivat ensimmäiset kristitytkin. Mutta eivät he väkivallalla toimeenpanneet uutta yhteiskuntaelämäänsä eivätkä he asevoimalla puolustaneet itseään. Vainoille he joutuivat alttiiksi ja nöyrinä kärsivät maailman vihan. He

siunasivat vihamiehiään ja rukoilivat niiden puolesta, ja he todella rakastivat ja auttoivat toisiaan, niin että pakanatkin ihmettelivät. Jotakin heidän henkeään on jäänyt kristikuntaan, niin kauas kuin kristikunta muuten on poikennutkin alkuperäisestä Jeesuksen seuraamisesta. Paraimmissa kristityissä elää tänä päivänä syvä vakaumus siitä, että hyvää ei saavuteta pahalla, rauhaa ei väkivallalla, totuutta ei valheella, — vaan jos oikeutta tahdotaan, täytyy keinojen olla puhtaita. Jeesuksen taivaallinen Isä ei ollut sama kuin juutalaisten Jehova, joka yllytti miestappoon ja sotaan, ryöstöön ja hävitykseen, petokseen ja vihaan.

*

Mahdotonta on minun ollut kirjoittaa kiitokseni kaikille, jotka minua muistivat jouluksi, syntymäpäiväkseni ja uudeksi vuodeksi. Suokaa, ystävät, minun tässä lausua Teille iloni ja kiitollisuuteni siitä rakkaudesta, jolla sydäntäni liikutitte.

Helmikuu, s. 49–53

Ruusu-Ristissä meillä ei ole ulkonaista poliittista ohjelmaa, koska noudatamme teosofisen liikkeen alkuperäistä traditsiota, jonka mukaan T.S. pysyy loitolla päiväpolitiikasta. Tätä nyt ei ole käsitettävä niin, että virallisista ja muodollisista syistä tukahuttaisimme itsessämme poliittisia halujamme ja taipumuksiamme, vaan niin, että teosofinen elämänymmärryksemme on vapauttanut meidät — ainakin seurana — halusta sekaantua politiikkaan ja puolue-elämään.

Ettekö sitten ollenkaan välitä maailman menosta? kysynee moni. — Oletteko kasvaneet niin kylmiksi ja sydämättömiksi, etteivät esim. yhteiskunnalliset epäkohdat teihin ollenkaan koske?

— Uskon päinvastoin, vastaan tähän, — että yksilöinä mielenkiinnolla seuraamme maailman tapahtumia.

— Nostamatta itse sormeakaan toiseen tai toiseen suuntaan?

— Ehkemme usko niin suuria omista sormistamme.

— Eikö jokaisen ihmisen velvollisuus — riippumatta hänen uskostaan ja uskon-tunnustuksestaan — ole tehdä voitavansa olojen parantamiseksi ja onnen luomiseksi maan päälle?

— Epäilemättä.

— No mutta siihen poliittinen työ ja toiminta juuri tähtää!

— Kauniisti sanottu. Ja jos pidämme kiinni tästä teidän määritelmästäne, silloin minä hämmästyän teitä seuraavalla sanalla: sekä yksilöinä että Ruusu-Risti-seurana harrastamme juuri sitä politiikkaa; emme ole muuta kuin poliitikkoja, koko työohjelmamme on läpeensä poliittinen, sillä meidän harras pyrkimyksemme on luoda onnea maan päälle.

— Nyt en ymmärrä teitä. Poliitiikka on toimintaa ja työtä, osanottoa julkiseen elämään, ja teidän ette, luvalla sanoen, tee mitään.

— Sangen imartelevaa. Luulette meidän siis laiskottelevan?

— Tietysti lueskelette, juttelette, tuumaillette, mutta todellinen elämä on tekoa.

— Ja meidän elämässämme ei siis näy mitään hedelmiä tutkimuksistamme ja tuumailuistamme ?

— En sitä väitä. Olenhan sekä kuullut että nähnyt, että te olette hyväluontoisia, auttavaisia ja luotettavia ihmisiä. Mutta tämä on teidän yksityiselämäänne ja kysymys on nyt julkisesta poliittisesta elämästä.

— Yksistäänkö julkisessa elämässä voidaan siis työskennellä ihmiskunnan onnen puolesta? Myönsitte äsken, että poliittinen toiminta tarkoittaa onnen luomista maan päälle. Minäpä kysyn: kenen onnen? Eikö ihmisten, elävien ihmisten? Ja ihmiset ovat yksilöitä!

— Aivan oikein, mutta ihmiskunnan pysyvä onni ei ole sama kuin kuolevaisten yksilöiden. Minun onneni haihtuu pian, mutta kaikkien ihmisten yhteinen onni, joka riippuu hyvistä ja suotuisista oloista ja elämänehdoista maan päällä, — se on pysyvä läpi aikojen ja takaa onnen vielä syntymättömille sukupolville.

— Vaikkapa niinkin: en väitä vastaan. Mutta jos kerran on kysymys niin ylevästä ja ihanteellisesta tarkoituksesta kuin kaikkien ihmisten onnesta, on varmasti yhtä tärkeä kysymys se, millä keinoin tuo onni on saavutettavissa.

— Tietysti, eikä sitä saavuteta tuumailulla vaan toiminnalla, toisin sanoen poliittisella työllä!

— Pitäkäämme kiinni määritelmästä, jonka itse annoitte: politiikka on työtä - voimme lisätä: tietoista työtä — ihmiskunnan onnen puolesta. Emme kiinnitä huomiota siihen, että puolue-elämä tai jonkun suurvallan maailmanpolitiikka usein tähtää kaikkeen muuhun kuin ihmiskunnan onneen (jonka seikan takia itse sanalla politiikka on vastenmielinen kaiku monen ajattelevan ihmisystävän korvissa), — vaan pidämme kiinni siitä, että politiikka itsessään on jalointa työtä, mitä olla voi. Nyt tekee mieleni huomauttaa, että poliittista toimintaa on, kuten tiedätte, kahta lajia: n.s. reaaliolitiikkaa ja n.s. aatteellista politiikkaa. Edellinen rakentaa onnea tosiolojen pohjalle, jälkimäinen koettaa ajaa läpi jotain aatetta. Ottakaamme konkreettinen esimerkki. Ennen maailmansotaa tehtiin Suomessa paljon työtä raittiuden puolesta; oli yhdistyksiä ja seuroja, oli puhujia ja opettajia, oli yleinen mielipide; tämä oli reaaliolitiikkaa. Nyt on meillä kieltolaki, jota lain voimalla koetetaan toteuttaa; tämä on aatepolitiikkaa. Missä on näiden kahden poliittisten toimintain ero? Eikö se ole keinoissa? Molemmat tähtäävät samaan päämäärään: kansan raitistuttamiseen; ja taustassa on vakaumus, että raitis kansa on onnellinen kansa. Ei ole eroa päämäärässä, vaan keinoissa.

— Totta kyllä, mutta mitä sanoillanne ajatte takaa?

— Sitä, että politiikka käytännössä kärjistyy keinoihin. Te väititte, että me emme Ruusu-Ristissä harrasta politiikkaa, minä taas sanoin, että koko työmme on politiikkaa. Siihen te vastasitte, että me emme tee mitään poliittista työtä, ja minä taas puolestani sanoisin: entä jos kaikki riippuu siitä, että meillä on erilaiset keinot. Mahdollisesti meillä myös on hieman poikkeavia käsityksiä ihmiskunnan onnesta. Uskon kuitenkin, että tämä ero on pienempi, — niin, ehkei sitä ole olemassakaan. Sillä kaikki myöntänevät, että ihmiskunnan lopulliseen onneen kuuluu, että ihmiset elävät veljinä keskenään, että sodat kansojen kesken ovat

loppuneet, että väkivallan töitä ei enää tehdä, vaan että sivistys on yleinen ja pahan voima on murrettu j.n.e. Eikö niin?

— Niin minäkin arvelen, vaikka onhan intoilijoita, jotka väittävät esim., että sota on kulttuurille välttämätön. Me joka tapauksessa olemme yhtä mieltä kaukaisesta päämäärästä, vaikka tosioloihin perustuva poliittinen toiminta ei suorastaan saata siihen tähdätä. On monta »etappia» tiellä. Monet lähemmät päämäärät on saavutettava, ennenkuin voi antautua työhön yksinomaan lopullisen ihanteen puolesta. Tässä tapauksessa on luonnollista olla reaalipoliitikko.

— Ja hyväkin, kunhan ei kadota silmistään ihannetta. Meistä onkin olemassa kolmas poliittinen toimintamuoto: aatepolitiikka, joka perustuu tosioloihin.

— Sepä kiinnostavaa. Ja semmoistako poliittista työtä te Ruusu-Ristissä teette?

— Semmoista.

— Mutta missä se näkyy?

— Näkyköön tai olkoon näkymättä. Työmme ei ole näyttämötyötä. Se ei kaipaa maailman aploodeja.

— Ja sentähden maailma luonnollisesti kysyy: onko sitä olemassakaan? Kun näin paljon olette minulle kertonut, täytyy teidän jatkaa. Vai onko politiikkanne salaista . . . ?

— Ja maanalaista, tahdotte sanoa? Ei, siinä ei ole mitään salaista. Kerron teille varsin mielelläni, mikä on meidän poliittinen toimintamme. Sen voi lausua parilla sanalla: koetamme luoda uusia ihmisiä — henkisesti uusia.

— Uusia ihmisiä?

— Niin, nähkääs, ihmiset ovat aikansa lapsia ja olojensa kaltaisia, mutta olot ovat myös ihmisten mukaisia. Senpätähden ei olisi kehitystä ollenkaan, ellei ihmisten kesken aina olisi tyytymättömiä edelläkävijöitä, jotka vaativat olojen muutoksia; kun nämä saavat jotakin aikaan, seuraavat joukot perässä, kasvaen taas uusien olosuhteiden rinnalla. Onko niin?

— On epäilemättä.

— No niin, me pidämme silmällä ihmiskunnan lopullista onnea, kaikkien ihmisten veljeyttä, ja koetamme kasvattaa niitä ihmisiä, jotka hengessään kaipaavat tätä veljeyden onnea. Meillä on aatepolitiikkamme, mutta emme tahdo sitä minkäänlaisilla pakkokeinoilla edes yrittää toteuttaa. Emme semmoisiin ollenkaan usko. Olemme toteuttamistyössämme täydellisesti reaalipoliitikolta. Edellytykset on ensin luotava, ennenkuin tuloksia toivotaan. Ja edellytyksistä ensimmäinen on valiojoukko uusia ihmisiä. He voivat sitten kasvattaa yleistä mielipidettä ja viedä asiaa askel askeleelta eteenpäin.

— Mutta eivätkö yksilöt ehdi kuolla, ennenkuin saatte tuommoisen valiojoukon kasvatetuksi? Eivät ihmiset käden käänteessä muutu. Opettajatkin ehtivät kuolla pois, ennenkuin uudet ihmiset valmistuvat!

— Sepä se. Ja siinäpä onkin meidän salaisuutemme.

— Ahaa, siis kuitenkin jotain salaista, josta ei sovi puhua!

— Ei ollenkaan, siitä päinvastoin yhtä mittaa puhumme. Salaisuutemme on perin julkinen. Se on yksinkertaisesti tämä: me emme usko kuolemaan.

— Te ette usko kuolemaan? Uskotte siis iankaikkiseen elämään. Mutta sitähän

miltei kaikki ihmiset uskovat. Mitä tekemistä sillä on poliittisen toiminnan kanssa?

— Odotin kysymystä. Yleinen mielipide on todella sillä kannalla, että kuolemanjälkeinen elämä on uskon asia ja että politiikka kuuluu yksinomaan tähän elämään. Meidän kantamme on toinen. Me uskomme jälleensyntymiseen. Uskomme, että ihminen palaa maan päälle yhä uudestaan ja uudestaan. Uusi ruumistus on vanhojen jatkoa. Mikään työ tai ponnistus ei mene hukkaan. Korkealle tähtäävä poliittinen työ ei pysähdy kuolemaan. Kuolema ei voi sille mitään. Epäitsekäs työ ihmiskunnan hyväksi voittaa kuoleman. Sen sijaan, että »usko» on pyhäpäivän asia, toispuoleinen harrastus, pilventakaisten tavoittelua useimpien ihmisten mielestä, otamme sen jokapäiväisen elämän käytäntöön ja teemme työtä *sub specie aeternitatis*. Kasvattaessamme uusia ihmisiä - ehkä paremmin sanoen: kasvattaessamme itseämme uusiksi ihmisiksi — emme pelkää kuolemaa. Työmme jatkuu kuoleman jälkeen ja syntyessämme uudestaan maan päälle. Valiojoukko luodaan hitaasti, mutta varmasti.

— Kylläpä te olette omituisia ihmisiä ja omituisia poliitikoita. En ole mokomaa kuullut. Teidän ohjelmanne on haaveilijani ohjelma.

— Haaveilijain . . . taikka kukaties kaikista käytännöllisimpien ihmisten. Mikä usko se on, joka ei elämässä muutu tiedoksi? Jos elämme kuoleman jälkeen, täytyy meidän nyt jo olla henkiolentoja. Jos ikuinen elämä on olemassa, täytyy sen nyt jo olla meissä. Miksikä emme rakentaisi elämäämme nyt jo sille perustalle? Miksikä emme nyt jo eläisi henkiolentojen tapaan? Henkiolentona eläminen ei tarkoita pikkumaista itsensä kiduttamista, vaikka semmoinenkin, s.o. kieltäytyminen erinäisissä suhteissa, joskus kuuluu henki-elämään, vaan henkiolentona eläminen on uudessa asenteessa elämään nähden, laajemmissa näköaloissa, suu-remmassa kestävyyydessä ja kärsimiskyvyssä, sanalla sanoen: korkeimman ihan-teen puolesta eläminen elämänsä koko työssä ja toimessa.

— Eivätkö kaikki tosi uskovaiset niin elä?

— Saattavat kylläkin moraalisesti katsoen. Mutta uusi älykkyys on siinä, että olemme tietoisia elämän ikuisesta ohjelmasta, »Jumalan suunnitelmasta», kuten usein sanotaan.

— Ah niin, kertokaapa jotain tästä ohjelmastanne ... ja myös työtavoistanne!

— Toisten ehkä.

Maaliskuu, s. 93–96

— Lupasitte puhua jotakin poliittisesta ohjelmastanne ja keinoistanne sen toteuttamiseksi. Ellen viime kerralla käsittänyt teitä väärin, on Ruusu Ristin n.s. poliittinen ohjelma hyvin kaukainen ja hyvin kauas tähtäävä?

— Olette oikeassa. Meidän »poliittinen» ohjelmamme on sama kuin elämän oma ohjelma eli »Jumalan suunnitelma», joksi sitä usein nimitetään ja josta tavalla tai toisella puhutaan kaikissa uskonnoissa. Tämä elämän ohjelma eli lopullinen päämäärä on se Jumalan valtakunta, jossa kuninkaana hallitsee Jumala ihmisten omistatunnoissa, jossa ihmiset elävät veljinä maan päällä, kun miekat on taottu

auroiksi eikä väkivaltaa enää tehdä yhdellekään olenolle; lammas lepää suden suojelemana ja lapsi leikkii leijonan kanssa; vääryyttä ei harjoiteta, vaan kaikki rakastavat ja auttavat toisiaan. Tämä tietäjien ja profeettain antama tulevaisuuden kuvaus tuntuu vielä meistä nykyajan ihmisistä melkein yhtä naiivilta kuin saavuttamattomalta. Saavuttamaton tuo tulevaisuus ei ole, koska se on luonnon oma suunnitelma. Jumalan tarkoitukset kyllä toteutuvat, vaikka, kuten sanotaan, hänen myllynsä jauhavat hitaasti. Naiivi tuo tulevaisuus ei liioin ole, sillä profetaan katse ei ole kiintynyt kuin muutamiin ulkonaisiin seikkoihin, jotka niin räikeästi erosivat hänen aikansa olosuhteista. Hän ei ole puhunut — ehkei ole kyennyt puhumaan — kaikesta siitä kulttuurielämästä ja kaikesta siitä järjenkehityksestä, joka on tuon tulevaisuuden sekä edellytyksenä että sisältönä. Naiivi se aika ei ole, vaan ylevän henkevä ja älykäs. »Lapsellinen» se on vain siinä mielessä kuin Jeesus käyttää lapsi-sanaa: sen ajan ihmiset ovat kaikki »lasten kaltaisia», koska he eivät muuten kuuluisi Jumalan valtakuntaan. Pieni esimerkki: maailmansodan loppuaikoina taistelevat kansat ikävöivät rauhaa; ei rauha silloin heidän mielestään ollut naiivi eikä kulttuuria vastustava; pikemmin se oli heidän silmissään ainoa järkevä ja inhimillinen elämänlaatu maan päällä. Jolleivät yksilöt ja kansat yhä olisi niin epävakaita, horjuvia ja pintapuolisia, saattaisi uskoa ja toivoa, että heidän järkeensä vähitellen mahtuisi käsitys sodan ja hävityksen naiivisuudesta ja kulttuuria vastustavasta luonteesta. Niinkuin nyt on, uskallamme vain toivoa, että yksilö toisensa perästä saa silmänsä auki — joukkojen vielä kulkiessa kiihkoilijain vanavedessä.

— Ihanne on kaukainen ja korkea. Epäilemättä kestää, ennenkuin ihmiskunta sen saavuttaa. Miten siis teette työtä semmoisen ohjelman toteuttamiseksi?

— On kaksi keinoa: eksoteerinen ja esoteerinen eli ulkonainen ja sisäinen. Eksoteerinen on yleistä valistustyötä, esoteerinen semmoisen valiojoukon kasvatamista, josta viimein oli puhe. Edelliseen kuuluu oikean elämänymmärryksen levittäminen. Tätä oikeaa elämänymmärrystä nimitämme teosofiaksi, välistä kiinteämmän Ruusu-Ristin teosofiaksi eli kristosofiaksi. Se on »oikea», sentähden että se on kaikkien uskontojen ydin; kaikki viisaat, kaikki suuret tietäjät ja profeetat, kaikki ihmiskunnan vapahtajat ovat sitä opettaneet; kirkkaimpana ja selvimpänä Gautama Buddha ja Jeesus Kristus. Voimmepä lisätä: tuon elämänymmärryksen huippu on saavutettu Jeesuksen Kristuksen persoonassa ja opissa. Teosofia ei täten ole mitään »itämaalaista tuontitavaraa», vaan oman länsimaalaisen kristinuskomme todellinen ydin ja sisältö. Ken Kristusta seuraa, hän on samalla teosofi. Sitä vastoin ei ole teosofi enemmän kuin kristittykään se, joka Kristuksen oppia vastustaa, nimittäköön hän itseään millä nimellä tahansa.

— Entä Kristuksen oppi?

— Tarvitseeko kysyä? Se on rakkauden oppia, kuten kaikki hyvin tietävät. Jeesuksen persoona uhkui inhimillistä, jumalallista rakkautta. Ei yksikään »kristitty» ole tästä epätietoinen. Ihmiset vain arvelevat, että kukaan ei osaa olla ja rakastaa niinkuin Kristus. Totta kyllä, sillä Kristus-aste on suuren ja pitkän elämäkokemuksen tulos, mutta me kristityt emme edes yritä kehittyä rakkauttessa, koska emme tunne Jeesuksen antamia erikoisneuvoja rakkauden kehittämiseksi.

seksi.

— Onko Jeesus antanut erikoisneuvoja?

— Tottakai. Ei hän muuten olisi ollut ihmisten opettaja.

— Entä nämä neuvot?

— Ne ovat hänen viisi käskyänsä, jotka luemme Vuorisaarnassa: älä suutu, älä ole epäpuhdas ajatuksissakaan, älä vanno (äläkä valehtele), älä vastusta pahaa, älä vihaa vieraita kansoja. Ne ovat Matteuksen evankeliumin viidennessä luvussa, ja jos ette ensi lukemalta niitä huomaa, käyttäkää apunanne esim. minun »Vuorisaarna» käännöstäni. Niihin ja rakkauden yleiskäskyyn sisältyy se oikea elämänyymmärrys, jota meidän pyrkimyksemme on levittää — levittää ja opettaa siinä toivossa, että kristilliset kirkot sen omaksuvat ja että sitä ruvetaan lapsille kouluissa opettamaan. Se on eksoteerista työtä ohjelman toteuttamiseksi ja se tapahtuu puhutun ja kirjoitetun sanan välityksellä ennen kaikkea.

— Eikö elävän elämän ja esimerkin avulla?

— Tietysti, vaikka meiltä ihmisiltä ei siinä suhteessa sovi liikaa vaatia. Me lankeamme ja erehdymme, mutta totuus pysyy. Senpätähden meillä onkin esoteerinen työmme, se itsekasvatus, jonka avulla koetamme luoda valiojoukon yksilöitä, jotka todella kaipaavat jumalallista vanhurskautta . . .

— Ah niin . . .

— Ja jotka kuolemien ja syntymäin kautta lopulta kasvavat täydellisiksi. Jos siis eksoteerinen työ on aatteiden levittämistä, on esoteerinen niiden toteuttamista

— hiljaisuudessa, vaatimattomuudessa. Niin ollen ei siitä sovi sen enempää puhua . . . Kaikki inhimillinen on epätäydellistä.

*

Ruusu-Ristin vuosikokous on suunniteltu pidettäväksi pääsiäisenä. Torstai-iltana maaliskuun 28 p:nä on n.s. tutustumisilta ja perjantaiamuna kello 10 alkaa varsinainen kokous esoteerisella hartaushetkellä, jatkuen kello 12 virallisena vuosikokouksena. Perjantai-iltana on Väinämölooshiin kokous, jossa suoritetaan vihkimyksiä ja koroituksia. Lauantaina kokoontuu Suurlooshi kello 11 a.p., kello 4 i.p. on esitelmä ja illalla virallisen vuosikokouksen päätös. Pääsiäissunnuntaina on päivällä kello 12 vuosijuhla Kansallisteatterissa ja illalla kansalliskongressi (n.s. itsenäisyysjuhla). Maanantaina on esitelmä ja uusien jäsenten installointi.

Vaikka meillä äsken oli kokous — vuoden vaihteessa, — toivomme kuitenkin, että jäsenemme saapuvat runsaslukuisesti vuosikongressiimme, joka lupaa tulla yhtä kauniiksi ja onnellistuttavaksi kokoukseksi kuin entisetkin ovat olleet.

*

Minua on pyydetty oikaisemaan mahdollista väärinkäsitystä, joka on voinut aiheutua viime numerossa olleessa Temppeleirahastoa koskevassa lainojen pyynnössä. Lainanottaja ei tietysti ole Temppeleirahasto, vaan Ruusu-Risti, joka Neuvostonsa välityksellä ottaa rahoja lainaksi Temppeleirahaston hyväksi.

Huhtikuu, s. 137–141

— Olettehan Ruusu-Ristinä täysin itsenäisiä, riippumattomia mistään ulko-maalaisista yhdistyksistä tai järjestöistä?

— Olemme.

— Miksi sitten yhä sanotte kuuluvanne H. P. Blavatskyn alkuunpanemaan teosofiseen liikkeeseen? Ettekö voisi auttaa maailmaa enemmän julistamalla omaa Ruusu-Risti-sanomaanne sinään, sekoittamatta siihen kaikenlaisia vieraita ja usein epäilyttäviä teosofisia aineksia? Väitättehan kuitenkin, että teidän sanomanne on sama kuin Kristuksen vuorisaauna.

— Epäilemättä, moraalisesti katsoen. Mutta olen hämmästyksellä lyöty sen johdosta, mitä sanotte H. P. Blavatskysta ja teosofiasta. Mehän kuulumme teosofiseen liikkeeseen, jonka H. P. B. pani alkuun! Miten luulette, että voisimme palvella ihmiskunnan ja totuuden asiaa, jos aloittaisimme työmme kieltämällä totuuden?

— Sehän on pienempi totuus. Olette löytänyt suuremman. Ja suuremman totuuden valossa pienempi näyttää vaikka valheelta. Katsokaa, miten toiset tekevät. Antroposofinen Seura Saksassa, joka kieltämättä sai alkunsa teosofisesta liikkeestä, antaa sängen vähän kunniaa H. P. Blavatskylle. Madame Blavatsky oli etevä mediumi, he sanovat, mutta hän ei tiennyt mitään Kristuksesta; hän oli kokonaan itämaalainen. Tohtori Steiner on omilla tutkimuksillaan paljastanut totuuden kaikista mediumeista riippumatta; sitä nimitetään antroposofiaksi. Niinhän tekin voisitte tehdä. Nimittäisitte oman löytönne vaikkapa kristosofiaksi, jota nimeä jo olette käyttänytkin. Ja onhan toinen esimerkki vielä läheisemmältä ajalta. Maailemanopettaja Krishnamurti, jota Teosofinen Seura sanomattomilla uhrauksilla oli kasvattanut ja valmistanut työhönsä, on nyt itse löydettyään totuuden heittänyt hiiteen sekä seurat että teosofiat. Oletteko kuullut hänen kertaakaan kiitollisuudella puhuvan teosofiasta ja H. P. Blavatskysta? Päinvastoin: teosofia on häntä aina vieroittanut monilla mutkaisilla opeillaan ja termeil-lään, kun totuus kuitenkin on niin yksinkertainen!

— Totuus on, kuten sanotte, tässä tapauksessa niin yksinkertainen, että kuta suurempi joku opettaja olisi, sitä vähemmin hän totuutta kieltäisi, s.o. sitä enemmän hän ottaisi kaikkia tosiseikkoja huomioon. Jos Krishnamurti sanoo, että teosofiset termit häntä väsyttävät ja vieroittavat, hän saa laiskurit puolelleen, mutta luuletteko totuuden etsijän mistään väsyvän? Näen Krishnamurtissa nuoren ihmisen, joka on tehnyt erään — kylläkin suuren — henkisen kokemuksen; mutta mitään opettajaa en voi hänessä nähdä, ennenkuin hän on tunnustanut, missä kiitollisuuden velassa hän on teosofiselle liikkeelle ja H. P. Blavatskylle ja missä suhteessa hän ja hänen sanomansa on H. P. B:hen ja teosofiaan. Sillä muuten hänen esiintymisensä opettaisi vain kiittämättömyyttä vanhoja kohtaan ja yllyttäisi nuorten ajattelematonta hävittämisintä. Poika, joka häpeää äitiänsä, ei vielä ole mies. Mitä taas Rudolf Steineriin tulee, tunnen häntä kohtaan erinomaista kunnioitusta, sillä hän oli mies, joka suoritti suuren työn. Mutta mikäli hän lausui halventavia sanoja H. P. B:stä, sikäli hän — ehkä huomaamattaan — unohti oman asemansa, sillä mikä hänkään olisi ollut ilman H. P. B:n teosofista liikettä? Jos

hänellä alusta lähtien oli samat tai suuremmat tiedot kuin H. P. Blavatskyltä, olisi hänen kuitenkin ensin pitänyt tehdä se suunnaton uranuurtajan työ, minkä H. P. B. jo oli valmiiksi suorittanut, ennenkuin kukaan olisi kallistanut korvansa hänen — tohtori Steinerin — sanomalle. Ja sama olisi meidän laitamme. Jos meillä Ruusu-Ristissä sattumalta olisikin omia tietoja erinäisistä elämän ja kuoleman salaisuuksista ja jos lisäksi olisimme löytäneet jotakin, josta ei puhuta toisissa teosofisen liikkeen haarautumisissa, miksikä unohtaisimme menneisyytemme ja huutaisimme maailmalle, rintoihimme lyöden: katsokaa meihin, yksin meihin! Eikö teidänkin mielestänne semmoinen ele olisi mauton? Eikö velvollisuutemme yksinkertaisesti ole tunnustaa totuus, s.o. näyttää, mitä olemme löytäneet ja miten olemme sen löytäneet? Te puhuitte suuremmista ja pienemmistä totuuksista. Mutta eihän totuutta voi sillä tavalla mitata! Totuus on valo. Suurempi valo imee pienemmän itseensä, koska pienempikin on samaa luontoa, — ei se taistele sitä vastaan eikä sitä kiellä. Se kirkastaa pimeyttä enemmän tai toisin sanoen: sama maailma, joka pienessäkin valossa näkyy, näkyy yhä kirkkaammin suuressa. Muuten en oikein ymmärrä puhettanne, että antroposofit tai me ruusuristolaiset olisimme löytäneet suuremman totuuden kuin H. P. Blavatsky?

— Tarkoitan sitä, että H. P. Blavatsky oli katsantokannoiltaan itämaalainen salatieteilijä, ettei hänellä ollut sama käsitys Kristuksesta kuin teillä tai antroposofeilla.

— Niinkö? Antroposofeista en voi vastata; mikäli olen kuullut ja lukenut, on Kristus heidän mielestään aurinkomanvantaran korkein vihitty ja siten sangen lähellä nykyistä Logosta; semmoisesta taas en tiedä H. P. Blavatskyn mitään opettaneen; jääköön kysymys kuitenkin avonaiseksi, koska se koskettelee sangen syviä mysterioita. Mutta meistä ruusuristolaisista voin vastata; mikäli uskon ja tiedän, on meillä se käsitys Kristuksesta, että Kristus on kosminen Jumalan Poika, Isän tajunnassa elävä täydellisen ihmisen eli jumalolennon kuva, joka mystillisinä Kristuksena eli »Kristusprinsiippinä» on kätkeytyä joka ihmisen kuolemattomaan henkeen, — ja tämä oli ehdottomasti H. P. Blavatskyn oppi.

— Tuo on kiintoisaa. Onko H. P. Blavatsky oikein painetussa sanassa esittänyt kantansa?

— On joka kirjassaan. Tutkikaa esim. »Teosofian Avainta». Yleensä Blavatskyn kirjoja tunnetaan liian vähän. Viime vuosina on niitä kuitenkin ruvettu entistä enemmän kysymään, varsinkin ulkomailla. H. P. B. nousee vähitellen kunniaansa.

— Mutta eikö hän julkaisut mitään kirjoitusta varta vasten Kristus-kysymyksestä? Se kysymys on länsimaille tärkeistä tärkein, ja luulisihan tietäjä-ihmisen siitä selvästi puhuneen.

— Olette oikeassa. Olen kauvan etsinyt ja näinä päivinä saanut käsiini erään H. P. B:n kirjoituksen evankeliumeista, jonka aion suomentaa ja julkaista Ruusu-Ristissä. Valitettavasti se on vain katkelma; hän ei koskaan kirjoittanut sitä valmiiksi.

— Sehän on joka tapauksessa jännittävää ja tulen mielenkiinnolla odottamaan tulevia Ruusu-Ristin numeroita. Sanokaa, onko hän siinä ratkaissut kysymyksen Jeesuksen suhteesta Kristukseen?

— Ei ole. Hän jättää sen avonaiseksi.

— Mitenkä tarkoittatte?

— Saatte itse nähdä ja lukea. H. P. B. ei ratkaise kysymystä antroposofiseen enemmän kuin Teosofisen Seuran suuntaankaan, s.o. hän ei sano, puhui Kristus Jeesus Natsarealaisen vaiko Jeesus Ben Pandiiran kautta, vaan jättää kysymyksen avonaiseksi.

— Mutta miksikä?

— Ehkä hän jätti sen historiallisen tutkimuksen ratkaistavaksi. Ja historiallinen tutkimus — jos ei se kysymystä ole lopullisesti ratkaissut — kulkee suurin askelin kristillisen kirkon, Antroposofisen Seuran ja Ruusu-Ristin ratkaisua kohti, joka, kuten tiedätte, puhuu Jeesus Natsarealaisen puolesta.

— Eikö tämä ollut heikko kohta H. P. Blavatskyn julistuksessa?

— Tai vahva. Hänen tehtävänsä oli teroittaa ero Jeesuksen ja kosmillisen Kristuksen välillä ja siten tehdä ymmärrettäväksi, että Kristus mystillisenä piili joka ihmisessä. Hän ei asettunut kirkon kannalle Jeesus-kysymyksessä (muistakaa: silloin ei puhuttu Besant-Leadbeaterin teosofisesta kannasta), koska hän ei tahtonut kääntää huomiota kysymykseen, joka silloin oli toisarvoinen. Mutta samalla hän kuitenkin viittasi erilaisiin ratkaisumahdollisuuksiin, jotta hän innostaisi sekä tieteellistä että teosofista maailmaa tekemään tarkkoja historiallisia tutkimuksia.

— Niinkö luulette? Entä jos sydämessänne vain tahdotte puolustaa H. P. Blavatskya, joka ehkä oli — tietämätön?

— Tietysti sydämeni puolustaa H. P. B:ta, vaan ei totuuden kustannuksella. Jos minulle todistettaisiin, että H. P. B. kallistui Ben Pandiiran puoleen, silloin vaikenisin. Tai silloin myöntäisin, että H. P. B. siinä kysymyksessä erehtyi. Nyt en voi sitä tehdä, koska hän omilla sanoillaan jättää kysymyksen avonaiseksi. Päinvastoin. Minusta on kuin profetallinen enne se, että hän jätti kirjoituksensa evankeliumeista päättämättä. On kuin hän sillä olisi sanonut: toiset jatkakoot loppuun! Ja toiset ovat jatkaneet. Teosofisen Seuran auktoriteetit lankesivat Ben Pandiira-ansaan, tohtori Steiner asettui kirkon kannalle. Koko kysymys jää turhanpäiväiseksi teologiseksi riitakysymykseksi, jonka historiallinen tutkimus yksin ratkaisee, ellemmme asetu H. P. B:n ja Ruusu-Ristin käytännölliselle kannalle: on ensin seurattava Jeesuksen vuorisaarnaa elämässä, sitten kysymys Jeesuksen ja Kristuksen suhteesta tulee itsestään ratkaistuksi. Ja silloin Jeesus Natsarealaisen historiallisuuskin tulee ratkaistuksi teologisena kysymyksenä. Ei ennen. Ennen se on vain historiallinen kysymys. Ja kuka lähtee historiallisia tosiseikkoja ennakkoraveluilla ratkaisemaan? Ehkä muuten voimme jatkaa tätä keskustelua, kun ensin tutustumme H. P. B:n kyseessä olevaan kirjoitukseen.

*

Ruusu-Ristin vuosikokous pääsiäisenä oli kaikin puolin onnistunut: yksimielinen, keskitetty, voimakas. Olen usealta taholta kuullut kiitossanoja sen johdosta, ja ilmituodessani oman vilpittömän iloni kokouksen onnistumisesta lausun

samalla sydämellisen kiitokseni kaikille, jotka myötävaikuttivat sen menestykseen.

✦

Vuosikokouksessa kysyin, mitenkä aikakauslehtemme tänä vuonna oli miellyttänyt, kertoen samalla, että sillä oli nyt paljon vähemmän tilaajia kuin viime- ja edellisinä vuosina, kun ei nyt oltu lähetetty postiennakkona. Kysymyksen johdosta syntyi innokas keskustelu, jossa kaikki puhujat yksimielisesti tunnustivat Ruusu-Ristin tänä vuonna olevan sisällöltään paremman kuin koskaan ennen ja ihmettelivät, etteivät edes vanhat tilaajat olleet hoksanneet miehissä uudistaa tilauksensa. Mutta kyllähän vielä ennättävät ennen vuoden loppua, vakuutettiin. Ja muuten oli jäsenten nyt tehtävä voitavansa Ruusu-Ristin levittämiseksi. Tuumasta toimeen. Kokouksessa ruvettiin heti keräämään tilauksia lisää, jotka lahjoina oli lähetettävä osaksi määrätyille henkilöille, osaksi kirjastoille ja seuroille toimituksen valinnan mukaan. Siten saatiin heti kokoon satakunta uutta tilausta, joista eräs yksityinen jäsen oli merkinnyt viisikymmentä.

Tästä suuresta ystävyysosoituksesta ja asianharrastuksesta tunsin itseni sanomattoman innostuneeksi.

Toukokuu, s. 181–185

Äsken Englannista saamassani lähetyksessä oli m.m. painettu ohjelma Mrs. Besantin sunnuntai-esitelmistä Lontoossa ensi kesäkuun aikana. Vilkaisin paperiin ja näin, että T.S:n kuuluisa presidentti tulee puhumaan »kuolemanjälkeisestä elämästä». Samassa tunsin oudon liikituksen sydämessäni, ja kerronkin koko asiasta juuri tämän sisäisen kokemuksen takia.

Minusta tuntui äkkiä ja voimakkaasti, ikäänkuin olisin voittanut takaisin vanhan ystävän. Aihe »kuolemanjälkeinen elämä» miellytti minua sanomattomasti. Luentojen lähempi sisältö oli seuraava: 1. »En aio kokonaan kuolla» — miten voimme tietää. 2. Välimailman tosiseikat — menneisyyden hedelmät. 3. Taivasmaailman tosiseikat — tulevaisuuden rakentaminen. 4. Paluu elämän kouluun — edessä odottava rajaton loisto. Ensimmäisen esitelmän nimenä oli rosenkreuziläinen lausetapa *n o n i s m o r i a r*.

Puhelin itsekseni: oi rakas Mrs. Besant, nyt Sinä taas opetat asioista, jotka Sinulle okkultistina kuuluvat ja joista Sinulla on kokemuseräisiä tietoja. Olet jättänyt taaksesi poliitikat ja maailmanopettaja-puuhut ja lähdet taas kulkemaan teosofian turvallisia polkuja H. P. B:n jäljissä. Tervehdän sinua.

Minut valtasi suuri kunnioitus tätä väsymätöntä ihmiskunnan auttajaa kohtaan, muistellessani, että hän tänä vuonna täyttää 82 ikävuotta.

✦

Amerikkalainen »silmänkääntäjä» *Harry Houdini*, joka kuoli lokakuun 31 p:nä 1926, oli kerrassaan huomattava ihminen. Osastossa »Mitä muualla

tiedetään» tehdään hänestä tässä numerossa selkoa pitkässä kirjoituksessa. Hän oli kaikesta päättäen sekä teosofi että salatieteilijä, vaikka hän — siinä kohden tavallaan noudattaen H. P. Blavatskyn esimerkkiä — ei sietänyt spiritismia eikä mediumismia. Houdini oli miltei ottanut elämäntehtäväkseen spiritististen mediumien »paljastamisen» matkimalla tarkasti heidän ilmiöitään omien teknillisten temppujensa avulla ja milloinkaan turvautumatta henkimaailman apuun. Houdini näet uskoi, että vainajain rauhaa ei saanut manauksilla häiritä. Ennen kuolemaansa hän kuitenkin oli sopinut rouvansa kanssa, että jos hän itse kuoltuaan joskus haluaisi antaa tietoja itsestään mediumin välityksellä, piti rouvan uskoa ilmoituksen todenperäisyyteen ainoastaan siinä tapauksessa, että Houdiniksi itseään sanova henki ensin toistaisi heidän salaisen merkkikielensä, jota kukaan sivullinen ei tuntenut.

Viime tammikuun alussa herätti Amerikassa tavatonta huomiota sanomalehdistössä kiertävä uutinen, että kuollut Houdini oli antanut tietoa itsestään mediumin kautta ja että leskirouva Houdini oli vakuutettu sanoman todenperäisyydestä, koska mediumi, pastori Ford, oli osannut toistaa salaisen C o d e' n, joka säilytettiin pankkiholvilokerossa.

Yhtä suurta hämmästyä — ja pilkkanaurua vastustajien leirissä — herätti sitten toinen uutinen, joka ensin oli luettavana New Yorkissa ilmestyvän »The Evening Graphic» lehden palstoilla. Tämä uutinen kertoi, että pastori Ford oli todistajien läsnäollessa tunnustanut eräälle lehden reporterille, että koko henkijuttu oli tuulesta temmattu — hän ei milloinkaan ollut käynyt rouva Houdinin kodissa j.n.e.

Mutta nyt pastori Fordin spiritualistisen kirkon johtokunta tarttui asiaan. Tutkimuksesta kävi selville, että pastori Ford kuuden henkilön seurassa oli käynyt rouva Houdinin kodissa ja pitänyt siellä istunnon sekä että The Evening Graphic'in uutinen oli ilmeinen väärennys. Yhdistyneitten spiritualististen seurain toimikunta New Yorkissa ei vielä tyytynyt tähän ensimmäiseen tutkimukseen, vaan yhdessä Fordin spiritualistisen kirkon johtokunnan kanssa pani toimeen vielä uuden kuulustelun. Tämä pidettiin helmikuun 19 p:nä New Yorkin spiritualistien päämiehen, tohtori John Heissin ollessa puheenjohtajana. Pastori Ford esitti muutamia tunnetuita kaupungin asukkaita, jotka saattoivat todistaa, missä hän oli liikkunut siihen aikaan, jolloin hänen väitettiin tehneen tunnustuksensa Graphic'in reporterille. Yksi niistä kolmesta sanomalehtimiehestä, jotka olivat olleet läsnä, kun pastori Ford teki tunnustuksensa, myönsi nyt valalla, ettei hän mainitussa tilaisuudessa ollut nähnyt tätä pastori Fordia. Jännittävän kuulustelun huippukohtana oli, kun pastori Ford esitti sen miehen valallisen todistuksen, joka sadan dollarin maksusta oli näytelty Fordin osaa huomiota herättäneessä »tunnustuksessa.» Koko juttu oli mitä alhaisinta sanomalehtisensationsia.

Semmoista saattaa tapahtua Amerikassa. Ehkä se tavallaan oli Houdinin kuolemanjälkeistä karmaa, hän kun liian jyrkästi tahtoi eläissään leimata kaikkia mediuumeja petkuttajiksi.

Suomen Rauhanliiton Keskushallituksen valitsema kymmenhenkinen valiokunta, jonka jäsenet kaikki toimivat opetus- ja kasvatustyössä (6 koulunjohtajaa ja -opettajaa ja 5 yliopistomiestä), jätti viime vuoden lopulla korkeimmille opetusviranomaisille kirjelmän, jossa anottiin, että rauhanaate pääsisi kouluopetuksessa ansaittuun sijaansa. Lehdistössä on kirjelmää monella tavalla arvosteltu, ja Rauhaa Kohti-lehdessä kirjoittaa tämän johdosta toht. Felix Iversen m.m. seuraavaa:

»Surullista on ollut todeta sellaisen kannan ilmenneen, että siveellisiä lakeja tavoitteleva kasvatusta vieroitaisi nuorisoa »elämän kylmästä todellisuudesta». Tämä kanta perustuu siihen tosiseikkaan, että maailmassa on paljon epärehellisyttä, vääryyttä, itsekkyyttä ja pahaa. Mutta tohtiiko kukaan kansamme ja sen nuorison ystävä ottaa edesvastuulleen, että tinkien pahan edessä tehdään poikkeuksia tai rajoituksia elämänsäännöissä: ole rehellinen, ole hyvä, ole puhdas, ole raitis! Kasvatusta vaatii, että nämä aatteet pysyvät tahrattomina, niiden pyhyyden tunnustaminen on kansamme onnen ehto. Huomaamattomuudessa lienee sentähden tullut sanotuksi, että olisi väärää juurruttaa nuorisoon se käsitys, että »valtioiden kuten yksilöidenkin väliset ristiriidat voidaan ja tulee ratkaista oikeudenmukaisesti rauhallisilla ja asiallisilla neuvotteluilla». Se tosiasia, että yksilöiden väliset riidat usein päättyvät tappoon, samoin kuin valtioiden väliset sotaan, todistaa, kuinka suuri on pimeyden ja pahan tahdon valta, mutta se ei kumoa yllämainittua lausetta, vaan päinvastoin tekee sen korostamisen kasvatuksessa entistä tärkeämmäksi.

»Mistä sitten lienee johtunut se käsitys, että Rauhanliiton kirjelmän allekirjoittajat, joista on useampia historiantutkijoita, olisivat puoltaneet historian väärentämistä opetuksessa? Ei ainakaan kirjelmästä, jossa puolletaan enemmän tilaa aatteiden, työn ja sivistyksen historialle dynastisen ja sotahistorian kustannuksella, kuitenkin niin, että viimeksi mainittua täydennettäisiin sotien syiden ja seurausten sekä nykyaikaisen sodan luonteen asiallisella esityksellä. Että näin tullaan lähemmäksi totuutta kuin esim. Vänr. Stoolin tärinäin kautta lienee kuitenkin kiistelemätöntä.

»Kirjelmän päätarkoituksena on edistää siveellisen luonteen luomista ja todellisuuteen pohjautuvien tietojen opettamista.

»Onko väärää (rikollista!) toivoa, että nuoriso saisi tälläkin alalla todellisuutta vastaavan opetuksen, ja että sitä johdetaan ymmärtämään niitä, jo nyt kansoissa mahtavasti liikkuvia virtauksia, jotka pyrkivät rauhan, valtiollisen itsenäisyyden ja kansallisen vapauden puolustamiseen rauhanomaisin keinoin, oikeanmukaisella ja ymmärtämykseen ja yhteistyöhön tähtäävällä sisä- ja ulkopolitiikalla? Sodan muututtua kavalaksi molemminpuoliseksi täysituhoksi, ei kansojen itsesäilyttämistä enää ilmene sodassa eikä aseellisessa puolustuksessa, vaan rauhanpuhuttamisessa luomalla vahvat oikeus- ja yhteistoiminta-elimet. Tämä uusi maailmantila ei ole vielä valmis, mutta se on syntymäisillään, ja hyvä olisi, jos Suomen kansa oivaltaisi kutsumuksen ottaa osaa sen luomiseen. Nykyinen polvi näkyy liian vähän ymmärtävän uudistustyön siveellisiä edellytyksiä. S. Rauhanliiton tässä mainitun kirjelmän tarkoitus on, ettei tuo ymmärtämys puuttuisi kansaltamme nyt nousevan sukupolven vartuttua ohjaamaan kansamme kohtaloita.»

*

Lähden mahdollisesti ulkomaille tämän kuukauden lopulla viettääkseni matkoilla muutamia viikkoja, ja koska postia ei lähetetä jälkeeni, pyydän täten, että korrespondenttini ystävällisesti odottavat vastausta kirjeisiinsä vasta sitten, kun olen palannut takaisin kotimaahan.

Elokuun alussa pidetään kesäkurssit Jyväskylässä, ja ilmoittautumiset niihin vastaanottaa R.R.-Toimisto, os. Ruusu-Risti-Temppeli, Jyväskylä.

Elokuu, s. 229–234

Kun aamulla heräsin, kaikuivat korvissani seuraavat lauseet, jotka unessani olin kuullut:

»Jos ken on minulle hyvä, olen minä hänelle hyvä. Jos ken on minulle paha, olen minä hänelle hyvä. Siten kaikki tulevat hyväksi.

»Jos ken on minulle lempeä, olen minä hänelle lempeä. Jos ken on minulle kova, olen minä hänelle lempeä. Siten kaikki tulevat lempeiksi.

»Jos kohtalo on minulle lempeä, iloitsen ja olen kiittollinen. Jos kohtalo on minulle kova, nöyryyn, alistun ja olen iloinen. Siten kohtalo aina käy hyväksi.»

Mistä olin lukenut nuo Laotsen kultaiset sanat? Kuka oli ne lausunut? En löytänyt niitä Taotekingista enkä Konfutsen sanoista. Ei Buddhakaan ollut niitä lausunut Dhammapadassa.

Mutta pyhä niiden tuoksu sittenkin oli.

*

En ole koskaan ollut innostunut päiväpolitiikkaan, en sanomalehdistä koskaan seuraa en suuria enkä pieniä poliittisia tapahtumia, ja vaikka olen ymmärtänyt tämän johtuvan puutteellisesta käsityskyvystä, poliittisessa merkityksessä »kovasta päästä», olen aina myös uskonut, että innostumattomuuteni syy on ainakin osaksi myös etsittävä poliittisen maailmanpuuhan omasta luonteesta. Mieltäni on tympäissyt sisäpolitiikassa se, että se on kuin mikäkin puoluepyyteiden temmelyskenttä, ja ulkopoliitikassa se, että se on yhtämittaista oman maan etujen valvomista toisten maiden ja kansojen kustannuksella, jota vastoin politiikka sinään on silmissäni väikkynyt inhimillisen työskentelyn mitä korkeimpana ja pyhimpänä alana, josta itsekkäät pyyteet, tavalliset intohimot ja jesuiittamaiset laskelmat ovat kokonaan syrjäytetyt. Päiväpolitiikka on sentähden aina vaikuttanut minuun jonkinlaisena laillisena prostitutsionina. Tällä arvostelullani en ole mielessäni tarkoittanut politikoihtijoita, joiden persoonalliset vaikuttimet ovat saattaneet olla kuinka yleviä tahansa, vaan itse järjestelmää ja sen suvaitsemia ohjelmia.

Joka tapauksessa olen tuntenut vieraantumusta ja kyvyttömyyttä ja tyytynyt poliittisten ihanteiden näkemiseen ja niiden esoteeriseen toteuttamiseen, kuten äskenkin olen ollut tilaisuudessa selittämään tämän lehden palstoilla. Ihanteihini

on aina kuulunut yhteiskunta, jossa elämä olisi rakennettu veljeyden pohjalle, ja maailma, jossa kansat eläisivät vapaina, itsenäisinä, toisiaan tukevinä ja ikuisessa rauhassa keskenään. Sentähden kirjoitin jo v. 1906 uudesta tulevasta Suomesta, jossa elämä uhkuisi onnea, ja sentähden olen vuosikymmeniä yhdessä monen monen teosofin kanssa uneksinnut Europan Yhdysvalloista, johon esim. C. W. Leadbeater viittasi kirjoituksessaan »Kuudennen juurirodun alkuvaiheet» vuonna 1910 (kts. Tietäjä 1910-1911) ja josta itse puhuin esim. Tietäjässä 1917.

Näin ollen voitte, rakkaat lukijat, kuvitella iloani ja riemuani, kun tänä kesänä sain tarkemmin tutustua poliittisaatteelliseen liikkeeseen, jonka ohjelma tähtää juuri mainitsemieni ihanteiden toteuttamiseen Europan kansainvälisessä elämässä. Tätä liikettä edustaa ja sen ohjelman puolesta työskentelee ns. paneuroppalainen liitto, joka on toiminut vuodesta 1923. Sen perustaja ja johtaja on itävaltalainen tohtori, kreivi Richard Coudenhove-Kalergi. Kuuden toimintavuotensa aikana se on levinnyt useimpiin eurooppalaisiin maihin, ja monet tunnetut valtiomiehet y.m. kuuluisuudet ovat tunnustaneet kannattavansa sen ohjelmaa; niinpä esim. Briand Ranskassa ja Stresemann Saksassa.

Paneuroppalaisen Liiton (unionin) ohjelma on seuraava:

1. Paneuroppa-liike on joukkoliike, joka nouden puolueiden yläpuolelle tarkoittaa Europan yhdistämistä.

Paneuroppalainen liitto on paneuroppalaisen liikkeen kannattaja.

2. Paneuroppalaisen liiton tarkoituksena on panamerikkalaisen unionin kaltaisen sisarorganisatsioonin luominen.

3. Paneuroppa-liikkeen päämääränä on kaikkien sitä tahtovien ja siihen kykenevien eurooppalaisten valtioiden yhteenliittyminen poliittis-taloudelliseen valtioliittoon, joka perustuu yhtäläiseen oikeuteen ja rauhaan.

4. Paneuroppaliikkeen yleispoliittinen ohjelma on: ystävällinen yhteistyö Kansojen Liiton kuten muidenkin poliittisten mannermaiden kanssa.

5. Paneuroppalainen liitto pidättyy kaikesta sekaantumisesta sisäpoliittisiin kysymyksiin.

6. Paneuroppalainen liitto jäsenöityy valtioiden mukaan; jokaisella valtiolla on oma itsenäinen komiteansa, joka autonomisesti huolehtii omasta taloudestaan.

Paneuroppalaisen liiton keskustoimisto, joka ylläpitää kaikkien eri valtioissa toimivien liittojen keskinäistä yhteyttä, sijaitsee Wienissä.

7. Paneuroppalaisen liiton merkinä on punainen risti kultaisella auringolla.

Paneuroppalaisen liiton johdossa on tällä hetkellä seuraavat henkilöt:

Kunniapresidenttinä: Aristide Briand, ranskalainen ulkoministeri;

presidenttinä: R. N. Coudenhove-Kalergi (liikkeen perustaja).

Keskusneuvoston jäseninä:

Belgian

puolesta: A. van de Vyvere, ent. ministeri;

Eestin

” : Ch. R. Pusta, lähett., ent. ministeri;

Itävallan

” : Ignaz Seipel, kansleri;

Kreikan

” : Nicola Politis, lähettiläs;

Liettuan	”	: J. Pauluks, ent. ministeri;
Puolan	”	: Aleksander Lednicki, ent. ministeri;
Ranskan	”	: Louis Loucheur, ministeri;
Saksan	”	: Paul Loebe, valtiopäiväin puheenj.;
Tshekkoslovakian	”	: Václav Schuster, ent. ministeri;
Unkarin	”	: Georg von Lukács, ent. ministeri.

Paneurooppa-aatteen ovat tavattoman monet johtavat poliitikot viime vuosina ilmoittaneet hyväksyvänsä. Tahdon mainita yllä olevien lisäksi muutamia nimiä, joilla on kaikua meidänkin maassamme: kreivi Bernstorff, senaattori W. E. Borah, Joseph Caillaux, lordi Robert Cecil, Edouard Herriot, Herbert Hoover (Yhdysvaltojen presidentti), Thomas G. Masaryk, Francesco Nitti, Primo de Rivera, Gustav Stresemann, Albert Thomas, Emile Vandervelde ja suomalainen Hjalmar Procope. Tunnetuista ei-poliittisista henkilöistä mainittakoon Ruotsin arkkipiispa N. Söderblom.

Mikä nyt seikkaperäisemmin tarkastettuna on paneurooppalainen ohjelma?

Se on Europan Yhdysvallat, mutta näihin Yhdysvaltoihin kuuluisi ainoastaan n.s. länsi-Eurooppa, s.o. kaikki valtiot paitsi Venäjän Neuvostotasavallat ja Englanti. Kartalla voidaan vetää suora viiva Petsamosta Konstantinopoliin; sen länsipuolella on Paneurooppa.

Miksi ei Venäjä eikä Englanti? Luonnollisista syistä. Venäjä on ulottanut valtansa ja vaikutuksensa Aasiaan. Venäjä ei hyväksy länsieurooppalaista yhteiskuntamuotoa ja kulttuuria. Venäjä on luomassa uutta euraasialaista kulttuuria. Englannin mahti taas ulottuu Amerikkaan (Canada), Australiaan, Afrikkaan ja Aasiaan, pitäen vain ikäänkuin päämajansa Britannian saarilla Europassa; Englannin intressit ovat täten varsinaisesti Europan ulkopuolella.

Paneurooppaan luetaan myös länsivaltojen siirtomaat, joita pääasiallisesti on Afrikassa (Libya, ranskalainen Afrikka, Angola, Kongovaltio, Mozambique, Madagaskar), jonkun verran myös muualla (hollantilainen India, ranskalainen takaindia, Guyana y.m.)

Coudenhovi-Kalergi jakaa maapallon viiden suuren maailmanvallan kesken:

1. Britannian maailmanvalta;
2. Neuvosto-Venäjän maailmanvalta;
3. Itä-Aasia (Kiina ja Japani);
4. Pan-Amerikka (Yhdysvallat, Mexiko ja Etelä-Amerikka, jotka jo ovat muodostaneet panamerikkalaisen liiton; sen keskustoimisto on Washingtonissa);
5. Pan-Eurooppa.

Kun Paneurooppa muodostuu, silloin on voima niin tasaisesti jaettu viiden maailmanvallan kesken, että olisi järjetöntä esim. Venäjän ajatella Europan valloittamista; nyt Venäjä saattaa kyllä suunnitella valtansa ulottamista toiseen tai toiseen Europan pikkuvaltioon. Entiset Europan suurvallat ovat näet nykyään vain pikkuvaltioita, joiden yksitellen varmasti käy hyvin huonosti tulevaisuudessa, elleivät ymmärrä liittyä yhteen. Paneurooppa on nykyisten kansallisten pikkuvaltakuntien ainoa pelastus.

Mutta kun Paneurooppa on muodostunut, ei sen tarkoituksena suinkaan ole seistä minkään muun maailmanvallan vihamiehenä. Päinvastoin se tarjoaa kätensä toisille ja sanoo: liittykäämme yhteen veljelliseen maailmanliittoon, joka tekee kaikki sodat maapallolla mahdottomiksi ja jossa viisi suurta maailmanvaltaa toisiaan tukien ajavat planetaarista politiikkaa!

Nämä näköalat, jotka ennen pysyivät korkeina ihanteina, näyttävät nyt niin helpoilta toteuttaa. Yhden ihmisen poliittinen nero on tehnyt ne jokapäiväisellekin järjelle tajuttaviksi. Aatteet ovat olleet kauan ilmassa, mutta kiteytyivät toht. Coudenhovi-Kalergin mielessä loogillisiksi todellisuuskuviksi.

Ken saksaa osaa lukea, hänelle suositan Coudenhovi-Kalergin kirjan *P a - n e u r o p a*.

*

Toinen kirja, jota suositan meikäläisille luettavaksi ja rakastettavaksi, on Stanley Jones'in *Christ on the Indian Road*, joka äsken ilmestyi suomeksi nimeltä *Intian polkujen Kristus*. Siinä ruusuristiläiset näkevät oman elämänymmärryksensä ilmielävänä kuvastuvan amerikkalaisen papin koetellusta ja kirkastuneesta kristinuskosta. Kirjan tekijä on parikymmentä vuotta toiminut protestantisena lähetyssaarnaajana Indiassa, joutunut lähelle Indian kansaa ja tullut vilpittömästi vakuutetuksi siitä, että Indian vanhalle, filosofiseen ajatteluun tottuneelle kansalle ei sovi tarjota länsimaalaista kristillistä kirkonuskkoa. Indian täytyy saada vapaasti rakentaa oma kirkkonsa, tulkoon siitä vaikkapa länsimaalaisen kirkon vastakohta. Indialle on annettava ainoastaan Kristuksen personallisuus ja hänen oppinsa. Ja sitä India kaipaa, sanoo Mr. Jones, koko sydämeästään se kaipaa Jeesuksen syvästi inhimillistä ja samalla jumalallista-jaloea, ymmärtävää, anteeksiantavaa, mutta samalla inspiroivaa, uhrauksiin kutsuvaa personallisuutta.

Mr. Jones ymmärtää pitkän kokemuksen ja monien sieluntaistelujen perästä, että kristinuskko on Kristuksen seuraamista elämässä ja työssä — ja ainoastaan sitä. Dogmit ja uskonkappaleet, riitakysymykset ja teologiset saivartelut, ne tulevat viimeiselle sijalle, jos ne ollenkaan ovat tarpeen.

Ollappa paljon semmoisia kristityitä! Varatkaa, lukijat, itsellenne juhlahetki tutustumalla tähän kirjaan.

*

Julkaisen Eino Krohnin kiintoisan ja sisältörikkaan matkakirjeen kokonaisuudessaan tässä numerossa ja annan H. P. B:n evankeliumitutkimuksen jatkon alkaa vasta syyskuussa. Siten kesäisen elokuun *Ruusu-Risti* on sujuva lukea ja älyllinen ponnistus siirtyy syyskuuhun, jolloin kaikki ovat kesän jälkeen virkistyneet.

Syyskuu, s. 275–278

Toukokuun »Theosophist» julkaisee vanhan psykomeetrisen lausunnon, jonka eräs rouva Weston Brooklynista antoi maaliskuun 13 p:nä 1878 madame H. P. Blavatskysta. Tohtori Bloede, myös Brooklynista, ojensi hänelle H. P. B:lta saamansa kirjeen, ja pidettyään kirjettä hetken aikaa vasemmassa kädessään rouva Weston kuvasi seuraavaan tapaan kirjeen kirjoittajaa, joka oli hänelle täysin tuntematon:

Ensinnäkin hän sai vaikutelman »vahvasta, tulisesta magnetismista», joka pani koko hänen elimistönsä väreilemään. Otsan kohdalla tuntui ensimmäinen voimakas vaikutus, etenkin keskiviivalla, jonka läpi se »virtasi alas salaman tavalla», osoittaen yhtä kiihkeätä älyllisten kykyjen toimintaa. Moraaliset kyvyt, joskin hyvin kehittyneet, olivat melkein suhteettoman rauhallisia. Psykometrisoijan erikoiset huomautukset kuuluivat:

»Älylliset kyvyt kaikki eläviä. Temperamentti sangen hieno, äly tasapainon säilyttäjänä.

»Intuitsioni, vertailu, syysuhteen käsittely ja kieli äärettömän toimivia. Erinomainen keskustelija ja kirjoittaja. Ihmeellinen muisti.

»Kiihoittuvaisuus hyvin suuri, korkealaatuinen hermokas temperamentti. Arvosteleva kielinieikka.

»Ihanteellisuus laaja. Hienostuneisuus. Rakkaus kauniiseen luonnossa ja taiteessa.

»Ylevämielisyys laaja. Ylevät, laajat näkökannat asioista. Hyvin ylöspäin pyrkivä. Yleistyttäminen yhtä helppo kuin erikoistuttaminen. Erittelykyky vahva.

»Hyväntahtoisuus antaa mukavan vaikutelman. Toisin ajoin hän saattaa suorittaa ihmeellisiä tekoja, toisin ajoin olla sangen ankara. Hyväntahtoisuus ei ole yleinen; ei mikään ihmisten yleinen rakastaja, mutta taipuvainen jumaloi- maan muutamia ihmisiä.

»Tunnollisuus suuri. Täydellisen oikeamielinen. Pitää oikeutta suurem- massa arvossa kuin jalomielisyyttä. On sangen arvosteleva, epäileväinen monessa tapauksessa. Ei ole yleistä »ihmisrakkautta».

»Toivo näyttää sangen omituiselta. Odottelee odottamatonta. Yrittää saa- vuttaa ääretöntä. Hänen sankarinsa ovat jumalia.

»Itsekunnioitus riittävän hyvä. Arvostelee itseään. Taipuvainen kuun- telemaan selviä suosikkejaan; toisille hän sanoisi: »mitä hyötyä olisi kysyä teiltä?»

»Levoton kuin aaltoileva meri, mutta säilyttää tyynen ja rohkean ulko- muodon.

»Lujuus suuri. Sangen itsenäinen, liian paljon ollakseen kaikille mieliksi. Ei halua vetää puoleensa kaikkia, mutta tahtoo voittaa puolelleen muutamia. Häneltä puuttuu yleinen naisellinen vetovoima, paitsi joillekuille valituille.

»Eriskummainen moraalinen pää. Vissi määrä henkevyyt- tä, sitten taasen täydellinen epäilijä. Ei saata luottaa itseensä, olisi välistä valmis heittämään kaiken yli laidan. Tekee kaiken ihanteelliseksi, henkeväksi, runolli- seksi.

» **Kunnioitus** laaja. Näkee Jumalan kaikessa, luonnossa ja ihmisessäkin. Tässäkin taas kahtia jaettu toiminta, mutta todellisen kunnioituksen ohjaama.

» **Hyväksymishalu** laaja. Moite loukkaa, mutta ei hän sitä pelkää. Hyväksyminen niiden puolelta, joita hän rakastaa, on erittäin mieluisa hänelle, mutta sen täytyy tulla korkealta taholta.

» Rakastaa rikkainta pukua sekä suurellisia ja erikoisia tyylejä. Mutta jos ei sitä voi olla, ei hän välitä koko asiasta yhtään.

» On erinomaisesti isänmaallinen, mutta enemmän periaatteiden kuin maan puolesta. Radikaalinen kiireestä kantapähän mitä tulee hallitukseen yleensä. On kuitenkin demokratiastaan huolimatta synnynnäinen aristokraatti.

» Pään alemmassa osassa on yleinen täyteläisyys, mutta toiminnassa takapuoli on hyvin voitolla.

» **Rakkaus**. Ei rakasta lapsia yleensä, mutta rakastaisi kyllä omiaan; sillä kyky ei puutu.

» **Ystävyyys**, enemmän ihanteellinen kuin todellisuus pohjalla oleva. Korkea ystävyyden mittapuuna. Päästää vain harvoja luokseen. Ei ole ystävä kenen kanssa tahansa.

» **Altis voimakkaalle aviolliselle rakkaudelle**. Uskollisuutta siinä. Taipuvainen idealisoimaan. Tämä kyky on vailla kiihoitusta.

» **Vastustuskyky**, taistelunhalu terävä ja nopea. Hävittämishalu liian terävä mukavuudelle. Ei kostonhaluinen, mutta hyvin närkästyvä.

» **Vaiteliaisuus** suuri. Pitää asioita mielellään salassa.

» **Varovaisuus**. Ei rakasta viekkautta, mutta on äärettömän varovainen. Tuskissaan, ettei tulisi petetyksi».

Ylläoleva psykomeetrinen lausunto kuvaa mielestäni sattuvasti muutamia piirteitä madame Blavatskyn persoonallisesta luonteesta. Kuitenkin tekisi mieleni kysyä: onko loppupuoli todella kirjeen avulla saatu psykomeetrinen kuvaus? Luvalla sanoen minusta näyttää, niinkuin tämä olisi n.s. frenologinen luontekuvaus. On aivan kuin rouva Weston — tai joku toinen — pitelisi ja käsittelisi madame Blavatskyn päätä ja sen nystyröiden ja mukuloiden nojalla lukisi hänen luonnettaan. Magnetismia koskevat alkusanat tulivat psykometrisoijan suusta, mutta koko pitkä ominaisuuksien luettelo oli frenologista laatua. Ehkä kuitenkin rouva Weston oli samalla etevä frenologi, joka kirjeen nojalla osasi visualisoida H. P. B:n pään . . .

*

Kesäkurssit Jyväskylässä ovat olleet ja menneet ja niitä muistellakseni olen sydämestäni kiitollinen siitä rakkauden ja onnen aurasta, jossa koko ajan sain kylpeä. Tervehdyksiä ja onnentoivotuksia saapui miltei joka päivä kirjeiden, postikorttien, sähkösanomien ja kukkien muodossa. Niihin vastattiin aina eloisilla aploodeilla ja niiden aiheuttama tunnelma oli, että elimme yhteydessä muun maailman kanssa, vaikka nyt istuimmekin alttarin ympärillä, ja että maailma seurasi työtämme odottavin silmin. Ruusu-Ristiä koskeva esitelmäsarja pidettiin niin tärkeänä, että se parin, kolmen ystävän toimesta julkaistaan kirjana jouluksi.

Olisin halukas kuulemaan lukijoilta — niiltäkin, joita en personallisesti tapaa, — mitä he pitävät tämän vuoden Ruusu-Risti-lehdestä. Uusi vuosi on pian kynnyksellä ja päätöksiä on tehtävä sen ohjelman suhteen. Kirjoittakaa minulle pari sanaa opastukseksi ja ohjaukseksi.

Sen uskaltanen jo luvata, että koetan olla nostamatta Ruusu-Ristin tilaushintaa. Lehti on kyllä tänä vuonna tullut minulle tavallista kalliimmaksi, mutta sillä on osoittautunut olevan niin paljon tosi ystäviä, jotka ovat sille auttavan käden ojentaneet, että minulle loppujen lopuksi on koitunut tavallista enemmän iloa ja onnea rakkaan Ruusu-Ristimme kautta ja että toivorikkain ja luottavin silmin katselen tulevaisuuteen.

Lokakuu, s. 317–319

»Kireät ovat ajat», valitetaan kaikkialla, »rahaa ei tahdo mistään saada». Totta on, että ei ainoastaan Suomi, vaan koko Europa on tätä nykyään vaikeassa taloudellisessa asemassa. Mistä tämä karma on johtunut? Tietysti siitä, ettemme ole totelleet elämän lakia, vaan omin päin järjestäneet asioita itsekkäitä periaatteita silmälläpitäen. Nykyinen tilanne on jotakuinkin välitön seuraus Versaillesin rauhasta.

Vuonna 1917 kirjoitin Tietäjässä: »Jos nykyinen sota loppuu valkoisten (voimien) voitolla, loppuu se siis joko yleisten vallankumousten merkissä tai veljellisen ja järkipäisen sopimuksen avulla. Eikä siinä voitossa tule kysymykseen rahallisia korvauksia enemmän kuin maitten anastuksiakaan. Siinä voitossa on pääasia, että valtakunnat päättävät elää keskenään veljellisessä rauhassa ja sisäisesti panevat toimeen kaikkia valkeuden voimien vaatimia uudistuksia (ss. 200-201).»

Samalla tavalla olin ajatellut, puhunut ja viittaamalla kirjoittanut maailmansodan alusta lähtien. Näin niin selvästi, että todellinen rauha tulisi riippumaan siitä, ettei vaadittaisi rahallisia korvauksia »voitetuilta» — olivatpa nämä ketkä tahansa, — koska kaikki olivat yhtä syylliset sotaan.

Mutta Versaillesin rauhanteossa ei tällaisia näkökohtia ymmärretty eikä edes otettu lukuun. Mustat voimat pääsivät voitolle ja hämmensivät järkiä. Kärsimykset ja kiroukset yhä jatkuivat, ja tänäpäivänä ollaan siinä missä ollaan.

Eikö nyt ole pelastusta? On. Mielenmuutos ja parannus ei koskaan ole liian myöhäinen. Pelastava ajatus on tarjottu kansoille ja heidän johtajilleen, — ja merkit viittaavat siihen, ettei nyt enää ollakaan yhtä sokeita kuin kymmenen vuotta sitten.

Pelastus on Pan Europa. Nimitettäköön asiaa millä nimellä tahansa, pelastus on siinä, että kansat ja valtiot muodostavat liiton keskenään, lähtevät yhteisvoimin yhteistyöhön valoisamman tulevaisuuden puolesta, luopuen turhasta vallan- ja kunnianhimosta ja todella ymmärtäen, että se mikä kaikkia yhteisesti hyödyttää ei kellekään yksityisesti saata olla vahingoksi. Eiköhän olisi taloudellista apua

siitäkin, jos koko Europassa olisi sama, yhteinen raha, vaikka sillä olisi oma nimensä joka maassa?

*

Raha, raha — sitä sanaa monet pelkäävät, joskin se toisille on ylen rakas. Varsinkin henkisten asioiden harrastajien kesken on aina ollut tapana kammoksua rahaa ja mieluummin olla siitä puhumatta. On ajateltu ja tunnettu näin: hengen ja totuuden saamme lahjaksi Jumalalta, — kuinka siis sen yhteydessä voisimme ajatella rahaa?

Tämmöinen näkökanta edellyttää, että on jotakin, jota me ihmiset emme saa lahjaksi. Ja mikä se olisi? Tietysti jokapäiväinen leipämme, jota saamme syödä otsamme hiessä.

Totta on, että meidän on tehtävä työtä saadaksemme leipämme. Mutta luomeko leivän? Ei, luonto sen meille suo. Jumala meille leivänkin antaa, vaikka se on kovan työn takana.

Kuinka nyt on hengen ja totuuden tiedon? Saammeko sen lahjaksi ilman muuta? Kaikkea vielä: sekin on kovan työn takana — paljon kovemman. Ellemme etsi Jumalan valtakuntaa, ei sen portti meille avaudu. Ja niin tärkeä on hengen etsintä, että Jeesus kehottaa meitä ensin etsimään Jumalan valtakuntaa. Leipä on niin paljon vähäpätöisempi asia, hän sanoo, että se tulee kuin itsestään sitten.

Mutta juuri sentähden, että henkinen elämä viisaiden ihmisten sanojen mukaan on korkeampi aineellista elämää, juuri sentähden on selvää, että meidän on hyvin suoritettava läksymme aineellisessa elämässä, ennenkuin osaamme astua taivasten valtakuntaan. Jos halveksimme ainetta, lähestymme henkeä ylpeydellä. Jos vihaamme ainetta, emme saata olla pelkäämättä henkeä (Jumalaa). Jos himoitsemme ainetta, lähestymme henkeäkin vaativina, ja silloin henki pakenee. Ainoa pelastus on rakkaudessa. Rakkaus on puhdas ja epäitsekäs, rakkaus vapauttaa. Jos näemme aineessa hengen ilmennyksen, pidämme kätemme puhtaina ja etsimme henkeä. Silloin henki tulee ja sen mukana aineen kauneus.

Aineen symbolina nykyisissä yhteiskunnissamme on raha. Älkäämme rahaa himoitko, älkäämme sitä halveksiko tai vihatko. Raha on taikavoima, jossa meidän tulee nähdä hengen mahti. Jos eivät kätemme ole puhtaat, vie rahan henki meidät turmioon. Mutta jos lähestymme rahaa rakkaudella, palvelee mammona Jumalaa.

Raha on ankara opettaja. Tietämätön ihminen luulee, että raha on hänen alempaa minäänsä varten. Rahalla hän hankkii itselleen ruumiillisen elämän kaikkia nautintoja. Kun hän siitä lumouksesta on herännyt, on hänen opittava huolellisuutta, täsmällisyyttä, ehdotonta rehellisyyttä raha-asioissa. Kuinka houkuttelevaa on henkisesti vähän heränneelle ihmiselle olla leväperäinen raha-asioissa: hän ei huomaa, että raha on ensimmäinen koetuskiivi, jonka avulla elämä häntä tutkii. Hän kuuntelee sydämensä ääntä ja pyyhkii monta kyyneltä kärsivien kasvoilta. Se luetaan hänelle ansioksi, mutta varokoon hän myös, ettei hän kevytmielisellä huolimattomuudella saa aikaan tuskia toisille. Vasta sitten kun hän

on oppinut läpeensä täsmälliseksi, luotettavaksi ja rehelliseksi, voi hänestä tulla todellinen ihmisten auttaja.

Meidän henkinen elämämme ei ole riippumaton rahasta. Se kulkee rinnan rahan kanssa. Henkinen elämämme on suhteessa luonteeseemme. Raha on luonteemme mittapuu. Kun luonteemme vapautuu rahan orjuudesta, kirkastuu henkinen näkömme. Mutta vasta kun tulemme rahan herroiksi viisaudessa ja tiedossa, on Kristus kuninkaana meidän hengessämme.

*

Taas lähenee vuosi loppuaan. Ruusu-Risti-lehtemme on pian 25 vuotta vanha. Onko se tällä ajalla osannut tyydyttävästi palvella? Saako se iloisin ja reippain mielin elää eteenpäin? Onko se vielä nuori ja elinvoimainen? Saako se vielä kasvaa ja varttua?

Toimittajana kyllä haluaisin vastata myöntävästi, mutta mikä arvostelija toimittaja on? Lukijat — ne ne arvostelun lausuvat.

Marraskuu, s. 365–368

Kun ajattelen tätä kohta loppuun kulunutta vuotta ja yleensä koko Ruusu-Risti-aikaa, täytyy sydämeni kiitollisella ihmettelyllä. Se rakkaus, se apu, se tuki ja turva, joka Ruusu-Risti-taholta sekä yksityisten jäsenten että seuran puolesta on osakseni tullut, on mielestäni satumaista. En tiedä, onko koskaan ketään ihmistä kohtaan osoitettu niin suurta hyvyttä ja luottamusta.

Koko sielustani soisin, että minäkin kykenisin vastapalveluksiin. Voimani ovat heikot sekä henkisesti että ruumiillisesti. Ajatellessani työn ja tiedon sankareita tunnen, kuinka vähäpätöinen olen. Mutta sanotaanhan, että pieni lapsikin, joka tuntee tien kotikyläänsä, voi ohjata matkustajaa, joka ei sitä tunne.

Se on lohdutukseni. Olen tuon lapsen asemassa. Olen heikko, olen kaikkea muuta kuin täydellinen. Mutta tunnen kotikyläni. Tiedän maailmalla vaeltaessani, mistä tie kulkee kotiin. Se ei ole minun ansioni, vaan niiden, jotka minut siellä synnyttivät. Kodin olen saanut lahjaksi.

On vain yksi asia, jota en unohda. Kerran vaelsin pimeydessä. Oli yö, ja taivaalla tuikki vain yksi tähti — toivon tähti. Se oli samalla uskon tähti ja rakkauden tähti. Mutta sen valo oli heikko, ja välistä pimeys oli toivoton. Etsin tietä kotiin, etsin ja etsin, ja päätin, että vaikken tietä löydäkään, tahdon ainakin rakastaa — rakastaa toisia onnettomia, jotka maanpakolaisina pimeässä hapuilivat.

Äkkiä sitten tähti loisti kirkkaalla valolla ja näytti minulle tien. Tie oli jalkaini alla, olin itse tuo tie, vaikken ollut eteenpäin päässyt, kun en suuntaa nähnyt. Riemusta hyräillen riensin eteenpäin, jopa hyppäsin ilosta. Tie oli tasainen ja kaunis. Taivaanrannalla valonjuova ennusti päivän koittoa.

Mutta vähitellen ilmaantui esteitä, kiviä, kallioita, kuiluja — synkkiä metsiä ja yksinäisiä erämaita — petoja ja peikkoja. Nyt olin lapsi, pelästynyt ja peloton. Nyt en osannut muuta kuin kiirehtiä toisten luo, näyttää etsiville tietä ja taluttaa heitä

jonkun matkaa, kunnes löytävät itsensä ja tiensä. Ja silloin minäkin taas nousin kalliolle tai pääsin jonkun kuilun yli.

Sillä meidän tiemme eivät sittenkään kulje erillään. Jokaisella on oma polkunsa, mutta rakkaus yhdistää ne yhdeksi Tieksi.

*

Jumalantuntemus ei ole luonnonllemme vierasta. Totuuden tieto kirkastaa ja vapauttaa järkemme ja tietoon liittyvä jatkuva elämys on koko olemuksemme onnena. Ruumiimmekin kylpee autuuden lauteilla.

Jumalan tuntemukseen pääsee ainoastaan etsijä. Kolkuttajalle avataan. Ja portin avaus on yksilöllinen asia, voisipa sanoa: personallinen salaisuus. Seurat ja koulut, eksoteeriset ja esoteeriset, ovat avuksi ja tueksi, mutta eivät korvaa yksilöllistä työtä, personallista ponnistusta. Lupaukset, annetut korkeammalle itselle, ovat suureksi siunaukseksi, jos ovat nöyrässä mielessä tehdyt, mutta kevytmielisinä voivat olla haitaksi, koska aina panevat etsijän koetukselle.

Täydellisyyden näkeminen ei saa sokaista silmiämme, niin ettemme älyä tien vaikeuksia ja esteitä tai huomaa omaa heikkouttamme. Päinvastoin meidän on nähtävä, kuinka kaukana meistä on päämäärämme, kuinka korkealla täydellisyys, - mutta kuinka varma on joka tapauksessa sen saavuttaminen, koska se ei sittenkään ole ulkopuolella meitä.

Jumalan valtakunta on meissä, — ja meissä on siis myös se Jumala, joka valtakunnassaan on hallitsijana.

*

Ruusu-Risti-lehtemme lähtee nyt piakkoin kymmenennelle taipaleelleen Ruusu-Risti-nimisenä, ja teosofisena aikakauskirjana se aloittaa 26:tta vuosikertaansa vuonna 1930. Ensi vuoden kabbalistinen luku on 13 (tai 4) ja lehtemme ikä on 2x13 (tai kabbalistisesti myös 8). Karmanalaisessa maailmassa numerot merkitsevät paljon, sillä kosmos on matemaattisesti järjestetty. Henki yksin on kaiken »taikauskon» yläpuolella, mutta missä on henkeä ilman muotoa aineellisessa maailmassa?

Ehkä Ruusu-Ristinkin saa luottaa rehellisten pyrkimystensä karmaan ja katsoa tulevaisuuteen toivorikkaana. Mutta ilman jumalallista inspiratsionia toimisi karmakin koneellisen kylmästi. Aina on karman toiminnassa välttämätön se jumalallinen rakkaus, joka herää työhön elävien olentojen sydämessä. Sentähden uskon minäkin Ruusu-Ristin toimittajana siihen rakkauden inspiratsiooniin, joka panee lehden lukijat ja ystävät koettamaan parastaan lehden puolesta.

Ruusu-Risti ilmestyy siis vuonna 1930 samanlaisena kuin tänä vuonna samoine osastoineen ja samoine rubriikkeineen. Sisältö pysyy hengeltään samana, ja toivon, että lukijat muistavat »Iltapuhteella» osastoa lähettämällä kertomuksia kokemuksistaan henkimaailman y.m. yliaistillisilta aloilta. »Kirjeitä toimitukselle» otsikon muutan »Vapaaksi sanaksi», koska tahdon painostaa, että lukijat tässä

osastossa todella voivat »puhua suunsa puhtaaksi» missä teosofisessa tai teosofiaa lähellä olevassa asiassa tahansa. Toivoni olisi myös, että lukijat vaihtaisivat mielipiteitään eri kysymyksistä useammin kuin tähän saakka. Ulkomailta eivät arvokkaat lehdet pelkää personallistakaan polemiikkia, kunhan äänen sävy on kohtelias ja sanoista näkyy, että kirjoittaja todella rakastaa ja etsii totuutta. Aikakauskirja sillä tavalla voittaa elävyydessä ja vilkkaudessa, ja mistä lukijat enemmän oppivat kuin kohteliaasta ajatusten vaihdosta? Paljaat asialliset eli teoreettiset artikkelit ovat usein liian personattomia herättääkseen suurempaa mielenkiintoa. H. P. Blavatskyn kirjoitustavasta on mielestäni paljon oppimista. Se on aina asiallista, mutta silti elävän personallista. Hänen tasalleen ei tietysti kukaan nouse olematta yhtä voimakas ja nerokas personallisuus. Ruusu-Risti tulee edelleenkin julkaisemaan hänen säteilevän älykkään kynänsä tuotteita.

Ruus-Ristin hinta ei nouse. Se on yhä Smk. 50:- koko vuosikerrasta, dollaria 2:- ulkomaille tilattuna. Lehti on tilattava koko vuodeksi, mutta toimituksen kanssa voi kyllä sopia vähittäismaksusta, jos on hankala heti maksaa koko hinta.

Lehden ilmestymisen tämän kokoisena ja sisältöisenä on kuluvana vuonna tehnyt mahdolliseksi se tuntuva apu, minkä monet tilaajat ovat sille suoneet maksamalla vuosikerrastaan Smk. 100:- ja enemmän, ja se avustus, minkä Jyväskylän looshi antoi sille rahalahjoillaan ja pari ystävää tilaamalla kumpikin kymmenittäin vuosikertoja lahjaksi kirjastoille y.m. Jos sama hyvä karma seuraa Ruusu-Ristiä edelleen, voimme siis toivoa, että se vuonna 1930 pysyy samankokoisena kuin nytkin — tai mahdollisesti kasvaa vielä isommaksi. Joulukuun numeron mukana lähetettävässä sinisessä tilauskortissa otetaan taas huomioon se mahdollisuus, että tilaajat katsovat lehden sadan markan arvoiseksi. Ulkomailta tämä vastaa kolmea tai neljää dollaria kunkin tilaajan jalomielisen arvioinnin mukaan. Tahdon vielä kerran painostaa, että tämä kaikki on runollisen rakkaudeninspirationin varassa eikä ketään velvoita. Ruusu-Ristin virallinen hinta on Smk. 50:-, dollaria 2:-.

Postiennakkoa ei lähetetä tilaajille, jonka tähden jokaisen on huolehdittava siitä, että hänen tilauksensa ajoissa uudistuu. Kuten sanottu, seuraa joulukuun numeroa sininen postiosoitus Suomessa asuville tilaajille. Tämän marraskuun numeron mukana jaetaan kaikille tilaajille tavanmukainen tilauslista, jota ainakin ne voivat käyttää, jotka lähettävät toimitukselle useampia tilauksia.

Olkoot valkoiset ja hyvät vallat meille kaikille suopeita!

Joulukuu, s. 410–416

Joulu lähestyy, juhla Jumalan Pojan, Valon ja Sanan. Joulu on muistojuhla rauhan ja rakkauden kunniaksi, mutta kuka on Jumalan Poika, jonka muistoksi se vietetään?

Jumalan Poika on Isän tajunnassa piilevä täydellisyysskuva eli: Isä ilmenneenä elävänä täydellisyytenä, s.o. taivaallisena ihmisenä eli maailmankaikkeuden harmoniana.

Entä Isä? Kuka hän on? Isä on ensimmäinen, universaalinen, vielä ilmenemätön

Sana eli Logos, joka »on Jumalassa ja on Jumala.» Isä on meidän kannaltamme yhtä Absoluutin, s.o. ehdottoman, äärettömän, iankaikkisen elämän eli todellisuuden kanssa, vaikka Isä metafysiillisesti katsoen on Ilmenemättömässä ikuisesti elävä ilmenemisen mahdollisuus.

Mikä sitten on Absoluutti? Se on ainoa todella Olevainen, jonka salaisuutta ei kukaan kykene ratkaisemaan, mutta joka on välttämätön filosofinen ja loogillinen edellytys ilmenneen olemassaolon ymmärtämiseen. Absoluutti on pimeys, jossa Logos valona loistaa, äänettämyys, jossa Logos sanana kaikuu, kaaos, josta Logos kosmoksena ilmestyy, äärettömyys, jossa Logos lukuna leikkii.¹⁾

Eikö tämä kaikki ole spekulatsionia? Eihän näistä asioista voi mitään tietää? Ne ovat vallan abstraktisia ja yläpuolella meidän tajuntapiiriämme. Onko niiden ymmärtämisestä mitään hyötyäkään?

On. Eikä meidän tarvitse pysähtyä niiden ymmärtämiseen, vaan meidän on ne tietäminen. Sitä vapahtajammekin tahtoi meille opettaa.

Jeesusko?

Niin. Syvin metafysiikka on korkeinta käytäntöä. Isää emme voi tuntea, ellei Poika häntä meille ilmoita, mutta kun Isän näemme, silloin tiedämme ehdottoman Jumalan olevan.

»Puhtaat sydämeistä saavat nähdä Jumalan.» Heillä on jo Poika. Poikaa sanotaan myös kosmilliseksi ja mystilliseksi Kristukseksi ja Pojan on meille ilmoittanut Jeesus Kristus. Kun Jeesusta seuraamme, tulee luoksemme Poika eli Kristus. Mutta kuinka löydämme Jeesuksen? Hänet löydämme, kun »Jumala meitä kutsuu», s.o. kun olemme totuudenetsijöitä koko sielustamme ja koko mieleltämme.

Etsimme totuutta kaikkialta, myös maailman kaikista uskonnoista. Siten joudumme lopulta evankeliumein Jeesuksen luo, joka sanoo meille: seuraa minua. Kun hänen käskyjensä noudattaen seuraamme häntä ajatuksissa, sanoissa ja teoissa, silloin täytymme totuuden Pyhällä Hengellä ja Jeesus Kristus elävänä, iankaikkisena vapahtajana tulee meidän luoksemme ja me heräämme tietoisuuteen Jumalan Pojasta, joka mystillisenä Kristuksena on itsessämme.

Tämä kuulostaa syrjäisen mielestä kokonaiselta teologiselta järjestelmältä, mutta se ei ole teologiaa, vaan teosofiaa, s.o. kokemukseen perustuvaa tietoa.

Ainoastaan Poika voi meidät vapahtaa, ja ainoastaan Pyhä Henki voi meille Pojan paljastaa. Mutta Pyhä Henki ei laskeudu meihin, elleimme »etsi Jumalan valtakuntaa (totuuden tietoa) ja hänen vanhurskauttaan (rakkauden elämää)» ennen kaikkea muuta maailmassa.

¹⁾ Äärettömyyttä kuvataan ympyrällä eli nollalla. Kreikkalainen sana logos merkitsee: sana, järki (valo), luku, laki, järjestys. Huomaa, kuinka sukulaiskaikuisia logoksen kanssa ovat suomalaiset sanat luku ja laki.

Jeesus Natsarealainen ilmoittaa meille Jumalan Pojan.

Siis Jeesus Natsarealaisen on täytynyt olla olemassa? Mutta on paljon tutkijoita, jotka selittävät, ettei semmoista ihmistä koskaan ole elänyt, ettei hänestä ole mitään historiallisia todistuksia; sanovat hänet tarunomaiseksi olenoksi, jopa suorastaan myytiksi, jonka legendamainen elämäkertomus kuvaa auringon kulkua taivaalla. Onpa toisia tutkijoita, mystikoita, teosofeja, salatielilijöitä, jotka väittävät, että evankeliumit esittävät kunkin ihmisyksilön korkeamman henkisen kehityksen vihkimysdraamaa; vaikei Jeesusta olisi ollut olemassakaan, he sanovat, ovat evankeliumit silti tosia, koska kuvaavat ikuisia psykologisia tosiseikkoja.

Tämä väite on epäilemättä tosi, ja se lohduttaa järkevää, älykästä totuudenetsijää. Mutta jos totuudenetsijä on enemmän sielua ja henkeä kuin paljasta älyä, silloin hän ei tyydy kaavoihin, vaan tahtoo tietää, eikö evankeliumein yksityiskohtia myöten elävästi ja inhimillisesti kuvaama Jeesus Natsarealainen olekaan historiallinen henkilö: sillä jos hän ei ole elävä todellisuus, kehenkä sitten on luottaminen? Missä on se, joka elämällään ja olemuksellaan todistaa, että »vihkimysdraaman kaavakkeet» ovat oikeita?

Ja kun Jeesus Kristus on näyttäytynyt totuuden etsijälle ja Poika on ottanut asuntonsa hänen henkeensä, mistä silloin johtuu, että hän näkee maapallon ja ihmiskunnan elämän sielullisesti, s.o. toistaiseksi ainakin näkymättömässä maailmassa, muuttuneen noin 1900 vuotta sitten? Jeesus Kristus on henkisesti elävä todellisuus, joka ei suinkaan riipu fyysillisestä olomuodosta, mutta minkä tähden maapallon aura alkoi erikoisesti loistaa juuri siihen aikaan, jolloin uskotaan Jeesuksen eläneen, ellei Jeesus Kristus koskaan olisi ruumiillisesti elänyt?

Totuudenetsijä, joka on tullut näin pitkälle, hän on sisässään vakuutettu siitä että Jeesus Kristus eli maanpäällisenä, historiallisena henkilönä yhdeksäntoista vuosisataa sitten, vaikka koko oppinut tai oppimaton maailma sitä muuten epäilisi. Hän yksin, Jeesus, sanoi tullessaan »syntisiä pelastamaan», Bhagavad-Giitakin sanoo Krishnan (Logoksen) syntyvän maailmaan »hyvien suojelemiseksi ja pahojen hävittämiseksi». Hän, joka mitä inhimillisimmällä tavalla näytti, mitä rakkaus on, hän eikö olisi elänyt?

*

Mitä todella sanoo historia?

Marraskuun puolivälissä ilmestyi kirjakauppaan tohtori Alf Ahlbergin kirja *H a r Jesus levät och vad kunna vi veta om honom?* (Onko Jeesus elänyt ja mitä voimme hänestä tietää?) Se on hyvä opas maallikoille, puolueettomasti ja sujuvasti kirjoitettu. Tekijä ei ole teologi, vaan tunnettu filosofinen kirjailija Ruotsissa. Vaikka hänenkin mielestään historialliset todistuskappaleet — evankeliumeja lukuunottamatta — ovat niukat, ei silti ole mitään pätevää syytä epäillä Jeesuksen historiallisuutta.

Tahdon tässä mainita profaanisen historian todistukset ja suomennan otteet

tohtori Ahlbergin mukaan.

Noin v. 100 j.Kr. julkaisi roomalainen historioitsija *P u b l i u s* Cornelius Tacitus n.s. Annaalinsa, joissa hän kuvaa Rooman valtakunnan vaiheita keisari Augustuksen kuolemasta (14 j.Kr.) keisari Neron hallituksen loppuun. Annaaleinsa viidennessätoista kirjassa hän kertoo siitä vainosta, joka Rooman palon (64 j.Kr.) jälkeen kohtasi kristityitä. Kuten tiedämme, Neroa itseään epäiltiin palon aiheuttajaksi. Mainittu kohta Tacituksen Annaaleissa kuuluu seuraavasti:

»Torjuakseen epäilyksiä Nero antoi syyttää ja mitä julmimmalla tavalla mes-tautti niitä ilkitöistään yleisesti vihattuja ihmisiä, joita nimitettiin kristiaaneiksi (toisen lukutavan mukaan krestiaaneiksi). Tämän nimen aiheuttajan, Kristuksen, oli Tiberiuksen hallitessa prokuraattori Pontius Pilatus rangaissut kuoleamalla. Mutta turmiollinen taikausko, hetkeksi tukahutettu, puhkesi taas esille, ei ainoas-taan Judeassa, jossa oli tämän pahan alkulähde, vaan myös Roomassa, jonne kaikki, mikä herättää häpeän ja kauhun tunnetta, kerääntyy ja kohoaa mainee-seen. Sentähden hätyytettiin ensin ne, jotka tunnustivat, mutta sitten näiden ilmiannosta monen monta, joita ei suorastaan julistettu syytäiksi murhapolttoon, mutta tuomittiin ihmiskunnan vihollisina. Kuolemassakin tehtiin heistä pilkkaa, heidät käärittiin eläinahkoihin ja jätettiin koirille raadeltaviksi, tai heidät ristiin-naulittiin tai käytettiin soihtuina yöllisessä valaistuksessa. Nero oli avannut puutarhansa ja antoi sirkusnäytäntöjä, jolloin hän itse ajuriksi puettuna sekaantui väkijoukkoon. Seurauksena tästä oli, että nämä rikolliset ihmiset, jotka ansaitsivat mitä kovinta rangaistusta, herättivät sääliä.»

Kymmenkunta vuotta myöhemmin toinen historioitsija, *S u e t o n i u s* , kirjoitti keisari Klaudiuksesta (41–54 j.Kr.) seuraavaa:

»Kun juutalaiset Krestuksen yllyttäminä alituisesti panivat toimeen levottomuuksia, karkoitti hän heidät Roomasta.»

F l a v i u s *J o s e f u s* , syntyyän juutalainen, kolmas historioitsija, joka puhuu Kristuksesta, kirjoitti historialliset teoksensa jo ensimmäisen vuosisadan loppupuolella. »Juutalaisissa antikviteeteissään» hänellä on seuraava kohta, joka koskee Jeesusta:

»Tähän aikaan esiintyi Jeesus, viisas mies, jos nyt edes on sallittu nimittää häntä ihmiseksi. Sillä hän suoritti ihmeellisiä tekoja, oli opettajana niille ihmisille, jotka ilolla liittyivät totuuteen, ja voitti puolelleen monta juutalaista, vieläpä monta pakanaakin. Tämä oli Kristus. Ja vaikka Pilatus meidän etevimpien mies-temme ilmiannosta oli antanut ristiinnaulita hänet, eivät ne, jotka alusta olivat häntä rakastaneet, hylänneet häntä. Hän näyttäytyi nimittäin heille taas elävänä kolmantena päivänä, niinkuin jumalalliset profeetat olivat ennustaneet hänestä tämän ynnä monta muuta ihmeellistä seikkaa. Ja tähän päivään saakka elävät yhä kristityt, niinkuin heitä hänen jälkeensä on nimitetty.»

*

Niin Flavius Josefus meille säilyneissä kristittyjen tekemissä kopioissa. Historian tutkijat pitävät tätä kohtaa kopioijain tekemänä lisäyksenä, siis tekstin

väärennyksenä.

Nyt on kuitenkin huomattava seikka, jota tohtori Ahlberg ei näy tunteneen omaa kirjaansa kirjoittaessaan, — että Flavius Josefuksen juutalaisten sotaa ja Jerusalemin valloitusta kuvaavasta teoksesta on olemassa eräitä slaavilaisia toisintoja, jotka keskiajalla on käännetty venäjäksi. Vasta tällä vuosisadalla on näihin käännetty huomiota ja ruvettu niitä tarkemmin tutkimaan. Kolme oppinutta miestä omisti niille elämänsä harrastuksen, ja viimeinen niistä, professori Robert Eisler, on vastikään julkaissut laajan tutkimuksen tästä »Slaavilaisesta Josefuksesta» ja tullut siihen hyvin todistettuun loppupäätökseen, että Flavius Josefus kyllä on kirjoittanut kristinuskon synnystä, vaikkei täysin »Antikviteeteista» tunnetulla tavalla. Slaavilaisten tekstien nojalla professori Eislerin on onnistunut rekonstruoida se teksti, jonka Josefus itse alkuaan kirjoitti omia maamiehiään varten aramean kielellä ja josta hän roomalaisia varten käännätti kreikaksi ainoastaan pienen otteen, jota sitten taas kristityt kopioitsijat myöhemmin »parantelivat.» Flavius Josefuksen oma alkuteksti kuuluu professori Eislerin mukaan seuraavasti:

»Siihen aikaan esiintyi mies, jos lainkaan on sopivaa nimittää häntä ihmiseksi. Hänen luontonsa ja ulkomuotonsa olivat inhimilliset, mutta hänen esiintymisensä oli enemmän kuin ihmisen: hän suoritti hämmästyttäviä ihmetekoja. Mutta taas, kun ajattelen hänen jokapäiväistä luontoaan, en tahtoisi sanoa häntä enkeliksikään (jumalalliseksi lähettilääksi).

»Ja mitä hän saikaan aikaan toisen tai toisen näkymättömän voiman kautta, sen kaiken hän aikaansai sanalla ja käskyllä. Toiset sanoivat hänestä: Ensimmäinen Lainlaatijamme (Mooses) on noussut kuolleista ja esittänyt paljon parannuksia ja taitoja. Toiset ajattelivat, että hän oli Jumalan lähettämä. Kuitenkin hän monessa kohdin asettui Lakia vastaan, eikä noudattanut sabattia vanhan tavan mukaan.

»Mutta toisaalta hän ei tehnyt mitään häpeällistä; eikä hän (työskennellyt) käyttensä avulla, vaan hankki (tai valmisti) kaikki sanalla (? tai Sanan, s.o. »Shemin» eli voimasanan avulla).

»Ja paljon kansaa häntä seurasi ja kuunteli hänen opetustaan. Ja monet sielut innostuivat, olettaen että hänen kauttaan juutalaiset heimot voisivat vapautua roomalaisten käsistä.

»Nytpä oli hänen tapanaan enimmäkseen oleskella Öllymäellä vastapäätä kaupunkia. Ja siellä hän myös jakeli parannuksiaan kansalle. Ja sinne kokoontui hänen kanssaan noin sataviisikymmentä kannattajaa ja paljon muuta kansaa. Mutta kun he näkivät hänen voimansa, että hän sai aikaan sanallaan kaikki mitä hän tahtoi, ja kun he ilmaisivat hänelle haluavansa, että hän astuisi kaupunkiin ja antaisi roomalaisten joukkojen ja Pilatuksen menettää päänsä ja hallitsisi meitä, niin hän ei pilkannut meitä.

»Ja kun sitten asiasta kerrottiin juutalaisille johtajille, kokoontuivat nämä ylipapin luo ja sanoivat: »Me olemme voimattomat ja liian heikot vastustaaksemme roomalaisia. Mutta koska, jousi on jännitetty, tahdomme mennä kertomaan Pilatukselle mitä olemme kuulleet, ja siten olemme turvassa; niin että hän ei saa kuulla asiasta toisilta ja meiltä riistetään omaisuutemme ja meidät itse mestataan ja lapsemme hajoitetaan ympäri maailmaa.» Ja he menivät ja kertoivat Pilatukselle.

»Niin tämä lähetti ja löi maahan monta kansanjoukosta. Ja hän pidätti tuon ihmeidentekijän; ja asetettuaan oikeustutkinnon häntä tutkimaan, hän julisti tuomionsa: hän on rikollinen, vallankumouksellinen, valtaistuimen tavoittelija.

Ja he (roomalaiset) ristiinnaulitsivat hänet vastoin isiltä perittyä tapaa.»

Slaavilaisella Josefuksella on myös seuraava kiintoisa kuvaus Jeesuksen ulko-
muodosta:

»Hän oli yksinkertaisen näköinen mies, iältään kypsä, tummaihoinen, lyhyt-
kasvuinen, kolme kyynärpäää korkea, kumaraselkäinen, kasvot pitkät, nenä
pitkänlainen, kulmakarvat yhteenkasvaneet, niin että ne, jotka katsoivat häneen,
saattoivat pelästyä, harva tukka, keskeltä jaettu Nazirien tapaan, ja kypsymätön
parta.»

*

Täten saanemme pitää historiallisesti todistettuna, että Jeesus Kristus todella
on ollut olemassa. Samalla on myös tullut todistetuksi, että hän eli ajanlaskumme
alussa eikä sata vuotta aikaisemmin, kuten jotkut ovat otaksuneet. Jeesus Kristus
oli toisin sanoen toinen henkilö kuin juutalaisten Talmudissa ja keskiaikaisissa
Toldoth Jeshu nimisissä kertomuksissa mainittu Jehoshua ben Pandira, joka eli
noin sata vuotta e.Kr. Madame Blavatsky, ehkä yksin Mestari-kirjeenvaihtajatin,
jättivät kysymyksen avonaiseksi. He tahtoivat ennen kaikkea painostaa
Kristus-prinsiipin, s.o. kosmillisen ja mystillisen Jumalan Pojan, todellisuutta,
koska tämä oli kristikunnalta jäänyt vallan unohduksiin.

Mutta nyt kun teologisissakin piireissä on alettu ymmärtää mystillistä Kristus-
ta, s.o. »Kristusta meissä,» kuten Paavali sanoo, nyt on aika tullut, että tarvitsem-
me historiallista varmuutta Jeesuksenkin henkilöllisyyden suhteen.

*

Viisaat vallat ohjaavat ihmiskunnan kohtaloita, ja iloisin mielin voivat totuu-
den etsijät kaikkialla vastaanottaa sitä suurta valon juhlaa, jota nimitetään jouluksi
ja joka vietetään sen Jumalan kunniaksi, joka ei katso itseään alentavan, että hän
syntyy Poikana ihmisen sydämessä.

RUUSU-RISTI 1930

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1-3

Uusi vuosi on alkanut, aurinko on vuotuisella kiertomatallaan käynyt manalassa ja alkanut taas nousta maan pinnalle kohotakseen lopulta taivaan korkeuksiin — kuten vanhan ajan kansat tällä puolen päiväntasaajaa kuvasivat tapahtumia luonnossa. Onnentoivotuksia on risteillyt kaikkiin ilmansuuntiin ja ihmiset ovat reipastunein mielin astuneet uuden vuoden kynnyksen yli toivoen kukin tavallaan parempaa ja kultaisempaa aikaa. Mitä elämä olisikaan ilman vaihtelua ja odottamattomia sattumia? Täytyyhän ihmissydämen olla tilaisuudessa aina toivoa parempaa — kunnes se löytää jumalallisen rauhan, joka on kaiken vaihtelun yläpuolella!

Niin Ruusu-Ristikin nyt toivottaa ystävilleen ja lukijoilleen onnellista uutta vuotta: tuokoon v. 1930 jokaiselle mitä hänen sydämensä hartaimmin toivoo. Ruusu-Ristin onnentoivotus on mahdollisimman monipuolinen. Ihmiset ovat erilaisia. Kaikki ajattelevat ihmiset käyvät kiusausten koulua. Toinen on keskellä maakoetta, toinen on tulikokeen kimpussa, kolmas purjehtii vesikokeen ulapalla sataman haussa ja neljäs etsii tukikohtaa ilmakokeessaan. Saakoon jokainen mitä hän kaipaa ja tarvitsee. Ruusu-Risti toivottaa maakokeen suorittajalle rikkautta, menestystä ja sitä jaloa, auttavaista sydäntä, jota ilman hän ei kykene koettaan suorittamaan. Tulikokeen taistelijalle Ruusu-Risti toivottaa sitä sankarimieltä, sitä puhtautta ja uskollisuutta, joka tunteiden tuskissa on ainoana auttajana. Ken taas vesikokeen aallokoissa uiskentelee, hänelle Ruusu-Risti toivottaa sitä sisäistä näkemystä, joka auttaa häntä löytämään totuuden uskonnollisten ja filosofisten aateskelujen yläpuolelta. Entä mitä Ruusu-Risti toivottaa rohkealle ilmapurjehtijalle elämän kiusauksissa? Hänelle se kuiskaa: kun maa vajoo jalkojesi alta, kun avaruuden pimeys sulkee sinut syliinsä, kun tunnet olevasi yksin, hyljätty ja turvaton, muista, oi veli, että luopuessasi itsestäsi ja elämästäsi, saavutat Elämän ja

Itsesi kaikkialla.

Ja voisimmehan yhdessäkin toivoa jotain! Voisimme toivoa, että Europan kansat heräisivät unestaan ja näkisivät liittoutuneen, yksimielisen, yhdistyneen Europan päivän koittavan. Voisimme toivoa, että kristikunta lakkaisi pitämästä omaa vapahtajaansa epäkäytännöllisenä haaveilijana, jonka käskyjä on mahdoton toteuttaa; voisimme toivoa, että kristikunta alkaisi toden teolla ymmärtää, että elämä rakkaudessa, totuudessa ja veljeydessä on kaikista käytännöllisin ratkaisu, mitä on tarjottu olemassaolon tuhansille ongelmoille. Jollei kristikunta sitä tee, ennättää ehkä »pakanallinen» India edelle. Voisimme myös toivoa, että ihmiskunta kokonaisuudessaan entistä selvemmin oivaltaisi, mikä jumalallinen seikkailu elämä tällä tähdellä on ja kuinka tärkeätä sentähden olisi, että jokainen ihmisyksilö pysähtyisi ajattelemaan ja kysymään, minkä osan elämä on hänelle uskonut suurenmoisessa näytelmässään.

Vieläkin voisimme toivoa, että oma Suomen kansamme vilpittömästi ja rehellisesti tunnustaisi totuuden yhteiskunnallisen elämänsä joka käänteessä eikä antaisi väärän ylpeyden tai itsepetoksen estää itseään toimeenpanemasta niitä muutoksia laeissa ja olosuhteissa, joita elämä siltä odottaa. Jokainen kansa seisoo historian tuomioistuimen edessä. Historian tuomarin silmä näkee vain totuuden. Huudot ja saarnat, vakuutukset ja valat eivät merkitse mitään. Ei kelpaa muu kuin yksinkertainen ja tosi vastaus kysymykseen: mitä olit ja mitä teit? Voisimme sentähden toivoa, että Suomen kansa vastaisi historian kysymykseen: laadin lakeja ja noudatin niitä; en laatinut lakeja, joita en aikonut noudattaa.

*

Olen vastaanottanut syntymäpäiväkseni, jouluksi ja uudeksi vuodeksi niin paljon onnentoivotuksia, sähkösanomia, kirjeitä, kortteja, runoja, lahjoja, että minun taasen oli turvaututtava tähän vanhaan keinoon kiittää julkisesti Ruusu-Ristissä kaikkia ystäviä, jotka minua ovat muistaneet. Tähän kiitokseen sisällytän nekin monet ystävät, jotka yksin ajatuksillaan tervehtivät »johtajaa» tai »P. E:tä» tai »Pekkaa». Ruusut ja liljat ympäröivät minua joulukuun 26 p:nä sekä näkymättömässä että näkyväisessä maailmassa. Ah, kuinka suloista on saada rakkautta osakseen; kun se tulee lahjana, jota ei tiedä ansainneensa . . . Niinhän rakkaus ja hyvyys aina tulevatkin.

Kulmakoululla oli syntymäpäiväkahvit ja siinä juhlassa puhuttiin niin paljon kaunista ja annettiin niin auttavia lahjoja, että huuleni mykistyivät. Sydämen kyllyydestä suu puhuu, mutta kun sydän on tulvillaan kiitosta, täytyy suun puhua jostain muusta. Sentähden minäkin loppupuheessani pyysin vain lisää rakkautta ja hyvyyttä, kestävyyttä ja uskollisuutta ruusuristiläisten puolelta.

*

Tämä tammikuun numero ilmestyy verrattain myöhään — kuten tavallisesti — siinä toivossa, että tilauksia mahdollisimman lukuisasti ehtisi saapua ennen ensi-

mäisen numeron ilmestymistä.

Suuren tilan tekstistä ottaa tällä kertaa uusi osasto »Vapaa sana». Olen kuitenkin miltei varma siitä, että lukijat mielihyväkseen tutustuvat tämän osaston moniin kirjoituksiin.

*

Siis vielä kerran: kaikkea, kaikkea hyvää vuodelle 1930!

Helmikuu, s. 49–55

On kysytty minulta, mikä oma suhteeni on armeijaan, suojeluskuntaan, lottiin j.n.e., olenko niiden kannattaja vaiko niiden vastustaja. Ruusu-Risti on antanut tilaa molemmanlaatuisille mielipiteille, niinkuin on luonnollista lehden, joka edustaa Ruusu-Ristiä, totuudenetsijäin seuraa. Vaikka luullakseni oma kantani on lukijoille vanhastaan tuttu, ei liene vahingoksi, jos sen kerran vielä esitän.

Periaatteellisesti olen sen ihanteen kannattaja, jonka tiedän Kristuksen veljeskunnan työhohjelmaksi. Uskon siis »tuhatvuotiseen valtakuntaan», siihen rauhan ja rakkauden yhteiselämään maan päällä, joka tulee, kun me ihmiset olemme siihen valmistuneet. Läheisempänä »poliittisena» päämääränä uskon Europan Yhdysvaltoihin, jotka toteutuvat kohta, kun kristityt kansat huomaavat häpeälliseksi ja itselleen ylen vaaralliseksi ja vahingolliseksi kantaa miekkaa toisiaan vastaan. Olen, kuten olen ennen sanonut, reaalioliittikko enkä usko, että onnen tuhatvuotinen valtakunta on toteutettavissa väkivaltaisilla vallankumouksilla, tullella ja miekalla, vaan ainoastaan Ruusu-Ristin eli teosofian merkeissä tapahtuvalla sivistys- ja valistustyöllä. Kun ihmisten sydämet puhdistuvat, silloin murhaajain puukot pistetään tuppeen, varkaiden yölliset askeleet lakkaavat hiipimästä ja juomarein huudot hiljenevät.

Reaalioliittikkona uskon ainoastaan valistustyöhön ja semmoisten lakien laadintaan, jotka ottavat huomioon olevia oloja eivätkä räikeästi sorra yksilöiden vapautta. Yleinen asevelvollisuuslaki esim. vaatii ehdottomasti pykälän, joka vapauttaa asetta kantamasta ja osaa ottamasta n.s. puolustustyöhön semmoisen nuorukaisen, joka omantunnon vakaumuksesta ei hyväksy miekkaan tarttumista. Ei niitä kieltäytyjiä koskaan ole niin paljon, että valtion kannattaisi heitä rääkätä tai rangaista.

Reaalioliittikkona teen myös aina — vaistomaisesti — eroa aatteen ja ihmisten välillä. Jos itseltäni odotan, että seuraan Kristusta kykyjeni mukaan, ei minulla ole mitään oikeutta odottaa tai vaatia sitä toisilta. Olenhan Kristuksen seuraajana ihmisten rakastaja ja palvelija; olen kutsuttu heitä auttamaan, mikäli se on minulle mahdollista. Heidän ihanteensa voi olla toinen kuin minun, ja jos näen, että he ovat vilpittömiä vakaumuksessaan, iloitsen ja rakastan enkä sekaannu heidän asioihinsa. Teen vain omaa työtäni siinä tiedossa, että Viisaus etsii heitäkin lapsikseen. Sanon »Viisaus», sillä heidän oma viisautensa on epäilemättä paras heille ja maailmalle tällä hetkellä.

Ihmiset ovat minulle yksilöitä, heidän aatteensa ja viisautensa jäävät kokonaan arvosteluni ulkopuolelle, silloin kun he tarvitsevat apua. Muistuu mieleeni räikeä esimerkki omasta nuoruudestani.

Oli kevättälvi 1897. Tuskin puoli vuotta oli kulunut »kasteesta», josta kerron kirjassa »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa»; voin kerskaamatta sanoa, että elin sydämessäni ja päässäni niin lähellä Kristustajuntaa kuin koskaan on ollut minulle mahdollista. Silloin tuli eräänä päivänä luokseni ystäväni J. N. kertoakseen minulle surunsa ja huolensa, tuskansa ja toiveensa.

Tämä J. N. oli teosofisia ystäviäni, — eihän minulla muita ystäviä ollutkaan. Hän oli köyhän kodin lapsena joutunut maailmalle 12-vuotiaana ja siitä lähtien ansainnut leipänsä kovalla ruumiillisella työllä. Hänessä paloi sammumaton tiedonhalu. Itse hän oli oppinut kirjoittamaan ja oltuaan päivän raskaassa työssä hän yöllä lueskeli, tutki, laski ja kirjoitti. Hän oli 19 vuotta vanha, kun häneen tutustuin, ja paitsi kielissä ja korkeammassa matematiikassa hänellä oli erinomaiset koulutiedot — historiassa luonnollisesti laajemmat kuin tavallisella ylioppilaalla. Hän oli miltei luonnottoman laiha, mutta koko hänen olemuksensa säihkyi tulta ja voimaa. Hänen temperamentinsa oli pessimistinen, vaikka hän totuudetsijänä kallistui teosofiaan ja tolstoilaisuuteen.

»Vereni on täynnä anarkismia», oli hänen tapansa sanoa, »ja usein ajattelen, että jos minulla olisi pommeja, räjäyttäisin tämänkin bulevardikadun ilmaan.»

Uskoin hänen synkkyyteensä, mutta iloitsin samalla, että seurustelu meidän kanssamme nähtävästi vaikutti häneen rauhoittavasti. Kerran kun hän oli erikoisen mustalla mielellä, ehdotimme hänelle, että hän lähtisi maalle erään tolstoilaisen kirjailijan luo ja viipyisi siellä jonkun aikaa pelto- ja metsätoissa. Hän tuli hyvineen ehdotuksesta ja laittautui matkaan varustettuna minun suosituskirjeelläni.

Hän se nyt odottamatta ilmestyi luokseni, kertoen terveisiä maalta, jossa oli viettänyt rauhassa useampia kuukausia. Hän oli entistä reippaamman, mutta samalla hieman huolestuneen näköinen.

»Mitenkä nyt on asiat?» kysyin.

»Muuten hyvin», hän vastasi, »mutta minulla pyörii päässäni tuuma, jota en pysty täyttämään, ellen saa apua. Tulin nyt kysymään sinulta, tahtoisitko ja voisitko minua auttaa. Kysymys on rahasta, mutta se on samalla periaatteellinen kysymys.»

»Annahan kuulla.»

»Kuten tiedät, taistelevat kreikkalaiset paraikaa isänmaansa ja vapautensa puolesta turkkilaisia vastaan. He ottavat mielellään vastaan vapaaehtoisia armeijaansa — ja minun tekee mieleni lähteä heitä auttamaan. Sitä varten tarvitsen matkarahaa kaksisataa markkaa. Voitko lainata ne minulle?»

Olin koko lailla hämmästynyt, mutta ystäväni katseesta näin, että hänen sielunsa oli kovasti kamppailut. Kun en heti virkkanut mitään, kiirehti J. N. sanomaan:

»Ehkä pyyntöni loukkaa sinun periaatteitasi samalla tavalla kuin hänen, jonka luota tulin. Ymmärrän sen, mutta en voi mitään sisäiseen haluuni.»

»Ei, ei», kiirehdin vastaamaan, »tahdon palvella sinua sillä tavalla kuin sinulle on hyvä, mutta kerro vähän enemmän itsestäsi, että ymmärtäisin paremmin.»

J. N. kertoi:

»Olen ajatellut nyt kuukausimääriä todellista uhrautuvaa elämää, semmoista kuin siellä maallakin olen nähnyt silmieni edessä. Se on minulle korkea totuus ja ihailen niitä ihmisiä, jotka luopuvat yhteiskunnallisesta asemastaan, rikkaudestaan tai lupaavasta tulevaisuudestaan palvelukseksi ihmiskunnan asiaa. Tekisin samoin, jos minulla olisi mistä luopua. Mutta mistä minä luovun? Köyhyydestänikö? Kovasta ruumiillisesta työstäni? Sorronalaisesta asemastani? Eihän minulla ole mistä luopua! Ei elämä voi minulle olla sen raskaampi kuin se on. Ei minulla ole mitään antaa — ei ihmiskunnalle, ei Jumalalle. Sydämeni vuotaa verta alituisesti. Nyt minusta tuntuu, että jos sotilaana niittäisin edes vähän kunniaa, olisi minulla jo jotain luovuttamisen arvoista. Ja ennen kaikkea minusta tuntuu, että tämä ikuinen janoni oikeuteen, tämä ikuinen vihani elämän vääryyttä vastaan ei voi sammua muuhun kuin vereen. Kun näen veren vuotavan, omani ja toisten, silloin uskon lauhtuvani.»

Minua vapisutti, mutta sydämessäni ihailin ja rakastin tuota nuorukaista, joka rajuista ja tulisista intohimoistaan huolimatta ei koskaan itse olisi alentunut mitään väärää tekemään. Sotahan sentään oli koko maailman hyväksymä siveellinen toimenpide.

»Ymmärrän sinua», vastasin, »ja tahdon auttaa. Nyt on vain kysymys rahoista. Kassani ei ole kehuttava, kuten tiedät. Vaikea minun myös on lainata rahaa . . . Mutta ...»

Ja samalla keksin keinon.

Onnellisena J. N. läksi Kreikkaan, otti osaa vapaussotaan, saavutti kunniaa, sai sodan loputtua kruununprinssin omasta kädestä matkarahat kotiin ja palasi Suomeen kesällä toisena miehenä, iloisena, tyytyväisenä, reippaana. Hän julkaisi lehdissä muistelmiaan sodasta ja havaintojaan matkoiltaan ja hävisi sitten kotiseudulle Pohjanmaalle.

Tolstoilainen ystävämme sanoi minulle kerran tavatessamme samana keväänä puoleksi nuhdellen: »Kuinka sinä Buddhan oppilaana annoit J. N:n mennä sotaan?»

Niinhän se oli. Punastuin enkä keksinyt mitä vastata. Kummasti myös hiveli arvonimi »Buddhan oppilas.»

Periaatetta vastaan olin kai rikkonut, — jos minulla yleensä muita periaatteita oli kuin rakkaus ihmisiin. Omatunto ei soimannut ja sydän sanoi, että olin tehnyt parastani.

En tiedä, voiko toinen ottaa oppia muistelmastani. Kerroin sen kuvaavana esimerkkinä nuoruuden aikuisesta reaalipolitiikastani, enkä osaa sanoa, olenko vieläkään sen viisaammaksi käynyt. Ehkä yhä menettelisin samalla tavalla . . .

Olin ajatellut tammikuun Ruusu-Ristissä pakinoida vähän kirjoista, mutta monet kiireeni estivät. Nytkin supistun suosittelemaan muutamia teoksia, joihin olen saanut tutustua.

Ensinnä mainitsen *J u s s i S n e l l m a n i n* runokokoelman *R i s t i m i e k -*ka, joka ilmestyi jouluksi. Onhan *J. S.* vanhastaan tuttu runoilija ja etenkin runojen suomentaja, mutta tämä oli kuitenkin hänen debyyttinsä kirjailijana. Ja todella se oli kuin nuoren runoilijan debyytti. Muoto oli ehyt, valmis, tasainen, semmoinen kuin vanhalla runoilijalla, mutta sisältö uhkuu nuorukaisen elämän- ja totuudenjanoa. Temperamenttia tulvillaan ovat *J. S:n* runot, ja runoilija kääntää intohimoisen katseensa milloin ylempään, milloin alempaan minäänsä. Eräs runo on minulle persoonallisesti kallis: »Etsijä», joka *Erkki Melartinin* säveltämänä esitettiin viisikymmenvuotispäivänäni.

Memoaarikirjallisuudesta tahdon erikoisesti huomauttaa kolmesta teoksesta, joiden lukeminen on tuottanut minulle sanomatonta nautintoa. Toinen on *A r -*vid *Järnefeltin Vanhempieni romaani*, II osa. Toinen on *Alma Söderhjelm*in muistelmateos *Min värld*. Kolmas on *Mahatma Gandhin* muistiinpanot *Minä experiment med sanningen*. Mainitsen nämä kolme yhtäikaa, sillä ne ihastuttavat suorudellaan, totuuden rakkau-
dellaan ja suvaitsevalla ihmisymmärtämyksellään. Mieleen painuvat Gandhin sanat: suurin läsky, minkä olen elämässä oppinut, on kompromissi eli sovitteleminen.

Indian satumaahan vie myös amerikkalaisen sanomalehtinaisen *Katherine Mayo*n kuuluisaksi tullut kirja *Moder Indien*, joka ilmestyi ruotsinnettu-
na jouluksi. Se ei kuitenkaan avaa meille satujen, vaan räikeän todellisuuden Indiaa. Kauhuksemme saamme lukea naisten sorretusta asemasta ja uskomatto-
mista kärsimyksistä, jotka aiheutuvat n.s. lapsiavioliitoista ja siitä, että pienet tytöt voivat joutua aikamiesten, jopa vanhojenkin vaimoiksi, jäädäkseen sitten leskien surulliseen asemaan. Kauhuksemme saamme niinikään lukea kastittomien (paari-
oiden) surkuteltavasta asemasta; heitä on Indiassa kuusikymmentä miljoonaa ja he rukoilevat, ettei Englanti heitä hylkäisi; Englanti on nostanut heidät ihmisten asemaan, mutta jos India tulee aivan itsenäiseksi, joutuvat he taas brahmaanien, pappiskastin, julman sorron alaisiksi. Teosofisen Seuran taholla on moitittu *K. Mayo*n kirjaa yksipuoliseksi ja liioidelluksi, mutta vaikka se sitäkin olisi, ei savua ilman tulta. Tekijä muuten perustaa tosiseikkansa virallisiin asiapapereihin, tilas-
totietoihin, ensi kädessä kuulemiinsa ja näkemiinsä. Mielestäni siitä joka tapauk-
sessa huokuu syvä myötätunto Indian kansaa kohtaan. Emme saa unohtaa, että *Mestarit* ja *H. P. B.* erikoisesti puhuivat lapsiavioliittoja vastaan ja että *Mrs. Besant* on seurannut heidän jäljissään. Viime vuosina onkin parannuksia saatu aikaan. *Gandhi* on samaten surrut lapsiavioliittoja ja kastittomien asemaa. Emme liioin saa unohtaa, että *H. S. Olcott* perusti koulun toisensa perästä paarioiden lapsia varten. Nämä *Olcott panchama schools* yhä vielä tekevät siunattua työtään.

Amerikkalainen matkakirjailija *W. B. Seabrook* julkaisi viime vuonna kirjan *The Magic Island* (Taikojen saari), joka kohta ilmestyi myös

ranskaksi, saksaksi ja ruotsiksi, koska se herätti suurta huomiota alkukielellään. Tekijä kertoo Haitin neekereistä, heidän uskomuksistaan ja taioistaan. Hän ei ole ylpeä länsimaalainen, joka yliolkaisesti katselee »raakalaiskansojen» taikauskoa, vaan totuutta etsivä ihmisveli, joka kunnioituksella lähestyy ihmisiä ja heidän jumaliaan. Hän pääseeikin neekerein ystäväksi, saa olla mukana heidän salaisissa uskonnollisissa juhlamenoissaan (pelätyissä vudu-seremonioissakin) ja tulee siihen vakaumukseen, että paljon on taivaan ja maan välillä, josta filosofiamme ei ole uneksinut. Hän ei enää epäile henkimaailmaa ja ihmisen salaisia kykyjä oltuaan läsnä neekerein mysteριοissa.

Tuntemattomaan ja kiinnostavaan maahan vie meidät niinkään herttua Larson kirjallaan *Mongoliet och mitt liv bland mongolerna*. Hän joka on viettänyt siellä kymmeniä vuosia aina viimeisiin aikoihin saakka, kuvaa Mongoliaa miltei paradiisiksi ja mongooleja luonnollisiksi, raikkaiksi, onnellisiksi ja vieraanvaraisiksi paradiisin asukkaiksi. He tiesivät niin vähän maailmansodasta ja sen vaiheista, että kun tekijä v. 1921 tapasi erään ruhtinaan sisämaassa ja kysyi häneltä jotain maailmansodan yhteydessä, ruhtinas vastasi, ettei hän ollut kuullut mitään semmoisesta sodasta. »Minultako nyt vasta saatte tietää maailmansodasta!» huudahti herttua Larson. »No, mikä kiire minulla oli siitä ennen tietää?» vastasi ruhtinas rauhallisesti. Herttua Larson oli m.m. hyvä ystävä »elävän Buddhan» kanssa, joka tämän vuosisadan alussa valittiin Mongolian keisariksi. Hän viihtyi niin hyvin uudessa kotimaassaan ja tuli niin hyväksi ystäväksi kaikkien kanssa, että muuan ruhtinas kohotti herttuan arvoon tämän Ruotsista kotoisin olevan talonpojan pojan, joka alkuaan lähti Kiinaan englantilaisen bibliaseuran palveluksessa ollen.

*

Tammikuun Ruusu-Ristissä oli Vapaan Sanan osastossa kirjoitus, joka m.m. koski minun esitelmiäni. Kirjoitus aiheutui eräästä keskustelukokouksesta, jossa m.m. muuan puhuja oli ihmetellyt, että esitelmissä nykyään saadaan kuulla niin paljon »kirjaviisautta». Tämän johdosta kirjoittaja sanoo, ettei hän ymmärrä, mitä asianomainen veli tarkoittaa P. E:n kirjaviisauksesitelmillä. Hän kuitenkin antaa siihen selityksen, joka semmoisena tietysti on oikea. Tulin yhtäkaikki ajatelleeksi, että alkuperäinen ihmettelijä ehkä tarkoitti sitä, että viime syksynä paljon puhuin erilaisista kristillisistä lahoista, kveekareista, mennoniiteistä y.m., sekä paneuroppa-aatteen esitaistelijasta, itävaltalaisesta tohtorista, kreivi Coudenhove-Kalergista y.m., joista kaikista asioista tietenkin saattaa lukea kirjoista. Olin kuitenkin uskonut, että kuulijani mielihyvällä seurasivat esityksiä, joissa tein selkoa ihmisten meikäläismallisista pyrkimyksistä menneinä aikoina ja omien ihanteittemme voitoista nykyajalla. Eihän ole sanottu, että jokainen kirjojen tutkija olisi löytänyt juuri samoja tosiseikkoja kuin minä.

Kyllä sitten taas tuli vuoro »ylliluonnollisten» asioiden luennoissani. Siirryttiin tuoneloihin ja taivasiin ja olin tilaisuudessa kertomaan uusista näkemyksistäni. Mutta pelkään, että kadottaisimme jalansijan maan päältä, jos aina liikkuisimme

»ilman pitkillä pihoilla», joista verrattain harvoilla sentään on omakohtaisia kokemuksia.

Maaliskuu, s. 93–95

»Mitä hyötyä on tästä teosofisesta liikkeestä? Tekeekö se teidät paremmiksi ihmisiksi?» kysyi kerran muuan väsynyt sielu, ja hänelle vastattiin paatoksella: »Olisi todella ikävä, jos ei teosofia tekisi meitä paremmiksi.»

Se on totta, mutta teosofiakin pysähtyy puolitiehen, ellei teosofi oivalla, mitä on teosofian takana. Teosofia on elämänymmärrystä, filosofiaa, tutkimusta, mutta se on neitseellinen ja hedelmätön, ellei Jumalan elävä henki hedelmöitä sen viisautta. Teosofia on neitsyt Sophia, josta gnostikot puhuivat, ja neitsyt Sophian elämäntehtävä on synnyttää Kristus.

Kristus on teosofian takana, ja vasta kun teosofi löytää Kristuksen, on hän löytänyt elämän ja tulee todella »paremmaksi.»

Älkäämme kuitenkaan unohtako, että inhimillisellä paremmuudella on ainakin kolme olemuspuolta: älyä koskeva, tahtoa koskeva, tunnetta koskeva.

On hyvin tärkeätä, että tulemme ensinnäkin älyn puolesta paremmiksi. On kääntyneitä uskovaisia kristittyjen kesken, jotka ovat erittäin ahdasmielisiä ja sentähden ennakkoluuloissaan tuomitsevaisia, häijyjä, jopa julmiakin. He eivät sitä tahtoisi, mutta kun heidän filosofinen älynsä liikkuu vain muutamissa järjetömissä uskonkappaleissa, niin minkä he sille mahtavat? He eivät ole sielussaan tunteneet totuudenetsijän tuskia eivätkä kamppailleet hänen älynkamppailuaan.

Kasvaa ja tulla paremmaksi ihmiseksi älynsä puolesta voi ainoastaan se, joka koko mielellään etsii totuutta. Tämä on teosofista tutkimusta, sillä etsijä koettaa mikäli mahdollista tutustua kaikkiin maailman uskontoihin ja filosofioihin yhtä hartaasti kuin nykyajan luonnontieteellisiin saavutuksiin. Tuloksena hänen tutkimuksestaan on filosofinen saavutus, joka vapauttaa hänen järkensä ahdasmielisyydestä, pikkumaisuudesta ja itsevanhurskaudesta. Hänestä tulee teosofi, jonka elämäntutkimus on avara, suvaitsevainen ja veljellinen. Hänen järkensä on kirkastunut ja hänen älyllinen persoonallisuutensa on miellyttävän sivistynyt. Hän on todella ikäänkuin kihloissa neitsyt Sophian kanssa ja hänen puheensa voi olla viisautta täynnä.

Mutta jos hän tähän pysähtyy, on hän jäänyt kehityksessään seisahdukseen niinkuin voimistelija, joka nostaa jalkansa juoksutahdissa, mutta ei liiku paikaltaan. Totuudenetsijä on kulkenut tien, joka vapautti hänen järkensä, mutta vielä hän ei ole itse totuutta nähnyt. Hän ei aavista, kuka koko ajan on ollut tien takana - niin, itse tienä. Hän ei älyä, että uskontojen ja filosofiojen ja tieteiden tehtävä on viedä hänet Kristuksen luo, sen Kristuksen luo, joka sanoi: »Minä olen tie, totuus ja elämä.»

Mutta jos hän on valpas ja nöyrä totuudenetsijä, joka lakkaamatta rukoilee totuuden pyhää henkeä ja sydämessään tuntee, ettei hän jaksaa olla olemassa ilman elävän Jumalan tietoa, silloin hän tietämättään kolkuttaa portille ja silloin hänelle avataan. Ja Kristus astuu hänen eteensä.

Tämä on paremmuuden toinen jakso, joka koskee tahtoa, sen puhdistamista ja vapauttamista synnin ja pahan orjuudesta. Siihen ei totuudenetsijä voi astua, jollei hänessä tapahdu tai on tapahtunut mielenmuutos. Hänen täytyy kulkea sen kokemuksen läpi, jota Jeesus nimittää kääntymykseksi.

Kääntymys on moraalinen asia, ja kristinuskossa puhutaan yhtämittaa kääntymyksestä. Kaikki lahkot ja kirkot kääntävät ihmisiä. Mutta kääntymys on harvoin tepsivä tai pysyvä. Se on kuin huumaus, joka kestää kuukauden tai pari, mutta sitten kääntynyt lankeaa takaisin entisiin tapoihinsa. Mistä tämä johtuu? Osaksi siitä, että kääntyneen järki ei ole valaistu, koska hän ei ole ollut todellinen totuudenetsijä, osaksi siitä, että hän ei ole saanut käsiinsä sitä vaeltajasauvaa, jonka Jeesus on käskyissään antanut.

Kun Kristus tulee totuudenetsijän eteen, tuo hän tullessaan vuorisaarnan käskyt. Totuudenetsijän mielenmuutos ja kääntymys on siinä, että hän ottaa vastaan Jeesus Kristuksen, uskoo ja luottaa Häneen. Hän uskoo käskyihin ja noudattaa niitä. Ja tässä uudessa elämässä hän saa alituisen apua elävältä Jumalalta, Kristukselta ja Hänen Isältään.

Moraalinen totuus on mahdoton ilman Kristusta. Jos ei vilpityn totuudenetsijä löydä Häntä päivätajunnassaan, vetäytyy hän erakoksi viidakkoon löytääkseen vapahtajansa henkimaailmasta. Mutta tämä ei ole enää välttämätöntä. Kun Pietari aikoinaan tahtoi paeta Rooman melskeestä, tuli Kristus häntä vastaan via Appialla. »Quo vadis, Domine?» kysyi Pietari hämmästyneenä. »Roomaan, jota sinä pakenet», vastasi Herra. Ja häpeissään Pietari kääntyi ja palasi syntiseen kaupunkiin.

Uusi moraalinen totuus on rakkaus ja palvelus. Ketä erakko palvelee? Ketä hän rakastaa?

Jumalaa, jota ei näe, ei voi rakastaa, ellei rakasta veljiä, joita näkee.

Mutta kun totuudenetsijä rakastaessaan ja palvellessaan etenee totuuden elämässä, silloin hän myös saa tietää, mitä on rakastaa Jumalaa. Silloin avautuu hänelle paremmuuden kolmas jakso eli tunne-elämän herkiminen siihen mitaan, että uudet aistit puhkeavat ja kosmoksen salaisuudet paljastuvat etsijän ihastuneelle katseelle.

Tämä on psyykkisyys eli sielun Okkultinen herääminen ja hienostuminen, joka tapahtuu vaaratta, kun moraalinen kasvu on käynyt edellä. Toisin sanoen: taivaalliset kyvyt puhkeavat rakkaudesta, palvelevasta rakkaudesta. Silloin on Kristus niidenkin takana.

Ilman Kristusta ei ole turvaa missään, mutta Kristuksen kanssa ei ole hätää missään.

Kun teosofia vie meidät Kristuksen luo, tulemme kaikin puolin »paremmiksi», nim. entistä itseämme. Paremmuus ei koske arvosteluna toisia. Totuudenetsijä itse tuntee päinvastoin niinkuin Paavali, että hän vain on ensimmäinen syntisistä.

Huhtikuu, s. 137–138

»Mitä uskotte näistä nykyajan kauheuksista, uskonvainoista naapurimaassa y.m.» kysyi äsken minulta eräs kirjeenvaihtaja. »Uskotteko, että sittenkin olemme menossa kohti sitä aikaa, jota raamatusta nimitetään tuhatvuotiseksi valtakunnaksi, ja että jumalattomuus sitten loppuu?»

Koko ihmiskunnan historia, vastaan tähän, on tuhatvuotisen valtakunnan valmistusta, sillä n. s. m i l l e n n i u m on inhimillisen yhteiskehityksen lopputulos. Elämme nyt maan päällä viidennen juurirodun aikakautta ja tuhatvuotinen valtakunta toteutuu seitsemännen juurirodun aikana, jolloin kansat ja yksilöt uudestaan elävät paratiisin autuudessa ja rauhassa kaikkien elävien olentojen kanssa.

Mutta jo kuudennen juurirodun aikana veljeys tulee näkymään maallisissa oloissa ja yhteiskunta-elämässä. Sota tulee mahdottomaksi ja yhteisvoimin tehdään yhteistyötä.

Ja ennen sitä — pian jo — koettaa ihmiskunta jaloimpien yksilöittensä johtamana valmistua uutta aikaa vastaanottamaan. Pimein aika on ohi ja Vesimies-ajan aamu koittaa taivaanrannalla. Sentähden vastustavat voimat tekevät parastaan, jottei valo voittais. Elämme murrosaikaa — kuten monasti ennenkin, mutta kohtalokkaampaa ja suurempia lupaavaa.

Totuudenetsijäin ei tarvitse tulla levottomiksi eikä kadottaa tasapainoaan.

Ranskan suuri vallankumous 18:nnessä vuosisadalla on uudistunut Venäjällä meidän päivinämme, ja kaikki tapahtuu nyt suuremmissa mittakaavassa. Kuten silloin on nytkin rääkätty ja murhattu sivistyneistöä ja aatelista. Kuten silloin on nytkin vainottu kirkkoa, uskontoa ja uskovaisia. Kuten silloin on nytkin Jumala asetettu viralta, Kristus kielletty ja materialistinen alempi järki korotettu taivaan ja maan ainoaksi hallitsijaksi. Kuten silloin on tämä nytkin merkinnyt johdon luovuttamista väkivallan, julmuuden ja tyranniuden paholaisille.

Mutta kuten silloin tämä nytkin on vain ohimenevää ilmiötä. Se kestää kauemmin, se koskee kipeämmin, mutta kuoleman se kantaa kohdussaan. Vaikka otaksuisimme, että Venäjällä nyt ovat jälleensyntyneet jotkut atlantilaiset mustat maagikot tai että he ovat näkymättöminä johtajina kulissien takana, mitä he aikaa voittaen voivat Mikaelin valkoisiin joukkoihin, jotka itsensä voittaneina jo ovat maailman voittaneet?

Ja onhan jokaisella mitalilla toinenkin puolensa. Jos musta ja nurja puoli aluksi näkyy, tulee lopulta kirkaskin puoli näkyviin. Ei ole sitä tuskaa maan päällä, josta ei mitään kaunista syntyisi. Soitto on suruista tehty, murehista muovaeltu, hymy on kyynelten tytär ja kärsimys on onnen isä.

Venäjän kansan sielussa elää sanomaton hyvyyden ja rakkauden kaipuu. Olemme tottuneet arvostellen katselemaan venäläisen kansallisuutteen heikkoja puolia emmekä aina muista, mitä kultaa senkin pohjalla piilee. Ei Venäjän kansa olisi synnyttänyt semmoisia psykologeja kuin Tolstoi, Dostojevski ja Vladimir Solovjev — puhumattakaan H. P. Blavatskysta, — ellei sen sielussa olisi vielä mittaamattomia syvyyksiä ja korkeuksia. Sentähden sen nykyinen kiirastuli, joka länsimaalaisten mielestä tuntuu suorastaan helvetiltä, on sittenkin vain tietä

taivasten portille — sekä sille itselleen, että koko Euroopalle. Emme osaa sanoa, mikä siitä muodollisesti syntyy. Mutta henkisesti kirkastuu kaikkien meidän käsityksemme elämän pyhyydestä, yksilön loukkaamattomuudesta ja vapaudesta sekä yhteisön velvollisuuksista. Tämän ja seuraavien vuosisatojen ajalla luokka- ja kansallisuuskäsitteet suuresti muuttuvat. Luokat ja kansat tulevat olemaan — ensin ihmisten käsityksissä, myöhemmin todellisuudessa — luonnollisia työyhtymiä, joilla kaikilla on sama suuri päämäärä: kansojen, luokkien, perheiden ja yksilöiden onni Europan Yhdysvalloissa.

Toukokuu, s. 181–188

Yhdeksän vuotta on kulunut siitä, kun Ruusu-Risti-seuran ensimmäisenä toimintavuotena lähetimme maailman kaikille teosofeille kiertokirjeen, jossa ehdotettiin perustettavaksi liitto kaikkien eri teosofisten seurojen välillä. Kiertokirje oli englanninkielinen, mutta julkaistiin suomennettuna Ruusu-Ristin elokuun numerossa 1921. Lukijat ehkä suvaitsevat, että painatan tähän uudestaan mainitun kirjeen loppupuolen.

Milloin tulee maailmaan rauha? kysyy kiertokirje ja jatkaa: »Ei ennenkuin me, jotka edustamme yleistä veljeyttä, taaskin pidämme toisiamme veljinä. Ei ennenkuin me unohdamme kaikki riitämme ja erimielisyytemme, ei ennenkuin annamme toisillemme anteeksi toistemme synnit. Kuinka voitte ajatellakaan, että ulkonainen ihmiskunta pääsisi rauhaan, ennenkuin totuudenetsijöitä yhdistää veljellisen rakkauden yhteinen side? Arvostelette itsenne liian pieniksi totuudenetsijöinä, jos arvellette, ettei mitään merkitse, mitä te yksilönä ajattelette tai tunnette. Se merkitsee paljon. Se merkitsee äärettömän paljon, sillä totuuden etsijät ovat ajattelun johtajia, ovat ihmisten johtajia. Ja eikö Kristus ole ennustanut ajan tulevan, jolloin sävyisät perivät maan? Ja keitä ovat nuo sävyisät, jos eivät ole totuudenetsijöitä, nimittäkööt he sitten itseään teosofeiksi, okkultisteiksi tai antroposofeiksi.

»Totuudenetsijäin perheestä on nouseva tuon suuren orvon, ihmiskunnan johtajat.

»Kansainvälinen veljeys on vielä syntymättä, ja meidän on laskettava kansojen liiton henkinen perusta. Meidän on ratkaisu löydettävä, meidän on lausuttava ensimmäinen rauhan ja hyvätahdon sanoma.

»Vuosia sitten olisimme voineet ajatella, että Teosofinen Seura taas avaisi ovensa kaikille, jotka sen olivat jättäneet ja että se kutsuisi heidät palaamaan yhtenä miehenä. Niin olisi voinut käydä vuosia sitten, mutta nyt ymmärrämme, ettei T.S:n ovet koskaan olekaan olleet suljettuina, mutta että T.S:n jäsenet, siinä toimivat yhtä hyvin kuin siitä eronneet, eivät katselleet sen tarkoitusperiä ja tehtäviä samalla laajakantoisella silmällä kuin H. P. B. ja H. S. O. Ja siis on keksittävä uusi keino eronneiden ainesten yhdistämiseksi, suuren Teosofisen Liikkeen eronneiden jäsenten jälleen yhdistämiseksi.

»Uusi ratkaisu on keksittävä ylitsevuotavan ilon tunteessa. Sillä eikö meidän tulisi kiittollisina siitä iloita, että alkuperäinen teosofinen liike on tullut niin

rikkaaksi, niin monipuoliseksi ilmennyksissään? Ei ole valitettavaa, että niin monta seuraa on lähtenyt alkuperäisestä juuresta, päinvastoin on se alkuperäisen sysäyksen henkisen voiman ja laajalle ulottuvien tarkoituserien paras todistus. Meidän on iloittava kaikesta hajaannuksesta, eroamisesta ja uudelleen luomisesta. Emme koskaan palaa vanhoihin olosuhteisiin!

»Tarvitsemme vain nyt uuden siteen, uuden veljeskunnan, uuden ulkonaisen järjestön tätä mahtavaa alkuperäistä sysäystä tukemaan, joka sysäys viime aikoina on jonkun verran pimitetty, mutta ei koskaan ole muuttanut muotoa.

»Me tarvitsemme — emme uutta seuraa vanhojen lisäksi, vaan — nykyisten seurojen muodostamaa uutta liittoa, yhteistä lavaa, jolla kaikki voisimme tavata.

»Muodostakaamme siis teosofisten ja samanhenkisten seurojen Yleinen Liitto tai Yhtymä kansainvälisine aikakauskirjoineen sekä säännöllisesti uudistuvine maailmankongresseineen.

»Keskinäinen voittomme tästä olisi suuri ja olisi maailmankin voitto. Keskinäinen epäsofumme päättyisi, sillä itsestään selvää on, etteivät yhteiseen järjestykseen kuuluvat sisarseurat enää toisiaan solvaisi. He kunnioittaisivat, auttaisivat ja kannattaisivat toisiaan ja maailma tulisi henkisesti rikkaammaksi, sillä olisi silloin vain yksi suuri yhdistetty rintama ajan materialismia vastassa. Eri seurojen ei silti tulisi jättää omat määrättyt työsuuntansa. He jatkaisivat kuten tähän asti, yhä syventäen sisäisiä tutkimuksiaan, yhä laajentaen ja rikastuttaen ulkonaisia aikaansaannoksiaan. Mutta he eivät enää katsoisi karsain silmin toisiaan, he näkisivät ja tuntisivat luontaisen, sisäisen veljeytensä.

»Onko tämä ehdotus järkeä vailla vai onko se viisas ja tarkoituksenmukainen.

»Jos se on järjetön, jääköön se pohtimatta.

»Mutta jos ei se ole vailla järkeä, niin lienee suunnitelma tosi ja hyvä. Älkää sanoko sitä epäkäytännölliseksi. Jos se on totuuden pohjalla, niin ei merkitse mitään, onko se käytännöllinen tai epäkäytännöllinen. Totuus on aina epäkäytännöllinen, ennenkun se pannaan käytäntöön. Jos siis suunnitelma on tosi, on se toteutettava.

»Ja meidän on se toteutettava.

»Esitän, että tämä asia otettaisiin keskusteltavaksi Teosofisessa Kongressissa Parisissa heinäkuun 23-26 päivinä tänä vuonna, ja myöskin että siitä keskusteltaisiin kaikissa maailman T.S. loosheissa. Ja esitän, että suunnitelma otettaisiin käsittelyn alaiseksi jokaisessa teosofisessa, antroposofisessa, mystillisessä, ruusu-ristiläisessä, okkultisessa y.m. seuroissa, joka saa siitä tiedon. Lähetän tämän kirjelmän niin monen osoitteen mukaan kuin minulle on mahdollista ja pyydän vakavasti teosofisten aikakauskirjojen toimittajia painattamaan sen omiin lehtiinsä kukin omalla kielellään.

»Minusta näyttää, kuin voisi Kansainvälinen Liitto muodostua niinpian kuin alkuperäinen teosofinen seura, T. S. Adyarissa, sitä asianmukaisesti esittäisi. Kaikkien seurojen edustajat voitaisiin kutsua sen Liiton ohjesääntöjä, asetuksia ja muita sääntöjä laatimaan.»

*

Ne, jotka lukivat Ruusu-Ristiä 1921, tietävät, että kiertokirje sai verrattain vähän myötätuntoa osakseen. Jotkut teosofismieliset seurat, jotkut Teosofisen Seuran looshit ja yksityisjäsenet, pari T.S:n ylisihteeriä riensivät vastaamaan, että iloitsivat ehdotuksesta, mutta teosofiset pääjärjestöt, Teosofinen Seura, Yleinen Veljeys ja Antroposofinen Seura eivät siitä välittäneet. Tohtori Steinerin Antroposofinen Seura ei vastannut sanaakaan, Mrs. Tingleyn Yleinen Veljeys lähetti minulle kimpun broshyyreja todistaakseen, miksi se ei voinut olla tekemisissä T. S:n kanssa, ja Mrs. Besantin Teosofinen Seura ei kongressissaan Parisissa ottanut asiasta keskustellakseen.

Mutta nyt alkavat ajat muuttua.

Yleisen Veljeyden johtaja Mrs. Katherine Tingley kuoli viime kesänä, ja seuraajakseen hän oli nimittänyt tohtori de Puruckerin. Tämä seuraaja muutti Yleisen Veljeyden nimen taas Teosofiseksi Seuraksi, ja nyt saapuu Point Lomasta, Calif., tieto, että tohtori Gottfried de Purucker on julkisesti kehottanut kaikkien teosofisten seurojen jäseniä unohtamaan menneitä erimielisyyksiä ja liittämään voimansa yhteen sovussa ja harmoniassa. Julkisessa esitelmässä, jonka hän äsken piti Point Loman Rauhan Tempelissä, toht. de Purucker lausui:

»Astuttuani virkaani viime heinäkuussa annoin sanani — noudattaen tässä suuren edeltäjäni, Katherine Tingleyn, sydämen toivomusta, että työskentelisin yhteyden ja sopusoinnun aikaansaamiseksi ihmisten kesken ja erittäin kaikkien teosofi-veljien kesken, olivat heidän seuransa ja katsantokantansa mitkä tahansa. Tiedän mitä minulla on ja mitä voin antaa niille, jotka minua uskovat — Viisauden ja Säälän Mestarein muinainen viisaus; mutta etsin yhteyden ja sopusoinnun kohtia, en eron ja epäsoinnun. Sen seuran nimessä, jonka päänä minulla on suuri kunnia olla, tarjoan hyvän toveruuden ja veljellisen tunteen kättä jokaisen toisen, missä tahansa toimivan, teosofisen seuran jäsenille — ja tämä eleeni lähtee vilpittömästä ystävydestä ja hyvästä tahdosta.

»Alan jo saada sangen tervetulleita ja rohkaisevia vastauksia. Toivon, että pian valmistuu suunnitelmia, joiden tarkoituksena on yhdistää kaikki teosofiset seurat tai ainakin useimmat niistä, jaloimmat ja paraimmat, yhtenäiseksi veljeskunnaksi, joka tekee yhteistä ylevää työtämme ihmiskunnan hyväksi . . .

»Peruslakimme on kyllin avara tyydyttääkseen ketä tahansa milloin tahansa. Jäsenyyden ainoa ehto on yleisen veljeyden periaatteen hyväksyminen; ja ne, jotka kuuluvat Teosofiseen Seuraan — ja ne ovat kunniallisia miehiä ja naisia - voivat kertoa teille, että minä tulin opettamaan vanhaa Viisaus-Uskontoa niin hyvin kuin osaan; että valo ei ole häipynyt maailmasta, vaan annetaan kaikille, jotka tulevat meidän temppelellemme (ei tämän rakennuksen, vaan esoteerisen viisauden temppelein) ja kolkuttavat oikealla tavalla. Kolkuttakaa, niin teille avataan; anokaa, niin teille annetaan hyvä mitta, runsaasti ja ilman ehtoja.»

Ruusu-Ristissä, sen uskon, toivotamme parhainta menestystä tohtori de Puruckerin aloitteelle. Mutta uteliaat olemme näkemään, johtaako se tositekoihin. Sen jälkeen kun oma aloitteemme yhdeksän vuotta sitten meni paperikoriin, on jokainen seura sisäisesti kehittynyt ja näyttänyt, mitä se tavoittelee. Adyarin Teosofisessa Seurassa on tuottanut paljon hämmennystä ja hajaannusta Krishna-

murtin oppi, ettei mitään seuroja ole tarpeen. Ehkä nyt vanhemmat T. S:n jäsenet huomaavat, mikä suuri merkitys olisi varsinaiselle teosofiselle työlle, jos maailman kaikki teosofiset seurat liittyisivät yhteen.

Omastani puolestani uskon, että ainoa mahdollinen keino on muodostaa semmoinen seurojen keskeinen liitto, jota ehdotin Parisin kongressille vuonna 1921 ja jonka näkyväisenä edustajana olisi kansainvälinen toimisto (esim. Sveitsissä), kansainvälinen uutislehti ja kansainväliset juhlapöydät.

*

Huhtikuu kului Helsingin Ruusu-Ristissä vuosikokouksen merkeissä, ensin juhla- ja valmisteluissa ja sitten itse kokouksessa. Ja kun pääsiäinen tuli, saapui maaseudulta paljon ruusuristiläisiä, joiden seurassa juhlapäivät taas kuuluivat kuin ihanassa unessa.

Kokouksen vietosta kertoo toinen kynä tässä Ruusu-Ristin numerossa. Minun tekee vain mieleni lausua omana yleisenä vaikutelmani, että tunsin itseni sanomatoman onnelliseksi ja kiitolliseksi, onnelliseksi siitä rakkaudesta, joka tulvi kohtaan ystävien puolelta, ja kiitolliseksi siitä avusta, jonka Mestarin siunaus meille antoi.

Vuosi vuodelta näen selvemmin, kuinka oikea ja hyvä Ruusu-Ristimme perustuslaki on. Joka kokouksessa keskustelemme ekonoomisistakin asioista, mutta kaikki käy sopusoinnussa ja yhteisymmärryksen merkeissä eikä mitään aikaa kulu turhaan. Onhan koko taloutemme perustettu vapaaehtoisuuden ja täydellisen keskinäisen luottamuksen pohjalle!

Äskeisessä vuosikokouksessa taloudenhoitajamme puhui eräästä tosiseikasta, josta minä en aikaisemmin tullut huomauttaneeksi, nim. siitä, että suuri osa jäsenistämme eivät suorita jäsenmaksuja — ei ainakaan säännöllisesti, jos ollenkaan. Tämä nähtävästi johtuu väärinkäsityksestä. »Vapaaehtoinen jäsenmaksu» ei edellytä, ettei mitään maksuja olisi, vaan että maksu on suuruudeltaan vapaaehtoinen. Jäsenavustukset kootaan kolme kertaa vuodessa, mutta tietysti taloudenhoitajan kanssa voi sopia harvemmin tai useammin tapahtuvasta maksusta, jos asianomaiselle jäsenelle paremmin niin sopii. Kenenkään ei tarvitse arkailla avustuksensa pienuutta; henkisessä liikkeessä on jokaisen hyvä tahto tärkeänä tekijänä. Mutta veljellisen yhteistyön vuoksi on suotava, että jokainen jäsen edes ilmoittaa taloudenhoitajalle tilapäisestä kykenemättömyydestään suorittaa mitään avustusta. Kenenkään ei tarvitse pelätä, että hänet pyyhittäisiin pois jäsenluettelosta sen nojalla, että hän sattuneesta syystä ei ole tilaisuudessa jonakin aikana suorittamaan mitään maksuja. Hyvä vain on kaikkien selvästi käsittää, että meidänkin Ruusu-Risti-työmme, niin henkinen kuin se onkin, on tässä aineen maailmassa suuresti riippuvainen ruusuristiläisten rahallisista avustuksista.

Ruusu-Ristin taloudenhoitaja on herra Esko Koivisto, os. Helsinki, Alppikatu 13 F.

Samaan äänilajiin kuin taloudenhoitaja puhui myös Tempelirahaston hoitaja, herra Yrjö Rimppe vuosikertomuksessaan. Tempelirahaston säännöllisiä ja us-

kollisia avustajia on vain 75, vaikka monet ovat lupautuneet. Tässäkin olisi toivottava, että uskollisten avustajien lukumäärä kasvaisi 100 % nyt alkaneen toimintavuoden aikana. Ei ole kysymys siitä, että voisi paljon antaa, vaan siitä, että avunanto tapahtuu rytmillisesti, säännöllisessä tahdissa. Lesken ropo painaa vaa'assa paljon. Temppeleirahasto on muuten suurenmoinen ruusuristolainen saavutus. Kolmen toimintavuotensa aikana se on kasvanut puoleen miljoonaan. Alussa uneksimme kyllä, että sen verran saisimme säännöllisesti kokoon joka vuosi, mutta unelma, joka toistaiseksi on jäänyt toteuttamatta, voi vielä toteutua ja paljon uljaampana, — kunhan tässä kaikki ehtivät mukaan. Temppeleirahasto ottaa myös vastaan tilapäisiä lahjoja keltä vain, ja on se niitä vuosittain saanutkin. Temppeleirahaston ensimmäisenä tehtävänä on oman talon ja temppelein pystyttäminen Helsinkiin, ja on tämä tarkoitus toistaiseksi toteutunut siten, että Kulmakoulu sisusti rukoussalinsa Ruusu-Ristiä silmälläpitäen, jonka tähden Temppeleirahaston varat on korkoa vastaan lainattu Kulmakoululle.

Kolmas — tavallaan ekonoominen — kysymys joka herätettiin vuosikokouksessa ja sai huomiota osakseen, oli jonkun minun kirjani kääntäminen vieraalle kielelle, esim. englanniksi, jotta muu maailmakin tulisi osalliseksi Ruusu-Ristin sanomasta. Ehdotettiin käännettäväksi »Vuorisaarna» ja »Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa» ja arveltiin, että Ruusu-Ristin tarjoama teosofinen elämänymmärrys voisi saada ehkä paljonkin kannattajia esim. Indiassa, jossa nykyään on alettu kaivata Kristusta, hänen oppiansa ja persoonaansa ilman kirkollisia lisäyksiä ja dogmeja. Indialaisia voisi erikoisesti viehättää se, että Ruusu-Risti — vastoin kristillisiä kirkkoja — omaksuu sekä jälleensyntymisen että karman opit. Myöhemmin on vielä pohdittu Gandhia käsittelevän kirjusen »Jos Mestareita seuraisimme» saattaminen englannin kielelle.

Asetuin ensin hengessäni hieman epäilevälle kannalle, sillä käsitystäni hämmentä se, että oli kysymys omista kirjoistani, jotka eivät mielestäni vastanneet mitään suuren maailman vaatimuksia. Olin aina ajatellut, että silloin kun Ruusu-Risti kotimaassamme loistaa niin suurella valolla, että se näkyy rajojen yli, silloin tulevat ulkomaalaiset itsestään katsomaan ja tutkimaan, mikä se niin oudolla valolla loistaa. Ja silloin he itse tahtovat, että kirjammekin käännetään vieraille kielille.

Mutta onhan mahdollista, ettei semmoinen aika pian tule — jos koskaan. Ja vaikka se tulisikin, kuka takaa, että ulkomaalaiset näkevät valon ja tulevat uteliaiksi? Minkätähden itse asiassa kaikki viisaat ovat pyytäneet ja käskeneet, että heidän oppilaansa levittäisivät sanomaa, — eivätkä odottaisi, että se itsestään leviäisi?

Epäröintini ja epäilykseni johtuivat vain heikosta uskostani!

Eihän tässä ollut kysymys minun sanomastani! Ruusu-Ristin sanoma oli H. P. Blavatskyn alkuperäinen teosofia ja hänen painostamansa Matteuksen evankeliumin vuorisaarna. Ruusu-Ristin sanoma oli Jeesuksen Kristuksen elämänoppi, jonka Mestarein julistama teosofia taas kohotti oikeaan arvoonsa. Pois siis kaikki personallinen epäröinti!

Nyt olenkin tullut seuraavaan päätökseen: suoritettuani ensin ne kirjalliset

työt, jotka tänä kesänä minua odottavat, ryhdyin Vuorisaarna-kirjan kääntämiseen englannin kielelle ja kirjoitan itse englanniksi uudestaan jonkun toisen teokseni. Riittääköön nyt tähän voimia ja aikaa! Jos ei kesä riitä, täytyy syksyä ottaa avukseen.

*

Kesäkurssit pidetään tänä vuonna taas elokuun alussa Jyväskylässä. Ilmoittautumiset ottaa vastaan R.-R.-Toimisto, os. Ruusu-Risti-Temppeh, Jyväskylä.

*

Ruusu-Risti-seurassa käytetään usein sanaa »veli» naisjäsenistäkin puhuttaessa. Monen mielestä tämä on omiansa painostamaan kaikkien jäsenten veljeyttä ja yhdenvertaisuutta — ja sitä käytetään muutamissa piireissä ulkomaillakin, — mutta toisia on, joita sama tapa loukkaa. Minulle on huomautettu, että se alentaa naisen ja naisellisuuden arvoa.

Ehdotan sentähden, että kysymys otetaan keskustelun alaiseksi lehtemme Vapaassa Sanassa, ja pyydän, että lukijat kirjoittavat mielipiteensä siitä. Onko veljeyden nimessä oikein ja kaunista, että naisiakin nimitetään veljiksi?

*

Helsingissä käydessäni on tapanani, mikäli mahdollista, ottaa halukkaita vastaan puheilleni. Monet kokoukset tekevät useimmiten senkin ajan lyhyeksi, jonka täten voin omistaa toisille.

Mutta kotonani maalla on sääntönä, etten ota ketään vastaan. Kotona teen työtä.

Elokuu, s. 225–227

Elokuun 12 p:nä (31. VII vanhaa lukua) ensi vuonna on kulunut 100 vuotta H. P. Blavatskyn syntymästä. Ruusu-Risti päätti jo vuosikokouksessaan huhtikuun alussa, että vuosi 1931 omistetaan H. P. B:n muistolle. Nyt on saapunut luokseni Point Loman Teosofisen Seuran jäsenlehti *The Theosophical Forum* kesäkuun 15 p:ltä, jossa seuran johtaja tohtori G. de Purucker ilmoittaa että elokuun 11 p:nä — koska se on sunnuntai — ensi vuonna pidetään Point Lomassa juhlakokous H. P. Blavatskyn muistoksi. Siihen kokoukseen kutsuu toht. de Purucker edustajia kaikista maailman teosofisista seuroista, olivat ne minkä nimisiä tahansa. Hän toivoo, että kokous samalla olisi suuri veljistysmiskokous, jossa kaikkennimiset teosofit voisivat tunnustaa kuuluvansa samaan rintamaan, H. P. B:n alkuunpanemaan teosofiseen liikkeeseen.

Meillä Ruusu-Ristissä ei ole muuta kuin hyvää sanottavana semmoisesta yritteestä, ja vaikka me itse lienemme liian kaukana, voidaksemme Suomesta käsin

tulla edustetuksi, löytyy ehkä Amerikassa joku meikäläinen, joka voi kokoukseen lähteä. Kokoukselle toivotamme kaikkea menestystä, mutta samalla olemme uteliaat näkemään, mitkä kaikki teosofiset y.m. seurat tulevat kutsua noudattamaan.

On joka tapauksessa ollut lohdullista nähdä, että toht. de Puruckerin lähentelemisyrittäminen, josta kerroin viime Ruusu-Ristissä, on herättänyt vastakaikua Adyarinkin Teosofisen Seuran piireissä. En ole vielä nähnyt mitään lausuntoa itse Presidentin taholta, mutta Yhdysvaltojen T. S:n ylisihteeri Mr. Rogers ja Canadian T. S:n ylisihteeri Mr. Smythe ovat molemmat julkituoneet ilonsa ja hyväksymisensä. Samoin on tehnyt eräs vaikutusvaltainen T. S:n jäsen Amerikassa, Mrs. Marie Russak-Hotchner, joka tämän vuoden alusta toimittaa Mrs. Besantin kansainvälistä aikakauskirjaa *The Theosophist*. Hän sanoo nimenomaan, ettei hän koskaan ole käsittänyt teosofisten seurojen riitaa siitä, mikä on oikea seura, s.o. millä on alkuperäiset paperit ja diploomit j.n.e.; hänen mielestään »se henkinen perustuskirja, joka riippuu Suuren Valkoisen Looshin seinällä, on ainoa, joka meitä kaikkia velvoittaa».

Adyarin Teosofinen Seura läpikäy nykyään kriisin, jonka on aiheuttanut Krishnamurtin nuorekas kannanote opillisissa kysymyksissä ja Besant-Leadbeterin häntä koskevien ennustusten täydellinen romahdus. Muistuu melkein mieleen H. P. Blavatskyn sanat Constance Wachtmeisterille: tulee vielä niin vaikea aika Euroopassa ja koko maailmassa, että teosofitkin tuntevat maan horjuvan jalkojensa alla . . . Ehkemme kuitenkin vielä ole siinä. Ehkä tässä vielä on valmistusaikaa . . .

Joka tapauksessa olisi suotavaa, että maailman kaikki teosofit ja teosofismielliset henkilöt ottaisivat toisiaan kädestä ja seisoisivat kultaisena ketjuna rauhan nimessä ja rauhan puolesta ympäri maapallon.

*

Auttamisessa on magiaa — samassa määrin kuin siinä on rakkautta.

Ihmiset pyytävät ja saavat apua toisiltaan — sängen ajattelemattomasti usein, varsinkin mitä rahoihin tulee. Semmoinen apu onkin vain kuin pankkivelan ottamista ja antamista — se on maksettava aikoinaan samalla mitalla ja verrattain pienellä korolla.

Mutta toista on, kun apu annetaan rakkaudesta. Silloin apu ei sido, vaan velvoittaa.

Mihin se velvoittaa?

Kuinka rakkauden herra Kristus sanoi, kun hän antoi apua?

»Mene, äläkä enää tee syntiä!»

Rukoilla apua korkeammilta olennoilta, kehittyneemmiltä ihmisiltä on todella velvoittavaa.

*

»Mitä toimittaja ajattelee nykyajan tapahtumista meillä Suomessa, s.o. lapu-
alaisliikkeestä?» on kysytty minulta.

En sekaannu päiväpolitiikkaan, mutta en tunne mitään levottomuutta tulevai-
suuden suhteen. Kuten eräs rosenkreutsiläinen Veljeni äsken sanoi: »kaikki on
hyvin. Korkeammat voimat on Suomen politiikankin takana. Ei ole hätää. Kulje-
taan varmoin askelin kohti suurta ja loistavaa tulevaisuutta.»

Syyskuu, s. 265–268

Jyväskylän kesäkurseilla elokuun 3-10 p:nä saimme taasen kokea, että missä
totuudenetsijöitä kokoontuu vilpittömässä, vaatimattomassa ja veljellisessä heng-
dessä, siellä Kristuksen läsnäolon henki on heidän keskellään.

Tunsimme olevamme kuin yhtä perhettä, jossa kaikki jäsenet ovat toisilleen
yhtä kalliit. Jos heidän mielipiteensä jostain kysymyksestä olivat erilaisia, ei
rakkaus siitä vähentynyt, vaan kunnioitus kasvoi ja syventyi, ja kaikki pysäh-
dyimme täynnä hartautta sen jumalallisen valon eteen, mikä Jeesuksen persoonan
kautta loisti kosmisesta Kristuksesta.

Varmaan olivat sillä tavalla ensimmäiset kristityt koolla Jeesuksen ristiinnaulit-
semisen jälkeen. Varmaan heitä elähytti sama yhteenkuuluvaisuuden henki. Ja
varmaan heidän työnsä sitten maailman hyväksi alkoi, kun pyhän hengen tuli oli
laskeutunut heidän sydämiinsä.

*

Teosofisen Seuran (päämaja: Adyar) Eurooppalaisen Liiton kymmenes kong-
ressi pidettiin Genevessä kesäkuun loppupäivinä. Kokousta johti T. S:n presidentti
Mrs. Annie Besant, ja läsnä olivat m.m. Mr. C. W. Leadbeater, Mr. C. Jinarajada-
sa, toht. J. J. van der Leeuw, Mrs. M. R. Hotchner (Kaliforniasta). Mikä meitä
tässä kongressissa erikoisesti kiinnostaa, on se huomattava ja kauniita lupauksia
sisältävä päätös, joka siinä tehtiin toht. G. de Puruckerin, Teosofisen Seuran
(päämaja: Point Loma) johtajan veljellisen tervehdyksen, ehdotuksen ja kutsun
johdosta. Tämän tervehdyksen esitti sekä Mrs. Hotchner Kaliforniasta — kuten
viime numerossa kerrottiin — että toht. Lars Eek Ruotsista, joka oli toht. de
Puruckerin erikoisesti valtuuttama ja lähettämä edustaja.

Tohtori Eek otettiin vastaan mitä ystävällisimmin, ja Eurooppalaisen Liiton
valitsema komitea, johon kuuluivat, paitsi toht. Eek, Mrs. M. R. Hotchner, Mrs.
M. Jackson, M. Charles Blech ja Mr. Peter Freeman, tuli neuvotellessaan seura-
viin johtopäätöksiin kokouksessaan kesäkuun 28 p:nä:

1. Teosofiaa — joka ei ole riippuvainen personallisista katsantokannoista,
olkoot nämä kuinka arvossa pidettyjä tahansa — ei koskaan saa rajoittaa tämmöi-
siin personallisiin mielipiteihin, vaan mitä suurimman vapauden täytyy vallita
sekä totuutta etsittäessä että sille ilmaisumuotoja tavoiteltaessa, ja tälle pohjalle on
rakennettava molemminpuolinen yhteistyö.

2. On tehtävä luettelo kaikista tunnetuista teosofisista seuroista y.m. yhdis-

tyksistä, joilla on samansuuntaiset tarkoitusperät ja ihanteet.

3. Mitä pikimmin on sopivalla paikalla ja ajalla pidettävä kokous keskinäistä ajatustenvaihtoa varten veljellisen yhteistyön edistämiseksi, johon kokoukseen saapuu kolme virallista edustajaa kustakin tunnetusta teosofisesta seurasta. (Tohtori Eek ehdotti ajaksi toukokuuta 1931 ja paikaksi joko Geneveä, Pariisia, Lontoota tai Berliiniä.)

4. Yhteinen julkinen lausunto tapahtuu niin pian kuin mahdollista tästä asiasta ja sitä koskevista sopimuksista.

5. Kaikkia teosofisia seuroja kehoitetaan tästä alkaen veljellisesti lähettämään tervehdyksiä tuovia ja vieviä edustajia kaikkiin kokouksiin loosheissa, kansallisseuroissa, liitoissa, kansallisissa ja kansainvälisissä kongresseissa, missä vain tätä katsotaan sopivaksi.

6. Missä vain käy päinsä, on yhteisesti juhlistava semmoisia päiviä kuin »Valkoisen Lootuskukan päivä», jolloin vietetään »suurempaan valoon» astuneitten teosofisten työntekijäin muistoa. (Toht. Eek ehdotti, että erikoisesti sopiva päivä tämmöiseen yhteiseen muistojuhlaan olisi Madame Blavatskyn syntymän satavuotispäivä heinäkuun 31 vanhaa lukua eli elokuun 11 p:nä uutta lukua vuonna 1931.)

7. Tohtori Besantin tervehdyspuhe, toht. Eekin vastaus Eurooppalaiselle Liitolle ja kopio toht. Besantin vastauksesta toht. Puruckerille Point Lomassa on painettava ja yhdessä komitean pöytäkirjan kanssa lähetettävä kaikille teosofisille seuroille.

Pöytäkirjan allekirjoittajina ovat Lars Eek ja Peter Freeman.

On todella uusia tuulahduksia ilmassa. Teosofinen maailma on silminnähtävästi ottanut askeleen eteenpäin kehityksessä siitä lähtien, kun Ruusu-Ristin taholta tehtiin suvaitsevaisuus- ja veljeys-ehdotus Parisin kongressille v. 1921. Emme saata olla toivomatta iloisia yllätyksiä tulevaisuuden suhteen.

*

Eräs Ruusu-Ristin harras jäsen kirjoittaa minulle seuraavaa: »Jäsenlukumme lisääntyminen ei luullakseni olisi haitaksi. Jos esim. jokainen jäsen ensi tulevana työ kautena koettaisi hankkia yhden uuden sopivan jäsenen tai vaikkapa useampia, lähenisimme 2000. Monijäsenisellä seuralla on suurempia taloudellisia mahdollisuuksia Ruusu-Risti-teosofian levittämiseksi. Kuta enemmän jäseniä, sitä laajempi kosketus toisten ihmisten kanssa. Tietysti ymmärrän, ettei jäsenten paljous, vaan niiden laatu, on määräävänä tekijänä, mutta onhan jokainen »hankkija» tilaisuudessa ottamaan selvää pyrkijän sopivaisuudesta.

»Ruotsinkielistä maaperää pitäisi viljellä, sillä surulla me harvat ruotsia puhuvat näemme, kuinka veljemme jäävät osattomiksi R.-R.-teosofian syvästä opista. Muuan keino olisi julkaista selvä ja yksinkertainen ruotsinkielinen (ehkä myös suomenkielinen) käsikirja, josta vasta-alkajat ja perehtyneemmätkin saisivat selväpiirteisen kokonaiskuvan R.R.-teosofiasta. Kirjan pitäisi esittää teosofian historia (sen eri vaiheissa Madame Blavatskyn jälkeen) ynnä teosofian opit ja niiden

todistelu. Selvästi olisi osoitettava, mitä tietä pitkin voi päästä varmuuteen. Sillä olennaisintahan on auttaa toinen toistaan varmuuteen ja yksilölliseen elämään.

»Kirja arvatenkin leviäisi myös Ruotsissa. . . Onhan kutsu »takaisin Blavatskyy» kuulunut sielläkin jo useampana vuotena.

»En tässä yhteydessä malta olla toistamatta, mitä Ruotsin Teosofisen Seuran ent. ylisihteeri Erik Cronwall kirjoitti Suomessa käynnistään joitakuuta vuosia sitten (puhuessaan Ruusu-Ristin kirjeestä Parisin kansainväliselle teosofiselle kongressille 1921):

Tuntuu siltä, että Suomen teosofit ovat lähempänä todellisen veljeyden — sen, joka ei käsitä vain läheisiä ystäviä ja aatetovereita, vaan ennen kaikkea niitäkin, joilla on toisenlaiset käsitykset teosofiasta — toteuttamista kuin toiset. Onpa meidänkin jäsenemme kesken ilmaistu halua yhteisymmärrykseen toisten teosofisten suuntien kanssa.

Vanhassa mystillisessä ennustuksessa on lausuttu, että kerran on valo tuleva Pohjolasta. Meistä itsestämme yksin riippuu, onko sadusta tuleva tosi.

»Toinen keino R.R.-teosofian levittämiseksi olisi julkaista vaihtelevasisältöinen aikakauskirja, jonka teksti olisi kaksikielinen ja siten voisi tyydyttää ruotsia puhuvien henkisiä tarpeita. Se voitaisi tilaajia arvatenkin Ruotsissakin ja voitaisiin aluksi julkaista 4 ä 6 kertaa vuodessa.

»Ruusu-Risti-lehti pysyisi ennallaan ja olisi yksinomaan jäsenlehti ja tehtäisiin yhä syväsisältöisemmäksi.

»Olisihan myös ajateltavissa, jos ruotsinmaalaisia Blavatsky-teosofeja liittyisi Ruusu-Ristiin, että julkaistaisiin pohjoismainen teosofinen aikakauskirja, jonka teksti olisi ruotsin- tai ehkä vielä paremmin, ruotsin-, norjan- ja tanskankielinen.»

Mitä te, ystävät, näistä ehdotuksista ajattelette?

*

Muutamat ystäväni tahtovat, että menisin joksikin aikaa ulkomaille terveyttäni hoitamaan, koska minua tänä vuonna on vaivannut tuntuva heikkous. Jos niin kävisi, että lähtisin matkalle, ilmestyy Ruusu-Ristin ensi numero lokakuun loppupuolella tai ehkäpä vasta marraskuussa loka-marraskuun kaksoisnumerona.

Lokakuu, s. 301–302

Puhelin äskettäin toisen minäni kanssa.

— Miten on asiat? kysyin. — Näytät olevan allapäin, pahoilla mielin?

— Onhan syytä. Tulen vanhaksi, kuolema odottaa ja minä kysyn itseltäni, olenko turhaan elänyt.

— Eikö tuommainen kysymys ole turha?

— Ei, sillä en löydä pienintäkään lohdutusta siitä ajatuksesta, jota jotkut saarnaavat, että jokainen ihminen käy täällä maan päällä ankaraa koulua, että hänen tekojensa ainoa merkitys on siinä, että ne seurauksineen kasvattavat häntä itseään. Semmoinen näkökanta on minusta liian metafyyssillinen ja liian paljon keskitetty omaan minään. Minä soisin, että elämä olisi luonnollisempi ja että tekemmekin jotain merkitsisivät. Tahtoisin, että tekoni olisivat hyödyksi ja iloksi

toisille ihmisille ja että saisin aikaan jotakin, joka olisi ihmiskunnalle avuksi.

Tahtoisin voida auttaa toisia — ei vain salaperäisen metafyyillisellä tavalla itseäni.

— Olet siis kunnianhimoinen?

— En tiedä, onko se kunnianhimoa, mutta tunnen, että kaipuu, joka elähyttää minua, on jalo ja tosi.

— Se on kuitenkin personallinen. Etkö muista, mitä Bhagavad Gita sanoo: »Sinun ei tarvitse huolehtia muusta kuin toiminnasta sinään — ei koskaan toiminnan hedelmästä; älköön sentähden toiminnan hedelmä olko vaikuttimenasi . . .»

— Muistan tuon. Mutta muistan myös, että Bhagavad Gita selvin sanoin opettaa meitä tekemään työtä maailman ja ihmiskunnan hyväksi. Ei mielestäni minunkaan kaipuuni ole itsekkäästi personallinen. Pyydänpö mitään itselleni? Välistä minut valtaa niin suuri väsymys: mitä hyötyä on ihmisille kaikista voimannostuksista?

— Tuo epäily osoittaa sittenkin, ettet ole vapaa persoonallisista motiiveista. Et ole vielä pelastunut. Mutta Buddhakin epäroi. Sano minulle: onko alakuloisuutesi estänyt sinua työtä tekemästä ja ponnistamasta?

— Eihän toki. Koetan aina suorittaa velvollisuuteni viimeiseen asti.

— Sepä hyvä. Tuulesi ja tunnelmasi eivät siis ole sinulle haitaksi. Mutta varo, ettet antaudu niihin nauttiaksesi. Itsesääli on harhoista suurin. Muuten tahdon lohduttaa sinua; meidän inhimillisillä teoillamme on merkitystä sinään; me viemme maailmaa eteenpäin; mutta meitä täytyy elähyttää usko — usko, että toimintamme on siunaukseksi, vaikka emme mitään hedelmiä siitä näkisi. Hedelmät eivät ole meitä varten, vaan kuuluvat niille, jotka tulevat meidän perästämme. Se on rakkauden salaisuus.

*

Ylläoleva keskustelu tapahtui toisen minän heikkona kiittämättömyyden hetkenä. Toinen minä hymyi koko ajan. Ei siis lukijankaan ole otettava asiaa vakavalta kannalta.

Mutta arvoitukseksi jää, miksi se kirjoitettiin tähän painettuun sanaan.

*

Onkin parempaa sanottavaa. Ensi vuonna tulee Ruusu-Ristiin uusi osasto entisten lisäksi. Uuden osaston nimenä on »Pyrkijän päiväkirjasta». Siinä kerrotaan mietiskelyä, itkeskasvatusta y.m. askeesia harjoittaneiden havainnoista, kokemuksista, näyistä ja mietteistä heidän omien muistoonpanojensa mukaan. Onnistuneena tammoinen osasto voi tulla arvokkaaksi lisäksi meidän kirjallisuudessamme. Katolisella kirkolla on ollut pyhimyksensä, ja jotkut heistä ovat jättäneet jälkeensä huomattavia muistoinpanoja, kuten ruotsalainen pyhä Birgitta »ilmesyksissään». Mutta protestanttinen kirkko on köyhä pyrkijöistä. Swedenborg on harvinainen poikkeus, niinkuin myös hänen *Diarium Spirituale*nsa. Saa nähdä, mitä me Suomessa saamme aikaan.

Sokeri pohjassa. Molemmat T.S:T, Adyar ja Point Loma, ovat päättäneet yhdessä julkaista ensi vuonna H. P. Blavatskyn kaikki kootut teokset suurena muistopainoksena.

Marras- ja joulukuu, s. 326–331

— Nyt sinun on taas kirjoitettava jotain joulusta, sanoi ääni sisässäni.

Tosiaanakin. Joulu lähestyy. Ruusu-Risti ilmestyy tosin marraskuussa, mutta onhan se marras-joulukuun kaksoisnumero. Siis joulu on ovella.

Me ihmiset kasvamme tapojemme orjiksi, teemme elämästämme näytelmän, — ja elämä itse saa pitää huolen siitä, että se karmallisessa järkkymättömyydessään muodostuu jumalalliseksi komediaksi.

Montako kertaa lienenkään — vanhaa hyvää tapaa noudattaen — kirjoittanut joulusta näin joulukuun numerossa?

Ehkä kymmeniä kertoja. Onhan tämä lehtemme 26:s vuosikerta.

Riittääköön siis.

Tällä kertaa en kirjoita sanaakaan erikoisesti joulusta. Toivotan vain kaikille lukijoilleni lämpöä, ruokaa, lahjoja, valoa ja rauhaa! Sitä kaikesta sydämeistäni toivotan.

Ja sitten vielä lausun toivomukseni: älkää unohtako Ruusu-Ristiä! Tavatkaamme tammikuussa!

*

Jotkut lukijat ainakin muistanevat, että neljätoista vuotta sitten käytiin tässä aikakauskirjassa vilkasta sananvaihtoa Teosofisen Seuran eli liikkeen tehtävästä. Polemiikki alkoi kirjoituksella »Mihin suuntaan?», jonka oli lähettänyt »Ääni maaseudulta». Kaikki mystiikka ja okkultismi oli tämän kirjoittajan mielestä turha, jos Teosofinen Seura tahtoi olla hyödyksi maailmassa, oli sen ensimmäisen ja varsinaisen ohjelmapykälänsä nimessä antauduttava kokonaan palvelemaan yleisen veljeyden aatetta ja tultava käytännölliseksi, yhteiskunnalliseksi liikkeeksi, joka koko voimallaan ottaisi osaa nykyajan sosiaalipoliittiseen elämään, sitä elähdyttäen ja inspiroiden. »Ääni maaseudulta» sai älykkäitä kannattajia. Mutta kannattajia sain minäkin, joka omista kirjoituksistani edustin vastakkaista kantaa. Koetin selittää, että veljeyspykälä oli vain ehto — *conditio sine qua non*, — joka avasi seuran jäsenyyden sille, joka tahtoi, tavalla tai toisella, ottaa osaa seuran työhön; ja seuran työ ja tehtävä oli ilmaistu toisessa ja kolmannessa ohjelmapykälässä. Käytin huomiota herättävää nimeä »passiivinen» ja »negatiivinen» ensimmäisestä pykälästä, mutta selitin niiden tarkoittavan, että veljeys oli toteutettava seuran omassa piirissä — ja todella aktiivisesti toteutettava. Yhteiskuntaa emme osanneet muuttaa, mutta itse meidän oli teosofeina näytettävä esimerkkiä veljesrakkaudesta. Eihän tehtävämme ollut luoda ihmiskunnan yleistä veljeyttä maailmaan, tehtävämme oli vain olla yleisen veljeyden ytimenä.

No niin. Syy, miksi tämä polemiikki muistui mieleeni, oli, että silmiini sattui

seuraavat sanat, jotka H. P. Blavatsky kerran lausui Judge'lle ja jotka Judge julkaisi v. 1891 muistosoissaan H. P. B:lle:

»Emme tee työtä vain sitä varten, että ihmiset sanoisivat itseään teosofeiksi, vaan sitä varten, että harrastamamme opit vaikuttaisivat hapatuksen tavoin tämän vuosisadan koko tajuntaan. Ja tämän voi saada aikaan vain pieni, vakava joukko työskentelijöitä, jotka eivät työskentele inhimillisen palkinnon eikä maallisen tunnustuksen toivossa, vaan joita elähyttää ja ylläpitää usko siihen yleiseen veljeyteen, josta Mestariimme ovat osana, ja jotka sentähden lakkaamatta ja uskollisesti tekevät työtä itse ymmärtääkseen ja toisten arvosteltavaksi esittääkseen niitä elämän ja velvollisuuden oppeja, jotka ovat periytyneet meille aikojen aamusta. Älkää horjuko, niinkauan kuin jotkut hartaat sielut ponnistelevat pitääkseen ydintä elossa. Teitä ei käsketty perustamaan ja toteuttamaan yleistä veljeyttä, vaan olemaan sen ytimenä, sillä vasta kun ydin on muodostunut voivat syntyä ne lisämuodostumat, jotka tulevina vuosina — olkoot nämä kuinka kaukaisia tahansa — päättyvät sen elimistön muodostumiseen, mikä meillä on nyt mielessämme.»

Jos edellä olevat sanat olisin julkaissut 1916, olisi ehkä asia ollut ratkaistu — ainakin niiden mielestä, joille H. P. B :llä oli auktoriteettia. Sillä vaikka »sattumalta» edustinkin H. P. B:n kantaa, tuntui useiden mielestä, että siitä poikkesin, kun käytin nimityksiä »negatiivinen» ja »passiivinen». Ainoastaan ne, joiden mielestä kantani oli järkevä ja luonnollinen, yhtyivät siihen ja seurasivat minua. Ja tämä on muuten H. P. B:nkin mielestä ainoa teosofisesti oikea menettelytapa.

H. P. B:n edellä toistetut sanat ovat samalla profetia, jota kannattaa pohtia.

Eräs ystäväni sanoi minulle äskettäin: — Kirjoita taas jotakin Krishnamurtista!

En liene todella pitkään aikaan kirjottanut mitään tästä nuoresta kuuluisuudesta. Se johtuu siitä, että olen odottavalla kannalla. Hänen asenteensa on toiselta puolen raitis ja terve, toiselta kokemattomuutta todistava. En tahdo vielä häntä arvostella. Toivon ja odotan. Hän tulee joko peruuttamaan monet lausuntonsa tai kaatamaan Teosofisen Seuran. Jälkimäisessä tapauksessa hän itsekkin hukkuu teosofisen liikkeen aaltoihin. Mutta toivon hänen paljon vielä viisastuvan.

Tämän sanon senkin uhalla, että lukijani päättävä ravistaen mutisevat itsekseen: mutta kuinka viisas tuo P. E. sitten luulee olevansakaan?

En tunne omaa viisauttani, mutta tunnen erään heikkouteni. Ihailen älykkyyttä. Nautin sanomattomasti, kun joku älykkäästi kapinoi. Nimittäin joku, joka ei luule olevansa viisas eikä esiinny millään auktoriteetilla, vaan jonka järki vilpittömästi nousee kapinaan tapoja ja järjestelmiä vastaan.

Jos viisas kapinoi, täytyy hänen asettaa tilalle jotain ehdottomasti korkeampaa. Buddha ja Kristus nousivat olevia lakipykälää vastaan, mutta ei lakia hävittääkseen, vaan sitä täyttääkseen. Heillä oli suurempi tieto laista kuin heidän aikalaisillaan. Viisas ei kapinoikaan, hän antaa vain suuremman valonsa loistaa.

Mutta vähätietoinenkin ihminen saa kapinoida, kun se on hänen järkensä vilpittömän ilmaus. Hän saa silloin asettua kysymysmerkiksi, ja hänen kapinansa on

hänelle askel eteenpäin kehityksen, toisin sanoen itsensä löytämisen tiellä.

Julkaisen tässä otteen eräästä äsken saamastani kapinallisesta kirjeestä. Julkaisen sen takia, että ensi vuonna alkaa, kuten viime numerossa mainitsin, uusi osasto Ruusu-Ristissä, jossa esoteristit kertovat kokemuksistaan. Esoteristit ovat totuudenetsijöitä, jotka kasvattamalla itseään järjestelmällisesti pyrkivät henkiseen valaistukseen. Alkuaskel esoteristin tiellä sisältää aina myös n.s. mietiskelyharjoituksia. Ensi vuonna saamme kuulla positiivisista tuloksista, nyt annan seuraavan kirjeen kertoa niistä negatiivisista johtopäätöksistä, joihin nuori harjoittelija on tullut.

Näin hän kirjoittaa:

Olen lopettanut harjoitukset nähdäkseni, ovatko ne minulle sisäinen välttämättömyys vaiko vain velvollisuus, jonka olen ottanut päälleni uskossa, että se on minulle nopein tie eteenpäin.

Kukaties se ei sittenkään ole m i n u n tieni.

En pidä »velvollisuuden» tunnusta henkisten pyrkimysten yhteydessä. Niitten jos minkä on oltava spontaanisia, ipso facto-luonteisia. — No niin, ja minun aamuharjoitukseni eivät suinkaan aina olleet spontaanisia. Ne tuntuivat liiankin usein »velvollisuudelta», jonka suorittamiseen ei oikeastaan olisi aikaa, mutta kun on kerran ottanut jotakin tehdäkseen säännöllisesti, niin pitäisi hän sitä. Ja kun ei sitten kuitenkaan ehtinyt taikka jaksanut, niin kulki koko päivän ympäri levottomana ja häpeissään kuin sanansa syönyt konna. Ei — totisesti en pidä sellaisesta »pyrkimyksestä»! Sehän hämmentää ihmisen koko elämän ja pilaa hänen luonnolliset välinsä Jumalaan ja ihmisiin!

Ei niin, ettei minulla olisi halua aloittaa päiväni Elämän kasvojen edessä ja käyttää niitä Hänen tahtonsa mukaisesti, onhan sellainen pyrkimys minulle aivan luontainen, mutta en ymmärrä, että minun sitä varten olisi istuttava jossain määrättyssä asennossa, joka lisäksi on mahdollisimman vähän ajatuksia inspiroiva (voin helpommin mietiskellä kadulla kulkiessanikin!) Eikö olisi paljon luonnollisempaa, »grasiöösimpää» noustuaan kävellä yksinkertaisesti ikkunaan, katsoa maailmaan, jossa miljoonat häärivät ja jonne itsekin pian pujahtaa muurahaisena mukaan, muistuttaa mieleensä korkein inhimillinen ihanne, minkä kulloinkin pystyy tajuamaan, painaa se mieleensä päivän varalta ja — jos on aikaa ja inspiratiota — miettiä hetkisen sitä kysymystä, mikä milloinkin on aktuaali. Tämähän voisi sitäpaitsi tapahtua yhtä hyvin työhön kävellessänikin. Niinhän olen koko ikäni mietiskellyt.

Tällaisiin harjoituksiin ei sekoittuisi ulkonaisen »velvollisuuden» sivumakua, vaan ne pysyisivät puhtaana osoittaen kuin ilmapuntari juuri henkisen »paineen» todellista määrää.

*

Kirjoitan paraikaa »Vuorisaarna» kirjaani englanniksi. Toivon saavani käsikirjoituksen valmiiksi marraskuun aikana.

Marraskuun 15 ja 16 p:nä on kymmenvuotisjuhlamme Helsingissä. Niiden

jälkeen matkustan joksikin aikaa ulkomaille.

Kuta vanhemmaksi käyn, sitä hartaammin soisin, että kykenisin johonkin. Tämä »johonkin» ei ole mitään epämääräistä, vaan kasvaa vuosi vuodelta selvemmäksi tajunnalleni. Päämääräni pitkin matkaa on tietysti ollut tehdä teosofista työtä. Mutta se päämäärä on vuosien vierieissä kirkastunut. Näen yhä selvemmin mielestäni, mitä ihmiskunta kaipaa. Ja vaikken ajattele itsestäni, että omalla työlläni osaisin ihmiskunnan kaipuuta tyydyttää, tiedän kuitenkin, mikä ja kuka sitä kaipuuta voi tyydyttää. Oman työni suhteen rukoilen vain, että se voisi valmistaa tietä tulevalle. Tuleva ei ole ihminen eikä vapahtaja, se on suuri tapahtuma. Ihmisiä — hyviäkin — on, vapahtaja — Kristus — on, tuleva tapahtuma on

kuin suuri elämänpyörä näkymättömissä, joka jo pyörii ja lähestymistään lähestyy.

Mikä tämä tapahtuma on?

Se on uusi uskonpuhdistus, suuri reformatsioni kristikunnan kaikissa kirkkoissa. Sanon »kristikunnan», sentähden että olen länsimaalainen. Itämailla tämä uskonpuhdistus on myös jo käynnissä.

Mutta kristikunta kaipaa kipeästi reformatsionia. Sen kirkot ovat unohtaneet Jeesuksen sanoman taivastenvaltakunnasta. Sen papit ovat tulleet virkamiehiksi, jotka eivät edes aavista, mikä apostoolinen ja profetallinen tehtävä heille oli aiottu.

Minä olen tästä tietoinen, ja tämä tieto painaa minut välistä maahan, kun tunnen vähäpätöisyyteni ja mitättömyyteni. Toisena hetkenä se minua rohkaisee ja saa minut päättämään, että koetan tehdä mitä voin. Tottapahan myöhemmin toteutuu Jumalan tahto niin maan päällä kuin taivaissa.

Tämänsykyinen luentosarjani koskeekin kirkkoa. Koetan esittää ja selittää, mitä kirkko on, mitä se voisi ja mitä sen tulisi olla. Lopullisesti en voi vedota muuhun kuin omaan sisäiseen tietooni, mutta etsin tietysti tukea Uudesta Testamentista ja historiasta.

Olen kuin huutavan ääni korvessa. Mutta samalla uskon tietäväni, mitä Se tahtoo, jolle työlläni koetan tietä valmistaa.

Ruusu-Risti on täten renkaana merkellisessä työssä. Sekä seuramme että tämä aikakauslehtemme.

Itse sitä ihmettelen, kun katselen suurta tehtävää. Mitä me olemme, että semmoisessa saisimme olla mukana?

Mutta Mestari tietää — ja aika näyttää. Tapahtukoon hänen tahtonsa ja olkoon hänen rauhansa meidän kaikkien kanssa nyt ja aina.

RUUSU-RISTI 1931

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1-7

Vuosi 1931 on H. P. Blavatskyn muistovuosi. Sata vuotta on kulunut hänen syntymästään. H. P. B syntyi elokuun 12 p:nä (vanhaa lukua heinäkuun 31 p:nä) vuonna 1831.

Tänä vuonna tulee Ruusu-Risti kunnioittamaan hänen muistoaan erikoisella Blavatsky-numerolla, arvatenkin toukokuussa, joka on H. P. B:n kuolinvuosi. Toukokuun 8 p:nä vietetään aina »valkoisen lootuskukan» päivää H. P. B:n muistoksi, sillä silloin H. P. Blavatsky siirtyi näkyväisestä maailmasta v. 1891.

Mutta tänä vuonna kunnioittaa tietysti Ruusu Risti teosofisen liikkeen alkuunpanijan muistoa samalla tavalla kuin ennenkin julkaisemalla hänen kirjoituksiaan mikäli mahdollista joka numerossa.

*

H. P. Blavatskylle oli sanoma julistettavana ihmiskunnalle. Hän valitsi tälle sanomalle nimen *t e o s o f i a* .

Oliko nimi hyvin valittu? Siitä saattaa olla kahta mieltä, mutta vanha, sisältörikas nimi se oli, älykäs ja syvälinen. Paavalikin jo oli sitä käyttänyt puhuessaan »siitä salatusta teosofiasta (Jumalan viisaudesta), joka maailman alusta oli ollut ...»

Maailma kuunteli hämmästyneenä H. P. Blavatskyn sanomaa, ja oppineet tarrautuivat nimeen.

»Teosofia!» he huudahtivat. »Teosofia on vanha arvokas nimi, mutta ei Blavatsky näy tietävän, mitä teosofia on. Me yksin osaamme sen asian selittää, — käsite teosofia on puhdistettava H. P. Blavatskyn humbugista».

»En pidä Blavatskyn n.s. teosofiasta», lausui minulle nuoruudessani eräs

oppinut professori. »Jos tahdotte tietää mitä teosofia on, tutkikaa Böhmeä.»
Olin jo tutkinut Böhmeä — en sentähden että saisin tietää, mitä teosofia on, sillä nimet eivät minua huvittaneet, vaan sentähden, että olin totuudenetsijä.
Sentakia minä Blavatskyakin tutkin. Hän sanoi tietävänsä totuuden, ja minä etsin totuutta.

*

H. P. Blavatskyn oma asema oli tämä.

Hän oli käynyt opissa viisaiden luona, semmoisten ihmisten luona, jotka t i e s i v ä t .

Hänen piti kertoa ihmiskunnalle mitä hän oli oppinut.

Ei hänen tietonsa koskenut jokapäiväisiä asioita, ei se tähdännyt rahan hankkimiseen eikä se auttanut kunnian tavoittelussa. Maailma ei juuri ymmärrä muuta kuin rahaa ja kunniaa — valtaa ja lemmen onnea, — ja H. P. B:n tieto koski yksinomaan elämän ja kuoleman kysymyksiä.

Mutta olihan ihmisiä, jotka olivat niistäkin kysymyksistä huvitetut! Spiritistit uskoivat yhtämittaa seurustelevansa vainajien kanssa ja saavansa näiltä tietää, miten oli laita kuoleman kesämaassa.

H. P. B. kääntyi heidän puoleensa. Mutta hänellä oli itsellään tietoa ihmisten ja henkimaailman salaisista voimista, ja hän osoitti, että todellisia vainajia sangen harvoin esiintyi n.s. istunnoissa. Tämä oh silloisille spiritisteille karvas pala, ja he eivät välittäneet H. P. B:n sanomasta.

H. P. Blavatsky kirjoitti ensimmäisen suurteoksensa »Isis Unveiled» ja toivoi ehkä, että vapaamuurarit, jotka sanoivat uskovansa kaikkeen jaloon ja inhimilliseen, kallistaisivat korvansa hänen sanoilleen. Hän pettyi, sillä vapaamuurarit eivät voineet kuunnella, mitä naisella oli sanottavana.

H. P. Blavatsky jäi siten suuren yleisön varaan — ja niiden ennakkoluultomien totuudenetsijäin, jotka tulivat hänen ystävikseen. Onneksi näitä rohkeita sieluja sentään oli, — ja niin syntyi teosofinen liike.

*

Mikä sitten H. P. B:n sanoma oli?

Ennen kaikkea se tietysti koski inhimillisen tiedon mahdollisuutta. Kirkot tämän kielsivät, samoin materialistiset tiedemiehet. Elämän korkeimmissa kysymyksissä piti sokeasti uskoa raamattuun, joka oli Jumalan oma pyhä sana — sen ristiriitaisista opetuksista huolimatta. Näin sanoi uskonto, ja materialismiin kallistuva tiede lisäsi: me tiedämme jo mitä tietää voi; metafyyillisistä asioista ei koskaan voida mitään tietää.

Asia on päinvastoin, sanoi H. P. Blavatsky. Järjellisenä olentona ihminen kohoaa eläinten yli ja sisäisen henkiolemuksensa puolesta hän nousee jumalten tasalle. Totuuden tieto on hänen elämänkehityksensä hedelmä. Mutta totuus on etsittävä.

Tiedon taival on pitkä ja vaivaloinen. Harvat sille astuvat. Mutta ihmiskunnan historian kuluessa on aina ollut niitä harvoja, jotka ovat kolkuttaneet totuuden valtakunnan ovelle. Heille on ovi avattu ja he ovat astuneet tiedon autuuteen.

Niinkuin tietämättömyys vie kuolemaan, niin jumalallisen totuuden tieto vie elämään. Jotka totuuden ovat saavuttaneet, he eivät kuole, vaan elävät iankaikkisesti.

Niin on meidän maapallollamme olemassa ihmisiä, jotka tuntevat Jumalan ja tietävät, mikä totuus on. He elävät osaksi näkyväisessä, osaksi näkymättömässä maailmassa, muodostaen salaisen veljeskunnan, joka ohjaa ihmiskuntamme henkistä kasvua ja kehitystä.

Tämä veljeskunta on silloin tällöin aikojen kuluessa lähettänyt jonkun edustajansa muistuttamaan ihmisille tiedon tiestä ja valon valtakunnasta. Niin ovat suuret uskonnot syntyneet, ja vaikka uskonnoissa on myöhemmin unohdettu alkuperäinen sanoma ja peitetty se kaikenlaisiin opinkappaleihin ja palvontamuotoihin, on se kuitenkin etsijän löydettävissä.

Ken totuutta vilpittömästi etsii, hän kyllä uskontojen monenlaatuisten ja kirjavien teologisten oppien takaa löytää sen alkuperäisen teosofisen sanoman, joka oli salaisen veljeskunnan oma sanoma. Teosofia on kaikkien teologioiden yhteinen ydin.

H. P. Blavatsky oli saman salaisen veljeskunnan lähetti, ja hänen tehtävänsä oli viitata siihen yhteiseen teosofiseen ytimeen, joka kalliina helmenä oli kätkeytynä teologisten oppien karuun peltomaahan.

*

Mitä H. P. B. siis teosofiassaan opetti?

Tiedämme sen.

Ihmisen sisin itse on jumalsyntyinen, hänen personallinen sielunelämänsä on vain se maailma, jonka päivätajuinen minä luulee omaksi itsekseen. Mutta vaikka ihminen sisimmältä olemukseltaan on jumalallinen, on hän heikko, kokematon ja kykenemätön toimimaan niinkuin pieni lapsi.

Mitä olemassaolo on muuta kuin koulu, jossa ihminen oppii käyttämään ja kehittämään synnynnäisiä, jumalallisia kykyjään — toisin sanoen: oppii tuntemaan itsensä?

Sillä ihmisen olemisella on päämäärä: hänen on tultava hyväksi voimaksi maailmankaikkeudessa.

Hän on jumalalliselta luonnoltaan hyvä, mutta se hyvyys nukkuu tietämättömyyden unta. Mitä hyötyä on kynttilästä, joka ei ole sytytetty? Niin täytyy hyvän nähdä paha, ennenkuin se erottaa oikean väärästä.

Ja voimaksi kasvaa hyvyys vasta viisauden koulussa, jossa kiusaukset ja koettelemukset vapaasti voitetaan. Hyvä on itsensä tähden rakastettava.

Onko ihmisen siis opittava rakastamaan itseään? Ei itseään, vaan Itseään. Alussa ihminen rakasti itseään, koska hän etsii hyvää ulkopuolelta Itseään. Hyvässä on onni, harmonia ja Jumala. Ja missä on ihminen, joka ei etsisi onnea,

s.o. Jumalaa? Mutta vähitellen ihminen oppii etsimään Itseä eikä enää itseä, sillä hän ymmärtää, että tie onneen ja hyvään käy Itsen kautta.

Miksikä Itsen kautta? Siksi että Itse yhdistää kaikki ihmiset ja kaikki elävät olennot toisiinsa. Itse on kaikissa yhtä. Itse on Logos, Sana, Jumalan Poika, ja Itsen takana on Jumala.

Kuinka lyhyt on taival Jumalan luo, jonka henki asuu meissä — ja kuinka pitkä! Me ihmiset elämme minämme harhoissa emmekä näe, että yksi Minä on meidän kaikkien takanamme.

Kiiruhdamme kohti kuolemaa sen sijaan, että etsisimme elämää. Kuinka meidän kävisikään, ellei elämä meitä armahtaisi? Mutta viisaus suurempi kuin meidän johtaa maailmaa. Sentähden kuolemakin on meille voitoksi.

Me kuolemme — ja synnymme jälleen. Henkiminämme ponnistaa lakkaamatta ja vaikka personallinen minämme tuottaa hänelle tuskaa kasvaa hän vuosituhansien vieressä yhä tietoisemmaksi tehtävästään eikä hellitä otettaan.

Lopulta hän meissä voittaa ja nostaa meidät kirkastuksen vuorelle. Ja silloin hänestä — ja meistä — on tullut hyvä voima maailmankaikkeudessa, hyvä voima, palveleva voima, sen lain mukaan, joka sanoo: Ken teistä suurin on, hän olkoon kaikkien palvelija.

Semmoinen on H. P. B:n teosofinen elämänoppi pääpiirteissään. Lukemattomat ovat ne detaljitiedot, jotka tätä pääväitöstä selventävät.

Niitä on tutkittava H. P. Blavatskyn monista teoksista, joista heti suositan suomeksi ilmestynyttä kirjaa »Teosofian Avain».

*

Kirjoja ajatellessa muistuu mieleeni, mitä äsken kuulin kerrottavan meikäläisen kirjallisuuden menekistä.

- Teosofit ja ruusuristolaiset ostavat hyvin vähän omia kirjojaan. Voipa sattua, että kun esim. P. E:ltä on ilmestynyt uusi kirja, myötätuntoinen ostaja sitä selailee ja sanoo: »oh, minähän olenkin kuullut nämä luennot», — jonka sanottuaan hän laskee kirjan takaisin tiskille tarpeettomana.

Ylevässä välinpitämättömyydessään hän unohtaa, mikä työ ja uhraus on semmoisenkin kirjan takana. Ensin on luennot Pikakirjoitettu ja vaivalla puhtaaksi kirjoitettu, sitten on tekijä vielä suuremmalla vaivalla korjannut ne luettavaan kuntoon ja lopuksi joku harras ystävä on uhrannut säästönsä, jotta kirja saataisiin kustannetuksi ja painetuksi.

Kun tuosta kuulin, olisin tahtonut vajota maan alle häpeästä. Häpesin sanomattomasti, että olin ollut mukana aiheuttamassa jotakin, josta ei ollut mitään hyötyä maailmalle. Sillä kuinka suuri yleisö olisi voinut panna arvoa semmoiselle, jota ei edes asiantuntija ja ystävä pitänyt minkään arvoisena?

Sinä hetkenä olisin tahtonut kuolla surusta.

Mutta sitten oikaisin itseni suoraksi sielussani ja sanoin itselleni: se ei ole totta. Olenhan itse saavuttanut onnen tämän elämänymmärrykseni kautta, kuinka ei se siis toisillekin etsijöille toisi onnea? Tietysti se tuo, ja tietysti etsijät ovat kiitol-

lisiä.

Me ihmiset emme vain aina huomaa, missä ja millä tavalla meidän on osoitettava onnellinen ja iloinen kiitollisuutemme. Ei meillä aina rahoja ole, mutta hyvä sana on aina ylettyvillämme. Mutta kun sana on niin lähellä ja niin luonnollinen, emme aina huomaa sitä lausua!

*

Kirjoitettuani edelläolevan, huomasin toimitukselle saapuneen seuraavat rivit, jotka suuresti lohduttivat sydäntäni ja joista lähettäjää lämpimästi kiitän:

»Rakas veli, kuka lienetkin, missä olletkin, tahtoisin luoksesi tulla ja puhua Sinulle siitä, mikä niin lakkaamatta ajatuksissani pyörii. Ruusuristiläisinä olemme onnellisessa asemassa, koska olemme johdetut valon lähteille, elämän lähteille. Mutta tämä ei ole tapahtunut vain meitä varten, vaan että veisimme sitä lähimmäisillemme. On aivankuin kuulisin sanat: Mitä minä voin, enhän osaa enkä tiedä, mitä tekisin. Mutta jos pyrimme elämän osallisuuteen, niin se luonnostaan ilmenee työnä ja hedelmällisyytenä, rikkautena.

Ajattelen erikoisesti kylvötyötä. Meidän keskuudessamme on ainutlaatuinen kylväjä. Mutta hänen kädestään ei siemen kantaudu kaukaisiin ja syrjäisiin paikkoihin. Siellä mahdollisesti on maa, joka odottaa siementään. Kunnioitettu johtajamme on vuosikymmeniä opettanut; on onnellista, että ne opetukset myös on osalta painettu kirjoiksi, joten niitä voi mukavasti tutkistella missä tahansa ja milloin tahansa. Mutta meidän tehtävämme on toimia levittäjinä, siemenen kantajina. Osoittakaamme kiitollisuuttamme ei vain juhlapuheissa mutta myös teossa.

Kun nyt Ruusu-Risti seurana on viettänyt 10-vuotisjuhlaansa ja lähemme uudelle taipaleelle ja alamme uutta vuotta, niin toivoisin kunnioitetulle kylväjällemme niin monta auttajaa kuin on jäsentäkin. Samoin Ruusu-Risti-lehdellemme yhtä monta asiamiestä. Sitten vielä toivoisin kaikille rauhallista ja siunausrikasta työvuotta. O . . . s.»

*

Vanha vuosi on kiitänyt ohitsemme, vaipuen vähitellen unhon virtaan, ja uuden alkaessa tekee Ruusu-Risti-lehden mieli kauttani kysyä: olenko ollut hyödyksi ja iloksi ihmisille, kannattaako minun yhä ponnistaa eteenpäin? Olen jo 27:nnellä ikävuodellani, ja katsellessani taaksepäin, huomaan uskoneeni menestykseen, silloin kun minulla oli nimenäni Tietäjä. Tietäjä saavutti siksi suuren lukijakunnan ja herätti siksi paljon huomiota, että hyvällä syyllä sen toimitus saattoi uskoa lehden tarpeellisuuteen. Mutta kun Tietäjä synnytti kaksi tytärtä, Teosofin ja Ruusu-Ristin, silloin kummankin tyttären viehätysvoima väheni puolella. Tästä minä Ruusu-Risti olen vuosien varrella vain hymyillyt, sillä tunsin nuortuvan saadessani uuden nimen ja syntyessäni ikäänkuin jälleen omassa tyttäressäni. Mutta nyt kun ikää yhä karttuu, soisin kovin mielelläni, että niidenkin luku lisääntyisi, jotka suosioistani kilpailevat, etten tässä yhtäkkiä joutuisi

hylättyjen joukkoon. En osaa kursailla enkä kiemaila, mutta kyllä silti tahtoisin miellyttää — jollen kauneudella ja ulkonaisilla eduilla, niin ainakin suoralla puheella ja välistä viisaillakin ajatuksilla. Olen itsekseni kuvitellut, etteivät nykyajan ihmiset katso nuoren tytön ulkoasuun yksinomaan, vaan että he vaativat sielua, vieläpä älyäkin siltä naiselta, joka astuu elämän näyttämölle toisten katseltavaksi. Tietysti elämän sirkuspuolella kiinnitetään enemmän huomiota kauniiseen vartaaloon ja siroihin jalkoihin. Mutta onhan elämällä toinenkin puoli. Onhan suuria saleja, joissa kuunnellaan laulua ja musiikkia ja ihmispuhetta. Siinä tulee ensimmäiselle sijalle se, jolla on sielussaan voimaa ja kauneutta ja totuutta.

Minä kyllä ihailen ulkonaista kauneutta, voimistelijoita, urheilijoita ja sirkustaiteilijoita. Mutta minä jumaloin niitä ihmisiä, jotka rakastavat näkymättömiä, saavuttavat voittoja sisäisissä maailmoissa ja palvelevat epäitsekästi ihmisveljiään kuinka yksinkertaisella tavalla tahansa. Niiden kanssa tunnen suku- ja heimolaisuutta ja sentähden huudahdan:

Tulkaa te minun luokseni ja avatkaa minulle ovenne, että minä vuorostani pääsen teillä käymään, sillä loppujen lopuksi me sittenkin ymmärrämme toisiamme.

*

Parhainta uuden vuoden jatkoa. Millainen lieneekään maailman horoskooppi vuodelle 1931? Olkoon millainen vain, eräs seikka on varma: kuta useampi yksilö löytää onnensa palvelleen, sitä suuremmaksi kasvaa maailman onni.

Helmikuu, s. 57—42

»Jos Ruusu-Risti on H. P. Blavatskyn teosofisen työn uskollinen jatkaja, kuten joskus olen kuullut väitettävän, mitä siis Ruusu-Risti on tehnyt ja tekee? Onko se esim. julkaissut suomen kielellä Blavatskyn teoksia?»

Näin kysyi eräs myötätuntoinen asianharrastaja, joka ei vielä ollut selvillä asioista. Mitä siihen vastasin?

Vanhimmat Ruusu-Risti-järjestön jäsenet ovat entisiä Teosofisen Seuran jäseniä, ja minun ollessani T.S:n ja teosofisen kustannusliikkeen johdossa julkaisimme suomeksi sekä »Hiljaisuuden ääni» ja »Teosofian avain» että osaksi myös »Salainen oppi» nimiset H. P. B:n teokset. Ruusu-Ristin aikana olemme saattaneet julkisuuteen uuden, alkuperäisen laitoksen mukaisen »Teosofian avaimen» painoksen, samaten »Hiljaisuuden äänen» uuden painoksen, lisäksi ennen julkaisemattoman kirjusen »Kirkon ja vapaamurariuden perusta» sekä aikakauslehdesämme painetun novellikokoelman »Painajaistarinoita», artikkelisarjan »Evanke-liumein esoteerinen sisältö» y.m. lyhyempiä kirjoituksia. Mutta valitettavasti emme ole kyenneet saattamaan loppuun »Salaisen opin» suomentamista ja painattamista, sillä siihen ei ole riittänyt varoja.

Kuitenkin saisitte meistä väärän ja vaillinaisen kuvan, jos nyt ajattelisitte Ruusu-Ristin olevan olemassa sitä varten, että H. P. Blavatskyn kirjat saataisiin

suomenkielelle. Me emme ole kustannusliike, vaikka toimestamme kirjojakin koko verran on julkaistu. Olemme joukko eläviä ihmisiä, jotka emme vain muodollisesti, vaan hengessä ja totuudessa jatkamme H. P. B:n työtä.

»Mutta sitä kai Teosofinen Seurakin tekee, ja mikäli ymmärrän, lukuisat teosofiset seurak?»

Epäilemättä, eikä suinkaan siinä ole mitään pahaa. On olemassa maailmassa kolmattakymmentä erinimistä teosofista seura, jotka kaikki parhaimman taitonsa mukaan jatkavat H. P. Blavatskyn työtä. Meidän tehtävämme on vain tunnustaa ja kunnioittaa toisiamme, sillä jokainen seura on suhteessa tai toisessa omaperäinen ja toisista poikkeava.

»Niin olen asian käsittänyt, mutta olen samalla ollut huomaavinani, että eri seurak katsovat toisiaan hieman epäillen, ja ainakin kolme niistä väittävät olevansa ainoa oikea ja alkuperäinen seura.»

Tuo kuulune jo menneisyyteen. Uusi aika on tulossa, ja teosofiset seurak muuttavat menettelytapojaan. Vaikkei meidän Ruusu-Ristimme veljeys ehdotus saanut paljoakaan kannatusta kymmenen vuotta sitten, on Point Loma T.S:n johtajan, tohtori G. de Puruckerin viime vuonna tekemä samansuuntainen ehdotus herättänyt sitä laajempaa huomiota. Nyt saattaa varmasti toivoa ja uskoa, että teosofinen liike vielä tulee yhtenäiseksi, s.o. että eri seurak omine ohjelmineen ja omine työmuotoineen tunnustavat seisovansa samassa rintamassa H. P. Blavatskyn taistelun jatkajina maailman sekä teoreettista että käytännöllistä materialismia vastaan.

»Se olisi ilahduttava ilmiö, sillä yhteistyössä on enemmän voimaa ja se herättää suurempaa luottamusta. Mutta minua haluttaisi kuulla, mikä Ruusu-Ristin erikoinen teosofinen tehtävä teidän mielestänne on?»

Ruus-Risti tahtoi ennen kaikkea jatkaa H. P. Blavatskyn työtä länsimailla, ja ellen erehdy, luulen, että Antroposofisen Seuran työ tähtää samaan päämäärään. Tämähän ei estä työn tunkeutumista itämaillekin, jos niin on sallittu. Mutta täällä länsimailla kaipaamme suuresti teosofian tuomaa valoa. Meidän kristillinen teologiamme tuntee liian vähän oppia Kristuksesta — todellista kristologiaa eli kristosofiaa, — ja meidän kristilliset kirkkomme tuntevat niinkään liian vähän oman vapahtajansa, Jeesus Kristuksen, personaa ja oppia. Teosofia näyttää meille, mikä Jumalan Poika, maailmansielu, Logos eli niinkuin sanomme kosmillinen Kristus oikeastaan on, ja Ruusu-Risti saatuaan tämän valon tahtoo jakaa sitä toisillekin. Teosofinen totuudenetsimiseni vei myöskin minut, jolla on kunnia olla Ruusu-Ristin johtajana, jo nuoruudessani lähelle Jeesuksen persoonallisuutta ja oppia — ja siinä etsimisessäni minulla oli sanomattoman paljon apua H. P. Blavatskyn suurelta maamieheltä Leo Toistoilta, — ja siten löytämäni Jeesuksen siveellinen elämänooppi on tullut kulmakiveksi Ruusu-Ristin teosofiassa. H. P. Blavatsky puhuu »Teosofian Avaimessa» Jeesuksen siveyskäskyistä ja vuorisaarnasta ja sanoo, että jos »kristityt» todella olisivat kristityitä, he noudattaisivat vuorisaarnan käskyjä, mutta H. P. B., jonka tehtävänä oli osoittaa kaikkien uskontojen yhteinen alkuperä ja näyttää, että niiden siveysopitkin pitivät yhtä, ei kiinnittänyt niin paljon huomiota vuorisaarnaan, kuin me nyt soisimme, että länsimailla

tehtäisiin. Sentähden voimme sanoa, että Ruusu-Ristissä tällä omalla tavallamme jatkamme ja viemme eteenpäin H. P. B:n työtä. Me puhumme kosmisesta Kristuksesta- s.o. todellisesta kristillisestä teologiasta-ja Jeesuksen elämänopista — s.o. todellisesta kristillisestä etiikasta. Niin vähäpätöistä kuin työmme onkin, tiedämme, että siinä piilee suuren tulevan uskonpuhdistuksen siemen, uskonpuhdistuksen, joka nimenomaan tulee koskemaan kristikuntaa ja kristillisiä kirkkoja. Voisimme sanoa olevamme kristikunnan ja kirkkojen parhaimpia ystäviä, vaikka kirkko sitä tuskin vielä edes osaa aavistaa. Kaikessa hiljaisuudessa olemme panneet tämmöisen työn alulle Suomessa.

»Onhan teillä ohjelma, ja minusta se näyttää miltei laajemmalta kuin H. P. Blavatskyn teosofinen ohjelma!»

Älkää sanoko niin. Päinvastoin H. P. B:n ohjelma ja ainakin unelma oli vielä laajempi. Hän haaveili uskonpuhdistusta kaikissa maailman kirkoissa ja uskonnoissa. Mutta meidän, jotka askel askelelta tahdomme yrittää toteuttaa hänen unelmaansa, on aloitettava kotikynnykseltä. Emme unohda toisia uskontoja, vaikka teemme työtä sen puolesta, että oma kristinuskomme ensin puhdistuisi. Emme liioin unohda toisia kansoja ja maita, vaikka aloitamme työmme omassa maassa ja oman kansan keskuudessa. Tämä ei ole mitään erikoista, se on vanha yleinen sääntö. Kaikki palvelu alkaa kodissa. Joka mestariksi tahtoo tulla, sanoi eräs teosofisen liikkeen adepteista, hän alkaa palvelijana lähimmässä ympäristössään, kodin piirissä. Minusta tuntuukin, että kun seuraava Valkoisen Veljeskunnan lähettiläs saapuu maailmaan, mikä H. P. Blavatskyn ennustuksen mukaan tapahtuu v. 1975, hän saa ymmärtämystä osakseen siinä määrin kuin eri teosofiset seurat osoittavat toisilleen ymmärtämystä ja kunnioitusta. Kukaan ei voi edeltäkäsintietää, mitä erikoista puolta totuuden sanomasta hän tulee painostamaan — sen yleismaailmallisuutta ja kansainvälisyyttä vaiko sen syventämistä erikoisiin älyllisiin ja eettisiin suuntiin, — ja sentähden on hyvä valmistus, jos teosofiset seurati maanosissa kaivavat päivänvaloon uskontojen kalliit helmet, samalla yhtä mittaa vahvistaen ja elävöittäen sitä suvaitsevaisuutta, joka on niin tärkeä meille ihmisille, kun meidän järkemme vielä on niin ahdas ja meidän tietopiirimme vielä niin rajoitettu! Suvaitsevaisuus lähtee sydämeistä, ja inhimillinen sydämemme on useissa tapauksissa parempi ja kehittyneempi kuin järkemme. Suvaitsevaisuus oli sentähden teosofisen liikkeen tunnussana alusta lähtien, ja H. P. Blavatsky teroitti aina, että totuus oli korkeampi kaikkia uskontoja, s.o. kaikkia joukkouskomuksia ja persoonallisia näkökantoja, joskin totuus sinään piili maailman suurten uskontojen alkuperäisissä opeissa, jotka aina myöhemmin olivat n.s. tunnustajilta unohtuneet.

*

Olen saanut ystävällisiä tervehdyksiä kahdelta taholta. Ensin sain sydämellisen kirjeen Point Lomasta (California, U.S.A.). Sen oli kirjoittanut insinööri Oscar Ljungström, vanha ystäväni-vainajan Georg Ljungströmin nuorempi veli, joka 90-luvulla seurasi W. Q. Judgeä ja pysyi uskollisesti Mrs. Tingleyn »Yleisessä

Veljeydessä», kunnes nykyinen johtaja, tohtori G. de Purucker taas otti takaisin seuralleen vanhan nimen »Teosofinen Seura».

Oscar Ljungström lähetti minulle pari omaa kirjaansa ja pyysi, että vastalähjäksi lähettäisin jonkun kantaani edustavan kirjan ruotsin kielellä. Kun, lukuunottamatta nuorena kirjoittamani »Framtidens religion» y.m., kaikki kirjani ovat suomenkielisiä, en voi O. L:lle, joka on tohtori Puruckerin ruotsalainen sihteeri, lähettää mitään »edustavaa» kirjaa — ikävä kyllä. Toiselta puolen on ilahduttavaa, että meidänkin kantaamme edustavaa kirjallisuutta ruvetaan kysymään. Saa nähdä, mikä kohtalo tulee ennen joulua kirjoittamani englanninkielisen kirjan osaksi. Se on parhaillaan kielen puolesta tutkittavana, jonka jälkeen sille saadaan hakea kustantaja, jos se osoittautuu painokuntoiseksi.

Toisen sydämellisen tervehdyksen sain vanhalta ystävältäni, prinsessa Mary Karadjalta. Hän lähetti minulle muutamia kirjasia ja lehtisiä, jotka koskevat hänen pari vuosikymmentä sitten perustamaansa yhdistystä *White Cross Union*, joka yhä on toiminnassa ja jonka nykyinen osoite on Villa Lux, Monti Trinitä, Locarno, Sveitsissä. Entinen osoite oli Lontoossa, jossa rouva Karadja vietti pitkät ajat. Tämä »Valkoinen Risti» on samoinkuin »Punainen Risti» täysin filantrooppinen yhdistys. Niinkuin Punainen Risti huolehtii haavoitetuista ruumiista, niin Valkoinen Risti tahtoo auttaa ja lohduttaa haavoittuneita sieluja sekä kirjallisuudella ja luennoilla että personallisina keskusteluilla ja rukouksilla. Se kokoaa varoja yksinomaan tällaisista henkistä hyväntekeväisyyttä varten. Maailmansodan aikana ja jälkeen se varmaankin teki paljon hyvää, lohduttaen leskiä ja aiteja, jotka olivat rakkaimpansa kadottaneet.

Prinsessa Karadja on vanha spiritualisti, on työskennellyt ainakin koko tämän vuosisadan aikana aatteensa puolesta, julkaissut useita kirjoja ja kehittänyt okkultiseen suuntaan synnynnäisiä mediumistisia lahjojaan. Hänen elämäntutkimuksensa on kaikesta päättäen sangen lähellä Ruusu-Ristin kristosofiaa. Toivotan hänen elämäntyölleen kaikkea menestystä.

*

Vanha ystäväni ja teosofinen työtoverini, Veikko Palomaa täyttää t.k. viimeisenä päivänä 66 vuotta. Kun viime kesänä kävin häntä tervehtimässä Jurvalla, saatoin todeta, että hänen heikko terveytensä oli tehnyt lopun hänen ansiomahdollisuuksistaan. Hänen uskollinen puolisonsa Sofia häntä hoiti, ja vanhukset elivät parhaasta päästä Tampereella sairaanhoitajattarena toimivan tyttärensä turvissa. Tämä tytär on äsken vanhempiensa sanomattomaksi suruksi kuollut, ja nyt heidän on entistä vaikeampi tulla toimeen. Rohkenen ehdottaa, että ne ystävät kaikista teosofisista piireistä, jotka vielä muistavat Palomaata hänen terveytensä ja voimiensa päiviltä, lähettäisivät hänelle nyt rahallisen avustuksen hänen syntymäpäivälleen. Avustukset sopii lähettää rouva Sofia Palomalle, os. Jurva, Peltola, taikka minulle, joka ne sitten toimitan perille. Toivotan tälle hankkeelle siunausta.

*

Taas valitamme kaikki yhdellä suulla, että on vaikea ja kireä aika — ja sitä se kyllä onkin taloudellisesti. Sitä enemmän syytä on meillä olla ja toimia, niinkuin aika ei olisikaan vaikea. Täyttäkäämme velvollisuutemme ilomielin ja tehkäämme niin paljon hyvää kuin mahdollista. Siten annamme hengen viedä voiton aineesta.

Olen varma siitä, että ne jotka tyhjänpuoleisesta pussistaan huolimatta tilaavat Ruusu-Ristin tai uudistavat tilauksensa, eivät tule sitä katumaan. Jollain salaperäisellä tavalla heille itselleen koituu siitä siunausta — ei sentähden, että R.-R. olisi mikään taikakalu, vaan sentähden, että heidän oma hyvä tekonsa on sopusoinnussa olemassaolomme sisäisen elämänlain kanssa.

Ja Ruusu-Risti, joka palvelee sisäisen elämän asiaa, tarvitsee pystyssä pysyäkseen, kaikkien entisten ystäviensä tukevan kädenotteen!

Maaliskuu, s. 73–77

Onko oikein haaveilla? Onko lupa joskus unelmoida, uskoa ja toivoa? Onko luvallista piirtää pilvilinnoja tulevaisuuden taivaanrannalle? Ehkä kylläkin, mutta onko oikein siitä puhua?

Aurinko on tällä hetkellä Kalojen merkissä, ja kalat varmaan näkevät paljon unta uidesaan ja katsellessaan mykkää maailmaansa. Heidän elämänsä on hiljais- ta, eivätkä he kellekään kerro, mitä ajattelevat. Kalat pelkäävät ääntä, niin että pakenevat, elleivät mene tainnoksiin. Kalat uneksivat, mutta eivät siitä puhu.

Olisiko meidän ihmistenkin oltava mykkiä? Vaikenemisenlaksy on hyvä. Kielemme on luonnostaan liukas. Se saisi oppia itsehillintää. Jos on asioita, joista täytyy vaieta, on enemmän vielä asioita, joista ei kannata puhua. Missä on siis kultainen keskitie?

Kultainen keskitie on vaikuttimessa.

Ei ihmiselle ole puhekyky annettu vain sitä varten, että hän vaikenisi. Mutta ei myöskään sitä varten, että hän vain turhia löppötelisi. Turhia hän saa puhua. Välistä on hyvä puhua »turhia», kun sillä ilahduttaa, lohduttaa tai rohkaisee. Toisinaan taas myötätunto tulee parhaiten ilmi vaikenemisessä. Totuus kallistuu vaikenemisen puolelle, rakkaus puhumisen. Kultainen keskitie löytyy, kun rakkaus ojentaa kätensä totuudelle.

*

Taisi tulla ylen juhmallinen alkusana. Tarkoitukseni oli kuitenkin vain kertoa eräästä unelmastani, joka kauan on kytynyt mielessäni ja josta epäilemättä monta kertaa on ollut puhetta ennenkin.

Unelmani koskee tätä meidän aikakauskirjaamme. Ja samalla minua itseäni, joka nyt olen umpeen 26 vuotta sitä toimittanut. Eikö jo olisi aika päästä väljemmille vesille, saada enemmän tuulta purjeisiin ja kulkea suuremmalla vauhdilla auringonnousun maata kohti? Mielessäni kangastaa tällainen tulevaisuuden kuva. Itse en enää olisi peräsिमessä, vaan istuisin kannella ja katselisin onnellisena kaunistaa maailmaa.

Olen mielestäni siksi kauan tehnyt tätä toimitustyötä, etten ollenkaan ihmettelisi, jos yleisö — lukijakunta — jonkun verran väsyisi minun tapaani toimittaa lehteä. Nuoret, voimakkaat kädet voisivat epäilemättä hoitaa sekä purjeita että peräsintä suuremmalla taidolla ja menestyksellä. Sehän ei estäisi minua kirjoittamasta lehteen — säännöllisesti, — mikäli lukijat eivät kyllästyisi kyhäyksiini.

Mutta toimituskunta olisi saatava, joka ottaisi huolen ja vastuun päällensä, toimitussihteeri, joka suorittaisi käytännöllisen toimitustyön, ja taloudenhoitaja, joka huolehtisi tilauksista, ilmoituksista, kirjanpidosta ja rahoista. Kyllä lehti sitten saataisiin sisällöltään ja ulkoasultaan ensiluokkaisena leviämään kuinka paljon tahansa! Siinä olisi kirjoituksia ja siinä olisi kuvia!

Ohjelma on selvä ja hyvä, mutta onko se toteutettavissa? Ei ilman suuria rahoja. Niitä ei ole minulla — ja onko niitä kenelläkään? Mutta ehkä monella yhdessä: concordia res parvae crescunt.

Vuosikokouksessa pääsiäisenä voin joka tapauksessa tehdä kysymyksen. Ja jos kysymys herättää myötätuntoa ja kannatusta, voidaan asettaa valiokunta tuumaa pohtimaan.

Onhan tämän yhteydessä toinenkin kysymys, joka aina on vireillä: kysymys voimakkaasta, pirteästä, tuotteliaasta kustannusliikkeestä!

*

On hyvä, että kieltolakia pohditaan eri näkökannoilta, ja vielä parempi, jos se tapahtuu kiihottomasti ja ilman ennakkoluuloja. Emme etsi nautintoja, emmekä tahdo kenellekään tehdä väkivaltaa. Olemme totuudenetsijöitä.

Eräs vanha Ruusu-Ristin ystävä ja tilaaja ilmoittaa, ettei hän enää halua lehteä, ja vaikutintaan hän perustelee seuraavin sanoin:

»Olen ollut kauvan siinä käsityksessä, että Ruusu-Ristin johtava henki on laittomuuden kannalla; varsinkin kieltolaista on tehty paljon pilkkaa, eikä ole kunnioitettu lakia. Ja meidän, alkohoolista raittiiden henkilöiden kimppuun on hyökätty kuin raatelevaiset sudet lammasten vaatteissa. Jeesus sanoi: »Ken itsensä tuomitsee, se on laista vapaa», ja niin ei Jumalan lasten, joiden tulee olla puhtaat ja raittiit, pitäisi kieltolakiin loukkaantua, vaan ymmärtää, että niille, jotka juovat tuota myrkyllistä alkohoolia, heille pitää olla laki. Ja kun meillä on esivalta, »joka ei miekkaa hukkaan kannan», niin kehoittakaamme esivaltaa toimimaan lain täyttymykseen. Kolme päivää sitten olin Savonlinnassa Ruusu-Risti-luennolla, jossa luennoi Veli J. R. H. Tämä oli hajoittava ilta, sillä kaikki kuulijat olivat kieltolain puolella, ja opettajamme oli kieltolakia vastaan».

Sitten ystävämme jatkaa, kääntyen toiseen asiaan:

»Kaikki kuulijat olivat myöskin rauhan aatteen läpitunkemat, sen rauhan, minkä Kristus toi sorretuillekin, ja opettajamme J. R. H. oli perään antamatta väkivaltaisen Lapuan liikkeen kannattaja. Olenpa kuullut, että rakas johtajamme P. E:kin on ollut Lapuan liikkeen tunnustaja sen korkeampaan henkeen nähden. »Mistä me tunnemme oikean profeetan? Heidän töistään.» Onko Lapuan liikkeen työt oikeita meidän armahtavien ja totuudenetsijäin silmissä? Minä pidän Lapuan

liikkeen harhaantuneena, ja jos Ruusu-Ristin johto on tämän liikkeen puolella, niin minä olen valmis eroamaan ja tunnustan johtajakseni vain Kristuksen. O. E. K.»

Kristus on minusta ainoa, joka kelpaa johtajaksi, ja sitä olen koko elämäntyöläni koettanut teroittaa. Jos siis joku oltuaan Ruusu-Ristissä on tullut siihen loppupäätökseen, on hän juuri saavuttanut sen, mihin työni tähtää, ja olen puolestani yhtä kiitollinen kuin iloinen.

Mitä nyt kieltolakiin tulee, muistan, kuinka syksyllä 1898 (vai oliko se keväällä 1899?) suuri äänestys pantiin toimeen ympäri maata. Ylioppilaat olivat erittäin innokkaita, ja suuri joukko allekirjoituksia kerättiin kieltolakihankkeen puolesta. Jouduin puolestani melkein haltioihin. Olin tullut ylioppilaaksi vuonna 1893 keväällä, ja kun syksyllä oli ensimmäinen osakuntakokous, menin uteliain odotuksien Ylioppilastalolle, sillä uskoin, että ylioppilaat koulupakosta vapaina koko sielullaan ja mielellään nyt etsivät elämän suuria totuuksia. Virallinen kokous oli koko lailla kuiva, vaikka inspehtori puhui kauniita sanoja keltanokille, mutta ajattelin, että seuraavissa kokouksissa pohditaan todellisempia kysymyksiä. Kun poistuin päällysvaatteitani etsimään, tuli luokseni eräs vanhempi ylioppilas, joka tunsu minut, ja huudahti: »Minne nyt on matka?»

»Kotiin tietysti», vastasin.

»Mitä joutavia! Nythän vasta lysti alkaa».

»Mikä lysti?» kysyin hämmästyneenä.

»No, nythän tahdomme tutustua teihin nuoriin, ja sitä varten sinunkin on maksettava verosi: kaksi markkaa, että saadaan syntymään punssibooli, joka kielet kirvoittaa».

Inhosin väkijuomia ja loukkaannuin hengessäni sanomattomasti. Siinäkö se olikin toverillinen ja tieteellinen elämä! Maksoin ison hopearahan — olisihan sillä voinut ostaa kirjan! — ja poistuin ystävällisistä estelyistä huolimatta enkä enää avannut osakunnan ovia.

Lukija voi siis ymmärtää, kuinka riemastuin kieltolakiadressista. Allekirjoitin tietenkin.

Vähän myöhemmin sanoi minulle ystäväni ja suosijani tohtori Axel Lille:

»No, mitä Himalajan mestarit sanovat tästä kieltolakihankkeesta? Eikö se ole hullutusta? Eikö ihmisten pidä elää kiusausten keskellä, jotta voisivat voittaa omat himonsa?»

»En tiedä, mitä mestarit ajattelevat», vastasin, »mutta eikö olisi väärin estää kansaa toteuttamasta täydellistä raittiutta, jos kansa itse sitä haluaa?»

»Olkoon», sanoi vanha ystäväni, »mutta oletko varma, että kansa sitä todella haluaa?»

Olin silloin iloisesti varma. Uskoin, että Suomen kansa halusi elää täysin raittiina. Uskoin, että nekin, jotka tunsivat heikkoutensa, tahtoivat vapautua kiusausten mahdollisuudesta. Uskoin, että henkinen ilmapiiri kokonaan puhdistuisi, kun ylioppilasnuoriso astui toteuttamaan korkeata siveellistä periaatetta.

Kului vuosia, pitkiä vuosia. Kieltolakia ei tullut, mutta raittiustyötä tehtiin innokkaasti, ja Suomen kansa oli omasta voimastaan tulemaisillaan raittiiksi,

siveellisesti voimakkaaksi kansaksi.

Seurasi sitten maailmansota, pakollinen raittius, vallankumous Venäjällä, kapina ja vapaussota täällä sekä lopulta — kieltolaki.

Nyt olen kymmenen vuotta katsellut kieltolakielämää ja tunnen itseni vuosi vuodelta yhä suuremmaksi kysymysmerkiksi. En ole päässyt muuhun johtopäätökseen kuin seuraavaan:

Suomen kansa ei ole tahtonut kieltolakia. Se ei ole kypsä sitä noudattamaan. Kuinka muuten vapaaehtoinen päätös olisi muuttunut vastakohtakseen: lailliseksi väkipakoksi? Pakon alaisena ei vapaa kansa voi elää. Sen yksilöt muuttuvat joko orjiksi tai lainrikkojiksi. Raittiit ihmiset voivat elää raittiina missä olosuhteissa tahansa, väkijuomien harrastajat taas hankkivat itselleen väkeviä missä oloissa tahansa ja millä keinoin tahansa. Ja kalliiksi koko asia tulee valtiolle. Hyveen loistava viitta on sitä kalliimpi kantaa, kuta enemmän paheita sen alla piilee.

Pelastus on raittiustyössä, tarmokkaassa raittiustyössä, sillä vakaumus voittaa ihmisen, ei pakko. On vain muistettava, että mikään hyvä asia ei mene kiihkolla eteenpäin, ei fanatismilla, ei äärimmäisyysuskolla, vaan järjellä ja kohtuudella.

Mitä taas Lapuan liikkeeseen tulee, oli siinä mielestäni herättävä ja oikeamielinen inspiratsioni alussa. Se inspiratsioni on vieläkin olemassa, vaikka liike antoi aiheita väkivaltaisiin tekoihin, joita ei kukaan saata hyväksyä. Mutta muistakamme, että mitään täydellistä ei ole tämän maan päällä. Kaikissa liikkeissä on jotain hyvää. Mutta kaikilla on myös heikot puolensa.

Totuus kulkee kultaista keskietä. Totuus kulkee käsi kädessä rakkauden kanssa. Ja ainoastaan ne yksilöt, jotka uskaltavat kulkea totuuden ja rakkauden kaidalla tiellä, joka on terävä ja vaarallinen kuin partaveitsen terä — niinkuin Buddha sanoi, — ainoastaan he kulkevat kohti täydellisyyttä, mutta eivät hekään ole vielä pitkiin, pitkiin aikajaksoihin täydellisiä.

*

Vuosikokouksemme pääsiäisenä kulkee H. P. Blavatskyn merkeissä, ja toivon, että jäsenemme saapuvat siihen niin runsaslukuisina maaseudultakin, kuin suinkin on mahdollista.

Kesäkuu, s. 181–183

Ajatellessani taloudellista karmaani ihmettelen sitä suosiollista jalomielisyyttä, millä se monta kertaa elämässäni on antanut minun palvelle välikätenä hyvien asioiden eteenpäinviemisessä. Sanon nimenomaan välikätenä, sillä tietysti omista ponnistuksistani ei olisi syntynyt suurtakaan tulosta ilman niiden ystävien myötävaikutusta, joita karma aina tielleni toi. Mainitsenpa muutamia esimerkkejä: varhemmalta ajalta Teosofinen Kirjakauppa ja Kustannusliike ja Suomen Teosofisen Seuran entinen päämaja, viime päiviltä taas Kulmakoulusäätiö, jolle karma antoi minulle tilaisuuden lahjoittaa Tempelirahaston kaikki omat varat, ja Ruusu-Ristin kustannustoiminta, jonka alullepano samalla tuli suureksi avuksi Mysti-

calle; tämä alku taas oli mahdollinen sen kautta, että viiden ystävän takauksella sain melko suuren lainan Kansallispankista ja että takaajien takeena taas on äsken perustettu P. E:n rahasto. P. E:n rahaston varoja en siis toistaiseksi voi »vapaasti» käyttää; ne ovat sidotut, kunnes pankkilaina on maksettu. Mutta palvelevathan kirjallisuuden tärkeitä asiaa, — johon niitä epäilemättä »vapainakin» ollen olisin käyttänyt.

Harras toivomukseni on vain, että P. E:n rahasto kykenee herättämään rakkautta jäsenissä ja ystävissä!

Minun ei tarvitse tässä kirjoittaa näistä hankkeistamme, koska toiset ja taitavammat kynät niistä tekevät selkoa, — pyydän vain kaikkien huomaamaan, kuinka luonnollista on, että Ruusu-Ristissäkin poteamme rahatautia tänä yleisen taloudellisen kriisin aikana. Mutta lohdutuksenamme on, että rakkaalla Ruusu-Ristilapsellamme on satoja vanhempia, jotka siitä yhteisvoimin huolta pitävät, vaikka se onkin jonkun verran kalliimpi kuin tavallisen perheen lapsi!

Viime numerossa kerrottiin uutisena, että Ruusu-Ristin Johtaja oli saanut kutsun saapua Lontooseen juhannukseksi Point Loma T. S:n toimesta pidettävään neuvottelukokoukseen.

Ystävälliseen kutsuun vastasin heti, että taloudelliset seikat luultavasti estäisivät minua saapumasta, mutta että toivotin kaikkea hyvää kokoukselle, jonka tärkeyttä selvästi oivalsin. Äskettäin minulle kyllä eräiden ystävien taholta tarjottiin matkakustannukset, mutta katsoin viisaammaksi kieltäytyä ja olla menemättä, koska eräät kirjalliset työt vaativat aikaani ja koska Point Loma T. S:n Johtaja, toht. G. de Purucker, joka tapauksessa saapuu Suomeen elokuussa.

Näinä päivinä sain kirjeen Adyar T. S:n päämajasta Indiassa. Viitaten niihin toivomuksiin ja päätöksiin kaikkien tunnettujen teosofisten seurojen edustajain yhteisestä kokouksesta, joita lausuttiin ja tehtiin viime vuonna Genevessä, kirjeen kirjoittaja, prof. Ernest Wood, jouluna pidetyn Teosofisen Seuran Pääneuvoston määräyksestä asettaa vastattavaksi seuraavat kysymykset: 1) Puollatteko kokousta, johon saapuisi yksi tai useampi edustaja jokaisesta teosofisesta seurasta ja järjestöstä pohtimaan kysymystä yhteistoiminnasta? 2) Missä ajattelette, että tällainen kokous sopivimmin voitaisiin pitää? 3) Milloin suunnilleen sopisi paraiten teidän edustajillenne, edellyttäen, että kannatatte semmoisen kokouksen pitämistä?

Prof. Wood lisää, että semmoisen kokouksen päätös ei olisi sitova kyseessä oleville seuroille, sillä vaikka esim. Adyar-seuran lähettiläät olisivat yhtä mieltä jostain yhteistoiminnan ohjelmasta, ei Adyar T. S. voisi sitä noudattaa, ennenkuin sen Pääneuvosto olisi asiasta äänestänyt. Vielä Mr. Wood huomauttaa, ettei ole tarkoitus, että tällainen edustajain kokous välttämättä olisi pidettävä H. P. B:n satavuotisjuhlan yhteydessä elokuun 11 ja 12 p:nä.

Helsingin teosofiset seurat, Adyar, Point Loma ja Ruusu-Risti, pitävät yhteisen jäsenkokouksen elokuussa H. P. B:n satavuotismuiston kunniaksi.

Olemme suunnitelleet, että siksi saisimme painosta valmiiksi P. E:n näytelmän »H. P. B.», joka herätti niin suurta mieltymystä katsojissa Ruusu-Ristin vuosijuhlassa Kansallisteatterissa.

Syksymmällä toivon myös saavani valmiiksi uuden kirjan kirkosta ja tulevasta uskonpuhdistuksesta, joka käsittää viime syksynä pitämäni esitelmät.

Kesäkursseilla pidetään tänä vuonna ylimääräisellä ajalla looshikokous, joten niitä osanottajia, jotka ovat looshijäseniä, pyydetään asianmukaisesti varustautumaan.

Syyskuu, s. 209–210

Olin äskettäin yksinkertaisen juhlallisissa hautajaisissa. Ruumis siunattiin vapaamielisen katolisen kirkon rituaalin mukaan Helsingin kauniissa ruumiinpolttokappelissa.

Vainaja oli vanha teosofi, jonka sielu maan päällä ollessaan ulkonaisista oloista ja vastuksista huolimatta oli elänyt elämänsä musiikissa ja teosofisissa mietiskeilyissä, purjehtien sävelten aalloilla ja pyrkien ymmärtämään elämän ongelmaa.

Etsin häntä istuessani siellä saattajien joukossa. En häntä löytänyt, ennenkuin juhlamenot olivat alkaneet ja urut jo kauan mahtavasti soineet. Silloin tulin äkkiä tietoiseksi hänen läsnäolostaan, sillä hän oli herännyt sävelten tenhoisaan suloon ja seurasi mietteisiin vaipuneena seremoniojen kulkua.

Rohkenen tästä kertoa, koska se mikä liikkui vainajan mielessä, oli minulle yhtä yllättävää kuin kaunista. Koetan kuvata hänen ajatuksiaan ja hänen tunnelmaansa:

»Ihmeellinen on ihmisen elämä ja koko hänen olemassaolonsa. Hän on kauneudesta syntynyt ja kauneutta hänen sielunsa ihanoi. Kauneutta se rakastaa ja kauneuden täyttämäksi se on tuleva. Mutta miten se kauneuden saavuttaa? Kauneutta on koko olemassaolo, mutta missä on kauneuden henki ja olemus? Elävässä Jumalassa ja elävässä ihmisessä! Voi meitä kuolevaisia, missä sokeudessa elämme! Sitä varten synnymme maailmaan, että löytäisimme kauneuden toisesta ihmisestä. Kun rakastamme, näemme kauneutta. Mutta rakkautemme aurinko peittyi pilviin ja kauneus himmenee. Emme elämän varrella aina näe ikuisen kauneuden loistavan rakkaittemme kasvoilta. Kuinka usein olemme heille kylmiä ja välinpitämättömiä tai epäilemme heitä! Ja todellisuus on kuitenkin heidän kauneutensa, jota meidän aina tulisi nähdä. Oh, sitä varten tänne synnymme, ja synnymme uudestaan ja uudestaan, että oppisimme näkemään kauneuden ja yhtä mittaa vain kauneuden edes yhden rakastetun ihmisen sielussa! Kuinka oppisimmekaan kauneuden kaikkialla havaitsemaan ja tajuamaan, ellemme osaa siihen uppoutua yhden elävän olennon sielussa?»

Olen iloinnut Hooverin moratoriosta ja yleensä nähdessäni, että järjenkin ääni alkaa kuulua valtakuntain politiikassa. Ehkä vielä päästään siihen, että maailmansodan tappiot korvataan yhteisvoimin eikä näännyttämällä yhtä kansaa.

Maailmansodan alettua olin pian selvillä siitä, että ainoa todellinen rauha saavutettaisiin siten, ettei »voittaja» vaatisi »voitetulta» korvauksia, vaan kaikki tunnustaisivat suunnattoman syntinsä ja erehdyksensä.

Puuhin tästä kannastani keskusteluissa, mutta en tahtonut saattaa silloista Tietäjää vaaraan kirjoittamalla liian suoraan poliittisista kysymyksistä. Sentähden kirjoitin näistä rauhan ehdoista vasta touko-kesäkuun numerossa 1917 Venäjän ensimmäisen vallankumouksen jälkeen. Maailmansota ei silloin vielä ollut päätynyt.

Näin kirjoitin silloin: »Joka kansan sydämessä elää valkeuden voima, veljesrakkauden ja totuuden syvä elämäntieto. Mutta joka kansaa ahdistaa myös musta usko vallan, väkevyyden ja suuruuden painajaiseen. Tämän uskon edustajina ovat enimmäkseen kansojen hallitukset. Kansat eivät vapaudu mustasta uskostaan taistelemalla sen puolesta toisiaan vastaan. Ne vapautuvat siitä ainoastaan siten, että lakkaavat taistelemasta toisiaan vastaan ja että kukin omassa keskuudessaan heittää päältänsä mustan uskonsa. Jos nykyinen sota loppuu valkoisten voitolla, loppuu se siis joko yleisten vallankumousten merkissä tai veljellisen ja järkipärisen sopimuksen avulla. Eikä siinä voitossa tule kysymykseen rahallisia korvauksia enemmän kuin maitten anastuksiakaan. Siinä voitossa on pääasia, että valtakunnat päättävät elää keskenään veljellisessä rauhassa ja sisäisesti panevat toimeen kaikkia valkeuden voimien vaatimia uudistuksia. Tämä nyt on ollut minun kantani alusta saakka, vaikka vain ohimennen olen osannut siitä Tietäjässä kirjoittaa».

*

Helsingin luennot alkavat syyskuun 13 p:nä. Painosta on ilmestynyt näytös-kappaleeni »H. P. B., XIX:nnen vuosisadan sfinks». Hinta Smk. 20:-, sid. 30:-.

Lokakuu, s. 249–252

Toimittajalle tehdään välistä huomautuksia ja kysymyksiä, ja välistä niissä kosketellut asiat ovat sitä laatua, että voivat huvittaa ja hyödyttää suurempaakin ystäväpiiriä.

— Kuulehan, P. E., sanoi äsken muuan suorasukainen totuudenetsijä, — mikä hiton yliopisto se on, josta puhutaan viime Ruusu-Ristissä? Siinäkö muka Valkoisen Veljeskunnan mestarit jakavat diplomeja ja tohtorintitteleitä. Jos asiassa on perää, täytyisi miehen saada dollareita mistä tahansa, jotta voisi matkustaa ja lukea itsensä edes Valkoisen Veljeskunnan maisteriksi!

— Tarkoitat sitä kalifornialaista yliopistoa, jonka »Kansan kirkko» (The Temple of the People) niminen teosofinen seura perustaa ja jonka kanslerina on tohtori Ortega?

— Sitä niin. Ei suinkaan se ole paljasta humbugia.

— Muistuu mieleeni teosofinen episodi, joka tapahtui muutamia kymmeniä vuosia sitten. Eräs herrasmies, Adyar T. S:n jäsen, joka nimitti itseään kreiviksi, matkusteli Amerikassa, kävi teosofisissa loosheissa ja tarjosi opetusta salatieteessä. Hän sanoi olevansa Salaisen Veljeskunnan Himaalaja-looshin jäsen ja näytteli halukkaille komeat diplomiinsa salaperäisine kirjoituksineen, merkkeineen ja sinetteineen. Hän sai tietysti oppilaita ja ansaitsi rahaa suuret määrät, sillä hänen opetuksensa oli melko kallista. Sitä paitsi hän lainasi jäseniltä rahaa, varakkaamilta huomattavia summia — veljeskunnan yleviin tarkoituksiin, — kunnes hän aina äkkiä katosi paikkakunnalta. Lopulta joku hädissään kirjoitti T. S:n presidentille, eversti Olcottille, kysyen, kenen mestarin lähettämä salaperäinen kreivi oli, ja Olcott, joka tunsu miehen ennestään, oli vihdoinkin tilaisuudessaan varoittamaan loosheja vastaanottamasta häntä ja rahoja antamasta »kreiville», joka oli vanhas-taan tunnettu huijari.

— On sekin hävytöntä, kun pyhistä asioista tehdään pilkkaa tuolla tavalla.

— Sanohan muuta, mutta nykyisessä maailmassa palvotaan mammonaa monella tavalla. Ja ihmiset — totuudenetsijätkin — ovat herkkäuskoisia, ja kuka heistä ei mielellään tulisi »vihityksi» mestarien veljeskuntaan?

— Onko siis nyt tämä kalifornialainen yliopistokin samanlaista humbugia?

— Sitä en usko. Onhan sen takana arvossa pidetty vanha seura. The Temple of the People on niitä judgeläisiä seuroja, jotka syntyivät ensimmäisen Judge-seuran osina ja jälkeläisinä, kun Mrs Tingley yhdestä semmoisesta — ja suurimmasta — osasta muodosti n.s. »Yleisen Veljeyden». »Kansan kirkon» yliopisto on epäilemättä rehellinen ja amerikkalaisiin oloihin nähden pätevä hanke.

— Mutta mitä sitten ovat nuo Valkoisen Looshin diplomaatit ja tittelit?

— Jos luet uutisen sanat oikein, huomaat Ortegan sanovan, että »Halcyonen yliopiston opiskelijoilla on täysi oikeus pitää saavuttamiaan oppiarvoja Looshin antamina.» Ei Ortega väitä Looshin niitä antavan. Asiassa on ero, jos olet saanut tohtoritittelin Looshilta tai jos vain olet oikeutettu kuvittelemaan sen saaneesi. Kyllähän Ortega yhtähyvin kuin muut teosofit tietää, ettei Valkoinen Veljeskunta anna diploomeja enemmän kuin julkisia arvonimiäkään. Sanoillaan Ortega tarkoittanee sitä, että hän ja luultavasti jotkut muut Halcyonen yliopiston professorit ovat siksi läheisessä suhteessa Valkoiseen Veljeskuntaan, että tämä heidän personallinen suhteensa heittää loisten yli koko opiston.

— Ja mitä sinä, P. E., semmoisesta arvelet?

— Arvelen, että jos tuo kaikki on totta, on mysterio-opisto perustettu Amerikkaan.

— Mutta onko se totta?

— Sitä en tiedä, mutta vanhana teosofina olen niin paljon nähnyt, että tuonsuuntainen itsereklaamointi minua tympäisee. On niin paljon julkisesti puhuttu mestareista ja vihkimyksistä ja arhateista, että . . . että . . .

— Kiitos, ymmärrän.

— Mutta hedelmästä puu tunnetaan. Ken elää, hän näkee.

Ja toinen kysymys.

— Tässä on niin paljon näitä kassoja ja rahastoja nyt Ruusu-Ristissä, ettei tavallinen yksinkertainen ihminen enää tiedä, mihin hän pienet penninsä panee. Minä esim. tahtoisin avustaa Johtajaa ja hänen personallista työtään, mutta mihin rahastoon silloin avustukseni jätän?

Tähän omantunnon kysymykseen vastaan seuraavasti (jättäen mainitsematta ne ansaitsemattomat lahjat, joilla jotkut ystävät joskus muistavat minua):

— Johtajan työtä kannatetaan välittömästi: 1) tilaamalla Ruusu-Risti, joka ilmestyy P. E:n kustannuksella, 2) käymällä, jos on Helsingissä, P. E:n luennoilla, 3) avustamalla Ruusu-Risti-seuraa säännöllisillä vuosimaksuilla, sillä seura ylläpitää puolestaan luentotyötä Helsingissä, 4) ostamalla Ruusu-Risti-kirjallisuutta ja 5) avustamalla P. E:n rahastoa, joka toistaiseksi on R.R.-kustannustoiminnan tukena. Tässä on tosin nyt mainittu viisi eri reikää jäsenten rahoille, mutta 1), 2) ja 4) eivät ole rahastoja, vaan luonnollisia tilaisuuksia; 3) taas on jokaisen jäsenen itsestään lankeava velvollisuus, joten ylimääräiseksi rahastoksi jää vain 5). Mutta jos jäsen, jolla ei ole liikoja varoja, kysyy itseltään, kumpaako kassaa hän avustaa: seuran yleistä vaiko P.E:n rahastoa, on hänen epäröimättä valittava edellinen. Ruusu-Risti-seuran kassa, jonka hoitajana on Esko Koivisto, on ehdottomasti avustusten tarpeessa, sillä muuten koko yhteistyö pysähtyy tai kaatuu. P.E:n rahasto perustettiin viime vuosikokouksessa etupäässä niitä jäseniä varten, jotka ennen olivat avustaneet tempelirahastoa; sillä on tärkeä tehtävä nykyhetkellä, mutta ken tietää, kuinka pitkä ikä sillä rahastolla on? Omasta puolestani en harrasta niin monia rahastoja, — kuvittelen aikaa, jolloin on vain yksi ainoa suuri, suuri kassa, joka tukee kaikkea työtä.

Muuten yhdyin siihen ajatukseen, joka lausuttiin äskeisessä jäsenkokouksessa Helsingissä, että niin moni jäsen kuin mahdollista ottaisi kirjoja myydäkseen. Olen kuullut eräästä yhdistyksestä, jossa jäseniksi pyrkijät viiden vuoden aikana ovat ikäänkuin koetuksella: heidän ei tarvitse maksaa vuosimaksuja, mutta heidän tulee myydä kunakin vuonna niin ja niin monta kappaletta määrättyä kirjaa. Sillä tavalla todella koetellaan pyrkijän harrastusta ja vilpittömyyttä.

*

Vielä kolmas kysymys.

Sen teki minulle Point Loma T. S:n johtaja, tohtori G. de Purucker, käydessään elokuulla Helsingissä.

— Ettekö voisi, hän sanoi, — kaikki ruusuristolaiset liittyä kerta kaikkiaan Teosofisen Seuran jäseniksi? Muodostaisitte T. S:n Suomalaisen Osaston, P. E. presidenttinä, ja tšekäläiset Point Loma-laiset olisivat iloisina mukana. Luotan täydellisesti teihin, saisitte vapaasti järjestää omat asianne ja itse myös määrätä, minkä vuosiavustuksen tahtoisitte suorittaa päämajaan Point Lomassa. Tällöisestä järjestyksestä olisi suurenmoinen hyöty koko teosofiselle liikkeelle Euroopassa, sillä Suomella on nykyään pelastuksen avain kädessään.

Olen tässä vain lyhyesti toistanut tohtori Puruckerin sanat, sillä hän puhui

pitkälti ja kauniisti. Hänen sanansa tekivät vilpittömän ystävällisen vaikutuksen, hän kiitteli Ruusu-Ristin työtä ja sen uskollisuutta H. P. B:ta kohtaan ja lausui vakaumuksenaan, että Mestarin käsi lepäsi siunaavana yllämme.

En tietenkään voinut muuta vastata kuin että esittäisin hänen ehdotuksensa Ruusu-Ristin hallitukselle pohdittavaksi ja päätettäväksi.

Hallituksessa iloitsimme kaikki tästä veljellisestä tarjouksesta, mutta emme olleet yhtä vakuutettuja sen käytännöllisestä hyödystä ja merkityksestä. Ruusu-Ristillä on siksi itsenäinen asema teosofisessa maailmassa, että sen sulautuminen toiseen seuraan epäilemättä herättäisi väärinkäsityksiä. Siksi tuntuu luonnollisemmalta, että syntyisi teosofinen liitto, johon eri seurat täysin itsenäisinä kuuluisivat, — kuten Ruusu-Ristin puolelta ehdotettiin kymmenen vuotta sitten. Näin ollen emme ainakaan vielä osanneet yhtyä tohtori Puruckerin ehdotukseen.

Mutta teosofista ystävyyttä on ilmassa, ja sydämellämme lepää ajatus teosofisesta yhteistoiminnasta. Jospa Adyar ja Point Loma tarjoisivat kättä toisilleen!

*

Lopuksi pyydän jokaista — ennen kaikkea helsinkiläistä — asianharrastajaa talven kuluessa ja tilaisuuden sattuessa muistamaan Ruusu-Ristin yhteiskunnallista ryhmää ja sen työtä hätää kärsivien ihmisveljemme auttamiseksi.

Marraskuu, s. 289–292

Sir Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes-kirjojen kuuluisa tekijä, ryhtyi 80-luvun loppupuolella tutkimaan spiritistisiä ilmiöitä. Hän oli kauan skeptikkona, mutta tuli vihdoinkin vakuutetuksi siitä, että spiritismi oli uusi ilmestys, uusi evankeliumi annettu pimeydessä vaeltavalle ihmiskunnalle: ihminen oli kuolematon henki ja eli henkimaailmassa ruumiillisen kuoleman jälkeen; maan päällä elävät ihmiset ja vainajat henkimaailmassa saattoivat n.s. mediuumein välityksellä olla kanssakäymisessä toistensa kanssa. Tohtori Conan Doyle oli saanut niin lukuisia ja epäamättömiä todistuksia tästä spiritistisestä totuudesta, että hän maailmansodan jälkeen päätti omistaa jällellä olevan elämänsä »uuden sanoman» julistamiselle ja levittämislle. Yhdessä uskollisen puolisonsa ja kolmen lapsensa kanssa hän teki pitkiä matkoja Amerikkaan, Austraaliaan, Afrikkaan ja tietysti Euroopan manterelle. Hänen kuuluisa nimensä sai kaikkialla suuret joukot hartaasti kuuntelemaan vanhan kirjailijan ja lääkärin suoria ja rehellisiä esityksiä.

Hän kirjoitti useita kirjoja näistä matkoista. Olen äskettäin lukenut kaksi: *Our African winter* ja *Andra Amerikaresan*. Niistä näkyy, ettei Sir Arthur millään tavalla ollut ahdasmielinen spiritisti. Hän oli pikemmin Okkultinen tutkija, jonka mieli oli avoinna kaikelle totuudelle. Sentähden hän matkoillaan etsi kaikennäköisiä mediuumeja, selvänäkijöitä, salatieteilijöitä, mystikoita y.m. ja tapasi »sattumalta» tietäjiä, joita hän ei ennestään tuntenut nimeltään.

Suomennan tähän hänen kertomuksensa eräästä tuommoisesta tapaamisesta,

kun hän toisella Amerikan matkallaan (1924) saapui Portlandiin, Oregon:

»Asemalla tuli vastaan pieni parrakas vanhahko mies. — Minulla on sanoma teille, hän sanoi, — mutta ei itseltäni. Se sisältää, että teitä seuraa pyrkimyksissänne Suuren Valkoisen Looshin siunaus. — Sitten hän hävisi. Viimeksi olin tuon miehen nähnyt Surreyn vuoristossa, ja minä tiesin, että hän oli syvälinen Salatieteellinen tutkija. Sattuu todella monta kummallista kohtausta valitsemallani polulla . . .

»Vielä kerran hän tuli näköpiiriini. Se tapahtui hotellissa ja nyt hän houkutteli minua uusiin psyykkisiin seikkailuihin. Seurasin mukana. Tiellä sain paljon kuulla Rosenkreutsiläisten järjestöstä, sen menneestä mahdista, hajaannuksesta, joka aiheutui salaisten tietojen ilmaisemisesta, sen lakkauttamisesta Valkoisen Looshin käskystä ja sen nykyisestä jatkumisesta muutamina yksilöllisinä ryhminä pikemmin kuin yhtenä järjestönä. He ovat maailman salaisina sielullisina työntekijöinä, jotka taistelevat pimeitä valtoja vastaan ja ovat mukana auttamassa tähtivuoden n.s. uuden Vesimieskauden tulevaa sarastusta. Sain tietää, että esoteerisia aikakausia aina nimitetään eläinradan merkkien mukaan, ja että Vesimieskausi tulisi asettamaan uskon sijalle tiedon ja niinkään lopettaisi taloudellisen kilpailun kauden, pannen alulle ajan, jossa kaikilla ihmisillä olisi samat mahdollisuudet. Olen itse kauan tuntenut, että psyykinen liikkeemme täyttääkseen todella tehtävänsä on välttämättä vievä johonkin käytännölliseen ihmiskunnan parantamiseen, suurempaan tasa-arvoisuuteen joka maassa, Kansojen liittoon kaikkien hyväksi. Koko sydämestäni puoltaisin perinjuurisia muutoksia, jos olisin varma, että niin voisi tapahtua ilman semmoisia mullistuksia, jotka olisivat sairautta itseään pahempia. Olin näin ollen kiitollinen maaperä pienen miehen kylvölle ...»

*

Saksassa matkustaessaan tohtori de Purucker, Point Loma T. S:n johtaja, kävi m.m. Stuttgartissa, jossa R. R. hallituksen sihteeri maisteri Eino Krohn paraikaa tutkii antroposofisia kasvatuseräilyitä. E. K. kirjoittaakin seuraavaa tohtori de Puruckerin käynnin johdosta:

»Kävin sitten hotellissa Puruckerin kysymysillalla ja esitelmässä. Minuunkin hän teki sympaattisen vaikutuksen. Hän oli herttainen ja sydämellinen. Esitelmä ei mielestäni ollut mitään merkittävämpää, mutta tuttavallinen kysymystilaisuus muodostui sängen kiintoisaksi. Purucker sai vastata vaikeaan sotakysymykseen. Muuan saksalainen herra, joka oli ollut mukana maailmansodassa, mutta sittemmin tehnyt omantunnonpäättöksen olla enää koskaan menemättä sotaan, asetti tämän kysymyksen. Purucker piti sitä sängen vaikeana, sama kysymys oli tehty hänelle Frankfurtissa. Point Lomassa oltiin kuitenkin tultu siihen johtopäätökseen, että teosofin velvollisuutena oli olla näyttämättä huonoa esimerkkiä, mikä tapahtuisi, jos hän ei tottelisi maansa lakeja. — Minä en voi pitää mitään semmoista oikeana, sanoi saksalainen herra, menisikö herra tohtori Purucker itse sotaan ja ampui ihmisiä, jos hänen maansa niin vaatisi? — Tarkoitatteko, että minusta tulisi teloittaja? — En, vaan että . . . Saksalainen herra uudisti kysymyksensä. Purucker

vastasi: — Se on kauhea kysymys. Minä en ole jesuiittapateri, jolle tehdään omantunnonkysymyksiä. Olen teosofinen johtaja ja semmoisena lausun, minkä pidän oikeana. Mutta tietysti tämä on yksilöllinen asia, ja minä suuresti kunnioitan ja ymmärrän teidän kantaanne kysymyksessä, vaikken voi olla täydellisesti samaa mieltä. Sota on kauhea asia, ja meidän täytyy tehdä voitavamme, ettei koskaan enää mitään sotaa saisi syttyä uudestaan . . . Tähän suuntaan hän puhui. Menin häntä tervehtimään ja mainitsin olevani Ruusu-Ristin sihteeri. — Oh, P. E., oh yes. Minulla oli mainio hetki siellä hänen kanssaan. Sanokaa hänelle, että olisin hyvin iloinen tuosta yhtymästä . . . Puhuin myös saksalaisen herran kanssa ja sanoin hänelle, että pidin hänen ihannettaan oikeana ja että kuului Suomessa erääseen teosofiseen seuraan, jonka johtaja esitti juuri tätä näkökantaa. Hän tuli sangen intresseeratuksi ja pyysi osoitteeni, mutta tähän mennessä en ole hänestä vielä kuullut». (Kirje oli päivätty syyskuun 26 p:nä).

*

Olin elänyt harhauskossa.

Olin uskonut, että nimeni ja työni oli tunnettu. Olin uskonut, että 35-vuotinen julkinen työni teosofian, ajatuksenvapauden ja tosi kristinuskon puolesta oli antanut nimelleni jonkunlaisen kaiun. Olin uskonut, että ainakin sanomalehdet tiesivät, minkälaisen ihanteiden puolesta työskentelin ja myös, että nämä ihanteet olivat sanan korkeimmassa merkityksessä siveellisiä, henkeviä ja intelligenttejä.

Mutta ihminen elää sokeudessa. Eräänä aamuna heräsin ja huomasin itseni kuuluisaksi. Kymmenet suomenkieliset lehdet ympäri Suomen toistivat minun nimeni. Kaikki puhuivat minusta, mutta ei 35-vuotisesta työstäni — vaan oletetusta taikauskostani!

En tosiaankaan osannut muuta kuin hymyillä itsekseni. Jostain salaperäisestä syystä tunsin itseni iloiseksi, mutta samalla minua suretti se seikka, että Ruusu-Ristin nimi tällä tavalla vedettiin julkisuuteen ja että sen sadat jäsenet saivat osakseen häpeätä minun takiani.

Suokoot he sen minulle anteeksi, niin yhteinen karmamme varmasti siitä kirkastuu.

*

Vuosi on taas loppumassa ja uusi pian alkaa. Niinpä Ruusu-Ristin tilausaika lähestyy, ja tämän numeron mukana seuraa kaikille tilaajille tavanmukainen tilauslista.

*

Joulukuu, s. 333–334

Olemme eri taholta kuulleet, mikä kaunis ja korkea, mikä tärkeä tehtävä Ruusu-Ristillä on teosofisessa liikkeessä tämän maan päällä ja varsinkin Europas-

sä. Teosofinen liike semmoisenaan ei voinut pelastaa kristikuntaa maailmansodasta ja sen aiheuttamista onnettomuuksista. Sen oivalsivat Mestarit pian sen jälkeen, kun teosofinen liike oli pantu alulle, ja sentähden He ottivat H. P. Blavatskyn »kotiin» jo ennenkuin vuosisata oli umpeen kulunut. H. P. Blavatskyn kuoleman jälkeen (1891) johtavat teosofit vuosi vuodelta yhä enemmän hämmentyivät käsityksissään siitä, mitä teosofia ja teosofinen liike oikeastaan oli.

Ruusu-Risti on nyt tavallaan kuin uusi yritys. Se on teosofinen liike uudesti-syntyneenä. Se ei ole ainoastaan palannut takaisin H. P. Blavatskyn alkuperäiseen teosofiaan, vaan se on muodon läpi tunkenut ytimeen. Se on ymmärtänyt teosofisen liikkeen alkuperäisen tarkoituksen ja tuonut keskeisimmän teosofisen opin etualalle kaikkien nähtäväksi.

H. P. Blavatsky puhui Aalajasta ja Kristus-prinsiipistä, Ruusu-Risti puhuu kosmillisesta ja mystillisestä Kristuksesta. Kosmillinen Kristus on se persoonallisuuden absoluuttinen idea, jota Europan suurimmat filosofit ovat aavistaneet ja josta saksalainen Hegel ja suomalainen Snellman puhuivat. Mystillinen Kristus on se kosmillisen Kristuksen heijastus eli siemen, joka on kehitykseen ja itsekasvatukseen inspiroiva voima, itsekunkin ihmisen sielussa.

Ruusu-Risti uskoo ja tietää, että Europpa, kristikunta, ihmiskunta pelastuu, jos se omaksuu oikean käsityksen Kristuksesta. Kristus on *d e i u r e* meidän vapahtajamme, mutta hän ei voi siksi tulla *d e f a c t o*, ellemmme ymmärrä, kuka ja mitä hän on. Ainoana apunamme tässä on Jeesus Kristus. Jeesuksessa Kristus ilmoitti itsensä täydellisesti. Voidaksemme lähestyä Kristusta tulee meidän lähestyä Jeesusta.

Kristikunnan on ymmärrettävä, kuka Jeesus Kristus oli, jos se tahtoo pelastua tulevastä tuhosta. Jeesus Kristus yksin hävittää *t i e t ä m ä t t ö m y y d e n*, itsekyyden ja pahuuden kristikunnan sydäimestä. Kun tietämättömyys häviää, silloin totuuden tieto vapauttaa kaikki ja muuttaa maalliset olot paratiisilliseksi.

Ruusu-Risti kertoo kristikunnalle siitä Kristuksesta ja siitä Jeesuksesta, jonka kristikunta on unohtanut. Ruusu-Ristin tehtävä on täten sekä kaunis että korkea.

Tämä kaikki koskee Ruusu-Risti-lehteä yhtä paljon kuin Ruusu-Risti-Järjestöä. Ruusu-Risti-Järjestö on kokoonpantu ihmisistä, joissa on hyvää, mutta joissa on myös inhimillisiä heikkouksia. Mikäli Ruusu-Risti-lehti heijastaa elävää järjestöä, on silläkin heikkoutensa. Mutta lehden tehtävä on ennen kaikkea symbolisoida järjestön elävää henkeä ja ihmisyksilöiden korkeampaa minää. Sentähden ihanteellinen lehti kykenisi heijastamaan ainoastaan sitä mikä hyvä on.

Ruusu-Risti-lehtemme pyrkii ihannetta kohti, mutta ei silmät ummessa. Hyvä ei merkitse liikkumattomuutta eikä tyhmyyden sopua. Hyvä on läpeensä järkeä, intelligenssiä, nerokkuutta. Sentähden hyvään kuuluu myös sanojen taistelu ja työ totuuden puolesta. Minkä sille voimme, että valon tullen peitetty pahakin paljastuu?

Vakava toivomuksemme, joka mielestämme ei ole liian rohkea, on, että Ruusu-Ristin nykyiset tilaajat uudistaessaan tilauksensa ensi vuodeksi koettavat jotakin tehdä senkin puolesta, että Ruusu-Risti-lehtemme leviäisi ja tulisi yhä enemmän tunnetuksi. Ette te, rakkaat lukijat, turhaa toimi ettekä turhia uhraa:

Ruusu-Risti 1931

työskentelette oman kansanne ja koko Europan pelastamisen puolesta.

Ruusu-Ristin tilaushinta pysyy entisellään: Suomessa Smk. 50:-, ulkomaille 2 dollaria tai kurssin mukaan vastaava määrä Suomen rahassa. Ken kaksinkertaisen hinnan — tai enemmän — lähettää, hän ansaitsee Ruusu-Ristin sydämellisen kiitoksen.

Suomessa seuraa tilaajille sininen postiosoitus.

Onnellista joulua kaikille!

RUUSU-RISTI 1932

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1-3

Istuessamme joukko ruusuristolaisia uuden vuoden valvojisissa Kulmakoululla Helsingissä toivoimme sydämemme koko voimalla, että vuosi 1932 poistaisi kansojen keskeltä epäilyksen, katkeruuden ja vihan sekä toisi mukanaan enemmän hyvää tahtoa, rakkautta ja ymmärtämystä kaikkien yksilöiden ja kansojen sydämiin.

Suomea on sanottu edeltäjämäksi, ja Suomen kansa on nyt pitkän tuskan, kärsimyksen ja häpeän perästä vihdoin ratkaissut kieltolakiprobleman. Se on ilahduttavaa, sillä kieltolaki rinnan suunnattoman juopottelun ja sprii-tulvan kanssa on mitä inhoittavinta itsepetosta. Parempi on tunnustaa avoimesti kykenemättömyytensä ja sitten ryhtyä uudestaan kasvattamaan itseään. Nyt tulee taas raittiusseuroille työtä, työtä raittiuden saarnaajille ja opettajille. Kouluissa on lapsille raittiuden periaatetta ja juopottelun synkkiä seurauksia tunnollisesti opetettava. Ihminen ei ole luonnostaan juoppo, sillä luonto opettaa hänelle kohtuutta ja usein kieltäytymystä. Juoppous on sairautta, sääliittävä ja hoidettava kuten sairaus ainakin.

Luopuessaan kieltolaista Suomi ratkaisee kysymyksen positiiviseen suuntaan ja näyttää esimerkkiä toisille kansoille. Nyt kaikki kansat huokaavat helpotuksesta. Sairautta ei voi kieltolailla parantaa, niinkuin ei varkaattakaan voida parantaa sillä, että kielletään omistusoikeus. Useimmat ihmiset käyttävät omaisuutta järkevällä tavalla, ja jos jotkut yksilöt varkaudella ja petoksella hankkivat itselleen ylimääräisiä varoja, olkoon se heidän omalla vastuullaan, älköönkä syyttömiä siitä rangaistako. Tämän on porvarillinen yhteiskuntamme ymmärtänyt, ja ennenkuin ihmiset muuttuvat, ei muutu yhteiskunta. Ihmiset tosin voivat muuttua. He voivat muuttua niin epäitsekäiksi, avuliaiksi ja jalomielisiksi, ettei varkailla enää

ole sijaa, — ja samaten he voivat muuttua niin raittiiksi, että kieltolaki itsestään astuu voimaan.

Mutta opetusta ja itsekasvatusta tarvitaan paljon, ennenkuin se päivä valkenee.

*

Kuolema käy vieraana monen meikäläisenkin talossa, sillä työtä on paljon toisella puolen ja sieltä kutsuu uusi maallinen syntymä, jota moni toivoo voivansa paremmin käyttää hyödyksi itselleen ja ihmiskunnalle. Ennen joulua siirtyi ainakin kolme harrasta totuudenetsijää rajan tuolle puolen: nuori rouva Greta Aaltonen Jyväskylässä, vanha rouva Maria Jerrman Terijoella ja 78 vuotta vanha insinööri Karl Wessberg Helsingissä. Viimemainittu ei ollut R.R:n eikä minkään toisen seuran jäsen, mutta vanha tunnettu spiritisti ja teosofi ja hengeltään ruusuristolainen. Hän lausui sairasvuoteellaan: »Kun tästä nouse, liityn Ruusu-Ristiin». Hän ei noussut fyysillisesti, mutta liittyi riveihimme toisessa maailmassa. Kaikki kesäkurssilaiset tunsivat Greta Aaltosen. Hän oli aina mukana, iloisena ja hymyilevänä, ja oli musikaalinen niinkuin veljensä (Jussi Pohjanmies). Maria Jerrman oli innokas ja toimelias. Kun kesäkurssit olivat Terijoella 1927, oli hän niiden järjestävänä emäntänä.

Näiden hartaiden sielujen yllä levätköön Mestarin siunaus.

*

Tapaninpäivän iltakahvit Kulmakoululla olivat taas minun sydämelleni ylen viihtyisät. Puheita, laulua, soittoa, lahjoja, tervehdyksiä ja sähkösanoma, — mein Liebchen, was willst du noch mehr? Ja kuitenkin oli vielä jotain: näkymättömien läsnäolo, niiden joukossa muutamat ylen rakkaat!

Yritin kiittää silloin ja teen sen tässä vielä kerran, sillä minua muistettiin ei ainoastaan syntymäpäivänäni, vaan myöskin jouluksi ja uudeksi vuodeksi niin monen monilla herrttaisilla tervehdyksillä, kirjeillä ja lahjoilla, etten niistä kaikista yritäkään kiittää muuten kuin tällä tavalla. Olkaa varmat siitä, ystävät, että teidän lämpimät ajatuksenne ja sananne tunkivat suoraan sydämeeni!

*

Toivottavasti Ruusu-Ristin lukijoita miellyttää, että he tänä vuonna saavat tutustua nuorena kirjoittamaani teokseen »Framtidens religion» (Tulevaisuuden uskonto), joka ilmestyi Tukholmassa 1900 ja nyt ensi kerran suomennetaan. Kirja on tavallaan kokoelma irrallisia esseitä, ja suomentajan kehotuksesta julkaistaan ne tässä toisessa järjestyksessä kuin alkuperäisessä tekstissä. Aloitamme kirjoituskella »Yön hiljaisuudessa».

Tässä numerossa on osastossa »Vapaa sana» tunnetun nimimerkin A.R:n huomattava kirjoitus »Päämaja». Samasta kysymyksestä on monessa jäsenkouksessa keskusteltu. Tarkoitus ei ole ollut eikä ole saattaa mieliä levottomiksi ja

pelkäämään, että heittäydytään uusiin taloudellisiin vaikeuksiin. Päinvastoin. Tarkoitus on vain valistaa ja valmistaa mieliä. Joskus syntyy jotakin sen tapaista, josta A. R. kirjoituksessaan unelmoi. Mutta kaikki tapahtuu aikanaan. Nyt meillä on ensi aluksi Kustannusliike ja Kulmakoulu, jotka tarvitsevat huomiotamme ja huolenpitoamme. Mutta niiden asiat voivat piankin tulla ratkaistuksi hyvään suuntaan, ja silloin on hyvä olla hengessään varustettuna uusiin ponnistuksiin ja luoviin töihin.

*

Ruusu-Risti-Hallituksen kolmevuotiskausi päättyi viime vuoden lopussa. Vanha hallitus oli erovuorossa ja uusi valittava. Voin nyt ilolla mainita, että sangen pienillä muutoksilla vanha hallitus yhä palvelee Ruusu-Ristiä ja sen työtä. Uuden kolmivuotiskauden hallituksessa toimii Hilda Pihlajamäki edelleen varapuheenjohtajana, Uuno Pore sihteerinä, Eino Krohn varasihteerinä, Esko Koivisto rahastonhoitajana, Jorma Partanen Kansallisen Neuvoston aarremestarina ja muina jäseninä Rakel Ervasti, Anja Helle, Sven Krohn ja Waldemar Kaade.

Propagandatyön järjestelyn ja johdon Helsingissä olen uskonut Annikki Reijoselle, joka on valinnut itselleen joukon auttajia loosheista ja yhtymistä.

Helsingin looshien joukkoon syntyi uusi tulokas viime joulukuun 28 p:nä, jolloin »Kylväjä» kolmio aloitti toimintansa. »Kylväjä» on aiottu Kulmakoulun, sen opettajien ja oppilaiden henkiseksi tueksi ja turvaksi.

*

Tätä numeroa seuraa viime vuoden sisällysluettelo.

Helmikuu, s. 37–39

Mussolinia on moitittu siitä, että hän hävitti italialaisen vapaamuurariuden sulkemalla maan kaikki looshit ja kieltämällä kokonaan vapaamuurarein toiminnan. Ne jotka vain tuntevat vapaamuurariuden jalot periaatteet ja henkevän sisällön, ovat tästä pahoillaan, sillä heidän silmissään Italian diktaattori on menettelyt sokean ja pelkurimaisen tyrannin tavoin. Mutta jos on totta, mitä yhä useammat kirjoittajat väittävät, nim. että italialaiset ja yleensä roomalaiset vapaamuurarit ovat salaisena järjestönä sekaantuneet politiikkaan, silloin ymmärrämme — vaikka emme hyväksyisikään — Mussolinin toimenpiteet.

Aikamme omatunto — ja samalla valtiollinen turvallisuus — vaatii, että kaikki poliittinen toiminta on rehellistä, avonaista ja julkista. Salaiset vehkeilyt kuuluvat menneisyyteen. Jos siis järjestö, jonka toiminta tapahtuu salassa, rupeaa politikoimaan, on sen menettely leimattava vehkeilyksi, jota valistunut valtioviisus ei saata hyväksyä. Äskettäin ilmestyi ranskalainen kirja, jonka tekijä oltuaan Ranskan Grand Orientin jäsen luopui koko vapaamuurariudesta, kun huomasi sen vain jonkunlaiseksi poliittiseksi puolueeksi.

Mutta vapaamurari, joka alentuu valtiolliseen vehkeilyyn, ei olekaan enää vapaamurari, vaan vapaamurariuden pettäjä.

Sillä mikä on vapaamurarius? Se on, kuten jokainen vapaamurari saa oppia, moraalinen kasvatuserjestelmä, joka käyttää avukseen symbooleja, allegorioja ja seremonioja.

Se on ennen kaikkea itsekasvatusta, sillä henkisesti täysikäiset ihmiset eivät käy koulua samalla tavalla kuin lapset. He opettavat itseään enemmän kuin heitä opetetaan.

Ja koska vapaamurarius on moraalista itsekasvatusta, on se salaista. Sillä ken tahtoo huutaa maailmalle: minä koetan kasvattaa itsestäni paremman ihmisen? Se olisi jo kaiken hyvän pettämistä. Jeesuskin sanoi: jos paastoat, älä näytä maailmalle surullista naamaa, vaan voitele kasvosi, että olisit iloisen ja kylläisen näköinen.

*

Äskeisillä kirkkopäivillä kirkkoherra Jokipii piti alustuksen russelilaisuudesta, spiritismistä ja teosofiasta ja kehotti kirkkoa ripeämpään toimintaan, jotta harhautuneetkin sielut voitettaisiin takaisin kirkon helmaan. Hän lopetti seuraavin sanoin: »Nuo liikkeet eivät ole vain harhautunutta jumalaetsintää, vaan ne ovat sairasta jumalaetsintää. Materialismi, epäusko, kuolettava ja ylpeä järkeily on tehnyt ihmisiä sairaiksi, ja heidän yrittäessään omin voimin parantua, on tuloksena tällaisia pyrkimyksiä. Kirkon ja kristittyjen tehtävä tässä sairaassa ajassa on parannusta itse tehden antaa todistusta elävällä tavalla elävästä Kristuksesta, joka on meidän kaikkien parantaja ja hyvä paimen.»

Viimeisen lauseen hyväksyn empimättä, sillä minunkin työni on pitkin vuosikymmeniä tähdännyt juuri siihen: antaa todistusta elävästä Kristuksesta. Mutta siinä työssä ei tarvitse kieltää järkeä eikä inhimillisen järjen totuuden etsintää. Päinvastoin. Kuulin kerran juutalaisen rabbiinin synagogassa sanovan: »kristityt väittävät, että järki on nakattava penkin alle ja kiellettävä, jotta ihminen voisi uskoa. Me juutalaiset sanomme, että Jumala on antanut ihmiselle järjen sitä varten, että hän sen avulla näkisi jumalallisen totuuden.» Rabbiini puhui totta ja Luther oli tässä kohden väärässä.

En liioin hyväksy puhetta sairaudesta. Ei ole sairaaloista etsiä totuutta. Päinvastoin. Totuuden etsiminen on terveen järjen tunnusmerkki. Mutta siinä kirkkoherra Jokipii on oikeassa, että kun ei kirkko näytä ihmisille tietä totuuden luo, joutuvat parhaimmatkin etsijät helposti harhaan.

Toinen kysymys on, kykeneekö kirkko näyttämään ihmisille tietä? Ja siihen kysymykseen on vain yksi vastaus: ainoastaan siinä määrin kuin kirkko ja sen edustajat seuraavat Kristusta jokapäiväisessä ajatuksessa, puheessa ja elämässä, — ainoastaan siinä määrin kirkko kykenee näyttämään tietä.

Sitä muuten koko sydämeistäni toivoisin. Siihenkin työni tähtää.

*

Ruusu-Ristimme kahdestoista vuosikokous on pääsiäisenä. Siinä tulee m.m. esitettäväksi kustannustoimintamme työsuunnitelma ja millä tavalla ruusuristolaiset y.m. asianharrastajat voivat sitä taloudellisesti tukea. Uskon, että esitys tulee saamaan osakseen kaikkien myötätunnon ja kannatuksen, sillä se on monipuolisen harkinnan ja pitkän kokemuksen tulos.

Maaliskuu, s. 69-75

Fünfzig Jahre sind voriiber,
Wie gemischte Tage flohn;
Fiinfzig Jahre sind hinüber
In das ernst Vergangne schon.

Doch lebendig, stets auf's neue,
Thut sich edles Wirken kund,
Freundesliebe, Männertreue
Und ein ewig sicherer Bund.

Ausgesät in weiter Ferne,
Nah, getrennt, ein ernstes Reich,
Schimmern sie, bescheidner Sterne
Leis' wohlthätgem Lichte gleich.

So! Die Menschheit fort zu ehren,
Lasset, freudig überein,
Als wenn wir beysammen wären,
Kräftig uns zusammen seyn!

Näin kirjoitti Saksan suuri runoilija Goethe juhannuksena 1830, kun looshi »Amalia» Weimarissa juhllallisesti vietti hänen viisikymmenvuotispäiväänsä vapaamuurarina. Goethe oli näet v. 1780 kolmekymmentykisivuotiaana vastaanottanut vapaamuurarivihkimyksen mainitussa looshissa.

Tänä vuonna maaliskuun 22 p:nä on kulunut 100 vuotta Goethen kuolemasta. Jos Goethe y.m. hänen kuuluisat aikalaisensa, jotka olivat vapaamuurareita, nyt äkkiä astuisivat fyysillisen elämän näyttämölle, ihmettelisivät he varmaan suuresti sitä sotaa, jota paraikaa käydään sekä Saksassa että muualla vapaamuurariutta vastaan. »Ovatko kahdennenkymmenennen vuosisadan ihmiset menneet sivistyksessä niin paljon taaksepäin», he kysyisivät, »koska he eivät enää aavista, mitä vapaamuurarius on, vaiko onko vapaamuurarius itse ottanut niin suuria harha-askeleita, että se on pettänyt vanhat ihanteensa?»

Hetken perästä he kuitenkin sanoisivat itselleen: »Eihän jälkimäinen otaksuma ole mahdollinen, sillä kuinka vapaamuurarius silloin muodollisestikaan olisi säilynyt! Ja jos tuo sivistys on ottanut semmoisen taka-askleen, täytyy meidän surkutella Europpaa ja nykyistä kulttuuria.»

Vapaamuurariuden suuri periaate oli ja on veljeys ja sen jäsenet yrittivät ja yrittävät kasvattaa itseään ja toisia veljesrakkaudessa. Veljeys puolestaan ei viihdy muualla kuin siinä, missä vapaus ja tasa-arvoisuus elämän edessä vallitsevat.

Mitä Goethe oli runoilijana, sen kaikki tietävät. Useimmille on myös tunnet-

tua, että Goethe oli ajattelija, tiedemies ja valtiomies. Mutta monelle on ehkä tuntematonta, että Goethe oli vapaamuurari ja rosenkreutsiläinen, että hänellä oli selvät käsitteet magiasta, okkultismista, mystiikasta. Hän teki syystä pilkkaa pseudo-okkultismista huvinäytelmässään »Der Gross-Kophta», mutta erehtyi luultessaan sillä paljastavansa Cagliostroa, jota hän ei persoonallisesti tuntenut. Mutta Faustissaan ja monissa runoissaan hän on asiantuntijalle paljastanut omat salaiset tietonsa, joita ei ole muilla kuin niillä, jotka astuvat fyysilliseen elämään kokeneina sieluina, muinaisiin mysterioihin vihittyinä ja Melkisedekin koulussa viisastuneina.

Kuka muu kuin todellinen ruusuristiläinen olisi voinut kirjoittaa seuraavan Goethen runon?

Es steht das Kreuz mit Rosen dicht umschlungen.
Wer hat dem Kreuze Rosen zugesellt?
Es schwillt der Kranz, um recht von alien Seiten
Das schroffe Holz mit Weichheit zu begleiten.

Und leichte Silberhimmelswolken schweben,
Mit Kreuz und Rosen sich emporzuschwingen,
Und aus der Mitte quillt ein heilig Leben
Dreifacher Strahlen, die aus einem Punkte dringen.
Von keinen Worten ist das Bild umgeben,
Die dem Geheimnis Sinn und Klarheit bringen.

Ylevän jännittäviä hetkiä vietin Goethehaus'issa Weimarissa Saksanmatkallani 1927. Se oli laaja kaksikerroksinen talo torin varrella, läpeensä rikkaan hovimiehen koti hienoine vastaanottosalonkeineen ja lukuisine taideteoksineen. Se oli myös ahkeran ja monipuolisen luonnontutkijan museo kaikenlaisine tieteellisine kojeineen ja runsaine kivennäis-, kasvi- ja eläintieteellisine kokoelmineen useissa huoneissa. Mutta ennen kaikkea se oli kirjailijan tyyssija suurine työhuoneineen, kirjastoineen ja pienine yksinkertaisine makuukamareineen. Siellä oli ajateltu ja siellä oli työtä tehty! Kirjastohuoneeseen ei päässyt, kirjoja ei turisti saanut katsella kuin kaukaa — ja se oli suruni kaikessa suuressa riemussa.

Hengessäni vavisten kuljin tuon suuren vainajan huoneissa. Mitä ihmisiä sentään on elänyt tämän maan päällä! Tässä hän on liikkunut, suuri Goethe, vielä vanhuutensa päivinä, tässä istunut, tuossa seisonut työpöytänsä ääressä, tässä keskustellut ystäviensä kanssa, tuossa rauhassa levännyt!

H. P. Blavatsky mainitsee »Salaisessa Opissaan» monta kertaa Goethen nimen, toistaen otteita hänen runoistaan ja kirjoituksistaan. Harvoin syntyy semmoisia neroja kuin Goethe, ja armoitettu on se maa, jossa he syntyvät. Sentähden kysyinkin hengessäni Weimarissa vaeltaessani: sinä armoitettu Saksa, koska nouset uudestaan oman menneisyytesi tasalle?

*

- Oletteko uudistanut Ruusu-Risti-tilauksenne?
- Ei ole tullut uudistettua.

- Eikö lehti teitä enää miellytä?
- Miksei lehti miellyttäisi, mutta kun on niin ahdas aika, ei rahat tahdo riittää.
- Riittävätkö rahat leipään?
- Täytyyhän niiden. Onhan leipä sentään ensimmäisellä sijalla.
- Oikein oman arvonsa puolesta? Niinkö sanoo teidän järkenne ja sydämenne?
- Mitä järjestä ja sydäimestä? Kovakourainen elämä niin sanoo. Mihinkä tässä joutuisi, jollei syödä saisi?
- Luuletteko niiden, jotka panivat teosofisen liikkeen alulle, tuolla tavalla ajatelleen?
- En tiedä, mutta syödä kai heidänkin piti.
- Arvatenkin, mutta tuskin heidän teosofisesta työstään olisi tullut mitään, jos he elämän arvoja punnitessaan olisivat asettaneet leivän ensi tilalle. Teosofisen sanoman julistaminen, ihmisten auttaminen, oli heidän mielestään asetettava ensi sijalle, tuli sitten leipä tai oli tulematta. Muistatohan, kuinka H. P. Blavatsky yhteen aikaan kärsi suoranaista puutetta. Mutta leipää hänellä sittenkin riitti loppuun saakka.
- No niin, H. P. Blavatsky oli hengen jättiläinen, vaan mitä meistä pikku ihmisistä? Kuka meitä elättää, jollemme itse leivästämme huolehdi? Vai soisitteko, että minä jättäytyisin perheineni sattuman varaan?
- En suinkaan. Työtä teidän on tehtävä — ja sitä ahkerammin, kuta huonommat ajat ovat.
- Mitä sitten tahdotte minun jättävän?
- Jättäkää huolestumisenne ja epäilynne. Arvioikaa asioita oikein. Asettakaa henki aineen edelle. Muistakaa, että me ihmiset olemme henkiolentoja, jotka olemme ruumiisiin puetut. Tehkää niinkuin Jeesus on käsenyt: etsikää ensin Jumalan valtakuntaa, niin kaikki tämä (ruoka, vaatteet j.n.e.) teille annetaan. Älkää pitäkö henkistä elämää vähäarvoisena. Uhratkaa ensin sille mitä se kaipaa ja sitten ajatelkaa ruumiinne tarpeita. Sanon teille salaisuuden: jos uhraatte Jumalalle sydämenne, uhraa maaemo teille antimensa.
- Minun pitänee siis vähistä varoistani uhrata Ruusu-Ristille sen tilaushinta?
- Ehdottomasti, mutta ei tällä kertaa. Miettikää ensin asiaa. Koettakaa ymmärtää, miten elämää on järjestetty. Me ihmiset tarvitsemme uskoa. Kun meillä uskoa on, teemme oikein ja hyvin, vaikka meille koituisi siitä aineellista tappiota. Ja mikä on seurauksena? Tappion asemasta uhrimme kääntyy voitoksi — jopa aineellisesti.

*

Sydäntäni kirveli, kun luin, mitä tohtori Stokes, »Critio-lehden ansiokas toimittaja, kirjoitti Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin okkultismista (kts. Ruusu-Ristin helmikuun n:o:aa, osasto »Mitä muualla tiedetään»). Toht. Stokes on parin kymmenen vuoden aikana harjoittanut tervejärkistä arvostelua teosofisissa asioissa, ja hän se herätti Amerikassa »Back to Blavatsky»-liikkeen, joka nyt on

saanut niin paljon kannattajia kaikissa teosofisissa seuroissa, kun on ymmärretty, että H. P. B. on ensimmäinen ja todellinen auktoriteetti teosofisissa kysymyksissä. Toht. Stokes on humoristi ja hänen arvostelunsa on aina leikillinen sävyllään, mikä seikka taittaa siltä pahimman kärjen. Mutta se voi välistä mennä liian pitkälle, kuten äsken, kun hänen sanansa miltei riistivät kaiken okkultisen ja jooga-arvon A. B:n ja C. W. L:n opetuksista, samalla kun hän varusti heidät erinomaisen rikkaalla mielikuvituksella.

Tämän johdosta muistuu mieleeni, mitä tunnettu saksalainen filosofi, kreivi Hermann Kayserling, kirjoitti teoksessaan »Das Reise-Tagebuch eines Philosophen». Hän kävi matkoillaan Indiassa myös Adyarissa, tutustuen Teosofisen Päämajan henkilöihin. Hän lausuu personallisena vaikutelmanaan Mr. C. W. Leadbeaterista tähän tapaan: Mr. L. epäilemättä näkee astraalisella silmällään mitä hän kirjoissaan kuvailee, sillä hän on liian yksinkertainen älyltään, kyetäkseen keksimään näkyjään. Yhtä suopeata lausuntoa kreivi Keyserling ei anna omasta maanmiehestään tohtori R. Steineristä, jonka hän taas sanoo olleen kyllin älykään voidakseen keksiäkin antroposofisia näkyjään.

Arvostelijoita on aina, ja jos C. W. L. antaisi kouriintuntuvia todistuksia kyvyistään, kävisi hänen arvatenkin niinkuin H. P. Blavatskyn, joka »okkultisten ilmiöittensä» johdosta leimattiin petturiksi ja kavaltajaksi. Ei maailma välitä semmoisista todistuksista, jotka kääntävät nurin sen hellimiä ennakkoluuloja. H. P. B. katui ilmiöitään, ja vanha Okkultinen sääntö vaatiikin, että opetuslapsi ei anna julkisia näytteitä kykyjen käytöstä. Mitä taas tulee kertomuksiin omista havainnoista näkymättömässä maailmassa, ei C. W. L. enemmän kuin kukaan toinenkaan pyydä kenenkään sokeata uskoa. Jokainen arvostelkoon omien kokemuksiansa valossa ja oman järkensä kannalta, kuinka paljon todellisuusarvoa hän myöntää selvänäkijän kertomuksille.

Minun silmissäni C. W. L. on harvinaisen harjaantunut astraalinen selvänäkijä. Mutta kun hän ryhtyy puhumaan korkeammista tasoista tai yleensä filosofoimaan ja teoretisoimaan, pysyttelen varovaisena ja kriittisenä. Korkeammat tasot käsittääkseni kadottavat sen aineellis-realistisen leiman, mikä vielä on astraalis-mentaalisisella tasolla (r u u p a l o k a , kuten vanhat indialaiset sanovat), mutta C. W. L:n kuvauksista tuntuu kuin kaikki pysyisi samanlaisena aina vain yhä »hienommassa» muodossa, niin että »henki» lopulta ei ole muuta kuin ylen hienoa ainetta. Tämä puolestaan näyttää minulle, että C. W. L:n havainnot eivät nouse astraalista maailmaa ylemmälle. Mutta hyvä niinkin. Arvonsa kullakin.

Mitä taas Annie Besantiin tulee, on hän siksi vanha ja perehtynyt joogi, ettei hänen neuvonsa mielikuvituksen okkultiseksi kasvattamiseksi ole tuulesta temmattu. Käytämme sanaa »mielikuvitus» usein halveksivassa merkityksessä tarkoittaen semmoista ajatuksen lentoa, jolla ei ole pohjaa todellisuudessa. Mutta sana mielikuvitus merkitsee okkultistille toista. Se on »imaginatsioonია», ei paljasta »fantasiaa». Ja imaginatsioni on tajuntamme kyky liikkua kuvissa. Viiden aistin avulla teemme havaintoja fyysillisessä maailmassa. Siitä kerääntyy tajuntaamme kuvia. Näitä kuvia voimme muuttella, muovaillla, muodostella ja luoda niiden pohjalla uutta. Se on mielikuvituksen eli imaginatsioonin työtä fyysilliseen todelli-

suuteen nähden. Mutta jos tahdomme kokemusta näkymättömästä maailmasta, ei mielikuvitus sinään auta. Täytyy ensin saada tajuntaan todellisia havaintoja toisesta maailmasta. Kuinka semmoinen tapahtuu? Joogan, s.o. siveellisen kasvatuksen ja ajatuksen hillinnän avulla. Kun asetumme sielussamme oikeaan suhteeseen näkymättömään maailmaan, silloin sen todellisuus voi koskettaa sisäistä tajuntaamme. Ja mikä on oikea suhde? Se sisältyy sanaan »rakkaus». Kun rakkaudella ja myötätunnolla lähestymme näkymättömiä, silloin ne puhuvat meille. Ja mikä on niiden ensimmäinen puhetapa? Kuvien, imaginatsionein avulla. Mrs. Besantin neuvo tähtäsi asenteeseen. Kun asenne on oikea, vallitsee sielussa epätietoisyyden hiljaisuus. Kun sielussa on hiljaista, kuuluu hiljaisuuden ääni. Silloin näkymättömät puhuvat — alussa kuvissa, myöhemmin sanoissa.

Ei siis ole kysymys »mielikuvituksesta» missään halveksittavassa merkityksessä. Kuka tahansa voi antaa mielikuvituksensa lentää, mutta sillä ei ole todellisuusarvoa. Todellisuusarvoa on mielikuvituksella vain siinä tapauksessa, että kuvitteli- ja on todellinen runoilija, täynnä rakkautta kaikkea elämää kohtaan.

Tohtori Stokes ehkei tullut ajatelleeksi tätä eroa.

*

»The Temple Artisan» kertoo äsken saapuneessa marras-joulukuun numerossa seuraavan uutisen:

Ero:

»William H. Dower, Kansan Temppelein Ylivartija.

»Esitän täten erohakemukseni Kansan Temppelein jäsenenä; eroni koskee kaikkia sisäisiä ja ulkonaisia järjestöjä sekä Ylisihteerin tointa ja alkaa tästä päivästä.

»Tammikuun 2 p:nä 1932.

W. de Ortega-Maxey».

Mainitsen tämän uutisen, koska viime vuonna puhuttiin yliopistosta, joka liittyisi Salaiseen Veljeskuntaan ja jonka rehtorina oli W. de Ortega-Maxey. »Ken elää, hän näkee», lausuin Ruusu-Ristin lokakuun numerossa. En tiedä vielä, onko koko yliopistohanke tähän päättynyt. »The Temple Artisan» ei mainitse siitä mitään.

*

Julkaisen tässä numerossa H. P. B:n ensimmäisen kirjelmän esoteerisen osaston jäsenille. Sitä vastoin jää suomennos »Framtidens religion» kirjasta huhtikuun numeroon.

Huhti- ja toukokuu, s. 105–107

Sydämellisen tervehdyksen lähetän teille kaikille, Ruusu-Ristin lukijat ja ystävät. Olkoon elämä tästä lähtien teille hartaimpien toiveittenne täyttäjät!

Viime syksystä lähtien maallinen elämämme on ollut täynnä yllätyksiä — surullisia, jos iloisiakin.

Eräänä maaliskuun iltana laskeutui sumu Suomeemme yli. »Mäntsälässä ammuetaan, kapina on tekeillä ...» Mitä, ovatko ihmiset hulluja? Maailmansodan ja vallankumousten verikauhut eivät vielä ole unohtuneet, ja onko ihmisiä, kyllin sydämettämiä ja vähäjärkisiä, että olisivat valmiit niitä uudistamaan? Tämä ei ole mahdollista!

Eikä se ollutkaan mahdollista. Olimmehan valinneet Suomen presidentiksi miehen, joka oli joukossamme viisain, kokenein ja maltillisin. Niinkuin muinais-suomalainen tietäjä ainakin hän luotti sanan voimaan enemmän kuin miekan.

Sanan voimalla hän saikin lapsensa luopumaan tuhmasta tottelemattomuusai-keestaan.

Ah, kuinka enkelit taivaissa iloitsivat — enkelit ja Väinämöinen!

Iloitsivat he toisestakin asiasta, vaikkei yhtä paljon. Siitä nim., että Suomen kansa luopui ulkokultaisesta kieltolaistaan, vaikka se samalla merkitsi, että kansa ei kestänyt koetusta. Lain muodossa koetus olikin tehty liian jyrkäksi. Väinämöinen ei ollut semmoista tarkoittanut. Hänen ihanteensa oli korkeasti kultivoitu laulajakansa, kohtuullinen kaikessa.

Se on vieläkin Väinämöisen ihanne. Eläytykäämme siihen.

Välistä kysytään, miksi looshielämä Ruusu-Ristissä on suljettu ja salainen. »Se on meidän jumalanpalvelustamme», vastataan. Mutta miksi se on suljettu? Onko Jumalalla siitä iloa? »Ei suinkaan, eihän seremoniat ole Jumalaa varten! Seremoniat ja juhlallisuudet ovat meitä ihmisiä varten. Me saamme oppia ja voimaa niistä. Ne ovat pyhiä meille ja meitä varten. Ja niiden pyhyys pysyy, kun niitä ei profanoida. Sentähden ovat suljettuja.»

Rakkaat Ruusu-Ristin jäsenet, muistakaamme, että toukokuussa tänä vuonna suoritetaan toinen erä vapaaehtoisesta jäsenmaksustamme.

Nouskoon kesän aurinko kultaisena ja kauniina yli Suomenniemen!

*

Vuosikokouksemme on ollut ja mennyt ja jotkut läsnäolijat ovat kirjeissään kertoneet minulle ilonsa ja kiitollisuutensa sen johdosta.

Lainaan tähän otteen eräästä kirjeestä:

»Tahdon kiittää muutamalla sanalla niistä onnellisista päivistä, joita viime vuosijuhla valmisti minulle ja tietysti kaikille mukana olleille. Kun Sinun, rakkaan opettajan, välityksellä virtasi niin sanomattoman hyvän olon tuntua, joka poisti kaiken arkisuuden ja painostavat pilvet, päästäen Hengen auringon säteet lämmitämään ja valaisemaan, niin ei voi muuta sanoa, kuin että Ruusu-Risti on se tulevaisuuden mysterioramppeli, joka kerran valaisee koko kansamme ja vähitellen koko ihmiskunnan. Ota vastaan ryhmämme kiitokset, sillä vaikka täältä eivät kaikki voineet tulla juhlille, olivat he iloissaan, että edes jotkut pääsivät.

»On niin, että olisi joka vuosi päästävä yhteisille veljesjuhlille, sillä muuten jää side höllemmäksi ja sydämen puutarha alkaa kasvaa rikkaruohoa. Sen me täälläkin

ymmärrämme hyvin. Ja tässä mielessä päätinkin lähteä juhlille, kokoamaan uutta voimaa ja uskallusta. Mutta kun olin tehnyt jo useita viikkoja aikaisemmin lujan päätöksen lähteä matkalle, niin eikös tuo alempi persoonallisuus alkanut nostaa päätään, ja se haki jos jotain esteitä. Tällä kertaa ei raha-asiat huolettaneet, mutta kaikkea muuta sen sijaan kohosi muka esteeksi. Mutta kun sinne tulin, oli kaikki harmaus kuin pois pyyhitty. Ja mikä ihmeellistä: sain vastauksen kaikkiin kysymyksiini, tarvitsematta itse tehdä kysymyksiä. Ehkä se johtui siitä, että olin sittenkin lähtenyt liikkeelle ryhmän puolesta, sen parasta ajatellen; koetin lähettää koko ajan ajatus- ja voimavirtoja, että täkäläiset veljet saisivat uutta uskoa, uutta innostusta. Ja tänne tultua viime sunnuntain ryhmäkokouksessa koetin parhaani mukaan tuoda *t e m p p e l i a u r a a* tänne asti. Toivoisin hartaasti, että työmme myös täällä saisi jatkuvaa sysäystä, sillä olemme olleet monenlaisten niin sisäisten kuin ulkonaisten painojen alla. Ja meissä itsessämme se vika lopultakin löytyy, mutta yhteiset juhlat avaavat uusia näköaloja ja ikäänkuin panevat unohtamaan alemman persoonallisuuden äänet.

»Niinkuin sanoin, olin niin koko sydämelläni mukana, etten ennen ole sillä tavalla ollut. Olen ennen ollut jostain tilaisuudesta poissa, mennyt välillä teatteriin, mutta nyt tunsin, etten voi mitään sivuuttaa. Olin ollut epätietoinen, saisinko olla mukana esoterisessa kokouksessa, kun ei minulla ole ollut pariin vuoteen harjoituksia, mutta tunsin sydämeni äänen niin kehoittavasti kutsuvan, joten tulin. Ja sehän oli ihana kokous! Olin aivan liikutettu, kun sain kuulla, ettei ponnistuksemme tämän kansan hyväksi ole hukkaan mennyt. Sanoin ponnistuksemme, sillä olen näinä vuosina palavasti koettanut päästä kansallishaltiamme tarkoitusta ja johtoa ymmärtämään ja kärsinyt paljon. Eikä minua mikään niin voi innostaa, kuin ajatus tämän kansan henkisestä tulevaisuudesta. Silloin aina elän kauneimmat unelmani. En sano, että joka aika jaksaisin kohota sellaiseen tilaan, on kuljettava välillä korpimaisemiakin ennenkuin ylänkömaat alkavat näkyä.»

Sen pituinen se lainaus. Minua miellyttää suuresti ystäväni lausuma ajatus, että vuosikokouksiin pitäisi aina saapua edustajia Ruusu-Ristin ryhmistä ja loosheista. Kai niin on säännöllisesti tapahtunutkin. Mutta köyhiäkin jäseniä pitäisi saada liikkeelle yhteisillä varoilla, keräyksillä tai muilla keinoin.

*

Koska kustannustoiminta asetettiin vakavalle kannalle vuosikokouksessa sen kautta, että perustettiin Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura, tulee P. E:n rahasto monen ystävän toivomuksesta yksinomaan tukemaan P. E:n henkilökohtaista kirjallista toimintaa.

*

Kesäkurssit Jyväskylässä alkavat tänä vuonna sunnuntai-iltana elokuun 7 p:nä ja kestävät sunnuntai-iltaan 14 p:ään. Jonakin iltana on looshikokous.

Elokuu, s. 169–172

Kesä on vähitellen loppumaisillaan, tämä ihana kesä, jonka kuluessa Pohjolan luonto kaikkine elävine olentoineen kerrankin on saanut nauttia yltäkylläisestä päivänpaisteesta. Auringon valoa ja lämpöä on vuotanut maan yli kuin runsauden sarvesta, ja ihmisiä on muistutettu siitä, että onnen säteilevä kirkkaus ja rakkauden lämmittävä rauha voisivat kuulua elämän ehtoihin ihmistenkin kesken, mutta minä-olennoille näkyy yhä olevan vaikeata taipua olemassaolon ja kauneuden korkeampiin toivomuksiin. Intohimojen aallot nousevat korkealle syvyyksistä ihmisten rinnoissa, tavoittelevat taivasta, mutta lyhyistyvät kokoon omaan voimattomuuteensa. Kuten Elias muinoin sai kokea, ei Herran ääni kuulu intohimojen myrskyjen ja pauhujen keskeltä, — se kuuluu järjen ja omantunnon hiljaisena kuiskeena, vasta kun intohimojen pauhaava meri lepää tyynenä rinnassa.

Oi yksilöt, oi kansat, monta nousee kysymystä mieleen, kun katselee nykyajan elämää: miksi ei voitaisi tehdä noin, miksi ei menetellä näin? Ja kuitenkin on mieli siitä iloinen, että nähtävästi ollaan kaikesta huolimatta menossa hyvään päin. On sittenkin kuin elettäisiin valkenevan aamun, nousevan päivän edellä. On kuin ovi uuteen päivään olisi jo raollaan. Voidaan jo aavistaen nähdä, minkälainen on oleva elämä oven tuolla puolen, uuden aikakauden sarastaessa. Kalojen kausi loppuu, Vesimies astuu näyttämölle.

*

On sanottu, että Vesimies on veljeyden merkki. On sanottu, että Vesimieskauden tuntomerkinä on oleva suurempi suvaitsevaisuus, ymmärtämys ja anteeksi-antavuus ihmisten kesken ja toiselta puolen myös suurempi auttavaisuus ja taloudellinen yhdenvertaisuus. Köyhyys ja kurjuus poistuu maailmasta, mikäli se ulkonaisista olosuhteista on ollut riippuvainen, ja tilalle astuu yleinen hyvinvointi. Köyhiä ja rikkaita ovat ainoastaan ne, jotka tahtovat sitä olla.

Sanalla »veljeys» on monen korvissa sentimentaalinen kaiku. Tämä johtuu väärinkäsityksestä, ei siitä, että veljeys itsessään olisi tunteellisuutta. Veljeys ei ole oikeutta vastaan. Veljeys nousee korkealle yli oikeuden, mutta veljeyttä ei ole ilman oikeutta. Veljeyden rikkojaa voidaan armahtaa, mutta ihminen itse ei tunne itseään veljeksi veljien kesken, jollei hän täytä oikeuden vaatimuksia ensin. Vapaus seuraa lain täyttymystä, ja rakkaus on suurinta vapautta, niinkuin se on korkeinta lakia.

Vesimieskaudella ei pelätä sanoja »veljeys» ja »rakkaus», päinvastoin etsitään niiden merkitystä ja toteuttamismahdollisuuksia. Ja koska rakkaus on itsessään vapaata, ei veljeyttä voida toteuttaa pakolla. Ei yhteiskuntiakaan voida rakentaa veljeyden pohjalle, ennenkuin yksilöt — ainakin enemmistö — tulevat vakuutetuiksi veljeyden ja rakkauden oikeutuksesta. Ja kuinka semmoinen vakaumus on voitettavissa? Useimmille yksilöille ainoastaan siten, että he eläessään saavat nähdä veljesrakkauden vaikutuksia ja tuloksia. Esimerkin voima voittaa ihmisminuuk-sien vastahakoisuuden ja epäilyksen.

Entä esimerkki, mistä se tulee?

Se on luotava. Muutamat yksilöt ovat toisia hieman edellä sydämen kehityksessä-vai sanommeko omantunnon ja järjen? Muutamat ovat ikäänkuin kokeneet enemmän. He tietävät sisässään, että vihalla ja itsekkyydellä ei paljoa voiteta, mutta että lempeys ja hyvyys lopulta perii maan. Nämä yksilöt saavat suuren elämäntehtävän alkavassa Vesimieskaudessa. Heidän tulee näyttää toisille, s.o. suurille joukoille, esimerkkiä elämän taidossa.

Oi te kaikki heränneet ihmissielut, älkää paetko tätä tehtäväänne, älkää epäröikö, älkää lannistuko. Jumalat odottavat teiltä, että otatte ensimmäisen askeleen.

*

Ja mikä on ensimmäinen askel?

Koska rakkautta ei voi toteuttaa yksinään muu kuin Jumala ja koska veljeyden käsitteeseen kuuluu, että useat sitä yhdessä elävät, on ensimmäinen askel siinä, että ne yksilöt siellä täällä ympäri maailmaa, jotka tuntevat veljeyden hengen puhuvan itsessään, ryhtyvät yhteen toisiaan tukemaan ja toisistaan iloitsemaan, näyttävänsä siten esimerkkiä maailmalle.

Neljänäkymmentä vuotta sitten olin nuori. Kysyin silloisilta tovereiltani Teosofisessa Seurassa: »emmekö me teosofit joka kaupungissa ja joka looshissa voisi elää jollain tavalla yhdessä, yhteisissä taloissa tai siirtoloissa, joissa aineelliset elämänehtomme olisivat enemmän yhdenvertaisia kuin nyt, joissa ei ainakaan kenenkään tarvitsisi kärsiä nälkää ja kurjuutta?» Vaikka ajatus oli outo useimmille, tunnustivat monet, että siinä oli jotain oikeudenmukaista ja järkevää, mutta millä tavalla se olisi mahdollinen toteuttaa, sitä ei kukaan ymmärtänyt.

Ymmärtäneekö vieläkään?

Sitä on kuitenkin moniaaalla, esim. Amerikassa, koetettu toteuttaa. Jos ei aate ole täysin onnistunut, on tämä riippunut yksilöjen valmistumattomuudesta, ei siitä, että ajatus olisi väärä. Ajatus on tulevan ajan oma, ja se tulee — vaikkapa tuhannen epäonnistumisen jälkeen — toteutumaan.

Minusta on vain tuntunut, että teosofein pitäisi kyetä sitä yrittämään toteuttaa. Sehän on teosofisen liikkeen perusajatus ja Teosofiseen Seuraan liittyvät ovat aina tunnustaneet uskovansa veljeyteen. Ja jos T. S. on joutunut jollain tavalla umpikujaan, ei tämä saata riippua muusta kuin siitä, että usko ei ole pukeutunut tekoihin. Usko ilman tekoja on kuollut. Teosofinen liike kuolee, jos ei se uskalla muuttaa veljesajatusta keskinäiseksi veljesrakkaudeksi. Eikä merta kauemmas tarvitse kallaan mennä. Jolleivat teosofit opi toisiaan teoissa rakastamaan, eivät he liioin opi yhdessä maailmaa auttamaan.

H. P. B:kin sanoi, että meidän pitäisi pyrkiä siihen, että maailma voisi sanoa meistä kuten ensimmäisistä kristityistä: katso kuinka he rakastavat toisiaan!

Emme usko kahden ihmisen onneen, ellemme näe heidän rakastavan toisiaan. Emme usko avioliiton onneen yleensä, jos vain näemme riitaisia, epäsopuisia, katkeria aviopareja. Mutta jos yhdenkin onnellisen perheen näemme, silloin on meidän helppo uskoa avioliiton onnen mahdollisuuteen, koska sitä uskoa ei

tarvitse meihin ulkoapäin tyrkyttää, — se piilee siemenenä omassa sydämessämme.

Samoin ei maailma herää täydelliseen uskoon ja luottamukseen, jos sille vain kerrotaan veljesrakkauden ihanuudesta. Mutta se lämpenee heti rinnassaan, jos näkisi yhdyskunnan, jonka jäsenet todella eläisivät sovussa, rauhassa ja onnessa. Sillä rakkaus on ihmissydämen luonnollinen tila. Ja kun näitä yhdyskuntia olisi ympäri asuttua maailmaa!

Oi missä viivytte uranaukaisijat, te rohkeat sielut, jotka uuden päivän aamukelloja ryhdytte soittamaan?

Syyskuu, s. 201–207

Kesäkurseilla tänä vuonna luettiin muutamia Paavalin epistoloita. Kolossalaiskirjeitä pohdittaessa tehtiin muutamia kysymyksiä, joihin vastasin yhteisesti seuraavaan tapaan:

Kun olin nuori teosofi — nimittäin vasta alkanut tutkia näitä asioita ja muutenkin nuori iältäni, — sain monesta kirjasta lukea, että Jeesus Kristus ei itse perustanut kristinuskoa ja kirkkoa, vaan Paavali. Oli verrattain yleinen käsitys ei ainoastaan oppineiden piirissä, vaan myöskin pappien ja teologien kesken ja monen muunkin ihmisen tajunnassa, että Paavali se oikeastaan oli, joka laski perustuksen kirkolle ja kristinopille. Ja kun minäkin olin teosofina tullut siihen käsitykseen kristinuskosta, että se oli samaa kuin vuorisaarna, oli luonnollista, että hyväksyin hengessäni, että Paavali oikeastaan oli vain sotkenut asioita. Jeesus oli julistanut evankeliumin ja antanut vuorisaarnan, ja Paavali tuli ja rupesi puhumaan Jumalan vihasta, sovituksista, lunastuksista ja enemmän tai vähemmän järjettömistä asioista. Näin ajattelin ja pyyhkäisin ensin pois Paavalin mielestäni. Voisinpa yhä vieläkin sanoa: Kun tahdomme tietää mitä kristinuskoko on, silloin älkäämme alussa välittäkö Paavalista, vaan kuunnelkaamme, mitä Jeesus Kristus on sanonut. Tämä on luonnollinen ja oikea asenne, sillä emme pääse koskaan selville siitä, mikä oli todellinen ensimmäinen kristinuskoko, ellemme tutustu evankeliumien Kristukseen. Epistoloista emme pääse selville siitä, mitä Jeesus Kristus oli opettanut. Jää aina hämävät ja sekavat käsitykset niisanotusta kristinuskosta, jos säilytämme mielessämme lapsuudessa oppimamme dogmit ja sekoitamme lunastukset, ristit, verikuolemat y.m. Jeesuksen Kristuksen selviin sanoihin ja opetukseen evankeliumissa — vuorisaarnassa. On tervettä, jos alussa emme hyväksy opinkappaleita, vaan omaksumme kristinuskona ainoastaan Jeesuksen Kristuksen itsensä antamat elämänneuvot, hänen vuorisaarnansa ennen kaikkea ja hänen viisi käskyään. Kun ensin ymmärrämme, että Jeesus on niin opettanut, ja omaksumme käskyt sillä tavalla, että elämme niitä, silloin aivan kuin itsestään unohtuvatkin kaikki teologiset opinkappaleet metafysisillisistä asioista. Emme käsitä, miksi puhutaan rististä, verestä, kuolemasta j.n.e, yksinkertaisten käskyjen ohella. Jeesus sanoo selvästi: »älä suutu, älä ole epäpuhdas, älä vanho, älä ole pahaa vastaan, rakasta vihollistasi». Milloinko ehdimme ajatella sovituksia, ristiä y.m. yliluonnollisia asioita, kun meille jää yllin kyllin puuhaa käskyjen kanssa? Ne antavat meille kylliksi sekä ajattelemisen että tekemisen aihetta. Ja Jumalan kanssa

välimme tulee hyväksi, samassa kun alamme olla puhtaita, rehellisiä, sävyisiä, nöyriä, paha vastustamattomia j.n.e. Minä vaelsin vuosikausia siinä, että ymmärsin, että tämä oli Jeesuksen Kristuksen seuraamista. Ja vaikka ei kestänyt kauan ennenkuin ymmärsin eräitä muitakin asioita — esimerkiksi, että ihminen on jälleensyntyvä olento, että karma on j.n.e., sillä ne eivät sotineet käskyjen noudattamista vastaan, — niin kuitenkin en hengessäni ollut missään tekemisissä lunastusten, verikuolemain ja semmoisten kanssa. Ne olivat turhia, julmia ja rumia asioita. En harrastanut Paavalia millään tavalla enkä ollut innostunut häneen.

Mutta sitten huomasin, että Uudessa Testamentissa on, paitsi noita evankeliumeja ja ihmeellisiä kertomuksia Jeesuksesta Kristuksesta, lyhyesti kaksi tapahtumaa kerrottu, jotka ovat sangen erikoista laatua, koska niistä on vähän laajemmin kerrottu, vaikka kuitenkin vain viittaamalla. Toinen tapahtuma on kertomus Stefanuksen kuolemasta. Kun Stefanus kivitettiin kuoliaaksi — hän oli ensimmäinen kristitty marttyyri, — kerrotaan, että kun hänen päälleen heitetään kiviä ja hän kaatuu polvilleen, silloin hänen silmänsä menevät auki, hän näkee taivaisiin ja näkee siellä Jumalan, Jeesuksen ja enkeleitä. Taivaat aukenevat hänelle ja hän kuolee äärettömässä autuudessa. Hänen silmänsä kirkastuivat niin yliluonnollisen kirkkaiksi, että eräs mies, joka vartioi kivittäjien vaatteita ja katseli sieltä etäämpää, kohtasi Stefanuksen katseen ja jäi ihmetellen miettimään, mitä tuon ihmisen silmissä oli ja mitä se mies oikeastaan näki. Ja hän, joka ehkä muiden muassa oli kehoittanut kivittämään Stefanusta, sai tärisyttävän pistoksen sydämeensä siinä katsellessaan. Tämä mies oli Saulus, diasporajuutalainen, yläluokkalainen hyvän kasvatuksen saanut rabbiini. Toinen kertomus koskeekin häntä. Apostolien Teoissa — samassa kirjassa, missä kerrotaan Stefanuksen kuolemasta, — kerrotaan nyt, että Saulus sai, ollessaan matkalla kristittyjä vainoamaan, yhtäkkiä Damaskuksen tiellä läpikäydä ihmeellisen kokemuksen. Suuri valo häikäisi hänen silmiään ja hän tuli kuin sokeaksi. Siinä valossa hän kuitenkin näki — ainakin hän kuuli Jeesuksen Kristuksen hänelle puhuvan. Tämän Damaskuskokemuksensa perästä hän muuttui. Hänestä tuli Paavali. Hän vetäytyi joksikin aikaa yksinäisyyteen ja nautti opetusta joltain viisaammalta kristityltä. Sitten hän lähti Jerusalemiin tapaamaan toisia apostoleita ja neuvottelemaan heidän kanssaan. Hän oli saanut sisältään käskyn, että hänen piti levittää Kristuksen sanomaa ympäri maailman. Jerusalemissa päin oli kuultu hänen ihmeellisestä kääntymyksestään ja että hän tahtoi tehdä työtä heidän kanssaan, ja apostolit kutsuivat hänet sinne. Paavalista tuli siten se pakanain apostoli, joka levitti kristinuskoa kreikkalaisten, roomalaisten y.m. kesken.

Nyt meidän huomiomme pitää totuudenetsijöinä kohdistua Paavalin Damaskuskokemukseen, sillä olisi aivan liian halpahintaista, jos ajattelisimme siltä kannalta, että Jeesus teki hänestä aatteenlevittäjän ilmestymällä hänelle ja omalla auktoriteetillaan vaikuttamalla niin, että hän rupesi työskentelemään sen asian puolesta, jota vastaan hän oli ennen ollut. Semmoinen näkökanta olisi liian pintapuolinen. Kyllähän meidän päivinämme moni materialisti kääntyy uskomaan henkimaailmaan, jos hän spiritistisessä istunnossa tulee täysin vakuutetuksi,

että henkimaailma on olemassa. Hän ei voi kieltää järkeään ja ajatustaan; ei voi enää sanoa, että vainajia ei ole olemassa. Moni tiedemies, joka ennen nuroi taikauskolle tulee järkytetyksi ja muuttaa materialistisen kantansa spiritistiseksi vakaumukseksi. Tämä on luonnollista. Mutta emme käsitä Paavalia, jos luulemme, että Paavalin Damaskuskokemus oli jotain tämän suuntaista. Semmoinen ei olisi ollut edes tarpeen Paavalille, sillä rabbiinina hän tiesi, että henkimaailma oli olemassa — että vainajia oli. Paavali uskoi ennakoita sen.

Hänen kokemuksensa oli toista laatua. Se oli todellista henkistä kokemusta — henkistä uudestaansyntyä. Ja jollemme itse ymmärrä tätä Paavalin kokemusta, emme täysin ymmärrä hänen kirjeitään. Silloin meidän on parempi jäädä tuolle kannalle, että Jeesus toi vuorisaarnan käskyt ja muut opetukset, ja kristinusko on sitä, että seuraamme niitä. Emme voi ymmärtää Paavalia, ellemmme ymmärrä hänen Damaskuskokemustaan. Vasta kun olemme selvillä, mitä Damaskuskokemus oli, voimme ymmärtää Paavalia ja mitä hän opettaa ja kirjoittaa epistoloissaan. Nyt on asian laita niin, että ei ole ollenkaan mahdotonta nykyajan ihmisen läpikäydä samaa Damaskuskokemusta kuin Paavali. Päinvastoin — minusta syvempi kristinusko alkaa Damaskuskokemuksesta. Valmistavaa puuhaa on, että ensin kulkee Jeesuksen jäljissä, uskoo Jeesuksen sanomaan ja noudattaa hänen käskyjään. Mutta sitten, kun on tätä valmistavaa tietä kulkenut, avautuu uusi syvempi käsitys Jeesuksen sanomasta ja Jeesuksesta Kristuksesta itsestään ja koko kristinuskosta. Ja se tulee silloin, kun läpikäy Paavalin Damaskuskokemuksen. Silloin kristitty astuu kuin uuteen maailmaan — metafysiilliseen maailmaan. Hän ymmärtää Paavalin kirjeitä ja tietää mistä Paavali kirjoittaa j.n.e. Hän ymmärtää minkätähden Paavali kirjoittaa juuri tuolla tavalla — vähän epäröiden, mutta silti varmasti. Epäröiden, että osaisikohan valita ymmärrettäviä sanoja, jonka tähden hän pyytää ystäviltään, että he rukoillen auttaisivat häntä oikealla tavalla tulkitsemaan, mitä tietää ja mitä oli kokenut. Paavalin Damaskuskokemus on todella erinomaisen käänteentekevä, merkillinen ja syvälinen kokemus, sillä silloin — jos nyt otaksomme, että teemme semmoisen kokemuksen — Kristus tulee meille ja samalla meissä eläväksi. Jeesus Natsarealainen tuli jo valmistavalla tiellä opettajaksemme. Näimme hänet viisaana, hyvänä ihmisenä, jota nimitettiin Kristukseksi, ja kuuntelimme hänen sanojaan elämän ristiriitojen jälkeen. Mutta kun teemme Paavalin (tai Stefanuksen) Damaskuskokemuksen, silloin avautuu meille Kristus kosmellisena ja mystillisinä.

Paavali näki sillä hetkellä mikä on Jumalan Poika. »Näki» sana on vaillinainen - tietämistä se oli. Siihen mahtuu näkeminen ja kuuleminen, — mutta samalla uusilla aisteilla havaitaan jotain. Se ei ole selvänäköä tavallisessa merkityksessä, ei mitään, jota näkee vain ulkopuolisesti, vaan se on muutos ihmisen koko olemuksessa. Ihmisen tajunta tulee toiseen maailmaan, vaikka se asuu ruumiissa. Ihminen irtautuu ruumiista ja saa kuin toisen ruumiin, joka ei ole haamu, ilmiöllinen, fenomenaalinen, vaan joka on uusi tila. Voisimme sanoa, että se on kuin uusi väreily, vibratio toisessa maailmassa, jolla ei muotoa itsessään ole, jollei »katsele». Jos katselee, voi nähdä itsessäänkin muodon ja voi muotoja nähdä muuallakin. Mutta koko muodollisuus on niin suuri sivuseikka, että siihen ei jaksakaan kiinnittää

huomiota; koko huomio kiintyy niihin yliluonnollisiin asioihin, jotka siellä tulevat tiedoksi. Ja yksi kohta Damaskuskokemuksessa on juuri se, että näkee Jumalan Pojan, kosmillisen Kristuksen, sen täydellisyysihanteen, joka elää Isän tajunnassa. Kokemuksessa joutuu itse Isän, Jumalan kanssa kosketukseen, mutta sillä tavalla, että tulee tajuiäksi Hänen ihannekuvastaan, Hänen kosmillisesta Kristuksestaan. Tämä täydellisyyskuva on elävä. Sana »kuva» on huono ja väärä sana, mutta en keksi parempaa. Paavali itse käyttää sitä sanaa; sentähden se sana tulee mieleen. Se on elävä Taivaallinen Ihminen. Siitä elävästä Taivaallisesta Ihmisestä tulee Paavali Damaskuskokemuksessaan tietoiseksi ja huomaa, että tämä Taivaallinen Ihminen, tämä kosmillinen Kristus täyttää koko maapallon, koko aurinkokunnan, koko meidän maailmamme. Sen hän tajuaa, näkee, tietää. Siinä piilee täydellisyuden siemen ja täydellisyuden mahdollisuus kaikille eläville olennoille, sillä elävä Kristus on täällä kaikkialla. Jumalan Poika on laskettu salaisena siemenenä kaikkien ihmisten henkeen.

Mutta Damaskuskokemuksessa on toinenkin ihmeellinen puoli, jonka Paavali myös heti havaitsee, nim. se, että tämä taivaallinen ihminen, tämä Jumalan Poika, kuvastuu Jeesuksena Kristuksena. Se on aivan kuin Jeesus Kristus olisi kaikkialla — ja ei kuitenkaan. Jeesus Kristus on yksilönä tuossa ja sanoo Paavalille: »kuinka sinä taistelet minua vastaan». Paavali näkee, että Jumalan Poika on kaikkialla, mutta Jeesus Kristus seisoo hänen edessään ja puhuu: »miksi sinä minua vastaan taistelet». Ja se »minä» on kaikkialla ja Jeesuksessa Kristuksessa. Tämä on se toinen ihmeellinen mystério, minkä Paavali Damaskuskokemuksessa havaitsee. Hän näkee, että kosmillinen Kristus on nyt laskeutunut alas ihmiskuntaan — se tuli Jeesus Natsarealaisen kautta. Hän oli se, jonka välityksellä Kristus, Jumalan Poika laskeutui ihmiskuntaan, asuen nyt jokaisen ihmisen hengessä. Se elämä siis, joka on Jeesus Natsarealaisessa, on kaikkialla. Jeesus on elävä symboli siitä. Hän näkee, kuinka kaikkialla on Jeesuksen ruumis ja veri, toisin sanoen henkevoitunut elämän voima. Veri tarkoittaa minuuden aineilmennystä näkyväisessä maailmassa ja tässä näyssä sitä elämänvoimaa, jonka välityksellä minus ilmenee — toisin sanoen sitä elämää, joka virtaa kaikkialla ja on joutunut Kristus-tajunnan läpituntemaksi. Kaikki on itse asiassa Jumalan Pojan ruumista. Maapallo on sitä. Maapallosta kasvavan puun hedelmä on Kristuksen ruumista. Se vehnä, joka kasvaa pellolla, on myöskin nyt Kristuksen ruumista. Jos siitä tehdään leipää, on se Kristuksen ruumista. Nyt ei ole enää sitä paikkaa luonnossa, jossa ei väreilisi Kristuksen ruumis. Koko maapallon ja aurinkokunnan aurassa se väreilee. Sen elämänvoima ja minä on joka paikassa. Samoin on hänen verensä, joka virtaa joka paikassa.

Damaskuskokemuksessaan Paavali vaistomaisesti lausuu itsekseen: »hänen verensä virtaa kaikkialla ja hänen ruumiinsa on kaikkialla». Ja myöhemmin hän saa kuulla, että Jeesus itse on käyttänyt semmoista sanontatapaa- opetuslapsilleen hän oli puhunut lihasta ja verestä. Nuo sanat ovat realistisia symboleja todellisuudesta, sillä kun Jeesus menee pois, on Kristuksen ruumis kaikkialla ja Kristuksen veri virtaa kaikkialla. Tämän Paavali näkee ja tajuaa.

Ja minun täytyy sanoa, että oikeastaan ihmettelen, kuinka nerokas ja selväjär-

kinen hän on, kun hän sitten kertoo tästä uudesta asiasta niinkin luonnollisella ja yksinkertaisella tavalla, kuin hän kertoo, sillä hän näkee kolmanneksi vielä sen seikan — hän itse koki sen, — että me ihmiset tulemme täydellisiksi taikka astumme tielle täydellisyyteen päin sillä, että otamme vastaan tuon Kristuksen — Jumalan Pojan — ruumiin ja veren; että otamme hänen elämänvoimansa, jossa Kristusmiinus on, itsessämme vastaan. Ja kun otamme sen hengessämme ja sielussamme vastaan, silloin tämä Kristuselämä meidät puhdistaa ja pyhittää. Me emme osaa eikä meidän tarvitse nousta minkäänlaisiksi jumalallisiksi olennoiksi. Mutta meidän tulee valmistua ja puhdistua niin, että saamme läpikäydä Damaskuskokemuksen. Kun se kokemus avaa taivaitten portit, silloin otamme vastaan henkeemme ja sielumme, omaan minuuteemme Kristuksen minän; hänen verensä ja ruumiinsa välityksellä otamme hänen väreilynsä kosmoksessa itseemme. Meidänkin olemuksemme alkaa samalla tavalla väreillä, kun otamme hänen elämänvoimansa ja verensä vastaan, jossa asuu hänen minänsä, — niinkuin Paavali sanoo: »Kristus elää nyt minussa». Jumalan Pojan minus tulee meihin ja puhdistaa sielumme kaikesta synnistä — »veripunaisesta lumivalkoiseksi».

Paavali tuli kokemuksessaan niin häikäistyksi, — se oli hänestä, oppineesta miehestä, niin mullistavaa, järkyttävää ja ihmeellistä, että hänen elämänsä kokonaan muuttui. Hän lähti nyt miltei yli-inhimillisellä voimalla ja ponnella julistamaan sitä uutta sanomaa, jota kukaan ennen ei ollut julistanut, koska itse asia oli tapahtunut nyt vasta.

Lokakuu, s. 241–247

—Voiko ihminen tässä nykyisessä elämässään edetä pitkälle henkisen kehityksen tiellä? Voiko hän tulla mestariksi, niinkuin korkeata saavutusta nimitetään teosofisissa kirjoissa? Olen katsellut itseäni ja toisia teosofian harrastajia ja tullut siihen surulliseen lopputulokseen, ettei meistä mitään mestareita näy tulevan.

Noin kysyi huolestuneesti muuan totuudenetsijä kokoneemalta ystävältään, ja kysymyksen johdosta syntyi heidän välillään seuraava sanavaihto. Ystävä vastasi:

— Moni asia, joka teoriassa on tosi ja selvä, on käytännössä mahdoton toteuttaa. H. P. Blavatsky sanoi, että mestariksi ihminen voi tulla vaikkapa yhdessä minuutissa, mutta että se ei kuitenkaan todellisuudessa tapahdu.

— Miksikä ei? Jos minä voin saavuttaa autuuden ja rauhan huipun yhdessä minuutissa, miksi se ei tapahdu?

— Sentähden että se on vain teoriassa, mutta ei käytännössä mahdollista.

— Mikä estää?

— Karma, syyn ja seurauksen laki.

— Toisin sanoen: oma menneisyyteni?

— Siinäpä se. Katsokaa tätä akvarellitaulua. Eikö se ole kaunis? Se on J. Mäkelän maalaama talvimaisema. Ettekö haluaisi tehdä minulle kopion siitä?

— Minäkö kopion? Mutta enhän minä osaa maalata!

— Taidemaalauksen ei kuitenkaan ole ihmiselle mahdotonta. Mitä toinen osaa,

voinee toinen oppia?

— Älkäähän toki. Täytyy olla luonnollisia taipumuksia. Ei taidetta voi oppia, ellei ole taiteilija syntyään.

— Karmaa siis, menneisyyden ansiota.

— Epäilemättä.

— Tästä huomaatte, sanoi ystävä, — että ihmisen täydellisyyskin on jotain, johon täytyy olla karmallisia edellytyksiä. Me voimme kaikki pyrkiä, mutta saavutuksemme riippuu karmastamme. Oletteko pannut merkille, mikä este nousee useimpien pyrkijöiden tielle?

Hetken mietittyään vastasi totuudenetsijä:

— Itse ja tuttavieni suhteen olen ainakin huomannut, että silloin tällöin yllättää pyrkijä parkaa sanomaton väsymys ja lamautuminen, jolloin kaikki siveelliset ja älylliset ponnistukset tuntuvat turhilta. Väsymystä sitten seuraa itsesyytökset ja omantunnonvaivat, ja jonkun ajan kuluttua asiat ovat entisellään, mutta kyllä minua ainakin tuo lamautuminen harmittaa.

— Se riippuu tahdon heikkoudesta. Tahto ei vielä ole kylliksi terästynyt. Varsin yleinen ilmiö. Vaan onhan niitäkin, joiden tahto ei koskaan väsy. Se on vanhastaan harjaantunut. Sitä on entisissä ruumistuksissa terästetty. Se on täynnä halua ja kaipuuta täydellisyyteen. Tahto on näet vapaa. Se ei siedä pakkoa. Mutta syvimmällä ihmisen tahto on tahtoa hyvään. Hyvä yksin sitä viehättää. Jos ei pyrkijä pääse tuon sisäisimmän tahtonsa tuntemiseen, ei hän vielä ole vapaa eikä aina persoonallisena olentona jaksaa tahtoa hyvää. Mutta kun hän pääsee perille omasta hyvästä tahdostaan, silloin hän jaksaa ponnistaa eikä lamaannu.

— Mutta mikä silloin enää on esteenä?

— Hänen muu estävä karmansa. Silloin vasta toteutuu apostolin lause: tahto on hyvä mutta liha on heikko.

— Liha? Mitä se on?

— Oikeastaan n.s. astraaliruumis, mutta myös ihmisen koko ruumiillinen olemus: äly- ja tunneruumis, eetterinen ja fyysillinen ruumis. Jos fyysillinen ruumis on sairas, silloin tahdon on vaikea toimia muualla kuin älyruumiissa; mielisairaudessa sekin on mahdoton. Jos huonot ja syntiset tavat piilevät eetteriolemuksessa, on tahdon vaikea päästä fyysillisen herraksi. Jos tunneruumis on sairas himoista ja haluista, on tahdon vaikea hallita älyä. Jos älyruumis on ennakkoluulojen y.m. orja, täytyy järjen se puhdistaa, ennenkuin tahto vapautuu hyvään toimintaan. Sanalla sanoen: lihan heikkous on karmallisena esteenämme täydellisyysden tiellä.

— Onko sitten toivoa ollenkaan?

— Työllä kaikki voitetaan. Jollemme nyt saa temppeleitä valmiiksi, voimme ainakin laskea lujan perustan. Eikö perusta ole miltei tärkein kaikessa rakennustyössä? Kun se on hyvä, on verrattain helppo kohottaa ylevä temppeleitä taivasta kohden.

— Entä perusta? Mikä se on?

— Se on tahdon vapauttaminen ja luonteen kasvatus.

— Ja miten se tapahtuu?

— Sääntö on sama jokaiselle ihmiselle: täytyä jokapäiväiset velvollisuutesi uskollisesti ja pyri alati kasvavaan epäitsekkyteen unohtamalla itsesi ajattelemalla läheistesi ja toisten parasta.

— Onko tämä sitten mahdollista?

— Se on mahdollista jokaiselle. Sen verran voi jokainen kasvattaa itseään, vaikei hän kuuluisi mihinkään »salakouluun», sillä sitä opettaa elämän koulu sinään. Jos olemme vastahakoisia, saamme kärsiä. Kuta uskollisempia ja epäitsekäämpiä olemme, sitä enemmän elämä meitä henkisesti suosii.

— Mutta usein näkee hyvien ihmisten enimmin kärsivän. Voiko sanoa elämän heitä suosivan?

— Sanoinkin, että elämä suosii heitä henkisesti. Raskas ulkonainen karma joskus muuttuu, mutta ei aina. Välistä päinvastoin ulkonainen karma tulee yhä raskaammaksi. Tämäkin voi olla suosionosoitusta, kuten vanhat sanoivat: ketä Jumala rakastaa, sitä hän kurittaa. Ei se kuitenkaan ole ansaitsematonta kärsimystä, se on vanhan karman jouduttamista, — ja pyrkijä siitä vain oppii, nöyrytyy, henkevoityy.

— Täytyy todella olla hyvä karma sillä, joka pitemmälle edistyy täydellisyyden tiellä.

— Niin täytyy. Harvoin syntyy suuria runoilijoita, taiteilijoita, keksijöitä j.n.e., — harvoin myös syntyy suuria mystikoita, pyhimyksiä, salatiiteilijöitä. Luovat nerot ovat ihmiskunnan kukkia, profeetat, tietäjät, vapahtajat kukista kalliimmat . . .

*

Seuraava kirjoitus Duluthissa, U.S.A., ilmestylvästä »Päivälehdestä», jonka eräs jäsenemme lähetti minulle, kiinnostaa varmaan Ruusu-Ristin lukijoita.

Etelä - Californian indiaanitietäjän ennustus. Kerran eräs ystävätär kertoi minulle, että San Gabrielissa oli elänyt ihmeellinen tietäjä noin kolmekymmentä vuotta sitten ja hänelle kädestä katsoen ennustanut tulevia asioita, jotka ovat tähän saakka ihan pilkulleen toteutuneet.

Tuo tietäjä on nyt jo yli sadan vuoden ikäinen indiaaniäijä. Hänen luonaan käy kymmeniä rikkaita ihmisiä tarjoamassa rahaa ja pyytämässä häntä käteenkatsoen antamaan tietoja tulevista asioista, mutta ainoastaan harvoille hän sen tekee. Tässä hiljattain kävin mieheni kanssa hänen luonaan, mutta hän ei meidän kummankaan käteen katsonut, vaikka tarjosin hänelle 20 dollaria rahaa. Hän vain pudisti päätään ja puri tupakkaa eikä huolinut rahasta.

Vihdoin hän vastasi pyyntööni: »Ennenkuin näkee tulevia asioita oikein, niin täytyy tahdonlujuudella syventyä niitä katsomaan ja hän pitää yksityisen asiain liian vähäpätöisinä». Hän näytti siltä kuin ei tietäisi maailman asioista yhtään mitään. Minä kysäsin: »Ovatko teidän mielestänne valkoiset ihmiset kohdelleet indiaaneja hävyttömästi?» Ei vastannut mitään.

Mieheni kysyi häneltä: »Voisitteko sanoa meidän syntymämaamme Finlandin tulevaisuudesta mitään, kuinka sen tulee käymään, kun se on alinomaa suurkan-

san uhattavana?» Ukko heitti kysyjään syvällisesti kysyvän silmäyksen, ja samalla otti hyllyltä käteensä World Atlaksen ja siitä kartasta näyttäen sanoi: »Kas tuossa on Finland! Sehän on itsenäinen maa, eikä mikään suurkansa voi sen itsenäisyyttä hävittää». Kysäsin: »Kuinka te semmoista luulette?» Ukko hymähtäen toisti: »Kuinka luulette!» Sitten hän avonaisesta ovesta kädellään viittasi avaruuteen sanoen: »Katsokaahan tuonne! Onko se vain paljasta tyhjää ja turhuutta?» Sitte istui hän vanhalle tapuretkalle ja alkoi puhella.

— Siitä on nyt jo kulunut yli kuusikymmentä vuotta, kun isäni eli viimeisiä elonsa päiviä, ja hän tiesi sen aivan hyvin. Minä täytin silloin neljäkymmentä vuotta. Eräänä iltana minä istuin isäni kanssa ulkona ja me yhdessä luimme taivaan tähdistä tulevia maailman tapahtumia ja isäni käski minun kätkeä ne mieleeni. Kaikki ne asiat, mitä isäni taivaan tähdistä luki ovat tähän saakka juuri sillä tavalla tapahtuneet. Me elämme nyt alussa aikakautta, jolloin koko maailman suurkansat hajoavat pieniksi itsenäisiksi valtakunniksi. Sota ei kylläkään koskaan lopu, isompi puu varjoaa pienemmät puut, mutta kaikki ajallansa loppuu. Isot puut häviävät maan päältä ja pienemmät nousevat tilalle. Semmoista sotaa ei enää koskaan tule, että toinen kansa valloittaisi toisen kansan ja maan ja hävittäisi sen itsenäisyyden. Viimeisessä maailmansodassa sodittiin viimeinen valloitusota maan päällä. Se suurkansa ja suurvalta viimeksi säilyy, jolla on vain vähän sotaväkeä ja sota-aseita. Maailman kansakunnat ovat kehittyneet ja heihin on juurtunut vapauden ja itsenäisyyden kaipuu niin voimallisesti, että ei mikään kansa toisen kansan alamaisuuteen alistu. Sisäiset kapinat hajottavat suurvallat pieniin, toisistaan riippumattomiin valtakuntiin.

Ainoastaan Venäjä, Kiina ja Japani täydellä voimallaan nousevat aseisiin toisiaan vastaan, ja sitä he eivät voi välttää. Mutta ennenkuin heistä kukaan mainittavasti ehtii toisiaan vahingoittaa, niin kunkin maan kotoiset koirat hyökkäävät oman maansa hallitusta vastaan ja hävittävät sen aikaisen hallituksen ihan perinpohjaisesti. Seuraus on, että kunkin maan kansat sisäisesti joutuvat vaikeasti selkiävään käymistilaan ja kamalaan laittomuuden aikaan. Siitä he selkiävät ja olot muuttuvat rauhallisemmiksi vuoteen 1977 mennessä. Mutta silloin on Suur-Venäjä hajonnut 49, Kiina 28 ja Japani 14 itsenäiseen valtakuntaan. Ja vuoteen 2000 mennessä koko Europa, Aasia, Afrika ja Austraalia ovat rauhoittuneet, ja hajonneet 490 itsenäiseksi valtakunnaksi. Ensin sopivat Europan eri valtakunnat ja sitten seuraavat kaikkien muiden maiden vallat, tehden sovinnon ja heille tulee samanniminen ja samanarvoinen raha. Kaikki eri valtakuntain väliset tullit, passit y.m. valtainväliset tarkastukset poistetaan.

Ja vuoteen 2007 mennessä Amerikan ja koko maailman kansat ovat hajonneet 980 itsenäiseksi valtakunnaksi, ollen jokaisella oma hallitus. Sen jälkeen pääkohdissa koko maailman kansat tulevat olemaan samoina pikkuvaltioina noin tuhat vuotta.

Mutta silti eri kansain oma kotoinen kieli kotimaassa ja yksityisomaisuus, koti ja perhe tulevat aina säilymään. Ei pahin laittomuuden aika eikä mikään tyrannihallitus kykene niitä hävittämään, sillä se olisi pyhän luonnonlain vastaista. Aurinko ja samoin koko aurinkokunnan eri kappaleet omistavat oman maansa ja

oman paikkansa.

Nykyisen koko maailman ulottuvan pulakauden hän sanoi jo vuosikymmeniä ennen tienneensä, se saavuttaa pohjan lopulla vuotta 1933. Sen jälkeen alkaa nousu, vuonna 1936 oikein tuntuvasti. Ennen iankaikkisuutta pyhässä luonnonlaissa on säädetty, että kaiken täytyy kasvaa ja kehittyä, pyhä luonnonlaki ei salli tehdä harppauksia eikä jättää jälkeensä ainaiseksi korjaamattomia aukkoja. Kaiken, mikä sen tekee, täytyy ajallansa palata takaisin jättämättä aukot korjautumaan. Ihmisessä on henkinen ja aineellinen elämä, ja henkinen — järki — on viimeisen 60 vuoden ajalla tehnyt harppauksensa, keksinyt ja kehittänyt koneet y.m. ihmelaitokset niin joutuin, ettei aineellinen elämä, joka vain tasaisesti kehittyi, ole voinut seurata jälessä, niin että voisi koneiden työntulokset jakaa koko ihmiskunnan hyväksi. Keksinnöt ja koneet kylläkin yhtämittaa kehittyvät, mutta vuosien 1930-1999 välisenä aikana maailmaan ei ilmesty mitään sellaista uutta mikä ihmiselämään tekisi mainittavaa muutosta. Henkisen elämän — ymmärtääkseni järjen — täytyy seisahtua harppauksena korjaamaan, mutta aineellinen elämä kehittyi tasaisesti ja vuoteen 2,000 mennessä saavuttaa henki elämän kanssa tasapainon. Silloin aineellinen elämä on kehittynyt, niin että voi jakaa henkisen -ymmärtääkseni koneitten — työn tulokset koko ihmiskunnan nautittaviksi. Silloin työtätekevään työviikko on nelipäiväinen ja pisin työpäivä kolmetuntinen. Mutta silti riittää koko ihmiskunnalle ravintoa y.m. mukavuutta. Vuosikymmenien kuluessa luonnollisesti tapahtuu poikkeuksia, mutta pääkohdissaan nämä minun sanani toteutuvat yhtä varmasti kuin huomen aamulla aurinko nousee.

Siihen hän lopetti puheensa ihan niinkuin seinään. Liekö hän huomannut, että minä kirjoittelin muistiini, kun hän istui miestäni vastapäätä ja hänelle puheli. Mieheni vielä kysyi: »Kuinka moneen osaan Finland tulee jakautumaan?» Mutta hän vain kädellensä viittasi ovelle, että menkää. En voi käsittää mikä ukkoon vaikutti, että hän oikein syvässä totuudessa meille salaisia tietojansa kertoi. Sitä hän tuskin on koskaan tehnyt, en minä ainakaan ole kuullut. Olisihan mukavaa säilyttää tämä kirjoitus muistossa, minkä verran nuo hänen ennustuksensa toteutuvat.

Glendale, California, huhtik. 14 p. 1932.

Ellen E.S.— II.

*

H. P. Blavatskysta on viime vuoden alusta lähtien kirjoitettu paljon hyvää ympäri teosofista maailmaa. Vastapainoksi tälle hyvälle on siellä täällä teosofisten piirien ulkopuolella kirjoitettu yhtä ja toista H. P. B:tä vastaan, herätetty eloon vanhoja panetteluja y.m. Heinä-elokuun numerossaan arvokas »Finsk Tidskrift» pahaa tarkoittamatta joutui palvelemaan teosofialle vihamielisten voimien asiaa julkaisemalla Christian Svanljungin kirjoituksen »Helena Blavatskaja. Teosofins stiftarinna». Toivottavasti kuitenkin kyseessä oleva artikkeli herätti sivistyneessä ja arvostelukykyisessä yleisössä enemmän ihmettelyä ja indignationsia kuin vastenmielisyyttä teosofiaa kohtaan.

Uskallanko puhua vähän tulevaisuuden suunnitelmistani, nim. niistä, jotka koskevat minua persoonallisesti? Sanoisinpa silloin, että haluni ja toivoni olisi, että tänä talvena saisin monta kirjaa valmiiksi. Lähden nyt joksikin aikaa Tukholmaan ja keväällä Itävaltaan terveyttäni hoitamaan. Leväytyäni ensi kesän toivon sitten kesäkurssien jälkeen voivani matkustaa Amerikan Yhdysvaltoihin, jossa saan henkilökohtaisesti tutustua sikäläisiin ystäviimme ja muuten esitelmöidä maan eri kielillä.

Marras- ja joulukuu, s. 273–277

Oli jouluyö aikoja sitten, kun kerran Kuolema tuli luokseni sairaavuoteeni ääreen.

— Kuinka kaunis olet! minä huudahdin. — Sinun siipesi ovat suuret ja kantavat, sinun katseesi on kirkas ja kaukainen, sinun pukusi hohtaa ja loistaa hopeisena ja punasinisena. Varmasti sinun sylisi on lämmin.

— Lämmin on sylini, vastasi Kuolema, — ja kauniin muodon on Herra minulle lahjoittanut. Etkö sitä aina ole tiennyt?

— En ole tiennyt, sillä kukaan ei ole sitä minulle kertonut. Aina on sanottu, että sinä olet viikatemies, kalpea, kylmä, tunteeton. Kaikki pelkäävät sinua.

— Niin, ihmiset pelkäävät minua. Minut nähdessään tai kuullessaan minun tulevan he muuttuvat heti avuttomiksi lapsiksi eivätkä tiedä minne pakenisivat. He aina tahtovat minua paeta.

— Mutta miksi? Sinä näytät niin lempeältä ja hyvältä. Kuka sinua pakenisi? Ihmiset varmaankaan eivät tunne sinua. He eivät tiedä ken sinä olet.

— Totta kyllä. Ja kuitenkin kaikki hyvin tuntevat viimeisenä kuolinhetkenään. Silloin heidän silmänsä aukenevat.

— Ja rauha laskeutuu heidän kasvopiirteihinsä? Niinpä niin. Mutta siitä ei ole apua toisille, tarkoitan: vielä eläville. He ovat vain havainneet kuoleman hävitystyön, sinun lahjomattoman ankaran läsnäolosi.

— Laiskuutta ja huolimattomuutta, sanoi Kuolema, — sillä jos vähänkään malttaisivat mielensä ja ajattelisivat, ymmärtäisivät ja muistaisivat kuinka asian laita on.

— Muistaisivat?

— Niin, tiedäthän sinä, että minä saavun monta kertaa, yhä uudestaan ja uudestaan joka ihmisen luo.

— Se on totta. Me ihmiset olemme jälleensyntyviä olentoja. Ja siis kuolemattomia! Meillä ei ole mitään syytä pelätä sinua.

Nyt Kuolema hymyi.

— Kuolemattomia! hän sanoi. — Älähän toki. Sadan vuoden aikana näen tuskin niin monta kuolematonta kuin minulla on sormia kädessä.

— Kuinka niin? huudahdin sielussani vavisten.

— Kaikki, jotka pelkäävät minua, kuolevat, vastasi Kuolema synkästi.

— Mutta ei ikuisiksi ajoiksi?

— Ei heidän pikku persoonansa enää haudastaan nouse. Tiedäthän sinä sen.

— Niin, heidän korkeampi minänsä luo uuden persoonallisuuden jälleensyntyessään — uuden vanhan karmana. Totta kyllä, mutta sehän ei ole vältettävissä.

— Miksi ei? Muutamat välttävät.

— Nuo kuolemattomat, joista puhuit?

— He.

— Mutta millä tavalla he voivat sivuuttaa ja välttää sinua?

— Eivät pelkää minua.

— Siitkö se vain riippuu?

— Siitä.

— Mutta onhan ihmisiä, jotka eivät pelkää sinua: sotasankarit, itsemurhaajat y.m.

— Lorua. He pelkäävät niinkuin muut, mutta hetken huumauksessa unohtavat pelkonsa. Semmoinen keinotekoinen rohkeus eli pelottomuus ei merkitse mitään. Ainoa kysymykseen tuleva pelottomuus perustuu siihen, että minut todella tunnetaan. Ja koska olen monta kertaa ihmistä lähestynyt, tuntee hän minut sisimmässään ja voisi muistaa.

— Mikä sitten estää muistamasta?

— Pelko.

— Aina vain pelko. Tuolla jyrkällä puheellasi sinä melkein pelotat minua.

Taasen Kuolema hymyili, ja voi, kuinka kaunis hänen hymynsä oli.

— Tahdotko, että selitän? hän kysyi.

— Selitä, selitä.

Ja Kuolema selitti.

— Katsos, hän sanoi, — joka kerta kun lapsi syntyy maan päälle, astuu Jumalan Poika alas hautaan odottaakseen ylösnousemuksen päivää. Te ihmiset nimitätte Jumalan Poikaa myös Kristukseksi. Siis voimme sanoa: Kristus vaeltaa maan päällä haudattuna lapsen haahmoon. Haahmo kasvaa, lapsi vetäytyy sielun sisimpään, ja Kristus ei pääse syntymään elävien ilmoille.

— Miksikä ei?

— Siksi että ihmisen hahmoon mahtuu niin paljon tietämättämyyttä ja itsekkyyttä. Nämä heittävät esteitä tielle ja lapsi sielussa pelkää.

— Kristuslapsiko?

— Ei, ei, Kristus ei pelkää, hän peittää kasvonsa. Mutta lapsi pelkää, sillä hän tahtoisii ottaa vastaan Kristuksen ja yhtyä häneen, mutta ulkonainen ihminen, joka kasvaa ja varttuu, työntää lapsen luotaan.

— Sinä puhut salaperäistä kieltä, Kuolema, mutta luulen ymmärtäväni. Jokaisella ihmisellä on värjöttävä lapsi sielussaan eli sydämessään.

— Niin, ja kun kuoleman hetki tulee, ihminen ei jaksakaan sitä enää peittää: lapsi astuu esille hänen sielustaan. Lapsi, joka pelkää, — ja pelkää, sentähden että hänen ei ole annettu elää. Muistathan veljeni Jeesuksen sanat: ellette tule niinkuin lapset, ette voi astua taivasten valtakuntaan.

— Mutta onhan ihmisiä, jotka antavat lapsen itsessään elää?

— On, ja siinä määrin kuin he myöntävät lapselle elämisoikeutta, siinä määrin pelko heistä katoaa ja Kristus voi heissä ylösnousta. Kristus nousee eli syntyy aina ensin lapsen muodossa. Ne ihmiset ovat puhtaita, viattomia, rakastavia, auttavia.

— Ja onko heitä vain harvassa?

— Verrattain harvassa.

— Mutta he ovat kuolemattomia?

— He tulevat kuolemattomiksi.

Kuolema katsoi minuun sanomattoman lempeästi, samalla kuin pieni veitikka silmissään.

— Nyt on joulukuusi, hän lausui.

— Niin on — joulukuusi.

— Ja Kristuksen syntymä. Tärkeä hetki. Ihmiset voisivat tulla lapsiksi ja antaa Kristuksen syntyä. Pelko katoaisi, taivas astuisi alas maan päälle, ja minä saisin näyttäytyä oikeassa haahmossani.

— Ah, sinä näyttäydytkin siis toisenlaisena kuin olet?

— En sinulle, mutta niille, jotka pelkäävät.

Kuinka surullinen oli nyt Kuoleman katsanto. Hänen silmänsä loistivat kuin tähdet, mutta niiden takana aukeni avaruuden äärettömyys, — elämän ja kuoleman tuskien pohjattomuus.

— Oi Kuolema, minä huudahdin, — sinä säälit meitä tietämättömiä niin sanomattomasti!

Mutta Kuolema ei vastannut mitään. Hänen katseessaan oli nyt rakkaus pohjaton. Hän hävisi näkyvistäni, ja minä raukka nousin terveenä vuoteeltani.

*

Sydämeistäni toivon, että Ruusu-Risti ensi vuonna tulee miellyttämään tilaajiin ja lukijoitaan. Tapahtuu erinäisiä parannuksia — ei ulkoasun suhteen, joskin kansilehden väri ehkä muuttuu, mutta sisältöön nähden. Tiedän, että on paljon ystäviä, jotka ovat pitkin matkaa olleet tyytyväisiä siihen sisältöön, mitä Ruusu-Risti on osannut heille tarjota — ja heille minä tietysti olen lämpimästi kiittollinen, — mutta tiedän myös, että on paljon ystäviä, jotka ovat kaivanneet lehteä, jota voitaisiin tarjota kenen tahansa käteen. Nykyisessä muodossaan Ruusu-Risti on tavallaan ollut liian intiimi, liian subjektiivinen miellyttääkseen ketä tahansa. Ja kun asiamme on siksi suuri ja siksi kallis, että se pitäisi saada mahdollisimman monen tietoon, ei ole haitaksi vaan päinvastoin hyödyksi, jos äänenkannattajamme olisi niin objektiivisesti toimitettu, että se todella voisi kiinnittää puoleensa laajemmankin piirin huomion. Sentähden saa nyt toteutua ensi vuoden alusta monen menneen vuoden toivomus ja tuumailu. Pysyn tietysti päätoimittajana, mutta saan apua itse toimitustyössä taholta, joka mieleeni kuvastuu päteväksi ja taitavaksi. Vanhat avustajat auttavat luonnollisesti edelleen, eikä Ruusu-Ristin henki muutu. Kysymys ei ole hengestä vaan sielusta. Astraaliruumin, johon sisältyy älyruumin, tulee voimakkaammaksi, rohkeammaksi ja aikoo paremmin pitää puoliaan maailman moniäänisessä orkesterissa. En tahdo seikkaperäisemmin

puhua tulevan vuosikerran ohjelmasta, se näkykseen ensi vuonna, ja tammikuun numero tulee siitä kyllä selvän tekemään etukäteen.

Lausun vain vielä kerran sydämeni toivon ilmi. Kasvakoon Ruusu-Risti viisaudessa ja tiedossa, kasvakoon nöyryydessä ja rakkaudessa, kasvakoon voimassa ja terävyydessä! Saavuttakoon Ruusu-Risti tuhansien lämpimän kannatuksen! Palkitkoon Ruusu-Risti sisältönsä eheydellä kaikkien niiden uhraavan työn, jotka aikovat tehdä voitavansa sen levittämiseksi.

*

Tämän numeron mukana jaetaan sekä tavanomainen tilauslista että sininen postiosoitus, jolla voi tilausrahan mukavasti lähettää.

Rohkenen taas toivoa, että edes jotkut hartaat ystävät suorittavat Smk. 100:- tai enemmän Ruusu-Ristin tilauksesta vuodelle 1933. En ole heistä ja heidän hyvydestään melua pitänyt, mutta suuresti se on minua rohkaissut ja auttanut näinä viime kuluneina vuosina, jolloin tilaajien lukumäärä on vähentynyt arvatenkin pulakauden takia.

Ruusu-Ristin hinta pysyy entisellään: Smk. 50:- Suomessa ja dollaria 2:- Amerikassa ja ulkomailla yhteensä. Otan vastaan ainoastaan koko vuoden tilauksia, mutta maksu voi sopimuksen mukaan tapahtua pienemmissä erissä, jos koko hinnan suorittaminen samalla kertaa on ylivoimaista. Helsingissä tilaus vähittäismaksuilla voi helposti tapahtua luentokirjakaupan välityksellä.

*

Pari uutta kirjaa ilmestyy jouluksi. Toinen on »Mitä on magia?», toinen »H. P. Blavatsky ja hänen teosofiansa». Uusia on tulossa.

*

Rauhallista ja onnellista joulua toivotan kaikille Ruusu-Ristin lukijoille, tilaajille ja ystäville. Loppukoon sopusoinnussa tämä vuosi, joka on ollut niin raskas ja painava, niin epäsointuinen, niin tuskaa täynnä.

Alkakoon kaikille hyvillä enteillä uusi vuosi 1933, jolloin aikakauslehtemme viides seitsenvuotiskausi alkaa. Se on samalla kolmastoista vuosikerta Ruusu-Ristin nimellä, kolmastoista, joka on uudestisyntymisen, uuden elämän ja syvemmän rakkauden ihmeellinen luku.

RUUSU-RISTI 1933

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1—4

1933 on kohonnut ikuisuuden yöstä. Toivorikkain mielin katselemme sen nuorekkaita piirteitä ja odotamme sen kirkkaista silmistä niitä kauniita lupauksia, joita hautaan mennyt vanha vuosi vei täyttämättä mukaansa. Toivotamme onnea toisillemme ja kaikkea hyvää vasta alkaneelle vuositapaleelle.

Älkäämme unohtako enkeliämme, Suomen kansallishaltiaa.

Suokoon uuden vuoden karma, että hän, enkelimme, saisi poistaa kätensä murheellisilta silmiltään, kätensä, joilla hän peitti kasvonsa kuolemansurussaan vuonna 1918. Suokoon karma, että veljet yli puolueiden raja-aitojen ojentaisivat kätensä toisilleen, alttiina kaikki palvelemaan isänmaan enkeliä ja hänen kanssaan kaikkia maapallon kansoja. Suokoon karma, että Suomen kansa kuuntelisi sen kuusen rauhan kuiskehia, jonka juurella asunto on.

*

Tahdon tässä luetella muutamia kirjateoksia, joista minulla on ollut iloa nyt joulun ja uuden vuoden aikoina.

Ensimmäisenä mainitsen suurjulkaisun *F i n l ä n d s k K o n s t*, Samling Gösta Stenman, tekstin kirjoittanut Nils-Gustav Hahl, joka teos ilmestyi kirjakauppaan lokakuussa. Se käsittää 716 suurikokoista sivua kuvia ja tekstiä ja on luettelo niistä suomalaisista maalauksista ja veistoksista, jotka ovat kuuluneet tai kuuluvat Gösta Stenmanin kokoelmiin. Valikoima on itse asiassa niin runsas, että saamme hyvän historiallisen kuvan suomalaisista taiteilijoista ja heidän taiteestaan viime kuluneen sadan vuoden aikana. Hienoja valokuvia on kirjassa kymmenittäin ja maisteri Hahlin elämäkerralliset tiedot taiteilijoista ja selitykset kokoelman tauluista ja veistoksista ovat lyhykäisyydessään niin asiallisen ytimekkäitä ja niin

kirjallisen meheviä, että liikumme kuin galleriassa, jossa tekijät itse esittävät meille taideteoksiaan. Tämmöisestä kirjasta on Suomelle kunniaa kaikkialla, missä taidetta viljellään, ja Gösta Stenman on taasen piirtänyt nimensä kultakirjaimin kauneuden akaashisiin aikakirjoihin.

Jouluksi ilmestyi *Mystican* kustannuksella osa kauan odotettua kirjaa *Vii-sauden Mestarien kirjeitä* A. P. Sinnettille y.m. Suomennos käsittää kirjeet 26–76 englantilaisesta alkuteoksesta ja on kokonaisuudessaan se alkutekstin helppotajuinen ja kiintoisa osa, jota on nimetty nimellä »koeaika ja tsheelakausi». Tämän suomennoksen ilmestyminen on ehdottomasti merkkitapaus teosofisen kirjallisuutemme historiassa. Toivottavasti se saavuttaa laajan lukijapiirin, niin että *Mystica* voi huoletta jatkaa jälellä olevien kirjeiden julkaisemista. Olen selailut ja silmäillyt käsillä olevaa suomennosta. Vaikka se on minulle persoonallisesti raskaampaa lukemista kuin englanninkielinen alkuteksti, totean ilokseni ja mielihyväkseni, että käännös on huolella ja taidolla suoritettu. Eihän näitä mestarikirjeitä lueta kuin romaania, niin nerokkaasti kuin ovatkin kirjoitetut. Mutta viettää päivittäin joku hetki jalon ja viisaan ihmisen parissa on verraton nautinto puhumattakaan sen kasvattavasta merkityksestä. Mestarit Kuthuumi ja Moorja astuvat ilmi elävinä etemme. Ja jos olemme kuvitelleet, että Mestarit eivät ole ihmisiä, saamme korjata ennakkokuvittelumme lukiessamme heidän omia kirjeitään. He ovat läpeensä inhimillisiä — ja samalla he ovat yli-ihmisiä, koska ovat vapautuneet ihmisten heikkouksista ja eläimellisistä vioista. Heidän inhimillisyytensä on valoisa ja lämmittävä.

Jouluksi ilmestyi myös L. Onervan kirja *Eino Leinon*-biografia. En ole ehtinyt sitä kokonaan lukea, mutta kaikesta päättäen se on sangen arvokas ja ansiokas teos, joka antaa kauniin kuvan suuresta runoilijastamme. Minua tietysti kiinnosti, millä tavalla tekijä oli käsitellyt Eino Leinon suhdetta teosofiaan ja kiiruhdin lukemaan II osan XXIV lukua hänen Sunnuntai-ajastaan. Sitä lukiessani tunsin pettymystä. Ala-arvioidessaan teosofiaa tekijä ei ole kirkastanut Eino Leinon kunniaa: hän on vain osoittanut, ettei hänellä ole samaa syvää käsitystä siitä, mitä teosofia todellisuudessa on, kuin oli Eino Leinolla, joka kerran sanoi minulle nimenomaan: korkeinta työtä, mitä ihminen voi tehdä, on palvella totuuden Jumalaa kaikilla kyvyillään. Olin silloin häntä tervehtimässä sairaalassa Helsingissä, ja hän lisäsi: »katso, Pekka, minä tahtoisin tehdä teosofista työtä niin kuin sinä ja seistä sinun rinnallasi; mutta minun aikani ei vielä ole tullut: minun täytyy vielä pari vuotta naisia naurattaa . . . Mutta sitten ...» Hänen katseessaan oli huumoria, mutta se oli kuitenkin kuin ennustus hänen suustaan. Pari vuotta hän vielä eli, mutta »sitten» jäi tulevaan ruumistukseen. Kerron tämän intiimin kohtauksen, koska soisin, ettei aliarvioitaisi Eino Leinon todella mystillis-teosofista hengen laatua. Tulevaisuudessa se luetaan hänelle ansioksi ja kunniaksi.

Lopuksi tahdon suosittaa muutamia kookkaita teoksia niille ruotsinkielitä taitaville ystävilleni, jotka rakastavat hyvin kirjoitettua memoari- eli muistelma-kirjallisuutta. Tarkoittamani teokset ovat: Alexandra Rachmanovan, nuoren venäläisen naisylioppilaan päiväkirja vuosilta 1915 — 1920, nimeltä *Studenten, kärlek, tjeka och död*-jännittävä, mieterikas, idealistinen; Annie Furu-

hjelmin Människor och öden ja Aino Ackté-Jalanderin Kaukasiska år och politiska kristider, General Bruno Jalanders minnen. Mielessäni pyörii myös ranskalaisen kirjailijan Constantin Photiadés'in teos Les vies du comte de Cagliostro, joka on tieteellisen tarkka ja pätevä, puolueeton, mutta silti historiallisten tosiseikkojen pakotuksesta myötätuntoinen kahdeksannentoista vuosisadan kuuluisalle n.s. seikkailijalle, joka samalla kuitenkin oli suuri ihmisystävä.

*

Kulunut vuosi oli täynnä kaikenlaisia sensatsioonija, jotka enimmäkseen saivat alkunsa ulkokullatusta ahdasmielisyydestä ja suvaitsemattomuudesta. Ohjelman viimeisinä numeroina olivat Väinö Aaltosen kuvapatsaat eduskuntapalatsissa ja amerikkalainen näytelmä »Jumalan vihreät niityt», jota aiotaan Suomessakin esittää.

Olin tilaisuudessa Tukholmassa näkemään tämän kappaleen, joka kuvaa kristittyjen neekerein käsitystä vanhasta testamentista, toisin sanoen Jumalasta ja taivaasta, maailman luomisesta, syntiinlankeemuksesta, vedenpaisumuksesta j.n.e. Alussa epäröin, mutta lopussa olin täydellisesti voitettu. Kappale on lapsellisen herttainen, uskonnollisen vakava ja opettava, ensiluokkaisen saarnan veroinen. Sitä ei voi katsella kyyneltymättä.

Käväsin äskettäin eduskuntatalossa. Ihailin ja ihmettelin sen komeutta: kuninkaallisen jalot ajatukset tässä viihtyvät, nöyrät sydämet tässä sykkivät, viisaat ja kokeneet astuvat näillä permannoilla ja nousevat näitä portaita! Iloitsin ja saavuin eduskuntasalin lehterille. Uteliaana katsoin Aaltosen kuvapatsaihin: mikä kauneuden puhdas maailma tuoksahti niistä vastaani! Rohkaisevina, kehoittavina, totuutta puhuvina seisoivat nuo patsaat edustajien silmien edessä — voimme sanoa: heidän ominatuntoinaan.

*

Monet ystävät muistivat minua taas jouluna, Tapaninpäivänä ja uutena vuotena onnentoivotuksillaan ja lahjoillaan, ja minä kiitän heitä sydämestäni tässä.

Helmikuu, s. 37–39

Ruus-Ristin horoskooppi, joka Leo Krohnin laskemana esitettiin joulukuun 26 p:n juhlassa Helsingissä, on tänä vuonna erittäin suotuisa verrattuna viime vuoden horoskooppiin. Kuitenkin saimme lukea sanomalehdestä äsken, että Kulmakoulutalo, Meritullinkatu 33, maaliskuun alussa myydään pakkohuutokaupalla. Sitä on odotettu ja pelätty, ja siihen menevät nyt entisen Tempelirahastomme kaikki säästöt, vieläpä sen ottamat lainatkin. Onpa myös huomautettu, että tällainen surullinen tapaus on omiansa suuresti vähentämään sitä luottamusta, mitä on tunnettu minun halpaa persoonaani kohtaan.

Jos niin käy, kuten on todennäköistä, että talomme Helsingissä siirtyy toisen omistajan käsiin, on sangen vähän luultavaa, että työmme siitä häiriintyisi. Se jatkuu talossa entiseen tapaan, sillä, oli omistaja ken tahansa, ei hän kouluksi sisustettua taloa voine käyttää muuhun kuin nykyisiin tarkoituksiinsa. Me puolestamme olemme kaikki pitkin matkaa maksaneet vuokraa käyttämistämme huoneista, joten uusi omistaja tuskin siinäkään suhteessa tehnee muutoksia. Ainoa kohtalon isku mikä meitä kohtaa, on Tempelirahaston varojen menettäminen ja moraalinen vastuu niistä rahoista, jotka Tempelirahasto sai lainaksi eräiltä henkilöiltä ja puolestaan sijoitti koulutaloon.

Horoskoopissa viitataan nimenomaan siihen, että tänä vuonna vaikeudet voitetaan rakkaudella. Kun nyt seurana hyvin suoritamme »maakokeen», avautuu eteemme kirkas tulevaisuus. Ei mikään uhri koskaan mene hukkaan. Koko maailma on vaikeassa taloudellisessa asemassa — kuinka me yksin olisimme kyenneet välttämään yleisen ahdingon ja tuskan? Meille on vain uskottu tilaisuus näyttää maailmalle, kuinka rohkein ja iloisin mielin tappioitakin voidaan kantaa. Kukaan meistä ei ole välittömästi syyllinen maailman taloudelliseen pulaan. Mutta kaikki olemme välillisesti siihen syypäät, koska emme osanneet esim. estää maailmansotaa, joka kylvi ensimmäisen siemenen nykyiseen ahdinkotilaan.

Suokoot Karman Herrat, että onnellisesti sivuutamme nämä vaikeudet, voitamme ne hengessämme ja reippaasti käymme eteenpäin — uutta luomaan. Tunnen itseni koko lailla reippaaksi ja toivorikkaaksi. Taivaanranta kuultaa kirkkaana, yö on häipynyt ja päivä tekee kohta nousuaan.

*

Tammikuun Ruusu-Risti ilmestyi niin myöhään, että kaukana asuvat Suomesakin lienevät saaneet sen vasta helmikuun alussa. Odotimme mahdollisimman kauan tilauksien saapumista, — ja kertyihän niitä lopulta, mutta ei niin paljon kuin on tammikuussa ollut tavallista. Viimekin vuonna oli jonkun verran enemmän, vaikka viime vuosi muuten löi rekordin tilaajamäärän vähyydessä. Uskon kaikesta huolimatta, että tänä vuonna asiat paranevat ja että vuoden lopulla näkyy, että tilaajien määrä taas on kohonnut ainakin lähelle entisiä numerojaan. Tämmöisistä tilastollisista asioista puhuttaessa en malta olla sydämestäni kiittämättä niitä ystäviä, jotka nyt ja ennen ovat runsaalla kädellä suorittaneet tilausmaksunsa, sillä heidän lämminsydäminen avustuksensa on tehnyt mahdolliseksi ylläpitää Ruusu-Ristiä tavanmukaisessa koossaan.

Kuten tammikuun numerosta näkyi, on aikakauskirjamme nyt saanut toimittussihteerin. En tahdo vielä mainita hänen nimeänsä, koska hän ei vielä virallisesti ole astunut toimeensa. Se on hänelle toistaiseksi kuin koeaikaa. Minä hoidan toimitusta kuten ennen, mutta hän saa koetella siipiään omassa kronikkaosastossaan. Olen ilokseni jo kuullut hyväksyviä ja kiittäviä lausuntoja hänen äskeisestä »toimitussihteeriltä» kirjoituksestaan. Hän itse kuiskasi minulle ohimennen, että se vasta on vaikeata ja aikaa kysyvää työtä. »Alku aina hankalaa . . .», mutta edellytyksiä hänellä nähtävästi on.

*

Eräs Suomen Teosofisen Seuran vanha uskollinen maaseutujäsen, jonka järkeä ja omaatuntoa vaivaa teosofisen liikkeen nykyinen pirstoutuminen moniin erilaisiin ja erinimisiin seuroihin, kirjoitti äsken Ruusu-Ristin hallitukselle kysyen, emmekö puolestamme voisi tehdä mitään, jotta esim. Suomessa T.S. ja R.R. jälleen yhtyisivät.

Tämä ajatus on periaatteellisesti luonnollinen ja kaunis ja esteet sen toteutumiselle ovatkin enemmän käytännöllistä laatua. Suoranainen yhteensulautuminen on kuitenkin periaatteellisestikin vaikea sen nojalla, että vaikka me ruusuristolaiset vapaaehtoisesti jätimme T.S:n, kun yhteistyö kävi ylivoimaiseksi, tämä kuitenkin tapahtui jonkinlaisesta moraalaisesta painostuksesta, jonka T.S:n presidentti Mrs. Besant toi ilmi lausueessaan, että T.S. ei vastaa P. E:n okkultismista. Olen ennen sanonut ajatukseni tästä lausunnosta enkä tahdo siinä nyt viivähtää. Se lausuttiinkin vasta eroamisen jälkeen, mutta se antaa mielestäni hyvän kuvan silloisesta tilanteesta, sillä P.E. oli monessa ydinkysymyksessä aivan toisella kannalla kuin T.S:n arvossa pidetty ja ansiokas presidentti.

Joka tapauksessa kysymys olisi voitu silloin ratkaista toiseen positiiviseen suuntaan, jos eversti Olcott olisi elänyt. Olen varma siitä, että hän — H. S. Olcott — olisi hyväksynyt meidän ruusuristoläisten ehdotuksen saada perustaa oma osasto ja nimenomaan säätänyt, että Suomessa on syntynyt uusi T.S:n sektioni, jonka ylishteeriksi on valittu P.E. Vieläpä hän olisi suostunut lisäämään, että uusi teosofinen osasto on oleva kansainvälinen siinä merkityksessä, että se saa vastaanottaa jäseniä mistä maasta tahansa ja perustaa loosheja minne tahansa, sillä perustaja-presidentti oli ajatellut sitä mahdollisuutta ja painetussa sanassakin lausunut sen ajatuksensa, että T.S:n osastojen ei tarvitsisi välttämättä olla maantieteellisiä, vaan voisi niiden pohjana ja perustana olla toisenlaisiakin näkökohtia. Juuri tämä osastojen n.s. maantieteellisyys teki vuonna 1920 T.S:n pääneuvoston mielestä mahdottomaksi antaa lupa toisen osaston perustamiseksi Suomessa.

Mikä on ollut ja mennyt, se kuuluu akashisiin aikakirjoihin. Me elämme nykyisyydessä ja katseemme tähtää tulevaisuuteen. Ken tietää, mitä jumalien neuvostossa tulevaa aikaa varten valmistellaan?

Maaliskuu, s. 71–72

Ihme tapahtui. Maaliskuun 2 p:nä luettiin lehdissä kuulutusten joukossa, että t.k. 3 p:ksi ilmoitettu pakkohuutokauppa peruutetaan. Se velka, jonka nojalla huutokauppaa vaadittiin, oli siis maksettu. Ruusu-Ristin ystävät saivat todeta, että heidän työnsä lastenkasvatusalallakin oli korkeampien voimien hyväksymä ja suosima. Kulmakoulun opettajien mieli — niiden, jotka enimmin uhraavat — täytyi nöyrällä ja kiitollisella rakkaudella.

*

Eräs Ruusu-Ristin tilaaja ja asianharrastaja kirjoittaa minulle: »Koska on tarkoitus, että tätä aikakauskirjaa levitetään yleisön keskuuteen, en saata katsoa oikein sopivaksi, että jokaisessa kirjoituksessa esiintyy jumaloivia lausuntoja P.E:stä, kun hän itse vielä näkyy olevan päätoimittajana».

Samaa sain kuulla seitsemän vuotta sitten, kun tammikuun numerossa 1926 kerrottiin ja osaksi toistettiin, mitä kaunista oli sanottu 50-vuotispäivänäni.

Tavallisesti saadaan kuulla kaikenlaista hyvää ihmisestä, kun hän on kuollut. N.s. »suurmiehen» hautajaisissa puhuvat kymmenet puhujat samaan äänilajiin, — ylistetään tuntikausia vainajan ihmeellisiä hyveitä. Tämä on kaunista: ei ainoastaan sentähden, että ihmiset saavat purkaa sydämensä lämmön, vaan ennen kaikkea sentähden, että se on totta. On totta, mitä he puhuvat, muuten eivät osaisi sitä sanoa. *De mortuis nil nisi verum*, sanoivat vanhat roomalaiset, ja se ei merkinnyt ainoastaan, että »kuolleista ei saanut puhua muuta kuin totta», vaan myöskin, että »kuolleista ei voinut puhua muuta kuin totta». On olemassa toinenkin lause: *e mortuis verum*, ja se merkitsee »kuolleista totuus», nim. »kuolleista kotoisin totuus» eli kuolleita tutkimalla päästään totuuteen, minkä lauseen jokainen spiritisti muitta mutkitta hyväksynee.

Harvinaisempaa on, että ihmistä kiitetään hänen eläissään. Häntä itseään hävettää, kiittäjät kainostelevat — ja maailmaa ällöittää. Mutta onhan elävän kiitos pohjaltaan yhtä kaunista kuin kuolleen? Ainakin se on vilpittöntä. Kuolema järkyttää. Viha vaikenee. Mutta elävä on yhä tuossa maailman kiusana.

Mitä siihen tulee, että Ruusu-Risti joskus julkaisee kiittäviä sanoja omasta toimittajastaan, en voi olla hymyilemättä. Kilpailevatko siis toiset lehdet keskenään tässä ylistelyssä, koska Ruusu-Ristin on turha ja sopimaton sitä tehdä? Tiedämme asiain tilan olevan päinvastoin. Meidän kaikkien sydämiä lämmittää, että peitetyn moitteen ja pilkan vastapainoksi joskus saamme kuulla kiitostakin. Se lisää uskoamme — ei kuolevaiseen henkilöön, vaan siihen asiaan, jota hänkin palvelee.

Muuten: jos kysytte omaa henkilökohtaista mielipidettäni, sanon: kirjoittakaa ankaria ja asiallisia arvosteluja työstäni ja minusta, kyllä tiedätte, että ne julkaisetaan yhtä hartaasti kuin kiitokset.

*

Toivon, että se kirjoitus teknokratian aatteista- »Koneet vievät ihmiset uuteen yhteiskuntaan», — jonka julkaisen tässä numerossa, herättää lukijain mielenkiintoa ja panee heidän ajatuksensa vilkkaasti liikkumaan. Ei meidän tarvitse kaikkia uusia aatteita heti hyväksyä, pääasia on, että niitä pohdimme ja pyöritämme päässämme. Nykyinen maailma on epäilemättä jonkun taloudellisen mullistuksen kynnyksellä, — loppukoon se vaikka siihen, että vanha järjestelmä vahvistuu; se kuitenkin vahvistuu ja uudestasyyntyy vain määrättyillä edellytyksillä. Näihin edellytyksiin kuuluu: työtä kaikille ja riittävä toimeentulo!

*

Ruus-Ristin kolmastoista vuosikokous vietetään tänä vuonna Helsingissä erinäisistä syistä vasta kesäkuun 3-5 p:nä, toisin sanoen helluntaina.

Huhti- ja toukokuu, s. 107–110

— Eikö Ruusu-Risti ole Vapaamuurarijärjestö? kysyi äsken muuan totuudetsijä. — Olin tähän saakka kuulemani ja lukemani perusteella uskonut, että Ruusu-Risti kuului maailman vapaamuurarijärjestöihin, mutta eilen eräs teikäläinen kielsi tämän ja väitti, ettei Ruusu-Risti olekaan mikään Vapaamuurarijärjestö?

— Ei olekaan, vastasin — Ruusu-Risti on oleellinen osa maailman teosofisesta liikkeestä, mutta samalla itsenäinen ja toisista teosofisista seuroista riippumaton järjestö. Ruusu-Risti on teosofisten seurojen sisarseura — ja niitä on maailmassa useampia, — mutta vapaamuuriliitto ei Ruusu-Risti sinään ole.

— Mistä sitten on aiheutunut kaikki tämä puhe vapaamuurariudesta Ruusu-Ristin yhteydessä?

— Siitä, että Ruusu-Ristissä n.s. looshielämä on järjestetty vapaamuuraripohjalle.

— Mikä ero siinä on? Eikö Ruusu-Risti ole kokoonpantu loosheista ja eikö sen jäsenet näin ollen ole vapaamuurareita?

— Eivät läheskään kaikki. Loosheihin kuuluu ainoastaan osa jäsenistä, korkeintaan puolet. Muut ovat irtojäseniä ja voivat, jos haluavat muodostaa n.s. ryhmiä semmoisilla paikkakunnilla, missä heitä on useampia.

— Entä looshijäsenyys?

— Se on avoinna vakaville Ruusu-Ristin jäsenille, kun he voivat hankkia kaksi looshijäsentä kummikseen.

— Mutta jos paikkakunnalla ei ole looshia?

— Silloin heidän on pakko liittyä jäseniksi jonkun toisen paikkakunnan looshiin, jonne voivat matkustaa kokouksiin.

— Tuohan on hankalaa. Mitä hyötyä sitten on looshijäsenyydestä?

— Käyttämänne sana »hyöty» tuo mieleen aineellisia etuja, ja sentähden vastaan: ei mitään aineellista eli maallista hyötyä.

— Mutta eivätkö vapaamuurarit aina taloudellisesti tue toisiaan?

— Tukevat tietysti yksityishenkilöinä sen verran minkä kykenevät.

— Mutta olen kuullut ja aina luullut, että vapaamuurarijärjestöt harjoittavat hyväntekeväisyyttä ja antavat jäsenilleen eläkkeitä y.m.

— Eläkkeistä en tiedä mitään, mutta tunnettu tosiasia on, että vanhat ja rikkaat vapaamuurarijärjestöt harjoittavat hyväntekeväisyyttä laajassa mittakaavassa. Onhan heillä orpokoteja ja sairashuoneita, joiden ylläpito maksaa suuria summia vuosittain, monessa Euroopan suurkaupungissa. Ruusu-Ristin looshit sitä vastoin ovat nuoria ja köyhiä, ja niiden hyväntekeväisyys on vaatimatonta laatua.

— Mikä sitten on vapaamuurarius, jollei se ole hyväntekeväisyyttä?

— Se on henkistä pyrkimystä. Vapaamuurarikirjallisuudesta voitte lukea, että se on vertauskuviin ja allegorioihin puettu filosofiseetillinen kasvatusjärjestelmä. Vapaamuurarit eivät etsi kullan hämärää hohdetta vaan totuuden kirkasta valoa.

— Mutta ennen arveltiin, että vapaamuurarit olivat kullantekijöitä.

— Eli alkemistejä, huomautin. — Ja alkemia oli enimmäkseen henkistä laatua sekin. Piti omassa sielussaan muuttaa epäjalot metallit kullaksi, joka kuvasi korkeinta hyvyttä ja viisautta.

— Ovatko täten kaikki vapaamuurarit jaloja ihmisiä, jotka koettavat kasvattaa itseään yhä paremmiksi ihmisiksi?

— Sitä koko sydämestäni tahdon uskoa. Siihen ainakin koetamme pyrkiä Ruusu-Ristin loosheissa. Vapaamuurarius merkitsee meille siveellistä itsekasvatusta. Älkää silti luulko, että olemme täydellisiä tai edes lähimainkaan täydellisiä ihmisiä. Olemme vain pyrkijöitä. Toinen tuo toiset, toinen toiset viat ja heikkoudet mukaansa. Niistä hän askel askelelta koettaa vapautua, kasvaen pois pahasta hyvään päin. Mutta pitkä on taival pyrkijälle.

— Ja kaikki vapaamuurarit muodostavat suuren veljespiirin maan päällä, kansainvälisen ja lujan?

— Niin heidän ainakin pitäisi, mutta todellisuus ei liene aina semmoinen. On erilaisia n.s. systeemejä, on monta suurlooshia, ja tavallisesti kansalliset suurlooshit ovat itsenäisiä. Kaikki systeemit eivät edes tunnusta toisiaan. Suurimmat vapaamuurarijärjestöt ottavat piiriinsä ainoastaan miehiä. Kansojen tajunnassa elääkin käsitys, että vapaamuurarit ovat miehiä. Viime vuosisadan loppupuolella syntyi kuitenkin Ranskassa n.s. yhteisvapaamuurarius, johon naisetkin pääsevät jäseniksi. Se on levinnyt ympäri maailman, mutta vanhat miesjärjestöt eivät kaikki sitä vielä tunnusta. Heidän mielestään nainen vapaamuurarina ja tasaväkisenä miehen kanssa on luonnottomuus. He eivät pidä sitä oikeana. Semmoinen järjestelmä ei heidän mielestään ole vapaamuurariutta. Kukaties tämä on ennakkoluulo, joka ajan mukaan haihtuu.

— Entä Ruusu-Ristin looshit? Ottavathan ne naisiakin jäsenikseen?

— Ottavat.

— Siis miesten kannalta ne eivät ole oikeita vapaamuurariloosheja?

— Eivät tietenkään. Ruusu-Ristin vapaamuurarius on vielä vaatimattomammassa asemassa kuin esim. yhteisvapaamuurarius. Yhteisvapaamuurariuden jotkut miesten suurlooshit tunnustavat, mutta Ruusu-Ristin vapaamuurariutta — ei kukaan. Meidän vapaamuurariutemme ei ole kenenkään vapaamuurarin mielestä laillista ja oikeata vapaamuurariutta.

— Eikö se ole ikävä tosiseikka?

— Miksikä se olisi? Jos hakisimme maailman tunnustusta ja mainetta, silloin se voisi olla. Mutta kun etsimme Jumalan valtakuntaa, koettaessamme kasvattaa itseämme vapaamuurariseremonioiden avulla, emme sure sitä, jos toiset eivät meistä välitä. Tuleehan joskus aika, jolloin kaikki ihmiset maan päällä tuntevat ja tunnustavat toinen toisensa veljiksi keskenään. Eikö riitä, että tietää tekevänsä työtä sen ajan jouduttamiseksi, kun koettaa kasvattaa itsestään ihmisveljeä?

Voimani eivät tahdo palata entiselleen. Sitten viime kevään olen hiljalleen huonontunut. Täytyy ajatella terveyden takaisin voittamista. Sitähän ystävätkin tahtovat. Tahtovat taas lähettää minut ulkomaille parantumaan. Harvoin tulee ihmisen osalle niin paljon rakkautta kuin minun. Palkitkoon Karma kaikkia.

*

Tämä Ruusu-Ristin numero ilmestyy huhti-toukokuun kaksoisnumerona. Jos käyn ulkomailla, kuten olen suunnitellut, ennen vuosikokousta helluntaina, toimitan ehkä kesä- tai heinäkuussa Ruusu-Ristin kuudennen numeron, joka kertoo vuosikokouksesta. Jos sitten kesäkurssien jälkeen lähdän Amerikassa käymään, jää tänä vuonna sijaistoimittajan tehtäväksi toimittaa neljä numeroa, syysjoulu-kuun numerot.

Heinäkuu, s. 155–158

Helmikuulla 1920 julkaisin Tietäjässä muutamia ennustuksia Suomen tulevaisuudesta. Yksi niistä oli suomalainen, toiset Ruotsinmaalta kotoisin. Tahdon tähän poimia joitakuuta otteita.

Ennustus vuodelta 1911:

»Sanokaa Suomen kansalle, että sen aamu koittaa, loistavan päivän aamu. Sankareita, vapauttajia, kansanvalistajia on lähtevä Pohjolasta. Suomen kansa on urhoollisuudessa ja sankariteoissa näyttävä tietä koko Europalle. Sen voima on ratkaiseva gordilaisen solmun. Esiintymisensä kautta se on antava toisille rohkeutta, ja jättiläinen kukistetaan, sekä ulkomainen että- mikä enemmän merkitsee - sisäinen, se joka on takana. Sen riveissä on taisteleva valon Mestari — tuntematto- mana. Sen maasta on esiintyvä Valo, joka sokaisee sen vastustajat.

»Vielä ei Suomea ole ollut, mutta uusi, todellinen F e n n i a on syntyvä. Kuka kuuluu uudelle isänmaalle? Nouskoon hän masennuksestaan, antakoon rintansa hengittää luottamuksen eläyttävää ilmaa. Juokoon hän uuden Suomen äidinmaitoa. Sankarien valtakunnan, valon kansan tahtoo äiti luoda. Hän odottaa ikuisen jalkojen juuressa. Pyytäkää häntä laskeutumaan teidän luoksenne. Hän odottaa.»

Ennustuksesta syyskuun 15 p:ltä 1918:

»Suomella on korkea tehtävä ja Suomen on täytyntä tyhjentää kärsimyksen kalkki tullakseen tämän kutsumuksen arvoiseksi. Ilman kärsimystä ei mitään korkeampaa tehtävää saada täyttää . . .»

Ennustuksesta tammikuun 11 p:ltä 1919:

»Maailma kyllä ei voi välttää demokratisointia, mutta toivomme kaikkein teikäläisten liittolaistemme avulla voivamme henkeväittää ja lieventää asian kulkua, niin että kokonaisuus pelastuu kaoksesta ja hävityksestä ...»

Ennustuksesta toukokuun 5 p:ltä 1919:

»Ei ole epäilystä siitä, että Suomi käy kohti onnellista ja valoisaa tulevaisuutta, että sen kansassa piilee kehitysmahdollisuuksia, jotka tähän saakka ovat olleet

syrytettyinä, mutta vapauden kautta saavat tilaisuuden kehittyä. Suomi on kunniakkaasti täyttävä paikkansa kansojen kesken, julistettuna täysi-ikäiseksi ja oikeutetuksi itse määräämään kohtaloaan. Sen johtavat miehet tekevät kyllä erehdyksiä, mutta palaavat aina takaisin johtavaan aatteeseen, siihen valoon, jonka korkeimmat voimat sytyttävät heidän sieluissaan.

»Korkea Enkeli on ottanut Suomen johdon käsiinsä eikä jätä tätä kansaa, ennenkuin se on saavuttanut kehitystason, josta nyt ei edes uskalleta uneksia. Viimeinen on tuleva ensimmäiseksi ja äärimmäinen etevimmäksi. Suomalainen salatiede on tuleva valoksi maailmalle ja luova tietäjiä, sankareita ja marttyyreja. Pitkinä aikoina tulee Suomessa käymään tiedonhaluisia miehiä ja naisia, jotka juuri siellä tapaavat niitä viisauden aarteita, mitä ei muualla ole löydettävissä. Suomen kielessä piilee sointu, jonka avulla uusi voima voidaan lähettää maailmaan. Sitä kehitetään ja hoidetaan ja pienestä lapsipahasesta se kasvaa ihanaksi neidoksi. Sitä tullaan laulamaan, ja laulun tietä se pääsee ihmiseluihin vaikuttamaan ja kylvämään korkeita, inspiroivia voimia. Salatieteen mestarit tulevat tällä kielellä luomaan loitsuja (mantroja), joiden avulla sitovat pahoja henkivoimia ja kutsuvat valon enkeleitä maan päälle.

»Suomen luontoa tulevat korkeat haltiat (deevat) hallitsemaan, ja ne herättävät kansassa vastustamattoman kaihon, kaihon, joka avaa korkeimpia maailmoita ja antaa ihmisten tuta jumalain autuutta.»

Omasta puolestani lisäsin:

»Olen aina uskonut suomalaiseen salatieteeseen ja sen korkeaan tehtävään. Vaikka useimmat nykyaikaiset teosofit eivät uskoiisi mitään »suomalaista salatiedettä» olevankaan, toistan yhä uudestaan niille, joilla on korvat kuulla:

»Meidän on luotava jotain omaa. Meidän on päästävä selville omasta itsestämme. Menestys ei meitä seuraa, jos vain matkimme toisia. Meidän täytyy itse omin voimin tunkea luonnon mysterioihin, ratkaista elämän ja kuoleman arvoitus sekä oppia Jumalaa tuntemaan. Meidän täytyy se tehdä, jos tahdomme kansana elää. Ylös siis kaikki, jotka rakastavat kansaansa ja soisivat, että Suomen johtotähtenä olisi Totuus!»

Nyt — 13 vuotta myöhemmin — sanon: noita ennustuksia sietää pohtia ja miettiä.

*

Eräässä yksityisessä kysymyksillä tänä keväänä kysyttiin minulta, mistä oli kotoisin tuo muka H. P. Blavatskyn lausuma ennustus, että »Suomesta tulisi valo.» Kysyjä kertoi kuulleensa teosofiselta taholta, ettei H. P. B. koskaan ollut maininnut Suomea, vaan pikemmin Himaalajan, jos yleensä mitään maata oli maininnut.

Tähän vastasin, että ennustus tietääkseni oli päässyt julkisuuteen minun kauttani. Itse sen kuulin Tukholmassa v. 1903 kreivitär Constance Wachtmeisterin suusta, joten ainoastaan ne, jotka luottavat minun rehellisyyteeni, voivat varmuudella uskoa, etten minä sitä keksinyt; ja toiselta puolelta ainoastaan ne,

jotka luottavat kreivitär C. W:n vilpittömyyteen, voivat uskoa ennustuksen lähteneen H. P. B:stä.

Ennustuksesta ja siitä kuinka sen kuulin, olen kertonut Ruusu-Ristin toukuu-kuun numerossa 1922. Vietin kesäkuun päivän Saltsjöbadenissa kreivitär Wachtmeisterin kanssa ja ennustuksesta kirjoitin Ruusu-Ristissä seuraavaa:

»Päivän kuluessa olin taas kerran kahden kesken kreivittären kanssa. Puhuimme monenlaisista teosofisista asioista, ja minä kyselin yhtä ja toista madame Blavatskysta.

»— Minun pitää kertoa teille eräästä madame Blavatskyn ennustuksesta, sanoi kreivitär Wachtmeister keskustellessamme, — ette suinkaan tiedä, mitä madame Blavatsky ennusti Suomesta ja Pohjoismaista yleensä?

»— En, vastasin uteliaana.

»— No niin, minulle hän sitä teroitti mieleen monta eri kertaa. »Muista, kreivitär», hän sanoi, »ja ota ajasta vaarin, jos sinä silloin vielä elät. Tulee aika, niin vaikea koko maailmalle, että kaikki ihmiset ovat vähällä kadottaa tasapainonsa, ja teosofitkin, jotka niin paljon henkistä valoa ovat saaneet, kysyvät itseltään ja toisiltaan toivottomina, mitä teosofia oikeastaan on ja mikä Teosofisen Seuran tehtävä on maailmassa. Kaikki tuntuu pettävän jalkojen alta ja pimeys vallitsee maailmassa. Muistakoot silloin teosofit, että kääntävät kasvonsa Pohjolaa kohti, sillä Suomesta tulee valo.» Niin sanoi madame Blavatsky.

»— Sehän oli ihmeellinen ennustus. Tarkoittaakohan se poliittisia olosuhteita vai henkisiä?

»— En tiedä, mutta joka tapauksessa madame Blavatsky tarkoitti henkistä pimeyttä ja henkistä valoa, aiheutukoon sitten pimeys poliittisista tai muista syistä.

»Minäkin painoin tuon ennustuksen mieleeni ja olen siitä kertonut ystäville jo ennen maailman sotaa. En tiedä, onko se mahdollisesti koskenut juuri tätä maailman sotaa ja sen aiheuttamaa tilannetta vai tähtääkö se etäisempiin aikoihin ...»

Sanoisin nyt — 30 vuotta sen jälkeen kun ennustuksen kuulin, — ettei se tarkoittanut määrättyä hetkeä tai vuotta, vaan pikemmin määrättyä ajanjaksoa.

Tämä ajanjakso on jo pantu alulle: maailmansota ja Idän Tähtien liike hämmentävät ihmisten ja erittäin teosofein mieltä. Jos vielä toteutuu Nostradamuksen 1500-luvulla lausuma ennustus, että 20:nneen vuosisadan lopulla muhamettilaiset valloittavat etelä- ja keski-Europan ja kristinuskon tyyssijaksi jää ainoastaan Pohjola, s.o. Skandinavian maat, pohjois-Saksa ja Suomi, — silloin voi toteutua toinenkin puoli H. P. B:n ennustuksesta ja Suomesta voi tulla se Valo, joka Europan pelastaa. Toivokaamme niin. Ennustuksen toteutuminen edellyttää, että todella täällä Suomessa olemme osanneet ajoissa laskea kulmakiven sille tempelelle, josta Kristuksen väärentämätön valo, Hänen oikea siveysoppinsa ja teosofian uusi elämänymmärrys leviää maailmaan.

Vietimme helluntaina henkisesti voimakkaan ja sopusointuisan vuosikokouksen — Ruusu-Ristin kolmastoista — ja minä olin kiitollinen siitä, että ruumiilliset voimani kestivät ankaran ponnistuksen. Siitä saan kiittää lepoaikaa, jonka toukuussa vietin Kirvussa säännöllisen ja ankaran jokapäiväisen hoidon alaisena.

*

Ruusu-Risti-lehden ensi numero — tämän vuoden 7:s — on syyskuun numero. Elokuussa ovat Jyväskylän kesäkursit, jotka alkavat jo sunnuntaina heinäkuun 30 p:nä ja jatkuvat seuraavan sunnuntain, elokuun 6 p:n iltaan.

Syyskuu, s. 199–201

Kesäkursseilla Jyväskylässä heinäkuun 30 p:stä elokuun 6 p:ään elin omasta puolestani kuin taivaassa: kipua ei ollut, väsymystä ei tuntunut, työ oli todellista nautintoa. Ilmapiiri oli täynnänsä hyvää tahtoa, myötätuntoa ja luottamusta, ja lopuksi kerroin — ehkä avomielisemmin kuin koskaan — muutamia menneen ajan muisteloita ja muutamista lähitulevaisuuden työsuunnitelmista. Ystävät kuuntelivat kiinnostuneina, hartaina, liikutettuina.

Tulevaisuuden suunnitelmat keskittyivät minuun nähden siihen, että lähden tänä syksynä Amerikkaan. Amerikkalaisesta luentomatkasta on ollut puhetta pian parin vuoden aikana, mutta tuuma muuttui äkkiä tänä keväänä kokonaan toisenluontoiseksi. Ei ole minun mentävä Amerikkaan luennoimaan, — esitelmien ja kokousten pito jää ainakin sivuseikaksi. Matkani tarkoitus on toinen. On lähdettävä Californiaan koko talveksi ja — kirjoitettava. Oikeammin sanoen: opittava ja kirjoitettava.

Mikä kirjoitus on sitten niin merkillinen, ettei sitä voi kotimaassa suorittaa? Aivoilleni selitän näin: sinä tarvitset perspektiiviä, ja Europassa perspektiivi on liian lyhyt. Mutta henkeni tietää: sinun täytyy avata älysi eräälle inspiratsioonille, joka Californiassa on lähellä, jotta voisit suorittaa sen tehtävän, mikä sinulle nyt on määrätty.

Tämä kuulostaa vähän liian juhlalliselta. Ei se tehtävä niin merkillinen ole, ettei kuka tahansa toinen suuremmilla kyvyillä varustettu kykenisi sitä paremmin ja helpommin suorittamaan. Että minut on siihen viime vuosina valittu, riippuu vain siitä, että sydämeni on aina ollut sille nöyrästi ja vaatimattomasti altis. Tuntien pienet kykynsä se on asettanut itsensä Mestarin palvelukseen.

Kaikkien meidän Mestariimme ja Vapahtajamme Jeesus Kristus tahtoo, että kristikunnassa on tapahtuva uusi uskonpuhdistus. Lutherin reformatsioon pysähtyi puolitiehen. Se puhdisti kirkkoa muutamista epäkohdista, mutta itse uskonopin puhdistus jäi kesken. Kuitenkaan kirkko ei voi läpeensä uudistua, ellei se oppi, se elämänymmärrys, johon kirkko perustuu, muutu kokonaan Jeesuksen omaksi elämänopiksi. Tämä taas on mahdotonta, ellei Paavalin perustama kristillinen teologia kirkastu Paavalin oman tarkoituksen mukaiseksi. Uuden uskonpuhdistuksen tehtävä on näin ollen ensinnä näyttää, mikä Paavalin teologinen metafy-

siikka oli, ja toiseksi palauttaa alkuperäiseen puhtauteensa Jeesuksen Kristuksen siveysoppi.

Tämän reformationin H. P. Blavatsky pani alulle. Hän näytti, että kaikissa uskonnollisissa maailmanselitysopeissa on sama teologinen ydin, jota hän nimitti teosofiaksi. Hän myös viittasi siihen, että kaikissa uskonnoissa siveysoppi on ytimeltään sama. Hänen suuri herätystyönsä kohdistui koko maailmaan ja sen kaikkiin uskontokuntiin, mutta jokaisen uskontokunnan omaksi tehtäväksi jäi puhdistaa oma uskonsa ja kirkkonsa. Tohtori Rudolf Steiner Saksassa jatkoi H. P. B:n työtä mitä kristikuntaan tuli kristillisen metafysiikan alalla, ja Ruusu-Risti Suomessa sai tehtäväkseen jatkaa samaa H. P. B:n työtä kristillisen siveysopin alalla.

Nyt on tämä kristikunnan reformationi keskitettävä suureen ponnistukseen Pohjolassa, ja sitä varten on julkaistava teos, joka piirtää uskonpuhdistuksen selvät ääriiviivat ja kutsuu kirkkoja ja lahkoja mahtavaan työhön Jeesuksen ja Paavalin auttamiseksi heidän suunnitelmiansa toteuttamisessa.

Suokoot hyvät henkivallat, että minä Ruusu-Ristin avulla kykenisin suorittamaan oman osani Kristuksen suunnitelman valmistusdraamassa. Ehkä silloin voisin tuntea niinkuin vanha roomalainen, etten ole turhaan elänyt.

*

Pitkä poissaoloni aiheuttaa personallisen työni suhteen muutamia muutoksia, joista tässä tahdon mainita.

Koko esoteerinen kirjeenvaihtoni lakkaa enkä ota vastaan uusia pyrkijöitä esoteeriseen ryhmään. Kokouksia ei liioin pidetä. Nykyiset jäsenet jatkavat harjoituksiaan entiseen tapaan eivätkä saa uusia ohjeita. Esoteerisessa työssä tulee arvatenkin kotimaahan palattuani tapahtumaan muutoksia ja uudistuksia. Olkaa siis vähässä uskolliset, rakkaat ystävät, että teille sitten uskottaisiin suurempia tehtäviä.

Olen tietysti kiitollinen, jos ystäväni muistavat minua kirjeillään, joilla ei ole virallista leimaa, ja olen vielä kiitollisempi, jos eivät ehdottomasti odota vastausta. Seisova osoitteeni on: Mr. Pekka Ervast, Consulate General of Finland, 44 Whitehall St., New York, N.Y. U.S.A.

Ruusu-Ristin työ jatkuu säännölliseen tapaansa, ja Ruusu-Ristin Hallitus valvoo asioita täysillä valtuuksilla. Kaikkien jäsenten sydämeen painan sen elämänohjeen, joka hedelmänä kasvoi viime kesäkurssien henkisestä työstä: ystävät, oppikaa toisianne rakastamaan.

Ruusu-Risti-lehtemme ilmestyy säännöllisesti kuten tähänkin saakka ja sisältää joka numerossaan matkakirjeen minulta. Kun vuoden vaiheessa uutta vuosikertaa on tilattava, toivon, että Ruusu-Ristin lukijapiiri kasvaa moninkertaiseksi. Lehden toimituksen jätän uskottuihin käsiin.

Panacea-kirjeenvaihto siirtyy uusiin käsiin. Kirjailija Annikki Reijonen on ystävällisesti luvannut hoitaa sitä syyskuusta lähtien. Hänen osoitteensa on Helsinki, Pitkäsillanranta 5 B 42. Hänelle on siis tästä lähtien tehtävä sekä

ilmoitukset (raportit) että uudet tilaukset.

Koska matkaani varten otan suuren lainan pankista, voivat ne ystävät, jotka edelleen tahtovat työtäni avustaa esim. n.s. P.E:n rahaston välityksellä, jättää tai lähettää avustuksensa pankkitililleni, joten ei tarvitse rahoja Amerikkaan lähettää. Pankkitiliäni hoitaa ja avustuksia vastaanottaa Prokuristi J. Kuusisaari, Helsinki, Kansallis-Pankki, Hakaniemen konttori.

*

Tulin niin iloiseksi seuraavasta odottamattomasta tunnustuksesta, etten malta olla sitä tähän painattamatta. Suotakoon turhamaisuuteni minulle anteeksi.

»Lukiessani kirjoittamaanne kirjaa »Haaveilija», kiintyi mieleni siihen yhä enempi ja enempi, sikäli kuin sen lukemisessa edistyin. »Haaveilija» on loistava helmi, kaunokirjallinen mestariteos! Sen henkinen tendenssi on korkeuksia hipova ja syvästi sieluun vaikuttava. Luettuani kirjan loppuun, heräsi minussa voimakas vastustamaton halu saada kiittää Teitä siunausta tuottavasta työstänne. Samalla kuin kiitän vilpittömästi Teitä »Haaveilijan» kirjoittajana, toivon, että vieläkin voisitte kylvää samallaista siunauksen siementä, ja että »Haaveilija» löytäisi monen monta tosi harrasta lukijaa. Kiitän kunnioittaen

J.F.K.»

Lokakuu, s. 243–247

Kirjoitan tämän ensimmäisen matkakirjeeni Tukholmasta, jonne saavuimme toissa aamuna; tästä ei tulekaan kuin lyhyt matkakortti, koska vielä ei ole paljoakaan kerrottavaa.

Ajatukseni kulkevat ensin taaksepäin — viime torstai-iltaan, jolloin Helsingissä oli looshikokous, jäähyväiskokous. Oli saapunut paljon ystäviä maaseudulta ja paljon lämpimiä ja rohkaisevia sanoja lausuttiin. Sydäntäni erittäin liikutti, kun eräs puhuja sanoi, että elämä oli ollut kuin satua siitä lähtien, kun hän joutui tähän ruusuristityöhön ja samalla yhteistyöhön minun kanssani, ja minä ajattelin hänen puhuessaan: suokoon Karman valtiat, että elämä minun palattuani muodostuu vielä suuremmaksi ja kauniimmaksi saduksi. Omassa puheessani erikoisesti painostin, ettei tämä juhla tuntunut minusta erojaishetkeltä, vaan iloiselta ja lämpimältä kädenpuristukselta, jolloin ystäville hymyillen sanotaan: näkemiin! Niin läheinen oli hengessäni se hetki, jolloin taas kaikki ollaan yhdessä.

Helsingistä kävin ensin kotona Saarenmaassa, josta sitten oma väkeni seurasi minua Turkuun. Laivarannassa Turussa olivat sen lisäksi kaikki turkulaiset jäsenet meitä saattamassa. Ero heistä oli hilpeä, sillä hekin elivät jälleen näkemisen toivossa ja siinä tiedossa, että matkan tarkoitus oli ylevä ja tärkeä. Mutta silmä kyyneltä väkisin, kun omaisille ja lähimmille piti jättää hyvästi. Eihän sydämiä mikään eroita — mutta kuitenkin . . .

Neptunus nukkui rauhassa ja Vellamon neidot keinuttivat meidät hiljaa ja varovaisesti Tukholman satamaan, missä vanha ystäväni G. S. oli rannalla vastas-

sa. Aika täällä on kulunut kuin unessa, jossa yhtä mittaa nähdään miellyttäviä näkyjä. Tukholma on minulle vanha tuttu, jossa tunnen olevani täysin kotonani, varsinkin kun saan asua vanhassa tutussa Strand Hotellissa. Ja Tukholma osoitti minulle suurta kunniaa: eilen maanantaina oli aurinkoisen kaunis ja lämmin päivä, ja illalla kuninkaallinen ooppera esitti 352 :n kerran Wagnerin ihanan »Lohengrinin», joka on harvoja lempioopperoitani. En yleensä ymmärrä oopperaa, mikäli musiikissa kuvataan jokapäiväistä elämää. Oopperat eivät saa olla liian realistisia. Musiikki, todellinen, jumalallinen soitto vaatii satua tai jumalaistaria, jotakin henkevää ja ylevää. Lohengrin, sininen Graalin ritari, joka taivaallisesta kodistaan, Valkoisen Veljeskunnan europalaisesta looshista saapuu puolustamaan ja pelastamaan viatonta, vaikka murhasta syytettyä Elsa, Brabantin prinsessaa, — kas siinä todellinen oopperamotiivi. Noissa sävelissä viihdyn, viihdyn. Sieluni saa levätä.

Tänä iltana lähemme Göteborgiin ja huomenna alkaa pitkä merimatka.

*

Ruusu-Ristiä hoitaa nyt toimituskunta, jonka päänä maisteri Eino Krohn, os. Maneesink. 2 a C, Helsinki. Hänelle on lähetettävä Ruusu-Ristiä varten aiotut kirjoitukset. Hänellä on apunaan maisteri Jorma Partanen ja rouva Tuuli Reijonen. Toimitussihteerin kirjoitukset ja »Mitä muualla tiedetään» tulevat säännöllisesti jatkumaan, samaten J. R. Hannulan artikkelit ja kaikki muut hyvät. Toimittajana tulen nyt aluksi kirjoittamaan matkakirjeitä.

Taloudenhoitajana toimii herra Waldemar Kaade, os. Oikokatu 15 A 18, Helsinki. Hänelle osoitetaan kaikki tilaukset ja rahalähetykset, jotka koskevat lehteä.

Nämä ovat kaikki luotettavia ystäviä sekä minun että aikakauskirjan. Toivon sentähden, että Ruusu-Ristin lukijat, tilaajat, latojat ja painajat ovat täysin tyytyväisiä ja iloisia ja tekevät voitavansa lehden puolesta minun poissaollessani.

*

Lopuksi lausun sydämellisimmät tervehdykseni kaikille, kaikille. Jos tahdotte kulkea minun teilläni, rakastakaa toisianne. Minun tieni ovat sen, joka minut lähetti.

Toinen matkakirje.

Olemme lähestymässä New Yorkia. Toissa päivänä jo sivuutimme New Foundlandin eteläisen niemekkeen, mutta vasta tänä iltana tulee maailman suurin kaupunki näkyviin, ja vasta huomen aamuna saamme astua maihin. Kirjoitan tämän siis vielä keskellä valtamerta.

Lähtiessämme Tukholmasta Göteborgiin tein mielestäni peräti vastakkaisen

havainnon kuin ennen matkustaessani Ruotsin rautateillä. Osastomme oli nyt mahdolloman ahdas. Tämä luultavasti kuitenkin riippui siitä, että meillä oli hytissä kaikki kahdeksan kolliamme, joten lattialla oli mahdollon liikkua. Yö kului joka tapauksessa hyvin, sillä vuoteet ovat pehmeät ja mukavat. Aamulla oli mieluista katsella kauniita maisemia Göteborgin ympäristöllä. Kaikkialla on maa viljelty, metsä hoidettu ja asunnot vastamaalattuja. Näkyy, että Ruotsi on vanha ja rikas maa. Saman havainnon tein erikoisesti v. 1927 kulkiessani autolla halki etelä-Ruotsin Malmöstä Tukholmaan. Göteborgissa en ollut ennen käynyt. Se tuntui myös rikkaalta kaupungilta, ja sen laidassa on erinomaisen kaunis ja hyvin hoidettu iso puisto.

Saavuimme Göteborgiin ennen klo 7 aamulla ja veimme heti tavaramme laivarantaan, jossa eräs ystävällinen virkailija otti niistä huolehtiakseen ja laivaan toimittakseen, sillä itse emme päässeet Kungsholm-laivaan ennenkuin klo 11, mikä matkustajalle tuntui hieman oudolta. Ei auttanut muu kuin palata kaupunkiin, ajella ympäri ja odottaa, että kahvilat avattaisiin. Tämä tapahtui vasta klo 9, mutta ennen sitä saimme sentään aamukupin jostain nurkkakahvilasta, yksinkertaisesta, mutta siististä. Olimme liian väsyneet nauttiaksemme kaupungin nähtävyyksistä, joita ei muuten tuntunut paljon olevankaan. Katselimme lasten kouluunmenoa ja elämää kauppatorilla. Söimme kadulla pari banaania ja pääsimme lopulta laivaan, jossa omassa hytissämme olivat kaikki matkatavaramme iloksemme tallella. Siunasimme tuntematonta virkailijaa, joka kahdesta kruunusta oli näin suurenmoisesti hoitanut asianne. Laiva ei lähtenytkään klo 11,30, kuten määrä oli, vaan vasta klo 3 jälkeen. Syynä oli viivytys, joka oli tapahtunut Turusta Tukholmaan tulevalle laivalle, jonka Amerikkaan menijät sitten saapuivat ylimääräisellä junalla.

Kungsholm, tämä valtamerimoottorimme, on lyhyesti sanoen aalloilla liikkuva palatsi. Oma hyttimme on kuin pienempi hotellihuone uudenaikaisine mukavuuksineen. Kaikki kollimme mahtuivat siinä vuoteiden alle ja kaappeihin, niin ettei niistä ole tietoaakaan. Tarpeelliset vaatteet y.m. esineet »pakkasimme ylös» heti, joten todella olemme tunteneet asuvamme kuin kotona. Yhteiset huoneet, kirjasto, musiikkisali, tupakka- y.m. huoneet ja hallit ovat uskomattoman isoja ja loisteliaita. Katetut akkunoilla varustetut verandakahvilat ja ikkunattomat kävelykannet ovat kaikki niin avarat ja tilavat, että päiväkahvia juodessa laivaorkesterin soittaessa voisi luulla istuvansa Cafe de la Paix'ssa Parisissa.

Ruokasali on ainakin yhtä iso kuin Seurahuoneen ruokasali Helsingissä, ja ruoka tietysti ensiluokkaista, jolla en tarkoita, että se olisi maailman terveellisintä. Koetan syödä varovaisesti ja valikoimalla, mutta sittenkin tunnen itseni aina täyteen topatuksi. Toverini, joka ei syö paljon mitään, on siinä suhteessa onnellisemmassa asemassa. Eilen illalla oli jäähyväispäivälliset ja tarkoin määrätty m e n u. Soitto oli tavallista virkeämpää, ja kaikki matkustajat saivat pienen muistolahjan sekä puettiin erikoisiin päähineihin. Minä istuin päässäni vaaleanpunainen turkkilainen paperifezi enkä epäillyt mitään sivutarkoituksia, koska näin, että monella vanhalla herralla oli fezi päässään, toisella tummanpunainen, toisella keltainen j.n.e.

Matkustajissa on paljon tyypejä. Toverini väittää, että naiset läpeensä ovat maalattuja. Täällä on suomalais-amerikkalainen vanha pastori, joka kävi kotimaassaan Turun pappiskokouksessa ja jonka kanssa olemme hieman keskustelleet. Myös täällä on roomalaiskatolinen pappi, joka piti messun sunnuntai-aamuna. Olimme hänen jumalanpalveluksessaan. Ei tietysti ollut laulua eikä musiikkia. Pappi mutisi yksin rukouksensa alttarin edessä erittäin nopealla, mutta englanninvoittoisella latinan kielellä, selkä seurakuntaan päin, joten minulla ainaakaan ei ollut hajuakaan koko tekstistä. Välistä hän kääntyi meihin päin sanoen *in nomine Patris et Filii et spiritus sanctitai in saecula saeculorum* ja tehden ristinmerkin, mutta se olikin ainoa, minkä ymmärsin toimituksesta. Kuitenkin pidin hänestä. Hän oli samalla veitikkamaisen ja vakavan näköinen ruusunpunaisessa selkänutuksessaan, jossa oli iso risti keskellä ja jonka alta näkyi valkoinen viitta. Selvisikin sitten, että tällä reverendillä oli pieni seurakunta naisia ja miehiä mukanaan, jotka söivät samassa pöydässä. Pappi on nähtävästi suuri leikinlaskija ja taitava kaskujenkertoja, koska heidän pöydästään aina on kuulunut remuavan iloista naurua.

On taiteilijoitakin matkustajien joukossa. Sunnuntaina oli iltakonsertti. Siinä esiintyi italialainen tenori, saksalainen laulajatar ja Metropolitan Housen, (New York . . .) kapellimestari, joka on etevimpiä pianisteja, mitä olen kuullut. Se oli nautintorikas ilta.

Ilma on ollut koko ajan niin suotuisa ja valtameri niin tyyni, että yleensä vakuutetaan tämän olleen jotain perin harvinaista. Erään suomalaisen ystävämme ennustus on täydelleen toteutunut: kyllä teidän matkanne kuluu erinomaisesti.

*

Nämä rivini ovat ehkä Ruusu-Ristin lukijain mielestä kovin lapsellisia ja tyhjänpäiväisiä, mutta lintu laulaa omalla äänellään. Lupasin kirjoittaa matkakirjeitä, ja jos ilmenee älykkäämpiä asioita, kerron niistä mielelläni, mutta omasta päästäni en jaksa mitään keksiä. Olen tuntenut melko suurta väsymystä nyt taas. Sanovat, että meri-ilma sen vaikuttaa. Jos koetan lukea, nukahdan pian. Kuitenkin sain mukaani Suomesta erittäin kiintoisan kirjan, »Sielun todellisuuden», kirj. J. F. Kantola. Tekijä itse lähetti sen minulle. Se on ilmestynyt Werner Söderström O. Y:n kustannuksella ja on Suomen kirjallisuuden edistämisrahastosta saanut avustuksen. Se on hyvin huomattava teos kaikille meikäläisille. Siinä käsitellään psyykkistä tutkimusta, spiritismia ja teosofiaa — ja on tekijä nähtävästi saanut alkuinspirationsinsa juuri teosofiselta liikkeeltä. Hän on työmies ammatiltaan, mutta on silminnähtävästi syntynyt tiedemieheksi. Toteutuu hänen suhteensa *mutatis mutandis* vanha roomalainen sananpars: *poeta nascitur, non fit*.

*

Lopuksi toivon taas kaikkea hyvää ystävillemi ja lukijoilleni.
Näkemiin ensi kirjeessä!

Marras- ja joulukuu, s. 267-268

Ensimmäistä kertaa vietän joulua kaukana syntymämaastani, vieläpä niin kaukana, että puolet maapalloa on meidän välillämme.

Tässä minä olen ikuisen kesän maassa, jossa taivas aina on sininen, jossa aurinko aina loistaa ja lämmittää, ja haikeasti ikävöiden ajatukseni kulkevat talviseen Suomeen, jossa lumi lepää puhtaana yli maan, jossa valkeat metsät seisovat lumottuina linnoina, jossa aurinko taivaalla joskus heleänä hohtaa jaksamatta lämmittää, mutta jossa kaikki on niin satumaisen kaunista. Ei tunne etelän lapsi Pohjolan ihanouksia, ei talven kuutamoisia öitä, ei pakkasen voimaa henkivää raikkautta. Ja tässä olen itse kuin ainaisessa ristiriidassa. Ruumini rakastaa lämpöä, se elävöityy kesäisestä auringosta, mutta sieluni kaipaa Pohjolaan. Se ikävöi Suomea, synnyinmaata, ystäviä, omaisia.

Kuinka mielelläni tekisin Suomen kesän pitemmäksi, jos se olisi vallassani. Talvea en tahtoisin pois, en millään muotoa, mutta syksyn tekisin lyhyemmäksi ja ehkä keväänkin. Kesä saisi alkaa huhtikuusta ja kestää lokakuun loppuun, marraskuu olisi kaunista syksyä, jouluhelmikuu talvea ja maaliskuu kevättä. En tiedä, mitä nykyinen kansa tästä ajattelisi, mutta kyllähän ihmiset aina mukautuvat luonnon mukaan. Salainen toivoni on, että ilmanala vähitellen muuttuu tämän laatuiseksi Suomessa ja ehkä Pohjolassa yleensä. Sillä maa, joka on niin ihana kuin Suomi, ansaitsee luonnon puolesta ihanan ilmanalan. Kuta enemmän näen toisia maita, sitä enemmän ihmettelen, että emme me Suomen asukkaat vielä täysin oivalla, minkä ihmemaan olemme omaksemme saaneet. Mutta tulee sekin aika. Ja silloin maa viheriöi ja puutarhat kukkivat ja joka niemen nenässä on onnellinen koti.

Te istutte nyt siellä joulukuusen ympärillä ja ajattelette rakkaudella kaikkia ihmisiä. Antakaa rakkautenne lentää tännekin, missä joulukynttilät eivät kuudessa pala. Ei sen tarvitse kiertää maapallon pintaa, nuolena se halkaisee pallon auran ja tunkeutuu suoraan sydäimestä sydämeen. Ja muistakaa: me elämme täällä Californiassa yksitoista tuntia jälessä Suomen aikaa. Kun kello on teillä seitsemän illalla, silloin se täällä samana päivänä on kahdeksan aamulla. Onnellista joulua teille kaikille!

*

Olen jatkanut vaatimattomia ja peräti personallisia matkamuistelmiani ja tammikuun Ruusu-Ristiä varten lähetän osan, toisen taas helmikuun numeroon. Tiedätte nyt jo, että olen matkan päässä, mutta vasta ensi vuonna saatte kuulla, mitä sillä välin olen nähnyt ja ajatellut.

*

Saanko lausua sydämeni ajatuksen: tilatkaa Ruusu-Ristiä, levittäkää sitä, tukekaa sitä kaikin tavoin!

P. E.

RUUSU-RISTI 1934

Toimittajalta

Tammikuu, s. 1-14

— Mr. Ervast, may I introduce to you . . . ? kuului tuntematon ääni takanani, mutta kenet ääni halusi esittää, sitä en kuullut. Olin juuri juonut aamukahvin Kungsholm-laivan upeassa ruokailusalissa ja olin, noustuani leveät, komeat portaat omaan kerrokseemme, menossa hyttiin, sillä lähestyimme New Yorkin satamaa hiljaisessa vauhdissa seistyämme koko yön jossain ulompana.

Käännyin heti katsomaan, kuka minua puhutteli ja näin, että se oli eräs laivan upseereista. Huomioni kiintyi kuitenkin heti toiseen vanhempaan herrasmieheen, joka seisoi hymyillen hänen rinnallaan. Tässä toisessa oli jotakin tuttua, hyvinkin tuttua, jotakin, joka toi mieleen Amerikassa asuvan veljeni, vaikka järkeni sanoi, että semmoinen ajatus oli mahdoton, koska laiva oli vasta saapumassa New Yorkiin. Ihmettelin, kuka tuo tutun näköinen mies mahtoi olla ja missä hän oli koko matkan piileskellyt viimeiseen aamuun saakka.

Mutta tutun näköinen outo herrasmies hymyili veitikkamaisesti ja kysyi ruotsiksi:

— Et taida tuntea?

Silloin laukesi jännitykseni ja äkillisestä hämmästyksestä säpsähtäen huudahdin vastustamattoman iloisesti:

— Oletko se sittenkin sinä, Georg?

— Sama mies, kuului herttainen vastaus.

Ja sitten kättilimme — lujasti ja pitkään.

Oikeastaan olin koko matkan melkein pelolla ajatellut, kuinka paljon täytyisi olla itkua ja syleilyä, kun kaksi veljeä, jotka nuoruudessaan olivat sangen lähellä toisiaan sielullisesti, nyt kolmenkymmenen vuoden kuluttua äkkiä taas tapaisivat toisensa. Olihan sisareni Helsingissä sanonut, että hän tahtoisi olla kameran kanssa vaanimassa kohtaustamme.

Ja nyt kaikki tapahtui mitä yksinkertaisimmalla tavalla! Veljeni selitti, että hän oli tullut laivaan tuttujen tullipuseerien kanssa, ennenkuin laiva lähti liikkeelle meidän kahvia juodessamme. Hänen tulonsa tarkoitus oli kaikin puolin helpottaa maihinnousuamme. Olihan hän konsuli itse, virkamies Suomen pääkonsulaatista.

Nyt minusta äkkiä tuli suuri herra. Oli minulla kyllä Suomen ulkoministeriöstä kuriiripassi ja suosituskirjelmä, mutta kun minut esitettiin erälle virkaherralle, kuljimme — toverini ja minä — tämän herran ja veljeni saattamina ikäänkuin voittokulkuessa amerikkalaisen passintarkastajaherran pöydän ääreen, missä silmänräpäyksessä tarkastettiin passimme, ja missä tämä herra mitä kohteliaimmin heti merkitsi niihin, että saamme jäädä Amerikkaan 12 kuukaudeksi, — mikä lienee nykyoloissa harvinainen suosionosoitus. Olin näkevinäni, että toiset matkustajat katselivat meihin hieman ihmeissään.

Mutta minä iloitsin sydämessäni, että Suomella on nykyään niin hyvä maine Yhdysvalloissa.

Satamassa olivat autollaan vastassa kälyni ja veljenpoikani, myöhemmin myös hyvä ystävämme Miss. A. E. Tullintarkastus kävi nopeasti ja ystävällisesti. Kolme ulkoministeriön sinetöimää kapsäkkiä jäi tietysti ilman muuta tarkastamatta.

Sitten lähdettiin ensin konsulaattiin, jonne sain jättää ulkoministeriön lähettämän postin ja sen jälkeen autossa istuen komealla höyrylautalla Staten Islandiin, jossa veljeni perheineen omistaa huvilan Annadalessa. Heti saimme käsityksen Amerikan etäisyyksistä. Lauttasatamasta Annadalen kylään oli 20 kilometriä. Itse lauttamatka oli kymmenkunta kilometriä. Juna kulkee saaren läpi, mutta Amerikassa melkein joka perheellä on oma autonsa. Veljeni käy joka päivä konsulaatissaan, mutta häneltä kuluu kaksi tuntia paljaaseen matkustamiseen edes takaisin. Kuitenkin sanon: elää ja asua Staten Islandilla on ihanaa, jota vastoin New Yorkissa asuminen on kauheata jo ilman puolesta, jollei ole monimiljonääri. Sitä paitsi mainittu saari kuuluu itse New York Citylle, joten siinä asuvat ihmiset ovat todellisia newyorkilaisia.

Veljeni vieraanvaraisessa kodissa vietimme kolme unohtumatonta viikkoa.

*

New York tuli minulle tavallaan pettymysten kaupungiksi. Tällä en tarkoita mitään erikoisen epäedullista itse New Yorkin suhteen. Tarkoiton vain, että meillä eurooppalaisilla lienee usein hassunkurisia käsityksiä Amerikasta. Ainakin minulla oli, — ja päättömät unelmani kärsivät ansaitsemansa haaksirikon. Olin kuvitellut, että New York olisi tyypillisesti amerikkalainen kaupunki, puhtaudessaan kirkaasti loistava leveine katuineen, lukuisine bulevardeineen, esplanaadeineen ja puistoineen, että sen ilma olisi aurinkoinen ja samalla suolaisesti valtamerentuoksuinen, että sen pilvenpiirtäjät olisivat taivasta hipaisevia y.m.s. Häpeän nyt näitä mielikuvia, sillä olinhan lukenut yhtä ja toista kaupungista ja sen historiasta ja nähnyt kuvia jos minkälaisia. Kuvat ovat tosin aina pettäviä, sillä eivät ne milloinkaan vastaa elävää todellisuutta, mutta sittenkin ihmettelen, että mieleeni oli kasvanut niin lapsellisia olettamuksia.

Miten näet oli todellisuudessa? Puhun nyt muutamista pintapuolisista havainnoistani, sillä mieletöntä olisi väittää, että tunnen New Yorkin, maailman suurimman kaupungin, jonka asukasluku on melkein kolme kertaa suurempi kuin Suomen koko kansan lukumäärä. Havaintoni koskevat vain joitakuita ulkonaisia seikkoja.

Kun astuimme maihin ja ajoimme autolla konsulaattiin — matka oli huomattavan pitkä, vaikka se oli yhtä samaa Hudson-virran rantaa lukemattomine laitureineen, jotka kamman piikkien tavalla ulkonevat rannasta, — hämmästyin niitä rumia taloja ja liiterintapaisia rakennuksia ja sitä likaa, mikä kaikkialla kohtasi silmää. Liikennettä tietysti oli ja huutoa, soittoa ja toivotusta, kun raitiovaunut ja autot kiitivät vastaan ja ohi, mutta muuta mieltä ylentävää ei näkynyt kuin joitakuita pienempiä pilvenpiirtäjiä, jotka kymmenine kerroksineen kohosivat toisten rakennusten yli.

Kun pari päivää myöhemmin — sunnuntaina — kävimme New Yorkia katsomassa (veljeni autolla tietysti), hämmästyin sitä mielestäni pientä liikennettä, mikä silloin vallitsi kaduilla. »Tämähän ei ollenkaan eroa Europan suurkaupungeista», sanoin, »melkeinpä meillä Helsingissä on samanlainen liikenne — ainakin välistä». Veljeni vastasi siihen, että »nyt onkin sunnuntai». Kyllä sainkin myöhemmin korjata arvosteluni tässä suhteessa. Seuraavilla kerroilla, kun arkipäivinä liikuimme New Yorkissa, oli liikenne kaduilla todella miltei yliluonnollinen. Mitään kiirettä ei voinut pitää. »Aika on raha», sanovat amerikkalaiset, ja sen ymmärtää, että he tahtovat toimittaa asiansa nopeasti, kun paljas liikkuminen paikasta toiseen vie niin paljon aikaa. Kaduilla on ensinnäkin kummallakin puolella seisova autorivi. Niiden keskellä kulkee sitten autoja yhtenä jonona kumpaankin suuntaan, vähintään kaksi, välistä viisi riviä vieretysten, riippuen kadun leveydestä. Entä sitten ihmiset, jotka jalkaisin rientävät eteenpäin, bussit ja raitiovaunut, ilmassa silloilla kulkevat ja maanalaiset junat, jotka aina ovat täynnä matkustajia! Nopein tapa liikkua kaupungissa onkin kulkea maanalaisissa.

»Onko tämä Broadway?» huudahdin silloin sunnuntaina, kun olin näkevinäni semmoisen ilmoituksen kadun kulmassa.

»On, tämä on Broadway sen vanhassa alkupäässä», vastattiin.

»Herranen aika! Tämähän ei ole leveämpi kuin Aleksanterinkatu Helsingissä! Ja minä kun kuvittelin, että Broadway (»leveä tie») olisi ainakin kolme kertaamin leveä kuin Esplanaadi molempine rinnakkaiskatuineen Helsingissä, mutta mahdollisesti puolen kilometriä leveä!»

Kaikki nauroivat. Mutta asia oli minulle suuri pettymys. Tietysti heti ymmärsin, että se oli historiallisesti aivan luonnollista, koska »valtakatu» silloin, kun New York perustettiin, oli aivan kylliksi leveä ollakseen mahtava tavallisten europalaisten katujen rinnalla.

»Broadwayn uudempi osa on kyllä jonkin verran leveämpi ja jakautuu kahteen rinnakkaiskatuun loppupuolellaan», selitettiin, ja minä sain sen kyllä huomatakin, kun etenimme.

Kuuluista Fifth Avenue on nyttemmin muuttunut suurimmalta osaltaan liikekaduksi, ja miljonäärit asuvat vain sillä osalla, joka sivuuttaa Central Parkia;

rikkaiden yksityistaloja on myös paljon Park Avenuella ja Riverside Drivellä. Bulevardeja en nähnyt New Yorkissa. Park Avenue (puistokatu), joka on leveä katu, on saanut nimensä siitä, että keskelle katuja on istutettu jonkinlaisia pensaspuita rauta-aitauksen sisälle. Nämä aitaukset ovat suorakaiteen muotoisia ulottuen poikkikadulta poikkikadulle ja näyttivät minun silmissäni haudoilta, semmoisilta kuin meillä on kotimaassamme hienoilla hautausmaillamme — vähän isommilta tietysti. Kun tästä huomausin, oli se toisten mielestä huvittavaa.

Kaikissa romaaneissa mainittu Central Park on iso, kaunis ja komea puisto. Siinä on pari isohkoa lammikkoa, joiden jäällä talvisin luistellaan. Puisto on neljä kilometriä pitkä ja noin 800 metriä leveä. Kuten sanoin, kulkee sen itäpuolta pitkin Fifth Avenue, ja onhan neljässä kilometrissä tilaa monelle miljonääriasunnolle, vaikkakin nämä ovat suuria mahtavia kivipalatsia. »Tässä», ajattelin, »voisi asua New Yorkissa — ja myös Riverside Drivellä, joka on Hudson-joen rantakatu». Central Parkin puut ja Hudson-joen valtamerituulet puhdistavat näet ilmaa näissä kahdessa paikassa.

Kerran ajoimme ilmajunassa lautalta keskikaupungille. Katselin ikkunasta koko ajan ohikiitävää kaupunkia. Se oli minusta niin ruma, niin likainen, niin vaikea »hengittää», että tunsin itseni sairaaksi, kun lopulta saavuimme määräpaikkaamme. Sitten sain kuulla, että olimme ajaneet läpi sen kaupunginosan, johon ei tavallinen ihminen mielellään astu jalallaan yöllä, koska se on köyhimpien ja kurjimpien ja sen johdosta usein rikollisten ihmisten tyyssija. Kaikilla suurkaupungeilla, ajattelin alakuloisena, on siis oma »itänsä», on oma Whitechapelinsa, kuten sen kaupunginosan nimenä on Lontoossa, — jossa on raatelevaa tuskaa ja sanomatonta surua enemmän kuin missään muualla! Kyllä me ihmiset vielä elämme sivistyksemme alkuaikojia!

New Yorkin sillat ovat mahtavia. Uusin ja pisin on George Washington, joka yhdistää New Yorkin New Jerseyhin. Kesti minuutteja ajaa autolla sen yli, sillä se on pari kilometriä pitkä.

Jos vain ajaa kaupungin katuja, ei tunne vielä New Yorkia. Täytyy myös ajaa ylöspäin ilmaan, s.o. hissillä jonkin pilvenpiirtäjän katolle. Itse »city» eli kaupungin keskus on rakennettu, kuten tiedämme, Manhattan saarelle, ja vaikka tämä saari on melko iso, ei sen pinta-ala mitenkään riitä alituisesti kasvavalle liike-elämälle, joka siihen keskittyy. Sentähden kaupungin on pakko kasvaa myös ylöspäin, sentähden syntyvät nuo maailmankuulut pilvenpiirtäjät ja sentähden vallitsee ahtailla kaduilla kuvaamaton tungos. Luulee olevansa jossain kiirastulesa, jollei pahemmassa paikassa, liikkeessään kadulla, mutta kun nousee korkealle ylös jonkin pilvenpiirtäjän huipulle, saattaa yhtä hyvin uskoa olevansa taivaassa.

Uusin ja korkein on Empire State Building. Se on 80 metriä korkeampi Eiffeltornia Parisissa eli toisin sanoen 380 metriä korkea. Hissit vievät ylöspäin huimaavaa vauhtia, ja vaikei noissa ensiluokkaisissa koneissa mitään näy eikä kuulu, menevät korvat ikäänkuin lukkoon sekä noustessa että laskiessa. 85:nnessä kerroksessa on kahvila, ravintola ynnä kauppa-puti, mutta jokainen jatkaa tietysti ylös saakka, vahvistettuaan itseään kahvilla. Huippu on 102:nnessä kerroksessa ja on — toistaiseksi maailman korkein rakennus. Näköala onkin mahtava. Koko

kaupunki — Manhattan y.m. saaret — on karttana alhaalla. Autot ovat kuin tikkulaatikoita ja ihmiset kuin sentinkorkuisia nukkeja. Tavalliset talot häipyvät kivimassaksi, kirkkornit puhuvat pikkuisen puolestaan, mutta ainoastaan toiset pilvenpiirtäjät veljeilevät meidän tornimme kanssa. Tuossa on 4 km pitkä Central Park pienenä viheriänä suorakaiteena, tuossa on Hudsonjoki ja East River, tuossa Brooklyn, tuossa Staten Island, tuossa Bronx, tuossa Queens — Manhattanin kanssa New Yorkin viisi kaupunginosaa. Koko tämä suunnaton alue, jossa asuu ja elää, iloitsee ja kärsii yhdeksän miljoonaa ihmistä, näyttää pieneltä ja mitättömältä täältä ylhäältä katsoen. Kyllä ihmisen äly tähtää korkealle ja kyllä hänen neronsa on uskalias!

Kun laskeudumme takaisin kadulle, olemme taas keskellä ihmisvilinää. En tiedä miksi, mutta minua hieman vaivaa se juutalaistyyppi, mikä on niin tavallinen New Yorkin asukkaissa. Onhan heitä kaksi miljoonaa, ja liikekeskustassa he tietysti oleilevat. Mutta heissä on jotakin niin älykäästä, itsetietoista ja voimapeleistä, että tavallinen kuolevainen tuntee itsensä vaivatuksi.

Miellyttävämpi paljon on se suuri kaupunginosa, jossa asuu kaksi ja puoli miljoonaa italialaista — toisin sanoen enemmän kuin missään Italian kaupungissa. Siellä on kauniita tyyppejä, ja lapset leikkivät iloisina ja vapaina — mutta kalpeina - ahtailla kaduilla kaikesta liikenteestä huolimatta. Eräs ihmistyyppi, joka minua erikoisesti miellyttää ovat neekerit. Niitä on kaikkialla. Varsinkin vanhemmilla yksilöillä on katseessaan jotakin niin surunvoittoista ja apuapyyttävää, ettei tiedä, mitä tahtois heidän hyväkseen tehdä. Olen lukenut ja kuullut, että neekeri on palvelijana nöyrä ja uskollinen kuin koira, joka isäntäänsä on kiintynyt. He ovat herkkiä huomaamaan, jos katselee heitä myötätunnolla. Silloin heidän silmänsä kirkastuvat kiitollisesta ilosta ja kasvot vetäytyvät lapselliseen hymyyn.

*

New Yorkissa on paljon nähtävyyksiä, — ennen kaikkea sille, joka haluaa tehdä ostoksia. Kauppoja on tuhansittain joka puolella: ruokatavaroita, vaatteita, huonekaluja y.m. talouteen kuuluvaa; autoja, uusia ja käytettyjä, koneita y.m. y.m. On suuria tavarataloja semmoisia kuin on Europankin kaupungeissa, esim. Stockmann Helsingissä. Niistä vanhin ja tunnetuin lienee John Wanamaker, jossa liikkuminen todella on kiintoisaa, jollei muun takia niin nähdäkseen sen väen tungoksen, joka siellä käy ostoksilla ja jonka vertaista ei ole Europassa. Stockmann Helsingissä ja Nordiska Kompaniet Tukholmassa, Wertheimer Berlinissä ja Magasin du Louvre Parisissa muistuvat mieleen autioina tavaränäyttelyinä, kun seuraa ihmisvirran mukana Wanamakerissa. Tämä sentään koskee vain alempia kerroksia, sillä ylempänä on kyllä tilaa liikkua europalaisella tavalla.

Kaupoista puhuen: liikkeessamme katuja pitkin minä turhaan tähtäilin niitä lajia kauppoja, jotka yksin herättävät personallista mielenkiintoani, nim. kirja-kauppoja. Lukuunottamatta Brentanoa, joka tuo mieleen Akateemisen Kirjakaupan Helsingissä, kun astuu ovesta sisään, vaikka kadulle päin ei ole kuin kaksi näyteikkunaa, en nähnyt kuin pari pientä syrjäkaduilla, ovi-ikkuna kadulle päin;

ne näyttivät piileskelevän surusta — kaiken muun loiston keskellä ja kirjatkin näyttivät vanhoilta ja kuluneilta, joskaan ei antikvaarisilta. Oli mahdollista hypätä autosta tarkemmin tutkimaan asiaa, sillä autoa ei sillä tavalla saata pysäyttää New Yorkin kaduilla. On vain muutamia poikkikatuja, joilla autoja voi joksikin aikaa ilmaiseksi »parkata» (s.o. parkeerata, kuten meillä sanotaan), muuten on siellä täällä autopihoja, johon autonsa voi jättää maksua vastaan. Mutta sitten on hyppelemistä, jollei toimitettava asia koske juuri lähiseutuja.

Kirjallisuudesta puhuen täytyy tunnustaa, että on eräs laji kirjallisuutta, jota suunnattomasti viljellään Amerikassa, nim. sanomalehdet ja ehkä vielä enemmän aikakauslehdet eli magasiinit. Nämä magasiinit — nimistään ja kansilehdistään päättäen sisältävät maailman parhaimmat salapoliisi- jaysteriokertomukset, todellisuudesta otetut seikkailu- ja rakkausjutut, murha-, varkaus- ja kostotarinat. Ja mikä tässä yhteydessä tuntuu kohtalon ivalta: apteekit parhaasta päästä näitä levittävät ja myyvät ympäri maata. Apteekit (drugs) ovat muuten lystikkäitä laitoksia: niissä yleisö käy juomassa limonaadia ja kahvia ja vaikkapa voileipiä y.m. hyvää syömässä, niissä ostetaan maailman kaikkea pikkutavaraa, leikkikalusta ja makeisista alkaen salapoliisiromaaneihin ja magasiineihin saakka, mutta puhumattakaan kemiallisista valmisteista, jotka kuuluvat apteekin alaan, ei ole kuin pieni nurkkaus jossain, missä todella otetaan vastaan reseptejä ja harjoitetaan sitä hommaa, mikä meillä yksinomaan kuuluu apteekille. Amerikkalaiset lienevät yleensä niin käytännöllisiä, etteivät ehdi paljon sairastaakaan. Jos he tuntevat kipua eikä autosuggestio auta, auttaa kyllä valmis patenttilääke. Ja jos lääkärissä käydään, on hänellä usein omat lääkkeensä, joten »prescriptions» eli reseptejä verrattain harvoin tarvitaan. Ei ole ihme, että apteekit ovat muuttuneet ajanmukaisiksi.

En edellä olevalla ole halunnut lausua mitään lopullista arvostelua amerikkalaisten kirjallisista harrastuksista, sillä lainakirjastoja on paljon, ja New Yorkin Public Libraryn pääasema on ylen iso ja komea rakennus, sisältäen toista miljoonaa kirjaa. Tilaa on kahdelle miljoonalle. Amerikkalaiset luultavasti lainaavat kirjoja mieluummin kuin ostavat, sillä tunnettua on, että amerikkalaiset kirjat ovat verrattain kalliita. Bulwer Lyttonin *Z a n o n i* sta esim., joka on vanha kirja ja ilmestynyt monenlaisissa painoksissa, saimme Brentanossa maksaa kaksi dollaria Bostonissa painetusta kappaleesta. Kirja on siisti ja sidottu ja minun mielestäni hyvinkin kahden dollarin arvoinen, mutta aito amerikkalainen pitää sitä jo kalliina. Mitä hän sanoisikaan pienestä »pocket guide book»ista, jossa on tarkat tiedot erilaisista matkareiteistä Pohjois-Amerikassa ja josta Suomessa sain maksaa kaksi sataa markkaa netto? Minulle onkin nimenomaan huomautettu, että nykyai-ka on taloudellisesti niin vaikea täällä, että aikakauskirjojenkin tilaukset täytyy jättää tekemättä, — mistä sitten rahaa riittäisi kirjojen ostoon! Esimerkki, jota toivottavasti emme Suomessa lähde seuraamaan.

*

Ystävämme Miss A. E. oli monta kertaa oppaanamme New Yorkin taidemaallassa. Kävimme kahdesti Metropolitan Museum of Artissa, joka sijaitsee Fifth Avenuen varrella, mutta ainoana etuoikeutettuna Central Parkin puolella ja siis vastapäätä miljonäärien asuntoja. Toisella kertaa katselimme muinaisegyptiläistä ja kreikkalaista osastoa, toisella kertaa keski- ja nykyaikaista taulukokoelmaa, mutta ken ehtii mitään oppia niin lyhyessä ajassa? En ainakaan minä. Olin vain näkevinäni, että taulukokoelma ei vedä vertoja europalaisiin gallerioille. Kuitenkin olisin valmis viettämään siellä päiviä tutustuakseni todella sen aarteihin. Pietarin, Dresdenin, Wienin, Parisin kokoelmista muistan joitakin tauluja, mutta en yhtään New Yorkin museosta. Ikävä kyllä, en sattunut näkemään sitä amerikkalaista alkuteosta, josta itsellenikin on jäljennös ja jota Euroopassa nimitämme »Paul et Virginien» nimellä. Se on mielestäni satumaisen kaunis ja sen tahdon nähdä ensi käynnilläni New Yorkissa.

Eräänä päivänä kävimme A. E:n kanssa uudessa Roerich-museossa. Tämä oli kiinnostava kokemus, ja koska harvat meillä kotona tietänevät, kuka Roerich on, vaikkakin Ateneumissa lienee jokin hänen taulunsa, tahdon sanoa pari sanaa hänen elämästään ja taiteestaan.

Nikolai Konstantinovitsh Roerich syntyi Pietarissa lokakuun 10 p:nä 1874. Hänen isänsä oli skandinavilaista sukuperää, hänen äitinsä venakko. Isä oli huomattu lakimies, ja pojankin piti seurata isänsä jälkiä. Nikolai suorittikin tutkintonsa Pietarin yliopistossa, mutta hän oli samalla aikaa läpikäynyt taideakatemian, koska hän pienestä pitäen oli harrastanut piirustusta ja 15-vuotiaasta saakka saanut sekä kuviaan että kirjoituksiaan julkaistuksi eri aikakauskirjoissa. Nyt hän päättikin antautua kokonaan taiteen ja muinaistieteen palvelukseen, eikä välittänyt lakitieteestä. Vuodesta 1897 lähtien, jolloin hänen ensimmäinen taulumaalauksensa »Lähetti» heti saavutti ostajan, on hän yhtämittä matkustellut, tutkinut, kirjoitellut, maalannut. Hän on käynyt Europat, Amerikat, Aasiat, pitänyt taulunäyttelyitään kaikkialla ja tullut maailmankuuluksi taiteilijaksi, jolla on aivan oma koulunsa. Hän on käynyt Suomessakin vuosina 1907, 1917 ja 1918, jolloin hänellä oli näyttely Helsingissä. Nyt näyttää siltä, että New York on hänen päämajansa, vaikkakin hän viime vuosina enimmäkseen on ollut Aasiassa, jossa hänellä Himalajalla on oma tutkimuskeskustansa ja observatorionsa. Amerikkalaiset näet ovat osoittaneet ymmärtävänsä häntä itseään ja hänen taidettaan erikoisella tavalla, he ovat rakentaneet suuren 24-kerroksisen kivimuurin Riverside Drivellä hänen taulujaan ja hänen työhönsä liittyviä muita tieteellisiä ja taiteellisia toimintoja varten.

Museossa on 1006 Roerichin taulua ja skitsiä. Niistä on 246 maalattu tai piirretty Suomessa ja useimmat Suomen maisemia kuvaavia. Voimme melkein sanoa, että Roerich aloitti Suomesta ja on nyt siirtynyt Tibettiin.

Nikolai Roerichin taiteessa on todella jotain omaperäistä. Se on suuripiirteistä, rohkeata värikäsittelyssään, realistista symboliikassaan, myöhemmin aina mystilistä ja okkultista aiheeltaan. Taiteilija on nähtävästi teosofi ja salatieteilijä. Eräs hänen maalaussarjansa kuvaa eri uskontoja niin suurella ymmärtämyksellä, että katsojakin tuntee myötätuntoa ja ihailua kaikkia uskontoja kohtaan. Erään ver-

tauskuvallisen taulun nimenä on »Katumus». Se kuvaa kirkkoa (ei venäläistä) talviyönä. Lunta on katoilla, portailta, maassa. Pilvet kulkevat taivaalla, ja kuu paistaa. Yksinäinen ihmishaahmo pitkässä tummassa viitassa lähestyy sivulta, pää kumarassa, kirkon portaita. Suuri yksinäisyyden tunnelma. Toinen taulu kuvaa Buddhaa voittajana. Buddha istuu tutussa asennossaan yksin jäisessä luolassa kauniin kullanhohteen ympäröimänä. Sangen vaikuttava maalaus. Erittäin elävän ja kotoisen tunnelman hän on myös saanut suomalaisiin maisemiinsa. Minun on mahdoton muistaa yksityiskohtaisesti hänen taulujaan. Kiinnostavaa se oli, mutta vähän yksitoikkoista, — aivankuin saman kirjailijan kaikkien teosten lukeminen perättäin, ilman vaihtelua välillä, lopulta maistuu hieman puulle. Mutta siinäkin museossa pitäisi käydä useita kertoja ja tutkia vähän kerrallaan.

Miss A. E. vei meidät kerran päiväkonserttiin Carnegie Hallissa. Se oli todellinen musikaalinen nautinto. Ohjelmassa oli vain Händel (Concerto grosso b-mollissa), Haydn (Symfonia g-duurissa) ja Mahler (Symfonia n:o 1 d-duurissa). Orkesteri oli suuri — New Yorkin filharmoninen — ja esitys ensiluokkaista. Johtajana oli kuuluisa Bruno Walter, joka itsessään oli ilmiömäinen. Hänellä ei ollut mitään nuotteja edessään, hän eli koko olemuksellaan musiikissa mukana, tuntien joka sävelen, jokaisen soittokoneen tehtävän, joka fortin, joka pianon, joka tempon. Hänen keskityksensä ei hetkeksikään pettänyt, kaikki soittajat seurasivat kuin lumottuina hänen liikkeitään. Täytyy sanoa, että jokainen kappale oli fyysisesti katsoen vanhemmalle herrasmiehelle ankaran voimistelun hetki. Kun kuuntelin soittoa, en katsellut kapellimestaria, mutta Mahlerin kappale oli vähemmän kiinnostava Wagneria muistuttavan alkusoiton jälkeen, jonka tähden huomioni kiintyi johtajaan.

Kuuntelijakunta oli nähtävästi New Yorkin hienostoa, — piletien hinnatkin edellyttivät, ettei köyhälistöä saapunut.

Toisena päivänä olimme Rockefellerin rakentamassa ja lahjoittamassa teatterissa, joka alkoi oopperana, mutta nyt on jonkinlainen varietee elokuvineen, baletteineen, orkestereineen, kuoro- ja soololauluineen. Näytännöt kestävät koko päivän ohjelman alati vaihdellessa ja saliin mahtuu ainakin kuusi tuhatta katsojaa. Istuimme siinä monta tuntia ja vaikka yleisöä vaihtui väliajalla, tuntui sali aina olevan täynnä. Oviraha on joka paikalle sama: vain 50 centtiä (Smk. 25:-). Elokuvinä esitettiin historiallinen näytelmä »Kuningas Henrik VIII ja hänen vaimonsa». Urut, joilla myös soitettiin soolokappaleita, olivat sitä amerikkalaista mallia, joka asettaa äänipiiput näkymättöminä ympäri koko salin, niin että äänet mahtavina aaltoilevat yli kuulijakunnan joka taholta. Ohimennen sanoen amerikkalaiset urut ovat teknillisiä mestariteoksia. Kävimme kerran veljeni perheen kanssa Asbury Parkissa, N. J., ja kuuntelimme siellä »kansainvälisessä salissa» vapaan päivälliskonsertin uruilla. En ole koskaan aavistanut, että semmoisia urkuja on. Äänet tulivat milloin miltäkin taholta suurta salia ja paitsi tavallisia urkuääniä, saattoi kuulla kirkonkelloja, harpunoittoa, selviä ihmisääniä sopraanossa, altossa, tenorissa ja bassossa. Se oli hurmaavaa enkä osannut olla ajattelematta: »Saisipa joku suomalainen urkutaiteilija soittaa tuommoisella koneella! Silloin hän tekisi musiikkia eikä teknillistä akrobatyriä, johon tuommoiset

mestariurut niin helposti houkuttelevat taiteilijaa». Siellä esitettiin Schubertia, Mozartia, Chopinia y.m. klassikoita, mutta välistä luuli kuulevansa jotain paljon kevyempää.

Ystävämme Miss H. W. vei meidät kaikki tarjoamansa päivällisen jälkeen oopperaan. Ikävä kyllä varsinainen New Yorkin ooppera Metropolitan Opera House ei vielä ollut alkanut syyskauttaan. Mutta kaupungissa vieraili Chicagon ooppera, antaen näytäntöjä Hippodromissa. Tämä Hippodromi on suunnaton teatterisali, rakennettu ympyrän muotoon, josta kaari on leikattu pois ja pidentetty näyttämöksi. Täten näyttämö tekee pienen vaikutuksen verrattuna katsomoon, vaikka se silti on itsessään laaja. Salonkiin mahtuu yli viisi tuhatta katsojaa. Oopperana esitettiin Carmen. Sillä ei ollut uutuuden viehätystä minulle, joka olen sen nähnyt useampia kertoja sekä Tukholmassa että Helsingissä. Pysyin peräti kriittisenä enkä päässyt tunnelmaan. Sali on itsessään epäedullinen laulajille, joilla ei ole Caruson tai Pattin ääni. Orkesterin takaa ei tahtonut kuorokaan aina kuulua. Näytteleminen oli keskinkertaista, oikeastaan vain Carmen oli sekä näyttelijänä että laulajana huomattavan etevä. Hänen alttoäänensä oli pehmeä ja sointuisa ja kuului helposti orkesterin yli. Ilta oli rikas vaikutelmista ja refleksi-oneista musikaalisista vajavaisuuksista huolimatta. Poistuessamme kysyi joku: »Taitavat esittää Carmenia paremmin Helsingissä?» Vastasin empimättä: »Kyllä».

Varsinaista teatteria emme joutuneet näkemään New Yorkissa. Se oli tietysti puute kasvatuksessamme, mutta minä en olisi jaksanut monena iltana valvoa niin kauan. Pääsimmhän kotiin Annadaleen aina vasta aamupuolella yötä, jos olimme kaupungissa myöhään.

*

Nyt minun vielä pitänee puhua pari sanaa tapaamistamme suomalaisista. Olen suorastaan ihmeteltyt, kuinka ystävällisiä ja hyviä he kaikki ovat olleet. En tietenkään ota lukuun vanhoja ystäviäni neitejä A. E. ja H. W. enkä veljeäni perheineen, sillä heidän hyvydestään olin etukäteen varma, mutta kaikki, joihin tutustuimme tai joita tapasimme, olivat odottomattoman myötätuntoisia ja avuli-aita.

Niinpä heti ensimmäisinä konsulaatin kaikki virkailijat. Olihan siinä veljeni ansiota paljon, mutta sittenkin heidän ystävällisyydessään oli välitöntä myötätuntoa. Ehkä luonnostaan on niin, kun tulee vieraita kaukaisesta kotimaasta. Pääkonsulin olin kyllä nähnyt kesällä Suomessa, niin että me olimme ikäänkuin vanhaan tuttuja. Mutta konsuli K. oli kaksi kertaa käynyt rouvineen Californiassa, ajanut matkan edes takaisin autolla ja selitti, että se on mukavin, halvin ja yksinkertaisin keino matkustaa. Rautatiet ovat ylen kalliita, bussit (Greyhounds) pitemmälle matkalle liian väsyttäviä, ja laivamatka Panaman kanavan kautta kovin pitkä ja kallis sekkin. Koska omasta puolestani kallistuin automatkan puolelle, joka on minulle mieluisin tapa matkustaa, kuuntelin kiinnostuneena hänen havaintojaan ja neuvojaan. Kerrassaan yllättävä oli konsulaatin sihteerin Y. P:n palveluhaluinen ystävyys. Hän sanoi heti: »Minä tiedän, minne teidän pitää mennä Califor-

niassa. Teidän pitää lähteä Ojaihin. Minulla on farmi siellä ja minä tunnen paikan. Se on ihanin paikka, mitä voi ajatella. Saatte kyllä siellä vuokrata kalustetun huvilan. Kirjoitan jo tänään asiasta useammalle henkilölle.» Voin sanoa, että on herra Y. P:n ansio, että nyt ollaan, missä ollaan. Tunsin hänen äitinsä nuoruudessaan.

Suomalaisia, ruusuristiläisiä, teosofeja y.m. tapasin kolmessa eri tilaisuudessa. Hätääkärsivien suomalaisten hyväksi oli perustettu Finnish Relief Fund niminen rahasto, johon kerättiin vapaaehtoisia avustuksia. Eräässä yksityisperheessä oli n.s. kahviaiset kutsuvieraille, ja mekin olimme kaikki Annadalesta kutsutut. Siellä keskustelin monen suomalaisen kanssa, ja lopuksi pantiin toimeen kolehti, joka tuotti Suomen rahassa yli kaksi ja puoli tuhatta markkaa.

Toisella kertaa vietimme iltakokouksen suomalaisessa ruusuristiperheessä, johon oli saapunut joukko teosofeja ja ruusuristiläisiä ja siinä oli tavanmukainen kysymysilta, joka jatkui, kun seuraavana päivänä olimme kutsutut päivällisille toiseen perheeseen. Tänne kokoontui aterian jälkeen ruusuristiläisiä ystäviä, jotka tekivät sattuvia, ennen kaikkea teosofista historiaa koskevia kysymyksiä.

Vielä oli kolmas tilaisuus lokakuun 26 p:nä. Se oli julkinen. Oli ilmoitettu, että puhuisin suomalaisille ennen matkaani Californiaan. Kokous pidettiin Kalevan Naisten Kodissa Brooklyniin ja pieni sali oli täynnä hartaita kuulijoita. Monet tulivat puhuttelemaan ja kiittämään minua esitelmän loputtua. Ovirahaa ei tietysti ollut, mutta pantiin toimeen kolehti Häätäpurahaston hyväksi, joka sekkin tuotti odottamatta sievoisen summan.

*

Lauantaiamuna lokakuun 28 p:nä läksimme autossamme, veljenpoikani Eric, sihteerini Gerald ja minä pitkälle matkalle Annadalesta Californiaan. Veljeni ja kälyni sekä eräs tuttu pariskunta saattoivat meidät toisessa autossa Philadelphiaan saakka. Sieltä he kääntyivät takaisin Annadaleen, kun olimme yhdessä piknikkanneet luonnon helmassa, ja me jatkoimme kolmisin matkaamme. Mitä havaintoja tein matkalla, siitä tahdon kertoa helmikuun numerossa. Tänne Californiaan saavuimme sunnuntaina marraskuun 12 p:nä ajettuamme autolla yli viisi tuhatta kilometriä. Heti samana iltana asetuimme asumaan pieneen huvilaamme tässä Ojain laaksossa.

*

Toivon hartaasti, että teidän joulunne Suomessa on ollut rauhaisa ja onnellinen, ja niinkään toivotan teille kaikille sydämestäni hyvää uutta vuotta!

*P. E:n asunto
Californiassa.*

Helmikuu, s. 49–59

Tätä istun kirjoittamassa pienessä vuokraamassamme bungalowissa Ojaisa Californiassa. On marraskuun 20. päivä. Aurinko paistaa siniseltä taivaalta, lintujen ja heinäsiirkkojen laulua kuuluu avonaisesta ikkunasta, puut seisovat vihreinä, vaaleanpunaiset ruusut kukkivat, appelsiinit kypsyvät täyttä vauhtia. Ruoho maassa näyttää vähän kellastuneelta, sillä koko luonto odottaa tämänvuotista sadetta, joka ei vielä ole tullut. Puutarhaa tietysti kastellaan keinotekoisesti joka toinen päivä, mutta vesi tulee kaukaa jostain joesta, joka ei tänne näy. Elämme korkeiden vuorten ympäröimässä Ojai-laaksossa, jota täällä asujat pitävät yhtenä Amerikan helmenä. Lämpö? Näin »talvella» täällä on 30 ä 33° Celsiusta varjossa, siis niinkuin kuumana kesäpäivänä Suomessa. Kesällä lämpö nousee 55°:een varjossa, mutta silloin, sanovat, on jo vähän raskas olla. Nytkin jos menee aurinkoon, tuntuu kuin olisi saunassa. Kuitenkin on juuri tämä laakso tunnettu viileästä, ihanasta ilmanalastaan. Ojai on itse asiassa jokseenkin kuin Egypti sillä erotuksella, että täällä sataa joka vuosi, Egyptissä vain noin joka neljäs vuosi.

Minulla ei ole lämpömittaria, mutta huoneessani on luullakseni 32°C. — vähintäin. Näin on päivällä. Yötä ei tarvitse pelätä lämpimissä maissa. Yö on aina kylmä. Täytyy olla useampia huopia. Aamulla hieman puistattaa nousta, — niin kylmälle tuntuu.

*

Ojai on kuiva laakso — se on sisämaassa parikymmentä kilometriä Tyynen valtameren rannalta — ja vesi on täällä kullanarvoista. Muistuu mieleeni New York Atlannin rannalla ja kuuluisa Hudson-joki, joka leveänä, tyynenä, mahtavana virtaa New Yorkin ja Jersey Cityn välillä. Sen vertaista ei ole meillä Suomessa-ei Pohjanmaallakaan. Suupuolellaan se lienee penikulman levyinen, ja isot höyrylaidat, joihin mahtuu autoja kymmenittäin ja ihmisiä sadottain, risteilevät yhtä mittaa

St. Georgen, Brooklynin ja New Yorkin välillä.

Hudsonin rannat ovat korkeita ja kauniita. Teimme kerran automatkan länsirantamaa pitkin West Pointiin, Yhdysvaltojen kuuluisaan sota-akatemiaan, jonka suuret maa-alat harjoituskenttineen ja lukuisine komeine rakennuksineen ovat 50 metriä joenpinnan yläpuolella. Kyllä siellä on nuorten upseerien hyvä olla. Kun sotilaspukuiset nuorukaiset kirja kainalossa astuivat ulos jostain opistorakennuksesta sotilaallisessa järjestyksessä, pysähtyi vierailijoiden jono, ja nuoret tytöt heittivät lempeitä silmäyksiä poikiin päin, jotka kuitenkin kulkivat ohi nenä pystyssä ja silmiään räpäyttämättä. West Point on koko Yhdysvaltojen ylpeys. Jokainen valtio saa lähettää sinne kaksi parasta upseerikokelastaan vuosittain, ja kun ulkomaalaisia sotilasviranomaisia tulee vierailulle, viedään heidät aina West Pointiin.

En ihaile sotahommia, mutta reipasta oli katsella nuoria miehiä, kun he ratsujensa selässä harjoittelivat kentällä. Nuorena ihminen kaipaa voimistelua ja urheilua — ja myös komentoa, sääntillisyyttä ja järjestystä. Sota ja sen aiheuttama asevelvollisuus on tältä kannalta katsoen ankara ja hyvä kasvattaja, mutta kun sivistyskansat aikaa myöten luopuvat sodasta, ei heidän silti tarvitse luopua sotilaallisesta ahkeruudesta, sääntillisyydestä ja urheilusta. Niitä ominaisuuksia voidaan kasvattaa hyödyllisempiin tarkoituksiin. Nuoria ihmisiä voidaan opettaa ruumiilliseen työhön, ja heidän asevelvollisuutensa voi muuttua työvelvollisuudeksi isänmaan hyväksi. Paljon teitä voitaisiin sillä tavalla rakentaa, paljon soita Suomessa kuivattaa, paljon peltoja viljellä, paljon puutarhoja istuttaa. Ja varmasti jokainen kansalainen maksaisi veronsa mielellään.

Jatkoimme vielä matkaa kaunista Storm King Highwaytä (maantietä) pitkin, joka nousi nousemistaan ja kierteli vuorten syrjää kapeana ja vaarallisena kuin alppitie ainakin. Päädyimme korkeimpaan kohtaan, josta oli avara näköala Hudsonjoen ja sen rantamien yli.

Oli melkein lakkaamatta kaunis sää sen ajan kuin viivymme New Yorkissa. Edellisenä päivänä ennen maihin nousuamme — lokakuun 5:ntenä — oli ankarasti satanut, ja kälyni oli huolissaan ajatellut: »Jos näin sataa, minkä vaikutelman saa Pekka New Yorkista ja koko Amerikasta!» Mutta kun laivamme perjantai-aamuna laski satamaan, oli kirkas aurinkoinen kesäpäivä, ja Amerikka lausui kaukaiset vieraansa tervetulleiksi mitä loistavimmalla tavalla.

En myöskään saa unohtaa kertoa, että kerran ajoimme autossa Hudsonjoen alitse. On näet rakennettu n.s. Holland-tunneli, joka on neljättä kilometriä pitkä. Tunneli on tietysti sähköllä hyvin valaistu, ja sen seinät ovat kuin kaakelista, mutta tunnustan, että minusta oli vähän kaameata ajaa sen läpi, kun ajattelin, mitä oli kattoa painamassa. Tuntui helpotukselta, kun taas nousimme päivänvaloon.

*

Jättäessämme Annadalen lokakuun 28 p:nä ja erotessamme saattajistamme Philadelphian ulkopuolella uskoimme ehkä siihen yhteiseen suunnitteluun, että matkustaisimme hitaasti omassa autossamme, viipyisimme niin kauan kuin halu-

aisimme merkittävässä paikoissa, katselimme ja tutkisimme. Mutta jo Washingtonissa, Yhdysvaltojen pääkaupungissa, huomasi selvän tunnelman sisässäni, joka sanoi: »Tämä ei ole huvimatka. Te ette ole tavallisia matkailijoita. Teidän on riennettävä päämääränne. Sinulla on työsi edessäsi».

Tämä tunnelma oli niin voimakas, että minun oli mahdotonta poistua autosta. Katselin »Valkoista taloa», Yhdysvaltojen presidentin kaunista kotia, auton ikkunasta, ihailin sitä ja kysyin tovereiltani, mitä he arvelisivat siitä, että vain jatkaisimme matkaa, käymättä ollenkaan Washingtonin nähtävyyksiä katsomassa. He vastasivat iloisesti olevansa samaa mieltä, että viipymättä mentäisiin eteenpäin. Ja niin mentiin.

Sain kuitenkin sen yleisvaikutelman Washingtonista, että se on ehkä kokonaan amerikkalainen kaupunki. Kadut ovat leveitä ja useat ovat bulevardejä. Talot eivät olleet korkeita, liekö ollut yhtään pilvenpiirtäjää, pikkupuistoja ja kuvapatsaita oli paljon. Kaunis kaupunki.

Nyt minun täytyy kuivasti luetella, minkä valtojen läpi kuljimme ja mitä kaupunkeja näimme. Luettelen ne järjestyksessä idästä länteen, niin että ken haluaa, voi seurata reittiä kartalla. Valtiot: New York, New Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Virginia, Tennessee, Arkansas, Texas, Arizona, California. Washington, vaikka se on Marylandin rajalla, on erotettu omaksi pieneksi valtioksi nimeltä District of Columbia. Sentähden merkitään aina kaupunki esim. näin: Washington, D. C. Kaupungit, joiden läpi kuljimme, olivat seuraavat: Trenton, Philadelphia, Wilmington, Baltimore, Washington, Fairfax, New Market, Staunton, Roanoke, Pulaski, Bristol, Beanstation, Knoxville, Nashville, Jackson, Memphis, Little Rock, Prescott, Texarkana, Greenville, Dallas, Forth Worth, Abilene, Big Spring, Pexos, El Paso, Safford, Miami, Phoenix, Buckeye, Yuma, El Centro, Jacumba, San Diego, Oceanside, Santa Ana, Los Angeles, Hollywood, Ventura, Ojai.

Matkailimme n.s. eteläistä tietä eli Amerikan Broadwayta, koska oli myöhäinen syksy ja pohjoisella reitillä jo saattoi paikatellen olla lunta ja joka tapauksessa kylmä istua autossa.

Kuten lukijani ymmärtävät, minulla ei ole mitään erikoista kerrottavaa näistä eri kaupunkeista, koska emme pysähtyneet mihinkään paikkaan muuta kuin yöksi - harvoin silloinkaan kaupunkeihin, koska oli rauhallisempaa nukkua kaupungin laidassa tai jossain kylässä. Yömajoja oli näet kaikkialla. Kaupunkien laidoissa oli aina huviloita, jotka ilmoittivat ottavansa vastaan turisteja yöksi, samoin siellä täällä tien varsilla n.s. tourist camps eli aidattuja matkailijapihoja, joissa oli useampia pieniä, yhden tai kahden hengen asuttavia puurakennuksia. Emme olleet koskaan näissä yöty, koska arvelimme niiden olevan jo liian kylmiä. Sitä vastoin teimme monen »missiksen» onnelliseksi, pysähtymällä yöksi hänen huvilaansa, milloin emme olleet varsinaisessa hotellissa yöty.

Tietysti myös pysähdyimme — tavallisesti kerran päivässä — johonkin kaupunkiin tai kylään syömään, sillä autossa istuen ei kaipaa paljon ruokaa. Sitä vastoin pysähdyimme usein juodaksemme, ja limonaadeja — joskus oluttakin — tarjosivat jääkylmänä useimmat bensiniiasemat, joita on tuhka tiheään amerikkalaisilla

teillä. Yleensä täytyy sanoa, että Amerikka on autoilijain luvattu maa. Ensinnäkin tiet ovat ensiluokkaisia — useimmiten sementtiä (concrete), mutta ainakin asfalttia. On siis ikäänkuin ajaisi yhtämittäa lattialla. Tiet eivät ole paljon leveämpiä — jos ollenkaan — kuin Suomessa, mutta kaksi autoa mahtuu aina hyvin sivuuttamaan toisensa. Usein tien keskelle on maalattu leveä valkoinen viiva, jonka oikealla puolella on ajettava. Harvoin tapahtunee yhteentörmäyksiä, vaikka liikenne maanteillakin on verrattain vilkas. Suurempien kaupunkien ulkopuolella tie aina on leveämpi, vähintään kolme toisistaan erotettua kulkuväylää.

Olen ajanut verrattain paljon autolla Suomessa ja muuallakin, ja panin ilolla merkillä, kuinka hyvin asiat on järjestetty Amerikassa. Mitään kilometri- (tai mile-) pylviä ei ole, mutta sen sijaan vähän väliä rautatangon nenässä pieni valkoinen vaakunannäköinen kilpi, johon on mustalla painettu U.S., tien numero ja valtion nimi. Tiet ovat näet numeroituja. Meillä esim. oli pitkän aikaa U.S. 70, joten aina tiesi olevansa oikealla tiellä, kun sitä numeroa seurasi. Milloin oli tienhaaroja, piti vain katsoa, missä oli oikea numero, ja taulut on niin hyvin asetettu, ettei koskaan tarvinnut autoa pysäyttää, tuskin vauhtia vähentää. Tärkeämissä paikoissa oli sen lisäksi ilmoitettu tienviitoilla, kuinka monta mailia oli kuhunkin tien varrella olevaan suurempaan paikkaan — aivan niinkuin Suomessa nykyään. Mutta kyllä tunnustan, että olisi mielestäni viisasta, jos Suomessakin poistettaisiin turhat kilometripylvääät ja niiden sijalle keksittäisiin kilpiä, jotka ilmoittaisivat, millä tiellä kulkee. Onhan Suomi verrattain pieni maa, mutta muistan, kuinka hataraa ja epätietoista oli esim. viime keväänä ajaa autolla Viipurin läänissä, kun ei siinä ollut minkäänlaisia tienviitoja. Meidän täytyi lohdutukseksemme silloin arvella, että tienviitat oli kesäksi otettu maalattaviksi.

Harhaan ei tarvitse ajaa Amerikassa, jos vain kartasta ottaa selvää, mitä numeroa kulloinkin on seurattava. Karttoja, tarkkoja, uusimpia, saa ilmaiseksi bensiiniasemilla. Aina kun muuttuu valtio, on pyydetävä uusi kartta seuraavaa varten. Ja noilla asemilla ollaan muuten erittäin kohteliaita ja halukkaita selittämään teitä koskevia asioita. Olimme kuulleet New Yorkissa, että eräissä kohdin Arizonassa olisi 300 kilometriä tietä varsin huonossa kunnossa — tavallista santamaantietä, joka sateessa muuttuu velliksi. Niin oli asia vielä viime keväänä, mutta kun kyseltiin, vastattiin bensiiniasemilla, ettei semmoista tietä tunnettu — kaikki oli erinomaisessa kunnossa Californiaan saakka. Ihmettelimme ja minä vähän epäilin. Mutta asia tuli ratkaistuksi, kun näimme vanhan maantien uuden vieressä: uusi sementtitie oli juuri viime kesänä valmistunut. Olin pelännyt, että raskas automme jäisi mutaan seisomaan, kuten oli meille kerrottu monelle autolle tapahtuneen, mutta sen sijaan oli nyt tuo pelätty taival paraimpia koko matkalamme.

Tiet on rakennettu mikäli mahdollista, suoraviivaisiksi. Kerrankin laskimme, että yksi tuommoinen suora taival oli 65 kilometriä pitkä. Semmoisella tiellä ei vauhti tee haittaa. Ja kun tie tekee mutkan, on siitä aina etukäteen ilmoitus isolla kirveliä, mutkan suunta käyrällä nuolella ja sen lisäksi sanalla curve («kurvi»). Samoin ilmoitetaan, jos lähestyy silta tai vaarallinen paikka. Ei tyydytä vain merkkiin, on aina myös selvä sana. Muutamissa itäisissä valtioissa ja samoin täällä

Californiassa on kirjaimet tehty jonkinlaisista pyöreistä peililasinapeista, jotka loistavat pimeässä, kun autolyhdyn valo niihin lankeaa. Suuremmissa kaupungeissa on liikekatujen kulmissa eriväriset lyhdyt korkeissa pylväissä. Jos punainen lyhty on valaistu, on tämä pysähdysmerkki (stop); silloin ei kukaan, ei jalkamies, ei ajoneuvot saa mennä kadun poikki siihen suuntaan, — silloin on leikkaavan suunnan vuoro. Mutta niin pian kuin punainen valo sammuu ja viheriä lyhty syttyy, silloin on mentävä poikki kadun ja silloin sivusuunnilta tulijat saavat odottaa. Tämä on itse asiassa erinomainen liikenteen järjestäjä ja ohjaaja, joka samalla tekee poliisin, ainakin osaksi, tarpeettomaksi.

Ohimennen sanoen ei puhuta bensiinistä täällä Amerikassa. Sen nimenä on täällä *g a s o l i n e* (äännetään *gääsolin*), joka puheessa aina lyhenee *g a s'*iksi (*gääs, s.o. kaas*). Öljy, jota auto myös tarvitsee, on *o i l* kuten meilläkin. »Check my oil, please», sanoi aina Eric, joka istui ajajana, kun pysähdyimme kaasuasemalle, — sillä automme söi ankarasti öljyä (ei kuitenkaan niin paljon, että kenenkään tarvitsisi kauhistua siitä johtuvia menoja), »Yessir», kuului vastaus (nämä kaksi sanaa *yes* ja *sir* äännettiin aina yhtenä sanana) ja tavallisesti saatiin öljyvarastoa lisätä. »Kaasua» taas ei mennyt kuin noin yksi gallona 19 kilometriä kohti, joka on sama kuin vähän yli neljä kilometriä litralla.

*

Tahdon nyt kertoa muutamia hajanaisia havaintoja matkaltamme Yhdysvaltojen halki.

Kuta enemmän olimme idässä, sitä rikkaammalta tuntui kansa, talot tien varsilla olivat upeita ja hyvinvoivan näköisiä. Pienimmillään rakennuksilla oli seinän levyinen syvä pilari-parveke, jossa aina oli mukavia tuoleja tai kiikkusohva, selvästi osoittaen, että talonväki todella siinä istuskeli. Välistä näkyikin joku vanha mies tai nainen tuolissa istumassa sanomalehti tai käsityö kädessä. Pilarit olivat kreikkalaista mallia; korinttilaisia muhkeimmissa taloissa, sitten asteettain joonilaisia ja doorilaisia. Milloin talo todella oli köyhempi, olivat pilarit kotitekoista mallia, jopa välistä vain seipäitä. Näitä kaikista köyhimpiä malleja oli kuitenkin vasta keskivaltioista länteenpäin, sillä pilariveranta oli yleinen koko Amerikassa. Rikkaissa taloissa näkyi silloin tällöin kaksi muhkeata leijonaa vartioimassa portaiden alapäätä. Ellen erehtynyt, olivat ne kaikki lähteneet samasta tehtaasta.

Keskivaltiot tuntuivat, kuten sanoin jo, köyhemmiltä. Ja mikä kumma: maalaistalot alkoivat näyttää suomalaisilta. Ne olivat kaikki maalaamattomia, aurin-gossa harmaantuneita, välistä ränstyneen näköisiä. Jollei olisi ollut tuota seinänpi-tuista parveketta, ja jollei savutorvi olisi törröttänyt seinästä ulos pitkin pituuttaan, olisi voinut luulla olevansa Suomessa. Riihet olivat meikäläisten näköisiä ja kaikista kotoisimman tunnelman herätti se pieni ulkokuone, joka ei puuttunut yhdestäkään talosta ja joka oli yksityiskohdittain suomalaisen maalaistalon mukavuuksilaitoksen näköinen. Kuinka pieni on maailma!

Tarkalleen sadan vuoden ero oli mielestäni kehityksessä itä- ja keskivaltioiden

välillä. Ja siitä johtui luonnollinen loppupäätös: me elämme Suomessa maalaisloisiamme sata vuotta jälestä sen, mitä nykyisessä kulttuurissa jo olisi ulkonaisesti saavutettavissa. Se riippunee köyhydestämme. Sillä onhan ero olemassa jo Suomen ja Ruotsin välillä: etelä-Ruotsissa kaikki näyttää hyvin hoidetulta, vasta-maalatulta, varakkaalta. Mutta Amerikassa näyttää siltä, että kaikki ihmiset (puhun nyt varakkaammista valtioista) käyttävät hyväkseen kaikkia mahdollisia keksintöjä. Ne, jotka eivät siihen kykene — kuten on laita keskivaltioissa Tennesseeesta alkaen, — jäävät sata vuotta jällelle aineellisessa kulttuurissa.

Tätä todellista — tai näennäistä — köyhyyttä kestää Californian rajalle saakka. Californiassa tuntuu taas toiselle. Täällä ihmiset — ehkä suotuisan ilmanalan takia — ponnistavat ja viljelevät maata. Sanon: ponnistavat, sillä itsessään etelä-California on — erämaata. Tämä oli suuri hämmästys minulle, joka olin kuvitellut Californiaa maanpäälliseksi paratiisiksi. Tarkemmin ajatellen se onkin sitä — ilmaston puolesta ilman muuta, — sillä se tottelee heti niitä tarmokkaita ja järkeviä ihmisiä, jotka tahtovat luoda siitä paratiisin. Etelä-California on kokoelma keitaita. Siellä viljellään kaikenlaatuisia hedelmiä. Ja satoa tulee aina runsaasti. On ilo katsella esim. appelsiinipuuta, jotka riippuvat hedelmiä täynnänsä.

Ymmärsin automatkallamme, miksi on puhuttu »Villistä Länneestä». Ei se ole ainoastaan eläinten ja ihmisten takia. Ennen kaikkea se on itse maan takia. Texasin keskivälillä jo alkaa erämaa, sitä riittää New Mexicon ja Arizonan läpi Californiaan ja valtamerelle saakka. Tasangot — präariot — ja kukkulat, kaikki on keltaista santaa, jossa kasvaa mataloita pensaita ja kaktuksia, monen metrin korkuisia yksinkertaisten haarakynttiläin näköisiä. Heti tulee mieleen, että intiaanit ovat totempatsaihinsa ottaneet mallinsa näistä kaktuskasveista.

Tuntuisi toivottomalta matkustaa näiden enimmäkseen asumattomien seutu-jen läpi, ellei luonto tarjoaisi vaihtelua nähtävyyksissään. Yksitoikkoisilla präari-oilla näkyy aina kukkula- ja kalliomuodostelmia edessä ja sivuilla, ja Arizonassa ne muuttuvat n.s. canyoneiksi, syviksi raviineiksi eli soliksi, joita alkuaikaiset vesivirrat ovat uurtaneet santa- ja soravuoriin. Autotie kulkee ylös ja alas, kiertäen ja kaartuen. Milloin se on vuoren huipulla tai paremmin sanoen huipun syrjässä, milloin alhaalla laaksossa. Nämä ovat todella kauniita ja nähtäviä paikkoja — ja olihan yhdessä paikassa iso virtaava jokikin (Gila), johon mahtuu patolaitos (Goolidge dams), ja silta on äskettäin rakennettu.

Olisi väärin, jos jättäisin mainitsematta, että itävaltioissa oli paljon kauneutta luonnonkin puolesta. Varsinkin Virginia oli mukaansa tempaava korkeine metsäi-sine kukkuloineen, jotka aina etäämpänä näyttivät sinisiltä. Ehkä ovat siitä saaneet nimensä »Blue Ridge Mountains». Oli melkein kuin olisi ajanut alpeilla.

Tennesseeen ja Arkansaan valtioiden rajana on Mississippijoki. Poistuessamme Memphiksen kaupungista ajoimme pitkällä sillalla Mississippin yli. Ajatella: nuoruutemme seikkailu- ja intiaanikertomusten Mississippin! Se olin sangen romanttisen näköinen, oikein ison ja salaperäisen joen näköinen metsäisine ran-toineen, vaikkei se tällä kohden ollut kuin ehkä 400 metrin levyinen. Mutta olimme ajaneet niin monen pienen ja kuivan joen tai puron yli, että Mississippin tuntui oikein todelliselta ja samalla satumaiselta siihen liittyneiden muistojen

takia.

Nyt ikäänkuin kuulen jonkun kysyvän: »Mutta ettekö nähneet cowboyeja Texaassa ja intiaaneja Arizonassa?» Kyllä, vastaan, mutta intiaanit eivät olleet viljeljiä — älykkään ja salaperäisen näköisiä vain, eräällä bensiiniasemalla muuan intiaani kyseli yhtä ja toista ihan tavallisen ystävällisen ihmisen tavalla. Ja cowboyt ratsastivat hevosillaan, mutta eivät ollenkaan olleet niin komeissa pukimissa kuin kirjoissa tai elävissä kuvissa, — olivatpahan muuten vain ihmisten näköisiä.

Kun läksimme New Yorkista, oli siellä jo koko kylmä ilma. Tuskin pari päivää ajettuamme jouduimme keskelle kesää. Yhä lämpimämmäksi ja lämpimämmäksi kävi ilma. Kaikki elukat, lehmät, lampaat, siat, kanat, hevoset, olivat aina ulkona, ja minun nähdäkseni niillä tuntui olevan verrattain vähän syömistä.

Kuta etelämmäksi jouduimme, sitä viheriämmiksi kävivät puut. Oli kuin päivä päivältä olisimme paenneet syksyä takaisin keskikesään. Virginiassa loisti syksy komeimmissa väreissään, mutta tullessamme Arkansaan taisteli kesä syksyä vastaan ja oli vielä voiton puolella. Texasissa ei enää ollut syksystä tietoa. Ja vaikka Californiaan noustessamme taas kuljimme pohjoiseen päin, ei kesä poistunut silti. Täällä on kesä kukkeimmillaan (meikäläisen silmissä), vaikka almanakka näyttää, että marraskuu on pian lopussa.

Tavallinen keskustelukielemme on englanti, jota kieltä veljenpoikanikin Amerikassa syntyneenä ja täällä koulut käyneenä paraiten puhuu. Oli sentähden yhtä miellyttävää kuin yllättävää, kun El Pasossa harmaahapsinen isäntä — kahvilassa, jossa aamiaista söimme, oli Ruotsista kotoisin ja puhui vielä sängen selvää ruotsia, vaikka hän jo kymmeniä vuosia oli asunut Amerikassa. Tuntui aivan kuin yhtäkkiä olisi tavannut ystävän. Hän tiesikin antaa meille hyviä neuvoja jällellä olevan matkamme suhteen.

*

Ulkoministeriöstä saamani suosituskirjelmä tuli matkallamme hyvään tarpeeseen. Vähän matkaa New Mexicon rajalta oli Arizonassa tulli, joka tahtoi tarkastaa kaikki tavaramme nähdäkseen, oliko meillä hedelmiä mukanaamme, joita Californiassa aikoisimme istuttaa. Kieltävä vastauksemme ei tietysti merkinnyt mitään ja pari kapsäkkiä vedettiin jo esille, mutta kun tarjosin kirjeen luettavaksi tarkastajalle, sulii hänen panssaroitu sydämensä oitis ja hänestä tuli kohtelias ihminen, joka jätti silleen muut tavaramme ja liimasi tuulilasiin paperin, joka todisti, että vaunu oli tarkastettu. Tämä oli tavaton helpotus, sillä tavarapaljoutemme tarkastaminen ja jälleenpakkaus olisi vienyt aikaa arvaamattomasti.

Sama juttu uudistui Californian rajalla, mutta sillä erotuksella, että kirje annettiin heti upseerin käteen. Hän luki, hymyili ja sanoi kohteliaasti ojentaen kirjeen takaisin minulle: »I am glad to know you». Siihen sekin tarkastus päättyi, ja me saimme vain asianomaisia papereita häneltä. Hän selitti meille, että tämä tullitarkastus oli välttämätön sen takia, että sisämaassa oli hedelmärutto, josta California oli vapaa, ja jota se ei omaan maahansa halunnut. Siitä minäkin täydellisesti rauhoituin, sillä ensin olin tuntenut jotain alentavaa koko hommassa.

*

Vähän kielitiedettä.

Pienenä koulupoikana luin äärettömällä hartaudella jalosta »viimeisestä mohikaanista» ja julmista siuks-intiaaneista ja heidän heiluttamistaan tomahaukeista. Myöhemmin oppiessani vähän englantia ymmärsin, että nuo uljaat taistelukirveet olivat tomahookeja, mutta vasta täällä Amerikassa saivat lapsuuden ihanteelliset nimitykset lopullisen kuoloniskun. Kukaan ei täällä tunne mohikaaneja, sillä näiden intiaanien nimi on mohikköns — korko selvästi toisella tavulla. Ei liioin ole olemassa siukseja, sillä heidän nimensä on suu-suu-intiaanit. Oikein puistatti, kun ajattelin, että Fenimore Cooperin kertomuksen sankari oli »viimeinen mohikku».

Suomessa tavallisesti puhutaan, kuinka sitten mennään junassa Chicagosta San Franciscoon passifik-radalla (tai ruotsalaisittain ääntäen pasifikk-rautatiellä). Mutta korko ei tavallisuudessa ole ensimmäisellä eikä viimeisellä tavulla, vaan keskimmaisella. Tuon pitkän rautatien nimi on päsiifik reiluee (Pacific Raihway) ja Tyynen meren nimenä on päsiifik oushn (Pacific Ocean).

Koulussa opetettiin maantiedetunnilla ulkoa Yhdysvaltojen eri valtioiden nimet. Niiden joukossa olivat Konnektiköt (Connecticut), Arkansas (Arkansas) ja Missouri (Missouri). Hämmästyin koko lailla, kun täällä kuulin kuinka nimet lausutaan. Connecticut on Konnädiköt (korko toisella tavulla), Arkansas on Aaknsoo, Missouri on Mäsuurä (korko toisella tavulla).

Täällä nyt asutaan Ojaissa (äännetään Oohai), mutta koska vielä on oltu vasta pari viikkoa, en tahdo nyt kertoa mitään elämästämme täällä. Kaunista ja kuumaa vain on. Kirjoittaessani tavallisesti hikoinen niin, että vähä väliä täytyy pyyhkiä kasvoja nenäliinalla. Mutta ruumis on arvatenkin hyvillään.

Näkemiin siis maaliskuuhun. Silloin kirjoitan täkäläisistä oloista.

Maaliskuu, s. 73–81

Pitkän automatkamme viimeisen yön vietimme siistissä hotellissa Venturan pienessä kaupungissa Tyynen meren rannalla. Maksoimme aamulla viimeisen yövuokramme ja olimme iloisesti hämmästyneet siitä, että se oli pienin koko matkalla. Olimme jostain muka lukeneet, että Californiassa kaikki on ylen kallista. Helpotuksesta huokaisten istuimme autoon ja suuntasimme kulkumme Ojaihin päin.

Oikeastaan meidän olisi pitänyt viettää edellinen yö Hollywoodissa Los Angelesin ulkopuolella. Siellä oli suomalainen perhe, jonka luo konsulaattiystävämme Y. P. oli kehottanut meitä pysähtymään, koska he osaisivat neuvoa meille, mihin meidän pitäisi asettua asumaan Ojaissa. Kuulimme myöhemmin, että tämä ystävällinen perhe oli meitä kovasti odottanut, koska Y. P. nähtävästi oli heille kirjoittanut, minä päivänä suunnilleen saapuisimme.

Nyt siis ajoimme omin päin Ojaihin. Oli kirkas ja aurinkoinen sunnuntaiaamu. Ei ollut vaikeata löytää tietä Ojain pieneen kaupunkiin, koska Amerikassa tienviitat aina ovat ensiluokkaisia.

— Minne nyt sitten mennään Ojaista? kysyimme itseltämme ja toisiltamme.

— No, tiedustellaan ensin, missä Y. P:n farmi on, vastasimme yksimielisesti.

Olin New Yorkissa saanut Y. P:ltä tarkat tiedonannot ja kartat ja selitykset.

Mutta voi kauhistus, kaikki paperit olivat unohtuneet Annadaleen ja minä tietysti olin unohtanut kaikki asianomaiset nimet, paikkojen ja ihmisten. Meidän oli vain turvaututtava hyvään seikkailuonneemme.

Saavuimme Ojain korkeiden kukkuloiden ympäröimään toistakymmentä kilometriä pitkään laaksoon ja ajoimme pitkin pääkatua (lue: ainoata katua) pienen kaupungin läpi. Kadun varrella oli ainoastaan kauppoja — loisteliaita amerikkalaiseen tapaan — ja yleisiä rakennuksia, posti, pankki, hotelli, kirkko, kouluja y.m. Se teki kylläkin viehättävän vaikutuksen ja autoja seisoi kymmenittäin molemmin puolin katua, kuten Amerikassa kuuluu asiaan. Eivät ne kaikki olleet loistoautoja, — enimmäkseen kahden hengen istuttavia ja joukossa kunnioitettavan keskiaikaisen ja kuluneen näköisiä Fordeja. Meidän seitsemän hengen kirkasvärinen, vaaleanvihreä La Sallemme teki mielestämme kuninkaallisen tai ainakin kreivillisen vaikutuksen ajellessamme hiljaa eteenpäin.

Kyselimme ystävämme Mr. P:n farmia. Kenelläkään ei ollut siitä aavistusta. Vasta kun hokasimme mainita, että se on jossain Mr. Krishnamurtin paikan lähellä, oli joku asiasta selvillä.

—Oh yes, Mr. Krishnamurti. You see, his place is there on that hill somewhere.

Ja neuvojamme osoitti meille kädellään kukkulaa, jossa Mr. Krishnamurtin paikan piti olla.

Ajoimme eteenpäin peltoviljelysten ja puutarhojen keskitse kuutisen kilometriä ja käännyimme sitten vasempaan mäkeä ylös, kuten meille oli neuvottu. Parien kilometriä noustuamme jokainen meistä lie aavistanut, että tuossa oikealla komean kivikkoaidan takana on Krishnamurtin talo, mutta kuljimme ohi ja pysähdyimme pienemmän rakennuksen luo tiedustellaksemme Y. P:n farmia. Nytkään ei vastaajalla ollut aavistustakaan siitä, mutta kun mainitsimme Krishnamurtin nimen, kirkastui hänen järkensä heti ja hän sanoi viitaten kädellään juuri sitä paikkaa, jonka ohi olimme tulleet:

—Tuossa on Mr. Krishnamurtin talo.

Kiitimme, käännyimme ja päätimme, että mennään sinne nyt — ehkä asiat tästä selviävät.

Pysähdyimme tielle porttiaukon ulkopuolelle, ja Geraldin osalle lankesi hypätä taloon tiedustelemaan asioita. Hän hävisi puiden taakse, ja Eric ja minä jäimme autoon odottamaan — mielestämme pitkäksi aikaa.

Yhtäkkiä kuului vihdoin iloista keskustelua, ja tienkäänteessä puiden takaa ilmestyi Gerald nuoren hienonnäköisen rouvasihmisen seurassa.

En ehtinyt saada ruumiillisia kilojani ulos vaunusta, ennenkuin iloisen näköinen nainen hyppäsi luo ja kättä ojentaen sanoi:

—Oo, Te olette Mr. Ervast Suomesta, ja minä olen Mrs. Rajagopala, — mieheni on Krishnamurtin sihteeri.

Kättelimme kaikki ja minä selitin, että olimme asunnon haussa.

— Tiedän, tiedän, vastasi Mrs. R. — Te voitte vaikka vuokrata tämän Krishnamurtin talon huhtikuuhun saakka.

— Vai niin. No mennään sitä katsomaan.

Istuimme kaikki autoon ja ajoimme talon pihaan. Rakennus oli kivistä ja näytti ylen isolta ja tilavalta.

— Mutta kuinka monta huonetta tuossa talossa onkaan? kysäisin vähän ihmetyksissäni, kun katselin pientä linnaa.

— En tiedä sanoa näin äkkiä, vastasi Mrs. R. hymyillen, — mutta kylpyhuoneita ainakin on neljä.

— Herrajesta, silloinhan se on aivan liian iso meille. Meitä ei ole kuin kolme, joten emme riitä edes kylpijöiksi.

Nauroimme ja Mrs. Rajagopala puhkesi sanomaan:

— Silloinhan teille mainiosti sopii Mrs. Grayn vierastalo. Siinä on vain yksi kylpyhuone, vaikka makuuhuoneita on kolme.

— Mainiota! Missä se paikka on, että voisimme lähteä sitä katsomaan?

— Se on aivan täällä vieressä.

— Tahdotteko olla ystävällinen ja saattaa meidät sinne?

— Tietysti. Muutama päivä sitten olin Bostonissa Mrs. Grayn luona. Kuulimme teidän tulostanne tänne Mr. Y. P:n kautta ja Mrs. Gray sanoi, että voitte saada hänen guesthousensa, jos se vain teille sopii. Minä tulin tänä aamuna pikimmältäni tänne Ojaihin käymään ja palaan vielä tänään takaisin Hollywoodiin äitini luo, jossa olen, kunnes mieheni saapuu Krishnamurtin kanssa.

— Tämähän on kuin satua.

Ajoimme autossa ne harvat askeleet, jotka erottivat Krishnamurtin paikan Mrs. Grayn avarasta alueesta monine huviloineen, jotka kaikki seisoivat tyhjinä yhtä lukuunottamatta, jossa asui suomalainen teosofi Mr. R. rouvineen.

Kun olimme turvallisesti määränpäässä, jätti Mrs. Rajagopala meidät, sillä hänen piti kylpeä ja sitten ajaa autollaan Hollywoodiin, johon oli matkaa yli sata kilometriä.

Tämä Mrs. Grayn vierashuvila miellytti meitä heti tavattomasti ja jäimme ihmettelemään, mikä johdatus oli vallinnut kaikissa asianhaaroissa. Jos esim. olisimme myöhästyneet muutamia tunteja, ei Mrs. Rajagopala olisi tiennyt jäädä meitä odottamaan. Ja mihin silloin olisimme joutuneet?

Saimme kyllä myöhemmin tietää, että meille oli varattu joku huvila alhaalla kylässä, mutta siellä ei olisi ollut sitä rauhaa ja yksinäisyyttä, joka on tämän mäenkulman erikoisuus ja joka juuri minulle on niin hyvä ja tarpeellinen. Tuntui heti, että tämä paikka on jollain tavalla »magnetisoitu».

Jäimme siis tänne asumaan ja olemme nyt tätä kirjoittaessani olleet täällä kaksi ja puoli kuukautta. Elämme näet vielä tammikuuta, vaikka tämä matkakirjeeni ennättää vasta maaliskuun Ruusu-Ristiin.

— Joko olette käyneet Krotonaa katsomassa? kysyi meiltä eräänä marraskuun aamuna naapurimme Mr. R., jonka tapasimme aamukävelyllämme.

— Krotonaa, kysyin ihmetellen, — tarkoitatteko Mr. Warringtonin perustamaa teosofista pesäpaikkaa Höllywoodissa? Emme käyneet siellä, kun emme ollekaan pysähtyneet Los Angelesiin ja Hollywoodiin.

— Oo, ei Krotona enää ole siellä. Se oli alussa siellä eristetyllä paikalla, mutta kun Hollywood kasvoi niin suurella vauhdilla, jäi Krotona ihan kaupungin keskelle, ja silloin päätettiin muuttaa sieltä pois. Maat ja huvilat myytiin — siitä on jo monta vuotta — ja Krotona muutettiin tänne.

— Onko Krotona nyt täällä Ojaissa?

— Yes, se on tuolla laakson toisessa laidassa, kukkulalla sekini, ja star camp on siellä vieressä.

— Sopiiko siellä käydä?

— Yes, vaikka heti. Minulla on muuten juuri asiaa sinnepäin.

— No mennään sitten, koska olette niin ystävällinen.

Ajoimme Krotonaan, Mr. R. rouvineen omassa autossaan ja me omassamme. Matkaa oli toistakymmentä kilometriä.

Krotona, monta hehtaaria käsittävä maa-alue, on kuin pieni yhdyskunta useampine huviloineen, kaikki matkan päässä toisistaan. Siinä on Mr. A. P. Warringtonin oma espanjalaiseen tyyliin rakennettu tasakattoinen asunto, joka nyt on tyhjänä, koska Mr. W. Teosofisen Seuran varapresidenttinä on Adyarissa, kunnes uusi presidentti on valittu tohtori Besantin kuoleman jälkeen. Krotonassa on myös toimistorakennus monine kanslioineen, m.m. Esoteerisen Osaston sihteerin huone ja saman osaston kirjapaino. Suurin nähtävyys Krotonassa on kuitenkin itse päärakennus kirjastoineen ja kokoushuoneineen.

Viime vuosisadan lopulla ja tämän alussa ei Teosofisella Seuralla ollut muuta päämajaa kuin Indian Adyarissa; eri maissa teosofisten sektsionein eli osastojen päämajat olivat vuokrahuoneissa pääkaupungeissa, ja pienet olivat ne »päämajat» mitkä minä silloin näin Tukholmassa, Kristianiassa, Lontoossa. Suomi oli tietääkseni ensimmäinen maa, jolle suunniteltiin oma päämaja maaseudulle kaupungin ulkopuolelle. Se tuuma toteutui, kun v. 1910 kesällä ostin vähän maata Pakinkylässä ja rakennutin sinne kaksi huvilaa y.m. rakennuksia. Seuraavana vuonna se hyväksyttiin Suomen T.S:n päämajaksi ja vuonna 1913 lisättiin rakennusten luku varsinaisella Tempelillä, jossa siitä lähtien pidettiin vuosikokoukset. Parisissa kuuluivat kovasti ihmettelevän, että rakensimme teosofisen päämajan maaseudulle, missä »lehmätkin liikkuvat».

Amerikka oli seuraava maa. Silloisen ylisihteerin Mr. A. P. Warringtonin toimesta perustettiin v. 1912 Krotonan nimellä teosofinen keskus Höllywoodiin Los Angelesin ulkopuolelle. Se oli parhaasta päästä esoteerinen keskus, sillä seuran päämajan sijoittamista kaukaiseen länteen — vaikka sitäkin pohdittiin — pidettiin epäkäytännöllisenä. Kuten sanottu Hollywoodin Krotona tuli pian rauhattomaksi kaupungin kasvaessa ja myytiin v. 1923. Puolet rahoista käytettiin uuden Krotonan rakentamiseen tänne Ojaihin ja toinen puoli jätettiin pohjarahaksi varsinaisen T.S:n päämajan perustamista varten. Tämä päämaja, joka nyt jo

muutamia vuosia on ollut valmiina, sijaitsee Chicagon kaupungin ulkopuolella ja on komea miljoonia maksanut talo.

Mutta minun piti puhua Ojain Krotonasta.

Päärakennus miellytti minua heti. Tunsin oikein teosofisen tärähdyksen hyvästä mielestä. Kaikki oli aistikasta, valoisaa, vakavaa, — ei mitään ylleistä. Nousimme ensin terrasille, josta oli laaja näköala yli koko Ojain kylän, — kaukana laakson toisessa päässä näkyi kummulla Krishnamurtin pieni linna ja siis myös meidän matala mökkimme.

Astuimme sisään avaraan, valoisaan halliin, joka heti tuntui kodikkaalta ja kauniilta. Se oli neliönmuotoinen ja vastakkaisella seinällä oli ovi ja akkunat puutarhaan päin. Huonekaluja oli ja joitain tauluja seinillä, mutta ei mitään liiaksi. Hallista veivät kahdet sivuovet kummallakin puolen neljään isoon tilavaan huoneeseen. On näet otettava huomioon, että talo on rakennettu espanjalaiseen tapaan U-muotoon, ympäröiden pihaa kolmelta puolelta.

Hallista kävimme vuorotellen katsomassa sivuhuoneita. Oli kanslia, oli teosofisen looshin kokoushuone, oli E.S.-huone — kaikki miellyttävän näköiset kauniit ne seinämaalauksineen, sohvineen, nojatuoleineen, mattoineen. Joka huoneessa tunsu olevansa kotonaan. En löydä sanoja kuvatakseni hyvää tunnelmaani.

Paras näistä huoneista oli kuitenkin kirjasto. Kaikki seinät lattiasta kattoon täynnä hyllyjä ja kirjoja. Tilava suojia ja niin korkea, että toisella puolella oli seinä parvekkeella jaettu kahtia ja toisella puolella oli käytettävä pitkiä tikapuita. Arviolta kirjastossa oli parikymmentätuhatta nidosta. Kuulin kerrottavan, että sitä pidetään yhtenä parhaimpana teosofisena kirjastona. Suuri osa kirjoista on lainattavissa kotiinkin ystäville ja tuttaville, osa on vain kirjastossa käytettävissä. Ovat olleet niin kohteliaita minulle, että olen saanut koko ajan ottaa sieltä kirjoja tukuttain.

Mr. R. oli niin ystävällinen, että hän vei minut toiseen rakennukseen esoteerisen pääsihteerin Miss M. Poutzin puheille. Tämän vanhan suloisen naisen kanssa meillä oli kiintoisa keskustelu. Toin ilmi liikutukseni siitä, että Teosofinen Seura on aikaansaanut jotakin näin kaunista ja soliidia kuin Krotona on, mutta kun Miss Poutz tuli maininneeksi, että hän oli ollut teosofina jo 37 vuotta, kehuin puolestani, että tammikuun alkupäivinä 1934 on kulunut 40 vuotta siitä, kun minä tulin teosofiksi, ja silloin tuo herttainen 70-vuotias vanhus iloisesti huudahti: »Mutta siinäpä veitte voiton minulta!» Ja hän oli koko hämmästyneen näköinen. Kohta olenkin aivan harvoja teosofisia veteraaneja, vaikken iän puolesta ole kaikista vanhimpia.

Käynti Krotonassa jätti mieleen unohtamattoman muiston. En ole itse käynyt siellä sen koommin, koska en tahdo missään liikkua, vaikka siellä kyllä on ollut erinäisiä »tilaisuuksia». Odotan Krishnamurtin saapumista Ojaihin, ja silloin käyn ehkä hänen sunnuntailuennoissaan, joita hän pitää kirjastotalon yhteyteen rakennetussa isohkossa vapaamuurarisalissa, jota myös katselimme. Star campit eli Krishnamurtin johtamat kenttäkokoukset on pidetty isolla kentällä Krotonan kummun juurella. Eivät tiedä varmaan, pidetäänkö niitä enää, kun Idän Tähti on hajoitettu, mutta uskovat kuitenkin, että Krishnamurti jatkaa niitä täällä niin kuin

muualla. Hän ei ole kahteen vuoteen käynyt kotonaan Ojaissa, mutta tiedetään hänen tulevan tänne tänä keväänä.

*

Suomalaiset täällä ovat erittäin ystävällisiä. En ole itse missään liikkunut, kuten sanottu, mutta heitä on useita käynyt meitä katsomassa. Vaikka he kauan ovat asuneet Amerikassa, tuntevat he minut, koska muinoin ovat käyneet luennoissa Suomessa. He ovat tietysti kaikki teosofeja täällä Ojaissa. Varsinkin Mrs. H., nyttemmin leski, mutta ennen naimisissa erään suomalaisen kanssa, jonka hyvin muistan, on meillä käynyt monta kertaa, auttaen pyykin pesussa ja ilahduttaen kertomuksillaan teosofisista suuruuksista, Annie Besantista y.m. ja varsinkin Krishnamurtista, jota hän aina on palvellut K:n täällä ollessa.

Pidimme velvollisuutenamme käydä Hollywoodissa Mr. J. H:n perhettä tervehtimässä, josta mainitsin edellä, että he odottivat meitä tulomatkallemme. Mrs. H. täältä Ojaista seurasi mukana oppaanamme, ja meillä oli kiintoisa sunnuntaipäivä Hollywoodissa, jos kohta minä maanantaina huomasin olevani niin rasittunut, etten sen koommin ole uskaltanut tehdä mitään samantapaisia matkoja. Tämä tapahtui joulukuun 3 p:nä.

Hollywoodissa on Vapaamielisellä katolisella kirkolla oma sievä kirkkonsa. Kävimme aamupäivän jumalanpalveluksessa eli messussa. Piispa Irving S. Cooper piti saarnan, ja ruotsinmaalainen tohtori Ingelman toimi pappina kahden muun papin, usean diakoonin, kuoropoikien ynnä kuoron avustamana. Jumalanpalvelus oli koko lailla kaunis, alussa hieman teatraalinen, mutta lopussa, kun ehtoollinen jaettiin, ylevän vaikuttava. Urkujen soitto tietysti oli tärkeänä tekijänä.

Iltapäivällä ajelimme ympäri Hollywoodin, jota parikymmentä vuotta sitten tuskin oli olemassa, mutta joka nyt on laaja, kaunis puutarhakaupunki, monine uhkeine miljonäärihuvioloineen. Kehitys täällä Amerikassa on huumaava.

Illalla tuli suomalaisia ystäviä J. H:n taloon meitä katsomaan ja keskustelu oli sekä vilkas että antoisa. Kaikki suomalaiset muuttuvat Amerikassa enemmän tai vähemmän maailmanihmisiksi, joiden kieli ei ole kankea eikä kahleissa. Hauska on kuulla heidän puhuvan ja kertovan.

Hauska oli myös 130 kilometrin kotimatka iltamyöhällä (klo 9-12) ja pitkä keskustelu Mrs. H:n kanssa, joka kertoi miehestään ja hänen kuolemastaan.

*

Nyt lukijani ovat ehkä uteliaat kuulemaan jotain itse tästä Ojaista. Minkälainen paikka se on? Weil, sanon Amerikan suomalaisten tapaan, tämännimisenä, vieläpä kaupunkina, se ei ole vanha. Ette löydä sen nimeä uudemmistakaan kartoista. Se oli ennen Nordhoff, mikä lie ollutkaan kylä, ja se nimi löytyy kartasta vähän koilliseen Venturan kaupungista. Ojai (äännä: oohai) on espanjalainen nimi ja merkitsee »pesä». Kaupunki, nimi ja kaikki lienee syntynyt vasta kun teosofit valtasivat paikan. Sekin on sitten kasvanut amerikkalaiseen tapaan,

edistynyt ja sivistynyt. Kadut ovat asfalttiteitä, sähköt, puhelimet ja vesijohdot on joka talossa.

Onko tämä paikka kaunis? Well, sanon taas, täällä sitä pidetään erittäin kauniina. Ja onhan sillä viehätöksensä, ennenkaikkea ainainen, herttainen, lämmittävä aurinko. Eucalyptuspuut muistuttavat hahmopiirteiltään kotimaan koivuja, mutta niillä ei ole koivujen tuoreutta, vaikka tuoksu on hyvä. Pinjat ja cypressit ovat kaikuja kuusista ja havupuista omaamatta näiden arvokkuutta ja majesteettisuutta. Mutta kukkia on monenlaisia ja paljon, ja mehiläiset surisevat ahkerassa työssä. Appelsiinilehtoja on paikkakunta täynnä ja niiden isoja, punaisia hedelmiä korjataan paraikaa — sadottain joka puusta. Värejä on paljon. Auringon laskiessa kuuluvat korkeat kukkulat violetinvärisinä, sinisinä, vaaleanharmaina harsoina — sangen lumoava näky. »Aivankuin teatterissa», ajattelin ensi kerralla ja tunsin kunnioitusta modernia kulissitekniikkaa kohtaan.

Suomalaisena luonnollisesti kaipaen vettä — järveä tai jokea, mutta eihän kaikkea hyvää ole yhdessä paikassa. Niinpä täällä läheisyydessä ei ole lehmäiä eikä juuri koiriakaan. Kukon kieunta ei aamulla herätä. Öisin vain prääriakoirat eli sudet (coyotes) laskeutuvat alas vuorilta, lähestyvät taloja ja ulvovat haikeasti, joskaan ei häiritsevästi.

Olihan täällä sentään vettä uuden vuoden tienoissa. Satoi muutamana päivänä ja tuuli, ettei juuri tullut ulkona käytyä. Mutta en minä mitään erikoista huomannut. Vasta uudenvuoden yönä sain tietää, että oli käymässä harvinainen luonnollisuus. Vettä tuli tulvanaan vuorilta, tuoden tullessaan mutavirran, joka hävitti kaiken tieltään. Naapurimme Mr. R. oli hädissään, sillä hän pelkäsi, että muta veisi koko talon, jossa hän asui. Läheltä se sipaisikin. Mutta kun hän kävi meillä, lohdutti Gerald, ettei mitään pahaa voi täällä tapahtua. Vesi kyllä yhtenä pauhuna virtasi vanhassa kuivassa uomassa, aivan tämän paikan vieritse, hävittäen sillat ja tiet. Surkea oli näky täällä ja muualla uuden vuoden päivänä. Ei ollut ajattelemistakaan, että autolla olisi minnekään päässyt. Mutta kaikkihan korjattiin vähitellen, ja mitä tämä meidän vesitulvamme oli verrattuna Hollywoodin ja Los Angelesin kauhuihin, joissa ihmisiä kuoli kymmenittäin ja taloja hävitettiin tuhansittain.

Lukuunottamatta tuota uuden vuoden jännitystä, on elämämme täällä kulunut rauhallisesti ja säännöllisesti. Tahdon kiittää kaikkia, jotka kotimaasta päin muistavat minua ja meitä kirjeillään ja korteillaan. Ette arvaa, ystävät, kuinka tervetullut jokainen viesti kotimaasta on vieraalla maalla oleskelijalle!

Huhtikuu, s. 109–111

Tästä tulee nyt sangen lyhyt »matkakirje» Ruusu-Ristin huhtikuun numeroa varten. Tahdon vain antaa elonmerkin itsestäni, etteivät lukijat luulisi minun unohtaneen Ruusu-Ristiä.

Kummallista kyllä, tuo aikauskirjamme on täällä Amerikassa ollessani käynyt minulle odottamattoman rakkaaksi. Se riippunee siitä, että hyvät ystävät sitä toimittavat ja että minulla ei ole siitä mitään huolta eikä vaivaa. Mutta voi, kuinka hyvin ymmärrän niitä tilaajia, jotka vuosien varrella ovat sanoneet minulle

odottavansa Ruusu-Ristiä kuin päivän nousua! Minäkin olen nyt täällä ollut melkein sairaana ikävästä, kun lehti on saapunut tänne aina vasta seuraavan kuukauden loppupuolella. Olen ajatellut, että siinä kohden on saatava aikaan muutos. Sen sijaan, että Ruusu-Risti ilmestyy Suomessa kuukauden 21 p:nä, on se saatava ilmestymään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Silloin on vähän toivoa, että rakkaat amerikkalaiset ystävät ja lukijat saavat sen käsiinsä edes samassa kuussa. En voi velvoittaa toimitusta siihen tänä keväänä, kun en ennen ole asiaa hoksannut, mutta ehkä jo syksystä lähtien voimme saada tässä muutoksen aikaan.

*

Tänään on maaliskuun 7. päivä. Kevät on alkanut. Tämä ei merkitse, että luonnon ulkoasu olisi paljonkaan muuttunut. Maa on vähän viheriämpi, mutta monenlaiset kukat ja ruusut kukkivat nyt niinkuin koko talven, ja puut seisovat yhtä vihreinä kuin aina. Linnut laulavat, aurinko paistaa. Aamuisin tervehdin heitä aina omalta parvekkeeltäni. Aurinkoa en uskalla katsoa suoraan silmiin, hän on liian loistava minun hämärälle katseelleni, tervehdin häntä muuten vain, mutta linnuille juttelen. He istuvat puiden oksilla ja katselevat minua päätään käännettäen milloin toisella, milloin toisella silmällä. Heistä tulee aina kuin siunaava ajatus, ja jos he sattumalta jonakin pilvisenä aamuna ovat poissa, tuntuu minusta kuin hyvät ystävät olisivat hyljänneet. Olen pannut merkille, että kun linnut tervehtivät aamulla, silloin sujuu työ päivällä.

Ojaissa käymme joka päivä, pojat ostoksilla, minä huvikseni. Siellä on pieni puisto korkeine puineen ja viheriöine nurmineen, taustalla on istumakorokkeiden ympäröimät tenniskentät, ja ilma on raikkaan tuore. Käyskentelen siellä mielelläni, sillä se muistuttaa Kaisaniemeä sellaisena kuin Kaisaniemi oli ennen minun lapsuudessani rehevässä koskemattomassa luonnollisuudessaan.

Ojaissa on toinenkin näky, joka herättää tunnelmaani. Maantie on bulevardina, suuret rehevät tammet kuvastuvat iltapäivän aurinkoa vasten ja minulle tulee vaistomaisesti aina tässä valaistuksessa mieleen tie, joka Parisista päin lähenee Malmaisonia. Toisin sanoen Ranska johtuu mieleeni voimakkaasti muistoinen ja ahdistaa sydäntäni. Ranskassa olen tässäkin elämässä käynyt, ja tämä tunnelma ei sentähden ole käsittämätön.

Mutta hassunkurisen käsittämätön on eräs toinen tunnelma. On määrätty kohta tiellä Ojaihin, jossa sydämeni aina säpsähtää. Lähestymme siltaa, jonka alitse virtaa olematon joki, mutta josta näkyy matala, mukulakivinen uoma — »creek», kuten täällä sanotaan. Kuivan jokiuoman molemmiin puolin on matalia pensaita siellä täällä ja avara, epätasainen kenttä, jossa kasvaa pensaita ja ruohoa. Taustassa on puita ja talo, vanhannäköinen, kaksikerroksinen. Joka kerta kun tämä näky kohtaa silmiäni vavahdan ja sanon itselleni: aivankuin Tanskassa. Häpeän tästä kertoa, sillä en ole käynyt maaseudulla Tanskassa tässä elämässä enkä muista ennenkään siellä eläneeni.

Mutta pidän tuommoisista selittämättömistä päänäpistöistä. Ne antavat väriä jokapäiväiselle elämälle.

*

Olen vastikään saanut valmiiksi uuden kirjan. Se on vielä niin uusi ja neitseellinen maatessaan tuossa edessäni pöydällä, että itse pidän siitä ja kuvittelen ja haaveilen, että toisetkin tulevat siitä pitämään. Onhan se vähän erikoinen, mutta kyllä juuri sen erikoisuus vähän pelottaakin. Toivon sen ilmestyvän syksyllä.

Pojat sanovat minulle, että teen liikaa työtä, että minun pitäisi levähtää ja hoitaa terveyttäni. Mutta minä olen iloinnut, että olen voinut kirjoittaa. Se on ollut minulle terveyden merkki. Viime keväänä en osannut kirjoittaa, ja se oli mielestäni sairauden ja heikkouden merkinä. Tietysti ero on suuri, kun en mitään luentoja nyt pidä enkä missään liiku. Ei ole muuta ajattelemista kuin minkä käsillä oleva kirjallinen työ vaatii — ja se on todella suuri etuoikeus.

Ihmiset täällä ovat jonkin verran ihmetelleet, etten missään käy. En etsi mitään seuraa, en käy »elävissä», en ajele missään. Mutta kun selitän niille, jotka sattumalta tänne tulevat, että haluan vain rauhaa ja hiljaista työtä, niin he mitä kauneimmalla ja ystävällisimmällä myötätunnolla heti sanovat ymmärtävänsä. Onpa joku kertonut minulle, että tänne Ojaihin saapuu kaikenlaisia »originaaleja». Ehkä siis olen yksi numero lisää siinä galleriassa.

Tämmöisen lyhyen kirjeen lähetän nyt Ruusu-Ristille, mutta se on täynnä sydämellisiä terveisiä kaikille lukijoille!

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo on laadittu kunkin Toimittajalta-kirjoituksen sisällöstä kertovat otsikot. Näitä otsikoita ei ole P. E:n itsensä alkuperäisesti toimittamissa Toimittajalta-kirjoituksissa. Tähän sisällysluetteloon ne on laadittu siinä toivossa, että ne helpottaisivat tutkijaa, joka etsii määrättyä asiaa P. E:n Toimittajalta-kirjoituksista.

RUUSU-RISTI 1925

N:o 1	Tammikuu:	sivu
	”Vanha vuosi on kuollut, eläköön uusi vuosi!” — Aikamme kulttuuri ja Salainen Oppi. — Australialainen Dawn kirjoittaa H. P. B:n merkityksestä. — Suomen Ruusu-Risti ja muita rosenkreutsiläisiä seuroja.-Tietäjän ja Ruusu-Ristin painopaikka	9
N:o 2	Helmikuu:	
	Kummallinen ilmoitus Jeesuksen tulosta. — H. P. B. kirkon pääopinkappaleesta ja ”vereen kastamisesta.” — F. Ossendowskyn kirja Petoista, ihmisistä ja jumalista. — Joanna Southcott-liike. — Ruusu-Risti tänä vuonna 432 tekstisivua.....	13
N:o 3	Maaliskuu:	
	L. A. Compton-Rickettin vaikutelmia kirjasta Mestarein alkuaikaiset opetukset. — Ranskalaisten ja amerikkalaisten rehellisyys. — Erkki Melartinin viisikymmenvuotisjuhla.....	18
N:o 4	Huhtikuu:	
	Teosofisen liikkeen auktoriteetti. — Teosofinen Raamattu. — Antroposofia ja Suomen Yhteis-Vapaamuurari. — Rudolf Steiner kuol- lut.....	22
		309

N:o 5 Toukokuu:		sivu
	Teosofinen liike 50-vuotta. — H. P. B:n kirje Mrs. Sinnetille. — Joanna Southcott-liike ja Panacea-lääke. — Toivo Uuskallion kirja Ilmestyksiä ja elämyksiä.-Puolen vuoden tilaajat.....	29
N:o 6 Elokuu:		
	H. P. B:n kirje Mr. Sinnetille. — Annie Besant 30-vuotta sitten suhteestaan politiikkaan. — Sisar Mc Pherson'in toiminta Amerikassa. — Oma Ruusu-Risti työni.....	37
N:o 7 Syyskuu:		
	Kansainvälisiä kokouksia. — J. B:n kirje. — Kadonnut Sana: P. E:n hahmoittelema teosofinen työohjelma. — Vuorisaarnan suomenos. — H. P. B:n kirje ensi numeroon. — Ruusu-Ristin Joulukalenteri tilattavaksi	44
N:o 8 Lokakuu:		
	H. P. B:n kirje Mr Sinnetille koskien jesuiittojen toimintaa. — H. P. B:n kirjeitä Mr. Sinnetille N:o 88. — Joanna Southcott-liike herättänyt paljon huomiota Suomessa	49
N:o 9 Marraskuu:		
	H. P. B. ja vapaamuurarius. — H. P. B:n kirje P. van der Lindenille. — P. E:n uudistusta pohditaan. — Ruusu-Ristin tilaus. — Ruusu-Ristin neuvoston varoitus	55
N:o 10 Joulukuu:		

RUUSU-RISTI 1926

N: o 1 Tammikuu:		
	Äärimmäisen itsenäisyyden ja itsenäisen luottamuksen tie. — P. E. 50-vuotta. — Rudolf Steiner: Mein Lebensgang. (Elämänjuoksuni) - Prinsessa Karadjan runoelma Valoa kohti. — Onnellista uuden vuoden jatkoa.....	60
N:o 2 Helmikuu:		
	Krishnamurti ja Kristuksen toinen tuleminen. — P. E. ”ylistysten tulvassa.” — Materialismi vaiko teosofia.....	67
N:o 3 Maaliskuu:		
	L. Ouroussow'in artikkeli Muutamia ajatuksia teosofiasta. — Mikä johti minut perustamaan Ruusu-Risti-seuran?-Messias-odotus.	71

N:o 4 Huhtikuu:		sivu
	H. P. B:n artikkeli Uudenaikaisia apostoleita ja vale-messioita. — H. P. B:n auktoriteettius teosofisessa tiedossa. — Vaan-mikä ei ole ollut, toivokaamme sen tulevan. — Saint Germainin ajatelmia. - Miksi H. P. B. oli ankara arvostellessaan vapaamuurariutta? — H. P. B:n kanta vapaamuurariuteen	76
N:o 5 Toukokuu:		
	H. P. B:n kirjallinen tervehdyssanoina Amerikan Teosofisen Seuran vuosikokoukselle. — Lootuskoulut. — Mikä seura tai mikä henkilö edustaa tällä hetkellä Salaista Veljeskuntaa? — Puolen vuoden tilaus.....	83
N:o 6 Elokuu:		
	Mitähän eversti Olcott ajattelisi, jos hän eläisi? — Mutta, kuten sanottu. — Esoteerinen näkökanta. — T. S:n alkuperäinen ohjelma ja Teosofisessa Seurassa vaikuttava nykysuuntaus? — Maantieteelliset rajat ja T. S:n osastot. — Kesäkurssit aavistuksena Ruusu-Ristiopistosta. — Ote astrologi Nap. Hultinin kirjeestä. — Syksyn luentokausi ja looshityö.....	88
N:o 7 Syyskuu:		
	Seurakunta-aate ja Ruusu-Risti. — Mitä ajattelen horoskoopeista? — H. P. Blavatskyn taikasormus. — Kolme kiintoisaa kirjaa. — Ruusu-Risti-lehden uusi tilausvuosi edessä	95
N:o 8 Lokakuu:		
	”Maailmanopettaja” ja mystillis-kosmillinen Kristus. — Tri. John Sonck’in kirjoituksen johdosta Helsingin Sanomissa. — Keskustelu Ruusu-Risti-työstä. — Asevelvollisuusmanifesti	102
N:o 9 Marraskuu:		
	Krishnamurtin ajatuksia esitelmässä Rauha ja sota. — Poleeminen lausunto Idän Tähdeltä. — Ruusu-Ristin ulkoasu paranee	108
N:o 10 Joulukuu:		
	Zacharias Topeliuksen ajatuksia v. 1895. Joulun odotus ja valmistus. — Rauhaisaa joulua ja onnellista uutta vuotta!	110

RUUSU-RISTI 1927

N:o 1 Tammikuu:	
	Totuus on yksi. — Markiisitar de Pompadour’in kuvaus kreivi de

	Saint-Germainistä. — ”Mitä ette tahdo, että toiset teille tekisivät, sitä älkää tekään tehkö heille.” — Aikakauskirjamme levittäminen.	sivu 113
N:o 2	Helmikuu: Madame Blavatsky, Elämän papitar. — Homoseksualismi. — K. S:n kirje koskien homoseksualismia. — P. E:n vastaus K. S:n kirjeeseen. Tilatkaa kirjanne Mysticasta!	117
N:o 3	Maaliskuu: Vapaamielisen Katolisen Kirkon piispan J. I. Wedgwoodin esitelmä. — Vuorisaarnasta puhuttaessa. — Ruusu-Ristin vuosikokous pääsiäiseksi	122
N:o 4	Huhtikuu: Mustat maagikot	125
N:o 5	Toukokuu:	
N:o 6	Elokuu: Kalojen merkistä Vesimieheen. — Vesimieskauden vaikutuksia. — Keskustelua mustasta magiasta. — P. E:n vaikutelmia ulkomaanmatkalta. — Helsingin luennot	128
N:o 7	Syyskuu: Jeesuksen Kristuksen perustama uusi liitto. — Pyhä hindulainen kirjallisuus. — Erään innokkaan ruusuristiläisen suunnitelmia. — Ruusu-Risti-lehteä koskevaa. — ”Heräsin virkistävästä unesta.”	133
N:o 8	Lokakuu: Lentolaivassa Helsingistä Tukholmaan. — Lokakuun numero. — Luennot ja kysymyskokoukset alkavat lokakuun lopulla	137
N:o 9	Marraskuu: E. P:n kirjoitus Materialismi vai teosofiako? — Mrs. Besantin esitelmä Capitol-teatterissa Helsingissä. — Therese Neumann ja stigmatisointi. — Stenbibeln. — Aikakauskirjamme neljäskolmatta vuosikerta	139
N:o 10	Joulukuu: ”Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, maassa rauha ja ihmisille hyvä tahto!” — Ihmiskunnan yleisen veljeyden ydin. — Oomoto-liike.- Vanha joululegenda. — Joulutervehdys	144

RUUSU-RISTI 1928

N:o		sivu
1	Tammikuu: Tohtori Annie Besantin ajatuksia Trianon rauhansopimuksesta. — Max Wardallin kirjoitus Maailmanrauha. — Uusi vuosi.....	151
2	Helmikuu:	
3	Maaliskuu: Hugo Toliin kirja Dog Jesus pä korset? — Kulmakoulu. — Ruusu- Risti-seuran vuosikokous helluntaina.....	154
4	Huhtikuu:	
5	Toukokuu:	
6	Heinäkuu:	
7	Syyskuu:	
8	Lokakuu:	
9	Marraskuu:	
10	Joulukuu: Rohkaisevia kirjeitä Ruusu-Ristin suhteen. — Lehden tuleva sisältö. — Jeesuksen työ. — Onnellista joulua!	156

RUUSU-RISTI 1929

N:o	1	Tammikuu: Totuus ylimmäksi kaikkea! — Bolshevistisia aatteita radion välityk- sellä. — Ensimmäisten kristittyjen ”kommunismi”. — Kiitos kaikil- le	161
-----	---	---	-----

N:o 2	Helmikuu: Ruusu-Risti ja politiikka	sivu 163
N:o 3	Maaliskuu: Ruusu-Ristin poliittinen ohjelma. — Ruusu-Ristin vuosikokous pääsiäiseksi. — Oikaisu	166
N:o 4	Huhtikuu: H. P. Blavatskyn uranuurtajan työ. — Onnistunut vuosikokous. — Aikakauslehtemme	169
N:o 5	Toukokuu: Mrs. Besantin sunnuntai-esitelmät Lontoossa. — Harry Houdini. — Suomen Rauhanliiton Keskushallituksen anomus. — P. E. ulko- maille. — Kesäkurssit elokuun alussa	172
N:o 6	Elokuu: Unessa kuultua. — Paneurooppalainen Liitto. — Stanley Jones'in Intian polkujen Kristus. — Tässä numerossa	175
N:o 7	Syyskuu: Psykometrinen lausunto H. P. Blavatskysta. — Kesäkurssija muis- tellessa. — Mitä pidätte tämän vuoden Ruusu-Risti-lehdestä?	179
N:o 8	Lokakuu: Nykyinen vaikea taloudellinen asema. — Raha ja henkinen elämä. — Kysymyksiä lehtemme täyttäessä 25-vuotta	181
N:o 9	Marraskuu: Tie. — Jumalan tuntemus. — Ruusu-Risti-lehtemme kymmenes vuosikerta	183
N:o 10	Joulukuu: Isä ja Poika. — Sisäinen todistus Jeesus Kristuksen historiallisuu- desta. — Historiallisia todistuksia. — Flavius Josefuksen muistiinpa- noja. — Jeesuksen henkilön historiallinen varmuus. — Joulukuun syntyy poikana ihmisen sydämessä	185

RUUSU-RISTI 1930

N:o 1	Tammikuu: Uuden vuoden toivomuksia. — P. E:n kiitos onnentoivotuksista. — ”Vapaa Sana”-osasto. — Kaikkea, kaikkea hyvää vuodelle 1930!	191
-------	--	-----

N:o 2 Helmikuu:	sivu
Suhteeni armeijaan, suojeluskuntaan, lottiin jne. — Vähän kirjoista. —”Kirjaviisautta.”.....	193
N:o 3 Maaliskuu:	
Kuinka teosofia tekee meidät paremmiksi ihmisiksi.....	198
N:o 4 Huhtikuu:	
Tuhatvuotisen valtakunnan valmistelua	200
N:o 5 Toukokuu:	
Yhdeksän vuotta P. E:n kiertokirjeestä kaikille maailman teoso- feille. — Tri. Gottfried de Puruckerin aloite. — Huhtikuinen vuosi- kokous Helsingissä. — Kesäkurssit elokuun alkuun. — ”Veli.” —Vastaanottoni.....	201
N:o 6 Elokuu:	
Point Loman juhla kokous H. P. Blavatskyn muistoksi. — Avun pyyntöön ja saamiseen sisältyvä velvoitus. — Mitä ajatella nykyajan tapahtumista meillä Suomessa?	206
N: 7 Syyskuu:	
Jyväskylän kesäkurseilla 3 — 10 p:nä elokuuta. — T. S:n Eurooppa- laisen Liiton päätökset. — Ruotsinkielisen Ruusu-Ristin jäsenen kirje ja ehdotukset. — Mahdollisen matkani aiheuttama muutos Ruusu-Risti-lehden ilmestymisessä	208
N:o 8 Lokakuu:	
Keskustelu toisen minäni kanssa. — Ylläoleva keskustelu. — Ruusu- Ristiin uusi osasto: Pyrkijän päiväkirjasta	210
N:o 9—10 Marras-joulukuu:	
Joulu taas lähestyy. — Teosofien tehtävä. — Viisaus ja kapinointi. - P. E:lle kirkastunut päämäärä: uusi uskonpuhdistus	212

RUUSU-RISTI 1931

N:o 1 Tammikuu:	
H. P. Blavatskyn juhlavuosi. — Nimi ”Teosofia”. — H. P. Blavats- kyn asema. — H. P. B:n sanoma. — Mitä H. P. B. opetti? — Kirjalli- suutemme menekki. — Ystävän lämpimät rivit. — Ruusu-Risti 27:nnellä ikävuodellaan.-Parhainta uuden vuoden jatkoa.....	216

N:o 2 Helmikuu:		sivu
	Ruus-Risti H. P. B:n työn jatkajana. — Tervehdykset kahdelta taholta. — Veikko Palomaa 66-vuotta. — Ruusu-Ristin tilauksen siunauksellisuus.....	221
N:o 3 Maaliskuu:		
	Puhumisen ja vaikenemisen kultainen keskitie. — P. E:n unelma toimituskunnasta. — Kieltolaki ja Lapuan liike. — Vuosikokous H. P. Blavatskyn merkeissä.....	225
N:o 4—5 Huhti-toukokuu:		
N:o 6 Kesäkuu:		
	Taloudellinen karmani. — Teosofisten seurojen yhteinen kokous Point Loma T. S:n ja Adyar T. S:n toimesta. — Helsingin teosofisten seurojen yhteinen kokous, P.E:ltä uusi näytelmä ”H. P. B.”, uusi kirja kirkosta ja tulevasta uskonpuhdistuksesta, kesäkurseilla ylimääräinen looshikokous.....	228
N:o 7 Syyskuu:		
	Vanhan teosofi-vainajan tunnelma. — Rauhan ehdot. — Syksyn luentojen alkamisajankohta, P. E:n ”H. P. B.”-näytelmä ilmestynyt.....	230
N:o 8 Lokakuu:		
	”Kansan kirkon” teosofinen yliopisto. — Ruusu-Ristin rahastot. — Tohtori G. de Puruckerin ehdotus P. E:lle. — Pyyntö.....	231
N:o 9 Marraskuu:		
	Sir Arthur Conan Doyle spiritistisenä tutkijana. — Tohtori G. de Puruckerin kanta sotakysymyksessä. — P. E:n surullinen huomio. — Vuosi loppumassa.....	234
N:o 10 Joulukuu:		
	Ruus-Ristin tehtävä.....	236

RUUSU-RISTI 1932

N:o 1 Tammikuu:		
	Uuden vuoden valvojaisissa Kulmakoululla. — Kolme harrasta totuudenetsijää rajan tuolle puolen. — Tapaninpäivän iltakahvit.	

	—Tässä numerossa. — Uuden kolmivuotiskauden hallitus. — Sisä-	sivu
	lysluettelo.....	239
N:o 2	Helmikuu: Mussolini sulkenut Italian Vapaamuurarilooshit. — Kirkkoherra Jokipiin alustus.-Ruusu-Ristin kahdestoista vuosikokous.....	241
N:o 3	Maaliskuu: Goethe, vapaamuurari ja rosenkreutsiläinen. — Henki aineen edelle. — Tohtori Stokes'in arvostelu Annie Besantin ja C. W. Leadbeaterin okkultismista. — The Temple Artisan'in uutinen. — Tässä numerossa.....	243
N:o4-5	Huhti-toukokuu: Iloisia ja surullisia yllätyksiä. — Kirje vuosikokouksen onnellisilta päiviltä. — Ruusu-Ristin Kirjallisuusseura perustettu. — Kesäkurssit alkavat Jyväskylässä elokuun 7 p:nä	247
N:o 6	Elokuu: Valkenevan päivän edellä. — Vesimies, veljeyden merkki. — Rakkauden ensimmäinen askel.....	250
N:o 7	Syyskuu: Paavalin Damaskuskokemus.....	252
N:o 8	Lokakuu: Karma ja ihmisen täydellisyys. — Etelä-Californian indiaanitietäjän ennustus. — Finsk Tidskrift julkaissut artikkelin H. P. B:tä vastaan. —Tulevaisuuden suunnitelmia.....	256
N:o 9—10	Marras-joulukuu: Jouluöinen keskustelu Kuoleman kanssa. — Ruusu-Risti ensi vuonna. — Ruusu-Ristin tilaus. — Kaksi uutta kirjaa Pekka Ervastilta. —Rauhallista ja onnellista joulua	261

RUUSU-RISTI 1933

N:o 1	Tammikuu: Suokoon uuden vuoden karma. — Muutamia jouluksi ilmestyneitä kirjoja. — Kuluneen vuoden viimeiset sensatsioonit. — Sydämellinen kiitos	265
-------	--	-----

N:o 2	Helmikuu:.....	sivu
	Kulmakoulutalo myydään pakkohuutokaupalla. — Aikakauskirjamme. — Teosofisten seurojen yhteenliittyminen Suomessa.....	267
N:o 3	Maaliskuu:	
	Kulmakoulun pakkohuutokauppa peruuntunut. — Kiittävät sanat. — Teknokratian aatteet. — Ruusu-Ristin kolmastoista vuosikokous.....	269
N:o 4-5	Huhti-toukokuu:	
	Ruusu-Risti ja vapaamuurarius. — Terveystilani. — Ruusu-Ristin ilmestyminen.....	271
N:o 6	Heinäkuu:	
	Ennustuksia Suomen tulevaisuudesta. — H. P. Blavatskyn ennustus. — Helluntain vuosikokous. — Ensi numero ja kesäkurssit.....	273
N:o 7	Syyskuu:	
	P. E. Amerikanmatkalle. — Poissaoloni aiheuttamia muutoksia. —Kiitosta P. E:n varhaiskauden teokselle Haaveilija.....	276
N:o 8	Lokakuu:	
	Ensimmäinen matkakirje. — Toimituskunta. — ”Jos tahdotte kulkea minun teilläni.” — Toinen matkakirje. — Sielun todellisuus. — Näkemiin ensi kirjeessä!.....	278
N:o 9—10	Marras-joulukuu:	
	P. E:n joulukirje Californiasta. — Matkamuistelmani. — Tilatkaa Ruusu-Ristiä	282

RUUSU-RISTI 1934

N:o 1	Tammikuu:	
	P. E. kirjoittaa vaikutelmistaan Amerikassa. — Rauhaisan ja onnellisen joulun ja hyvän uuden vuoden toivotus	283
N:o 2	Helmikuu:	
	P. E. kirjoittaa vaikutelmistaan Amerikassa.....	293
N:o 3	Maaliskuu:	
	P. E. kirjoittaa vaikutelmistaan Amerikassa.....	300
N:o 4	Huhtikuu:	
	P. E:n viimeinen kirje Amerikasta.....	306

Julkaisuja ja kirjoja Pekka Ervastilta vuosina 1925–1934:

Kristuksen toinen tuleminen, 1925
Itsemurha, 1925
Vuorisaarna, 1925
Kadonnut sana, 1925
Temppeleiherrain unelma, 1927
Kiusausten koulussa, 1928
Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa, 1929
Kuka auttaa meitä kuolemassa? 1930
Kristuksen tutkimaton rikkaus, 1930
Tähtikoulut, 1930
”H. P. B”, 1931
Ruusuristolainen elämänymmärrys, 1932
Mitä on magia? 1932
H. P. Blavatsky ja hänen teosofiansa, 1932
Eurooppalaisia näköaloja, 1933
Ruusu-Risti ja vapaamuurarius, 1933
Neljä kättä, 1934

Pekka Ervastian kuoleman jälkeen julkaistuja ensipainoksia:

Suuri seikkailu, 1934
Laki vaiko evankeliumi, 1936
Jumala ja luominen, 1937
Valoa Pohjolasta, 1938
Jeesus Kristus, Maailman Vapahtaja, 1940
Ihmisyyden uskonto, 1941
Gnostikot, 1942
Teosofian sanoma nuorille, 1944
Johanneksen evankeliumi, 1944
Uni ja kuolema, 1944
Äiti, 1944
Nykyisen ajan ongelma ja sen ratkaisu, 1945
Karma ja sairaudet, 1947
Avioliitto ja lapsen kasvatus, 1947
Eväitä matkalle, 1949
Kirkko-ekleesia, 1950
Ihmisen synty, 1950
Kristus meissä, 1951
Nuorten elämänihanteet, 1952
Pieni Ruusu-Risti-katekismus, 1953
Uusi uskonpuhdistus, 1953
Vihkimyksen polku ennen ja nyt, 1955
Tietäjän Aarteisto, I osa 1953
— „ — II osa 1954
— „ — III osa 1956
Jälleensyntymisen mysteereitä, 1957
Jeesus Kristuksen elämänymmärrys, 1958
Salaperäinen ihminen, 1960

Jumalainen suunnitelma ja teosofia käytännössä, 1960
Nostradamus ja Cagliostro, 1961
Pahan voittaminen, 1964
Mestarit ja teosofinen liike, 1966
Jeesus Kristus ihmisenä ja Jumalana, 1966
Jeesuksen rukous, 1966
Ihmiskunnan varhaisvaiheita, 1967
Henkiseen tietoon, 1973
Sfinksin arvoitus, 1977
Esoteeriset koulut ja Okkultinen maailma, 1979
Teosofisia muistelmia, 1980
Ihmiskunnan alkuperäinen kieli ja kirjoitus, 1983
Kuinka soisin maatani hallittavan? 1983
Toimittajalta I, II, III, 1985, 1986

jatkoa etulapulta

Mutta kristikunta kaipaa kipeästi reformatsionia. Sen kirkot ovat unoh-taneet Jeesuksen sanoman taivasten-valtakunnasta. Sen papit ovat tulleet virkamiehiksi, jotka eivät edes aavis-ta, mikä apostoolinen ja profetallinen tehtävä heille oli aiottu.

Minä olen tästä tietoinen, ja tämä tieto painaa minut välistä maahan, kun tunnen vähäpätöisyyteni ja mität-tömyyteni. Toisena hetkenä se minua rohkaisee ja saa minut päättämään, että koetan tehdä mitä voin. Tottapa-han myöhemmin toteutuu Jumalan tahto niin maan päällä kuin taivaissa.

Tämänsykyinen luentosarjani kos-keekin kirkkoa. Koetan esittää ja se-littää, mitä kirkko on, mitä se voisi ja mitä sen tulisi olla. Lopullisesti en voi vedota muuhun kuin omaan sisäiseen tietooni, mutta etsin tietysti tukea Uu-desta Testamentista ja historiasta.

Olen kuin huutavan ääni korvessa. Mutta samalla uskon tietäväni, mitä Se tahtoo, jolle työlläni koetan tietä valmistaa.

Ruusu-Risti on täten renkaana mer-killisessä työssä. Sekä seuramme että tämä aikakauslehtemme.

Itse sitä ihmettelen, kun katselen suurta tehtävää. Mitä me olemme, et-tä semmoisessa saisimme olla mu-kana?

Mutta Mestari tietää — ja aika näyt-tää. Tapahtukoon hänen tahtonsa ja olkoon hänen rauhansa meidän kaik-kien kanssa nyt ja aina.”

Teosofis-okkultisen kirjailijan Pekka Ervastian (1875–1934) Toimittajalta-teossarjan kolmas ja viimeinen osa käsittää aikakauskirjassa Ruusu-Risti v. 1925–1934 julkaistut Toimittajalta-kirjoitukset. Nämä kirjoitukset valottavat henkiseltä kannalta ”päivän kysymyksiä”, mutta myös Pekka Ervastian omaa tehtävää Jeesus Kristuksen esittämän todellisen kristinuskon saattamiseksi ihmisten tietoon. Asian laajakantoisuutta kuvaavat esim. hänen lausuntonsa kirjasessa Valoa Pohjolassa: Uskonpuhdistuksen tulee saada kiinteä muoto täällä Pohjolassa. – – – Kysymys, mikä juuri täällä Pohjolassa on kaikessa edessä, on tuo: Tahdotteko tulla kristityiksi?

Hänen kirjallista tuotantoaan vuosilta 1925–1934 edustavat esim. kirjat Vuorisaarna, Kadonnut sana, Ruusu-Ristin syntysanat Suomessa, Kristuksen tutkimaton rikkaus ja Tähtikoulut. Kymmenistä hänen kuolemansa jälkeen julkaistuista kirjoista mainittakoon Suuri seikkailu, Jeesus Kristus, maailman Vapahtaja, Ihmisyyden uskonto, Gnostikot, Uusi uskonpuhdistus jne.